

22 -
Αὐτ. Αρ. 63/145/1953
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜ. ΒΕΡΟΙΑΣ
ΕΚ ΔΩΡΕΑΣ
ΙΑΤΡΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΤΣΟΥΓΓΕΛΗ
Ἐν Βεροιά τῇ 19

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΒΕΡΟΙΑΣ

+ 900

Αριθ. είδ. 698

ΔΩΡΕΑ

Αντων. Γαλάνης

GRVER-00909

Τ

Doc. No. 105744

ΠΕΡΙ ΤΩΝ

ΔΙΧΟΝΟΙΩΝ

ΤΩΝ ΕΝ ΤΑΙΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΙΣ ΤΗΣ ΠΟΛΟΝΙΑΣ.

ΔΟΚΙΜΙΟΝ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΟΝ

Ἐκ τῆς

Γαλλικῆς εἰς τὴν κοινοτέραν τῶν καθ' ἡμᾶς

Ἑλλήων Διάλεκτον Μεταφραδέν

Μετὰ ἡ Σημειωμάτων τινῶν Ἱστορικῶν ἡ Κριτικῶν

οἷς ἐν τέλει προστέθη

ΚΑΙ

ΣΧΕΔΙΑΣΜΑ

ΠΕΡΙ

ΤΗΣ ΑΝΕΞΙΘΡΗΣΚΕΙΑΣ.

ἐκ τῆς γαλλικῆς

χρυσῆς

Ἐξέδοται ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἀγορᾷ

1768.

Αρ. Εισ. 698

Ω ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΤΑ.

Τὸ Βιβλιάριον τῆτο, εἶδε τὸ Φῶς τὸν πρὸ τέττε χρόνον, Ἔτ. 1767. ἐν Βασιλείᾳ τῇ πόλει ἐκδοθὲν, καὶ Συγγραφέα ἐπαγγελλόμενον Ἰωσήφ τινὰ Βερδιλάνιον Νομοδιδάσκαλον. Τὸ αὐτὸ πάλιν ἀνέκυψε διὰ δευτέρων τύπων, ἐν πόλει τῇ αὐτῇ, κατὰ τὸν ἐνεσῶτα ἐνιαυτὸν 1768, δι' ἐπιμελείας Ἰωάννη Χρυσιανῆ Φισχέρου, ὅστις ἐκ πόλεως Ἰένης, βλέπων ὅτι τὰ προεκδοθέντα πάντα ἐπωλήθησαν, καὶ τὸ Σύγγραμμα ὑπὸ πολλῶν μάτῳ ἐζητεῖτο, ἐπροθυμήθη νὰ εὐχαρισήσῃ τὸν κοινὸν πόσον διὰ τῆς δευτέρας ταύτης ἐκδόσεως, Ὁ ῥηθεὶς Φισχέρος ἐκάλλυνε τὸ Βιβλίδιον μὲ τὸ πανευκλεὲς ὄνομα τῷ Πρίγκιπος ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΒΙΚΗ ΡΕΠΝΙΝΟΥ, τῷ ἐν Βαρσαβίᾳ, τῆς Κραταιοτάτης τῶν Ῥωσσιῶν Αὐτοκρατορίσεως ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΤΗΣ Β'. Πρέσ-

βεως πρὸς ὃν αὐτὸ ἀφίερωσεν. Ὁ δ' αὐτὸς
 Φιχέρος, ἐφρόντισε νὰ μᾶς παραστήσῃ καὶ
 τὸν ἀληθῆ καὶ γνήσιον τῷ Συγγραμματίῳ Πα-
 τέρα, τὸν ὑπὸ τῷ ὀνόματι τῷ Βερδιλλόνιῳ ἐκεί-
 νῳ τῷ ἐπιπλάσῃ κρυπτόμενον, λέγων, ὅτι κα-
 τὰ εὐλογον κρίσιν ἀποδίδεται τὸτο παρὰ πάν-
 των εἰς τὸν ἐπερίφημον Βολταίρον. Καὶ τῷ ὄντι
 τὸ γέννημα ἀριδύλως μαρτυρεῖ τὸν γεννήσαντα·
 καὶ ὁ Συγγραφεὺς (ὃν αὐτὸς ἠθέλησε νὰ ὑποκριθῇ
 τὸν Βερδιλλόνιον) ἄλλο δὲν ἔκαμε, παρὰ ὅπως
 ἐζήτησε νὰ κρύψῃ ὀπίσω τῷ δακτύλῳ τὸν
 ἑαυτόν τε.

Τὸ Βιβλιάριον ἔπεσεν εἰς χεῖρας ἑνὸς Γραι-
 κῷ, ὅς τις μετρίαν τινὰ εἰδησιν ἔχων τῆς Γαλ-
 λικῆς γλώσσης, καὶ ἰδὼν ὅτι τὰ ἐν αὐτῷ περιε-
 χόμενα δὲν εἶναι πράγματα εἰς τὸ Γένος αὐ-
 τῷ παντελῶς ἀδιάφορα, τὸ μετέφρασεν εἰς τὴν
 κοινοτέραν τῶν νῦν Ἑλλήνων διάλεκτον, καὶ τὸ
 ἔδωκεν εἰς ἄλλον ὁμογενῆ καὶ φίλον αὐτῷ διὰ
 νὰ τὸ ἀναγνώσῃ. Ὁ φίλος δὲν ἀνεπαύθη εἰς
 τόσον· ἀλλὰ προθυμηθεὶς νὰ τὸ διαδώσῃ, καὶ
 εἰς τὰς λοιπὰς τῷ Γένει, ἐζήτησεν ἐπιμόνως
 παρὰ τῷ μεταφράσαντι, καί τινα σημειώμα-
 τα, ἀναγκαῖα πάντως, ἢ πρὸς σαφηνισμόν τῶν
 δυσχε-

δυχερεσέρων τόπων, ἐν οἷς πολλὰ κατὰ πάρο-
δον διασπείρονται, εἰς μὲν τὰς πεπαιδευμένους
γνωστὰ, εἰς δὲ τὰς λοιπὰς ἀγνοόμενα· ἢ πρὸς
ἐπίκρισιν καὶ διόρθωσιν τῶν μὴ καλῶς λεγομέ-
νων. Πολλὰ δὲ ἀπαντῶσι τοιαῦτα, ἐν οἷς ὁ
Συγγραφεὺς ἀκολουθεῖ τὸ ἴδιον Φρόνημα, καὶ
τὸ ἴδιον ἦθος. Ὁ Βολτάριος πάντοτε εἶναι Βολ-
τάριος, καλὰ κακοῖς συναναφύρων ἐν τοῖς ἑαυτῆ
πονήμασι, καὶ συγκαταμιγνύς μὲ τὰ ἀξία
παραδοχῆς καὶ ἐπαίνου, τὰ ἀποστροφῆς καὶ
μέμψεως ἀξία.

Τὰ σημειώματα ὅμως ταῦτα, δοῦν εἶναι ἀμ-
φιβολία, ὅτι εἰς τὰς Ποντιφικίους θέλει συνα-
ριθμηθῆν μὲ τὰ δεύτερα, καὶ ὅτι οἱ Παπισαὶ
εἰς τὴν αὐτὴν τάξιν μὲ τὸν Συγγραφέα θέλει
κατατάξεν καὶ τὸν Μεταφραστὴν καὶ τὸν Ση-
μειωτὴν· μεμφόμενοι ὅτι καὶ διὰ τῆς Με-
ταφράσεως καὶ διὰ τῶν Σημειωμάτων κοινο-
λογῶνται εἰς τὰς Γραικὰς πράγματα τὰ ὅποια
αὐτοὶ δοῦν ἔπρεπε νὰ ἠξοβύρουν. Ἀλλὰ οἱ Γραικοί,
Φεῦ! μόνοι οἱ Γραικοὶ πρέπει νὰ εἶναι Ἰυφλοὶ ἀνά-
μεσα εἰς τὰς βλέποντας; εἰς τὰς Γραικὰς μόνους
πρέπει νὰ εἶναι ἀνήκεστα ἐκεῖνα, τῶν ὁποίων ὁ
Θεὸς ἔκαμαν εἰς πάντας καὶ ἤχησαν τὰ ἀμφό-
τερα ὦτα;

Εἰς τὰ Σημειώματα δὲ ἦτον τρόπος νὰ
 μὴ ἐκτεθῶσι συντόμως ἐκεῖνοι οἱ Ποντίφικες,
 καὶ ἐκεῖνα τῆς Ῥωμάνας Ἐκκλησίας τὰ ἄλλα, δὲ
 τὰ ὅποια ὁ μὲν Συγγραφεὺς, ὡς ἤδη φανερὰ ἦν
 τοῖς πᾶσι καὶ δῆλα παροδικῶς ἀνέφερεν, ὁ δὲ ὅτι
 Σημειωτὴς, ὡς εἰς τὰς Ἀναγνώσας Γραικὰς
 (τὰς περισσοτέρας) ἄδηλα, χρέος εἶχε νὰ δια-
 σαφήσῃ. Μὰ, καὶ τί θαῦμα ἂν ἑνας Γραι-
 κὸς τολμᾷ καὶ σηκώνει ὀλίγον ἓνα ἄκρον τῆ κα-
 λύμματος ἐκείνου, ὅπῃ καὶ σκεπάζει καὶ σολίζει
 τὸν Παπισμὸν, ὅταν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι Παποσέπται,
 καὶ ἐν αὐτοῖς ἔτι οἱ πλέον θερμοὶ καὶ διάπυ-
 ροι, δὲν ἐσυσάλησαν χιλιάκας καὶ μυριάκας ἐν
 τοῖς αὐτῶν Συγγράμμασι νὰ ἀνακαλύψουν τὴν
 γύμνωσιν τῆ Πατρὸς αὐτῶν, καὶ νὰ θριαμ-
 βεύσων τὴν αὐτῇ ἀχημοσύνῃ; Ὁ Βαρόνιος
 αὐτὸς ὁ Καρδινάλιος ἐν τοῖς χρονικοῖς αὐτῆ, Αἰῶ-
 νι Θ'. καὶ Ι'. δὲν λείπει νὰ περιγράφῃ τῶν
 τότε Παπισάντων τὴν ἀνοσιότητα καὶ βδελυρίαν·
 καὶ ὀνομάζει ἐκὼν ἄκων τὰς τοιούτους Πάπας:
 Monstruosos, turpissimos, perditissimos, usque
 quaque foedissimos. Ἐτ. 896. κξ. τετέσι: „τετα-
 „τώδεις, ἀχημονεσάτες, ἐξωλεσάτες, πάντη
 „πάντοθεν βδελυρωτάτες,,. Καὶ ὁ Ῥακίνας
 ἐν τῇ Ἐπιτ. τῆς Ἐκκλ. Ἰσορ. Αἰῶν. Ι'. Ἀρθρ.
 Η'.

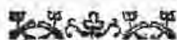
Η'. Ἀριθμ. Δ'. Nous aurions voulu pouvoir
 dissimuler l'opprobre dont le saint siége fut cou-
 vert pendant le dixieme siecle. „Ἡμεῖς (λέγει)
 „ἠθέλαμεν, ἂν ἦτον τρόπος, νὰ κρύψωμεν τὸ
 „αἶχος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον πλήρης ὄρεθῃ κατὰ τὸν
 „δέκατον αἰῶνα ἡ Ἀγία Καθέδρα τῆς Ῥώμης,“
 μὰ νὰ κρύψῃ αὐτὸ τὸ αἶχος δι' ἐδυνήθῃ· ὅθεν
 δικαιολογούμενος προθέτει: Les plus grands adu-
 lateurs de la Cour de Rome n'en parlent pas
 moins fortement que nous. „Οἱ πλέον μεγά-
 „λοι κόλακες τῆς Αὐλῆς τῆς Ῥώμης, δὲν ὁμι-
 „λῶν μὲ περισσοτέραν συστολὴν ἀπὸ ἡμᾶς. Τε-
 λευταῖον λαμβάνω καὶ ἐγὼ εἰς τὸ σῶμα, ἐκεῖ-
 νο ὅπῃ εἰς τὰς ἡμέρας μας ὁ Φεβρόνιος, ἀφιερῶ-
 σας τὸ περίφημον αὐτῷ Βιβλίον (τὸ „περὶ τῆς
 „Καταστάσεως τῆς Ἐκκλησίας κτ.,“) εἰς τὸν νῦν
 Βασιλεύοντα Πάπαν ΚΛΗΜΕΝΤΑ ΤΟΝ ΙΓ'.
 ἔφθασε νὰ εἰπῇ πρὸς τιμὴν ἐκείνου Παναγιότητα:
 Pater sancte, non novum vulnus detego, sed an-
 tiquum, et exulceratum. „Πάτερ Ἄγιε, δὲν ἀ-
 „νακαλύπτω νέαν πληγὴν, ἀλλὰ πληγὴν πα-
 „λαιὰν ἥδη καὶ ἐξηλκωμένην,“ Οἱ δίκαιοι λοι-
 πὸν μεταξὺ τῶν Λατίνων, δὲν θέλει μεμφθῆν
 ἓνα Γραικόν, ἂν ὑπολάβῃ νὰ ἀναφέρῃ πρὸς σα-
 φημισμὸν τῷ παρόντος Συγγραμματος, ἐκεῖνα
τὰ

τὰ ὅποια οἱ πλεόν πῖσοι ζηλωταί, καὶ οἱ πλεόν δό-
 λαβεῖς προσκυνηταί τῆς Παπικῆς Μεγαλειότη-
 τος, καὶ ἐκπαλαί πολλάκις, καὶ ἕως εἰς τὰς ἐδικάς-
 μας ἡμέρας, δαὶ ἔλειψαν, καὶ δὲν λείπουσιν ἀνυπο-
 σόλως νὰ δημοσιεύουν. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ὁ θρό-
 νος τῆς Ῥώμης (καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ Πατριαρ-
 χικοὶ θρόνοι,) ἀν ἔλαβε τινὰς ἀναξίους ὅπῃ τὸν
 κατήχυναν, ἔλαβε καὶ πολλὰς, καὶ σοφίαν καὶ ἀγί-
 οτητι περιωνύμους, ὅπῃ τὸν ἐσόλισαν· καὶ διὰ τινὲ
 ἐκείνων κακίαν, δὲν λάμπουσιν ὀλιγώτερον ἔτοι εἰς
 τὸ τῆς Ἐκκλησίας σερέωμα. Ἐνθυμῶμαι τὸ τῷ
 Ἰωβ, καὶ „ιδὲ ἦλθον οἱ Ἀγγελοὶ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ,
 „καὶ ὁ Διάβολος ἐν μέσῳ αὐτῶν· ἄλλ' ἐδὲν ἦττον
 οἱ Ἀγγελοὶ Ἀγγελοὶ, καὶ Διάβολος ὁ Διάβο-
 λος μόνος.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ Βιβλίου ἐπροσέθη τὸ „Σχε-
 „διάσμα περὶ τῆς Ἀνεξιθρησκείας· ἐφάνη δὲ εὐ-
 λογὸν καὶ ἀναγκαῖον νὰ προσεθῇ, ὡς ὑπόθεσις,
 περὶ ἧς συχνὴ γίνεται μνεῖα, καὶ πρὸς ἣν ἐπ' εὐ-
 θείας ἀποβλέπει ὅλον τὸ ἐκδιδόμενον πονημάτιον.

Ταῦτα πρέπον ἐνόμισα νὰ Σὲ προὔπομνή-
 σω „Φίλτατε Ἀναγνῶσα. Σὺ δὲ ἀσμένως δέ-
 ξαι τὸ προσφερόμενόν σοι Βιβλιαρίον τῷτο, καὶ
 ὑγιῶς ἔχει.

ESSAI

ESSAI
HISTORIQUE ET CRITIQUE
SUR
LES DISSENTIONS DES EGLISES
DE POLOGNE.

ΔΟΚΙΜΙΟΝ (Ι)
ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΟΝ
ΠΕΡΙ ΤΩΝ
ΔΙΧΟΝΟΙΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΤΑΙΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙΣ
ΤΗΣ ΠΟΛΟΝΙΑΣ.

Avant de donner
au public une
idée juste des diffé-
rends

Πρὶν δώσω εἰς τὸ κοινὸν
μίαν ὀρθολογικὴν ἰδέαν τῶν
διαφορῶν, δι' αἷς ἡ Πολο-
νία

(Ι) Ὅταν οἱ νεώτεροι Συγγραφεῖς ἐπιχειροῦνται
πρῶτῳ φορὰν καὶ γράψω εἰς ὑπόθεσιν, εἰς τὴν ὁποίαν
προλαβαὶν δὲν ἔγραψαν ἄλλος, ὀνομάζω τὸ Σύγγραμμα
δοκίμιον· ὡσὰν καὶ ἤθελαν μετριοφρονεῖντες καὶ παρα-
στήσαν διὰ τῆς τοιούτης ὀνόματος, ὅτι τὸ προκείμενον πόνη-
μα εἶναι ἀτελές, καὶ ὡσὰν μία πρώτη ἀπόπειρα, καὶ
ἀτελὴς σκιαγραφία, δι' ἧς λαμβάνει δοκιμῶν ὁ Συγγρα-
φὼν, καὶ σχεδιάζει αὐτὸς ἐκείνο τὸ ἔργον, τὸ ὅποιον, μὴ
περισσότερον ἔπειτα καὶ σκεδῶν καὶ φροντίδα, ἴσως ἡμπο-
ρεῖ καὶ τὸ διαλάβει τινὰς ἀκριβέστερον καὶ τελειότερον.

νία τὴν σήμερον διασπάζει καὶ διαχίζεται· πρὶν ἀναφέρειν εἰς τὸ Κριτήριον τῆ ἀνθρωπίνης γένους τὴν διαδικασίαν τῶν διαφωνούντων Γραικῶν (1), καὶ Ῥωμάνων (2), καὶ Προτεστάντων (3), ἀναγκαῖον εἶναι
πρὸ

rends qui divisent aujourd'hui la Pologne, avant de deférer au tribunal du genre humain la cause des Disidens Grecs, Romains et Protestans, il est necessaire de faire

(1) Γραικοὶ ἀπὸ Γραικῶν τινὸς, ἡ Γραῖκς τὸ παλαιὸν ὀνομαζόμενοι, οἱ ὕστερον Ἑλλῆνες ἀπὸ Ἑλληνος καὶ τῆ Δολκαλίανος. Οἱ Λατίνοι ἀνωθεν, καὶ τὰ ἔθνη ἅπαντα τῆς Εὐρώπης τὴν σήμερον, δὲν γνωρίζουσι τὸ Γένος μὲ ἄλλο ὄνομα. Ἡμεῖς δὲ ὅλης τῆς παρῆς μεταφράσεως τὸ αὐτὸ ὄνομα μεταχειρίζομεθα, ἀποφύγοντες τὸ μὲν Ἑλλῆνες διὰ τὴν ἐμφασιν τῆς εἰδωλοθρησκείας, τὸ δὲ Ῥωμᾶνοι πρὸς ἀντιδιαστολήν τῶν Ῥωμάνων.

(2) Ῥωμάνους λέγομεν, καὶ ἔχι Ῥωμαῖους, διακρίνοντες τὲς ἀπὸ τῆς ἐκ Λατίνων πόλεως Ῥωμαῖους, καὶ ἀπὸ τῆς νῦν ἔτι καλεσμένης τῆς Ἀνατολικῆς, οἱ ὅποιοι ἔτις ὀνομάσθησαν ἀπὸ τῆς τῶν ἐγκριτωτέρων Γενῶν μετοικεσίας ἐκ τῆς παλαιᾶς Ῥώμης εἰς τὴν Νέαν, δηλαδὴ τὴν Κωνσταντινέπολιν. Ταύντι δὲ οἱ νῦν Ῥωμᾶνοι δὲν εἶναι ἀκριβῶς καὶ καθάρως Ῥωμαῖοι, μετὰ τὴν τῶν Γένων, καὶ ἄλλων βαρβαρῶν ἔθνων παρ' αὐτοῖς ἀνάμιξιν.

(3) Προτεστάντες οἱ ἀντιδιαμαρτυρόμενοι. Οὕτως ὀνομάσθησαν οἱ τὸν τῆ παπισμῆ ζυγὸν ἀποσείσαντες, ὅταν κατὰ τῶν ἐν Σπίρα πόλει τῆς Γερμανίας ψηφισθέντων, ἐν ἔτει 1529, περὶ τινῶν τῆς πίστεως Κεφαλαίων ἀντιδιαμαρτύραντο, ἐπικαλέμενοι τὴν ψῆφον τῆς πρώτου συνωθροισθησομένης Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Πρῶτοι δὲ καὶ
τωξίαι-

faire voir premièrement ce que c'est que l'Eglise Grecque.

Il faut avouer d'abord que les Eglises Grecque & Siriaque furent instituées les premières, & que l'Orient enseigna l'Occident. Nous n'avons aucune preuve que Pierre ait été à Rome;

πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ παραστήσω, ἢ τῶν Γραικῶν Ἐκκλησία ὁποίατις εἶναι.

Ἐκ πρώτης εἶναι ὁμολογέμενον, ὅτι πρῶτα τῶν Ἐκκλησιῶν σιωεσάθησαν, ἢ τῶν Γραικῶν (1) καὶ ἢ τῶν Σύρων (2). καὶ ὅτι ἡ Ἀνατολή ἐδίδαξε τὴν Δύσιν. Ἡμεῖς εὐδεμίαν ἀπόδειξιν ἔχομεν βεβαίαν καὶ ἀναντίρρητον (3), ὅτι ὁ
A 2 Πέ-

ταξίαρχοι Προτεσάντες ὀνομάθησαν τότε Ἰωάννης ὁ Ἐλέλως τῆς Σαζονίας, Γεώργιος ὁ Μαρεχέσιος ὁ Βρανδεμβουργικός, οἱ Δῆκες οἱ Βρενσβικλώσιοι, καὶ Λειψβεργλιῦσιοι, καὶ ἄλλοι τῶν ἐν Γερμανίᾳ Δυναστούοντων, καὶ πολλὰ πόλεις τῶν Αὐτονόμων. Ἀκολούθως δὲ τὸ ὄνομα αἰπλώθη εἰς ἅπαντας τὰς τὴν μετὰ τὴν Πάπα κοινωνίαν ἀπορρίψαντας, οἱ ὅποιοι κοινῶς ὀνομάζονται μέχρι τῆς σήμερον Προτεσάντες, ἐξ οἵασις ποτε πρὸς ἀλλήλους διαφερέσης τύχῃσι κοινωνίαν.

(1) Γραικῶν Ἐκκλησία ἰδιαιτέρον ἢ ὑπὸ τὸν Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχην, ἢ συμπεριλαμβάνουσα ἅπαντας τὰς θρόνους τὰς ὑπὸ τὸν Οἰκουμηνικόν.

(2) Σύρων Ἐκκλησία νοεῖται ἢ ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῶν δύο Πατριαρχείων, τῆς Ἀντιοχείας, καὶ τῆς Ἱεροσολύμων.

(3) Ἄν ὁ Ἀπόστολος Πέτρος ἐπεδήμησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκινήθη καὶ περὶ τῆς ζήτημα παρὰ τοῖς λεγομένοις Προτεσάνταις. Τέτων τινὲς ἐπεχειρίθησαν νὰ ἀποδείξουν

Πέτρος ἐπεδήμησεν εἰς τὴν à Rome ; & nous
 Ῥώμῳ· ἔχομεν ὁμῶς βε- sommes sûrs , qu' il
 βασιότητα , ὅτι διέτριψεν resta longtems en
 ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν Συρίαν, καὶ Sirie , et qu' il al-
 ὅτι ἐπροχώρησε καὶ ἕως εἰς la jusqu' a Babilone.
 τὴν Paul

δείξεν ψάλλῃ τὴν παλαιὰν ταύτην παραδόσιν. Ἡ Ἐκ-
 κλησία ἡ Ἀνατολικὴ Θεμελιωμένη εἰς τὴν κοινὴν ψῆφον
 τῶν Θεῶν Πατέρων, δέχεται καὶ πιστεύει τὴν τῷ Κορυ-
 φαίῳ εἰς τὴν Ῥώμῳ ἐπιδημίαν, καὶ τὸν ἐκεῖ ὑπὲρ Χριστοῦ
 σαυρικὸν θάνατον ἐτησίως πανηγυρίζει. Ὁ Ἱστορικὸς
 ὅταν ἐδῶ λέγῃ πᾶς δὲν ἔχομεν περὶ τέττε ἀπόδειξιν, ἴσως
 αἰνοῖ ὅτι δὲν ἔχομεν εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, ἢ
 εἰς τὰς φερομένας ἀδιαθήκας Ἐπιστολάς, τὰς τῷ Παύλῳ
 λέγω, καὶ τὰς αὐτῷ τῷ Πέτρῳ, φανεράν περὶ τέττε τῶν
 μαρτυρίαν. Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀρκετὰ εἰς πληροφориάν τῇ
 πράγματι αἱ μαρτυρίαι Ἰγνατίου τῷ Θεοφύλῳ, Παπῆ
 τῷ Ἰεραπολίτῃ, Εἰρηναίου τῷ Λαγδένῳ, Διονυσίου τῷ Κο-
 ρινθίου, Κλήμεντος τῷ Ἀλεξανδρείῳ, Τερτυλλιανῷ τῷ
 Ἀφρῳ, Γαίῳ Πρεσβυτέρῳ Ῥώμης, Ωργένῳ, Κυπριανῷ,
 Ἀρνοβίου, Λακταντίῳ, Εὐσεβίῳ, Ἀθανασίῳ, Ἐπιφανίῳ,
 Χρυσοστόμῳ, Ἀμβροσίῳ, Ἰερωνύμῳ, Αὐγουστίνῳ, κλ., οἱ
 ὅποιοι μᾶλλον συζήσαντες οἱ πάντες ταύτῃ τὴν ἀλή-
 θεϊαν ; Πλὴν ἐκ τῆς ἐν Ῥώμῃ διατριβῆς, καὶ τῇ ἐκεῖ
 μαρτυρικῇ θανάτῳ τῷ Ἀποστόλῳ, εἰς σύστασιν τῆς τῶν
 Ῥωμάνων Ἐπισκόπων Μοναρχίας δὲν ἐπιφέρεται κανὼν
 βοήθημα. Διέτριψεν ὁ Πέτρος εἰς τὴν Ῥώμῳ· εἰς τὴν
 Ῥώμῳ μένον ; Ἐσύστησεν Ἐπίσκοπον τῆς ἐκεῖ Ἐκκλησίας·
 τῆς ἐκεῖ μένον ; Ἐμαρτύρησεν ἐκεῖ ὁ Πέτρος μόνον ; Εἶναι
 γνωστὸν καὶ ὁμολογούμενον ὅτι ὁ Πέτρος, καὶ οἱ λοιποὶ τῶν
 Ἀποστόλων, ἦσαν ἀπάσης ἀπλῶς τῆς Ἐκκλησίας Ἐπί-
 σκοποι, καὶ κήρυκες, καὶ διδάσκαλοι ὁμοταγεῖς, κα-
 τὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτοῖς ὑπὸ τῷ Πνεύματος ἐξουσίαν, καὶ
 ἰσοστάσιοι. Ἀλλ' ἡμεῖς ἐδῶ δὲν πραγματευόμεθα ζητή-
 ματα, γράφομεν ἀπλῶς σημειώματα.

Paul était de Tarse τὴν Βαβυλῶνα (1). 'Ο
 en Cilicie. Ses ou- Παῦλος ἦτον ἐκ Ταρσῆ
 vrages Α 3 τῆς

(1) Εἰς τὴν Α'. τῶν αὐτῆ Ἐπιστολῶν γράφων ὁ Ἀπόστολος Πέτρος πρὸς τὰς ἐν τῇ διασπορᾷ Πόντε, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας, καὶ Βιθυνίας Ἑβραῖες, ἀπαύξῃαι λέγει ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι σινευκλεκτῇ· Κεφ. Ε'. 13. Ἐδὼ Βαβυλῶνα τροπικῶς ἐνόησαν τὴν Ῥώμην διὰ τὸ μέγεθος, καὶ τὴν δυνάμιν, καὶ τὴν δαμνολατρείαν τῆς πόλεως, καθ' ὃν τρόπον καὶ ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης τὴν ἐπαράστησεν εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν, Κεφ. ΙΗ'. 2. Ἐπεσον, ἔπεσε (λέγων) Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγκύετο κατοικητήριον δαιμόνων, κτ. Ἄλλοι πάλιν ἀκριβολογῶντες τὰς χρόνας, νομίζουσιν ὅτι ἐν ᾧ ἔγραφε τὴν πρώτην ταύτην ὁ Πέτρος Ἐπιστολὴν πρὸς τὰς ἐν τῇ διασπορᾷ, δὲν ἦτον διωκτὸν νὰ ὀφρεθῇ εἰς τὴν Ῥώμην· καὶ διατείνοντα λοιπὸν ὅτι Βαβυλὼν ἐδῶ κυρίως νοεῖται, ἢ τῶν Ἀσσυρίων ἡ μεγαλόπολις ἢ πρὸς τὸν Εὐφράτιν, ἢ ἡ ἐν Αἰγύπτῳ κατὰ τὸν Μεμφιτικὸν νομὸν οἰκουμένη. Καὶ εἰς τὴν μίαν καὶ εἰς τὴν ἄλλην τῶν πόλεων, ὀφρίσκοντο διασπαρμένοι πολλοὶ Ἰουδαῖοι· ὁ δὲ Πέτρος πρὸς τὰς ἐν τῇ διασπορᾷ Ἰουδαίας ἐξαιρέτως ἔλαβε τὴν Ἀποσολίῳ. Ὅπως καὶ ἔχει τὸ περὶ τῆς, τὴν Χαλδαίαν ἐδῶ βέβαια Βαβυλῶνα ἀποβλέπει ὁ Συγγραφεύς. Ἀλλ' ὅτι μὲν ὁ Θεὸς Πέτρος ἐπροσχώρησε καὶ ἕως ἐκεῖ κηρύττων τὸ Εὐαγγέλιον, δὲν εἶναι βέβαια τὸ πρᾶγμα ἀπίθανον. Ἐκεῖ ὀφρίσκετο τότε πλῆθος Ἰουδαίων ὑπὸ αἰὸς Αἰχμαλωτάρχεε διοικεμένων. Αὐτὸς ἀπὸ τῆς Ἀντιοχείας πρὸς ἐκεῖνας εὐκολα ἠδυνάτο νὰ διαβῇ. Νὰ παραβλέψῃ τὰς ἐκεῖ διασπαρμένας Ἰσραηλιτικὰς ψυχὰς δὲν ἠδυνάτο, αὐτὸς ὅπῃ ἦτον διωρισμένος πρὸς τὰς ἐν τῇ διασπορᾷ νὰ διαδώσῃ τὸ κήρυγμα. Τέλειχισεν ἔπρεπε νὰ γράψῃ καὶ πρὸς ἐκεῖνας, καθὼς ἔγραψε καὶ πρὸς τὰς ἐν τῇ διασπορᾷ Πόντε, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας,

τῆς Κιλικίας. Αἱ τέττε' Ἐπιστολαὶ σωεγράφησαν εἰς γλῶσσαν Ἑλληνικὴν (1), καὶ τὰ Εὐαγγέλια ὅλα, εἰς τὴν αὐτὴν διάλεκτον εἶναι συγ-
vrages sont écrits en Grec. Nous n'avons aucun Evangile qui ne soit Grec. Tous les pères

καὶ Βιθυνίας· ἢ καὶ πέμψῃ τινὰ τῶν ἑαυτῆ ἀκολουθῶν, καθὼς ἔπεμψε τὸν Μάρκον εἰς τὰς ἐν Αἰγύπτῳ, ἂν δὲ ἤθελε καὶ ὑπάγῃ αὐτοπροσώπως ὁ ἴδιος. Αὐτὰ ὅλα καταστάνεσι πολλὰ πιθανὴν τινὲς εἰς τὴν Βαβυλῶνα τῆς Χαλδαίας τῷ θείῳ Πέτρῳ ἀπέλθον. Ὁ ἀσπασμὸς ἐπὶ πᾶσιν ἐκ μέρος τῆς αὐτῆς Βαβυλῶνι σωκελεκτῆς, προσδέτε εἰς τὸ πρᾶγμα αὐτῶν βαδμὸν πιθανολογίας ὅχι δοκαταφρόνητον· καὶ τοσέτω μᾶλλον, ὅσα δὲ πρέπει εὐκολα καὶ ἀνατρέχωμεν εἰς τρόπους καὶ μεταφορὰς ὀνομάτων, ὅταν ἄποπον κανένα δὲ ἀκολουθεῖ, ἂν δεχθῶμεν τὸ ὄνομα κατὰ τὴν κυρίαν αὐτῆς σημασίαν. Πλὴν καὶ ἐκεῖνο πάλιν ὅπως ὁ Συγγραφεὺς λέγει, ὅτι ἔχομεν βεβαιότητα πῶς ὁ Πέτρος ἐπρόχρησεν ἕως εἰς τὴν Βαβυλῶνα, φαίνεται μοι ὅτι τὸ λέγει πολλὰ πεποιθότως, καὶ ὅτι ὀλίγες θέλει εὑρεῖ ὅπως καὶ ἔχεν τὴν αὐτὴν βεβαιότητα. Ἐγὼ τὸ ἐλάχιστον (καὶ τὸν ζητῶ συγγνώμην) δὲ εἶμαι βέβαιος.

(1) Ἡ πρὸς Ἑβραίους ὁμοίως Ἐπιστολὴ τῷ Παύλῳ, σωεγράφη εἰς γλῶσσαν Ἑβραϊκὴν, ἢ Συραεβραϊκὴν τινὲς τότε παρ' Ἑβραίοις συνήθη· ὑπὸ δὲ τῷ Λεκά, ἢ τῷ Βαρνάβα, ἢ τῷ Κλήμεντος ἐξελληνίσθη, ὡς ἔκριναν οἱ παλαιοὶ κατὰ τὸν Εὐσέβιον, καὶ τὸν Ἱερώνυμον. Πολλοὶ ὀλίγοι τῶν ὕστερον, καὶ ἀπὸ πολλὰ ἐλαφρῆς λόγους κινήσαντες ἠσπάρδησαν τὴν αὐτὴν γνώμην. Τῆτο ὁμοίως δὲ ἀντιβαίνει εἰς τὸ Συγγραφεύς τὸν σκοπὸν· ἐπειδὴ τὸ Ἑβραϊκὸν ὄφος τῆς ἐρημικῆς Ἐπιστολῆς ἔτε παρὰ τοῖς παλαιοτάτοις δὲ ἐσώζετο, ἀλλὰ μόνον καὶ ταύτης τὸ Ἑλληνικόν.

res des quatre premiers siècles jusqu' a Jerome ont été Grecs, Siriens ou Africains. Presque tous les rites de la communion Romaine

συγγεγραμμένα (1). Όλοι οί Πατέρες τῶν πρώτων τεσσάρων τῆς Ἐκκλησίας αἰώνων (2), ἕως τὸν καιρὸν τῆ Ἱερωνύμου (3), ἦσαν ἡ Ἑλλῆνες, ἡ Σύροι, ἡ Ἀφρικανοί (4). Όλοι σχεδὸν τῆς

A 4

(1) Τὸ τῆ Ματθαίου Εὐαγγέλιον ἐγράφη εἰς γλῶσσαν Ἑβραϊοσύραν καὶ περὶ τῆς οἱ Πατέρες ἅπαντες εἶναι σύμφωνοι. Τὸ γνήσιον ὅμως Ἑβραϊκὸν ἀρχέτυπον δὲν σώζεται, ἀλλὰ τὸ περιφερόμενον εἶναι κίβδηλον καὶ παραπαιστωμένον. Ἀλλ' ἡ μετάφρασις ἡ Ἑλληνικὴ τῆ κατὰ Ματθαίου φέρεται ἀπὸ τῆ καιρῶ ἐτι τῶν Ἀποστόλων. Πάλιν, τὸ τῆ Μάρκε Εὐαγγέλιον τινὲς τῶν Νεωτέρων ἐφантаάθησαν ὅτι συνεγράφη λατινισί· πλὴν Ἱερώνυμος καὶ Ἀνγέστίνος δι' ἐκχυρίζοντα ὅτι καὶ ὁ Θεὸς Μάρκος ἐγράψεν ἑλληνισί, καθὼς καὶ Λουκάς, καὶ Ἰωάννης. Τὸ δὲ τῆ Μάρκε δεικνύμενον Λατινικόν, δὲν εἶναι κυρίως πρωτότυπον, ἀλλ' εἶναι τῆ Ἑλληνικῆ ἀρχαιοτάτη εἰς τὴν Λατινίδα γλῶσσαν μετάφρασις.

(2) Τετέστιν ἕως εἰς τὰς 400. ἀπὸ Χριστοῦ. Διὰ τὸ κοινῶς Αἰῶνες τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὰς Νεωτέρας Συγγραφὰς ἐσιωπῶσαν νὰ λέγονται αἱ Ἑκατονταετηρίδες· τετέστι τῶν ἑκατὸν χρόνων τὰ διαστήματα· ὅθεν ἡμεῖς κατὰ τὸ παρὸν ἔτος 1768. ὑπερέβημεν τὸ ἡμῖν τῆ ΙΗ'. Αἰῶνος. Εἰς τὰς δύο Α'. αἰῶνας δὲν ἐφάνη αἱ Συγγεγραμμένα Ἐκκλησιαστικὸν Λατινικόν. Πρῶτος ἐφάνη Συγγεγραφὸς τοῦτος ὁ Τερτυλλιανός. Ἀλλὰ καὶ ὁ πρῶτος Πάπας τῆ ὁποῖε ἔχομεν αἱ σύστημα Συγγεγραμμάτων εἶναι ὁ Λέων ὁ μέγας, προβιβασθεὶς Ἐτ. 440 — 461.

(3) Ὁ Ἱερώνυμος ἠμαρξεν κατὰ τὸ 378.

(4) Ὅσοι δηλαδὴ ἦσαν ἐκ τῆς κατὰ τὴν Αἴγυπτον Ἀλεξανδρείας, ἐκ τῆς κατὰ τὴν Παντάπολιν Κυρήνης,

τῆς Ῥωμάνης κοινωνίας αἱ
 ἱεροπραξίαι καὶ τελεταί,
 μαρτυρεῖσιν εἰσέτι καὶ διὰ τῶν
 αὐτῶν ὀνομάτων, ὅτι κατὰ-
 γονται ἀπὸ τῆς Γραικῆς.
 Ἐκκλησία, Βάπτισμα, Πα-
 ράκλητος, Λειτουργία, Λίτα-
 νία, Σύμβολον, Εὐχαριστία,
 Ἀγάπη (1), Ἐπιφάνεια,
 Ἐπίσκοπος, Πρεσβύτερος,
 Διάκονος, ὁ Πάπας αὐ-
 τός

maine attestent en-
 core par leurs noms
 même leur origine
 Grecque ; Eglise,
 Batême, Paraclet,
 Liturgie, Litanie,
 Symbole, Eucharis-
 tie, Agape, Epi-
 phanie, Evêque,
 Prêtre, Diacre, Pa-
 pe même, tout an-
 nonce

ἐκ τῶν κατὰ Λιβύην διαφόρων πόλεων, Ἀφρικανοὶ λέ-
 γονται.

(1) Ἀγάπαι ἐλέγοντο εἰς τὰς ἀρχαῖς τῆς Ἐκκλη-
 σίας, τὰ συμπόσια τὰ ὅποια οἱ χριστιανοὶ ἔκαναν· τὰ
 μὲν Γυνεθλιακὰ καλούμενα εἰς τὰς μνήμας τῶν Μαρτύ-
 ρων, τὰ δὲ Γαιμικὰ εἰς τὰς νυμφικὰς γάμους, τὰ δὲ
 Ἐπικήδεια εἰς τὰς ἀνταφιασμούς τῶν νεκρῶν. Ἐν τοῖς
 τοιούτοις συνδωρήμασι κατ' ἀρχαῖς ἐγίνετο μία συνάσκη-
 σις Εὐαγγελικῆς ἀγαπήσεως, καὶ μία ἐπίδειξις χριστι-
 ανικῆς ἀσβεβείας. Ἐν αὐτοῖς ἡ πρὸς ἀλλήλους τῶν ὁμοπί-
 στων ἀδελφικὴ διάθεσις ἐφαίνετο, ἡ πρὸς τὰς δεομένους
 ἐλεημοσιωὴ ἀνηγείτο, ὁ δυστυχῶν ἀνελαμβάνετο, ὁ πει-
 νῶν ἐτρέφετο, ὁ τεθλιμμένος ἐπαρηγορεῖτο, καὶ δι' ὕμνων
 ἱερῶν καὶ ὁσίων ὁ Θεὸς ἐδοξολογεῖτο. Τὰ τοιαῦτα ὅμως
 συμπόσια μὲν τιμὴν προσδόν τῇ καίρῳ κατ' ὀλίγον ὀλίγον
 ἐπιτίθον εἰς κατὰχρησιν, ὅθου ἡ ἐν Λαοδικείᾳ, καὶ ἡ ἐν
 Καρχηδόνι Γ. ἀπαγορεύσασα τὰς ἐν οἴκῳ Θεῷ γνωμικὰς
 ἀγάπας, δὴ ἐσυγχώρησαν καὶ γίνεται εἰς τὸ ἐξῆς τῆς
 ἀρετῆς ἡ πρόφασις ἀταξίας καὶ σκανδάλων ὑπόθεσις.
 Ἡ ἐν Ἰππῶνι Σύνοδος ἐτ. 393. ἀπηγόρευεν ὁμοίως τὰ ἐν
 ταῖς Ἐκκλησίαις συμπόσια.

annonce que l'Eglise
l'Occident est la
fille de l'Eglise d'
Orient, fille qui
dans sa puissance
a méconnu sa mè-
re.

τός (1)· ὅλα αὐτὰ αἰ ὀνο-
μασία κηρύττουν ὅτι ἡ Ἐκ-
κλησία τῆς Δύσεως, εἶναι ἡ
θυγάτηρ τῆς Ἐκκλησίας τῆς
Ἀνατολῆς. Θυσία τῆς ὁμῶς, ἡ
ὁποία ἀφ' ἧς ἐδυναμώθη ἐκα-
ταφρόνησε τὴν μητέρα της.

Aucun

A 5

Οὐδεὶς

(1) Πάππα καὶ Ἀππα σελήκη Φωνὴ πρὸς Πα-
τέρα. Καὶ παρὰ τοῖς Συρακουσίοις ἰδίως ὁ Πατὴρ Πάπ-
πας, καὶ Πάπας. Τὸ πάλαι πάντες ἐν τῇ Ἐκκλη-
σίᾳ ἕως ὠνομάζοντο καὶ ἱερεῖς καὶ Ἐπίσκοποι. Ἀκολού-
θως ἐκληρῆτο τὸ ὄνομα τῷ Πάππᾳ εἰς τὰς ἐγκριτωτέρας
τῶν Ἐπισκόπων, καθὼς παρ' ἡμῖν ἦδη τὸ Ἅγιε Γέ-
ροντα. Διέβη μετὰ ταῦτα εἰς τὰς Πατριαρχίας. Ἰδια-
ζόντως ἔμεινεν ὑπερὸν εἰς τὰς Ἀλεξανδρείας, καὶ μὲν
μέχρι τῆς σήμερον. Εἰς τὴν δὲ Τολήτω Ἀ'. Σιν'. Ἐτ. 400.
Ὀρίσκομεν πρῶτῳ Φορὰν τὸ Πάππας ὄνομα μόνον εἰς γνώ-
ρισμα τῷ Ῥώμης λεγόμενον. Τέως οἱ Ῥώμης Ἐπίσκοποι
ἐξιδιοποιήθησαν καὶ τὲτο, διὰ τὰ διαφέρωσι πάντων τῶν
ἄλλων καὶ κατὰ τὸ ὄνομα, καθὼς θέλῃσι καὶ κατὰ τὸ
πρᾶγμα. Τὸ Πατριαρχίης ἐφάνη εἰς αὐτὰς μικρόν, δια-
τὶ κοινόν. Γρηγόριος ὁ Ζ', ἐφάνη ὁ πρῶτος ζηλότυπος
τῆς τοιαύτης ὀνομασίας. Ἀπεφάσισεν αὐτὸς σιωδικῶς
ἐν Ῥώμῃ, καὶ ἐκύρωσε, Papae nomen unius esse in
Orbe Christiano. Μηδεὶς γὰρ μὴ τολμήσῃ εἰς τὸ ἐξῆς
ἐπὶ πάντας τῷ χριστιανικῷ πληρώματος γὰρ ὀνομάζεται
Πάππας, εἰμὴ μόνος καὶ μόνος ὁ Ῥώμης Ἐπίσκοπος.
Ἐτῆτοι ὁμῶς οἱ ἀπειθεῖς Σχισματικοὶ Γραικοὶ δὲν ὑπέλαχ-
θησαν εἰς τὸ θέμισμα. Παρ' αὐτοῖς Παπᾶς ὀνομάζεται
πᾶς ἱερεὺς, μέχρι τῆς σήμερον. Πάππας καὶ Παπᾶς δὲ
διαφέρει πάρεξ εἰς μόνον τὸν τόνον· καὶ εἶναι καὶ ἡ διαφο-
ρὰ αὕτη κατὰ τὴν τῆς ἀπὸ δέκτη πρὸς ἀποδοχὴν

Οὐδεὶς τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ῥώμης δὲν ἐσυναριθμήθη μετὰ τῶν Πατέρων, ἔτε μετὰ τῶν δοκίμων ἢ ἐγκρίτων συγγραφέων, εἰς ὅλον ἕξ ὁλοκλήρων αἰώνων τὸ διάστημα. Εἰς καιρὸν ὅπῃ ὁ Ἀθωαγόρας (1), ὁ Ἐφραίμ (2), ὁ Ἰσίδωρος (3), ὁ Τερτυλλιανὸς (4), ὁ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς (5), ὁ Ὠριγάνης (6), ὁ Κυπριανὸς (7), ὁ Εἰ-

Aucun Evêque de Rome ne fut compté, ni parmi les pères, ni même parmi les auteurs approuvés, pendant plus de six siècles entiers. Tandis qu'Athénagore, Ephrem, Justin, Tertullien, Clement d'Alexandrie, Origène, Cyprien,

(1) Ἀθωαγόρας Ἀθηναῖος φιλόσοφος ἐθνικὸς κατ' ἀρχάς, εἰτα χριστιανὸς, καὶ θερμὸς τῷ χριστιανισμῷ ὑπέρμαχος· ἤκμαζεν ἔτει 177.

(2) Ἐφραίμ Σύρος ἐξ Ἐδέσσης, ἢ ἐκ Νισίβεως, τῆς ἐν Ἐδέσσει Ἐκκλησίας Διάκονος· ἤκμαζεν ἔτει 370.

(3) Ἰσίδωρος ἐν Νεαπόλει τῆς Σαμαρείας, τῆς πάλαι Σγχέμ· ἐκ φιλοσόφου χριστιανὸς, καὶ τῆς πίστεως προασπιστῆς, καὶ μάρτυς, ἀθλήσας ἐν ἔτει 165.

(4) Τερτυλλιανὸς τεχθεὶς ἐν Καρχηδόνι ἐν ἔτει 160. Κατὰ τὸ 185, τὰ χριστιανῶν ἀπαστάμνος. Κατὰ τὸ 192, Πρεσβύτερος τῆς ἐν Καρχηδόνι Ἐκκλησίας προχειρωθείς. Μετὰ ταῦτα εἰς τὴν τῷ Μοντανῷ παρεκτραπίει κακοδοξίαν. Τέθνηκε περὶ τὸ 220.

(5) Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς, ἢ Ἀθηναῖος τὴν Πατρίδα, ὡς ἄλλοι· ἤκμαζε περὶ τὸ 192.

(6) Ὠριγάνης ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τεχθεὶς ἔτει 186. ἤκμαζε περὶ τὸ 230.

(7) Κυπριανὸς Καρχηδόνιος· περὶ τὸ 248.

prien, Irenée, Athanase, Eusebe, Jerome, Augustin, remplissaient le monde de leurs écrits, les Evêques de

σκαποι

(1) Εἰρηνάιος Ἀσιανὸς, ἡ ἰδίᾳ Σμυρναῖος, Λευθύνων τῶν ἐν Γαλιλίας χερματίσας Ἐπίσκοπος· ἠθλησε τὸν ὑπὲρ Χριστοῦ θάνατον, Ἔτει 202· ἡ ὡς ἄλλοι 208.

(2) Ἀθανάσιος Ἀλεξανδρεὺς, καὶ Ἀλεξανδρείας Ἐπίσκοπος προχειρισθεὶς Ἔτει 326. Τέθνηκεν Ἔτει 371. ἡ ὡς ἄλλοι, 373.

(3) Εὐσέβιος ὁ Παλαιστίνος, καὶ τῆς ἐν Παλαιστίνῃ Καισαρείας γέννημα, καὶ Ἐπίσκοπος. Ἐγενήθη Ἔτει 270. ἤκμαζον Ἔτει 315. Τέθνηκε περὶ τὸ 340.

(4) Ἱερώνυμος ἐκ Στρυδόνος πόλεως τῆς Δαλματίας. Ἐγενήθη Ἔτει 329. ἤρξατο συγγράφειν, 378. Τέθνηκεν αὐτῇ Βηθλεὲμ ἀσκήλικῶς παροικῶν Ἔτει 420.

(5) Αὐγουστίνος Ἀφρος τῷ γένει, ἐν Ταγάτῃ τῇ Νομαδικῇ πόλει τεχθεὶς Ἔτει 355. Ἐπισκοπήσας Ἰππῶνος κατὰ τὸ 496. Τέθνηκε κατὰ τὸ 430.

Φανερόν δὲ, ὅτι ὁ Συγγραφεὺς δὴ ἐφρόντισε καὶ φυλάξῃ τὴν χρονολογικὴν τῶν ἐρημνύων Πατέρων ἀκολουθίαν, ἀλλ' ἀδιαφύκτως αὐτὸς κατέλεξε, σκοπὸν ἔχων καὶ παρατήρησιν μόνον, ὅτι τοιοῦτος τις Ἐπίσκοπος τῆς Ῥώμης, οἷοι αὐτοὶ, εἰς τὸ διάστημα τῶν πρώτων τεσσάρων αἰώνων τῆς Ἐκκλησίας, εἰς τὸ χάρισμα τῆς διδασκαλίας δὴν ἔλαμψεν. Καὶ τῷ ἐντι πρώτος Πάπας τῷ ὁποίῳ φέρεται Ἐκκλησιαστικόντι σύγγραμμα εἶναι (ὡς ἐπομεν) ὁ Λέων, ὃς τις ἤκμαζε περὶ τὸ μέσον τῶ αἰῶνος τῷ πέμπτῳ.

σκοποὶ ἐν σιωπῇ διάγοντες, μίαν εἶχον μέριμναν καὶ φροντίδα πῶς νὰ συστήσῃ τὸ ἑαυτῶν ποιμνιον, τὸ ὁποῖον ἀφ' ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἤνυξανε καὶ ἐμεγαλιώετο.

de Rome en silence se bornaient au soin d'établir leur troupeau qui croissoit de jour en jour.

Ἡμεῖς ἄλλο δὲν ἔχομεν ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ Ἐπισκόπου τῆς Ῥώμης, πᾶρεξ τῆς Κλήμεντος τῆς ἀναγνωρισμῆς (1). Ἀλλ' εἶναι ἤδη ἀποδεδειγμένον, ὅτι ἐδὲ αὐτοὶ δὲν εἶναι τῆς Κλήμεντος καὶ αὐτὴ τῇ ἀληθείᾳ ἦσαν, δὲν ἐπροέξεν βέβαια πᾶρα πολλῶν τιμῶν εἰς τὸ ὄνομα τῆς. Αὐταὶ εἶναι συνομιλίαι τινὲς τῆς Κλήμεντος μετὰ Πέτρου,

Nous n'avons sous le nom d'un Evêque de Rome que les Recongnitions de Clement. Il est prouvé, qu'elles ne sont pas delui; & si elles en étaient, elles ne feraient pas honneur à sa mémoire. Ce sont des conférences de Clement

(1) Ὁ Κλήμης ἕτος ἦτον τῆς θείας Παύλου ἡ συνοπαδὸς καὶ σωτηρὸς ἐκεῖνος, τὸν ὅποιον ἀναφέρει εἰς τιμὴν πρὸς Φιλιππησίους Κεφ. Δ'. 3. καὶ ἀνεδέχθη τιμὴν διοίκησιν τῆς ἐν Ῥώμῃ Ἐκκλησίας τέταρτος, ὡς λέγουσιν, ἀπὸ τῆς Πέτρου μετὰ Κλητὸν, ἢ Ἀνάκλητον. Εἰς ὄνομα τέττε φέρονται βιβλία μετὰ τῶν ἄλλων δέκα, τὰ ὅποια οἱ μὲν Ἀναγνωρισμῆς ἀνόμασαν τῆς Κλήμεντος, οἱ δὲ Πράξεις, οἱ δὲ Ἱστορίαν, οἱ δὲ Χρονικά, οἱ δὲ Πράξεις τῆς Ἀποστόλου Πέτρου, οἱ δὲ Περιήγησιν, ἄλλοι Περίοδον, ἄλλοι Διάλογον μετὰ Ἀππίωνος. Βιβλίον παλαιὸν μὲν, ὑποβολιμαῖον δὲ ὅμως παρὰ πᾶσι κρινόμενον, καὶ πολλῆς λέξης καὶ φλυαρίας ἀνάπλεων.

ment avec Pierre, Zachée, Barnabé, & Simon le Magicien. Ils rancontrent vers Tripoli un vieillard, & Pierre devine, que ce vieillard est de la race de Cesar, qu'il epousa Mathidie, dont il eut trois enfans; que Clement est le cadet de ces enfans; ainsi Clement est reconnu pour être de la maison Imperiale. C'est apparemment cette reconnoissance, qui a donné le titre au livre; encore cette rapsodie est-elle écrite en Grec.

Mais aucun pretre Chretien, soit Grec, soit Siriac, ou Afri-

Πέτρος, καὶ Ζακχαῖα, καὶ Βαρνάβα, καὶ μετὰ τῷ Σίμωνος τῷ Μαγ. Ἀπώ-τησαν ἔτοι πρὸς τὰ μέρη τῆς Τριπόλεως (1) Ἄνδρα τινὰ γηραλῶν. Διορατικῶς καὶ ἀλαμβάνει ὁ Πέτρος, ὅτι ὁ Γηραλῶν ἔτος κατὰ γεται ἀπὸ τοῦ γένος τῷ Καίσαρος· ὅτι ἔλαβεν εἰς γυναῖκα τῷ Μαθιδίαν· ὅτι ἐξ αὐτῆς ἔχον ὑπὸς τρεῖς· ὅτι ὁ Κλήμης εἶναι ἐξ αὐτῶν ὁ νεώτερος. Τοιοῦτοτρόπως ὁ Κλήμης ἀνεγνωρίσθη πῶς ἦτον τῷ Αυτοκρατορικῷ γένους ἀπόγονος. Ὡς φαίνεται ἡ ἀναγνώρισις αὕτη ἔδωκε τὸν τίτλον εἰς τὸ Βιβλίον. Πλὴν καὶ ἡ ῥαψωδία αὕτη εἶναι καὶ αὐτῇ γεγραμμένη Ἑλληνισί (2).

Οὐδεὶς ὁμῶς τῶν τῷ Χριστιανικῷ Πρεσβυτερίῳ, εἴτε Γραικός, εἴτε Σῦρος, εἴτ' Ἀφρος,

(1) Τῆς κατὰ Συρίαν πάντως, ἢ Φοινίκην.

(2) Εἰς τὸν καιρὸν τῷ Φωτίῳ ἐσώζοντο οἱ Ἀναγνώρισμοὶ Ἑλληνισί· (ὄρα Κώδικ. ἐγγ.) τῶρα ὁμῶς σώζονται Ἀσσυρικῇ μένῃ, καὶ μετὰ Φαρίσεως τῷ Ῥωμανῷ.

Ἀφροσ, εἴτε Ἰταλιώτης, δὲν
εἶχε βέβαια ἄλλω τινὰ ἐξου-
σίαν ἢ διῶαμιν, πάρεξ τὸ
να λαλῇ πάσας τὰς γλώσ-
σας τῷ κόσμῳ, τὸ να ἐκλελῇ
θανάματα, τὸ να ἐκβάλῃ
ἢ να φυγαδύῃ τὰ δαιμό-
νια (1). διῶαμιν παράδο-
ξον, εἰς τιῶ ὑποίαν ἡμεῖς
δὲν ἔχομεν να προβάλωμεν
καμμίαν ἀντίρρῃσιν.

Africain, ou Italien,
n'eut certainement
d'autre puissance,
que celle de parler
toutes les langues du
monde, de faire des
miracles, de chasser
les diables, puissance
admirable que nous
sommes bien loin de
leur contester.

Μηδεὶς ταραττέδω ἀν-
λαμβάνωμεν τιῶ ἐλσῶθε-
ρίαν να τὸ εἰπῶμεν. Ἀν ὁ
τύφος ἢ ἡ ἀλαζονεία ἡδύ-
νατο να ὑψαρισῇται καὶ
να σέρῃ εἰς ἐκεῖνα ὅπῃ φα-
νερά διδάσκει τὸ Εὐαγγέ-
λιον, ἡθέλουν ἰδῇ σαφέστατα,
ὅτι οἱ Ἀπόστολοι δὲν ἔλαβον
παρὰ τῷ Χριστῷ ἐδεμίαν κο-
σμικῶ καὶ πρόσκαιρον κυ-
ριότητα, καθὼς τοιαύτῳ
δὲν ἐμεταχειρίσθῃ ἐδ' αὐ-
τὸς ἐκεῖνος ὁ ἰδιος. ἡθέλουν
ἰδῇ

Qu'il nous soit
permis de le dire
sans offenser per-
sonne, si l'ambition pou-
vait s'en tenir aux
paroles expresses de
l'Evangile, elle ver-
rait évidemment que
les Apôtres n'on re-
cu aucune domina-
tion temporelle du
Jesus Christ, qui lui
même n'en avait pas.
Elle verrait que ses
disci-

(1) Σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύουσι ταῦτα παρακολοθεῖ-
σαι. „ Ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλεῖς, γλώσσας
„ λαλήσεις καινὰς, ὅφεις ἀρῶσι καὶ θανάσιμόν τι πῶ-
„ σιν ἐμὴ αὐτὰς βλάψαι· ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσεις,
καὶ πολλὰ ἔξουσιν. Μάρκ. Κεφ. ΙΕ'. 17.

disciples étaient tous
egeaux, & que Jesus
Christ même a me-
nacé de chatiment
ceux qui voudraient
s' elever au dessus
des autres.

ιδῷ ὅτι οἱ Ἀπόστολοι αὐτῶν
ἦσαν οἱ πάντες ἴσοι· καὶ ὅτι
ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐξ ἰδίας σῶ-
ματος ἐφοβέρισε ποινὰς καὶ
κατάκρισιν κατ' ἐκείνων ὅπως
ἤθελαν τολμήσεν νὰ ὑψώ-
θῃν, καὶ ὑπὲρ τῆς ἄλλης
νὰ ὑπερέχεν (1).

Pour peu qu'on
soit instruit, on sait,
que dans le premier
siècle il n'y eut au-
cun siège Episcopal
particulier. Les A-
pôtres & leurs suc-
cesseurs se cachaient
tantôt dans un lieu,
tantôt dans un au-
tre; & certainement
lorsqu'ils prêchaient
de village en village,
de cave en cave, de
galetas en galetas, ils
n'avaient ni trône é-
piscopal, ni jurisdi-
ction, ni gardes; &
quatre principaux
Barons

Πάρα πολλὴ μάθησις δὲν
χρειάζεται διὰ νὰ ἡδύνη
τινὰς, ὅτι εἰς τὸν Α'. αἰῶνα,
δὲν ἦτον κανὴν τῆς θρόνου εὐ-
μέρει διωρισμένος. Οἱ Ἀ-
πόστολοι, καὶ οἱ ἐκείνων διά-
δοχοι ἐκρύπτοντο πότε εἰς
εὐὰ τόπον καὶ πότε εἰς ἄλ-
λον· καὶ βέβαιον εἶναι πῶς
ὅταν αὐτοὶ ἐκήρυττον τὸν
λόγον ἀπὸ χωρίου εἰς χω-
ρίον, ἀπὸ κρυπτήρα εἰς κρυ-
πτήρα, ἀπὸ ὑπερώων εἰς ὑ-
περώων, αὐτοὶ δὲν εἶχον ἔτε
θρόνον Ἐπισκοπικόν, ἔτε δι-
καιοδοσίαν τινὰ, ἔτε σωμα-
τοφύλακας. Τότε χωρὶς
ἄλλο τέσσαρες Βαρῶνες Ἀρ-
χόντες δὲν ἐβάσταζον εἰς τιμὴν
ἐκείνων

(1) Ὁρα Ματθ. Κεφ. Ι'. 5. καὶ. ΙΗ'. 1. 2. καὶ. Κ'.
20. καὶ. Καὶ Μάρκ. Κεφ. 7. 7. καὶ. Θ'. 34. καὶ. Ι'. 35. καὶ.
Καὶ Λουκ. Κεφ. 9. 1. καὶ. 47. καὶ.

ἐκείνων εἴσοδον, τὰς σειρὰς Barons ne portaient
 αὐτοὺς ἐρανοειδῆς ὑπερηφά- point à leur entrée
 νη ἀναπετάσματος (1), εἰς les cordons d'un
 τρόπον dais

(1) Δὲν θέλει εἶναι ἴσως ἔξω τόπε, νὰ σημειώσῃ τι-
 ναὶς ἀνταῦθα εἰς πόσον ἐφθάσε τὸ μεγαλεῖον τῆς ἐξωτε-
 ρικῆς λαμπρότητος καὶ πομπείας τῶν Ἐπισκόπων τῆς
 Ῥώμης, τὴν ὁποίαν ἐπερίγραψεν ὁ Ἰανσενίτης Πέτρος ὁ
 Κλαρκίος, ὁ πρὸ δέκα ἡδὴ αἰαιαυτῶν κατασηλιτῶσας τὴν
 κατὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐκείνων τυραννίδα, διὰ τῆς αὐτοῦ
 1758. Δεκεμβ. 27. ἐκδοθείσης ὑπ' αὐτῆς πανδήμῃ κατα-
 βοήσῳ. Ἀς ἀποσπᾶσθαι ὀλίγα τῶν ἐκείνου.

ΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΚΛΟΓΗΝ ΤΟΥ ΠΑΠΑ.

Ἀφ' ἧ (λέγει) οἱ Καρδιναλεῖς τὸν ἐκλέξωσι, τὸν φέρουσιν
 ἐπὶ καθέδρᾳ, ἀνώπιον τῆς ἱερᾶς τραπέζης τῆ Ναῶ, ἐν
 ᾧ ἔγινεν ἡ ἐκλογή. Ἐκεῖ ὁ Καρδιναλὶς ὁ Δεκανός, καὶ
 κατ' ἀκολουθίαν οἱ λοιποὶ πάντες, γονυπετῶντες αὐτὸν
 προσκυνῶσι, καὶ τὸν πόδα αἰσπάζονται, ψαλλόντων με-
 ταξὺ τῶν Μουσικῶν, τὸ ἴδε ὁ Ἱερὺς ὁ μέγας, ἐν ᾧ
 εὐδόκησεν ὁ Θεὸς ἐπ' αὐτῷ, κτ.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν δύο ὥρας πρὸ τῆς νυκτός, ὁ
 νέος Πάπας τὴν Ἀρχιερατικὴν πολλὰ φορῶν, καὶ τὴν
 Μίτρην ἐπὶ κεφαλῇ, καθίζεται ἐπάνω τῆς ἱερᾶς τρα-
 πέζης τῆ Ναῶ τῆ Ἀγίᾳ Σίττι, ἐπάνω τῶν ἱερῶν λεψά-
 νων, αὐτὰ πάλιν ὁμοίως δέχεται καθὼς καὶ πρότερον τὴν
 τῶν Καρδιναλίων δούτεραν προσκυνῶσιν.

Ἀκολουθῶς ἀθροισμῶς ἐπὶ τῆς Παπικῆς Καθέδρας
 βασιλεύεται ὑποκάτω εἰς μίαν ἐρυθρὰν ἐρατίαν, κεκοσμη-
 μένῃ ἐν κροσσωτοῖς χρυσοῖς, καὶ ἔτι ἀνατίθεται ἐπὶ
 τῆς μεγάλης ἱερᾶς τραπέζης τῆ Ναῶ τῆ Ἀγίᾳ Πέτρῳ,

dais superbe sous le τρόπον ὅτι νὰ βλέπη τι-
quel νὰς

ᾠθα, ὡς ἀνωτέρω, προσκυνεῖται τὸ τρίτον ὑπὸτε τῶν
Καρδινάλιων ἐν ὑπερφάνοις πομπικαῖς πορφύραις δια-
πρεπόντων, καὶ καθεξῆς ἐν τάξει παρὰ τῶν Βασιλικῶν
Πρέσβεων ἐνώπιον ἐνὸς ἀναριθμήτου λαῦ.

Μετὰ ταῦτα Ἄνδρες δώδεκα κοκκίνους μανδύας ἐν-
δεδυμένοι ἐπὶ γῆς συρομένοις νωτοφορεῖσιν αὐτὸν, καὶ
μετέωρον ἔτως ἐπὶ τῶν ἰδίων ᾠμων ἐν τῇ καθεδρᾷ καθή-
μενον ἄραντες, τὸν φέρουσιν ἕως τὸ τρίκλινον τῷ ἰδίῳ Πα-
λατίῳ, ἐν ᾧ ἔχει τὴν οἰκῆσιν.

ΤΑ ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΕΨΙΝ.

Οὐδὲν τοιῦτον ἐφάνη ποτὲ εἰς τὸν κόσμον, (λέγει εἰς
τὴν Ἐπιτομ. τῆς Ἐκκλ. Ἱστορ. ὁ Ῥακίνας. τόμ. Ε΄.) ὥστε
νὰ ἡμπορῇ νὰ λάβῃ σύγκρισιν, μὲ τὴν μεγαλοπρέπειαν
τῆς κατασέψεως Γηγορείου τῷ Θ΄. Ἀφ' ἧς ἐτέλεσε τὴν
λειτεργίαν ὑπῆγεν εἰς τὸ Παλάτιον τῷ Λατεράνῳ, ὅλος
ἀνάπλεως χρυσοῦ, καὶ πολυτίμων λιθαρίων. Τὴν ἡμέ-
ραν τῷ Πάσχᾳ ἰα΄ Ἀπριλ. 1227. ἐλείβεργησε μετὰ παρ-
ρησίας ἐν τῷ Ναῷ τῆς Ἀγίας Μαρίας τῆς μείζονος λε-
γομένης, καὶ ἐφόρεσεν ἐπανερχόμενος πάλιν τὴν Κορό-
ναν ἐπὶ Κεφαλῆς. Τῇ δευτέρᾳ λειτεργήσας αὐτῷ ἐν
τῷ Ναῷ τῷ ἁγίῳ Πέτρῳ, ἐπανεκάμψε φορῶν Κορόνας
δύο, ἐποχόμενος ἐφ' ἵππου πλεσιώτατα κεκοσμημένῳ,
περικεκυκλωμένος ὑπὸ τῶν Καρδινάλιων τὰς πορφύρας
ἀνδεδυμένων, καὶ ὑπὸ Κληρικῶν ἄλλων ἀναριθμήτων. Αἱ
ἀγείαι ἦσαν ὑπερρωμέναι μὲ πλεσιωτάτας τάπητας, καὶ
καπνισμέναι μὲ παντοδαπὰ ἀρώματα. Ὁ λαὸς ἐψαλ-
λε μεγαλοφώνως τὸ Κύριε ἐλέησον, καὶ ἄλλα ᾠσματα
χαρᾶς καὶ ἀγαλλιᾶσεως, συνεκφωνήμενα μετὰ τῷ ἤχῳ
τῶν σάλπιγγων. Οἱ ἐν τέλει καὶ ἀξιώμασιν ἐφόρεν
B ἱμάτια

ναὺς τὸν Ἀνδρέαν, ἢ τὸν quel ont eût vu An-
Λακᾶν dre

ἱμάτια περίχρυσα, καὶ ἐπαμίδας σερικάς. Οἱ Γραικοὶ καὶ οἱ Ἰεδοῖοι ἠκολούθουν ἄδοντες καὶ ψάλλοντες τὰς ὕμνους τῇ Πάπᾳ, κατὰ τὴν ἰδίαν ἐκάτεροι διάλεκτον ἑαυτῶν. Λαὸς ἀριθμὸν ἔκ ἔχων προηγέτο προπορευόμενος, φέροντες ἐν χερσὶ βαΐα φοινίκων, καὶ κλάδες, καὶ ἄνθη πολυειδῆ καὶ ποικίλα. Οἱ πρῶτοι τῆς Γερμανίας, καὶ ὁ Ἐπαρχος τῆς Ῥώμης, ἐβαδίζον περὶ τὰ πλάγια τῇ Πάπᾳ, κατέχοντες τὰς χαλινὰς τῇ ἵππῳ αὐτῇ· ἢ μὲ τοιαύτῳ πομπῇ παρεπέμφθη ἕως εἰς τὸ παλάτιον τῇ Λατεράνῃ.

Ἄς ἰδῶμεν τώρα ἂν ἡ πρόσδος τῶν Πάπων εἰς τὰς καιρέμας γίνεται μὲ περισσότερην σεμνότητα

Ὁ Νεὸς Πάπας φέρεται ἐπὶ τῆς καδεδέρας ἐνθρονισμένος εἰς τὸν Ναὸν τῇ ἁγίῃ Πέτρῃ, ὑποκάτω μιᾶς μεγαλοπρεπῆς ἑρανίδος, ἐν μέσῳ ἀναριθμήτων λαῶν, ἐκ πάσης τάξεως· οἱ τῶν ἐγκρίτων ἀξιωμάτων κατὰ τάξιν χωρεῖσι καὶ κατὰ βαθμὸν, ἐποχόμενοι ἐφ' ἵππων ὑπερηφάνως κεκοσμημένων. Ἀφ' ἧς ἡ προπομπὴ αὐτῆς καὶ πρόσδος φθάσῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, κάθηται ὁ Πάπας ἐπὶ θρόνῳ, καὶ περὶ αὐτὸν κύκλῳ οἱ Πρέσβεις τῶν Βασιλέων, οἱ Πρίγκιπες τῇ θρόνῳ, καὶ ἄλλοι τῶν ἐγκρίτων καὶ λογάδων· καὶ ἐκεῖ οἱ Καρδιναλισκοὶ ἐν ἱματισμοῖς φοιδοῖς τε καὶ πανηγυρικοῖς φορέντες τὰς ἐρυθροβαφεῖς αὐτῶν μεγάλας μανδύας, καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς κ'· προσέρχονται καὶ ἀποδίδειν εἰς αὐτὸν τὴν ὀφειλομένῃν ὑποταγὴν, οἱ μὲν πρῶτοι ἀπαζόμενοι τὴν αὐτῇ χεῖρα, οἱ δὲ δεύτεροι τὸ γόγυ.

Μετ' ὀλίγον πάλιν παρίστανται οἱ Καρδιναλισκοὶ καὶ προσκυνῶσιν· ὁμοίως καὶ ἅπας ὁ λοιπὸς κλήρος, οἱ πάντες ἐν ἐδήσεσι πανηγυρικαῖς. Οἱ Πατριάρχαι, οἱ Ἀρχιεπίσκοποι, καὶ οἱ Ἐπίσκοποι ἀπαζόμενοι αὐτῇ τῇ

πέδῳ

dré & Luc por- Λεκάν, δορυφορεμένους
 tés B 2 μετα

πόδα καὶ τὸ γόνυ· οἱ λοιποὶ τὸν πόδα μόνον. Ἀκολού-
 θως ὁ Πάπας λειτουργεῖ μετὰ παρρησίας μεγάλης.

Μετὰ τὴν τελετὴν τῆς λειτουργίας παραπέμπεται
 πάλιν ὑπὸ τῶν ἑρανοειδῶν ἀψίδα. Δύο ἵπποκόμοι ἐρυθρὰ
 ἐνδεδυμένοι, κρατῶσιν ἑκατέρωθεν εἰς τὰ πλάγια τῆς
 ἐκείνης Καθέδρας, ἓνα ῥιπίδιον ἐκ πτερῶν ταῶνος. (ἰδοὺ
 ὁ Συγγραφεὺς μᾶς ἐξηγεῖ τὸ σύμβολον τῶν ταῶνος, ἐγὼ
 τὸ ἀφίνω.). Ἀκολούθως ἀναβαίνει ἐπὶ ὑψηλῆτινος καὶ
 ἐπηρμένε θρόνε καὶ ἀφ' ἧς καθίστη, ὁ χορὸς ψάλ-
 λει τὸ Ἀντίφωνον, ἔθνη καὶ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ αὐτῆς
 σέφανον ἐκ λίθου τιμῆς. Εἶτα ὁ δεύτερος Καρδιναλὶς
 ὁ Διάκονος ἀφαιρῇ τῇ προτέρᾳ Μίτρᾳ ἀπὸ τῆς κε-
 φαλῆς τῆς Ποντίφικος, καὶ ὁ πρῶτος τὸν φορεῖ τὸ Τρικό-
 ρονον. Τὸ δὲ Τρικόρονον εἶναι μία Μίτρα κωνοειδὴς τὸ
 σχῆμα, κεκοσμημένη μὲν τρεῖς Κορόνας αἱ ὁποῖαι ἀκτινο-
 βολεῖσιν ἐξαισίως ἀπὸ λιθάρια μιᾶς τιμῆς ἀτιμῆτε. Ἐν
 αὐτῇ δὲ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ αὐτῆς τὸ ῥηθὲν Τρικόρονον ἐπιτίθη-
 σι, λέγει: Δέξαι ταύτῃ τῇ Τιάρᾳ, τῇ ὁποίᾳ
 διακοσμεῖσιν αἱ τρεῖς Κορόνας, καὶ Φορῶν αὐτῇ
 μὴ λησμονήσης ὅτι σὺ εἶσαι ὁ Πατὴρ τῶν Πειγ-
 γίπων καὶ τῶν Βασιλέων, ὁ πληρεξέσιος τῆς
 παντὸς κόσμου, καὶ ὁ ἐπὶ γῆς Ἐπίτροπος Ἰησοῦ
 Χριστοῦ Σωτῆρος ἡμῶν. κτ. Τῆτο ὅμως δὲ εἶναι
 κίνδυνος ὁ Πάπας ποτὲ νὰ τὸ λησμονήσῃ.

Τῆς εἰρημένης τελετῆς πληρωθείσης, διακηρύττον-
 ται Ἰνδελγέντια (ἡτοι ἀφέσεις ἀμαρτιῶν ὡς ἐκ τῆς πλη-
 ρώματος τῆς ἐξουσίας τῆς Πάπας) ὁλοχερεῖς τε καὶ πλη-
 ρεῖς, καὶ τὸ πᾶν ἔχει τέλος.

Ἐν τῇ αὐτῇ βομβάρδῃ τῆς Ἀκροπόλεως τῆς ἁγίας
 Ἀγγελικῆ κατακτωπῶσι τὰς ἀκοὰς ἀπάντων τρεῖς ἀνα-
 πτόμενα· καὶ αἱ στρατιωτικαὶ παρατάξεις, ἥ τε ἱπ-
 πική,

μετὰ πομπείας, ὡσὰν tés pompeusement
Μονάρ- com-

πικῇ, καὶ ἡ πεζικὴ, δρεῖσκονται ἔνοπλοι. Τελευταῖον ἀκολουθεῖσιν αἱ Φωταγωγίαι εἰς πάσας τὰς ἀγείας, καὶ τὰς ἀγορὰς τὰς πανδήμους τῆς πόλεως, εὐθα ἀτάπτει καὶ πολλὰ πυροτεχνικὰ σελαγίσματα, κοινῆς χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως προξενῶν. Κατὰ δὲ τὴν πόλιν ἀπασαν εὐδὲν ἄλλο τῷ λοιπῷ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἀκούεται, εἰμὴ χοροὶ, ἑορτασμοὶ, μεσικῶν ὀργάνων ἤχοι, πανηγυρίζοντος ἐκάστου τὸν τῷ νέῳ Πάπα προβιβασμὸν, κατὰ τὸ μέτρον τῷ ἰδίῳ πόδε, καὶ τῆς αὐτῆς κλίσεως.

ΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ἈΝΑΔΟΧΗΝ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΥΤΑΡΧΙΑΣ.

Μετὰ τὴν κατάρτεψιν, ὀλίγων παρελθουσῶν ἡμερῶν, παραπέμπεται ὁ Πάπας δορυφορέμενος ἀπὸ τῶ παλατίου αὐτοῦ, ἕως τῶ Ναῦ τῷ Ἀγ. Ἰωάννῃ τῷ Λατεράνῃ, καθήμενος μέσα εἰς ἕνα Φορεῖον ἐρυθρὸν, περικεκοσμημένον πάντοθεν χρυσίῳ.

Προηγούνται πρὸ τῆς προπομπῆς δώδεκα Σαλπικῆται, καὶ δώδεκα παρίππια. Ἀρχεται δὲ ἡ πρόδος ἀπὸ ἑξ ταγμάτων, ὧν ἐν ἐκάστῳ τέσσαρες Ἴππεῖς. Ἐφεξῆς ἀκολουθεῖ ὁλόκληρος ἡ αὐλὴ τῶν Καρδινάλιων, καὶ μετὰ ταύτῃ ἡ τῷ Ποντίφικῳ μετὰ πάσης δόξης.

Οἱ δὲλοι τῶ ἱπποκομῆς τῷ Πάπῃ ἔρχονται ἀκολουθῶντες, ἄγοντες τὰς λουκάς ἡμίονους, τὰς ὁποίας τὸ βασιλεῖον τῆς Νεαπόλεως χρεωστὲν νὰ δωροφορῇ κατ' ἐνιαυτὸν ὡς δασμὸν ἐτήσιον, ἢ ὡς σημεῖον τῆς τῷ ἐκεί κρατῆντος ὑποτελῆς ὑποκλίσεως. Διατείνεται καὶ γὰρ ὁ Ῥώμης ὅτι τὸ βασιλεῖον τῆς Νεαπόλεως ἡττήται ἀπὸ τῆς Ἀγίας Καθόδρου. Αἱ ἐρηθεῖσαι ἡμίονοι ἔχουσιν ἐπιβλή-

μασται

comme des Souve-
rains.

Μονάρχας καὶ Μονοκρά-
τορας.

Des B 3

Eis

ματα ἐξ ὑφάσματος σθηκῆ, δι' ἀργυρῶν πετάλων φυ-
λοειδῶς διαπεποικιλμένα, καὶ μὲ κροσσωτὰς χρυσὰς
περιτριγυρισμένα. Ἀκολουθεῖσι δὲ ταύτας καὶ πολλαὶ
ἄλλαι ἡμίονοι, ἐπικεκαλυμμένα μὲ βελωδῶδη ὑφάσμα-
τα ἐρυθρόβαφῇ καὶ αὐτὰ, χρυσίῳ κεκροσσωμένα, τὰς
ὁποίας ἄλλοι τινὲς τῶν τῷ Ποντίφικος θρασυπόντων διὰ τῷ
χαλινῷ κατέχοντες ἄγχι. Τρία φορεῖα ἕπονται κατὰ
τάξιν μὲ βελωδῶδη καὶ ταῦτα, καὶ ἐριώδη πορφυρέ-
χρα ὑφάσματα σκεπασμένα, καὶ μὲ χρύσεια περιω-
ρισμένα σειραῖδια.

Μετὰ ταῦτα ἀκολουθεῖ ἡ τάξις τῶν Ὀπατρειδῶν
τῆς Ῥώμης, καὶ οἱ ἐπὶ τῶν Δικαστηρίων, καὶ ὅσοι ἀπλῶς
ἐν ἐκείνῃ τῇ Πόλει μεγαλύνονται καὶ διαπρέπουσιν, ἐπὶ
ἵππων οἱ πάντες ἐποχόμενοι πλεσιτάτα κεκαλω-
τισμένων.

Πάντε Ῥοπαλοφόροι τῷ Ποντίφικος προσδίδουσιν ἐπὶ
τέτοις, ἰσοειδῆς φορῆντες μακρὰς μανδύας, μελανοχρόοις
βελωδῶδεσι σειραῖς περιγεγραμμένους, καὶ ῥοπαλα κα-
τέχοντες ἀργυρᾶ, μὲ δικτυωτὰ περιτραχήλια. Δεκα-
τέσσαρες Τυμπανοκρεῖσαι μετὰ τέτρες πεζοποροῦσιν, ἐρυ-
θρᾶ μεταξοφορῆντες καὶ περίχρυσα, πτεροφόροι ἐπὶ τῶν
πίλων, καὶ τὸ παράσημον ἕκαστοι παριστῶντες ἐνός τῶν
δεκατεσσάρων κλιμάτων τῆς Πόλεως. Ὅπισθεν τῶν ὁ
χορὸς τῶν Σαλπικητῶν τῷ Πάπα, ἐρυθρὰ καὶ ἔτσι ἀν-
δεδυμένοι μετὰ χρυσᾶν σειραδίαν.

Οἱ Τυμπανοκρεῖσαι, οἱ Σαλπικηταί, καὶ διάφορα
ἄλλα τάγματα διακόπτουσιν ἐκ διαστήματος τὰς ποικί-
λας τάξεις τῶν προσδιδόντων, καὶ πλῆθος θρασυπόντων
ἀκολουθεῖσι πεζοί.

Οἱ

Εἰς τὸν αἰῶνα τὸν Β'. ὁ Des le second
Ἐπισκοπικὸς βαθμὸς ἦτον, siècle la place d'E-
διὰ vêque

Οἱ Πρίγκιπες τῆ Παπικῆ Θρόνῳ, οἱ ἐξ αἵματος ἢ συγγενεῖς τῆ Ποντίφικος, οἱ Πρέσβεις τῶν Βασιλέων προσδύσαν οἱ πάντες μετὰ τῶν περὶ αὐτὰς ἀκολέθων, κατὰ τὴν τάξιν ἕκαστος τὴν τῷ ἑαυτῷ χαρακτῆρι προσήκουσαν. Τὰ τέσσαρα τῆ Ῥώμης Καππάσια, τὰ ἐκ Βελῶδε κοκκίνῃ, φέρονται μετὰ πομπῆς μεγάλης ἐπ' ἀκρῶν δορατῶν καὶ τέτων βελωδοκοκκινωσκεπασμένων, ὑπὸ τεσσάρων Καμεραρίων, οἵτινες φορεῖσι ζολὰς ἰοειδεῖς. Τὰ Ἀρχιερατικά αὐτῇ ἁμφία, καὶ τὰ λοιπὰ περικοσμήματα φέρονται καὶ αὐτὰ ἐντὸς σακκελίων, ἐρυθρῶν βελωδίων, χρυσίῳ περικεασμένων. Καὶ περὶ ἕκαστον δὲ τῶν Καρδιναλίων τοιαῦτα φέρονται μετὰ παρρησίας ἐρυθρά σακκέλια χρυσοκόσμητα, ἐν οἷς ἀπόκεινται αἱ ἐκείνων ζολαί.

Μετὰ ταῦτί τινι ἅπασαν τὴν εἰρημένιν παρὰτάξιν, παρίζεται ὁ Σταυρὸς μετὰ κεραίας τρεῖς. Μετ' ὃν πεντήκοντα Νεανίσκοι Ῥωμαῖοι ὀπατρεῖσθαι, λυδικὰς ἐδῆτας μεταξωτὰς αἰδεδυμένοι. Εἶτα πλήθος ἀναρίθμητον θεραιπέντων καὶ προσδρομένων περισοιχῶσι κύκλωθεν τὸ φορεῖον αἱ ὧ οὗ Πάπας. Ὁ δὲ ταξίαρχος τῆς Φερεῆς τῶν Σβιτζέρων ὀπισθεν ἐπὶ κεφαλῇς δύο ταγματῶν ἱππέων ἐνωπλισμένων, ἀσφαλείας χάριν ἀκολοθεῖ. Οἱ δὲ Ἀρχόντες τῆ Πάπας, καὶ ὁ ἐξ Ἀπορρήτων αὐτῆς, καὶ ὁ Ἀρχίατρος, ἑπονται καὶ αὐτοὶ πάντες εἰς τὸ μεταξύ διάστημα τῆ Παπικῆς Φορεῖς, καὶ τῆς τῶν Σβιτζέρων Φερεῆς.

Οἱ Καρδιναλίοι λαμπροφορεῖντες ὑπερηφάνως ἔρχονται κατ' ἀκολουθίαν ἀνά δύο δύο, ἐποχόμενοι ἐφ' ἵππων μεγαλοπερπῶς κεκοσμημένων, ἐν μέσῳ τινῶν καὶ αὐτοὶ δορυφόρων.

Μετὰ

vêque fut lucrati-
ve

διὰ τὰς παρὰ τῶν Χρυσια-
B 4 νῶν

Μετὰ τὰς τῶν Καρδινάλιων ὑπεροχάς, ἔπονται οἱ ἐκείνων ὑποδεέστεροι κατὰ τιμὴν αἰξίαν· δηλαδή οἱ Πατριάρχαι, οἱ Ἀρχιεπίσκοποι, οἱ Ἐπίσκοποι. κξ. κξ. κξ.

Τελωταῖον μετὰ τὲς χωρὶς ἀναβάτε πομπικὲς ἵππες, ἢ μετὰ τὲς Σαλπικτάς τῷ Ποντίφικος, ἐπισφραγίζεται ἡ ὅλη παρατάξις, ὑπὸ δύο στρατιωτικῶν ἵππων ἐλαφρῶν ταγματῶν, ῥομφαίαν ἐπασσμένῳ ἐν τῇ χειρὶ κατεχόντων, ὧν οἱ ταξίαρχοι καὶ οἱ λοιποὶ ὀφφικιαῖοι προάγουσιν ἐνδεδυμένοι ἐρυθρὰ, μὲ μανίκια κρεμάμενα ἐξ ὑφάσματος βελωδώδες πορφυρῆ καὶ κίτρινε, προτείνοντες τὰ δόρατα ὡς εἰς ἀκονισμόν· τὸ ὁποῖον ἔχει παρατάσιν μιᾶς ἐνδείξεως μεγαλοπρεπεστάτης.

Ἡ περιόδωσις τῆς προπομπῆς γίνεται μακροτέρα, διὰ τὰ Φανῆ καὶ μεγαλοπρεπετέρα· διέρχεται δὲ ὑποκάτω πολλῶν τόξων θριαμβωτικῶν, τὰ ὅποια ὑπὸ διαφόρων ἐγείρονται εἰς τὸν νέον Ποντίφικα, καὶ πρὸ τῶν ἄλλων ὑπὸ τῷ λαῷ τῆς Ῥώμης. Ὁ τῆς πόλεως Σενάτωρ, ἦτοι ὁ Γερουσιαστὴς προσφέρει αὐτῷ εἰς τιμὴν πεδιάδα τὰς κλεῖδας τῆς Πόλεως· καὶ ἐπὶ πᾶσι προσέχουσι νὰ εἶναι μὲ λαμπρὰς τάπητας κατεσρωμέναι αἱ ὁδοὶ πᾶσαι, δι' ὧν γίνεται ἡ προπομπὴ αὕτη καὶ πρόοδος.

Σημείωσαι, ὅτι ὅταν ὁ νέος Πάπας εἶναι ἔξω τῷ Φορτίῳ, ἐποχῆται ἐπὶ λωκῆς ἡμίονοι, καὶ τότε πρέπει νὰ κρατῶσι τὸν ὑπεράνω αὐτῷ διαπεπετασμένον ἑρπύλλον ὅκτω ἄνδρες τῶν ὀπατρείδων τῆς Πόλεως. Ἄν ὀρίσκετο παρὼν εἰς τιμὴν τοιαύτῃ προπομπῇ ἢ Βασιλεὺς, ἢ καὶ αὐτὸς ὁ Αὐτοκράτωρ, ἔπρεπε κατὰ χρέος νὰ κρατήσῃ τιμὴν σκάλαν τῆς ἐφεσρίδος τῇ αὐτῇ Ἀγιότητι, καὶ νὰ σύρῃ τιμὴν ἡμίονον διὰ τῷ χαλινῷ. Εἰ δὲ ὁ Πάπας ἐφέρετο ἐπὶ Καθέδρας, ὁ Αὐτοκράτωρ παρεσιάζων ἔπρεπε νὰ εἶναι ἕνας ἀπὸ τῶν βασιλεύοντων.

Φθάσας τοίνυν ὁ Πάπας εἰς τὸν Ναὸν τῷ Ἁγίῳ Ἰωάννῃ τῷ Λατεράνῃ, ἐνδεδυμένος τὰ Ποντιφικὰ πε-
ρικός-

νῶν ἐλεημοσύνας, ἐπικερ-
δῆς

ve par les aumô-
nes

ρικοσμήματα, καὶ φορῶν τὴν Μίτραν, κἀθήται ὑπὸ
καίτω μιᾶς Στοᾶς ἐπὶ θρόνῳ· οἱ δὲ τῇ Ἀγίᾳ Ἰωάννῃ Καρ-
δινικοὶ ἔρχονται εἰς ἀσπασμὸν τῆ ποδὸς αὐτῆ· ὁ δὲ Καρ-
δινάλις ὁ Ἀρχιεπισβύτερος, ὡς ἐξ ἐκείνων δημηγορῶν,
προσάγει αὐτῶ τὰς κλεῖδας τῆς Ἐκκλησίας, τὴν μὲν
χρυσήν, τὴν δὲ ἀργυρεάν, ἐπὶ δίσκῳ ἐκ χρυσεῖς καθαρεῖ
ἀσφράπτοντος, πληρῆς πολυειδῶν ἀνθέων.

Ἐντεῦθεν παραπέμπεται δι' ὅλης τῆ Ναῦ παρὰ τῶν
εἰρημένων Κανονικῶν ὁ Πάπας ὑπὸ τῶ εἰρημένῳ διαπετάσ-
ματι, καὶ φθάσας εἰς τὸ μέγα Ἀλτάριον, ποιῆται
προσβυλίῳ· εἶτα εἰσελθόντι εἰς τὸν χορὸν, καὶ ἐπὶ θρό-
νῳ πάλιν ἐκεῖ καθεδρόντι, προσέρχονται αὐτῶ οἱ Καρδι-
νάλοι, καὶ τὴν ὀφειλομένῳ ὑπὸ χιτῶνι ὑποταγνῶ. Με-
τὰ τῷτο εἰσέρχεται εἰς τὸ ἐκεῖ Παλάτιον, καὶ μετὰ τι-
ναῖς ὀρχαῖς, ὡς ὁ Πρωτοπρεσβύτερος Καρδινάλιος ἐκφω-
νεῖ, κοσμεῖται τὴν κεφαλὴν μὲ τὴν Παπικὴν Τιάραν,
καὶ προελθὼν εἰς ἕνα δῶμα ὑπαιθρον, ἐκεῖθεν ὀλογεῖ
τὸν λαὸν δις.

Τελευταῖον διανέμει εἰς ἅπαντας τὰς Καρδινάλιους
ἐκονογραφικὰ χρυσᾶ νομίσματα (Medailles), καὶ κατὰ
τὸ αὐτὸ ὁ θησαυροφύλαξ διασκορπίζει εἰς τὸν λαὸν πλῆ-
θος ἀργυρῶν νομισμάτων, μὲ τὰ παράσημα τῆ νέας Πον-
τίφικος ἐπίτηδες ἐσφραγισμένων· ὅθεν ἅπανταχόθεν
ἀκούεται τό· ζήτω ἡ ἀγιότης αὐτῆ· ζήτω· μεγα-
λοφώνως ἐπιφωνέμενον κτ.

ΤΑ ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ.

Ὅταν ὁ Πάπας πίνῃ, ὁ μέγας αὐτῆ Ἀρχιεπισκοπικός
κάμπτει καὶ τὰ δύο γόνατα ἐπὶ τῆς γῆς.

Ὅταν παρεσιάζῃ ἐν τοῖς Ναοῖς, ἢ ἐν ταῖς Λιτανι-
καῖς προόδοις, οἱ αὐτῆ ἐφημέριοι φορεῖσι μίτρας ἢ τιά-
ρας

nes des Chretiens, δὴς (1) ὅθεν ἀκολούθως οἱ Ἰωὼν
& B 5 ἐπι-

ρας λιθοκομήτες, ὅθεν ἐκπλήττει πανταχόθεν τῶν θεα-
τῶν τὰς ὁράσεις ἢ περὶ αὐτὸν μαρμαρυγὴ ἢ ἐξαίσιος.

Ὅταν αὖ τῷ Φορέῳ, ἢ ἄλλως, κατὰ τὰς δημοσίας
τελετὰς προέρχεται, δύο ἵπποκόμοι βαδίζοντες παρ'
αὐτῷ πλάγιοι, κρατῶσι δύο ῥιπίδια ἐκ πτερῶν ταῶνος κλ.

Ὅταν εἰς τὸ κοινὸν παρίσταται μετὰ τῆς Μίτρας καὶ
τῆ μεγάλης Περιβολαίης, προάγουσιν αὐτῆ εἰσοσιτέσσαρες
ὀφφικιάλιοι, ἐν ᾧ δὴτι πανηγυρικῇ· οἱ μὲν δώδεκα ῥάβδους
ερυθροσκεπτεῖς κατέχοντες, οἱ δὲ δώδεκα ῥόπαλα ἀργυρεᾶ.

Οὗτοι οἱ ὀφφικιάλιοι συγκροτημένους τῆ Συνεδρίᾳ
(Le Consistoire) φερεῖσι τιὴν εἰσοδὸν πρὸ τῆ πυλῶνος,
καὶ συνοδῶσιν τὸν Πάπαν εἰσπορεύομενόν τε καὶ ἐκπο-
ρεύομενον.

Πρόδες ἐπὶ τοῖς εἰρημένοις καὶ τιὴν ἄλλω δορυφο-
ρίαν, ὑφ' ἧς περιτοχῆται ὁ Πάπας κατὰ Βασιλέως.
Τὰ χρυσὰ σκῆψι, τὰ ἀργυρεᾶ, τὸ νόμισμα ὅπῃ κόπτε-
ται κεχαραγμένον μὲ τιὴν εἰκόνα τῆς Ἀρχιτελῶ-
νας, τῆς ὑποτελῶνας, καὶ τῶν εἰσοδημάτων τῆς συνα-
θροιστῆς. τῆς ἐπὶ τῶν Δικαστηρίων, τὰ εἰσπράττοντα.

ἐπισήμων πόλεων Ἐπίσκοποι & consequemment
ἦσαν πλεσιώτεροι τῶν ἄλ- les Evêques des gran-
λων (1). Πλεσιώτεροι δὲ des villes furent plus
ὄντες riches-

σκόπων τῇ καιρῷ ἐκείνῃ τὴν πλεονεξίαν, καὶ τὴν φιλο-
πλετίαν μὲ τὴν ὁποίαν πλῆθος ἀργυρίᾳ ἀπεθησαύριζον.

(1) Κατὰ τὸ μέσον τῇ Δ'. αἰῶνος, Πρετεξτάτος
αἰὲρ ὑπατικός, ἢ εἰδωλολάτρες, βλέπωντας τὸν πλε-
τον καὶ τὸ μεγαλεῖον τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ῥώμης ἔλεγε:
**Κάμετέ με τῆς Ῥώμης Ἐπίσκοπον, καὶ ἐγὼ γί-
νομαι Χριστιανός,** ὡς ὁ Θεὸς Ἰερώνυμος ἰσορεῖ. Καὶ
Ἀμμιανὸς δὲ ὁ Μαρεκλῆνος ἔθνικὸς Συγγραφεὺς δὲν θαυ-
μάζω (ἔλεγε βλέπωντας τὴν εἰρήνην καὶ τὴν αἵματοχυ-
σίαν ὅπως συνέβη ἐν Ῥώμῃ ἔτει 366. ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ τῇ
Δαμάσῳ) „δὲν θαυμάζω ἂν τόσον ἀγωνίζονται διὰ τὸ
„ γένειν τῆς Ῥώμης Ἐπίσκοποι. Διὰ τῇ τοιούτῃ βαθμῷ
„ ἀναβαίνειν εἰς μίαν κατὰ τῆς ἀσφαλῆ καὶ ἀσάλευ-
„ τον πλετίαν ἀπὸ τὰ ἀφιερώματα τῶν πλεσιῶν
„ Ἀρχοντίας τῶν προβαίνουσιν ἐπὶ τεθρίππων ἐποχόμενοι
„ ἐν ἀναπαύσει καὶ δόξῃ· ἐνδύονται λαμπρά, εὐωχῶνται
„ ἀβραὶ ὡς οἱ πλεσιώτατοι τῶν Ἀρχόντων. Αὐτοὶ ἤθελαν
„ εἶναι τῷ ὄντι μακάριοι (προδίδεται ὁ Ἀμμιανὸς) ἀνίσως
„ καὶ ἀφρονεῖν τὸ μεγαλεῖον τῆς Ῥώμης ἐμμεντο τὸ πο-
„ λὺν ποσὸν πολλῶν ἄλλων Ἐπισκόπων, οἱ ὅποιοι διὰ τὴν λι-
„ τότητα τῆς τροφῆς, διὰ τὴν εὐτέλειαν τῇ ἀνδύματος,
„ διὰ τὴν σεμνότητα τῇ ἐξωτερικῇ ἡθῆς ἢ χήματος, εἶ-
„ ναι παρὰ πᾶσι τοῖς φρονίμοις ἢ συνετοῖς ἀξιεπαῖνοι.
Ταῦτα τὰ ὕστερα (λέγει ὁ Γάλλος Ρακίνας εἰς τὴν Ἐκ-
κλησιᾶν Ἰσορίαν.) εἶναι ἀληθέστερα παρὰ τὰ πρῶτα τὰ
„ περὶ τῶν Πάπων λεγόμενα· ὅμως ἀνάγκη εἶναι τὸ το-
„ χαθῶμεν (συνάπτει) ὅτι οἱ Πάπαι κατ' ἐκείνον Ἰὸν και-
„ ρὸν εἶχον πολὺ ξεπέση ἀπὸ τὴν πρώτῃ ἀπλότητι, ἢ
„ ὅτι πολλὴ περὶ αὐτὸς κατήσκαπτεν ἡ ἐξωτερικὴ λαμ-
„ πρότης καὶ περιφάνεια. Καὶ ἐδῶ ἐπιφέρει τὸν ἀνωτέ-
ρω λόγον τῇ Πρετεξτάτῃ. Αἰῶνι Δ'. Ἀρθ. ΙΕ'. §. 15.

(1) Νοεῖ

richesque les autres: étant plus riches ils eurent plus de crédit & de pouvoir.

ὄντες εἶχον καὶ περισσοτέραν καὶ ὑπόληψιν, καὶ δύναμιν.

Si quelque Evêque avait pu prétendre à la superiorité, c'eût été assurément l'Evêque de Jerusalem, non pas comme le plus riche, mais comme celui qui selon l'opinion vulgaire avait succédé à St. Jaques le propre frère de Jesus Christ. Jerusalem était le berceau de la religion Chretienne. Son fondateur y était mort par un suplice cruel; il était reçu que Jaques son frere y avait été lapidé. Marie mère de Dieu, y était morte. Joseph son mari était enterré dans le pais. Tous

Ἄλλος Ἐπίσκοπος εἶχε λόγον νὰ διιχυριθῇ τὴν ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ὑπεροχὴν, αὐτὸς ἔπρεπε βέβαια νὰ εἶναι ὁ τῶν Ἱεροσολύμων, ὄχι ὡς πλεσιώτερος, ἀλλὰ, κατὰ τὴν κοινὴν γνώμην, ὡς τῷ Ἰακώβῃ τῷ Ἀδελφῷ τῷ Κυρίῳ διάδοχος. Ἡ Ἱερουσαλὴμ ἦτον ὁ τόπος τῶν γενεθλίων τῆς Χριστιανικῆς πίσεως. Εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ ὁ ταύτης τῆς πίσεως θεμελιωτὴς ἐγενόθη τὸν πολυώδυνον θάνατον. Ἐν αὐτῇ Ἰακώβος ὁ Ἀδελφὸς Θεὸς ἐλίθισεν. Ἐν αὐτῇ Μαρία ἡ Θεομήτωρ ἐκοιμήθη. Ἐν αὐτῇ Ἰωσήφ ὁ μνήσων αὐτῆς ἐνεταφιάσθη. Ὅλα τὰ μυστήρια τῆς Χριστιανισμοῦ ἐτελέσθη.

λάμψη ἐν πάσῃ τῇ δό-
ξῃ αὐτῆς ἐπὶ χίλια ἔ-
τη (1). Πόσα, καὶ οἷα
προτερήματα διὰ τὰ ἐπι-
βεβαιώσεν εἰς τὸν Ἱερο-
σολύμων (2) Ἐπίσκοπον
μίαν

tait la ville sainte
qui devait reparaître
dans toute sa gloire
pendant mille anné-
es. Que de titres pour
assurer à l'Evêque de
Jèru-

(1) Νοεὶ ὡς φαίνεται ἐπὶ τῷ παρόντος ὁ Συγγρα-
φὸς τὴν γνώμην τῶν Χιλιασῶν, ἥτις ἤρεσε καὶ εἰς τι-
νάς τῶν παλαιῶν τῆς Ἐκκλησίας Πατέρων, οἱ ὅποιοι
ἀναγινώσκοντες τὸ Κ'. Κεφάλαιον τῆς Ἀποκαλύψεως,
ἐσυμπέραναν ὅτι πρὸ τῆς συντελείας ἐμελλεν εἰς τὴν Ἱε-
ρουσαλὴμ νὰ φανῇ πάλιν ὁ Κύριος ἡμῶν, καὶ νὰ βασι-
λεύσῃ ἐπὶ τῆς γῆς μετὰ τῶν δικαίων χίλια ἔτη. Κέριν-
θος ὁ δυσσεβόφρων, πρῶτος ἐγέννησε τὸ πλάσμα τῆτο.
Παπίας ὁ Ἱεραπόλεως, καί τινες ἄλλοι μετὰ ἀπλότητος
τὸ ὑποθέτησαν· πλὴν τῶν μὲν Αἰρετικῶν ἡ χιλιασὺς
ἐπηγγέλλετο ἡδοναὶς καὶ τευφαῖς σωματικαῖς καὶ γεώδεις,
ἡ δὲ τῶν Πατέρων ἐξ ἐναντίας πνευματικαῖς καὶ θείαις.
Ὅθεν καὶ παρὰ τοῖς ἱεροῦ ἐκεῖνος μὲν, ὠνομάθη χι-
λιασμός παχύς, ἔτος δὲ, λεπτός. Οἱ ἐξῆς ὁμως Πα-
τέρες ἀπέβαλον ἐξ' οὗ καὶ κῆνον καὶ τῆτον, κρίνοντες
τὰ ἐν τῇ Ἀποκαλύψει λεγόμενα ἀπόβρῆτα καὶ μυ-
στηριώδη.

(2) Τὰ αὐτὰ ἔγραφε καὶ Βαρλαάμ ὁ Μοναχὸς ἐν
τῷ περὶ τῆς ἀρχῆς τῷ Πάπα: „Οὐκ ἔν ἐπεὶ ὁ δεσπότης
„ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν Ἱεροσολύμοις τὸν ὑπὲρ ἡμῶν ὑπέ-
„στη θάνατον εἴη ἂν ὁ Ἱεροσολύμων Ἐπίσκοπος πάντων
„προεσῶς, ὡς τὸν τόπον ἐπέχων τῷ πρῶτῳ ἡμῶν Ἀρ-
„χιερέως· καὶ τοσούτον μείζων τῷ Ῥώμῃ, ὅσον καὶ ὁ
„Χριστὸς τῷ Πέτρῳ.

Τὰ αὐτὰ Νεῖλος ὁ Θεσσαλονικὸς ἐν τοῖς περὶ τῷ
πρωτεῖς τῷ Πάπα. „Εἰ δὲ ὅτι ὁ Πέτρος ἐν Ῥώμῃ τὸν
„βίον

Jerusalem une préé-
minence incontestable.
mian ὑπεροχῇ ἀναντίρ-
ρητον!

Mais,

Ἀλλ'

» βίον κατέλυσε, διὰ τὸτο μέγαν τὸν τῆς Ῥώμης θρόνον
» ἡγῆ, πάντως ὁ τῶν Ἱερουσαλύμων τὸ πλεόν ἔξει, ἐκεῖ
» τῷ Σωτῆρος τὸν ζωοποιὸν καταδεξαμένῳ θάνατον. Τὰ
» αὐτὰ καὶ Μακάριος ὁ Ἀγκύρας Κεφαλ. ΙΗ'. » Εἰδέτις
» ἴσως πάλιν λέγει διὰ τὸ τῇ Ῥώμῃ τελειωθῆναι καὶ κεῖ-
» ῥαι τὸν Ἀποστόλον Πέτρον, διὰ τῷ οὐφειλόμενον τὸν Ῥώ-
» μης τὸ πρωτεῖον ἔχειν, ἔδ' ἔτος ἀναγκαῖος ὁ λόγος.
» Εἰ γὰρ τὸτο, πολλῶν γε μᾶλλον δι' αὐτὸ οὐφείλει τὸν
» τῆς Σιών, ἥτοι Ἱερουσαλύμων, τὸ πρωτεῖον ἔχειν. ὕπερ
» ὁ τῶν Ἱεραρχῶν Ἱεράρχης καὶ μέγας καὶ πρῶτος, ὁ
» Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός τὸ σωτήριον πρὸς τοῖς ἄλλοις
» ὑπέστη πάθος, καὶ τὸν ὑπὲρ ἡμῶν ζωοποιὸν κατεδέξατο
» διὰ σαυρὲς θάνατον, καὶ ἀνέστη τριήμερος· καὶ τὸ πα-
» νάγιον κατὰ τὴν Πεντηκοστὴν ἐξεχύθη τοῖς Ἀποστόλοις
» Πνεῦμα· καὶ πάντα χερσὶν τὰ Μυστήρια τετέλεσαι·
» ἀφ' ἧ καὶ ὡς ἐκ πηγῆς ζαυρῆς αἰθερ πηγάσαν εἰς
» πᾶσαν τὴν γλῶττιν διεδόθη τὸ σωτήριον κήρυγμα· περὶ ἧς
» καὶ δεδοξασμένα ἐλαλήθη πανταχῶς.

Δυσαρεσῆται, τὸ ἡξίω, εἰς ταῦτα ὁ Λατινό-
φρων Ἀθλατις ἐν τῷ περὶ τῆς διίωκεν. Συμφ. τῶν Ἐκ-
κλήσ. Βιβλ. Α'. Κεφ. Β'. §. ἡ. καὶ τὰ ὀνομάζει Φλυα-
ρίας· Οὐδεὶς (λέγει) ἔτε Λατίνος, ἔτε Γραικός (καὶ
» Γραικὸν ἐδῶ εἰσοῖ τὸν κατ' αὐτὸν Λατινόφρονα.) διὰ
» τὸτο δίδει τὸ πρωτεῖον εἰς τὸν Πάπαν, διὰτὶ ὁ Πέτρος
» ἐτελειώθη εἰς τὴν Ῥώμην. Ναί! μὰ διατὶ λοιπόν;
» διατὶ (ἀποκρίνεται) ἀποθανόντος αὐτοῦ Ῥώμῃ τῷ Πέτρῳ,
» κατέστη ἡ Ῥώμη θρόνος τῷ Πέτρῳ· καὶ διατὶ ἐκεῖ ὁ Πέ-
» τρος ἀφῆσεν ἰσοδυναμὸν ἑαυτῷ τὸν ἑαυτοῦ διάδοχον.

Ἐδῶ ἐν ὀλίγοις διὰ τὴν ἀποδείξιν Φλυαρῆντας τὰς
(καθὼς μᾶς κάνει τὴν τιμὴν καὶ μᾶς ὀνομάζει) Σχισ-
ματι-

Ἀλλ' ὅταν ἡ ἐν Νι- Mais, lorsque le
καία Σύνοδος διεκανόνισε Concile de Nicée rè-
καί gla

ματικῆς, Φλυαρεῖ πολλά ὁ τῆς Ῥώμης παράσιτος.
Πρῶτον ὑποθέτει, ὅτι οἱ θεοὶ Ἀπόστολοι διέταξαν ἑαυ-
τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς θρόνους διαρισμένους, ἡ μὲν τῆτον, ὁ δὲ
ἐκείνον ἐκλέξαντες ὡς ἴδιον. Ὁθεν κινῶνται πολλὰς τῶν
Ἀποστόλων, καὶ ἐξαιρέτως τὸν Παῦλον, νὰ τὸν ἔχωμεν
ἄθρονον, μὲ τὸ νὰ μὴν ἡξούρωμεν (ἀλλὰ νὰ μᾶς διδάξῃ ὁ
Ἀλλοτρίος) ἀνάμεσα εἰς τὰς πολλὰς θρόνους ὅπῃ ἐσύστη-
σε, ποῖον ἰδιαζόντως ἐδικάλεξε· μάλιστα εἰς καιρὸν ὅπῃ
ἡξούρωμεν, ὅτι οἱ Ἀπόστολοι ἦσαν Ἐπίσκοποι καθολικοὶ
καὶ παγκόσμιοι, ἀπεσταλμένοι νὰ κηρύξουν τὸ Εὐαγγέ-
λιον πάσῃ τῇ κτίσει, καὶ νὰ μαθητεύουν πάντας τὰς
ἔθνη. Β'. ὑποθέτει, ὅτι ἕκαστος τῶν Ἀποστόλων ἄφησεν
ἓνα καὶ μόνον ἑαυτὲ διάδοχον· ὅταν εἴπω Φανερόν καὶ
ἀναμφίβολον, ὅτι ὅλοι οἱ ὑπ' αὐτῶν κατασταθέντες εἰς
ἓνα καὶ ἄλλο μέρος τῆς Ἐκκλησίας ποιμένες, ὅλοι καὶ εἶ-
ναι καὶ λέγονται ἐπίσης τῶν Ἀποστόλων διάδοχοι.

Ἀλλ' ἡμεῖς ὅπῃ κανένα χρέος δὲν ἔχομεν νὰ ἀκολου-
θῶμεν τὰς ψευδεῖς ὑποθέσεις τε, δεύτως τὸν ἐρωτῶμεν:
διατὶ ἀποθανόντος μὲν αὐτοῦ Ῥώμῃ τῷ Πέτρῳ κατέστη ἡ Ῥώ-
μη ὁ θρόνος τῷ Πέτρῳ, ἀποθανόντος δὲ αὐτοῦ Ῥώμῃ καὶ τῷ
Παύλῳ ὅχι ὁμοίως κατέστη ἡ Ῥώμη καὶ ὁ θρόνος τῷ Παύ-
λῳ; τῷ Παύλῳ μάλιστα, ὅστις ὡς Ἀπόστολος κατ' ἐξο-
χίῳ τῶν Ἑθνῶν, ἦτον ἐπομένως καὶ ὁ Ἀπόστολος τῶν
Ῥωμαίων; ὅστις καὶ αὐτοῦ Ῥώμῃ περισσότερον χρέον διέτρι-
ψε, καὶ περισσότερον ἐκοπίασεν; ὅστις καὶ τὰς αὐτῷ μα-
θηταῖς καὶ ἀκολουθεῖς Λίνον, Κλητὸν, Κλήμεντα διοικη-
τὰς τῆς ἐκεῖ Ἐκκλησίας κατέστησεν; Ἡ ὁ θρόνος τῆς
Ῥώμης εἶναι τῷ Πέτρῳ μόνῃ θρόνος, ἢ μόνῃ τῷ Παύλῳ,
ἢ καὶ τῷ Πέτρῳ καὶ τῷ Παύλῳ ἅμα. Τὸ πρῶτον εἶναι
ἀπακλθρωτικόν, προσκα δηλαδὴ καὶ χωρὶς λόγον λεγόν-
μενον. Τὸ δεύτερον εἶναι εἰς τὸ Ἀλλοτρίον τὸν σκοπὸν
ἔνθεν

gla la hiérarchie qui
avait

καὶ διετύπωσε τὴν μά-
λιν

ἐναντίον. Τὸ τρίτον ἔχει ἀπὸ ἄλλο μέρος τὴν δυσκολίαν, διὰ τὴν ἢ ὁ χαρακτήρ τῆς Ἀποστολικῆς δυνάμεως καὶ ἐξουσίας εἰς τὰς δύο τέτας Ἀποστόλους, καθὼς καὶ εἰς τὰς λοιπὰς, ἦτον εἰς καὶ ὁ αὐτὸς τῶ εἶδος καὶ ἴσος, ἢ ἄλλος καὶ ἄλλος, καὶ ἄνιστος. Ἀλλ' εἰ μὴν τέτο, ὁ αὐτὸς θρόνος εἶναι καὶ μέγας καὶ μικρὸς, καὶ ὁ ἐπὶ τῷ ταύτῃ θρόνῳ Πάπας, ἔχει καὶ ὑπέρβασιν καὶ ὑπόβασιν ἅμα πρὸς ἑαυτὸν, ὡς ἐν χαρακτήρεων ἐτεροσεδῶν καὶ ἀνίστων κατὰ τὸ αὐτὸ τερατοσεδῶς συμμορφούμενος. Εἰδὲν ἐκεῖνο, τετέστιν ἂν ὁ χαρακτήρ τῆς δυνάμεως καὶ ἐξουσίας τῶ Πέτρῳ καὶ τῷ Παύλῳ, καὶ ἐπομένως καὶ τῶν λοιπῶν Ἀποστόλων εἶναι ἰσοδύναμος, ἔχομεν λοιπὸν ὅπερ θελοῦμεν ἔχομεν δηλαδὴ τὰς Ἀποστόλους ἰσοδυνάμους μετὰ τὸν Πέτρον κατὰ τὸ Ἀποστολικὸν ἀξίωμα, καὶ τὰς Ἐπισκόπους πάσης τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τὸν Ἐπίσκοπον τῆς Ῥώμης κατὰ τὴν Ἀρχιερατικὴν ἀξίαν ἰσοφαρίζοντας. Καὶ ταῦτα μὴ εἰς τὸ πρῶτον μέρος τῆς τῷ Ἀλλατίῃ ἀπεκρίσεως.

Εἰς δὲ τὸ δεύτερον, πάλιν τὸν ἐρωτῶμεν. Διὰ τὴν ὁ Πέτρος κατέστησεν ἑαυτῷ τὸν ἐν Ῥώμῃ αὐτῷ διάδοχον, καὶ ὅχι πολὺ πρότερον τὸν ἐν Ἀντιοχείᾳ; Διὰ τὴν τὸν μὴ ζῶν ἐτι κατέστησε, τὸν Ἀντιοχείας, τὸν δὲ Ῥώμης θνήσκων; καὶ πᾶς; ζῶν μὴ, ἐξουσίαν δὲ εἶχε καὶ καταστήσει διάδοχον, θνήσκων δὲ εἶχε; τίς ὁ λόγος; Ἄν ὅλοι οἱ ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων συσταθέντες Ἐπισκοπικοὶ θρόνοι ἔλαβον καὶ ἔχουσιν τὸ προνόμιον τῆς Ἀποστολικῆς διαδοχῆς ὡς εἶναι ὁμολογούμενον καὶ ἂν οἱ Ἀπόστολοι δὴν ἀπέθανον εἰς ὅλας ἐκεῖνας τὰς θρόνους ἐν οἷς κατέταξαν Ἐπισκόπους, καθὼς εἶναι βίβαιον ἔπεται ἐξ ἀνάγκης, ὅτι ἡ διαδοχὴ δὴν κρέμαται ἀπὸ τὸ νὰ ἀποθάνῃ εἰς τὸν θρόνον, ἐκεῖνος ὅπερ διορίζει τὸν αὐτῷ διάδοχον.

Ἀλλ' ἐτι σενώτερον. Ἡ ὁ Ἀντιοχείας εἶναι τῷ Πέτρῳ διάδοχος, ἢ δὴν εἶναι. Εἰ μὴν τὸ πρῶτον, ἄξιον εἶναι

ναί

ποτὲ συζῶσαν Ἱεραρχί-

avait eu tant de peine

καὶ νὰ μάθῃ τινὰς, ποίαν διαφορὰν ἔχει ὁ ἐν Ῥώμῃ διάδοχος ἀπὸ τὸν ἐν Ἀντιοχείᾳ τῷ αὐτῷ Πέτρῳ διάδοχον; καὶ εἰς τί θεμελιῖται ἡ διαφορὰ αὕτη; καὶ πόθεν συμπεραίνεται καὶ ἀποδείκνυται; Εἰ δὲ τὸ δεύτερον· τέτεις, ἀνίσως ὁ Ἀντιοχείας δὲν εἶναι τῷ Ἀποστόλῃ Πέτρῳ διάδοχος, ὁ Ἀντιοχείας λοιπὸν, διάδοχος τίνος εἶναι;

Ἐκ τῶν εἰρημνίων γίνεται φανερόν, ὅτι μὲ τὸ νὰ μὴ εἶναι ἱκανὸς ὁ λόγος τῆς τῷ Πέτρῳ διαδοχῆς, νὰ ἀποδώσῃ τὴν ἀπαιτημένῃ ὑπεροχῇ εἰς τὸν θρόνον τῆς Ῥώμης, ἄλλο δὲν μένει εἰς τὰς τῆς Παπικῆς μεγαλωσύνης προσάτας, πάρεξ τὸ προτέρημα τῷ μαρτυρικῷ τέλει ἐν ἐκείνῃ τῇ πόλει τῶν προκρίτων καὶ Κορυφαίων τῶν Ἀποστόλων, οἱ ὅποιοι ἡγίασαν καὶ κατελαμβάνουν τὴν ἐκεῖ Ἐκκλησίαν μὲ τὴν χύσιν τῷ ἰδίῳ αὐτῶν αἵματος. Ὅθεν τῷτο ἀντοῶντες οἱ Ἀνατολικοὶ Συγγραφεῖς, ὡς ἔχατον καταφύγιον εἰς τὰς μεταξὺ τῶν Δυτικῶν Παπολάτρων ὑπολειπόμενον· καὶ ὅχι Φλυαρεῖς, ὡς Φλυαρεῖ τῷ ὄντι ὁ Ἀλλάτιος, ἀλλ' ὀρθῶς καὶ πάνυ εὐλόγως συλλογιζόμενοι, προβάλλουσι καὶ λύσιν διόχως τὴν προτεθεῖσαν ἀνδυποφορὰν, ἀποδεικνύντες, ὅτι ἔτε ἡ τῶν Ἀποστολικῶν αἱμάτων χύσις δὲν εἶναι ἀρκετὴ πρόφασις τῆς ὑπὲρ ὅπαντας μεγαλειότητος ἐκείνης τῆς θρόνου· διατὶ ἔπρεπε κατὰ τὸν λόγον τῆτον, διὰ τὴν τῶν παθῶν θείαν μολώπωσιν, καὶ τὴν ἐν τῇ Σιών Δεσποτικῇ ἱερεργίᾳ, τὴν ἐν τέλει τῶν αἰώνων Θεοφανῶς γεγεννημένῃ, πολλῷ μᾶλλον ἀσυγκρίτως ὁ τῶν Ἱεροσολύμων θρόνος νὰ ὑψῆται καὶ νὰ μεγαλύνεται.

Εἶναι ἀληθὲς ἐκεῖνο ὅπῃ ἐπιφέρει ὁ Ἀλλάτιος (Αὐτ.) ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν δὲν ἀφῆκεν ἐπὶ γῆς ἑαυτὸν διάδοχον· Ἡ τῷ Θεανθρώπῳ Λόγῳ Ἱερωσύνη εἶναι βέβαια ἀδιάδοχος. Τίς ἀντιλέγει; Ἀφῆκεν ὅμως αἶον τοποτηρηταῖς ἑαυτὸν καὶ ἐπιτρόπους, καὶ οἰκονόμους τῆς Ἐκκλησίας
ἀπαν-

ne à s'établir, le gouvernement ecclesiastique se modela sur le politique. Les Evêques appellerent leurs districts spirituels du nom temporel de *Dioecèse*. Les Evêques des gran-

χίαν (1), ἡ Ἐκκλησιαστική διοίκησις διεῖρυσθαι κατὰ τὸν ὅρον τῆς πολιτικῆς. Οἱ Ἐπίσκοποι ὠνομάτισαν τὰς πνευματικὰς αὐτῶν περιοχὰς μὲ τὸ κοσμικὸν ὄνομα τῶν Διοικήσεων (2)· ἢ οἱ Ἐπίσκοποι τῶν

ἀπαντας ἐπίσης τὰς Ἀποκόλεις, καὶ ἔχει μόνον τὸν Πέτρον. Ἀπαντες οἱ Ἀπόστολοι ἔλαβον ὡς ἐκ πηγῆς ἐξ ἐκείνης τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν τῆς Ἀποστολῆς ἰσομέτρως, ἥτις δι' αὐτῶν, ὡς πρώτων σωλήνων, εἰς τὰς διαδόχους αὐτῶν διεπαρυσθῆναι, καὶ διὰ τούτων ἐφεξῆς εἰς τὰς ἐπομένους ἕως τέλους τῶν αἰώνων διοχετεύεται. Ἄν εἶναι μεταξύ τῶν Ἀποστόλων κανὼνα πρωτεῖον, αὐτὸ εἶναι ἔχει κατ' ὑπεροχὴν δυνάμεως, ἕτε κατὰ κυριότητα καὶ δεσποτείαν, τὴν ὁποίαν εἰς αὐτὸς ἐξ ἀποφάσεως ὁ Διδάσκων αὐτῶν καὶ Κύριος ἀπηγόρευεν, ἀλλὰ κατὰ λόγον τάξεως· κατὰ τὸν Πέτρον καὶ ἡμεῖς τιμῶμεν ὡς Κορυφαῖον τῶν Ἀποστόλων καὶ πρέσβιτον· καὶ κατὰ τὸν Ῥώμης, καὶ ὡς ἐκεῖνος διάδοχον, καὶ ὡς πρέσβηρον τῆς βασιλευσῆς τῶν πόλεων, κατὰ τὸν διορισμὸν τῶν Συνόδων, ἐν ὅσῳ μάλιστα εἰς τὰς δικαίας καὶ προσήκοντας ἔξεις, μεταξύ τῶν ἄλλων Ἀρχιερέων ὡς πρωτόθρονον γεραίρομεν καὶ σεβαζόμεθα.

(1) Ἐν Κανόνι Τ'. Οὗ ἀρχὴ τὰ ἀρχαῖα εἶναι κρατεῖται· κτ. πρὸς ὃν ἀπέβλεψαν καὶ αἱ ἐφεξῆς Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι, ἡ Α' ἐν Κωνσ. Κανόνι Β' καὶ ἡ ἐν Ἐφέσῳ Κανόνι Η'. καὶ ἡ ἐν Χαλκηδόνι Καν. ΚΗ'. καὶ ἡ ἐν Τρελλῶν Καν. ΛΖ'.

(2) Εἰς τὸ πολιτικὸν Διοίκησις ἐκαλεῖτο σύστημα Ἐπαρχιῶν διαφόρων ὑπὸ ἐνὸς Ἐπαρχῆς διοικεμένων·
C ὅθεν

τῶν μεγαλοπόλεων ἔλα- grandes villes prirent
 βον τὸν τίτλον τῶν Μη- le titre de Métropoli-
 τροπολιτῶν(1). Τὸ ὄνομα tains. Le nom de Pa-
 τῆ Πατριάρχῃς(2) ἐσυστά- triarche s'établit peu
 ὤν ἀπὸ

ὅθεν ὁ Βαλσαμών ἐν Κανόνι. Θ'. τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνό-
 δου. Διοικήσεις ἐσὶν ἡ πολλὰς ἐπαρχίας ἔχουσα ἐν
 ἑαυτῇ.

(1) Ἡ πρωτεύουσα τῶν ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ πόλεων
 Μητροπόλις ὀνομάζεται, οἷς ἤδη μητρὸς λόγον διὰ τὴν
 ὑπεροχὴν πρὸς τὰς λοιπὰς ἔχουσα. Ἐντεῦθεν καὶ
 Μητροπολίτης ὁ τῆς ἐπισημοτέρας πόλεως Ἐπίσκοπος,
 ὑπεροχλιώτις, ἢ ἐπιστάσις πρὸς τὰς λοιπὰς ἔχων συνε-
 πισκόπες. Ὅθεν καὶ τὸ κύρος τῆς χειροτονίας τῶν ἐν τῇ
 Ἐπαρχίᾳ Ἐπισκόπων, ἡ πρώτη τῶν Οἰκουμενικῶν Συνό-
 δων εἰς τὸν Μητροπολίτην ἔδωκε Καν. Δ', τὸ δὲ κύρος
 τῶν γινομένων δίδοσθαι κατ' ἐκάστην ἐπαρχίαν τῷ
 Μητροπολίτῃ.

(2) Πατριάρχαι ὀνομάζονται οἱ Ἀρχόντες τῶν
 Πατριῶν ἐν τῇ Παλαιᾷ, εἰς τὰ βιβλία τῶν Ἀριθμῶν,
 καὶ τῶν Παραλειπομένων, καὶ τῇ Ἑσθῆρ. Καὶ οἱ ἐπί-
 σημοι τῇ Ἑβραίων γένεσι ὁ Ἀβραάμ, οἱ υἱοὶ τῇ Ἰακώβ,
 ὁ Δαυὶδ, εἰς τὰς Πράξεις, καὶ εἰς τιμὴν πρὸς Ἑβραίους
 Ἐπιστολῇ τῇ Παύλῳ. Παρ' Ἑβραίοις μετὰ τιμὴν τῶν Ἱε-
 ροσολύμων ἄλωσιν οἱ ἐπὶ τῇ ἔθνεσι αὐτῶν ὅθεν καλεῖσθαι
 διασπαρμένους προεσδόντες ἐκαλέντο Πατριάρχαι. Καὶ οἱ
 Μοντανισαὶ τὸν πρωτεύοντα ἐν τῇ παρ' αὐτοῖς Ἱεραρ-
 χίᾳ ὀνόμαζον Πατριάρχην. Τὸ ὄνομα τῆτο διεδόθη καὶ
 εἰς τιμὴν τῇ Χριστῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ πρῶτον μὲν ἀδιαφόρως
 οἱ Ἐπίσκοποι καὶ Πατριάρχαι ἐνόητε ἐλέγοντο· εἶτα δὲ
 μόνοι ἰδιαιτέρον τῶν Ἐπισκόπων οἱ ἔγκριτοι, οἱ καλέμενοι
 καὶ Ἐξαρχοί. Τελευταῖον, ἐπεκράτησε νὰ ἐπιφημίζων-
 ται κατ' ἐξοχὴν Πατριάρχαι μόνοι οἱ πέντε, ὁ Ῥώμης, ὁ
 Κων-

a peu ; on donna ce titre aux Evêques de Constantinople & de Rome qui étaient deux villes Impériales, à ceux d'Alexandrie & d'Antioche, qui étaient encore deux considerables métropoles, & enfin à celui de Jérusalem, qu'on n'osa pas dépouiller de cette dignité, quoique cette ville eommée alors Elia fût presque dépeuplée

Ἐν κατ' ὀλίγον ὀλίγον· ἡ Ἐδόθη αὐτῇ ἡ ἐπονομασία εἰς τὰς Ἐπισκόπους τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῆς Ῥώμης, τῶν δύο πόλεων τῶν Αυτοκρατορικῶν· ἐδόθη εἰς τὰς Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀντιοχείας, τῶν δύο ἐπισήμων Μητροπόλεων· καὶ ἐδόθη τέως καὶ εἰς τὸν Ἱεροσολύμων, τὸν ὁποῖον δὲν ἀπεβόλησαν νὰ ἀποδυμνώσεν τῇ τοιᾷδε ἀξιώματι· μὲν ὅλον ὅπῃ ἡ πόλις αὕτη ἦν Ἱεροσόλυμα, ἡ ὀνομαζομένη τότε Αἰλία (1), ἡ-
C 2 ΤΟΝ

Κωνσταντινουπόλεως, ὁ Ἀλεξανδρείας, ὁ Ἀντιοχείας, ὁ Ἱεροσολύμων, (ὅρα τῆς ἐν Τρέλλῳ Συνόδου Κανόνα λς.). Τὰ περὶ τῶν καλῶς διηκριβώσεν ὁ Δεπῖνος ἐν τοῖς περὶ τῆς κατὰ τὴν Ἐκκλησίαν Ἀρχ. διατυπώσ. Διαλέξ. Α'. δ. Ε'.

(1) Κατασφραγεῖσαν ἤδη ὑπὸ Τίτῃ κατὰ τὸ 70. ἀπὸ Χριστοῦ ἔτος ἦν Ἱερουσαλήμ, Αἰλίας Ἀδριανὸς ὕπερον ἐν ἔτει 134, ἠθέλησε νὰ τὴν συνοικήσῃ. Νὰ τὴν συνοικήσῃ ὅμως ὑπὸ Ἑθνῶν, καὶ νὰ τὴν ἀναδείξῃ μίαν πόλιν εἰδωλολατρεῖσαν. Ὅθεν ὅπῃ πρότερον ἦτον ὁ Ναὸς, ἀκοδόμησεν ἕνα τέμενος τῇ Διός. Οἱ Ἑβραῖοι ἐδοκίμασαν μὲ διαφόρους τότε σασιασμοὺς νὰ ἀναλάβουν τὴν πόλιν, καὶ ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν ἐνὸς ἀπατεῶνος ὀνομαζομένου Βαρχοχέβα, (ὅστις μὲ τὴν ἐτυμολογίαν τῇ ἰδίᾳ ὀνόματος, τὸ ὁποῖον Συριεὶ σημαίνει υἱὸν τῆ ἀσέρος, ἐκήρυττε τὸν ἑαυ-
τόν τε

τον χεδὸν κατηρημωμένη,
διὰ τὴν τραχύτητα ἢ ἀ-
καρπίαν τῆς γῆς, ὅπερ δὲν
ἐξήρκει νὰ θεραπεύσῃ τῶν
οἰκητόρων τὴν εὐδειαν, ἀν-
θῆσα μὲν πρότερον διὰ τὴν
με-

plée & située dans
un terrain ingrat,
dans le quel elle ne
pouvait s'affranchir
de la pauvreté, n'ay-
ant jamais fleuri que
par

τόντε, ὅτι αὐτὸς ἦτον τὸ προεπηγγελμένον ἄστρον ὅπερ
ἔμελλε νὰ ἀνατείλῃ ἐξ Ἰακώβ, καὶ ἐπαρσασαίνετο ὡς ὁ
ἀληθινὸς Μεσσίας, ἐκίνησαν πόλεμον ἀπὸ ὅλα τῆς Ἰε-
ρδαίας τὰ μέρη κατὰ τῶν Ῥωμάνων. Ἀλλ' ἔσυρε τὸ πα-
ράνομον γένος ἐπάνωτε πάλιν βαρύν τὸν ὀλεθρον. Εἰς
διαφόρους πολέμους, ἔπεσον πάλιν ἀπὸ τὰ λείψανα τῶν
σκληροτραχήλων χεδὸν ἑξακόσιαις χιλιάδες ἐν φόρῳ
μαχαίρας, ἔξω ἀπὸ ἐκεῖνας τὰς ὁποίας κατέφαγε τὸ
πῦρ, ἡ πείνα, ἡ νόσος, ἡ ἄλλη κακωσις. Ἐκτοτε ἀπη-
γορεύθη εἰς τὰς Ἰερδαίους νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὸ ἐξῆς εἰς
τινὴ πόλιν· ἀπηγορεύθη καὶ τὸ νὰ τολμῇ νὰ τινὴ ἀντι-
κρύσεν μὲ τὰ ὄμματα ἀπὸ μακρόθεν. Ἐπρόσαξεν ὁ Αὐ-
τοκράτωρ καὶ ἔστησαν εἰς τὸν πυλῶνα τῆς πόλεως τὸν
πρὸς Βηθλεὲμ εἷς χοῖρον λίθινον. Εἰς τὸν ἱερὸν τόπον
τῷ ζωοποιῷ τάφῳ ἤγειρεν εἷς ἀγαλμα τῷ Διὶ· εἰς τὸν
Γολγοθᾶ εἷς ἀγαλμα τῆς Ἀφροδίτης· ὀλόγυρα εἰς τὸ
σπήλαιον τῆς Βηθλεὲμ ἐφύτθυσεν εἷς δάσος εἰς τιμὴν τῷ
Ἀδωνίδος. Καὶ διὰ νὰ μὴ σώζεται πλέον ἔτε τὸ ὄνομα
εἰς τῶν ἀνθρώπων τινὴ μνήμῳ, ἐπρόσαξε πλέον ἢ πόλις
νὰ μὴ ὀνομάζεται Ἰερουσαλήμ, ἀλλὰ νὰ λέγεται μὲ τὸ
ὀνομαίτε Αἰλία. Ἐκράτησε τῷτο τὸ ὄνομα ἐπὶ πολὺ ὕψε-
ρον, ὥς καὶ εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικά ὀνομάζετο ὁ Ἱεροσο-
λύμων, Ἐπίσκοπος Αἰλίας. Ὅθεν εἰς τὸν Ζ'. Κανόνα
τῆς Α'. ἐν Νικαίᾳ: Ἐπειδὴ συνήθεια νεκράτηκε ἢ
παράδοσις ἀρχαία, ὥς τὸν αὐτὸν Αἰλία Ἐπίσκο-
πον τιμᾶσαι, ἐχέτω τινὴ ἀκολουθίαν τῆς τι-
μῆς κτ.

par le grand concours des Juifs qui venaient autre fois y célébrer leurs grandes fêtes ; mais ne tirant alors quelque argent que des pèlerinages peu frequens des Chrétiens. Le district de ce Patriarche fut très peu de chose, les quatre autres au contraire furent très étendus.

μεγάλῳ τῶν Ἰουδαίων συνδρομῇ, οἱ ὅποιοι εἰς τὰς τῶν ἐπισήμων ἐορτῶν τελεὰς πανταχόθεν συνέρρον, ἐκλείπεται ὁμῶς ὕστερον τότε, καὶ ὀλίγω τινα ποσότητι ἀρξυρίων συνάβεται, ἀπὸ τὰς κατ' οὐσέβειαν καὶ οὐλάβειαν ἰνόμενας, πλὴν ὅχι τόσον συχναὶ, ἐπιδημίας τῶν Χριστιανῶν. Τὰ ὅρια γὰρ τῆς Πατριαρχείας, ἦσαν σενά· τὰ λοιπὰ γέσσαν Πατριαρχεῖα ἐξ ἐναντίας, εἶχον πλατυτάτω τῶ ἐκτασιν.

Il ne tomba pas dans la tête d'aucun Evêque, ni d'aucun Patriarche de s'arroger une jurisdiction temporelle. On n'en trouve aucun exemple, que dans la subversion de l'Empire Romain en Occident.

Ποτὲ δὲν ἐπέβλεψεν ἀπὸ τὸν νῦν ἐνὸς Ἐπισκόπου, καὶ ἐνὸς Πατριάρχου, καὶ οἰκαιοποιήθη ἓνα δικαίωμα ἐγκόσμιον καὶ χρονικόν. Δὲν οὐρίσκειμεν τοιοῦτον παράδειγμα, παρὲξ ὅταν ἡ τῶν Ῥωμαίων Αυτοκρατορία ἀρχήσεν εἰς τὴν Δύσιν καὶ περιτρεπεται (1).

Tout

C 3

Ὅλα

(1) Κατὰ τὸν Ζ'. καὶ Η'. Αἰῶνα, ἀφ' ἧς μάλιστα οἱ Γότθοι, καὶ οἱ Λογγοβάρδοι ἐκατακυρίευσαν ἐπικρατῶς τὰ πλεῖστα τῆς Ἰταλίας, καὶ μόλις οἱ τῆς Κωνσταντινουπόλεως

· Όλα ἄλλαξαν, ὅταν
Πιπίνος ὁ τῆς Ἀβσρα-
σίας (1), πρῶτος τῶν Δο-
μεσίκων (2) ἐνὸς Δυναστε-
τῆς Φραγκίας, ὀνομαζο-
μένῃ Χιλδερίκῃ (3), ἐσυ-
νωμό-

Tout y changea,
lorsque Pipin d'Au-
strasie, premier do-
mestique d'un Prin-
ce Franc nommé
Childeric, se lia a-
vec

πόλεως Αυτοκράτορες, εἶχον δύναμιν νὰ δεφενδῶεν τὰς
Ἐξαρχίας ὅπῃ τὰς ἀπέμενον εἰς τὴν Ῥάβενναν, εἰς τὴν
Ῥώμην, εἰς τὴν Ἀπελίαν.

(1) Ὅπῃ τῶρα εἶναι αἱ πόλεις Τρέβερς, Κολωνία,
Μογντία αἱ ὑπὸ Ἐπισκόπων καὶ ἡμᾶς ἐξασιαζόμεναι,
ἡ χώρα πᾶσα ἐκαλεῖτο Ἀβσρασία, καὶ ἦτον ἓνα Δεκά-
τον συνημνόν μετὰ τὸ Βασίλειον τῆς Φραγκίας, τῇ ὁποίᾳ
Δεκάτῃ διοικήθη ἦτον ὁ πρῶτος τῶν Βασιλέων τῆς Φραγκ-
κίας Δομέσικος.

(2) Τὴν ἀξίαν τῆς Δομέσικῃ δὲν τὴν νοῶμεν ἐδῶ Ἐκ-
κλησιαστικῶς, καὶ τὸ Δομέσικοι, ὡς Ἰωάννης ὁ Κίτρε λέ-
γει ἦσαν, οἱ ἐπιστάται τῶν μελωδιῶν καὶ Ἀρχω-
δοί, μετὰ τὸν Πρωτοψάλτην, καὶ τὸν Λαμπαδάριον
περὶ ὧν ὁ Καντακζιώδης ἐν τῇ Ἱστορίᾳ, καὶ ὁ Σκυλίτζης,
καὶ ὁ Κωδίνος, μνείαν ποιῶνται. Ἀλλὰ Πολιτικῶς, ὡς
Πρῶτος Δομέσικος ἦτον ὁ Μάγιστρος τῆς Παλατίᾳ. (Maire
du Palais). Ἐσύστησε δὲ τὴν τοιαύτην ἀξίαν πρῶτος ἔτ. 613.
Κλοάριος ὁ Β'.

(3) Κάρολομάνος καὶ Πιπίνος Ἀδελφοί, υἱοὶ Καρό-
λου τῆς Μαργέλλῃ, εἶχον μεγάλῃ δύναμιν παρὰ Χιλδε-
ρίκῃ τῷ Γ'. τῷ τῆς Φραγκίας βασιλεύοντι. Καὶ ὁ μὲν
ἦτον Πρωτοδομέσικος, καὶ τῆς Ἀβσρασίας Δεξ., ὁ δὲ Πι-
πίνος ἡγεμόνδε τῆς Βασιλείᾳ τὰ πρὸς δυσμαῖς, εἰς
τρόπον ὅτι ὁ ἀνάξιος βασιλεὺς Χιλδερίκος εἶχε μόνον τὸ
ὄνομα, καὶ οἱ δούλοι αὐτοῦ τὸ πρᾶγμα. Ἐκ τῆς δύο
ἀδελφῶν ὁ ἓνας δηλ. ὁ Κάρολομάνος, ἀνδιόσας ὡς φαί-
νεται τὴν πολυφορὸν τῆς κόσμου ματαιότητα, ἐφόρεσε
τὸ

vec le Pape Zacharie, & en suite avec
 νωμότισε μετὰ Ζαχαρίε τῷ
 Πάπα (1), ἢ ἐφεξῆς μετὰ
 C 4 Στε-

τὸ Μοναχικὸν χῆμα, καὶ ἔβαλε τὴν μετάνοιάν τε εἰς τὸ
 Μοναστήριον τὸ λεγόμενον τῷ Μόντῳ Καοσίνε. Ὁ Πιπῖνος
 ἀνέλαβε καὶ τὸ μερίδιον τῆς ἐξουσίας τῷ ἀδελφῷ, καὶ
 αὐξήσας τὴν δυνάμιν ἐγίνε τόσοι Φοβερός εἰς τὸν βασι-
 λεῖα καὶ κύριόν τε, ὥστε ὅπῃ ἔχυσε τέλος πάντων καὶ τὸν
 ἐκρήμνισεν ἀπὸ τῷ θρόνῳ ὡς ἔτε 750. ἀναγκάζωντάς τον
 νὰ σφαλιθῇ αὐτὸς μὲν εἰς τὸ Μοναστήριον τῷ Σάν Βερτί-
 νε, καὶ νὰ φορέσῃ θέλων ἢ μὴ θέλων τὸ κακέλλιον· ὁ δὲ
 υἱὸς αὐτοῦ ὀνόματι Θιέρρης, εἰς ἕτερον Μοναστήριον τὸ λε-
 γόμενον τῆς Φοντανέλλας. Τοιοτέτρῳς ἐτελείωσε τὸ
 κλεινὸν Γένος τῷ Κλοδοβαίῳ, ἀφ' οὗ ἔβασίλευσε 300. χρό-
 νον σχεδὸν εἰς τὰς Γαλλίας.

(1) Λέγουσιν ὅτι ὁ Πιπῖνος ἐκ πολλῶν ἤδη αὐδίνων τὴν τυ-
 ραννίδα ἐπεμψεν δύο Ἐκκλησιαστικὰς, ἓνα Ἐπίσκοπον Βιρ-
 βέργε, καὶ τὸν Πρωτοπρεσβύτερον τῷ παλατίῳ αὐτοῦ,
 ὡς ἀποκρισιαρεῖς εἰς τὸν Πάπαν Ζαχαρίαν, διὰ νὰ τὸν
 ἐρωτήσῃ τοιοῦτον ἐρώτημα: „Τίς εἶναι ὁ ἀληθινὸς βα-
 „σιλεὺς; ὁ ἔχων τὸ δικαίωμα τῆς βασιλείας καὶ τὸ ὄνο-
 „μα; ἢ ὁ ἔχων τὴν ἀξιοπρέπειαν καὶ τὸ πρᾶγμα; κα-
 „θαρά· ὁ καθολικὸς καὶ κύριος Βασιλεὺς Χιλδερίκος, ἢ
 ὁ ἀποστάτης καὶ ἐπίβελος τῆς βασιλείας Πιπῖνος; Ὁ
 Πάπας ἐκ τῷ Οὐατικανῷ τρίποδος ἀπεκρίθη εἰς τὸ ἐρώ-
 τημα, καὶ ἀπεφάσισεν ὅτι δίκαιον εἶναι νὰ βασιλεύῃ ὁ
 Πιπῖνος· καὶ διὰ νὰ μὴ φανῇ ἡ ἀπόφασίς τε ἀδεμε-
 λιώτος, ἀπέδωκε καὶ τὴν αἰτίαν. „Διὰ νὰ μὴ διασρα-
 „φῇ (λέγει) ἡ τάξις, εὐλογον εἶναι καὶ πρέπον νὰ ἔχῃ
 „καὶ τὸ ὄνομα, ἐκεῖνος ὅπῃ ἔχει τὴν δυνάμιν. Τῷτο
 θέλει νὰ εἰπῇ σαφέστερον, ὅποιος δυνηθῇ νὰ γνῇ ἀντάρ-
 της τῷ Βασιλεῶσι, ὡς γένῃ· καὶ κατὰ τὸν κοινὸν λό-
 γον, ὅποιος ἔχει γρόνθον βαρὺν, ὡς φαίγῃ τὸ καρδίῳ.
 Ὁ Βολταίριος εἰς τὴν Καθολικὴν αὐτῇ Ἱστορίαν Τόμ. Α'.
 ΚεΦ.

Στεφάνος τῷ Β'. (1), διὰ τὸ νὰ vec le Pape Etienne-
κατα- ne

Κεφ. Θ'. λέγει ὅτι δὴν ἀπεδείχθη ποτὲ, πῶς νὰ ἐπαίχ-
θῃ ἀληθινὰ αὐτὴ ἡ Κωμωδία. Μὰ διατὶ λοιπὸν τὴν Κω-
μωδίαν αὐτὸς ἐκεῖ μὴν τὴν ἴσορεϊ, ἰδῶ δὲ τὴν ἐπιβεβαιώ-
νει, (ie lia) ἐσυμφώνησεν ἐσυνωμότισεν; Αὐτὸς
ἠξόλρευ. Ὡς τόσον τὴν Κωμωδίαν αὐτὴν τὴν ἀναφέρ-
σι χωρὶς ἵχνος ἀμφιβολίας καὶ ὁ Φλερεῖνος, καὶ ὁ Ρα-
κίνας ὁ ἐκεῖνος ἐπιτομῶς εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν,
Ἄνδρες ὅπως ἐσεβάδθησαν τὸν Πάπαν πολὺ περισσότερον
ἀπὸ τὸν Βολταίριον.

(1) Ὁ Στέφανος ὁ τῷ Ζαχαρίᾳ διάδοχος, (ὅστις πο-
τὲ μὴν αἰς ἀνταῦθα) ὁ Β'. καταλέγεται, ποτὲ δὲ (ὡς αὐ-
τῇ κατὰ Γέν. Ἱσορ. καὶ αὐ τοῖς χρονικ.) ὁ Γ'. μὲ τὸ νὰ
μὴν ἐπρόφθασεν ὁ μεταξὺ, Στέφανος καὶ αὐτὸς Ἰονομα-
ζόμενος νὰ χειροτονηθῇ, ψηφισθεὶς μὴν 752. Μαρτ. 27.
Θανὼν δὲ 752. Μαρτ. 31.) φοβόμενος Λεὶτπράνδον τὸν
Βασιλέα τῶν Λογγοβάρδων, προσέδραμεν αὐτοπροσώ-
πως εἰς τὴν προσασίαν τῷ Πιπίνῃ. Ὁ Πιπῖνος ἐπεμψεν
εἰς προὔπαντησιν τῷ Πάπα τὸν υἱὸν αὐτῷ Κάρολον, τὸν
Μάγνον ἔπειτα Φημιδάτα. Ὁ Κάρολος πεσὼν προσε-
κίνησε τὸν Πάπαν, καὶ ὁ Πάπας προσελθὼν ἔπεσε μετ'
ὀλίγον εἰς τὰς πόδας τῷ Πιπίνῃ, καὶ ἐβόησε σῶσον· αἰ-
πολλύμεθα. Ταιετοτρόπως ἐπεκαλεῖτο βοηθὸν ὁ Ῥώ-
μης τὸν ἄρπαγα κατὰ τῷ ἄρπαγος· τὸν νέον τύραννον
τῆς Γαλλίας, κατὰ τῷ παλαιῷ τυράννῃ τῆς Ἰταλίας.
Μετὰ ταῦτα ἀπελθόντες εἰς τὸν Ναὸν τῷ Ἁγίῳ Διονυ-
σίῳ, ἔλυσε πρῶτον ὁ Ἱεράρχης τὸν Δομέζικον ἀπὸ τὸν
ιερὸν τῷ ἄρχε δεσμὸν, καὶ ἀπὸ τὸ χρέος τῆς ὀφειλομένης
πίσεως καὶ ὑποταγῆς πρὸς Χιλδερίκον τὸν Κύριον αὐτῷ
καὶ βασιλείᾳ· ἔτα τὸν ἔχρισε παρρησία, ἀγκαλὰ καὶ
πρότερον ἢ ἡν χριδαίτα παρὰ Βονιφατίῳ Ἐπισκόπῃ τῆς
Μογεντίας. Καὶ τέλος πάντων ἐ μόνον διὰ τῷ δόττω-
θάτος χρίσματος ἐπεκύρωσε τῷ τυραννήσαντος τὴν πα-
ρανοῶν

ne second, pour rendre son usurpation respectable aux peuples. Il se fit sacrer à St. Denis en France par ce même Pape Etienne : en récompense cet usurpateur lui donna dans la Romagne domaines aux dépends des usur-

κατασῆθη εἰς τὰς λαὸς τῶν ἀρπαλῶν τε αἰδέσιμον. Οὗτος ἐχρίθη εἰς τὸν Ναὸν τῆ Ἀλῆς Διονυσίου ἐν τῇ Φραγκίᾳ, ὑπὸ χειρὸς τῆ εἰρημένης Πάπα Στεφάνου· ἢ εἰς ἀνταμοιβῇ, ἐχάρισεν εἰς τὸν χρίσαντα Πάπαν, ὁ ἀρπαξ βασιλεὺς, τῶ κυριότητι τινῶν χωρῶν ἐν τῇ Ῥωμανίᾳ (1), ἀπαλλοτριώσας αὐτὰς ἀπὸ τῶν ἐξ ἐσθίαν τῶν Λομβάρδων (2), οἱ ὁποῖοι ἐξ ἀρπα-

C 5

πα-

ρανομίαν, ἀλλὰ καὶ ἐπέβαλε ποινὴν φρικτῆ ἀφορισμῶ καὶ αὐτὸς εἰς τὰς ὑπηκὰς τῆς βασιλείας λαὸς, ἂν εἰς τὸ ἐξῆς ποτὲ τολμήσεν νὰ δεχθῇ βασιλεῖα ἀπὸ γένους ἄλλο, ἐν ᾧ σὺ σώζονται οἱ τῆ Πιπίνου ἀπόγονοι.

(1) Ῥωμανία λέγεται τὴν σήμερον, ἢ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ ἐπικράτεια τῆ Πάπα. (La Romagna.)

(2) Λογγοβάρδοι, καὶ κατὰ συγκοπὴν Λομβάρδοι. Αὐτὸ ἦταν εἷα ἔθνος Γερμανικόν, τὸ ὁποῖον πρῶτον μὲν ἐκατοίκησε τῶ Παννονίᾳ, τῶ νῦν λεγομένῳ Οὐγκαρίᾳ ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τῶν Οὐνῶν ἐπὶ τῶ ἐκυρίδυσαν, ἔπειτα δὲ ἐκεῖθεν μεταναστεύσαν ἀπλώθη εἰς τῶ Ἰταλίᾳ ἐπὶ Ἀλβόινου τῆ Βασιλείας αὐτῶν. [ἔτ. 568. Μετὰ τῶν τῶν Λογγοβάρδων, ἢ Λομβάρδων, Χριστιανῶν μὲν ὄντων, τῶ δὲ αἵρεσιν Ἀρειανῶν, ὁ Ἀλβόινος ἀναμίξας καὶ πολλὰς ἄλλας βαρβάρους ἔθνικας κατὰ τῶ Θρησκειᾶν, καὶ δυναμωθεὶς καθυπέταξε πολλὰς ἰταλιώτιδας χώρας καὶ πόλεις, καὶ συνέστησε τὸ τῆς Λογγο-

παυῆς ἢ αὐτοὶ προλαβόν- usurpateurs Lom-
τες τὰς ἐκυρίδουν (1). bards.

Ἰδὲ

Voila

Λογγοβαρδίας βασιλείον, τὸ ὅποιον διήρκεσεν ἐπέκεινα τῶν διακοσίων χρόνων, καὶ ἐτελείωσεν ἔτ. 772. ὅταν Διδιέρος ὁ ἔχματος βασιλεὺς πολιορκηθεὶς ἐν τῇ πόλει Παβία, καὶ νικηθεὶς ὑπὸ Καρόλου τῷ Μάγνῳ, ὑπάγκαθη εἰς τὸ Μοναστήριον τῆς Κορβίας νὰ περάσῃ ἐν μετανοίᾳ καλογηρικά τὰς ἐπιλοιπὰς ἡμέρας τε.

(1) Διέβη τὰς Ἀλπεῖς (ὡς ἰσορῆσιν) ὁ Πιπῖνος ἐν ἔτ. 754. κατὰ Ἀσόλφου τῷ βασιλείῳ τῶν Λογγοβαρδων, καθὼς εἰς τὸν Πάπαν εἶχεν ὑποχρεθῆ. Ἀπὸ μόνῳ τῷ παρυσίῳ τῆς τῷ Γάλλῳ δυνάμεως ὁ Λογγοβαρδος καταπληχθεὶς ὑπεσάλη, καὶ ἐγένινεν ἡ εἰρήνῃ ἐπὶ συνθήκῃ, ὅτι νὰ ἀφήσῃ Ῥάβανναν τὴν πόλιν ἐλθόντα ὑπὸ τῷ ἔχματι τῷ Πάπᾳ. Ἡ Ῥάβαννα ἦτον τῆς ἐξουσίας τῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καθὼς καὶ ἡ Ῥώμη, διοικεμένη ὑπὸ ἐνὸς Ἐξάρχου. Ὁ Λογγοβαρδος τῷ ἤρπασεν ἀπὸ τὸν Αὐτοκράτορα, ὁ Πιπῖνος τῷ ἀπαλλοτριώσεν ἀπὸ τὸν Λογγοβαρδον. Ὁ ἕνας ὑπέχετο νὰ παραιτηθῇ ἐκεῖνο ὅπῃ ἀδίκως εἶχεν ἀρπάσῃ· ὁ ἄλλος ἐχάριζεν ἐκεῖνο ὅπῃ δὲν εἶχεν ἔτε διώκῃν ἔτε ἐξουσίαν νὰ κρατήσῃ. Ὁ Αὐτοκράτωρ ἐζημιῶτο ἀπὸ μακρόθεν, καὶ ὁ Πάπας ἐκέρδανεν ἀπὸ συμά. Ὡς τόσον κατὰ τῷ συμφωνίαν ἀνεχώρησαν τὰ στρατεύματα· ἀλλὰ μόλις διέβη ὁ Πιπῖνος τὰς Ἀλπεῖς, καὶ ὁ Ἀσόλφος μακρὰν ἀπὸ τὸ νὰ παραδώσῃ εἰς τὸν Πάπαν τῷ Ῥάβενναν, ἐτοιμάζεται νὰ πολιορκήσῃ καὶ νὰ κυριεύσῃ καὶ αὐτῷ τῷ Ῥώμῳ. Ὁ Πάπας μιλῶν τὸν φόβοντα, καὶ ἐπικαλεῖται πάλιν Πιπῖνον τὸν λυτρωτὴν τε. Διὰ νὰ τὸν κάμῃ νὰ δράμῃ τὸ ὀφλιγνότερον εἰς βοήθειαν, ἐπιμελεῖται καὶ λαμβάνει γράμματα συστατικά παρὰ τῷ Ἀποστόλῳ Πέτρῳ, καὶ τὰ σέλλει καὶ αὐτὰ εἰς τὸν Πιπῖνον ὅμῃ μὲ τὰ ἐδικά τε. Ἄς ἀντιγράψωμεν ἐδῶ καὶ ἕνα μέρος

Voila le premier
Enéque devenu Prin-
ce.

Ἰδὲ ὁ πρῶτος Ἐπίσκοπος,
ὁ κατασταθεὶς ἡγεμὼν, καὶ
Δυνά-

μέρος τῆς Οὐρανοπέμπτης Ἐπιστολῆς ταύτης τῇ Ἀποστόλῃ
πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Φράντζας.

„ Πέτρος κλητὸς ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ ἡμῶν τῷ
„ Θεῷ τῷ ζῶντος κτ. κτ. Ἐπειδὴ δὲ ἡμεῖς ὅλη
„ ἡ Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ῥωμάνῃ Ἐκκλησίᾳ, ἡ μὴ-
„ τηρ πασῶν τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν, εἶναι θεμελιωμένη
„ ἐπὶ τῆς πέτρας· διὰ τὴν διωθηθῆ ὁ Στέφανος ὁ Ἐ-
„πίσκοπος τῆς γλυκυτάτης ταύτης Ῥωμάνας Ἐκκλη-
„σίαν μὲ τὴν συνδρομὴν καὶ βοήθειαν τῆς χάριτος
„ καὶ τῆς δυνάμεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Θεοῦ, τὴν αἰ-
„παλλάξῃ τὴν τῷ Θεῷ Ἐκκλησίαν ἀπὸ τὰς χεῖ-
„ρας τῶν διωκτῶν· εἰς ἑσᾶς ἐξοχώτατοι Πιπίνε,
„ καὶ Κάρολε, καὶ Καρολομάνε τρεῖς βασιλεῖς, καὶ
„ εἰς ὅλους τὰς Ἁγίους Ἐπισκόπους, καὶ Ἀββάδας, καὶ
„ Παπάδας, καὶ Μοναχούς· ἐγὼ δὲ καὶ εἰς τὰς Δέκας,
„ καὶ Κόμητας, καὶ εἰς τὰς λαῖς, ἐγὼ ὁ Πέτρος κτ.
„ ἐξορκίζωσας. Καὶ περὶ πλέον καὶ ἡ Παρθένος Μαρία,
„ ἡ ὁποία θέλει σᾶς μὲναι ὑπόχρεως, σᾶς δίδει καὶ αὐ-
„τὴ τὴν εὐδοσίαν, καὶ σᾶς προσάξει· καὶ ἀκόμι καὶ ὅλοι
„ οἱ Θεόνοι, αἱ Κυριότητες, αἱ Δυνάμεις, αἱ Ἐξουσίαι,
„ τὰ Χερσβίμ, καὶ τὰ Σεραφίμ. Ἄν ἑσεῖς δὲν πο-
„ λεμήσετε διὰ λόγους, ἐγὼ σᾶς ξεκαθαρίζω μὰ τὴν
„ Ἀγίαν Τριάδα, καὶ μὰ τὸ ἐδικόν μου Ἀποστολάτον, πῶς
„ ἑσεῖς δὲν θέλει ἔχετε ποτὲ μέρος εἰς τὸν Παραδεί-
„σον κτ.

„ Τῷ τοιούτῳ πλάσματος (λέγει ὁ Παπασέπτης Ῥακί-
„νας) δὲν ἔχομεν παρόμοιον παρὰδειγμα εἰς ὅλῃ τὴν
„ Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν. Αὐτὴ (λέγει) ἡ ἐπιστολὴ
„ συμβάλλει διὰ τὴν γνωρίσωμεν τὸ ἴδιον τῶν ἀνδράπων
„ τῷ ὁγδόῳ αἰῶνι, καὶ τὴν συλλογισθῶμεν ὥς πόσον οἱ ἄν-
„θρωποι

Δυνατίης (1). Θέλει ὁμολο- ce. On conviendra
γήσει χωρὶς δυσκολίαν καὶ fans peine que cet-
ἑνας, te

„Θρωποι οἱ πλέον ἐμβριθεῖς ἢ σεμνοὶ ἀπλωναν τὴν ὑπό-
κρισιν. Ἀλλ' ὥς τόνον ἡ συστατικὴ αὐτῇ ἐπιστολὴ (προ-
θέτα ὁ Συγγραφεύς μας Καθόλ. Ἱστορ. Τόμ. Α'. κεφ. Θ'.)
ἔκαμε τὴν ἐνέργειάν της. Ἐπέρασεν ἄλλω μίαν Φορὰν
παλιν ὁ Πιπίνος ταῖς Ἀλπεῖς μὲ τὸ εὐράτωμα· ἐπολιόρ-
κησε τὴν πόλιν Παβίαν εἰς τὴν ὃ Ἀσόλφος εἶχε τὸν θρό-
νοντα· καὶ τέλος τὸν ἠνάγκασε μὲ εἶνα δοῦτερον συμβι-
βασμὸν βεβιασμένης εἰρήνης, νὰ πληρώσῃ ἀπαραιτήτως
τὴν προτέραν ὑπόχρεσιν.

(1) Τοιαυτὸτρόπως κρίνει καὶ ὁ Ῥακίνας (Ἐκκλ. Ἱστορ.
Αἰῶν. Η'. Ἀρθρ. Δ'. §. κγ'). Φέρων καὶ ἄλλον πρὸ αὐτῆ
μάρτυρα, Πατέρα τινὰ Δανιὴλ τὸ ὄνομα. „Αὕτη κυ-
„ρίως ἐστὶν ἡ ἀρχὴ τῆς τῶν Πάπων κοσμικῆς δυναστείας,
„ἥτις τὴν τέτων Ἀρχιερατείαν ἐκορύφωσε καὶ ἐμεγά-
„λυνεν. Ἔως εἰς τὸν καιρὸν τῆ μεγάλης Καισαρινῆς (λέ-
„γει ὁ αὐτὸς Συγγραφεύς Π. Δανιὴλ παρὰ τῶ αὐτῶ
Ῥακίνα αὐτ.) ὁ ἐπιβάλλων κληρὸς τῶν διαδόχων τῆ Πέ-
„τρῆς, ἦσαν οἱ διωγμοὶ· καὶ πολλάκις, καὶ τὸ μαρτύ-
„ριον. Λοιπὸν ἀπὸ τῶ μέσα τῆ τετάρτῃ αἰῶνος, ἀρχη-
σαν κατ' ὀλίγον ὀλίγον νὰ ἰδεῶνται, καὶ νὰ χεδιάζεν τῆ
τοιῆτε πύργῳ τὴν οἰκοδομίαν· καὶ εἰς τὸ μέσον τῆ οὐδοῆς
κατέβαλον τὰς πρώτας λίθους εἰς Θερμέλιον.

Ἄς ἀνέσωμεν ἐτι ὀλίγον τὸν αὐτὸν Ῥακίαν (Αὐτ.
Ἀρθρ. Η'. §. γ'). „Οἱ Πάπαι τῆ Η'. αἰῶνος εἶχον ὥς ἐπὶ
„τὸ πλεῖστον προτερήματα ἀξιολογώτατα, ὅμως ἦσαν
„καὶ πλήρεις ζήλῃς διὰ τὸ κοσμικὸν τῆς ἐν Ῥώμῃ Ἐκκλη-
„σίας ἀζώμα. Πόσας ἱερείας! πόσας δεήσεις! πόσας
„ἐπινοίας ἢ τέχνας! διὰ νὰ παρακινήσεν τὰς βασιλεῖς
„τῆς Γαλλίας, νὰ τὰς ἐλθούσεραν ἀπὸ τὰς Λογγοβάρ-
„δος! Τὰ πλέον ἱερὰ τῆς θρησκείας καὶ πίστεως, τὰ
„ἐμεταχειρίζοντο ὡς ὄργανα καὶ μέσα διὰ ὑποθέσεις
„ἀπλῶς

te grandeur n'est pas des temps apostoliques. Aussi fut elle signalée par le meurtre, & par le carnage peu de temps après sous le Pape Etienne III. Le Cler-

ένας, ὅτι τῆτο τὸ μεγαλείον δαὺ καταβαίνει ἀπὸ τῆς χρόνης τῆς Ἀποστολικῆς. Ἐτι τὸ μεγαλεῖον αὐτὸ ἐλαμπρύνθη ὀλίγον ὕσερον μετὰς Φόνος, ἢ μετὰς σφαγῆς, εἰς τὸν καιρὸν τῆ Πάπα Στεφάνου τῆ Γ'. (1). Ὅτότε

„ἀπλῶς προσκαίρει καὶ κοσμικῶς. Ἀφ' ἧ δὲ οἱ Πάπαι
„ἐβαλαν εἰς τὸ χεῖρ μίαν φορὰν ἐκεῖνα ὅπῃ τὰς ἐχάρι-
„σαν (τὰς ξένας δηλαδὴ ἐπαρχίας, καὶ πόλεις, καὶ
„χώρας.) ὁ Πιπῖνος καὶ ὁ Κάρολος ὁ Μάγνος, τὴ δαὺ ἐκα-
„μαν μετέπειτα διὰ τὰ σφερώσθην καλῶς αὐτὰ τὰ χα-
„ρίσματα, καὶ διὰ τὰ ἀποκτήσθαι ἐπὶ τέτοις ἢ ἄλλαι;
„Ἡ μαρτυρία τῶν Ἀνδρῶν τέτων εἶναι τὸσον πλέον ἀξιο-
„πιστος, ὅσον αὐτοὶ κατὰ τὰ ἄλλα φανερώς ἀποδίδουσιν εἰς
τὸν Ῥώμης τὸ σέβας τὸ ὀφειλόμενον, καὶ ὄντες εἰλικρινῶς
Παποσέπται, ἐξίσσε ἀπέχεσθαι ἀπὸ τὸ νὰ εἶναι καὶ Παπο-
λάτραι, καὶ Παπομαίσιγες.

(1) Στέφανος ὁ Γ'. κατ' ἀκολουθίαν ἐδῶ νοεῖται ἐκεῖνος ὅπῃ παρ' ἄλλοις ἀριθμεῖται ὁ Δ'. ὁ περὶ βιβα-
θεὶς αὐ' ἔτει 768. Ἀνέγεσε 5. καὶ παπίσας ἕως ἔ-
της 772. Φθινεαρ. 1. Ἀλλ' εἶναι ἀξίον πρὸς σαφή-
νειαν τῶν αἵματοχυσιῶν τὰς ὁποίας ὁ Συγγραφεὺς
ἐδῶ κατὰ παραδρομὴν ἀναφέρει, νὰ ἀντιγράψωμεν
τινὶ διήγησιν τῶν κατ' ἐκεῖνας τὰς χρόνας γενομένων
αὐ' τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ῥώμης δύο χρισμάτων, ἀπὸ τινὶ Ἐκ-
κλησιαστικῷ Ἰσορίαν Μελετίῃ τῇ Ἀθιωῶν, τινὶ ἔτι ἀνέκ-
δοτον. Βιβλ. Η'. Κεφ. η'.

„Τῇ μὲν προτέρῃ (σχίσματος) ἀπόπειραν ἐποίησα-
το Θεοφύλακτος ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, τασσέτον πρὸ τῆς τελευ-
„τῆς Στεφάνου τῆ Β'. (ἢ τῆ Γ'.) ὅσον καὶ μετ' αὐτῷ. αἰ
ἔτ.

τε κληρος τῆς Ῥώμης, με- Clérge Romain par-
μερισμένος εἰς δύο Φαρίας, tagé en deux par-
ἔπε- tis

21 Ἔτ. ψζ. Ἀλλ' ἐπεὶ ἰχυρότερον ἢ τὸ συμπράττον μέ-
22 ρος Παύλῳ τῷ Διακόνῳ (παρ' ἄλλοις ἐγὼ τὸν εὐρίσκω
23 Παῦλον Πρεσβύτερον Κωνσταντῖνον). Παῦλος ὁ τῷ Στε-
24 φάνῃ ἀδελφὸς ἐκλέγεται Πάπας, ἡ δὲ τῷ Θεοφυλάκῳ
25 τῷ τῷ τῷ διεσκεδάθη.

21 Τὸ δὲ ὕπερον χρίσμα τὸ μετὰ τὴν τελευτήν τῷ
22 Παύλῳ ἀναφυῖν πολλῶν χαλεπώτερον ὑπῆρξεν. Ἐπεὶ-
23 περ μὴπω καταλήξαντος τῷ Παύλῳ τότε ὁ Νεπεσινός
24 Δεξ σὺν τῇ παρατυχέσει δυνάμει εἰσελθὼν εἰς τὴν Ῥώ-
25 μὴν τὸν αὐτῷ ἀδελφὸν Κωνσταντῖνον εἰσώδησεν. Ὅς αὖ
26 τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ Κληρικὸς ἐκ Λαϊκῆ γέγονεν. Ὑποδιάκο-
27 νος δηλαδὴ, Διάκονος, Πρεσβύτερος, καὶ Ἀρχιερεὺς
28 Ῥώμης, ἐνιαυτὸν καὶ μῆνα ὅσα τῷ αὐτῷ Ῥώμῃ Ἀρχιερατι-
29 κῇ ῥάπολαύσας θρόνον. Ἐν τέτοις δὲ τοῖς θρόνοις,
30 ὑπῆρχον οἱ Φίλιππόντινα πρεσβύτερον Πάπαν ἀνέβλη-
31 μήσαντες (ἔτος ἐχάρη τὸν θρόνον ὀλίγας μόνον ἡμέ-
32 ρας). Ἀλλὰ τοσούτον ἔτος, ὅσον ὁ Κωνσταντῖνος διὰ Χρι-
33 στοφῶρος τῷ Πριμικηρίῳ, καὶ Σεργίῳ τῷ Δεύτεροκηρίῳ, Πα-
34 τρὸς καὶ Ὑίς, ὑπὸ Στρατιωτῶν Λογγοβαρδῶν, βοη-
35 θηθέντων ἐξεβλήθη, καὶ Στέφανος ὁ Γ'. (ὃν ἄλλοι Δ'.
36 καλεῖσι) γνήσιος Πάπας προσχειρίθη. Οὔτε ἀνδρὶ
37 ὀλέθρου καὶ ἀπίκείας τέτο σιωπετέλεσθαι. Τῶν γὰρ τῷ
38 Κωνσταντῖνῳ ἀκολούθων, ἄλλες μὲν διέφθεραν, ἄλλες δὲ
39 ἀπετύφλωσαν· αὐτὸν δὲ τὸν Κωνσταντῖνον ἐπὶ ἵππῳ αὖ
40 καθέδρᾳ γυναικείᾳ καθίσαντες, καὶ ἐκ τῶν ποδῶν αὐ-
41 τῷ ὀλκῇς ἐπὶ τὸ τυχὸν βάρος ἐχέσας κρεμάσαντες, εἰς
42 Μοναστήριον Κελλανόβας καλέμενον ἐνώπιον πάντων ἀ-
43 πήγαγον· ὡς φησὶν Ἀναστάσιος αὖ Στεφάνῳ τῷ Γ'.)
44 ἔτα αὖ τῷ Μοναστηρίῳ τὰς ὀφθαλμοὺς αὐτῷ ἐξώρυξαν·
45 καὶ αὖ Σύνόδῳ, ἢ Στέφανος ὁ Πάπας αὖ τῷ Λατρεά-
46 νῳ Βασιλικῇ συνήθροισεν εἰσαχθεῖται, καὶ ἀπολογη-
47 θάτα

tis inonda de sangla
 chaire de bois dans
 la quelle on pretend
 que St. Pierre avait
 preché au peuple
 Romain. Il est vrai,
 qui il n'est pas vrai-
 semblable, que du
 temps de l'Empe-
 reur Tiberius un Ga-
 liléen

ἐπεριλίμνασεν ἀπὸ αἱμάτων
 ἀνθρώπων· τὴν ξυλίνην Κα-
 θέδραν, ἀφ' ἧς (ὡς τρέχει
 γνώμη) ὁ Πέτρος εἶχε δι-
 δάξει τὸν λαὸν τῆς Ῥώμης,
 τὸ τῆς πίσεως κήρυγμα. Ἀ-
 ληθινὰ δὲ εἶναι πολλὰ πι-
 θανὸν, ὅτι ἐπὶ τῆς Αὐτο-
 κρατορίας τῆς Τιβερίου, ἔ-
 νας Γαλιλαῖος (1) ἐδίδασ-
 κεν

„Θαύτα ὅτι δυνατεῖα Πάπας γέγονεν· ἔτε καινὸν εἶναι
 „τὸ ἐκ Λαϊκῆς Ἐπίσκοπον ἐξαπινάτως γενέσθαι· ζύμπαν-
 „τες ἔν οἱ Ἱερεῖς ὀργισθέντες κατ' αὐτὴν τῶ τῆς Ἐκκλη-
 „σιαστικῆς παραδόσεως ζήλῳ, κολαφιδῆναι τὸν αὐτὸν αὐ-
 „χέναν ἐποίησαν, καὶ ἔξω ταύτης τῆς Ἐκκλησίας αὐτὸν
 „ἀπέβριψαν, ὡς ὁ αὐτὸς Ἀναστάσιος αὐτῶν γράφει,
 „προσθετικῶς ἐπὶ τέτοις, ὅτι πάντα τὰ αὐτῶν γραφ-
 „θέντα, καὶ τὸ συνοδικὸν ὅπερ διὰ τὴν ἐκείνην προσβε-
 „βαίωσιν ἐξέδοτο, αὐτῶν μέσῳ τῆς Πρεσβυτερίας ἐκείνης
 „τῆς Ἐκκλησίας, τῶ πυρὶ παρεδόθησαν.

Ὁ Καρδινάλιος ὁ Βαρόνιος τὴν τόσῳ τυραννίδα τὴν
 εὐρίσκει εὐλογον. (Ἐν τοῖς Χρονικ. Ἐτ. 769.) καὶ δικαιο-
 λογῇ τὴν ἀπάνθρωπον τραγωδίαν, ὡς μίαν αὐστηρότητα
 ἀναγκαίαν εἰς συστολὴν τῶν αὐθιγῶς ἐπιπηδῶντων τῶ
 θρόνῳ, διὰ τὰ φυλάττωνται οἱ ἐξῆς, καὶ τὰ ἀπέχων
 ἀπὸ αὐτῶν τὴν ἱερόσυλον θρασυτητα.

(1) Οὕτως ἀνόμαζον οἱ ἀσεβεῖς ἐξ ἀρχῆς τὴν τῆς
 Χριστοῦ ἀκολούθησιν πρὸς ἐξουτελισμὸν τάχα καὶ περιφρο-
 νησιν. Μὲ τοιοῦτον ὄνομα, ὡς δῆθεν ὑβριστικόν, ἔχαιρε
 καὶ ὁ ἀποστάτης Ἰβηλιανὸς τὰ ὀνόμαζεν τῶν Χριστιανῶν· μὴ
 σοχαζόμενος ὁ ἀνόητος, ὅτι ἂν τὸ ὄνομα τῆτο ἐπροξένει
 αἰτιώσαν, μετεῖχε καὶ αὐτὸς δικαίως τὸ μέρος τῆς Ἐπει-

κεν ἀπὸ Καθέδρας εἰς τὸν
 φόρον τῆς Ῥώμης, καθὼς
 δοῦν εἶναι πιθανὸν ὅτι ἕνας
 Γραικὸς τὴν σήμερον ἦθε-
 λε προβάλλη νὰ κηρύξῃ τὴν
 πίσιν εἰς τὸ μέγα Παζάρι
 τῆς Σταμπόλ (1). Μὰ τέ-
 λος πάντων ὁρίσκετο εἰς τὴν
 Ῥώμην ἐπὶ Στεφάνῳ 78 Γ'.
 μία Καθέδρα ξυλίνη· ἢ ἡ
 Καθέδρα αὐτὴ ἐπερισωρό-
 θη κυκλόθεν ἀπὸ τέτραυ-
 ματισμένα, ἢ κατεσφαγμέ-
 να ἀνθρώπινα πτώματα.

Ἀφ' ἧς Κάρολος ὁ Μάγνος
 ἐκίνησεν ἀπὸ τῆς Γερμανίας,
 διὰ νὰ κατακυριεύσῃ τὴν
 Λομβαρδίαν· ἀφ' ἧς ἐγύμ-
 νωσε

liléen ait' prêché en
 chaire dans le *forum*
Romanum, qu'il n'est
 vraisemblable qu'un
 Grec vint prêcher
 aujourd'hui dans le
 grand bazar de
 Stamboul. Mais en-
 fin, il y avait à Ro-
 me du temps d'E-
 tienne III. une chai-
 re du bois, & elle
 fut entourée de ca-
 davres sanglans.

Lorsque Charle-
 magne partit de la
 Germanie pour u-
 surper la Lombar-
 die,

δὴ ἂν ἦσαν Γαλιλαῖοι οἱ Χριστιανοὶ διὰ τὴν Γαλιλαίαν τὴν
 παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Τιβεριαίδος, ὅθεν ἐξελέξατο
 τὸς ἑαυτῷ μαθητὰς ὁ Κύριος, Γαλιλαῖοι ἦσαν καὶ οἱ ἔθ-
 νικοὶ οἱ συνθησκουταῖτε, ὡς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας τῶν
 ἔθνων, ἔνθα ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σιότει. Γαλιλαῖοι
 δὴ ἔν ἐχι δὴπε μόνον νοηθεῖεν ἂν, οἱ κατὰ γε τὴν
 Ἰουδαίαν, ἀλλὰ γὰρ ἢ πάντα τὰ ἔθνη· ὡς ὁ Θεὸς
 Κύρις. ὁ Ἀλεξ. κατὰ Ἰελ. Βιβ. Β'.

(1) Τοιοῦτοτρόπως ἐφαίνει ἀρμόδιον εἰς τὸν Συγγρα-
 φέα νὰ ὀνοματίσῃ τεχνικώτερον τὴν ἐν τῇ παρέσῃ κατα-
 σάσει Κωνσταντινέπολιν.

die, lorsqu'il eut privé ses neveux de l'heritage de leur père
 νωστε τῆς ἀνεψιῶν ἀπὸ τὴν
 κληρονομίαν τῆ πατρὸς αὐ-
 τῶν τῆ Πιπίνε (1). ἀφ'
 ἑ αὐ-

(1) Πιπίνος ἀποθνήσκων διένειμε τὸ βασιλεῖον ὅπῃ
 τυραννικῶς εἶχεν ἀποκτήσῃ εἰς τὰς δύο ἡμέτερε Καρλομά-
 γον, καὶ Κάρολον τὸν ὑπερον ἐπισημασθέντα Μάγνον.
 Ἀλλ' ὁ πρῶτος μετ' ὀλίγον ἀπέστη τῆ βίῃ, καταλιπὼν
 τὴν χηρέυσασαν γυναικα μετὰ δύο νήπια, τὰ ὅποια ἦτον
 ἀνεψιοὶ τῆ Καρόλε, καὶ τῆ Πιπίνε ἔγγονοι. ὅθεν ὁ Πι-
 πίνος τῶν παιδίων ἐδῶ παρὰ τῆ Συγγραφέως ὀνομάζεται
 Πατὴρ, ὡς Πάππος· διατὶ κατὰ σιωπῆσαι λέγεται
 καὶ ὁ Πάππος μέγας Πατὴρ. Ὁ Κάρολος ὅπῃ μετὰ τὸν
 θάνατον τῆ πατρὸς δὲν ἐβλεπε μετὰ καλὸν ὄμμα συμμέ-
 τοχον τῆς βασιλείας τὸν ἀδελφόν, μετὰ τὸν θάνατον
 τῆ ἀδελφῆ δὲν ἦτον τρόπος νὰ ὑποφέρῃ μετὰ ψυχρῶ ἢ θερμῶ
 τῆς ἀνεψιῶν. Ἡ μήτηρ λοιπὸν καταφύγει μετὰ τὰ ὀρφανὰ
 εἰς τὴν σκέπῃ Δεσιδερῆ, ἢ Διδίερῃ τῆ μετὰ τὸν Αἰζέλ-
 φον βασιλέως τῶν Λογγοβαρδῶν. Ὁ Κάρολος θέλει
 τὴν νύμφην, καὶ τὰ ἀνέψια χωρὶς ἄλλο· καὶ ἐπειδὴ ὁ
 Δεσιδερῆς δὲν κατανόει νὰ προδώσῃ τὰς πρόσφυγας, κι-
 νῆται κατὰ τέττε εἰς ὄργην, ἀγναλὰ καὶ πενθερῆ·
 ἀποπέμπει εἰς αὐτὸν Δεσιδερῆταν ὀπίσω τὴν θυγατέ-
 ρα, κηρύττει κατ' αὐτὴ πόλεμον, στρατεύει μετὰ δύ-
 νάμεως, τὸν πολιορκεῖ εἰς Παβίαν πόλιν εἰς τὴν ὅποιαν
 εἶχε τὸν θρόνον, τὸν νικᾷ, καὶ αἰχμάλωτον τὸν
 πέμπει εἰς τὸ ὡ ταῖς Γαλλίαις Μοναστήριον τῆς Κορβίας,
 καὶ τὸν ἀναγκάζει νὰ κλεισθῇ ἐκεῖ Μοναχὸς διὰ νὰ σώσῃ
 τὴν ψυχὴν. Ἐπεσον εἰς χεῖρας τῆ Νικητῆ ἀκολούθως
 καὶ ἡ νύμφη καὶ οἱ ἀνεψιοί, καὶ πεσόντες ἔγιναν ἄφαντοι·
 ἐτφαλίσθησαν καὶ ἔτοι εἰς Μοναστήριον; ἐσφαλίσθησαν εἰς
 τὴν τάφον; τινὰς δὲν ἴσσοι; τινὰς δὲν ἤξευρε. Τοιοῦτο
 τρόπος καὶ τὸ βασιλεῖον ἀκέραιον τῆ Πιπίνε, καὶ τὸ ἐν
 Ἰταλίᾳ κράτος τῶν Λογγοβαρδῶν, συνήφθησαν εἰς τὴν

D

κεφα-

ἔκαλεῖται εἰς τὸ δεσμω-
τήριον τὰ ἀδῶα καὶ ἀκα-
κα αὐτὰ νήπια, τὰ ὅποια
μετὰ ταῦτα δὲν ἠκέσθησαν
πλέον τι εἶναι· ἀφ' ὧν ἡ δὴ-
τυχῆς ἐκβασίς τῶν ἀρμά-
των, ἐξεφάνωσε τὸ τοιοῦτον
ἀνόμημα· ἀφ' ὧν ἔκαμε
καὶ τὸν ἐγνώρισαν Αὐτο-
κράτορα μέσα εἰς τὴν Ῥώ-
μην (1), τότε καὶ αὐτὸς μὲν
ἔχα-

re Pipin, lorsqu'il eut
enfermé en prison
ces enfans innocens,
dont on n'entendit
plus parler depuis;
lorsque ses succès
eurent couronné ce
crime, lorsqu'il se
fut fait reconnaître
l'Empereur dans Ro-
me, il donna enco-
re

κεφαλῶν τῷ Καρόλου τέττε, ὅστις μὲν τοιαύτας, καὶ ἐτι
πλείονας, τὰς ὁποίας ὑπερὸν ἔκαμεν ἀρπαγὰς καὶ βίας
καὶ καταδυναστείας, ἔφθασε νὰ γνῇ, καὶ νὰ νομι-
σθῇ μέγας.

(1) Περί τέττε πλατύτερον ὁ Συγγραφεὺς διηγεί-
ται εἰς τὴν κατὰ γένος αὐτῷ Ἱστορίαν, Τόμ. Α'. κεφ. ΙΒ'.
„Οἱ δύο ἀνεψιοὶ (λέγει) Ἀδριανῶν (τῷ μετὰ Στέφανον δη-
λαδὴ τὸν Γ. ἢ Δ. περί ὧν ἀνωτέρω, ἐπὶ τὸν θρόνον
τῆς Ῥώμης προχειρισθέντος) ἔκαμαν συναμοσίαν κατὰ
Λέοντος τῷ τρίτῳ τῷ διαδόχῳ αὐτοῦ, τῷ ὁποίῳ ἐγένινεν ἡ
ἐκλογή κατὰ τὴν συνήθειαν ὅποτε τῷ Λαῷ καὶ ὑπὸ τῷ
Κλήρῳ· καὶ πολλάς κατ' αὐτῷ κατηγορίας εἰσάγοντες
πολλῶν ἐγκλημάτων, διήγειραν τὴν Ῥωμάνην ἐναντίον-
τες. Τὸν ἔσυραν εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ ἐράβδισαν σφο-
δρῶς μέσα εἰς τὴν Ῥώμην, ἐκεῖνον ὅπως εἰς κάθε ἄλλο μέ-
ρος ἦσαν τόσοι περιστέβαστος. Ὁ Λέων οὐδέποτε τὸν τρέ-
πον καὶ φεύγει ἀπὸ τῆς φυλακῆς, καὶ κατ' οὐδέποτε
τρέχει καὶ προσπίπτει εἰς τὰ γόνατα τῷ Πατριάρχει Κα-
ρόλῳ τῷ Μάγνῳ, διατρέβοντος τότε ἐν τῇ πόλει Πα-
τερβόνῃ. Οὗτος ὁ βασιλεὺς, ἐνεργῶν ὡς Κύριος καὶ
ἐξουσιαστὴς ἀπόλυτος, τὸν ἀναπέμπει εἰς τὴν Ῥώμην
„σιω-

re de nouvelles Seigneries au Pape Leon III. qui lui mit dans
 ἐχάρισε νέας ἄλλας ἡγεμονίας καὶ κυριότητας εἰς τὸν Πάπαν Λέοντα τὸν Γ'. (1)
 D 2 ο δὲ

„ συνοδύσας αὐτὸν μὲ ἱκανῶς φρερὰν πρὸς ἀσφάλειαν,
 „ καὶ συνεκπέμπει μετ' αὐτῷ καὶ Ἐπιτροπὰς διὰ τὰ τὸν
 „ κρίνωσιν. Οἱ Ἐπιτροποὶ προσετάχθησαν νὰ τὸν εὖρευν
 „ ἀθῶον. Τελούτατον Κάρολος ὁ Μάγνος, Κύριος ἤδη
 „ τῆς Ἰταλίας, καθὼς καὶ τῆς Ἀλαμανίας καὶ τῆς Φραγκ-
 „ κίας, Κριτὴς τῷ Πάπα, Διαιτητὴς πληρεξέσιος τῆς
 „ Εὐρώπης, ἔρχεται εἰς τὴν Ῥώμην περὶ τὸ τέλος τῷ ἐνι-
 „ αὐτῷ τῷ 799. Ἐπειδὴ ἡ ἀρχὴ τῷ ἔττει ἐνομιζέτο πα-
 „ ρὰ τοῖς Ῥωμαίοις τότε κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστῷ Γε-
 „ νεθλίων. Ὁ δὲ Λέων ὁ Γ' κατ' αὐτὴν τῶν Χριστῷ Γέν-
 „ των τὴν ἡμέραν ἔτ. 800. ἐν αὐτῇ τῇ τελετῇ τῆς Λει-
 „ τεργίας τὸν ἀναγορεύει Ἀυτοκράτορα τῆς δύσεως. Ὁ
 „ λαὸς μὲ τὴν ἀναγορεύσιν τῷ Πάπα ἐνώνει τὰς παρ' ἐαυ-
 „ τῷ δόξας. Ὁ Κάρολος δείχνει ὅτι ἐκπλήττεται εἰς
 „ τὸ ἀδόκητον τῷ πράγματι· ἀλλ' ὡς τόσον δὲ ἀφίνει
 „ νὰ μεταχειρισθῇ τὴν ἐξουσίαν τῆς νέας αὐτῷ Ἀυτοκρα-
 „ τορίας. Τὸ δικαίωμα τῷ ἦτον νόμιμον, ἐπειδὴ τελευ-
 „ ταῖον ἢ κοινὴ ψῆφος ἐνὸς λαοῦ εἶναι τὸ πρῶτον τῶν δι-
 „ καιωμάτων.

(1) Ὁ αὐτὸς εἰς τὸν αὐτὸν τόπον σαφινίζει καὶ τῷ
 το καθαρώτερον. „ Ἐγραψαν (λέγει) καὶ ἀκόμη γρά-
 „ φουσιν, ὅτι ὁ Κάρολος καὶ πρὶν ἀναγορευθῇ Ἀυτοκράτωρ,
 „ ἔχεν ἐπιβεβαιώσῃ εἰς τὸν Πάπαν τὸ Ἐξαρχάτον τῆς
 „ Ῥαβέννης, καὶ ὅτι ἐπρόθεσεν ἔτι καὶ τὴν Κορσίδα καλε-
 „ μένῃ νῆσον, καὶ τὴν Σαρδῶν, καὶ τὴν Λιγυρίαν, καὶ
 „ τὴν Πάερμαν, καὶ τὴν Μάνταν, καὶ τὰ Δεκάτα τῷ
 „ Σπολέτῳ, καὶ τῷ Βενεβεντῷ, καὶ τὴν Σικελίαν, καὶ
 „ τὴν Βενετίαν· καὶ ὅτι τὸ ἔγγραφον τῆς τοιαύτης ἀφιε-
 „ ρώσεως τὸ ἔβαλον ἐπάνω εἰς τὰ μνημεῖα· ἐνθα εἶναι γινώ-
 „ σκη

ὁ δὲ Πάπας Λέων, ἐφόρε- dans l'Eglise de St.
σεν αὐτὸν αὐτῷ Ναῶ τῇ Pierre une couron-
Ἀγίῃ Πέτρῃ, ἕνα σέφα- ne d'or sur la tête
νον &

„μη ὅτι ἀπέκειται ἡ κόνις τῶν ἁγίων Ἀποστόλων Πέτρου
καὶ Παύλου.

Τὸ ἀφίερωμα τῆτο ὁ Συγγραφεὺς τὸ θέτει εἰς τιμὴν αὐτῷ τάξιν, εἰς τὴν καὶ τὸ περιεχόμενον ἐκεῖνο τῆ Μεγάλ-
λε Κωνσταντίνου, δι' ἧς οἱ Ποντιφίκοι λέγουσι πᾶς ὁ Θεοσε-
φῆς ἐκεῖνος βασιλεὺς ἐχάρισεν εἰς τὸν Πάπαν τιμὴν Ῥώ-
μην. Τετέστι καὶ τὰ δύο ταῦτα ἀφιερώματα τὰ θέλει
ἀπίθανα. Ἀποδείχνει δὲ τὴν ἰδίαν γνώμην διὰ πολλῶν,
καὶ τέως καταντᾷ νὰ ἀποφασίσῃ, ὅτι ἐκεῖνο ὅπῃ εἰς τὸν
καιρὸν Καρόλου τῆ Μάγνης ἐφθασαν οἱ Πάπαι νὰ ἀποκ-
τήσιν μὲ κάποιαν πιθανολογίαν, εἶναι ἡ Μάρκα τῆς Ἀγ-
κόνου, καὶ τινες πόλεις, καὶ πολίχνια, καὶ κῶμαι, τὰς
ὁποίας ἐκυρίευσεν εἰς διαφόρους χώρας. Ἐντεῦθεν κατὰ
διαφόρους καιροὺς ἡ Κυριότης τῶν Πάπων ἔλαβε διαφόρους
μεταβολάς, πότε μεγαλυνομένη καὶ αὐξήσασα, πότε σμι-
κρυνομένη καὶ ἐκλείψασα. Τέλος πάντων ὅμως (ἐπιφέ-
ρει) φθάνει νὰ ἡξούρωμεν ὅτι τιμὴν σήμερον ἡμέραν κυ-
ριεύουσιν οἱ Πάπαι μίαν ἐπικράτειαν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα
καλῶν Ἰταλικῶν μιλλίων κατὰ τὸ μῆκος, ἀπὸ τὰς θύ-
ρας τῆς Μάντης ἕως εἰς τὰ ὄρια τῆ Ἀββερέτζου κατὰ
τιμὴν πρὸς τὴν Ἀδριατικὴν πελάγους, καὶ ἐπέκεινα τῶν
ἑκατὸν μιλλίων κατὰ τὸ πλάτος, ἀπὸ τιμὴν Παλαιόπολιν
(Civita Vecchia) ἕως εἰς τὸν Αἰγιάλον τῆς Ἀγκόνου, ἀπὸ
τὸ εἶνα πελάγος ἕως εἰς τὸ ἄλλο. Καὶ ἐδῶ ἀληθινὰ
φαίνεται νὰ ἐπληρώθῃ ἡ ξυλοπροφητεία Γεηγορίου τῆ Ζ'.
(Ὁρα Σημ.) εἰς τὸν ὁποῖον τὰ ξυλάρια κατὰ τύχην
χηματογραφούμενα καὶ συλλαβιζόμενα παραδόξως ἐπρο-
μύουσιν ἐκεῖνο ὅπῃ τῆ Ψαλμῷ τὸ γράμμα ἐδήλωσε διὰ
τιμὴν ἑκτασίν τῆς βασιλείας τῆ Σολομώντος, καὶ τὸ Πνεῦ-
μα προδιετύπωσε διὰ τιμὴν βασιλείαν τῆ Μεσοίε, ἧς ἐκ
ἔσται τέλος.

& un manteau de pourpre sur les épaules.

Cependant, remarquons, que ce Pape Leon III. encore sujet des Empereurs residens à Constantinople, n'osa pas sacrer un Allemand, tant ce vieux respect pour l'Empire Romain prévaloit encore. Ce n'était qu'une ceremonie de plus, mais elle était réputée, sainte, & on n'osait la faire. La foiblesse se joignait à l'audace de l'esprit, qui souvent n'ose franchir la seconde barrière après avoir abbattu la première.

νον χρυσῶν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ μίαν χλαμύδα πορφυράν ἐπὶ τῶν ὤμων.

Ἀλλ' ὡς ὅσον αἱ σημειώσωμεν, ὅτι ὁ Πάπας ἔτος ὁ Λέων ὁ Γ'. ὑπήκοος ὢν ἐτὶ τῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, δὲν ἀπετόλμισε νὰ καθιερώσῃ εἰς Αὐτοκράτορα ἓνα Γερμανόν (1). Ὅσον ἔχυν ἀκόμι τὸ πρὸς τὴν τῶν Ῥωμαίων Αὐτοκρατορίαν παλαιὸν σέβας, καὶ ἡ ἀρχαία εὐλάβεια. Ἐπὶ δὲν ἤθελεν εἶναι παρὰ μία τελετὴ παρὰπάνω· μαὶ ἡ τελετὴ αὐτὴ ἐνομίζετο ἱερὰ καὶ ἁγία, ὅθεν δὲν ἐτόλμισαν νὰ τὴν ἐκτελέσῃ. Ἡ δειλία ἐσυνάπτετο μὲ τὴν αὐθάδειαν τῆς ψυχῆς· ἡ ψυχὴ συχναὶ δειλιά νὰ ἐπιχειρήσῃ τὴν ἑφοδὸν εἰς τὸν δούτερον πρόβολον, καὶ ἀφ' ἧ κατεδαφίσῃ τὸν πρῶτον.

Char-

D 3

Κά-

(1) Τὸν ἐκήρυξε μόνον μετὰ παντὸς τῆ λαῶ, καὶ τὸν ἀνδράφημισε Καίσαρα, ὅμως δὲν τὸν ἔχρισε μὲ τὸ ἱερὸν χρῆσμα κατὰ τὴν ἐπικρατῆσαν εἰς τὰς ἀναγορεύσεις τῶν Χριστιανῶν Αὐτοκρατόρων συνήθειαν.

Κάρολος ὁ Μάγνος ἐχρη-
μάτιζε πάντοτε ὁ Κύριος
ἢ ὁ ἐξουσιαστὴς τῆς Ῥώμης.
Πλὴν, εἰς τὴν κλίσιν ἢ πα-
ρακμῶ τῆ οἴκῃ αὐτῇ (1),
ὁ τῆς

Charlemagne fut
toujours le maître
dans Rome; mais
dans la decadence
de la maison le
peu-

(1) Ἡ παρακμή τε καὶ κλίσις τῆ Καρολίνῃ Γένεσι
δὲν ἀργοπορήσεν. Αὐτὸς ὁ ἴδιος ὅπῃ μὲ τόσα καταρδύμα-
τα καὶ μὲ τόσα ἀνδραγαθήματα τὸ ἀνέβασεν εἰς τὴν
ἀνωτάτῃ αψίδα τῆ μεγαλείῃ, ὡσάν νὰ ἐφιλοτιμηθῇ
ἐπειτα νὰ τὸ καταβιβάσῃ, ἐνδιασπείρας εἰς αὐτὸ τὰ αἰ-
τία τῆς ἀδυναμίας καὶ καταλύσεως. Τρεῖς ἔχων υἱὸς
Λοδοβίκον, Πιπῖνον, καὶ Κάρολον, διεμέρισε τὸ κράτος
εἰς τριμοίριαν. Εἴτα θανόντος τῆ εἰς, δηλαδὴ τῆ Πι-
πῖνῃ, ἐπὶ ἐνὶ νόθῳ υἱῷ, ὀνόματι Βερνάρδῳ, εἰσήγαγε καὶ
τὸν νόθον εἰς τῆ Πατρὸς τὸ μερίδιον. Ἐκ τέτῳ ἐν ἀπο-
θανόντες μετ' ἑ πολὺ καὶ τῆ Καρόλῃ, ἄφησε διάδοχον
τῆς Αὐτοκρατορίας τὸν Λοδοβίκον, τὸν δὲ ἀπλότητα μάλ-
λον, ἢ δι' ἐπικειμένην ἐπονομαζόμεναι Καλλολοδοβίκον. Ὁ
Καλλολοδοβίκος ἔτος μιμῆται καὶ αὐτὸς εἰς τέτο τὸν Πα-
τέρα, καὶ κατακερματίζει εἰς τὲς ἰδίῃς ὡς ἐκεῖνος υἱὸς
τὸ βασιλεῖον. Καὶ συμπαραλαμβάνει μὲ εἰς τὴν Αὐτο-
κρατορίαν μέτοχον, ἐτι ζῶν, τὸν πρωτότοκον αὐτῆ τὸν
Λοτάριον· βασιλεύει δὲ Ακυϊτανίας Πιπῖνον τὸν δευτε-
ρότοκον· κατασφαίνει δὲ καὶ Λοδοβίκον τὸν τριτότοκον βα-
σιλέα τῆς Βαβαρίας· εἰς καιρὸν ὅπῃ Βερνάρδος ὁ νόθος
ὁ ἀνεψιὸς τῆ ἐκυρίσκει τὸ κληρωτὸν αὐτῷ βασιλεῖον τῆς
Ἰταλίας. Ἰδὲ ἅμα καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ τέσσαρες βασιλεῖαι·
Τέσσαρα τοιχῆα ἐναντία ἀλλήλοις καὶ πόλεμια. Ἐντεῦ-
θεν καὶ ἐξῆς ἀναφαν οἱ πόλεμοι οἱ συγγενικοὶ καὶ ἐμφύ-
λοι· Ἐπολέμησαν καὶ κατεδίωξαν καὶ οἱ υἱοὶ τὸν Πατέ-
ρα, καὶ οἱ ἀδελφοὶ ἀλλήλους. Ἡ διαίρεσις πῶς διύεται
νὰ μὴ γενήσῃ τὴν διχόνοιαν; καὶ τῆς διχοσασίας πῶς
ἄλλος ὁ καρπός, παρὰ ἢ ἀδυναμία καὶ ἢ φθορά; Εἴ-
παν

peuple Romain re-
prit un peu sa li-
berté, & la dispu-
ta toujours contre
l'Evêque, contre la
maison de Tosca-
nelle, contre les
Gui de Spolette,
contre les Bèrengers
& d'autres tirans;
jusqu'

ὁ τῆς Ῥώμης λαός, ἐπανε-
λαβε μικρὸν τὴν ἰδίαν ἐλευ-
θερίαν, καὶ περὶ τῆς ἐλευθε-
ρίας ταύτης διεφίλονεῖκη-
σεν ἐπὶ πολὺ καὶ ἀντέστη κα-
τὰ τῆς ἰδίας Ἐπισκόπου, κα-
τὰ τῆς Οἰκῆς τῆς Τοσκανέλ-
λας (1), κατὰ τῆς Γείδος τῆς
Σπολέτης (2), κατὰ τῶν Βε-
ρεγγαρίων (3), καὶ ἄλλων
D 4 τυραν-

παν οἱ πολιτικοί, ὅτι ὁ Κάρολος ὁ Μάγνος ἦτον πατὴρ
καλός, ἀλλ' ἔχει καλὸς πολιτικός· ὑπομονή. Ἦτον καὶ
βασιλεὺς γενναῖος, καὶ δὴν εἶχε φόβον αἰ ὅσω ἔζη καὶ
ἀποστατήσεν οἱ ὑφ' αὐτοῦ ἐναντίοντες. Ἀλλ' ὁ Καλολοδοβίκος
ἔτε καλὸς πολιτικός, καὶ βασιλεὺς ἔχει πολεμικός καὶ
γενναῖος, ἔπαθεν ἀπὸ τῆς ὑφ' αὐτοῦ ὅσα ἄλλος ἴσως βασι-
λεὺς εἰς τὴν ἰστορίαν δὴν ἐφάνη καὶ ἐδοκίμασεν.

(1) Αὐτοὶ ἦσαν τῆς Τοσκανέλλας οἱ Μαρκέσιοι, ἐξ
ᾧ ἄνα ἔλαβεν εἰς Ἄνδρα Θεοδώρας ἡ θυγάτηρ ἡ Μαρο-
σία. Αὐταὶ αἱ γυναῖκες, καὶ τρίτη ἐπ' αὐταῖς Θεοδώρα
ἡ νεωτέρα, θυγάτηρ καὶ αὐτῇ τῆς προτέρας, καὶ τῆς
Μαροσίας ἀδελφῇ, ἔχουσαι εἰς τὴν Ῥώμην μεγάλῃ δύ-
ναμιν, περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς δεκάτης αἰῶνος, ἀνέβαζον καὶ
κατέβαζον ἐπάνω εἰς τὸν θρόνον τῆς Παπάτης, καθὼς
ἐπάνω εἰς τὸ ἄσεμνον καὶ ἀκόλαστον σῶμάτων, ὅποιον
ᾔθελον.

(2) Οὗτος μετὰ θάνατον Καρόλου τῆς τρίτης, ὅστις
ἐπωνομάθη ὁ Χοντρός, ἀνάμεσα εἰς τὰς ἀκαταστασίας
τῆς Δυτικῆς Αὐτοκρατορίας, ἔλαβε δύναμιν καὶ κάμῃ καὶ
τὸν σέψεν εἰς τὴν Ῥώμην Αὐτοκράτορα.

(3) Τέτων τὸ γένος ἐδυνάσθουν εἰς τὸ κοινῶς νῦν
Φριέλι λεγόμενον, Φοροῖδλιον. Περὶ τὸ 888. ἡ Ἰτα-
λία

τυράννων· ἕως ὅπῃ τελού-
ταιον ὁ ασύνετος Ὀκλαβια-
νὸς ὁ Σπόρκος (1), ὅστις
πρῶ-

jusqu' à ce qu'en-
fin l'imprudent Ocla-
vien Sporco qui le
pre-

λία πᾶσα δρίσκετο διηρημένη εἰς δύο μέρη, ὧν τὸ μὲν
ἐκράτει ἀπὸ τὸ μέρος τῆ ἀνωτέρω σημειωθέντος Γυῖδα τῆ
Δεκὸς τῆ Σπολέτε, τὸ δὲ ἀπὸ τὸ τῆ Βερεγγαρίε Δεκὸς
τῆ Φοροισλίας. Εἶλον δὲ καὶ αἱ δύο αὐταὶ Φαμιλίας τὸ
γένος διὰ γυναικῶν ἀπὸ Καρόλε τῆ Μάγνε, καὶ ἐμά-
χοντο πρὸς ἀλλήλους ὑπὲρ τῆ κράτες, καὶ τῆς ἀξίας τῆ
Καίσαρος· ὅθεν ὁ μὲν ἀνηγορεύθη Καίσαρ ἐν τῇ Ρώμῃ
ὁ Σπολετάνος, ὁ δὲ ἀνέλαβε τὸν τίτλον τῆ βασιλείας
τῆς Ἰταλίας, ὁ Βερεγγάριος. Κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν
Ἀρναλδος ὁ νόθος Βασιλεὺς τῆς Γερμανίας στρατεύσας
μετὰ δυνάμεως εἰς τὴν Ἰταλίαν, διώκει τὸν Σπολέτε ἀ-
πὸ τῆς Παβίας, ἀναγκάζει τὸν Βερεγγάριον νὰ κρυφθῇ
κυριεύσας τὴν Λομβαρδίαν, Ἔτ. 894. καὶ τέως πολιορ-
κήσας καὶ κατακυριεύσας τὴν Ρώμην Ἔτ. 896. χρίεται
ὑπὸ τῆ Πάπα Φορμόσε Ἀυτοκράτωρ μέσα εἰς τὸν Ναὸν
τῆ Ἀγίας Πέτρε. Τῇ ἐφεξῆς ἡμέρᾳ ἡ Σύγκλητος (ἐπειδὴ
ἐσώζετο ἀκόμιν τότε εἰς τὰς Ῥωμάνους κάποιον εἶδος, ἢ λεί-
ψανον ἐλευθερίας, ἔτε ἦσαν ὅλως δι' ὅλην εἰς τὸν Πάπαν
ὑπήκοοι καθὰς ὕψερν) τὸν ἐπροσκύνησεν ὁμόσασα βεβαί-
αν τὴν πρὸς αὐτὸν πίσιν ἐν τῷ Ναῷ τῆ ἀγίας Παύλε.

(1) Εἶναι ἀνάγκη εἶδῃ νὰ διασαφίσωμεν τὰ περὶ τῆ
τε τῆ Σπόρκε εἰς κατανόησιν τῶν ὑπὸ τῆ Συγγραφέως
κατὰ παραδρομῇ λεγομένων. Θεοδώρις Ἀρχόντισσα
μήτηρ, καὶ Μαρεῦσα, ἢ Θεοδώρα (ἣτις πρὸς ἀντιδιαφο-
ρίαν λεγέσθω Θεοδωρίτζα). θυγατέρες ἐκείνης, κατήχη-
σαν αἱ μιαναὶ κατ' ἀρχαίς τῆ Ἰ. αἰῶνος τὴν ἱερὰν καὶ ἀ-
ποστολικὴν τῆς Ῥώμης Καθέδραν, καὶ κατὰ πολλὰς τρό-
πας τὴν ἐβεβήλωσαν. Ἡ Θεοδώρα ἐν ἔτει 908. ἀνεβί-
βασε μὲ πολλὰς ταραχαῖς εἰς τὸν Παπικὸν Θρόνον Σέ-
ργιον Γ'. τὸν ἐραστὴν Μαρεῦσας τῆς κόρης τῆς· ἐξ ἧς ἔτε
ἔχ

premier changea son nom à son avènement πρώτος μετήλλαξε τὸ ὄνομα εἰς τὸν ἐπὶ τῆς Παπικῆς

D 5

κῆς

εἶχε λάβῃ καὶ ὃν ἕνα, τὸν ὁποῖον ἀνευθριάσας ἢ παρ-
 ῥησίᾳ αἰέτρεφε συμάτε εἰς τὸ Παλάτιον, ὅστις ὑπερον
 κατέστη καὶ Πάπας. "Αν εἶναι τὸ πρῶγμα ἀληθινόν (λέ-
 γει ὁ Ρακ. Ἐκκλ. Ἰσρ. Διδ. Γ. "Αρθρ. Γ. §. γ.) , ὁ Σέρ-
 γιος εἶναι ὁ πρῶτος Πάπας ὅπῃ ἀτίμασε τὴν ἁγίαν
 Καθέδραν με τοιαύτῳ ἀτιμίᾳ. Μετὰ τὸν θάνατον τῆ
 Σεργίου καὶ τῆ διαδόχε αὐτῆ Ἀναστασίᾳ τῆ Γ. Μαρεῦσα
 καὶ Θεοδωρίτζα αἱ ἀδελφαὶ ἐπροβίβασαν ἐκ συμφώνου
 Λάονδον τὸν κοινὸν φίλον αὐτῶν καὶ τῆ Λάονδε μόλις τὴν
 ἀξίαν ἀπολαύσαντος, καὶ μετὰ μῆνας ἕξ καὶ ἡμέρας
 δέκα ἀποθανόντος, ἡ Θεοδωρίτζα ἔχυσε καὶ ἔκαμε νὰ
 ἐκλεχθῇ Πάπας ὁ ἐρώμενός της Ἰωάννης ὁ Γ. μελατεθεὶς
 ἀπὸ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ῥαββίνης, διὰ νὰ τὸν ἔχῃ πλη-
 σιέστερον καὶ προχειρότερον, λέγει ὁ Καρδινάλις Βαρόνιος.
 Παπίσας ἦν ὁ Ἰωάννης ἔτος ἀπὸ ἔτους 912, ἕως ἔτους 928.
 τέως κακῶς τὸν βίον κατέστρεψεν· ἐπειδὴ κατιχύσασα
 πάλιν ἡ αἰὲλ ἀδελφὴ Μαρεῦσα, τὸν μὲν τῆς Θεοδωρίτζας
 ἐρώμενον ἐπεβηλόθη, καὶ ἐπὶ τῆς κλίνης κοιμωμένον ἔκα-
 με ἢ τῆ ἥρπασαν τὴν πνοήν, ἐμφράξαντες τὸ σῶμα αὐ-
 τῆ καὶ τὰς μυκτῆρας μὲ ἕνα προσκέφαλον· αὐτὴ ἐκείνη
 δὲ ἐνεθρόνισε Πάπαν Λέοντα τὸν Σ. Ἀλλὰ καὶ τῆτον
 μετ' ὀλίγου μηνὸς κατεφυλάκωσε καὶ διέφθειρε. Μετὰ
 τῆτον ἐχάρισεν ἡ Μαρεῦσα τὸν θρόνον εἰς τινὰ Στέφανον
 Ζ. ἢ Η'. Ἐτ. 929. Καὶ μετὰ τῆτον πάλιν διαζήσαντα
 ἔτη δύο, ὤψωσεν εἰς τὴν Καθέδραν τὸν νόθον τὸν ἀπὸ
 τῆ Σεργίου, Ἰωάννην τὸν ΙΑ'. ἐν ἔτει 931, ἔτος ἄγοντα
 ἡλικίας τὸ εἰκοστὸν τέταρτον, καὶ ὅπως δι' ὅλε κατὰ τὴν
 τῆ Παπάτε διοίκησιν (πλὴν τῶν ἱεργειῶν τὰς ὁποίας
 αὐτὴ δὴ ἐδύνατο νὰ ἐπιτελῇ) ὑποτασσόμενον εἰς πάντας
 ὑπὸ τὴν κυρίαν μητέρατε. Ἐν τῷ λέγειν ὅτι ἡ περὶ-
 φημος αὕτη Μαρεῦσα τὸν μὲν Ἀνδρατὴς Γυίδονα τὸν τῆς
 Τοσκανέλλας Μαρκέσιον μὲ Φαρεμάκι τὸν ἐξαπέστειλε τὸν

κῆς ἀζίας προβιβασμὸν), nement au Pontifi-
προσεκάλεσε τὸν Ὀθωνα cat, appella Othon
τῆς de

δὲ Οὐγενά τὸν βασιλέα τῆς Λομβαρδίας τὸν ἐκείνῃ ὁμο-
μήτειρον ἀδελφόν, καὶ ἐαυτῆς Ἀνδράδελφον τὸν μετήλ-
λαξεν εἰς Ἀνδρα νόμιμον, μὲ ἐλπίδα νὰ συναυτοκρατορῇ
μετ' αὐτῷ εἰς τὴν Ῥώμην. Ἀλλ' ἐματαιώθη τὸ ἀκόλα-
σον καὶ ἀκάθαρτον γυναικίον. Ἐνας ὑέστης πάλιν ὀνό-
ματι Ἀλβερίκος, τὸν ὁποῖον εἶχε λάβῃ ἐξ αἰμομιξίας
τῆς μετὰ Ἀδαλβέρτου τῷ Πενθερεῖτης, καὶ πατὴρ τῷ
προτέρῳ αὐτῆς Ἀνδρὸς τῷ Γυίδονος, ἐκίνησε τὰς Ῥωμά-
νας εἰς εἰρήνην κατὰ τῆς ἰδίας μητρός. Ἐδίωξε τὸν Μη-
τρεῖον ἅμα καὶ Θεῖον ἀπὸ τῆς Ῥώμης, καὶ κατέκλεισε
τὴν μητέρα ὁμῶς μὲ τὸν ἄλλον νότον ὑόντης καὶ Πάπαν
Ἰωάννην τὸν ΙΑ'. εἶθαι τῶτον, ὡς λέγουσι, καὶ Φαρμά-
κα διέφθειρεν. Ἐπροβιβάθησαν ὡς τῷ μεταξὺ Πάπαι,
Λέων, καὶ Στέφανος, καὶ Μαρίνος κατὰ διαδοχὴν ἕκαστος
τρεῖς μῆνες. Ἀγαπήτος μετὰ τούτους, ἀπὸ 946. ἕως
955. Τέως δὲ διεδεῖχθη τὸν θρόνον Ὀνταβιανὸς ὁ Σπόρ-
κος ὁ τῷ ἐσχάτῳ τῆς Μαργάρας Γαμέτῃ Ἀλβερίκῳ τῷ Πα-
τρικίῳ ὑἱῷ, ὡς ἔτ. 956. ὅστις καὶ πρῶτος ἔγινεν εἰς τὰς
ἐφεξῆς Πάπας παράδειγμα εἰς τὸ νὰ ἀλλάσσειν τὸ ἴδιον
ὄνομα, μετονομαθεὶς αὐτὸς Ἰωάννης ΙΒ'.

Ὁ παπολάτρης Ἀλλάτιος ὡς τῷ περὶ τῆς Συμφων.
τῶν Ἐκκλησ. Βιβλ. Α'. Κεφ. Δ'. §. VI. Τὴν συνήθειαν
τῆς παραλλαγῆς τῷ ὀνόματος παρὰ τοῖς Πάπαις, ἐπι-
χειρίζεται καὶ αὐτὴ νὰ τὴν καθιερώσῃ, καὶ νὰ τὴν κα-
νονίσῃ, ὡς ἓνα τῆς Παπικῆς ὑπεροχῆς μεταξὺ τῶν ἄλ-
λων καὶ τῷτο προνόμιον ἴδιον, καὶ γέρας ἐξαίρετον, κα-
τάγων αὐτὴν ἀπὸ τὰς κορυφαίας τῶν Ἀποστόλων. ὣν ὁ
μὲν ἀντὶ Κηφᾶς μετωνομαδὴ Πέτρος, ὁ δὲ ἀντὶ Σαῦλος
Παῦλος. Καὶ ἀριθμεῖ λοιπὸν καὶ τῷτο inter primas Petri
privilegium. Ἀναφέρει δὲ καὶ τὸν ὡς ἔτ. 1198, προ-
χειροθέντα Πάπαν, Ἰννοκέντιον τὸν Γ'. προσμαρτυρεῖται,

de Saxe en Italie. τῆς Σαξονίας εἰς τὴν Ἰτα-
Ce λίαν.

ab eo (Petro) traxisse Ecclesiam, ut quando Petri Successor eligitur novum ei vocabulum imponatur. Μὲ συγχώρησιν ὁμως, ὁ ἀλάθης Ἰννοκέντιος ἐδῶ λανθάνεται καὶ χωρὶς συγχώρησιν, ὁ παρὰσίλος Ἀλλάτιος ἐδῶ φλυαρεῖ. Ἐπειδὴ τις ἄλλος ἀπὸ τῶν ἑκατὸν τριάκοντα τῶν Πάπας πρὸ τῆ Σπάρτης τέττε, δρισκεται νὰ μετήλλαξε τὸ ἴδιον ὄνομα; ἐδεῖς.

Ὁ Καρδινάλιος Βαρόνιος εἰς τὸτο ἔναί φιλαληθέε-
ρος, ὅς τις ὁμολογῇ τὸν Σπύρκον πρῶτον, *primum esse*
esse inventum, qui mutaverit nomen· καὶ προαίτεται ὅτι
τὸ Ἰωάννης ἐξελέξατο πρὸ τῶν ἄλλων ὀνομάτων ὁ Σπύρ-
κος ἔτος, καθὼς καὶ ἄλλοι συχνοί, διωτὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα
ἔδιδεν ἐκθρασμῷ ὑλῶ εἰς τὰ πρὸς τῆς ἔτους ὀνομαζομέ-
νης Ποντίφικας κολακώδικα ἐγκώμια, διὰ τῆς τῆ ἱερᾶ
ἐκείνης λογικῆ καταχρῆσεως· ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπε-
σαλμένος παρὰ Θεῷ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης. Ὡς
τόσον ὁ ἀπεσαλμένος ἔτος παρὰ Θεῷ Ἰωάννης ὁ Σπύρκος,
ὅς τις ἐφάνη ἅγιος καὶ εἶναι τύπος καὶ ὑπογραμμὸς ἀπα-
σι τοῖς μετ' αὐτὸν Πάπαις πρὸς μετονομασίαν, εἰς μὲν
τῷ νεότητά τε (κατὰ τὸν Πλάτιναν) εἶχε καταμεινθῇ
μὲ ἀπαν εἶδος αἰχμαλωτίας· ἐπροβιβάθη δὲ Πάπας
(κατὰ τὸν Βαρόνιον) δωδεκαέτης, ἢ τὸ πολὺ ὀκτωκαιδε-
καέτης, "Ετ. 955. Ἦτον δὲ φύσει ὀπλιτομάχος, τυ-
ραννικὸς, βίαιος, προῶλης καὶ ἐξώλης· ἐπίσκοπος, ἀκά-
θαρτος, καὶ βδελυρώτατος, ἀκόλαστος καὶ γύνυς καὶ
θηλυδρίας· ἀμετανόητος, ὡς τῆς ἀπωλείας, Θεόθεν
ἐγκαταλελειμμένος, τῷ διαβόλῳ παραδεδομένος, καὶ
κακῶς τὸ ζῆν καταστρέψας μίαν νύκτα ἐπὶ τῆς παραινό-
μη κολίτης αὐτῆς, καθ' ἣν ἐφρονόυθη συλληφθεὶς μοιχδύων
τῷ γυναικί ἐνὸς καλῆς ἀνθρώπου, ὡς ἰσορεῖ ὁ Καρδινά-
λιος ἐν ταῖς χρονικαῖς 963. 964. ἐκ τῆς Λεϊτπράνδε, καὶ
Ναύκληρος, καὶ Τριθέμιος, καὶ Κράντζιος, καὶ Πλάτι-
νας, καὶ οἱ ἱστορικοὶ ἐφεξῆς ἀπαντες.

λίαν. Ὁ Σπόρκος ἔτος εἰ-
 ναι γνωστὸς ὑπὸ τῷ ὀνόματι
 Ἰωάννη τῷ IB'. ἦτον δὲ υἱὸς
 τῆς διακωδωνισμένης Μαρο-
 σίας, ἡ Μαρέσας, ἣτις
 εἶχε καταστήσει Πάπαν
 τὸν νόθον τῆς Ἰωάννου τὸν
 IA'. τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν
 ἐξ αἰμομιξίας τῆς μετὰ
 τῷ Πάπα Σεργίῳ τῷ Γ'.

Ἰωάννης ὁ IB'. ἦτον Πα-
 τρίκιος τῆς Ῥώμης, καθὼς
 καὶ Ἀλβερίκος ὁ πατὴρ
 αὐτοῦ, ὁ ἕχαιτος ἀνὴρ τῆς
 Μαρέσας. Αὐτὸς εἶχε λα-
 βὼν τὸ ἀξίωμα τῆτο, ἀπὸ
 τὸν Αὐτοκράτορα Κωνσαν-
 τῖνον τὸν Πορφυρογέννη-
 τον (1). Ἀπόδειξις σαφε-
 σάτη,

Ce Sporco est con-
 nu sous le nom de
 Jean XII. Il était fils
 de cette fameuse
 Marosie qui avait fait
 Pape son bâtard Je-
 an XI. né de son in-
 ceste avec le Pape
 Sergius III. Jean XII.
 était patrice de Ro-
 me ainsi qu' Alber-
 ric son père dernier
 mari de Marosie.
 Ils tenaient cette di-
 gnité de l'Empereur
 Constantin Porphi-
 rogonète; preuve é-
 vidente que les Ro-
 mains au milieu de
 leur

(1) Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος υἱὸς Λέον-
 τος τοῦ Σοφῆ, ἀποθανόντος Ἀλεξάνδρου τοῦ πρὸς Πατρὸς
 αὐτοῦ Θεῖου, ἐκληρώθη τὸν θρόνον αὐτῷ ἔτ. 912. τῷ ἡλικίᾳ
 ἑπταέτης, ὑπὸ τῇ ἐπιτροπείᾳ καὶ διοικήσει Ζωῆς τῆς μη-
 τρός. Νυμφωθεὶς κατὰ τὸ 919. Ἐλένῳ τῇ Ῥωμανῇ
 τῇ Λεκαπτιῷ θυγατρὶ, ἡ ἀναγκάσθη νὰ ἐξέρξη μετόχως
 τῇ κρατίδι τόντε πενθερὸν Ῥωμανόν, καὶ Χρῆσοφόρον τὸν
 γυναικαδέλφον, ὅς μετ' ἐ πολὺ καὶ ἀπέθανεν. Ἀλλ'
 ὁ Ῥωμανὸς αὐτῷ ἔτ. 944. ἐξωδίσας τὸν θρόνον, ὑπῆλθε τὸ
 Μοναχικὸν χῆμα, καὶ σὺν τῷ τῷ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ Στέ-
 φανος καὶ Κωνσταντῖνος τῆς Ἀρχῆς συνεξέπεσον τῷ ὁποίῳ
 ἡλπιζον, καὶ εἰς τὸ ἀνετρεφόντο· ὅθεν τῷ λοιπῷ ὁ Πορ-
 φυρο-

leur anarchie reconnoissaient toujours les Empereurs Grecs pour les vrais successeurs des Césars; mais dans leurs troubles ils avaient recurs tantôt aux Allemands, tantôt aux Hongrois, & se donnaient tour à tour plusieurs maîtres pour n'en avoir aucun.

On fait comment le Roi d'Allemagne Othon appellé à Rome par ce Jean XII. & en suite trahi par lui, le fit déposer par
ses

σάτη, ὅτι οἱ ἐκ Ῥώμης καὶ αὐτὸν μέσῳ τῆς αὐτῶν ἀναρχίας, ἐγνώριζον πάντοτε ὡς ἀληθεῖς καὶ γνησίους διαδόχους τῶν Καيسάρων τῆς Γραικῆς Αυτοκρατορίας. Ἀλλ' ἀνάμεσα εἰς τὰς ταραχὰς αὐτῶν ἢ τὰς Σοφύβης κατέφθυγον ποτὲ μὲν εἰς τὰς Ἀλλαμανῆς, ποτὲ δὲ εἰς τὰς Οὐγκρῆς, ἢ ὑπέκυπτον ἐκ μεταβολῆς εἰς πολλὰς αὐθέντας, διὰ τὰ μὴν ἔχον ἐδένα.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀλλαμανίας ὁ Ὀθων προσκληθεὶς μὲν πρῶτον εἰς τὴν Ῥώμην ὑπὸ τῆς εἰρημένους Ἰωάννης τῆς IB'. ἔπειτα δὲ ὑπὸ τῆς αὐτῆς προδοθεὶς (1), ἔκαμε ἢ τὸν ἐκάθη-

Φυρογέννητος μόνος ἔμεινεν εἰς τὴν Αυτοκρατορίαν, ζήσας ἕως 959. καὶ καταλιπὼν διάδοχον τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ῥωμανόν, τὸν ὁποῖον προλαβὼν ἀπὸ τῆς 948. ἔχεν ἀνακηρύξει Καίσαρα.

(1) Διὰ τὰ ἀποσεῖση τὴν τυραννίδα τῆς Βερεγγαρίης Ἰωάννης ὁ IB'. προσκαλεῖται βοηθὸν Ὀθωνα τὸν βασιλέα τῆς Γερμανίας, τὸν ὑποδέχεται εἰς τὴν Ῥώμην, τὸν σέφει Αυτοκράτορα ἔτ. 962. καὶ ὁμνύει ἀμετάθετον καὶ σερεῖν τὴν πρὸς αὐτὸν πίσιν καὶ ὑπακοὴν καὶ ὁμολογίαν.

θῆσαν διὰ τὰ αὐτῶ ἀνοσιβερ-
τήματα. Ἡ κατηγορία τῶν
τῶν ἐκκλημάτων ἐπιλέξεως
ἐτισώζεται, ἢ φέρει φρίκην
εἰς τὰς ἀναδινώσκοντας (1).

ses crimes. Le
procès verbal exi-
ste, il fait fré-
mir.

Ἄπαν-

Tous

Θεῖαν· ὅμως ὀγλίγωρα καὶ μετανοεῖ εἰς τὸ κίνημα· καὶ
λοιπὸν μόλις ὁ Ὁθων ἐξέρχεται τῆς Ῥώμης, ἀνακαλεῖ
παρ' ἑαυτοῦ ὁ Πάπας τὸν τῷ Βερεγγαρίῳ υἱόν, καὶ συνά-
πτεται εἰς συμμαχίαν κατὰ τῶ αὐτῶ ἐκείνου Ἀυτοκράτο-
ρος τὸν ὁποῖον αὐτὸς καὶ ἐπροσκάλεσε καὶ ἔσπευξε, διεγεί-
ρων ἅμα καὶ τὸ ἔθνος τῶν Οὐγκρων ἐναντίοντος. Τρέχει
ὁδὸς Ἐτ. 963, ὁ Ἀυτοκράτωρ, (νικητὴς ἤδη καὶ κύριος
τῆς Λομβαρδίας) ἀπὸ τῆς Παβίαν εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ
μὴ δυνήδεις νὰ βάλλῃ εἰς χεῖρας τὸν ἀποστάτη Πά-
παν κρυβέντα, ἀφροῖζει κατ' αὐτῶ ἐκ διαφόρων Ἐπισκό-
πων καὶ Καρδινάλιων Σύνοδον, ἥτις τὸν μὲν Ἰωάννην διὰ
πλῆθος πολλῶν καὶ βαρέων ἀνοσιβεργημάτων ἐκάθισεν,
αὐτ' αὐτῶ δὲ κατέστησε Πάπαν Λέοντα τὸν Η'. Ἄλλ' ὁ
Βασιλεὺς μόλις ἀπὸ τῆς Ῥώμης ἀναχωρεῖ, καὶ ὁ κα-
θαίρεται Πάπας εἰς τὸ φῶς πάλιν προβαίνει, Ἐτ. 964.
κερδίζει τὰς Ῥωμάνους ἀπὸ τὸ μέρος τῶ καθαιρεῖ Λέον-
τα τὸν ἀντίθρονόν τῶ· κόπτει τὴν χεῖρα τῆς δεξιᾶς
Ἰωάννης τῶ Καρδινάλεως, ὡς ὑπογράφαντος τὰ κατ' αὐ-
τῶ ἐγκλήματα, καὶ ἀνασπᾷ τὴν γλῶσσαν, καὶ κόπτει
τὴν μίτιν, καὶ τὰ δύο τῆς χειρὸς δάκτυλα τῶ ὑπογρα-
φῶς τῆς Συνδικτικῆς καθαιρέσεως. Δὲν ἔχασεν ὅμως ἐπὶ
πολὺ τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀποκατάστασιν, φονεύει ὁ δει-
λεὸς μετὰ τρεῖς μῆνας εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μοιχαλίδος·
καθάπερ εἶπομεν.

(1) Τὰ ἐγκλήματα τῆς καθαιρέσεως τῶ Σπύργου
τῶν, ἦσαν ἐν εἰδει αἰμομιξίας, μοιχείας, βίαιοι καὶ κα-
τιναγκασμένα φθορά πολλῶν γυναικῶν, Ἱεροσυλίας,
Βρε-

Tous les Papes
ses successeurs eu-
rent à combattre
les prétentions des
Empereurs Alle-
mands sur Rome,
les anciens droits
des Empereurs
Grecs & jusqu' aux
Sarrazins mêmes.
Ils ne furent puis-
sants

Ἀπαντες οἱ Πάπαι οἱ τῷ
Ἰωάννῃ τέττε διάδοχοι, εἶ-
χον νὰ πολεμῶν κατὰ τὸ
αὐτὸ, ἢ τὰ προεινόμενα
δικαιολογήματα τῶν Ἀλλα-
μανῶν Αὐτοκρατόρων ἐπά-
νω τῆς Ῥώμης, ἢ τὰ ἀρ-
χαῖα δικαιώματα τῶν Αὐ-
τοκρατόρων τῶν Γραικῶν, ἢ
μέχρι τῆς, ἢ αὐτὲς τῆς
Σαρακηνῆς (1). Ἡ δύνα-
μις

βρεφοκτονία, ἀνδροντασία, πυρκαϊαί, ἀρχολία διωκεῖς
περὶ κύβους καὶ κυνηγέσια, μαγεῖαι, ἐπικλησεις δαιμό-
νων, διαβολικαὶ ἄλλα γοητεῖαι καὶ μαγανεῖαι, ἐπιου-
ν' πανασάσεις κατὰ τῷ Καίσαρος καὶ δημεγεσίαι,
ἰστορεῖσιν οἱ χρονολόγοι, καὶ ὁμολογεῖσι μὲ πό-
κα καὶ αὐτοὶ οἱ Ποντιφίκοι. Μερικωτέρως, συ-
γο μὲ τῷ παλλακίῳ τῷ Πατρός τε, ἐχειροτό-
νησεν Ἐπίσκοπον ἓνα παιδίον δέκα χρόνων, ἐξάρυξε τὴν
ὀφθαλμὸν τῷ Μητρεῖ τε, ἐξέσπασε τὴν ὄρχειν ἐνὸς Καρ-
δινάλεως, καὶ ἐφεξῆς τὸν ἐθανάτωσε, κτ. κτ. κτ.

(1) Καὶ πρότερον οἱ Σαρακηνοὶ εἶχον κάμη διαφό-
ρους ἐπιδρομὰς κατὰ τῆς Σικελίας, ἀλλ' εἰς τὸ 828. κα-
τίσχυσαν καὶ ἐσερεώδησαν προσκληθέντες ὑπότινος ἀνδρὸς
Σικελιώτῃ Εὐφημῷ τὸ ὄνομα, ὅς τις διωκόμενος ἀπὸ τῆς
νόμης διατὶ ἐνυμφόσθη μίαν Μονάσσειαν, ἐζήτησε νὰ ἐκ-
δικηθῇ ὑποτάσσωντας εἰς τὴν βαρβάρειν τὴν Πατρίδα καὶ
τὸ γένος τε. Κατὰ τὸ 846. κινηθέντες πάλιν μὲ Φαβε-
ρὸν εὐλὸν ἐπροχώρησαν διὰ τῆς Τιβέρεως ποταμῆ καὶ ἐφ-
θασαν ἕως ὑπὸ τὰ τείχη τῆς Ῥώμης· κατεπόρθησαν καὶ
ἐληλάτησαν ὅλα τὰ περίχ τῆς πόλεως, καὶ κατεσύλη-
σαν καὶ τὸν μέγαν Ναὸν τῷ Ἀποστόλῃ Πέτρῳ, ὅς τις καὶ
ἐκεῖ-

μῖς ἐκεῖνων καὶ ἐξουσία δὲν εἶ-
χεν ἀλλὰ θεμέλια παρὰ τὸν
δόλον καὶ τὴν ῥαδιουργίαν, καὶ τῇ
χυδαίᾳ λαῷ τὴν ὑπόληψιν.
ὑπόληψιν τὴν ὁποῖαν εὗρη-
καν αὐτοὶ τὸν τρόπον καὶ τὴν
σερεώσεν, καὶ ἀπὸ τὴν ὁποῖαν
ἤξευραν πάντοτε πῶς καὶ ὡ-
φελήθην.

sans que par l'in-
trigue & par l'o-
pinion du vulgai-
re, opinion qu'ils
surent établir &
dont ils furent tou-
jours profiter.

Γρηγόριος ὁ Ζ'. (1)
ὅς τις μὲ τὴν βοήθειαν
ταύ-

Grégoire VII
qui á la faveur de
cet-

ἐκείνον τὸν καιρὸν δὲν ἐπερικλείετο αὐτὸς τῇ περιτειχί-
ματος. Ἀναχωρήσαντες τότε διὰ καὶ ἀπαντήσεν τὸ
ἐσάτθμα τῶν Φράγκων, τὸ ὁποῖον Λοθάριος ὁ Αὐτοκρά-
τωρ ἐπεμψεν ἐναντίοντες, καὶ νικήσαντες, ἐπέσρεψαν
μετ' ἐ πολὺ φοβερώτεροι καὶ ἔτ. 848. Ἀλλὰ ὁ τὸν Λέων
Πάππας ὁ Δ'. καὶ μὲ φρόνησιν καὶ μὲ γενναϊότητα ἐτοι-
μάσας ἱκανὰς εἰς τὴν Ῥώμην δυνάμεις, καὶ πολεμήσας,
καὶ ἀριστύσας, ἔδειξε πῶς εἶχεν ἀληθινὰ Ῥωμαῖον τὸ
φρόνημα· ἐπειδὴ μεγαλοψύχως μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν
ἐδέχθη τὴν ὁρμὴν τῶν Σαρακηνῶν· καὶ ἀπὸ τὸ ἓνα μέ-
ρος οἱ Ῥωμαῖοι διὰ ξηραῖς, ἀπὸ τὸ ἄλλο ὁ κλύδων καὶ ἡ
ζάλη τῆς θαλάσσης ὅπως συνέτριψε τὸ ἥμισυ τῇ σόλῃ τῶν
βαρβάρων, παντελῶς τὰς κατετρόπωσαν.

(1) Γρηγόριος ὁ Ζ'. ὅς τις ἐκαλεῖτο πρότερον Ἰλ-
δεβράνδος· σημαίνει δὲ τῆτο εἰς τὴν διάλεκτον τῶν
Τευτόνων θαλὸν πυρὸς καίόμενον· σύμβολον ὅχι ἀ-
προσφύς τῆς τῇ ἀνδρὸς βιαιᾶς καὶ σφοδραῖς καὶ ἀκα-
ταχέτε, καὶ τῷ ὄντι πυρώδες ψυχῆς, τὴν ὁποῖαν ἐπειτα
εἰς ὅλατε τὰ ἐπιχειρήματα ἔδειξεν. Ἦτον ἔτος ὑπὸς ἐνὸς
ὀυτελῆς τέκτονος, ἀλλ' ἀρχιτεκτόνησε τὸ Παπικὸν με-
γαλεῖον,

cette opinion , & ταύτης τῆς ὑπολήψεως,
sur και

γαλῶν, ὡς εἶδεις ἔτε τῶν πρὸ αὐτῆ, ἔτε τῶν μετ' αὐ-
τὸν ἑτερος. Ἐτι πᾶσι (λέγουσι) καὶ μήπω γράμματα
μεμαθηκώς, παίζων μὲ ξυλάρια ἐχεδίασε τὸ ψαλμικὸν
ἐκεῖνο, κυριεύσει ἀπὸ θαλάσσης ἕως θαλάσσης.
Ἀνατραφεὶς εἰς τιμὴν σπουδὴν τῶν μαθημάτων καὶ δίδου-
μήσας, ἐπροχειρίθη εἰς τὸν Κλήρον, καὶ πολλὰς καὶ ἐπι-
σημεῖς πληρώσας διακονίας, ἐπροβιβάσθη εἰς τὰς πρῶ-
τας ἀξίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ῥώμης, καὶ τέλος πάν-
των ἐκορυφώθη καὶ εἰς τὸν Παπικὸν ἀναβάς θρόνον, Ἐτ.
1073. Ψηφιδεὶς μὲν χωρὶς τῆς συνήθους ἀδείας τῆ τότε
Αὐτοκράτορος Ἐρρίκῃ τῇ Δ'. προφασιδεὶς δὲ ὅμως δι-
δύς πρὸς αὐτὸν διὰ γράμματος, ὅτι τάχα βιάως καὶ
ἄκοντα τὸν ἐψήφισαν, καὶ λαβὼν παρ' αὐτῆ τιμὴν δικι-
μασίαν τῆς ψήφου, καὶ ὑποχεθεὶς πρὸς αὐτὸν μίαν πί-
σιν βεβαίαν καὶ ἀμετάθετον. Ὅμως μάλιστα ἀφ' ἧς σε-
ρεωμένον εἶδε τὸν ἑαυτὸν τε εἰς τὸ ὕψος τῆς Παπικῆς Κα-
θέδρας, ἐκεῖθεν ὡς ἀπ' ἑρανῶς εἶδεν ὑπὸ τῆς πόδας αὐτῆ
πᾶν τὸ ἄνθρωπον. Εὐθύς ἐκεραυνοβόλησε φοβερόν
ἀφορισμὸν κατὰ τῶν παρὰ λαϊκῆς τινὸς, οἰωδῆπτε τρέ-
πω εἰς Ἐκκλησιαστικὰς βαθμὲς προβαλλομένων, καὶ ὁ
ἀφορισμὸς ἔτος πρὸ τῶν ἄλλων ἀπέβλεπε τὸν ἴδιον Διε-
γέτιν τὸν Αὐτοκράτορα, τῇ ὁποίᾳ πρὸ ὀλίγου ἐχρειάσθη
τὴν συγκατάθεσιν καὶ ἐπιβεβαίωσιν· μετὰ δὲ τῆτον
ἀπέβλεπε καὶ τὰς βασιλεῖς ἅπαντας καὶ ἡγεμόνας, ὅσοι
ἔχουσιν δικαίωμα εἰς τὸ νὰ προβάλλῃν ἢ θέλῃσιν εἰς τὰς
ἐκκλησιαστικὰς διοικήσεις ἑκαστος τῆς ἐπικρατείας τε. Εν-
τεῦθεν ἀκολέθως ὁ κεραυνὸς τῇ ἀναθεματισμῷ δι' ἔλει-
ψε ποτὲ ἀπὸ τὴν δεξιὰν τέτε τῇ Ποντίφικος. Κατηκόν-
τισε τὸ πῦρ αὐτὸ τὸ ὀλέθριον κατὰ τῆς κεφαλῆς συχνὰ
πολλῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ κοσμικῶν Ἀρχόντων, ἡγε-
μόνων, Δυναστῶν γῆς, Βασιλέων, Αὐτοκρατόρων. Κατὰ
Φιλίππε βασιλέως τῆς Φραγκίας, διὰ ὑποθέσεις μερι-
κὰς τινῶν πραγματευτῶν Ἰταλιωτῶν, ἔγραψεν ἐγκύκ-
λιον

ἢ πλέον ἔτι μὲ τὸ μέ- sur tout des fauf-
σον les

λιον ἐπιστολὴν πρὸς ἅπαντας τὰς ἐκεῖ Ἐπισκόπους, λέγων μεταξὺ τῶν ἄλλων „ὁ βασιλεὺς σας εἶναι πλέον τύραννος παρά βασιλεὺς· βεβουδισμένος εἰς τὰ πάθη τῆς αἰτιμίας, καὶ εἰς τὴν ἀνομίαν. Κατὰ τὸ 1075. σέβει Λεόντιος εἰς τὸν Αὐτοκράτορα Ἐρρίκον διὰ τὰς τὸν προσάξεν νὰ κινήσῃ, νὰ ἔλθῃ, νὰ παρασαθῇ, νὰ ἀπολογηθῇ ἐνώπιόν τε· καὶ ἂν δα καθυπακούσῃ, νὰ τὸν ἀφορίσῃ. Κατὰ τὸ 1076, ἀφώρισε τὰς Πρίγκιπας τῆς Ἀπελίας, καὶ Καλαβρίας. Ἐν τῷ αὐτῷ ἔτει Σύνδοδος ὑπὸ τῷ Αὐτοκράτορος Ἐρρίκου, καὶ ἐν αὐτῇ ὁ Πάπας καθαιρεῖται· ἀλλ' ὁ Πάπας πάλιν ἀθροίζει ἄλλω Σύνδοδον ἰδίαν εἰς τὴν Ρώμην, καὶ ἀποφασίσας τὸν Αὐτοκράτορα παντελῶς ἐκπτωτον τῆς βασιλείας, ἀπολύει τὴν νομίμην δεσμὴν τῆς χρεωσθεμένης ὑπακοῆς τὰς περὶ αὐτὸν καὶ ὑπ' αὐτὸν Ἀρχοντας, καὶ διεγείρει ἅπαν τὸ ὑπὸ αὐτὸν εἰς ἀποστασίαν καὶ ἀνταρσίαν κατὰ τὴν βασιλεύστων. Τὰ ἀπὸ τῆδε πρὸς τὸν Ἐρρίκον τῆτον τῷ Γρηγορίῳ ἀδελφῷ, εἶναι ὁλοκλήρως ἰσορίας ὑπόθεσις, ὅχι συντόμῳ σημειώματος. Τόσον μόνον εἰς νύξιν παρασημειῶμεν, ὅτι αὐτὸς ἔκατεσασίαν τὸν ἀδελφὸν Ἐρρίκον, καὶ τὸν ἔκαμε νὰ φύγῃ κρυφίως ἀπὸ τὸν θρόνον τε, αὐτὸς δὲ τὸν εἶδε γυμνόν, ἀνυπόδητον ἐν μέσῳ τῆς αἰλῆς τε νὰ παραμένῃ νῆσις τρεῖς ἡμερονύκτια, ἕως νὰ τὸν ἀξιώσῃ νὰ παρασαθῇ ἐνώπιόν τε, καὶ νὰ πέσῃ εἰς τὰς πόδας τε, ἀνιλεῖς ἕως τέλους καὶ ἀκαμπτos καὶ ἀνένδοτος ὁ Ἅγιος Πατὴρ, ἐχάρισεν εἰς ἄλλον τινὰ ἐπιβάτῳ τῷ Γερμανικῷ θρόνῳ τὴν βασιλείαν Ῥοδόλφον ὀνομαζόμενον, πέμψας τῷ καὶ μίαν χρυσὴν Κορόναν μὲ ταύτῳ τὴν ἐπιγραφὴν.

Petra dedit Petro, Petrus diadema Rodolpho.

ἄσαν νὰ εἰπῇς.

Δῶκε Πέτρῳ πέτρα· δῶκε δὲ Πέτρος σέμμα Ῥοδόλφῳ.

Ἀγκα-

Les decretales, mar-
 cha

στον τῶν ψυδοδεκρετα-
 Ε 2 λίων

Ἀδικαλὰ δὲν ἐχάρη πολὺ ὁ Ῥοδόλφος ἔτος τιμὴν ἀε-
 παγίῳ, νικηθεὶς τέως ὑπὸ τῆς Ἑρρίκος, καὶ φονδυθεὶς
 εἰς τὸν πόλεμον· μᾶλλον ὅπῃ ὁ Πάππας εἶχε προαναφω-
 νήσῃ τὸναντίον, γράψας πρὸς τὰς Ἀλλαμανὲς Ἐπισκό-
 πους μετὰ πληροφορίας ἐπὶ λέξεως: „Νὰ μὴ εἶμαι Πά-
 πας, ἀνὰ πρὸ τῆς ἐορτῆς τῆς Ἀγ. Πέτρου ὁ Ἑρρίκος δὲν
 „ὄρεθῃ νικημένος εἰς τὸν πόλεμον, καὶ φονδυμένος. Ἀλλ’
 ἔδωκεν θαυμαστόν· ἔτω προφητεύσιν οἱ μετὰ Χριστὸν
 Προφῆται.

Κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν ὃν ᾧ δορίσκετο εἰς τὰς κατὰ
 τῆς Γερμανῆς ἀγῶνας ὁ Γρηγόριος, ἐδιώριζε τὰς Λεγάτους
 τε νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τιμὴν Φράντζαν μίαν ἐτήσιον δασμο-
 φορίαν, διὰ νὰ συνάξεται καὶ ἐκεῖθεν ἀπὸ κάθε φαμι-
 λίαν τῆς Ἀγίης Πέτρου τὸ δλωάριον, καθὼς ἐσυναζέτο καὶ
 ἀπὸ τιμῆς Ἀγγλίας. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος καὶ τιμῆς Ἰσπα-
 νίας τιμῆς ἠδελε καὶ αὐτῶν παντελῶς ὑπεξέσιον, ἀποφαι-
 νόμενος ὅτι „συμφέρει νὰ δορίσκεται ἡ βασιλεία αὐτῇ
 „ὑπὸ τὰς Σαρακηνούς, παρὰ νὰ μὴ γνωρίζῃ τιμὴ Παπι-
 „κὴν κυριότητα. Ἐπὶ τέτοις καὶ τὸ βασιλεῖον τῆς
 Οὐγκρίας ἀνῆκεν (ὡς ἔλεγεν) εἰς τιμὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ῥώ-
 μης, καὶ τὸ τῆς Σαξονίας ὁμοίως, καὶ τὸ τῆς Δανιμαρ-
 κίας· καὶ ποῖον ὅχι; Αὐτὸς ἀπλῶς τὰ δικαιώματά τε
 ἔως καὶ αὐτῆς τῆς Γρωσίας, καὶ ἐχάριζε καὶ αὐτὸ τὸ
 βασιλεῖον εἰς τὸν υἱὸν τῆς Δημητρίης, ἐν μέρος τῆς Ἀγίης
 Πέτρου· Τιμὴ Τσκαῖναν, τιμὴ Μάντσαν, τιμὴ Πάερμαν,
 τὸ Ῥήγιον, τιμὴ Πλακεντίαν, τιμὴ Φερράρειαν, τιμὴ Μόδε-
 ναν, μέρος τῆς Οὐμβρίας, μέρος τῆς Δεκάτης τῆς Σπολέ-
 τας, τιμὴ Βερόναν, τὴν Μάρκαν τῆς Ἀγκόνας, καὶ ὅσον
 λέγεσθαι τὴν σήμερον κληρονομία τῆς Ἀγίης Πέτρου, ἀπὸ τὸ
 Βίτερβον ἔως τὸ Ορβιέτον, (αἱ ὁποῖαι ὅλαι χωραὶ ἀνῆκον
 εἰς τὴν Αὐτοκρατορίαν) ἔκαμε καὶ τὰ ἀφῆκεν ἡ πα-
 ραδυναγιάτῃς Ματθίλδη εἰς τὸν Ἀγίον Πέτρον, μᾶλλον
 ὅπῃ αὐτὴ ἐπὶ ζωῆς μόνον τὰ ἐξασίαζεν, ἔτε ἠδύνατο κα-

τα

λίων (1) ἐπεριπάτησεν ἐπά- cha sur les têtes
νω des

τὰ νόμον καὶ τὰ ἀπαλλοτριώσῃ. Θαυμαστός ἄνθρωπος! Ἄνθρωπος κατὰ τὴν Παπολάτρεας ἱερασίας, καὶ κατὰ πάντα μέγας, καὶ τελειοταῖον εἰς τὰ τέλη τῆ 15. καὶ τὰς ἀρχὰς τῆ 12. Αἰῶνος, κανονισμένος καὶ ἅγιος. Κατὰ τὴν Παπομάστιγας δαίμων ἀλάστωρ καὶ ἀποτρόπαιος. Κατὰ τὴν ἀπαθέσεων κρίνοντας καὶ μεταξύ αὐτῶν τῶν Καθολικορωμάνων, ἄνθρωπος ἀμφιβόλος φήμης, ἐπιχειρηματίας πολυμεροτάτος καὶ θρασυτάτος, διεκδικητὴς τῆς Παπικῆς Μοναρχατορίας μονικώτατος. Τῷ Πάπα τότε τὸν βίον καὶ τὴν πολιτείαν συνέγραψε μεταξύ τῶν ἄλλων καὶ Βένων ὁ Καρδινάλις· καὶ τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα περὶ αὐτῷ διηγείται, ὅπῃ ὁ διάβολος δὲν φαίνεται κατὰ παράθεσιν ἐκείνῃ πονηρότερος. Ὁ Βαρόνιος χρονικῶν Τόμ. Β'. 1071. Τμήμ. 13, ἀν' εἶναι (λέγει) καὶ πεισώσωμεν εἰς αὐτὸν ἔχθρὸν, ὅπως ἤθελε γράψῃ ὁ Καϊάφας τὴν ζήτην τῷ Χριστῷ. Si inimico credendum, sic scripserit Caiphas vitam Christi. Ἀλλ' ὁ Βένων ἦτον Καρδινάλις, καὶ καὶ καταειχύνῃ ψυδῶς μὲ τοιαῦτα τερατώδη ὑποκείμενα τὴν Καθέδραν τῆς Ῥώμης πῶς τὸν ἐσύμφορον;

(1) Περὶ τὸ τέλος τῷ Η'. Αἰῶνος, ἡ τὰς ἀρχὰς τῷ Θ'. ὅταν ἀρχήσῃ δηλαδὴ καὶ ἀκλασάινῃ ὁ Παπικὸς τύφος, καὶ καὶ ζητῇ ἀνυποστάτως ἡδὴ καὶ ἀνευθυμιάτως τὴν κατὰ πάντων ὑπερσχήν, ἐπρέβαλεν εἰς τὸ φῶς ἕνα σιότιον γέννημα· αὐτὸ συνάθροισμα πλέον παρὰ 80, Ἐπιστολῶν, γεγραμμένων τάχα ἐξ ὀνόματος καὶ γνώμης τῶν παλαιωτάτων τῆς Ῥώμης Ἐπισκόπων, Κλήμεντος, καὶ Ἀνακλήτου, καὶ Εὐαρίστου, καὶ τῶν ἐφεξῆς, ἕως τῷ Πάπα Θεοδότῃ (Deus-dedit,) τῷ αὐτῷ ἔτ. 614. Ἐν αὐτῷ ἀθροίσματι καὶ ἄλλα παρὰ τὰς ἐξηθείσας Ἐπιστολὰς περιέχονται, Συνοδικάκινα ψηφίσματα, καὶ Ἀποστολικοὶ Κανόνες, καὶ περὶ τῷ πῶς χρὴ τὴν Σύνοδον συναγεῖρεσθαι κτ. Τὸ νόθον τῷτο καὶ κίβδηλον βιβλίον, ὡς ἐκ τῶν αὐτῶν περιεχομένων Παπικῶν Ἐπιστολῶν, ὠνομάσθη *Decrétales*.

τῷτο

des Empereurs & νω εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν Αὐ-
des Rois , ne put τοκρατόρων ἢ τῶν Βασιλέων,
jamais être le mai- δὲν ἐδυνήθη, μὲ ὅλα ταῦτα,
tre dans Rome. νὰ καλᾶσθαι ποτὲ ὁ Κύριος
Les Papes ne pu- ἢ ὁ ἐξουσιαστὴς μέσα εἰς τὴν
rent E 3 Ρώ-

τετέστιν Ἐπιστολὰν ἀποφασισικαί. Ἐκεῖνος ὅπῃ τὸ
ἐπλασεν, ἢ τὰ αὐτῶ πεπλασμένα εἰς αὐτὴν συνέλεξεν,
ὀνομάζεται Ἰσιδωρος ὁ Μερκάτωρ, ἢ ὁ Πεκάτωρ,
(τὸτο σημαίνει ὁ ἀμαρτωλὸς, καθὼς ἐκεῖνο ὁ ἔμπο-
ρος.) καὶ φαίνεται νὰ ἔζη περὶ τὸ 830. Ἔτος. Ὁ σκο-
πὸς τῆς κακοπλάσιος ἦτον, νὰ διεφθῇ καὶ κάποια
γράμματα παλαιὰ, ὅπῃ νὰ ἀποφασίζεν τὰ Παπικὰ
κινήματα τὰ νέα, διὰ νὰ δικαιολογηθῇ παρὰ τοῖς Χρι-
στιανοῖς ἢ τῆς ἐν Ῥώμῃ Ἐκκλησίας ζητημένη μεγαλειότης,
καὶ νὰ ἀποδειχθῇ τὰ ἐπιχειρήματα τῶν Πάπων ὅτι
δὲν εἶναι καινοτομία καὶ νεωτερισμοί, ἀλλὰ θεσμοὶ πρεσ-
βύτατα, θεμελιωμένα εἰς τὰς ψήφους τῆς παλαιότητος.
Ὁ Ῥώμης κατὰ τὰ ψηφίσματα ταῦτα, εἶναι ὁ ὑπέρτα-
τος καὶ κυριώτατος δικαστὴς ὅλων ἀπλῶς τῶν ὑπαδείσεων
καὶ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τῆς παντὸς κόσμου. Εἰς αὐτὸν
πρέπει νὰ γίνεται ἡ ἔκκλητος πανταρχοῦς. Χρὲς τὴν
ἐκείνην βεβλήν ἔτε πρέπει ἔτε δύναται νὰ ἀθροισθῇ Σύνο-
δος ἐδεμία, ἔτε οἰκουμενικὴ, ἔτε τοπικὴ ἐδόλως· ἔτε αὖν
ἀθροισθῇ ἔχει τὸ κύρος, κτ. Ἀπὸ Νικολάου τῷ Α΄. καὶ
ἐξῆς οἱ Πάπαι αὐτὰ τὰ ψευδοκερβεῖα εἰς πᾶσαν πε-
ρίσασιν διεκωδώνισαν, καὶ ὡς γνώμονα τῆς Ἐκκλησιασι-
κῆς διατυπώσεως τὰ ἐπρόβαλον. Ἀλλὰ τέλος πάντων
εἰς τὸν πρὸ τέτε αἰῶνα τὸ ψεῦδος ἀνεκαλύφθη καὶ ἀπε-
λέγχθη, καὶ ὡμολόγησαν τὴν ἀπάτιν καὶ αὐτοὶ τῶν ἐκ
τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας οἱ δοκιμώτατοι, καὶ ζηλωταὶ
ὄντες θερμότατοι· L'artifice de cet imposteur tout gros-
sier qu'il étoit, trompa toute l'Eglise Latine. Τὸ σκώ-
λημα τῷ ἀπατεῶνος τέτε, ἀγκαλὰ παχυλὸν καὶ χον-
τρὸν

Ῥώμῳ (1). Οἱ Πάπαι δὲν
ἠμπόρεσαν ἑλεῦσθαι νὰ ἀ-
ποκλήσθῃ τὴν ὑπεράτην καὶ
ἀπόλυτον Κυριαρχίαν ταύ-
της τῆς Πόλεως, παρὰ ἀφ'
ἧ κατεκυρίσθαι τὸν Λόφον
τῆς Ἀδριανῆς, τὸν ὀνομασθέν-
τα εἰσέπειτα τῆς Ἀλῆς Ἀγγέ-
λης. Τὸ Φρέριον τῆτο ἀνῆκε
πάντοτε εἰς τὸ πλῆθος, ἢ εἰς
τὴς Δημάρχους, οἱ ὅποιοι ὡς
ἐκ προσώπου τῆς πλῆθους τὸ
ἐξουσίαζον.

rent enfin avoir la
souveraineté de cet-
te ville que lors-
qu'ils se furent
emparés du Mô-
le d'Adrien appel-
lé depuis St. An-
ge, qui avait tou-
jours appartenu au
peuple ou à ceux
qui le représen-
taient.

Ἡ ἀλη-

La

τρὸν, ἐξηπάτησεν ἅπασαν τὴν Λατινικὴν Ἐκκλησίαν.
Ces fausses décrétales ont passé pour vraies pendant huit
cens ans, et à peine ont-elles été abandonnées dans le sie-
cle dernier. Αἱ ψευδοδεκρετάλες αὐταὶ ἐπέρασαν ὡς ἀ-
ληθεῖς εἰς διάστημα ὀκτακοσίων χρόνων, καὶ μόλις ἐγκα-
τελείφθησαν καὶ ἀπεβλήθησαν εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἔχα-
τον. Ῥακ. Αἰῶν. Η'. Α' ρθρ. Η'. §. Ε'. 5'.

(1) Αὐτὸς διάκων καὶ διωκόμενος ὑπὸ τῆς Ἑρρίκης, κα-
τέφυγεν εἰς τὸ ἰχυρὸν Φρέριον τῆς Ἀκροπόλεως τῆς Ἀγίης
Ἀγγέλης, καὶ ἤθελε πέσῃ τέως καὶ εἰς χεῖρας τῆς πολε-
μίας, ὅς τις ἤδη ἐκυρίσθαι εἰς τὴν Ῥώμῳ, ἀν' ὃν ἐπρόφ-
θαιεν ὁ Δὲξ τῆς Ἀπελίας Ροβέρτος ὁ Γυϊσκάρδος νὰ τὸν
ἀρπάσῃ ἐκεῖθεν μετὰ δυνάμεως, καὶ νὰ τὸν φυλάξῃ εἰς
τὴν Ἀπελίαν· αὐτὰ ἐν πόλει Σαλέρνῳ ἐσβέβη τέλος ὁ
πυρφόρος θαλὸς ἐκεῖνος ἔτ. 1085. ἀφ' ἧ ἀναψῇ τόσας
φλόγας πολέμων καὶ ἀκαταστασιῶν εἰς ὅλα τὰ τῆς Εὐ-
ρώπης βασιλείαι.

La vraie puissance des Papes & celle des Evêques d'Occident ne s'établit en Allemagne, que dans l'Interegne & l'anarchie, vers le temps de l'élection de Rodolph de Habsbourg à l'Empire; ce fut alors que les Evêques Allemands furent véritablement Souverain.

Jamais rien de semblable ne s'est vu dans l'Eglise Grecque. Elle fut toujours soumise aux Empereurs jusqu'au dernier Constantin;

&

E 4

εις

Ἡ ἀληθὴς δυναστεία τῶν Πάπων, καὶ τῶν ἄλλων Ἐπισκόπων τῆς Δύσεως δὲν ἐσχηρίχθη εἰς τιῶν Ἀλθαμανίαν, παρὰ εἰς τὸ ἀναμεταξὺ τῆς τῆς Κράτης διακοπῆς, καὶ τῆς Ἀναρχίας, κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἐκλογῆς Ῥοδόλφου τῆς Ἀβσβέργε ἐπὶ τῆς Αὐτοκρατορίας (1). Αὐτὸς εἶναι ὁ καιρὸς κατ'ὃν οἱ τῆς Ἀλθαμανίας Ἐπίσκοποι κατέστησαν ἀληθῶς ἀπόλυτοι Κυρίαρχοι.

Ποτὲ παρόμοιοντι δὲν εἶδεν ὁ Κόσμος εἰς τιῶν Ἐκκλησίαν τῶν Γραικῶν. Αὐτὴ πάντοτε διεφύλαξε τὴν προσήκεσαν ὑποταγὴν εἰς τῆς Αὐτοκράτορας, ἕως εἰς τὸν ἔχαλον Κωνσταντίνον (2). Καὶ

(1) Ἡ διακοπὴ τῆς Ἀλθαμανικῆς Αὐτοκρατορίας συνέβη ἀπὸ τὸ 1255, ἕως τὸ 1273. ἀπὸ τὸν θάνατον τῆς Αὐτοκρ. Κορράδου τῆς Δ'. ἕως τὸν προβιβασμὸν Ῥοδόλφου Δ'. τῆς Ἀβσβέργε, ὅστις πρῶτος ἐκ τῆς Σεβαστῆ οἴκῃ τῆς Ἀβσβέργε αὐτοκρατορήσεν. ἦν δὲ ὁ γιὸς Ἀλβέρτου τῆς Ἀβσβέργε Κόμητος ἐν τῇ Σιθισίᾳ, ἤτοι τῇ πάλαι Ἑλβετίας. τῆς ἐποῆς τὸ γένος διαβαῖν ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν εἰς τὸ Θῆλυ, ἐπὶ τῆς Αὐτοκρατορικῆς ἐτι Μεγαλειότητος καὶ κατ' ἡμᾶς βασιλεύει καὶ βασιλεύετω εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα!

(2) Τὸν ἐν ἔτ. 1453, ὑπὲρ τῆς πεσέσης τέως ὑπὸ τὴν ἑξουσίαν Μωάμεθ τῆς Β'. Κωνσταντινουπόλεως, γενναίως καὶ μεγαλοψύχως τὸ αἷμα ἐκχέαντα.

εἰς τὴν ὑπερμεγέθη Ἀυτοκρα-
τορίαν τῶν Ῥώσων ἡ Ἐκκλη-
σία ὅλως δι' ὅλη ἐξήρτηται ἀ-
πὸ τὴν ὑπεράνω τῆς Κρα-
τῆς δύναμιν (1). Ἡ διαί-
ρεσις

& dans le vaste Em-
pire de la Russie el-
le est entièrement
dependante du pou-
voir suprême. On
ny

(1) Εἰς τὴν ἔξω καὶ πολιτικὴν πάντως τῶν Ἐκκλη-
σιασικῶν πραγμάτων διοίκησιν, ὅχι βέβαια εἰς ὅσα ἀφο-
ρῶσι τὸ δόγμα, καὶ τὴν κανονικὴν διατύπωσιν. Ἐπεὶ δὲ
ποτὲ οἱ τῶν Ῥώσων Ὀυσεβεῖς Ἀυτοκράτορες δὲν ἠθέλησαν
νὰ ἀπλώσθην τὸ χεῖρ ἐπάνω εἰς τὴν Κιβωτὸν, ἔτε ἰδιο-
ποιήθησαν τὴν ἐκκlesiasticὴν πνευματικὴν διοικήσεως· ἀλ-
λοτρίως ἤθελεν ὄρεθῆναι πάλιν ἐν αὐτοῖς ἡ τερατώδης
καὶ ασύμβατος τῶν δύο ἐκκlesiasticῶν καὶ δυνάμεων αἱ ἐνὶ καὶ
τῷ αὐτῷ προσώπῳ συνέλδους, ἧτις καὶ παρ' αὐτῷ τῷ
Συγγραφῇ δὲ ἐγκρίνεται. Εἶναι λοιπὸν καταγέλαστος
εἰς τὴν νεωτέραν αὐτῆς Γεωγραφίαν ὁ Οὐβνέρος γραφῶν,
ὅτι Πέτρος ὁ Μέγας ἀνέδειξεν ἑαυτὸν Πατριαρχικῶν καὶ
τὰ πεπλασμένα Ῥωσικὰ Ἀνένδοτα Φλυαρεῖσιν ἔτι κα-
ταγέλαστοτερα, ὅταν θέλῃ νὰ μᾶς παραστήσωσι τὴν Μο-
ναρχίαν Ἡρώα ἱεραρχεῖν καὶ ἱεροπραττεῖν. Τί, εἶναι
τάχα, ὡς τὰ Ἀργοναυτικά καὶ τὰ Τιτανικά, πανάρ-
χαιά τινα καὶ Κρονικά ταῦτα διηγήματα; ἢ ἡ Ῥωσικὴ
γῆ κεῖται εἰς τὴν Ἀντίχθονα, ὅπως τὰ συμβαίνοντα μέ-
νευμάθια καὶ ἀνίσταται, ὅθεν ἡ ἐλευθερία, ὅτι ἀν-
τις καὶ θέλη ἐπ' αἰθείας νὰ καταψύδεται; Ἀλλὰ ταῦ-
τα ἂν ἔγιναν, χθὲς ἔγιναν, καὶ ἐκεῖ ἔγιναν, ὅτε καὶ ὅ-
πως ἔκολον εἶναι καὶ πρόχειρον τινὰς νὰ πληροφορηθῇ.
Ὁ συνετὸς ἐκεῖνος καὶ αἰόιδιμος Βασιλεὺς συνεβεβλήθη
καὶ ἔκρινε συμφερότερον τὸ νὰ διοικῆται τὰ Ἐκκλησιασι-
κὰ Ἀριστοκρατικῶς, παρὲξ Μοναρχικῶς· ὅθεν παραλύσας
(καὶ τῆτο πάλιν Ἐκκλησιασικῇ ψήφῳ καὶ δοκιμασίᾳ)
τὴν Πατριαρχικὴν ὑπεροχὴν, καὶ ἀντ' αὐτῆς διατάξας
τὴν Σύνοδον, ἀνεκάλεσε καὶ ἐξερέωσε τρόπον τινὰ τὸ πα-
λαιόν

ny connoit pas plus qu'en Angleterre la distinction des deux puissances ; l'autel est subordonné au trône ; & ces mots même les deux puissances y sont un crime de lèse Majesté. Cette heureuse subordination est la seule digne qu'on ait pu opposer aux querelles théologiques & aux torrens de sang que ces querelles ont fait répandre dans les Eglises d'Occident depuis l'affassinat de Priscillien jusqu'à nos jours.

Per-

ρεσις ἢ ἀντιδιαβολὴ τῶν δύο ἐξουσιῶν ἢ δυνάμεων ἐν ἐνὶ ἡμῶν αὐτῷ προσώπῳ, καθὼς ἡ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἡ αὐτῇ εἶναι ἀνήμερος, ἡ ἀλνώριμος. Ἡ ἱερά πεζασώζει τὴν δικαίαν ὑποταγὴν εἰς τὸν θρόνον, ἡ τὰ λόγια ταῦτα (δύο ἐξουσίαι) εἶναι ἡ αὐτὰ προφερόμενα ἓνα ἔκκλημα καθοσίωσης. Αὕτη ἡ μακαρία ὑποταγὴ εἶναι τὸ μόνον ἀντίφραγμα, τὸ ὁποῖον ἴχυσεν ἀπαντήσῃ τὰς θεολογικὰς αἰτιάσεις, ἡ τὰς χειμάρρους τῶν αἱμάτων, ὅσα αἱ αἰτιάσεις αὐτὰς ἔκαμαν ἡ ἐχύθησαν εἰς τὰς Ἐκκλησίας τὰς Δυτικὰς ἀπὸ τὴν ληστρικῶν φονοκτονίαν τῇ Πρισκυλλιανῇ (1), ἕως τῶν ἡμερῶν μας.

E 5

Εἶναι

λαϊὸν Πνεῦμα τῆς Ἐκκλησίας· ἐπεὶ δὲ εἶναι φανερόν, ὅτι ἡ Ἀγία καὶ ἱερά Σύνοδος τῆς Ῥωσσίας ἀναπληρῶς ἀδιαλείπτως ἐκείνῳ τὴν χρεῖαν, δι' ἣν οἱ παλαιοὶ ἄρει καὶ κανόνες διετύπωσαν, νὰ συγκροτῶνται δις τῇ ἐτὶς ἐν ταῖς μεγάλας Ἐπαρχίαις αἱ τοπικαὶ Σύνοδοι.

(1) Πρισκυλλιανὸς Ἀβίλων Ἐπίσκοπος ἐν Ἰσπανίᾳ, πεσὼν εἰς τὴν αἵρεσιν τῶν ἀρχαίων Γνωστικῶν, (τὴν ὁποίαν κατ' ἀρχαίαις τῇ Δ'. Αἰῶνος, Μάρκος τις ἐκ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Μέμφεως εἰς τὴν Ἰσπανίαν διαβαίς διέσπειρε).

Εἶναι γνωστὸν εἰς τὰς πάν-
τας, ὅτι κατὰ τὸν Ι΄. Αἰῶνα
τὸ ἡμισυ τῆς Εὐρώπης βεβα-
ρυμένοι ἦδη ἀπὸ τὰ ἀνοσιβρ-
λήματα Ἀλεξάνδρου 8^{ου}. (1),
ἀπὸ

Personne n'igno-
re comme, au sei-
zième siècle, la moi-
tie de l'Europe, las-
sée des crimes d'A-
lexan-

πρῶτον δι' ἀναφορὰς τινῶν Ἰσπανῶν Ἐπισκόπων, δόγμα-
τι Γρατιανῶ τῷ Αυτοκράτορος μετὰ τῶν συναιρεσιωτῶν
ἐξώδη· ἔτα ἀποκατασταθεῖς, ὑπὸ Μαξιμου τῷ κατὰ
Γρατιανῶ στρατεύσαντος καὶ τυραννήσαντος, διὰ δούτε-
ρας τῶν εἰρημένων Ἐπισκόπων ἀναφορὰς, ἀπετμήθη τὴν
κεφαλὴν αὐτὸς τε, καὶ τέσσαρες τῶν ὁμοφρονούντων αὐ-
τῷ, αὐτῷ 385, ἐν τῇ πόλει Τρεβέρει. Οἱ Ἐπίσκοποι
τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Γαλλίας, καὶ πρὸ πάντων ὁ Ἱε-
ρὸς Μαρτίνος ὁ Τερωνος, ἐσκανδαλίθησαν εἰς τὸ κίνημα
τῶν Ἰσπανῶν, ἀνόσιον κρίνοντες καὶ ἐκ δόσεβες, ἀνδρω-
ποι ἐκκλησιαστικοί, καὶ καταδιώκοντες ἐν πλάνῃ τινὸς αἰ-
ρέσεως πίπτοντας, εἰς θάνατον. Καὶ τῷ ὄντι δὲν ἔχε
πρὸ τήτε λάβῃ ἡ Ἐκκλησία τῷ Χριστῷ τοιοῦτον παράδειγ-
μα. Ἐκ τῷ Πρισκυλλιανῶ τήτε ἡ τῶν ἔτω καλεμένων
Πρισκυλλιανιστῶν αἵρεσις, ἥτις ἔξω ἀπὸ τὰς μαρολογίας
τῶν Γνωστικῶν, περιεῖχε καὶ τὰς αἰτοπίας τῶν Μανι-
χαίων, καὶ τῷ Σαβελλιανισμῷ τιμὴν δυσέβεσιν. Ἀπλώ-
θη δὲ ἡ τῶν Πρισκυλλιανιστῶν αἵρεσις, καὶ μετὰ τιμὴν ἀνάι-
ρεσιν τῷ Αἰρεσιάρχῃ διὰ πάσης τῆς Ἰσπανίας καὶ τῆς Γαλ-
λίας, καὶ ἕως τῷ 5^ῳ. αἰῶνος ἔτι περιεφέρετο.

(1) Ὁ Ἀλέξανδρος 8^{ος}, Ἰσπανὸς ἦν τὸ γένος,
κατέχευε τὸν θρόνον ἀπὸ 1492, ἕως τῷ 1503. Ἐκλεχ-
θεῖς δὲ διὸς ἀπέδωκεν εἰς τὰς ἐκλέξαντας Καρδιναλίες
τὰ χαρισηρία, τὰς μὲν ἐξήρισας, τὰς δὲ ἐν ζοφεράῃ εἰς-
ιτῇ κατακλείσας, τὰς δὲ καὶ βιαίως παραδὲς θανάτῳ.
Ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἐγκρίτων Πολιτῶν τῆς Γαλλίας συχνὰς
διώλετε καὶ κατέφθειρεν. Ἀνὴρ ἄπιστος εἰς τὰς βασι-
λεῖς

Alexandre VI. de l'ambition

ἀπὸ τὴν ἑπαρσιν Ἰελίε 78
B.

λαῖς μεθ' ὧν ἔχκε συνθήκας, ὑπερήφανος πρὸς ἅπαντας
τῆς γῆς τὰς Δυνάστας, εἰς τιῶ ἀπλῶς καὶ σκληρότητας
θηριώδους, εἰς τὰ ἀφροδίσια λαγνότητος, εἰς τιῶ φι-
λαργυρίαν ἀπληστος καὶ ἀκόρεστος· ὅθεν τὸ δίσκον:

Vendit Alexander claves, altaria, Christum;

Emerat ille prius; vendere jure potest.

Ὅπερ ἐς μεθερμιωζόμενον:

Κλεῖδες Ἀλεξάνδρῳ, τεμένη, Θεὸς, ὧνια πάντα.

Ἐνδίκαι πιπράσκει, αὐτὰ καὶ ἐπρίατο.

Τιῶ δὲ αὐτῇ ἀκολασίαν ἐμφαίνει τὸ περὶ αὐτῇ εἰρημένον,
,, ὅτι ἐγέμισε τιῶ μὲν Ἰσπανίαν ἀπὸ πόρνων, τιῶ δὲ Ῥώ-
,, μίῳ ἀπὸ νόθων. Ἐξ τέτων οἱ δῆλοι ἀριθμῶνται, ὑοὶ
τέσσαρες, καὶ θυγατέρες δύο (ὁ Ῥακίνας ἀναφέρει τέσ-
σαρας ὑἱὸς, καὶ μίαν μόνιῳ θυγατέρα τιῶ Λακρητίαν).
Ὅθεν καὶ ἐξ ἀφορμῆς τῆς πρότερον μὲν ἔσης αὐ χερίσει,
ὑπερον δὲ κατ' ἀρχὰς τῇ 15. αἰῶνος ἀκυρωθείσης Κοπρο-
καθόδρας, ἐφ' ἧς ἐσυνήθιζον ψηφιδέντας νὰ καθίζεν
τὰς Πάπας, ἐπλεξαν ἐπάνω τε τὸ ἐξῆς Ἡρωελεγεῖον·

Cur igitur nostro, mos hic nunc tempore cessat?

Ante probat quod se, quilibet esse marem.

Τῆς:

Τῆς κατηργήθη ἔθος ἡδὴ κεῖνο τὸ πρῶτον;

Πρὶν γὰρ ἅπας ἔργῳ δείκνυται ἀνδρὸς αἰῶν.

Ἀλλὰ καὶ τὸ Ἐπιτύμβιον τῆς αὐτῇ θυγατρὸς Λακρητίας
παραφαίνει ὅτι ἡ τῇ ἀνθρώπῳ ἀσέλγεια ἐφθασεν ἕως ἐκῆς
ἐπὶ ἡμπορεῖ νὰ φθάσῃ.

Conditur hoc tumulto Lucretia nomine, sed re;

Thais, Pontificis filia, sponsa, Nurus.

Ὅπερ

Β'. (1), ἀπὸ τὰς ἀδίκης
καὶ

bition de Jule II. des
extor-

Ὅπερ σημαίνει:

Ἐνθάδε Λεκρετίη κεῖτ' ἔνομα· ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα,
Μαχλοιάτη θαῖς. Ἦν γάρ Παππιάς ἦδ' ἅμα πάντα
Πρόθε φίλη θυγάτηρ· μετὰ δ' ὀνέτις· ἔννυος ἔτα.

Καίτοι Βοργίας ὁ υἱὸς τε, κακῆ κόρακος κακὸν ὦν, με-
τὸ παράδειγμα καὶ μετὶ τῷ βοήθειαν τῷ Πατρὸς, καὶ
μετὶ τῷ ἀγχιστεῖαν Λοδοβίκῃ IB'. τῷ βασιλέως τῆς Γαλ-
λίας πτερωθεὶς, ἀφ' ἧς φονδὺς τῷ ἰδίῳ ἀδελφῷ, κατα-
περθητὴς ὅλων τῶν ἐν Ἰταλίᾳ τότε ἡγεμονικῶν Φαμιλιῶν,
καταπατητὴς παντὸς νόμου καὶ θεῶν καὶ ἀνδρωπίνης,
ἐσκιδνώρησεν εἰς αὐτὰ συμπόσιον τῷ ἐπιβελῶν (ὡς λέγουσι)
τὴν Φαρμακδοσίην πάντας τὰς δυνάμεις καὶ πλέτω ὑπερέ-
χοντας Καρδιναλίης, διὰ τὴν κυριδίην τὰς θησαυρέσ-
των, ἐγίνε τέως ἐξ ἀπάτης καὶ πατροκτόνος· καὶ ὅταν
ἤλπιζε τὴν πατήσῃ εἰς τὰ ἄκρα τῆς δυνάμεως, κατεκρη-
μνίσθη εἰς τὰ ἔχματα τῆς ἀθλιότητος, μετὸ τὴν ἐκέρασε
κατὰ λάθος ὁ οἰνοχόος τὸν Πάπαν, τῷ ἀπὸ τῆς πε-
Φαρμακδομένης λαγνίως θανατηφόρον πρόποσιν. Ὅπως
καὶ ἂν εἶναι τὸ περὶ τέτθ· (περὶ ἧς τινὲς ἀμφιβάλλουσιν)
ὁ Πάπας βέβαια ἀπὸ τῆς συμποσίης ἀπεχρέμψατο τῷ
τυραννικῷ καὶ βιαιᾷ ψυχῇ καὶ ὁ θάνατος τῷ Πα-
τρὸς, ἔστυρεν ὀγλίγωρα τῷ υἱῷ τὴν καταστροφὴν καὶ
αἰπώλειαν.

(2) Ἰέλιος ὁ Β'. πρὸ τῆς προβιβασμῆς αὐτῆς, ὥς
συνέβη αὐτῷ ἔτ. 1503. ὥμοσαν ἐνόρκως εἰς τὰς Καρδινα-
λίης τάδε. Α'. νὰ μὴ κινήσῃ πόλεμον κατὰ τῶν βασι-
λέων εἰδὲ νὰ ἐνωθῇ εἰς συμμαχίαν μετὰ τίνος. Β'. νὰ μὴ
ἐπιχειρῆται τὰς μεγάλας τῆς θρόνου ὑποθέσεις χωρὶς
τῷ μετὰ τῶν Καρδιναλίων συμβελῶν καὶ συγκατάνευ-
σιν. Γ'. νὰ συγκροτήσῃ Σύνοδον Γενικὴν μετὰ δύο ἐνιαυ-
τὸς ἀπὸ τῆς χειροτονίας αὐτῆς πρὸς διορθωσιν τῶν Ἐκ-
κλησιαστικῶν.

extorſions de Le- ἡ βιαίαις Φορολογίαις Λέ-
on X, οντος

κλησιαστικῶν πραγμάτων. Δ'. να προτρέψῃ τὰς χρεισια-
νὰς βασιλεῖς εἰς τὸν ἱερὸν πόλεμον κατὰ τῶν Τέρκων.
Καὶ ὤμοσε μὲν ὁ Ἰέλιος ταῦτα, καὶ ἀσυγχώρητον ἑαυ-
τὸν καὶ παρ' ἑαυτῶ, καὶ παρὰ παντὸς ἄλλου ἐκήρυξεν ἅν
τὰ παρέβη. Ἀλλ' ὥσάν να ἐφιλοτιμήθη ἔπειτα να μὴ
Φυλάξῃ καινὰ ἀπὸ ὅσα ὤμοσεν. Ἐπειδὴ μόλις ἐκάθι-
σεν εἰς τὸν Θρόνον, ὁδὺς ἀρχησε να Φυσᾷ κατὰ τῶν
Βασιλείων. ἡ να ἀνάπτῃ τὴν τὴν πολέμου πυρκαϊάν. Βοη-
θόμενος πρῶτον ἀπὸ τὰ ἄρματα Λοδοβίκου τῷ IB'. ἐγί-
μνωσε τὸν Δυναστὴν τῆς Βονονίας ἀπὸ τὰς χώρας αὐτῶ.
Ἐπειτα συμμαχίαν συσκόσας μετὰ τῶ ἐρημένῳ βασιλεῶς
τῆς Γαλλίας, καὶ μετὰ τῶ τῆς Ἰσπανίας, ἡ μετὰ Μα-
ξιμιλιανῶ τῶ Καίσαρος, καὶ μετὰ πάσης σχεδὸν τῆς Εὐ-
ρώπης, κατέδραμεν ἰχυρῶς τὰς Βενετὰς, Ἐτ. 1508, καὶ
ὅσον δὲ ἔφερε τὴν Ἀριστοκρατίαν εἰς τὴν ἐσχάτῃ κατα-
στροφῇ καὶ ἐξώλειαν. Ἀκολούθως ἀντέστρεψε τὸν αἰῶνα
καὶ συνάψας συμμαχίαν μὲ τὰς Βενετὰς τὰς ὁποίας
πρῶτον ἐπολέμει, ἀρχησε να πολεμῇ τὰς βασιλεῖς ἐκεί-
νους μὲ τὰς ὁποίας πρὸ ὀλίγου ἦτον σύμμαχος. Κατὰ τῶ
Γάλλου Λοδοβίκου ἀνοίξε τὸν πόλεμον ἀδιάλλακτὸν ἐπὶ προ-
φάσει, ὅτι ἐκεῖνος δὲν ἐπρόσφερε τὴν χρεωσμένῃ τῷ
Ἀποστόλῳ Πέτρῳ ἐτησίαν δασμοφορίαν. ὅταν (λέγουσιν)
ὅτι ῥήσας ὁ Πάπας μετὰ θυμῶ εἰς τὸν Τίβεριν ποταμὸν
τὰ κλεῖδας τῶ Πέτρου, ὡς ἀνωφελεῖς καὶ ἀχρήστες,
συμφέρον ἔκρινε να ζωδῇ τὴν Ῥομφαίαν τῶ Παύλῳ. Καὶ
τῇ ἀληθείᾳ τὸ ἀπ' ἐκεῖνου προσωπικῶς ὁ ἴδιος ἐξῆγε τὰ
στρατεύματα ὁ Θεῖος Πατήρ. Ἐφόρεσε τὴν περικεφα-
λαίαν ἀντ' τῆς τιμῆς, τὸν θώρακα ἀντὶ τῶ ἀμοφορίας,
καὶ ἀρπάζοντας εἰς τὴν ἀριστερὰν ἀντὶ τῶ Ευαγγελίᾳ
τὸν θυρεόν, μὲ τὴν δεξιάν ἀντὶ τῆς ποιμαντικῆς βακτη-
ρίας, ἀμπεπαλὼν προεῖ διλιχόσκιον ἔγχος. Ὄθεν πο-
λιορκήσας τὴν Μιρανδόλαν πόλιν, ἡ Ἰανναρίῃ 10. Ἐτ.
1511. παρέστη αὐτοπροσώπως εἰς τὴν πολιορκίαν ἔχων
εἰς

οντος τῆ Γ. (Ι), ἀπὸ τὴν on X, de la vente des
ἐκπώ- indul-

5, εἰς τιῷ συνοδίαν αὐτῆ τρεῖς Καρδιναλίες. Εἶχε δὲ τὸ
6, κατὰλυμα εἰς τιῷ Καλύβαν ἐνὸς χωρίου, εἰς μέρος ὁ-
7, πε ἦτον ὑποκείμενος εἰς ὅλας τὰς Βομβάρδας τῆς πό-
8, λεως. Δὲ ἐσυλλογίζετο ἐδόλως ἔτε τὴν ἡλικίαντα, ἔτε
9, τὴν ἀξίαντα, ἔτε τὴν εὐλογον πρόφασιν τὴν ὁποίαν ἔδι-
10, δειν εἰς τὴν ἀθροισζομένῃ Σύνδον πρὸς κατάκρισίν τε.
11, Διέτρεχε τὴν παρεμβολὴν νυκτὶς καὶ ἡμέρας καββα-
12, λάρης εἰς τὰς πλέον ἐπισφαλεῖς καὶ ἐπικινδύνες τό-
13, πους, ὅπε ἦσαν σημένα τὰ πυροβόλα ὄργανα, βιάζων
14, τῶν πολιορκέντων τὰς ἐπιτόνους ἐργασίας, σφρίζων εἰς
15, τὰς προσφυεῖς τόπους τὰ Κανόνια, διεγείρων καὶ προδυ-
16, μοποιῶν τὰς στρατιάτας πότε μὲ τὰς ὑποχέσεις κ. πό-
17, τε μὲ τὰς ἀπειλὰς, καὶ μηδεμίαν ἐπιθυμίαν ἄλλῃ
18, ἐπιδεικνύμενος, παρὰ τὸ νὰ ἐξολοθρεύσῃ τὰς πολιορκ-
19, κημένους. Τοιαῦτα ἦσαν τῇ κοινῇ τέττε πατρὸς τῶν πι-
20, σῶν τὰ πατρικὰ σπλάγχνα, λέγει ὁ Ῥακίνας Ἐκκλ.
21, Ἰσορ. Τόμ. Η'. Ἀρθ. Α'. Ἀριθμ. κ'. Τέλος πάντων καὶ
22, ἐξεπολιορκησε τιῷ πόλιν κατὰ τὸν πάθοντα· ἐπεὶδὴ προσ-
23, βαλὼν γενναίως καὶ κατερείψας τὰ τεῖχη, εἰσέδραμεν
24, ἰχυραὶν ποιήσας τὴν ἔφοδον διὰ τῆ χαλασμάτος, θριαμ-
25, βευτὴς ἀναβαῖς καὶ τροπαιοφόρος, καίτοι ἐχρατόγηρως
26, ὦν, ὡς ἦδη τὴν ἡλικίαν ἐβδόμηκοντέτης. Τὸ ἀνήκαστον
27, ἄλλοτε καὶ μόλις πισόν, πλὴν βέβαιον, καὶ παρὰ πᾶ-
28, σι τοῖς ἱστορικοῖς θρυλλόμενον, ὅτι εἰς συμμαχίαν ἔλαβε
29, τότε μὲ τὰς Βενετὰς, καὶ ἱκανὸν στρατόμα μισθοφόρων
30, Τέρκων. Τίς; αὐτὸς ὅπε εἰς τὴν χειροτονίαντα ὡς εἶρη-
31, ται, ὑπερῆδη ἐνὸρκως νὰ κινήσῃ τὰς Χριστιανὰς βασιλεῖς
32, εἰς τὸν κατὰ τῶν Τέρκων ἱερὸν πόλεμον. Ἦτον αὐτὸς ὁ
33, Πάπας ἐκτόπως Φίλαρχος καὶ δοξομανὴς, ἀβέβαιος εἰς
34, τὰς ὑποχέσεις τε καὶ ἀσύνδετος, θορυβώδης καὶ πολυ-
35, τάραχος, ὀρηκτικὸς καὶ Ἀρειμάνιος. Ἀλλ' εἰς αὐτὸν ὁ
36, θρόνος τῆς Ῥώμης χρεώσῃ ἀρκετὸν μέρος τῆ κοσμικῆς με-
37, γαλείας εἰς τὸ ὁποῖον ἐφθάσε. Ἐν ἔτει δὲ 1513. ἔπαυσε
38, καὶ νὰ ζῇ, καὶ νὰ στρατεύῃ.

indulgences, de la taxe ἐκπώλησιν τῶν Ἰνδουλεν-
ζιῶν

(1) Λέων ὁ Γ'. ἐκ τῆ κλεινῆ γένεος τῶν Μεδίκων, διεδέχθη Ἰέλιον τὸν Β'. τὴν Καρδινάλικὴν ἀξίαν ἴδῃ προκαταλαβὼν ἀπὸ ἑτῆς τρισκαιδεκάτης τῆς αὐτῆ παιδικῆς ἡλικίας. Λέγεται ὅτι κυφοῦσα τῆτον ἢ μήτηρ αὐτῆ εἶδεν ἐνύπνιον ὅτι μέγαλιν τινὰ ἐγέννησε Λέοντα. Ἐφάνη παιδείας ἔρασι καὶ λόγων, καὶ προσάτης τῶν ἐλλογίμων Ἀνδρῶν θερμότητος· ἔχε δὲ τὴν ἀρετὴν ταύτῃ ὡς ἰδιαζόντα κληρὸν ὅλον τὸ γένος τε. Ἦτον ὅμως ὁ αὐτὸς ἀμελής εἰς τὸ εἶδος τῆς ἱερᾶς καὶ Ἐκκλησιαστικῆς μαθήσεως, ἥτις ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἦτον εἰς τὴν τάξιν τε ἀρμοδιωτέρα καὶ μᾶλλον προσήκεσα. Φανλίζεται ὡς καταφρονήτης τῆ Χριστιανικῆ σεβάσματος, τὸ ὅποιον ἐδωκεν ὑποψίαν, ὅτι μόνον κατ' ἐμπορίαν ὑπεκρίνετο πολιτικώμενος. Εἰς τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις ἀνεδείχθη ἐδὲν ἑλάττον τῆ προκατόχου ἐπιρρέπης. Εἰς τὸ νὰ ὑψώσῃ τὴν Παπικὴν Μονακρατορίαν, εἶδενὸς τῶν πρὸ αὐτῆ, ἢ τῶν μετ' αὐτὸν δεύτερος. Ἀνῆλθ' εἰς τὸ νὰ θησαυρίζῃ ποριμώτατος, εἰς τὸ νὰ ἀργυρολογῇ δρασιμώτατος, εἰς τὸ νὰ καταδαπαιᾷ καὶ νὰ κατεξοδεύῃ τὰ συναθροισμένα προθυμώτατος. Μεγαλεπρεπὴς εἰς πάντα κατ' ὑπερβολὴν, ἡδονικός, τρυφίλος, σαταϊώδης. Τῆτον δύο Καρδινάλιοι, δι' ἐνὸς χειρὸς ὅπῃ τῆ ἰατρικῆς μίαν κρυφίαν πληγὴν, τὸν ἐπιβεβόλησαν· ἀλλὰ φωραθέντες, βασιανιδέντες, καὶ ὁμολογήσαντες, ὁ μὲν ἐπλήρωσε τὸ σφάλμα μὲ τὴν ἀγχίνῃ, ὁ δὲ ἐξηγόρασε τὸ κατὰκριμα μὲ τὰς ἰδίαις θησαυρῆς· ἦν γὰρ πλέσιος σφῶδρα. Ὁ Λέων μὲ ὅλον ὅμως τῆ θανάτου τὸν κίνδυνον, δὲν ἀφῆκε τὰς τ' υφάστες, ἀλλ' ἐφαίδρυνε τὴν ἐπιπεσῆσαν ἀχλὺν τῆς ἀθυμίας, προσβιβάσας ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις τριάκοντα νέας Καρδινάλους, ἀντὶ ἐνὸς ὅπῃ ἐπνίξεν. Κατὰ τὸ παράδειγμα τῆ Πρώτης καὶ ὑπερτάτης ποιμένος ἐπολιτόλουντο τότε εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ εἰς τὴν λοιπὴν τῆ Παπικῆ ἐπικράτειαν οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ ἀπαξάπαντες.

Ὁ ἀπο-

ζιῶν (1), ἀπὸ τὴν χρημα-
τικῶν

taxe des péchés, des
super-

Ὁ ἀπολαυστικὸς καὶ ἄβρὸς καὶ λαμπρὸς καὶ μεγαλοπρε-
πὴς βίος, ἐπολλαπλασίασεν εἰς τὸ Παπάτον τὰς χρείας,
καὶ ἡ χρεία ἐπινοῶσα καὶ ἐφευρίσκουσα νέας τρόπους προ-
σόδων, κατεβάρυνεν ἀπὸ περᾶτων ἕως περᾶτων τῆς Εὐ-
ρώπης τῶν χριστιανικῶν Ἐθνῶν τὰς δασμοφορέας. Ὅθεν
συνέβη τὸ ἐλεεινὸν καὶ ἀνίατον χίσμα τῆς Δυτικῆς Ἐκκλη-
σίας, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ὑπερήδη σχεδὸν τὸ ἥμισυ τῶν ὑπη-
κόντων.

(1) Ἰνδελγέντζια, ἄφεςις, συγχώρησις, εἶναι
κυρίως μία ὕφεσις καὶ συγκατάβασις τῆς ἐπιτεθείσης, ἢ
ἐπιχρεωθεμένης ποιῆς, εἰς τὴν ἡ ἁμαρτήσας ὑπέπεσεν
ἐνίοτε δὲ καὶ τελεία λύσις. Ὡσὺν νὰ εἴπῃς, ἂν ὁ ἐξομο-
λογηθεὶς ἐκανονίῃ διὰ τὴν ἁμαρτίαν νὰ ἱεροΦαγήσῃ,
Φέρῃ εἰπὼν, ἡμέρας ἑκατὸν, ἢ Ἰνδελγέντζια ὑποτέμνει
τὸ βάρος τῆς κανόνος, χαρίζομένη τὸ νὰ ἱεροΦαγήσῃ ὁ
κανονισμένος τρεῖς μόνους, ἢ καὶ καμμίαν, ἂν εἶναι Ἰν-
δελγέντζια πλήρης. (Plenaria). Ὡς αὐτὴ εἶναι μία
ἐλάττωσις, ἢ ἀπόλυσις τῆς ἱκανοποιήσεως. Τὴν Ἰνδελ-
γέντζιαν ταύτην θεμελιωμένῃ εἰς τὰς θησαυροὺς τῶν ἀ-
πειροτίμων τῶν Κυρίων ἡμῶν καὶ Θεῶν παθημάτων, καὶ τῶν
τῆς πάναγίας Παρθένου καὶ Θεοτόκου χαρίτων, καὶ δὴ
καὶ τῶν ἁθλῶν ὧν ὑπέμεναν οἱ μάρτυρες καὶ ἀναχωρη-
ταὶ καὶ οἱ λοιποὶ ἅγιοι ὑπὲρ Χριστοῦ, τὴν ἔχει (λέγουσιν οἱ
Ποντιφίκιοι) ὁ Πάπας μόνος εἰς τὴν ἐξουσίαν. Αὐτὸς
εἶναι ὁ θησαυρὸς τῶν ὁποίων τὸ κλειδίον τὸ βασιλεὺς μόνος
ὁ Ρώμης, καὶ ὅχι ἄλλος. Ἐπειδὴ αὐτὸς εἶναι ἐκεῖνος τῆς
Ἀποκαλύψεως „ὁ ἅγιος ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν
„τῶν Δαυὶδ, ὁ ἀνοίγων καὶ ἐδούς κλείει, καὶ κλείει καὶ
„ἐδούς ἀνοίγει. Κεφ. Γ'. 7. μόνος αὐτὸς ἡμπορεῖ ὅταν θέ-
λῃ ἰτὸν θησαυρὸν τῆτον νὰ τὸν ἀνοίξῃ καὶ νὰ τὸν σφαιλί-
σῃ ἢ ὅς τις παρ' αὐτοῦ ἄλλος ἐπιτροπικῶς λάβῃ τὴν ἀ-
δειαν, καὶ πρὸς ἀρέσκειαν τὴν αὐτοῦ, πολὺ δηλαδὴ ἢ ὀλί-
γον

superstitions & des
fri-

τικῶν ἐκτίμησιν τῶν ἀμαρ-
τημά-

γον διοριδῇ νὰ μοιράσῃ, ὅσον ἐκεῖνος βαλεῖται, καὶ ὅπως,
καὶ ὅταν, καὶ ἐπὶ τινὶ συμφωνίᾳ, καὶ εἰς ἕς ἂν θύλῃ.
Καθολικὰ ὅμως ἡ Ῥώμη ἀνευ ἀργυρίῃ καὶ τιμῆς τὸν θη-
σαυρὸν αὐτὸν δὴ τὸν σκορπίζει, ἀλλ' ἐπιβάλλει ἕνα κά-
ποιον χρέος, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ δεχθῇ ὅστις θελήσῃ
νὰ μετέχῃ τῆς πλεῖστες τῆς χρηστότητος. Λόγῳ χά-
ριν, πρέπει νὰ παρασταθῇ εἰς τιὸν δεῖνα Ἐκκλησίαν ἢ
τιὸν δεῖνα διορισμένως νὰ λειτουργηθῇ, εἰς τὸ δεῖνα ἢ τὸ
δεῖνα Ἀλτάριον νὰ γονατίσῃ, εἰς τὸ δεῖνα προσκύνημα, κτ.
νὰ ὑπάγῃ εἰς τιὸν Ῥώμῳ, εἰς τιὸν Ἰσπανίαν, εἰς τὸ Λα-
ρέτον, εἰς τὸν Ἅγιον τάφον, κτ. νὰ ἀρεματοῦθῃ, καὶ νὰ
ἐκστρατεύσῃ εἰς τὸν δεῖνα πόλεμον, καὶ συχνὰ νὰ πληρώ-
σῃ καὶ τόσα ἄλλα. Τῆτο τὸ ὕπερον κεφάλαιον ἀγκα-
λὰ συνεπτυγμένως ὅπως ἐν πάντοτε περιέχεται καὶ εἰς
τὰ ἄλλα, ὅταν ὅμως εἶναι κατ' ἐαυτὸ γυμνὸν καὶ ἀσκε-
πὲς καὶ ἀπερικάλυπτον, φαίνεται ἐλίγον βαρὺ καὶ δυσά-
ρετον· καὶ αὐτὸ ἐτάραξεν εἰς τὸν καιρὸν τῆς Γ'. Λέοντος
τὸ ἥμισυ τῆς Εὐρώπης. Αὐτὸς διὰ τὰς ὑπερβαλλέσας
δαπάνας καὶ μεγαλοπρεπείας, ἠθέλην ἐκκενώσῃ ἂν εἶχε
καὶ τῆς κρείσσε τὰ θησαυροφυλάκια· ἐβαλεν ὅμως εἰς
τὸν νῦντε νὰ τελειώσῃ καὶ τιὸν οἰκοδομὴν τῆς ἐν Ῥώμῃ
Ἐκκλησίας τῆς Ἁγίας Πέτρης, τιὸν ὁποῖον ὁ προκατόχος
αὐτοῦ Ἰβλῆς ὁ Β'. εἶχεν ἀρχίσῃ, διὰ νὰ ἔχῃ ὁ Θεῖος
ἕνα Ναὸν μεγαλοπρεπέστερον τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει τῆς
Ἁγίας Σοφίας, καὶ τοῖτον ὅπως νὰ μὴ φαίνεται εἰς ὅλῳ
τιὸν οἰκουμενικὸν ὁ παρόμοιος. Εἰς ἕν τιὸν τῆς τοῖσδε ἔργῳ
κατασκόπῳ ἀνάγκη ἦτον νὰ συνδράμῃν προθύμως οἱ χρι-
στiani τῆς Εὐρώπης ὅλης διὰ νὰ ἐξαρκέσῃν εἰς τὰ τόσα
ἐξοδα. Ἀλλ' ἡ πρὸφασις μιᾶς οἰκοδομῆς δὴ εἶχε τόσῳ
δύναμιν νὰ καταπείσῃ τὸν κόσμον νὰ δώσῃ τὰ ἄσπρατα.
Λοιπὸν προβάλλει σκοπὸν ἄλλον ὁ Λέων, ὅτι μελετᾷ νὰ
ἀνοίξῃ πόλεμον διὰ νὰ ἐξολοθρεύσῃ τὰς Τέρκων τὸ βασι-
λεῖν, καὶ διὰ τῆτο ἀνέωξε τὸν θησαυρὸν τῶν Ἰνδολυγν-
F ζῶν

τημάτων (1), ἀπὸ τὰς δει- friponneries de tant
σίδαι- de

ζῶν διὰ τὰ ἀνοίξῃ καὶ καθὲ καλὸς καὶ ὁσεβὴς Χριστιανὸς τὸ
περιίτε. Διακρίθησαν λοιπὸν εἰς ἅπασαν τὴν Εὐρώπῃ
ἐργαστήρια, καὶ ἐπιστάται διὰ τὰ πωλῆν τὰς Ἰνδελγεντ-
ζίας, καὶ τὰ συνάξεν τὰ καταβαλλόμενα χρήματα.
Διὰ τὰ μὲν ἀργοπορῇ ἡ συνάξις γινομένης τῆς πράσεως
ἐπὶ λεπτῶ (λιανοπέλι.) ἡγοράζοντο τὰ πωλητήρια ἀπὸ
πλησίους μεταπράτας, καθὼς ἀγοράζοντα τὰ βασιλι-
κὰ Κομμέρκια, καὶ τὰ κοινῶς λεγόμενα Ἀπάλλα. Ἀ-
πανταχῶ γῆς οἱ μὲν Φράτορες ἐκήρυττον ἀπὸ τῶ ἄμβω-
νος τὴν ἀφῆσιν, οἱ δὲ πρῶτορες ἐπωλῆσαν ἀπὸ τὸ ἐργα-
στήριον τὰ ἀφέσιμα γράμματα, οἱ δὲ πράκτορες ἐσυνα-
ζον ἀπὸ πόλεις καὶ κώμας καὶ χωρία τῆς πληρωμῆς τὰ
ἀργύρια. Οἱ λαοὶ ἐξασπρίζοντο, οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ ἐπλε-
τίζοντο, καὶ οἱ χρυσοὶ αὐτοὶ ποταμοὶ ἀπὸ τὰ τόσα αὐ-
λακία ὅτῃ συνέρρεον, δὲν εἶχαν τὰς πηγὰς, ἀλλ' εἶχον
τὰς χωνεύτρας εἰς τὴν Ἑδρὴν τῆς Ρώμης. Ὅθεν μέρος
ἀνέβλυζε καὶ ἐξεχύνετο εἰς τὰς φίλτας καὶ οἰκίους, μέρος
ἐπλημμύρει καὶ ἐπότιζε πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς μεγαλο-
πρεπείας τῆ Πάπα, καὶ μέρος ὅχι τὸ ὀλιγώτερον (ὡς λέ-
γουσιν) ἔβρεχεν ὡς χρυσοθάλακτος ὑετός, ἔχι εἰς τὰς
κόλπας τῆς Δανάης, ἀλλ' εἰς τὰς κόλπας τῆς Ἀδελφῆς
καὶ Δεσποίνης. Συνήθεια ἦταν ἐξ ἀρχῆς εἰς τὴν Γερμα-
νίαν (ὅτι ἡξόρῳ ἂν καὶ ἀλλαχῇ) τὰ διορίζοντα πράκ-
τορες τῶν τοιούτων Ἰνδελγεντζῶν, οἱ Μοναχοὶ οἱ ἐκ τῆ
ταγματος τῶν Αὐγυστινιάνων· τότε δὲ ἐδιορίθησαν εἰς
τὴν ὑπεργίαν ταύτην οἱ ἐκ τῆς τάξεως τῶν Δομινικάνων.
Εἶναι φανερόν, ὅποιος ἔχει εἰς χεῖρας τὸ μέλι, λείχει
ἂν θελήσῃ τὰ δάκτυλά τε. Οἱ Αὐγυστινιᾶνοι ἠγανάκτη-
σαν ὅτι δὲν ἔδωκεν εἰς αὐτὰς ὁ Λέων τὴν συνήθη τιμὴν,
τὰ λάβειν αὐτοὶ τῆτον τὸν κόπον. Αὐγυστινιᾶνος ἦτον τό-
τε ὁ Γερμανὸς Λέων ἐκ συμφορᾶς. Ἄνθρωπος ὀξύς,
καὶ θρασύς, καὶ ἐπιχειρηματικὸς, καὶ πολύφωνος.
Ἐρχησε τὰ ἀποδυσπετῇ, καὶ τὰ λακτίζει, καὶ τὰ ἀνδί-
σταται.

de moines, secoua σιδαίμονίας καὶ πανουργίας
enfin F 2 τοσού-

ταται· ἄρχησε νὰ λαλή, καὶ νὰ ἰψώνη τὴν Φωνὴν καὶ
νὰ ἀκέσται. Μὲ τὴν πρόφασιν τῶν Παπικῶν Ἰνδελ-
γεντζῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀτοπημάτων ἄρχησε νὰ πολε-
μῇ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ῥώμης καὶ εἰς ἐκεῖνα ὅπῃ δὴ ἔπρεπε.
Ἰδὲ πῶς αἱ Ἰνδελγεντζῖαι ἐπροξένησαν εἰς τὴν Ῥωμάναν Ἐκ-
κλησίαν τὴν ὀλέθριον σάσιν ὅπῃ τόσον τὴν ἐζημίωσεν.

* (1) Χρηματικῶς ἐκλήμῃσιν τῶν ἀμαρτημάτων ἐδῶ
νοεῖ ὁ Συγγραφεύς, ἐκεῖνο ὅπῃ εἰς τὸν Γ'. Τόμον τῆς κα-
τὰ Γένος αὐτῆς Ἱστορίας, κεφ. ρηγ'. πλατύτερον, καὶ ἐκ
ἀνθ' μαρτυριῶν παρὰσαινεῖ. Οἱ Ἐπίσκοποι ἐπαλῶσαν
εἰς τὰς Κεράτας τὴν ἀδείαν νὰ ἔχωσι κατ' ἑναὶ ἀπὸ μίαν
παλῶν, μὲ τὸ νὰ πληρώνη κατ' ἐνιαυτὸν ἑνα Σκῆτον.
Ὁ Κεράτος ἔπρεπε νὰ πληρώνη τὸ Σκῆτον, εἴτε ἤθελε
νὰ μεταχειρισθῇ αὐτὸ τὸ προνόμιον, εἴτε καὶ μή. Ἐνας
ὑποδιάκονος, ἢ Διάκονος διὰ φόνος ἀμαρτήματα, ἔπρεπε
νὰ πληρώτῃ εἴκοσι τόσα Σκῆτα. Ἐνας Ἐπίσκοπος ἢ Ἡ-
γούμενος ἐξηγόραζε τὸν φόνον μὲ τριακοσίας γάλλικὰς λί-
τρας· (αὐταὶ ἦσαν χεδὸν ἑκατὸν τετρικὰ γρόσιας.) ἢ
κτινοβατεῖα ἄξιζε λίτρας διακοσίας πεντήκοντα. Τὰ
λοιπὰ ἔργα τῆς ἀσελγείας κατὰ βαθμὸν ἀναλόγως.
Τὸ ἐπὶ ἀτοπώτερον ἦτον ὅπῃ ἠγορεύοντο μὲ τὰ ἀργύρια
ὄχι μόνον τὰ περασμένα καὶ ἤδη πεπραγμένα ἀμαρτή-
ματα, ἀλλὰ καὶ τὰ μέλλοντα, τετέσι τὰ ἐφεξῆς πραχ-
θισόμενα. Ὁ Καρδινάλις τῆς Λοραίνης μετὰ δώδεκα
τῶν περὶ αὐτὸν, ἀρέθῃ νὰ εἴχε μίαν Ἰνδελγεντζίαν, ἢ
ὅποια τὴν ἱκανοποιεῖ νὰ ἡμπορῇ εἰς τὸ ἐξῆς νὰ κάμῃ
τρῆς ἀμαρτίας ἑκατὶ εἰς, κατὰ τὴν ἐκλογὴν καὶ ὄρεξιν
τῆς καρδίας των, ὅποιας θελήσεν. Μία Δέκισσα τῆ
Βορβάνος καὶ τῆς Ἀβερνίας, ἀδελφὴ Καρόλου τῆς Η'.
ἔλαβε τρόπον νὰ τῆς πεμφθῇ μία συγχώρησις, εἰς ὅσα
διὰ παντὸς τῆ βίης ἀμαρτήσῃ αὐτή, καὶ δέκα τῶν περὶ
αὐτῇ,

* Ἡ Σημείωσις αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὴν ἀνωτ. Σελ. 82.

Ἰουθέντων Μοναχῶν, ἀπέσει-
σαν τελευταίον τὸν ζυγόν, ἀ-
πὸ τὸν ὁποῖον πρὸ καιρῶ το-
τῆτε κατεπιέζοντο. Οἱ
Γραικοὶ εἶχαν διδάξει τὴν
Ἐκκλησίαν τῆς Δύσεως, οἱ
Προτεστάνται τὴν ἀνεμόρ-
φωσαν (1).

enfin le joug appe-
santi depuis long
temps. Les Grecs
avaient enſeigne l'E-
glise d'Occident,
les Proteſtans la re-
formèrent.

Δα'

Je

αὐτῷ, κατὰ τινὰς μόνον διατεταγμένους ἡμέρας. Τῷ αὐ-
τῷ τύπῳ εἶναι καὶ ἐκεῖνο ὅπῃ ἰσορῶντες τὴν Ἐκκλησίαν
κλῶ κατὰ τινὰς τῷ ΙΔ'. Αἰῶνος, διηγῶνται ὁ Φλεβῆνι
Τόμ. Κ'. Βιβλ. γέ. Ἀριθμ. ιγ'. καὶ ὁ Ρακίνας Τόμ. V'
Ἀριθμ. Α'. §. VI. λέγει γὰρ, ὅτι οἱ τῶν „ Ἐκκλησια-
„ στικῶν Κανόνων Διακρίτηται ἀφ' ἧς ἔπερναν μίαν ποσότητα
„ χρημάτων εἰς ποιήν μιᾶς ἐπιδήλως ἀμαρτίας, ἐζήτην
„ καὶ ἔπερναν, καὶ ἄλλῳ μίαν ἰσὺν ποσότητα διὰ τὴν
„ εἰς τὸ αὐτὸ ἀμάρτημα ἀνακύλισιν. Φρικτὰ τῇ ἀλη-
θείᾳ φαίνονται, καὶ ἀπίστα! Ἀλλ' ὡς τὸσον ἐκεῖνος ὅπῃ
τὰ διηγῶνται φέρει καὶ μάρτυρας. Ἦτον ἀθεοφοβία καὶ
παντελής ἀπίστια ἐκεῖνη; ἢ δεισιδαιμονία, καὶ ἐχάτη
αἰνοια; τὸ πρῶτον ἐγὼ κρίνω εἰς τὴν πωλῶντας, τὸ δού-
τερον εἰς τὴν ἀγοράζοντας. Ἐπειδὴ ὁ Θεὸς μὴ φοβέμε-
νος τί χρεῖαν εἶχε νὰ ἐξοδύῃ τὰ ἄσπαρατε; ἀλλ' ἐχρειά-
ζετο νὰ δεικνύῃ δυνάμει καὶ πεπλανημένους ψυχὰς, ἐκεῖ-
νος ὅπῃ ἤθελε νὰ τὰ συνάξῃ.

(1) Πῶς οἱ Προτεστάνται ἀνεμόρφωσαν τὴν Ἐκκλη-
σίαν τῆς Δύσεως; αὐτὸς ὁ Συγγραφεὺς τὸ διασαφεῖ ἐν
Γ'. Τόμ. τῆς ἐν Γέν. Ἰσορ. κεφ. ρκδ'. γράφων ἐπὶ λέξεως:
„ Τὰ ἥδη τῆς Ῥωμαϊκῆς αὐλῆς (ἐξ ἐκείνης) ἐγιναν σεμνο-
„ πρεπέστερα, ὁ κληρὸς τῆς Γαλλίας σοφώτερος. Πρέπει
„ νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι κατὰ γένος ὁ κληρὸς ἐδιωξθῆθη

,, ἀπὸ

Je ne prétends point parler ici des dogmes qui divisent les Grecs, les Romains, les Evangeliques les Réformés & les autres communions. Je laisse ce soin à ceux qui sont éclairés d'une lumière divine. Il faut l'être sans doute pour bien avoir si le St. Esprit pro-

Δυν᾽ ἔχω σκοπὸν νὰ διαλάβω ἐδῶ περὶ τῶν δογμάτων τὰ ὁποῖα διαχίζουσι τὰς Γραικὰς, τὰς Ῥωμάνους, τὰς Εὐαγγελικὰς (1), τὰς Ῥεφορμάτας (2), καὶ τὰς λοιπὰς κοινωνίας (3). Ἀφίνω ταύτῃ τῇ φροντίδι εἰς ὅσους εἶναι πεφωτισμένοι ἀπὸ τὰς ἀκτῖνας μιᾶς θειοῦρας ἐλάμψεως· καὶ ἀνάγκη εἶναι ἐξάπαντος νὰ μετέχη τοιαῦτα φῶτος, ὅστις θέλει
F 3 σα-

ἀπὸ τὰς Προτεστάντας, καθὼς ἑνας ἀντίζηλος γενηγερῶν ζηλοτύπως εἰς τὸν ἐναντίοντα, γίνεται πλέον προσεκτικὸς καὶ περισκευμένος.

(1) Εὐαγγελικὰς ὠνόμασαν ἑαυτὰς οἱ τῆ Λαθῆς ἀκόλουθοι· ἰδιοποιήθησαν δὲ τῆτο τὸ ὄνομα, ὡς δὴ ἐν τῷ Εὐαγγέλιον ὑπὸ πολλῶν δεισιδαιμονιῶν περισκοτέονον αὐτοὶ ἀποκαθάραντες, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ τῷ Κυρίῳ ὁρῶντες ὁρῶντες διδάσκοντες, καὶ ἀκριβέστερον τηρῶντες.

(2) Ῥεφορμάτοι λέγονται, καὶ Εὐαγγελικο-ρεφορμάτοι αἱ περὶ Ζεβίγγλιον καὶ Καλβίνον, ὡς ἂν τὰ τῆ Λαθῆς αὐτοὶ ἐπὶ τὸ κρεῖττον πάλιν μεταμορφώσαντες.

(3) Τῶν Ἀναβαπτιστῶν δηλαδὴ, ἡ Μεμνονιτῶν ὡν Σοκινιανῶν, ἡ Ἀντιπρινιταρίων κτ. μετὰ γὰρ ἐλθελὶ ἀναμόρφωσιν, μυρία τοιαῦτα ἀφανίσθησαν νόμματα.

σαφῶς νὰ κατανοήσῃ (1) ἂν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκπορεύεται κατὰ πνεῦσιν ἐκ μόνου τῆ Πατρὸς, ἢ ἐκ τῆ Πατρὸς καὶ ἐκ τῆ Τίς; ἢ πῶς ὁ Τίς γεννητὸς ὢν, ἔποιητὸς, δυνέχει τὸ γεννᾶν; Μία θεόπεμπτος Ἀποκάλυψις (2) ἢ μπορεῖ μόνον νὰ διδά-

procède par spiration du père & du fils, ou du fils seulement; lequel fils étant engendré & n'étant point fait ne peut pourtant engendrer. Il n'y a qu'une révélation qu'

(1) Ποτὲ ἡ Ἐκκλησία ἡ ὀρθόδοξος δὲν ἐζήτησεν ἐτι ζῆτεῖ εἰς τὰ τέκνατις, τινὲ τῶν ὑπερφυῶν αὐτῆς καὶ ὑπὲρ νῦν δογμάτων σαφῆ κατανοήσιν. Αὐτὴ ζῆτεῖ μόνον μίαν ἀπλήρῃ εἰδήσιν τῆς ἐκθέσεως τῶν παρ' αὐτῆς προβολομένων, μὲ μίαν ἀληθινὴν καὶ ἐγκάρδιον πίσιν, καὶ μίαν τελείαν καὶ ἀδίστακτον πληροφορίαν ψυχῆς εἰς ὅσα ὁ χορηγὸς τῆς πίσεως καὶ τελειωτὴς Ἰησοῦς Χριστός, ταμὲν δι' ἑαυτῆ, τὰ δὲ διὰ τῶν Ἀποστόλων αὐτῆ, καὶ τῶν ἐκείνης νομίμως διαδεξαμένων θεασεσίων Πατέρων, ἐν οἷς καμινικαῖς πληρεστάταις Συνόδοις ἐδίδαξεν, ἐθέσπισεν ἐκράτυεν. Ἀναιρεῖ τὸ ὑψηλὸν δῶρον τῆς πίσεως, ὅποιος θέλει νὰ κατανοήσῃ τὰ πισευτέα. Θρασυδόμος τολμηρῶς νὰ ἀνοιξῇ τὸ φυσικὸν ὄμμα τῆς διανοίας εἰς τὰ ἀδύνατα, ὑπερεῖται τινὲ χάριν τῆς θείας ἐλλάμψεως, καὶ τυφλῶται ἀθλίως, εἰς ἐκεῖνα ὅπῃ εἶναι κατὰ πίσιν μόνου Θεοῦ. Εἰς τὰ ἀνθρώπινα πρῶτον ἡ ψυχὴ καταλαμβάνει εἴτα πισθεῖ, τετέσι πείθεται· εἰς τὰ τῆ Θεοῦ μυστήρια συμβαίνει τὸ ἐναντίον· πρῶτον πισθεῖ, εἴτα κατανοεῖ, ἢ καὶ εἰ μὴ πισεύσητε, ἔ μὴ συνῆτε.

(2) Καὶ ἡ Ἀποκάλυψις αὐτὴ ἐδόθη εἰς ὅσους ἔχουσιν ὄμματα πίσεως, διὰ νὰ ἴδῃν τὸ ἀποκαλυφθὲν μὲ τὸ νὰ πισθῶσιν, ὅχι κατανοῶντες καθαρῶς τὸν τρόπον τῆς τελεμένης, ἀλλ' ὁμολογῶντες εἰλικρινῶς τὸ τελέμενον. Ο

ἀρεν

qui puisse apprendre
clairement aux Sa-
ints comment on
mange le fils en corps
& en ame dans un
pain qui est anéanti,
sans manger ni le pè-
re ni le St. Esprit, ou
comment le corps &
l'ame de Jesus son
incorporés au pain,
ou comment on
mange Jesus par la
foi. Ces questions
font

διδάξῃ καθαρῶς τὰς ἀγίους,
τίνι τρόπῳ ἐδίεται ὁ Υἱὸς
ἐν σώματι καὶ ψυχῇ δι' ἐ-
νὸς ἄρτου, ὅπῃ εἰς τὸ μηδὲν
οἰχέσθαι, καὶ δὲν ἐδίεται ἅτε
ὁ Πατήρ, ἅτε τὸ Πνεῦμα τὸ
ἅγιον· ἢ τίνι λόγῳ τὸ σῶμα,
καὶ ἡ ψυχὴ τῇ Κυρίῳ συνεν-
σωματῆνται τῷ ἄρτῳ; ἢ πῶς
ἐδίεται ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς διὰ
πίσεως; τὰ τοιαῦτα ζητήμα-
τα εἶναι ὅσον ὑπερφυῖ καὶ
θεῖα, ὅπῃ δὲν ἔπρεπε ποτὲ
να ἀνάπλυν τινὲ ἐρίν καὶ τινὲ
δι-

F 4

ἀρνηταὶ τῇ Φρικτῇ Μυστηρίῳ περὶθοντα εἰς ἐκεῖνο ὅπῃ βλέ-
πεσι μὲ τὰ ὄμματα, καὶ αἰσθάνοντα μὲ τινὲ γλῶσσαν·
ἀπειθεῖσι δὲ καὶ ἀντιτείνουσιν εἰς ἐκεῖνο ὅπῃ ἔπεν ἡ αὐτοα-
λήθεια, καὶ ἐξ ἀρχῆς ἕως τέλους παρέλαβε καὶ ἐδίδα-
ξεν ἡ Ἐκκλησία. Βλέπεσιν ἄρτον, νομίζουσιν οἶνον, ἀλλ'
ὁ Θεὸς Χρυσόστομος (περὶ Μεταν. Λογ. μα.) μὴ (λέγει)
μὴ ὅτι ἄρτος ἐστὶν ἰδῆς, μηδ' ὅτι οἶνος ἐστὶ νομίστης· ἐγὰρ
ὡς αἱ λοιπαὶ βρώσεις εἰς ἀφεδρῶνα χωρεῖ· ἀπαγε! μὴ
τῆτο νόει. Ὡστερ κηρὸς πυρὶ προσομιλήσας ἐδὲν ἀπὸ-
σιάζει, ἐδὲν περισσάει· ἔτω καὶ ὧδε νόμιζε συνανα-
λίσκεσθαι τὰ μυστήρια τῇ τῷ σώματος ἐσσία. Διὸ καὶ
προσερχόμενοι μὴ ὡς ἐξ ἀνθρώπου νομίστητε μεταλαμ-
βάνειν τῷ Θεῷ σώματος, ἀλλ' ὡς ἐξ αὐτῶν τῶν Σερα-
φίμ τῇ λαβίδι τῷ πυρὸς ἥπερ Ἡσαΐας εἶδε τῷ Θεῷ
σώματος μεταλαμβάνειν νομίζετε, καὶ ὡς τῆς Θείας
καὶ ἀχράντης πλοῦτος ἐφαπτόμενοι ταῖς χεῖρεσιν, ἔτω
τῷ σωτηρίῳ αἵματος μεταλάβωμεν. Ἡμεῖς λοιπὸν διὰ
διὰ τὸν ἐπὶ ὄντα „λάβετε, φάγετε· τῆτο ἐστὶ τὸ σῶ-
μα-

les ne devraient point mettre la discorde entre ceux qui ne sont qu'hommes, & qui doivent se borner à vivre en frères & à cultiver la raison & la justice sans se persécuter pour des mystères, qu'ils ne peuvent entendre.

Tout ce que
j'oserais dire en
respe-

οἱ ὅποιοι δὲ εἶναι παρὰ ἀ-
πλῶς μόνον ἄνθρωποι, καὶ
οἱ ὅποιοι ἔπρεπε νὰ περιο-
ρισθῇ εἰς ἓ το, εἰς τὸ νὰ
ζῆν ὡς ἀδελφοί, καὶ νὰ
ἐξασκῇ τὸν λόγον καὶ τὴν
δικαιοσύνην, χωρὶς νὰ διώ-
κωνται καὶ νὰ κατατρέχων-
ται ὑπ' ἀλλήλων διὰ μυσή-
ρια τὰ ὅποια δὲν ἡμπορῇ
νὰ κατανοήσωσιν.

Ὅλον ἐκείνο ὅπῃ ἐγὼ ἤ-
θελα τολμήσω νὰ εἰπῶ πρὸς
F 5 τὰς

F 5

785

τῆς τῆς ἑξέως εἶναι δικαία καὶ Θεοφιλῆς καὶ ὁσία. Ὁ ἄ-
λλος γὰρ ἔστι ἡδὲ Χριστιανοῖς. Ἀλλ' ἡ ὑπὲρ τῶν τῆς πί-
στεως δογμάτων ἑξὺς καὶ διχόνοια κατ' ἄλλαν τρέπον ἡμπο-
ρεῖ νὰ εἶναι κακὴ καὶ ἐλεῖς, καὶ ἐδόλωσεν εἰς τὸν ὀλε-
θρὸν καὶ Φιλόχριστον πρέπεται· τότε· ὅταν κατανατᾷ εἰς
μίαν ἐμπαθῇ δυσμένειαν, καὶ ἀπάνθρωπον ἀπώλειαν καὶ
ωμότητα καὶ θηριωδίαν, καταδιώκοντα τυραννικῶς τῆς
ἀντιφρονούντας, καὶ βιάζοντα αὐτὰς, καὶ καταδυναστεύ-
οντα, καὶ πολυτρόπως ἀδικῶντα, καὶ πολλὰ καὶ ἕως θά-
νατον ἀνιλεῖν ἐπιβελούοντα. Ἡ τοιαύτη πάντως δὲν εἶ-
ναι διχόνοια κατὰ τὸ πνεῦμα τῆς Χριστιανισμοῦ, τὸ ὅποιον
εἶναι πνεῦμα ἐλέους, καὶ μακροθυμίας, καὶ ἡμερότητας.
Εἰς αὐτὸν λόγον, τόσον ἡ ὁμόνοια, ὅσον καὶ ἡ διχόνοια, ἡμ-
πορεῖ νὰ εἶναι ἡ μία καὶ ἡ ἄλλη καὶ καλὴ καὶ κακὴ, κα-
τὰ τὴν πρέπεται δηλαδὴ χεῖρ ἐκεῖνο, καὶ τὸτο κατὰ
τὴν κατάχρησιν, Ὅθεν καὶ πρέπει νὰ προσήχωμεν κα-
λῶς ἀναγινώσκοντες τὸν Συγγραφέα μας, μὴ τυχὼν καὶ
συνιστῶντας παρὰ τὸ δέον τὴν πρὸς τῆς ἑτεροδόξης ὁμό-
νοιαν, μᾶς εἰρήνη εἰς τὴν ἀδιαφορίαν.

Τὰς Ἐπισκόπους πασῶν τῶν
κοινωνιῶν (Φυλάττων πρὸς
αὐτὰς τὸ προσῆκον σέβας καὶ
τὴν δούλῳ εἶναι.) εἶναι ἔτο:
ὅτι ἐκεῖνοι ἐξ αὐτῶν οἱ ὅποιοι
ἤθελαν ὑπάσθην περιπατεῖν
περὶ ἀπὸ τὸ ἀσπῆτις εἰς
τὴν Ἐκκλησίαν, διὰ νὰ κηρύτ-
τουσιν εἰς τὸν λαὸν τὴν εἰρηνίαν
καὶ τὴν ὁμόνοιαν, ἤθελαν παρο-
μοιάζην ἰσῶς πολὺ περισσό-
τερον (τὸ δάχτυλον κατὰ τὰ
ἔκδοξ) μετὰ τὸς Ἀποστόλους, πα-
ρὰ ἐκεῖνοι ὅπῃ ἤθελαν ἐκφω-
νῆν ὁλίστα λόγια εἰς μίαν λει-
τურσίαν ὑπὸ τὸν ἦχον τῶν μου-
σικῶν ὁργάνων μιᾶς τριημε-
ρῆς συμφωνίας περιστοιχί-
μενοι ὑπὸ δορυφόρων καὶ
μοσκεταρίων, καὶ ὅπῃ μετὰ
τὴν πομπικὴν τελετὴν δὲν
ἤθελαν ἐξέρχωνται τῆς Ἐκ-
κλησίας, πάρεξ ἐν κυμβά-
λοις εὐήχοις, καὶ ἀλαλαγμοῖς,
καὶ ἐν φωνῇ σάλπιγγος.

Ἐγὼ δὲν θέλω νὰ ἐξετά-
σω, ἂν ἐκεῖνος ὅπῃ ἐγεννήθη
ἐπάνω εἰς μίαν φάτνῳ, ἐν
μέσῳ ἐνὸς βοῦς καὶ ἐνὸς ὄνα-
ρος, καὶ ὅπῃ ἔζησε καὶ ἀπέ-
θανεν εἰς τὴν χρείαν καὶ εἰς
τὴν

respectant les E-
vêques de toutes
les communions,
c'est que ceux qui
iraient à pied de
leur maison à l'E-
glise prêcher la
charité & la con-
corde, ressembleraient peut-être
plus aux Apôtres,
au moins à l'exte-
rieur, que ceux qui
diraient quelques
mots dans une mes-
se en musique en
quatre parties, en-
tourés de hallesbar-
diers & de mous-
quetaires; & qui
ne sortiraient de
l'Eglise qu'au son
des tambours & des
trompettes.

Je me garderai
bien d'examiner si
celui, qui naquit
dans une étable en-
tre un boeuf & une
ane, qui vécut &
qui

qui mourut dans l'indigence, se plaît plus à la pompe & aux richesses de ses ministres, qu' à leur pauvreté & a leur simplicité. Nous ne sommes plus au temps des Apôtres; mais nous sommes toujours au temps des citoyens; il s'agit de leurs droits, de la liberté naturelle, de l'exécution des loix solennelles, de la foi des sermens, de l'intérêt du genre humain. Tout cela existait avant qu'il y eût des prélats, & existera encore si jamais (ce qu'a Dieu ne plaise) on a le malheur de se passer des prélatu-
res.

τινὲν ἔνδειαν, ἀρέσκειαι ἢ ἐ-
πευδοκεῖ περισσότερον εἰς
τινὲν μεγαλοπρέπειαν ἢ εἰς
τὰ πλεῖστη τῶν ἰδίων ὑπηρε-
τῶν, ἢ εἰς τὴν πτωχείαν τέ-
των ἢ τὴν ἀπλότητα. Ἡ-
μεῖς δὲν ἡμεῖς πλεον εἰς τὰς
καιρὰς τῶν Ἀποστόλων· ἀλλ'
ἡμεῖς ἡμεῖς πάντοτε εἰς τὰς
καιρὰς τῶν συμπολιτευομέ-
νων. Ὁ λόγος εἶναι περὶ τῶν
δικαιωμάτων ὅσα εἰς τέττας
ἀνήκουσιν, περὶ τῆς φυσικῆς
ἐλευθερίας, περὶ τῆς τηρή-
σεως τῶν πανδήμων νόμων,
περὶ τῆς πίσεως ἢ φυλακῆς
τῶν ὅρκων, περὶ τῶν διαφε-
ρόντων ἀπλῶς τῷ γένει τῷ
ἀνθρωπίνῳ. Ὅλα αὐτὰ ἦ-
σαν εἰς τὸν κόσμον πρὶν κα-
τασταθῆν οἱ τῆς Ἐκκλησιασι-
κῆς διατάξεως προεσῶτες ἢ
πρόεδροι· ἢ ὅλα θέλει μέ-
νεν ἀκόμι, ἀν' ἐξ ἀτυχίας αἰ-
τοιαῦται ποτὲ προεδρεῖαι ἢ
προσασίαι, φανέν (ὅ μὴ γέ-
νοιτο!) περιτλῆ (1). Τὰ ἀ-
ξιώ-

(1) Περιτλῆς ἄπαγε! (νομίζω) τὰς προεδρείας ἢ
προσασίας ἐκείνας ὁ συγγραφεὺς ἐννοεῖ ἐπὶ τῇ παρόντι,
αἱ ὁποῖαι μετὰ τῇ Ἐκκλησιαστικῇ βαθμῇ ἐνωμένῳ ἔχου-
σι

ξιώματα ἡμπορῶν νὰ καταρ-
 ῖθῃ, τὰ περὶ τῶν πισθίμων
 διάφορα φρονήματα ἡμπο-
 ρῶν νὰ παύσῃ, τὸ δικαίωμα
 τῶν Ἑθνῶν εἶναι αἰώνιον.

res. Les dignités
 peuvent s'abolir, les
 sectes peuvent s'é-
 teindre; le droit des
 gens est éternel.

TA GENOMENA.

F A I T.

Ἡ εἰς Χριστὸν πίσις ἀρτο-
 πόρησε πολὺ νὰ διαδοθῇ εἰς
 τὰς Σαρμάτας (1). Τὸ ἔθ-
 νος ἦτον πολεμικὸν καὶ ἦτον
 πτωχόν· ὁ ζήλος τῶν Μισ-
 σιοναρίων (2) τὰ ἐδυσωπήθη.

Ἡ

La religion Chre-
 tienne ne pénétra
 que très tard chez
 les Sarmates. La
 nation était guer-
 rière & pauvre. Le
 zèle

σι τὴν πολιτικὴν ἡγεμονίαν. Ἐν αἷς εἶναι ὁ αὐτὸς καὶ
 Μωσῆς καὶ Ἀαρὼν κατὰ τὸ αὐτὸ, καὶ τὰ δύο ἅμα. Ἐ-
 κείνας συντόμως τὰς ὁποίας χρονολογῶν ἐνωτέρω ἔλεγεν
 ὅτι συνέστησαν εἰς τὸν καιρὸν τῆς Ἀναρχίας, ὅταν περιῆλ-
 θεν ἡ Αὐτοκρατορία εἰς τὸν τῷ Αἰγυπτίῳ Ῥοδόλφον.
 Εἶδεν κατ' ἄλλον τρόπον τὰς διαφορὰς τῆς Ἐκκλησίας βαθ-
 μὸς ἐννοεῖ, ἐξ ὧν ἡ Ἐκκλησιαστικὴ διακοσμεῖται Ἱεραρχία,
 βαρὺς ὁ λόγος, καὶ προπετέστερος. Περιττὴ ποτὲ δὲν εἶ-
 ναι ἡ εὐτακτος διακόσμησις τὴν ὁποίαν ἀνῶθεν οἱ Θεηγό-
 ροι Ἀπόστολοι ἐκ θείας ἐπιτοίας διέταξαν, καὶ ἀκολού-
 θως οἱ μετ' ἐκείνους Ἱεροὶ Ἄνδρες καὶ Θεοφῶτιτοι, εἰς
 Οἰκουμενικὰς πληρεσάτας Συνόδους κατησφάλισαν καὶ
 ἐσερέωσαν, καλῶς εἰδότες ὅτι τάξει τὸ πᾶν καὶ καλλιῶ-
 νται, καὶ κρατύνεται, καὶ οἰκονομεῖται.

(1) Σαρμάται, καὶ κατ' ἀποβολὴν ἐνίοτε τῷ ῥ.
 Σαμάται, οἱ κατ' ἡμᾶς Πολόνοι καὶ Λέχοι.

(2) Μισσιοναρίους οἱ Δυτικοὶ ὀνομάζουσι τὰς εἰς τὸ
 κήρυγμα τῷ Εὐαγγελίῳ ἀποσελλομένους εἰς ἔθνη διάφο-
 ρα.

zèle des missionnaires la respecta. La Pologne proprement dite ne fut chrétienne qu' à la fin du dixième siècle. Boleslas en l'an-

Ἡ Πολονία ἡ ἰδίως ἔτῳ λε-
 βομένη (1) δὲν ἐχρυσιάνισεν
 εἰμὴ περὶ τὰ τέλη τῆ δεκά-
 τῃ αἰῶνος. Βολέσλαος δὲ
 ἔτει 1001 τῆς κοινῆς τῶν ἀ-
 πό Χρυσθ χρόνων ἐξαριθμή-
 σεως (2), ἐχρημάτισεν ὁ
 πρῶ-

ρα. Μίσσιο γὰρ παρ αὐτοῖς ἡ ἀποβολή, καὶ Μισσιο-
 νάριος ὁ Ἀπόβολος, ἢ ὁ Ἀπεσταλμένος.

(1) Καθὸ καίται χαρὶς τῆς Λιθuanίας, καὶ τῶν
 ἄλλων χαρῶν, τὰς οἷας εὐλογεῖς περιέχει τὸ τῆς Πο-
 λονίας κράτος.

(2) Κατ' ἀρχαίς καὶ μεταξύ τῶν Χρυστιανῶν οἱ Ἰσο-
 ρικοί ἐδιώριζον τὲς χρόνους, ἢ ἀπὸ καταβολῆς Κοσμο τό-
 σης καὶ τῶς ἀριθμητικῆς, ἢ ἀπὸ Ἀβραάμ. Ἄλλοι κα-
 τὰ τὰς παρ' Ἑλλήσιν Ὀλυμπιάδας· ἄλλοι ἀπὸ τῆς ἐκ-
 στρατείας κατὰ τῶν Περσῶν Ἀλεξάνδρου τῷ Μακεδόνας,
 οἱ οἱποιοὶ καὶ ἐλέγοντο χρόνοι τῶν Συρομακεδόνων· ἄλλοι
 μετὰ ταῦτα ἀπὸ Διοκλητιανῆ, ἥτις καὶ ἀνομάθη Ἐπο-
 χὴ μαρτυρικῇ, διὰ τὸν ἐπ' ἐκεῖνους τῷ τυραννικῷ γεγονότα
 κατὰ τῆς Ἐκκλησίας φρικτὸν διωγμὸν. Ἀλλὰ τέως κα-
 τὰ τὸν 5. αἰῶνα ἐπὶ τῆς Αὐτοκρατορίας τῷ Ἰεσινιανῷ
 ἀρχισαν νὰ χρονολογῇ ἀπὸ τῆς τῷ Κυρίῳ καὶ Θεῷ ἡμῶν
 εἰαν θρωπῆσεως, λέγοντες: ἀπὸ τῷ Σωτηρίῳ Ἐβρ,
 ἀπὸ Χρυσθ, ἀπὸ τῆς Ἐνσαρκῆς οἰκονομίας, κτ. Πρῶ-
 τος δὲ ἰσορεῖται νὰ ἔγινε τῆς συνηθείας ταύτης εἰσηγητῆς
 Διονύσιος ὁ μικρὸς ἐπιλεγόμενος. Αὐτὸς Σκύθης ὢν τὸ
 γένος, Μοναχὸς τὸ ἐπάγγελμα, χρονολόγος τὴν πα-
 ραδὶκῶν, ἀντὶ τῆς ἀπὸ Διοκλητιανῆ χρονικῆς ἀναμετρήσεως,
 εἰσηγάγεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὲς ἀπὸ τῆς Ἐνσαρκώσεως
 χρόνους, ἀριθμήσας ἔτος ἀπὸ Χρυσθ 532. ἀρχαῖα καὶ
 ἀναφέρεται τις ἄλλος πρὸ τῷ Διονυσίῳ τέτε, Μοναχὸς
 καὶ

πρῶτος Βασιλεὺς Χρῆσια-
νός (1) ἔτος διελάμπρυνε, κατέ-

l'an 1001. de notre
ère vulgaire fut le
pre-

καὶ ἐκεῖνος Αἰγύπτιος, ὀνόματι Πανόδωρος, ἀρχηγὸς τῶν
τοιούτων ἔθους ἐπὶ τῆς Βασιλείας τῆς Ἀρκαδίας γενόμενος.
Ἡ Ἐποχὴ αὕτη τῶν χρόνων, ἣτις καὶ Διονυσιακὴ καλεῖ-
ται, μεταξύ τῶν Χρῆσιανῶν ἐπεκράτησε, καὶ κρατήσῃ,
καὶ κρατῇ. Ἐμείνουν ὁμως παρὰ τοῖς χρονολογῶσι περὶ
αὐτῆς κάποια διαφωνία· καὶ οἱ μὲν λέγουσιν ὅτι τὰ Διο-
νυσιακὰ ταῦτα ἔτη, καθὼς τὴν σήμερον ἀριθμῶνται δι-
δῶσι περισσότερας, ἀπὸ ὅσας τῶν ὄντι ἀπὸ Χρῆστῃ παρῆλ-
θόν, χρόνες 7, ἢ 8· οἱ δὲ ἐξ ἐναντίας ὅτι ὀλιγωτέρας, οἱ
μὲν 1, οἱ δὲ 2, οἱ δὲ 3, οἱ δὲ 4, οἱ δὲ καὶ 5, ὥς τῶν 6.
Ὅθεν οἱ μὲν τὸν προχρονισμόν ὑποφράζονται ἀφαιρῶσιν,
οἱ δὲ τὸν μεταχρονισμόν ὑποπτύζοντες προδέττειν
πλείονας ἢ ἐλάσσονας χρόνας, ὅταν θέλωσι κατὰ τὴν
ἰδίαν γνώμην καὶ χρονολογήσιν τὴν ἐν χερσὶν ὑπόθεσιν αὐ-
τῶν πρὸς ἀκρίβειαν. Οἱ δοκιμώτεροι τῶν χρονολόγων,
ἴσως δὲ καὶ οἱ περισσότεροι κρίνουν ὅτι ὁ Διονύσιος ἐπε-
βράδυνε 4. χρόνας τὸ ἀληθὲς καὶ κύριον ἔτος καθ' ὃ ἐπλη-
ρώθη ἡ ὑπερφυῆς τῆς Κυρίας κατὰ σάρκα γέννησις· ὥς
κατὰ τέτῃς ἀνάγκη εἶναι καὶ ἔχωμεν, ἔτος ἡδὴ τὸ ἐνεση-
κὸς 1772. Ἀλλ' οἱ Ἱσπανοὶ κοινῶς τὰς ἀκριβολογίας
ταύτας ἀφίνοντες εἰς τῆς ἰδίως χρονολόγους, ἀκολουθεῖσι
τὴν τῶν ἀπὸ Χρῆστῃ τῆς Σωτῆρος χρόνων ἐξαριθμῆσιν, κα-
τὰ τὴν ἐκ κοινῆς συμφωνίας ἐπιτεράξασαν εἰς ἅπασαν τὴν
Εὐρώπην, συνήθειαν, λέγοντες εἰς τὸ παρὸν ἔτος, λόγῃ
χάρειν, 1768. καὶ διὰ τῆτο ὀνομάζουσι τὴν Ἐποχὴν ταύ-
την καθὼς καὶ ὁ Συγγραφεὺς ἡμῶν τὴν ὀνόμασεν, (ἐξ ἧς
ἐπαρκαλινῆθῃμεν καὶ κάμωμεν καὶ τὸ παρὸν σημειῶμα,
πρὸς εἰδήσιν τῶν ἀμαθεσέρων, πρὸς ὅς ἀφορῶσι καὶ ὅλας
τὰς ἐπίλοιπας ἡμῶν ταῦτα σημειώματα). Ἐποχὴν κοι-
νὴν, ὡς παρὰ πᾶσιν ἡδὴ ἐν χρήσει ὑπάρχουσαν.

(1) Ἱσπεῖται ὁμως Μικίσλαος Δεῦξ τῆς Πολωνίας,
διὰ Δαυβρούκας τῆς συζύγου, ἣτις ἐν θυγατρὶ Βολεσλάε
τῆς

premier Roi Chrétien; & il signala son Christianisme en faisant crever les yeux au Roi de Boheme.

Le grand Duché de Lithuanie vaste país qui fait presque la moitié de la Pologne entière ne fut chrétien, que dans le quinzième siècle; après que Jagellon grand Duc de Lithuanie eut épousé la Princesse Edwige au quatorzième en 1387. a condition qu'il ferait de la Religion de la Princesse, & que la Lithuanie serait jointe a la Pologne.

Οπ

καλέσῃσεν ἐπίσημον τὸν ἑαυτῷ Χριστιανισμόν, μετὸν ἀέκαμε νὰ ἐξορύξεν τὰς ὀφθαλμοὺς τῷ Βασιλέως τῆς Βοεμίας (1).

Τὸ μέγα Δεκάτον τῆς Λιθuanίας, Ἐπαρχία δρυχωροτάτη, ἢ σχεδὸν τὸ ἡμισυ τῆς ὀλοχερῆς Πολωνίας δὲ ἐδέχθη τὴν τῷ Χριστῷ πίσιν, εἰμὴ κατὰ τὸν δέκατον πέμπτον τῆς Ἐκκλησίας αἰῶνα, ἀφ' ἧς Ἰαγγελόνιος ὁ τῶν Λιθuanίων μέγας Δεξ' ἐνυμφώθη εἰς τὸν δέκατον τέταρτον, ἔτει 1387. τὴν Βασιλίδαν Ἐδβιγίαν, ἐπὶ συμφωνία, ὅτι αὐτὸς μὲν ἡσπάζετο τῆς Βασιλίδος τὴν πίσιν, ἡ δὲ Λιθuanία ἐμελλεν νὰ μένη εἰς το ἐξῆς ὡωμένη μετὶ τὴν Πολονίαν, εἰς ἑνὸς Κράτους ἢ μιᾶς Δυναστείας συγκρότησιν.

Θέλει

τῷ Δεκτῷ τῶν Βοέμων, τὴν Χριστιανικὴν πίσιν πρῶτος δεξάμενος ἐν ἔτ. 965.

(1) Εἰς τὰ Χρονικάτε ὁ Συγγραφεύς, ἔτ. 1004, λέγει ὅτι ὁ νέος τῆς Πολωνίας Βασιλεὺς, χριστιανὸς ἤδη, κρίσκωντας ὀκαιρίαν διὰ τὴν ἀσθένειαν ἑνὸς Βολεσλάου Δεκτῷ τῆς Βοεμίας, τὸν ὑπέταξε, καὶ τὸν ἐξετύφλωσε, μιμέμενος τὴν μέθοδον τῶν Χριστιανῶν Αὐτοκρατόρων τῆς Ανατολῆς καὶ τῆς Δύσεως.

d'autres noms, d'autres emblèmes, d'autres rites; on les appelait Payens. La grace de Jésus Christ qui est venu pour tout

συμβόλοις, ἄλλαις τελεταῖς, ὠνομάζοντο Ἐθνικοὶ (1). Εἰς τὴν χάριν τῆς Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς ἐλθόντος τὸν κόσμον ἅπαντα σῶσαι, δὲ ἦσαν ἀκόμι κλητοὶ (2). καθὼς εἶπε

(1) Ἐθνικοὶ· Ὁ Συγγραφεὺς μεταχειρίζεται τὸ ὄνομα Payens, ἐκ τῆς Λατινικῆς Pagani Παγάνει, τὸ ὁποῖον σημαίνει Κωμήτας, ἦτοι τῆς ἐν ταῖς Κώμας οἰκῶντας· διατὶ μετὰ τὴν ἀπλῶσιν τῆς Χριστιανικῆς πίστεως, οἱ ἐπιμένοντες εἰς τὴν πλάνην τῆς εἰδωλοθρησκείας, οἷόντινα λείψανα τῆς ἀθεότητος, ἐκατοίκων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰς Κώμας καὶ τὰ χωρία. Ὅτι Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας, καὶ ἐξῆς οἱ αὐτῆς υἱοὶ καὶ διάδοχοι ἀπηγόρευον ἀπὸ τὰς πόλεις τῆς εἰδωλικῆς πλάνης τὴν ἀσκήσιν· ὅθεν ἰωαγκάζοντο οἱ δυσσεβεῖς θρησκεύται νὰ ἐπιτελῶσι τὰς ἐαυτῶν τελετάς ἐν ταῖς Κώμας καὶ ἐν τοῖς χωρίοις παρὰ μέρος ὑποστελλόμενοι.

(2) Τὰ κρίματα Κυρίως ἀβυσσος πολλή· τὸ νὰ ζητῇ λόγον περὶ αὐτῶν ὁ ἄνθρωπος τὸν Θεόν, θρασυτής μεγάλη, ἀσίβεια, ἄνοια, μανία. Τόσαι χιλιάδες χρόνων πρὸ τῆς Οἰκονομίας παρῆλθον, καὶ ἐξαίρεμένης μιᾶς μικρᾶς γωνίας ἐν τῇ γῇ, τῆς Ἰουδαίας λέγω, ἐνθα μόνον γνωστὸς ἦν ὁ Θεός, τὰ λοιπὰ πάντα Ἐθνη, γενεαὶ γενεῶν, κατὰ πάσαν τὴν οἰκῶμένην ἔσχιζοντο. Μετὰ τὴν Οἰκονομίαν κατ' ὀλίγον ὀλίγον ἀρχήσῃ νὰ πληθύνεται ὁ Χριστιανισμός, ἀλλ' οἱ περισσότεροι ἔμενον τετυφλωμένοι εἰς τὴν ἀσίβειαν. Ἐδυναμίσθη τέως μὲν τὴν ἀδυναμίαν ἢ πίσιν, ἀρχήσῃ νὰ τελειῖται ἐν ἀδυνείᾳ αὐτῆς ἡ δύναμις, καὶ μὲ ὅλας τὰς φρικτὰς διωγμὰς ὅπῃ ἀπὸ τόσας τυράννας, καὶ μὲ ὅλας τὰς σφοδρὰς λογομαχίας καὶ ἐρεῖς καὶ ἐναντιώσεις ὅπῃ ἀπὸ τόσας Αἰρετικῶν, τὸ κήρυγμα ἐδοκίμασεν. Ἐξαπλώθη ἔμεν εἰς τὰ πέρατα τῆς

γνωστὸ κόσμῳ, ἀλλὰ δὲ ἀνοιξαν οἱ περισσότεροι τὰ ὅμ-
ματα εἰς τὸ τοῦτο. Ἐφάνησαν κλητοὶ πολλοὶ, ὅχι
ὅλοι· καὶ ἀπὸ τῆς κλητῆς πάλιν τέττας, οἱ ἐκλεκτοὶ
ὅχι οἱ περισσότεροι, ἀλλὰ ὀλίγοι. Τὶ διὰ τοῦτο; ἔχομεν
ἡμεῖς διὰ τοῦτο νὰ συγκύσωμεν τὰς ἀδοκίμας μὲ τὰς
ἐκλεκτὰς, καὶ μὲ τὰς κλητὰς τὰς ἀκλητὰς; πρέπει δια-
τοῦτο νὰ συστήσωμεν ἀδιαφόρως ἀπὸ ὅλων τὸ ἀνθρώπινον
ἓνα σύστημα σωζομένων; ἀπαγε! Τὸ τοῦτο ὅχι μόνον ἀνατρέ-
πει ἐκ θεμελίων τιμὴν πῖσιν, ἀλλ' ἐτι μάχεται καὶ εἰς τὸν
ὀρθὸν λόγον· ὅχι μόνον ἀναιρεῖ τιμὴν Γραφίῳ, ἀλλὰ κα-
ταργεῖ καὶ τιμὴν θείαν δικαιοσύνην. Εἰς τιμὴν βασιλικὴν
πόλιν ἐδῶ τῆς χάριτος καὶ τῆς δικαιοσύνης, ἐκεῖ τῆς ἀπο-
λαύσεως καὶ τῆς δόξης „ἐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν πᾶν
„κοινὸν, καὶ ποιῶν βδέλυγμα καὶ ψεῦδος, εἴμῃ οἱ γε-
„γραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τῆς ἀρενῆς. Ἀποκ. ΚΑ'
„27. Ἐξω οἱ κύνες, καὶ οἱ Φαρμακοὶ, καὶ οἱ πόρνοι, καὶ
„οἱ Φονεῖς, καὶ οἱ εἰδωλολάτραι, καὶ πᾶς Φιλῶν καὶ
„ποιῶν ψεῦδος. ΚΒ'. 15. Μηδένα δὲ σκανδαλιζέτω ἡ
ὀλιγότης τῶν πισθύνοντων, καὶ ἐτι μᾶλλον τῶν σωζομένων.
Ὁ σοχασμὸς ἔστος δὲν πρέπει νὰ προξενῇ μίαν ἀξιοκατά-
κριτον κακοπισίαν, ἀλλὰ πρέπει νὰ γεννᾷ εἰς αὐτὸν φόβον σω-
τηριώδη. Τὸ ποιμνίον τῆς Σωτῆρος ἡμῶν καὶ Θεοῦ ἐν τοῖς
Εὐαγγελίοις τὸ ὠνόμασε ποιμνίον μικρὸν, εἰς αὐτὸ μόνον
εὐδοκεῖ, αὐτὸ μόνον ὡς ἴδιον τὸ γνωρίζει. Αὐτὸς γινώσ-
κει τὰς ὄντας αὐτῷ· καὶ γνωρίζει τὰ πρόβατά τε, καὶ
ἀπὸ τὰ πρόβατά τε γνωρίζεται· καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ
καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν. Ἄς φροντίσῃ λοι-
πὸν καθ' ἓνα καὶ νὰ γνωρίσῃ καὶ νὰ γνωριθῇ μὲ τὸ νὰ
ὑποταχθῇ εἰς αὐτὸν τὸν ποιμένα, καὶ νὰ τὸν ἀκολουθή-
σῃ. Ἡ φωνὴ αὐτῆς πανταχῇ ἠκέσθη, καὶ ἀκέσεται, καὶ
θέλει ἀκρωθῆ. Τὸ τοῦτο τῆς θεοπνεύσεως διδασκαλίας πε-
ριήστραψεν εἰς ἀρκετὸν μέρος τῷ κόσμῳ, καὶ θέλει ἀστρά-
ψει καὶ εἰς πάντα τὰ πέρατα νὰ τὸ ἴδῃ καὶ οἱ Ἑθνηκοί,
καὶ

avait été refusée ainsi
qu'à plus des trois
quarts de la terre. τ

Leur

καὶ οἱ Ἰσραηλῖται, ἄχε
,, σέλθη, καὶ ἔτω πᾶς Ἰσρ
,, ΙΑ'. 26. Ὅθεν θέλει συ
τῷ ποιμένι ἡ μία καὶ μόνη π
τὴν ὁποίαν μόνοι ἐκεῖνοι ἄς πρόσβα
ὅσοι να καταγραφῶν παρὰ τῷ Θεῷ

(1) Συλλογίζομενοι οἱ Σοφοὶ, ὁ
πλῆθος τῶ ἀνθρωπίνου γένους, το
ζῇ διεσπαρμένον εἰς τὰ τέσσαρα μέρη
μερίζοντες το ὁλοχρεῖστον εἰς μέρη τῆ
ὅτι τὰ πέντε τριακοσημόρια εἶναι Χριστι
μεθάνοι, τὰ λοιπὰ δεκαεπένεα Ἑθνικοὶ καὶ
Καὶ κατὰ τὸν λόγον τῆτον πλέον παρὰ
τημόρια, ὡς ἐδᾶ λέγει ὁ Συγγραφεύς μας, τ
τε ἑκτημόρια, (ὅπῃ δίδωσι τεταρτημόρια τρία
τημόριον ἐτι τῶ τετάρτῃ) τῆς εἰς τὴν πῖς
ἀκόμι δὲν ἤξιώθησαν. Ἄν τινὰς λογαριάσῃ κ
ρὸν τὸν ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἕως τῶ Χριστοῦ, κα
τῶ πληθυσμῷ τῆς χριστιανισμοῦ, ἡ διαφορὰ
ἀσυγκρίτως μεγαλητέρα, Ἄν διαχωρίσῃ ἐτι ο
τῆς μας καὶ ἀπὸ τῆς Χριστιανῆς μόνος εἰς ἓνα μ
ὀρθοδοξῆς, ἀν ἐκλέξῃ τῆς καὶ ἀπὸ τῆς ὀρθοδόξ
τῆς σωζόμενης, ἡ ὀλιγότης τῆτων πρὸς ἅπασαν
καταβολῆς ἕως τῆς συντελείας ἀνθρώπινον φύσιν
ἐξαισία. Οὐδεὶς ἀρνεῖται τὸ πρᾶγμα. Ἄλλ' ὁ π
τῆς τῶ ἀναλογισμῷ δύο συμπέρασματα ἡμπορεῖ να
βῇ, καὶ τὰ δύο ὠφελιμώτατα. Πρῶτον θέλει φερεῖ
μᾶλλον εἰς τὴν πῖσιν, βλέπωντας πραγματικῶς α
θεύσαν τὴν Εὐαγγελικὴν ῥῆσιν ὀλίγοι οἱ ἐκλεκτο
καὶ τὴν ἄλλην, ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι. Δεύτερον θέλει
συλ-

Leur temps n'éta
pas venu ; toute
leurs générations é
taient livrées au
flammes éternelles
du moins c'est ain
qu'on pense a Rome
ou ce qu'on feint

ε ε ναμ

d'y

ἕνα φόβον ἔνθεον καὶ σωτηρίαν
ἐπροσυχὴν μεγάλῃ τιῇ σωτηρίᾳ
τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀνα
Πέτ. Α'. κεφ. Α'. 17. δεόμενος ἀπὸ
θεῷ νὰ τὸν ἀξιῶσθαι τῆς αὐτῆ χάριτος
αὐτὸς ἕνας ἀπὸ τῶν τάξιν τῶν ἐκλεκτῶν
νων.

οὐκ ἐκ τῆς Ῥώμης εἰς τὸ αὐτὸ ἀδίκως διαβάλλοντα
ἐγγράφως ὅτι καθ' ὑπόκρισιν πλάττοντα
σία πᾶσα ἐξ ἀρχῆς ἀπλάτως καὶ ἀνυποκρίτως
όνησε, καὶ ἡ τῆς Ανατολῆς, καὶ ἡ τῆς Δύσεως
ἀνάγκη καὶ πάντες οἱ Χριστιανοὶ μετὰ βεβαι
ῆ πληροφορίας ἀδιστάκτως νὰ ἔχουν τὸ φρό
Εἰς Κύριος, μία πίσις. ἐν βάπτισμα, μία σωτη
ς. Ἄν δώσωμεν τιῇ ψῆφον εἰς τιῇ τυφλίῳ κρ
ἀνθρώπῳ ὅς τις νοσεῖ ἀδιαφορίαν εἰς τὰ τῆς π
ὅπῃ θέλει νὰ εἰπῇ, ἂν δώσωμεν τὸ κλειδί εἰς τ
ένος, ὁ ὅποιος ἔχωντας ὅλας τὰς θεσκειὰς ἰσοδ
ες δὲν ἔχει ἀκολέθως ἐθεμίαν, ὁ τοιοῦτος ἀνοίγει τ
ραδεῖσαι τὰς πύλας εἰς ὅλας ἐπίσης· καὶ εἰς τὸν π
ον, καὶ εἰς τὸν κακόςπιστον, καὶ εἰς τὸν ἄπιστον. Ὁ κα
κόφρων Ζεῖγγλιος εἰς τιῇ ἐπιστολῇ αὐτῇ πρὸς Φραγ
γίσκον τὸν Α'. Βασιλεῖα τῆς Γαλλίας εἰσάγει εἰς τὸν πα
ράδεισον χωρὶς δυσκολίαν καὶ τὸν Ἡρακλῆν, καὶ τὸν Θη

d'y penser. Cette
idee est grande: tu
feras

σεία, καὶ τὸν Σαυράτιω, καὶ
μαῖν, καὶ τὸν Κάμιδον, καὶ
πίωνας. Ὁ Συγγραφεὺς
ἐπιγραφὴ Βελισάριο
Φήμιω, καὶ ἐπεξένησε
μας, συναριθμοῖ (Κεφ.
καριότητος καὶ δόξης, καὶ
καὶ τὰς Ἀντωνίνους. Ἡ
ράπισεν ἐκ πολλῶν γενναίων
des Variations, Tom. I. Livre
λισάριον τὸν ἀπέλεγεν καὶ τὸν
Σαρβάνη τῆς Γαλτίας Θεολόγοι δια
Ιενίε 27.) ἐκδοθέντος παρ' αὐτῶν
αὐτὴ ἡ γνώμη εἶναι ψευδὴς, ἐναντ
τὸν λόγον, καὶ εἰς τὸν νόμον τῆς
τολμηρὰ καὶ θρασεῖα, ἐναντία κε
γραφίῳ, καὶ εἰς τὴν τῆς Ἐκκλησια
καὶ ὅτι πνέει Φανεράν τιμὴ κακοδοξί
ρεσιν. Ὁ Συγγραφεὺς καὶ εἰς ἄλλα π.
τῶν Συγγραμμάτων αὐτῷ φαίνεται νὰ ἀρέσκειται
βαδόντως εἰς τιμὴ τοιαύτῳ κακοφροσύνῳ, καὶ ἰδὲ
τὰ πάροδον καὶ ἐδῶ τιμὴ ἀναμασσά, καὶ τιμὴ θρίσκει α
τῷ σώματι αὐτῷ ὑπὲρ μέλι γλυκάζον. Αὐτὴ καθολικὰ
εἶναι ἡ γνώμη τῶν λιβερετίνων καὶ τῶν ἀδελφῶν χαρί
ζεν εἰς τὰς ἐθνικὰς καὶ εἰδωλολάτραις ἐκείνῳ τιμὴ μακα
ριότητα τιμὴ ὅποιαν αὐτοὶ ὀλίγον ἐλπίζουσι, καὶ παρεργο
ρὲν τοιαυτοτρόπως ἑαυτοὺς δελεάζοντες τιμὴ ἑαυτῶν ἀνελ
πίσιαν· καταλέγειν τινὰς τῶν ἡρώων τῆς παλαιότητος,
ἀνδρας ὅπῃ ἀνάμεσα εἰς πολλὰς κακίας ἀφῆσαν εἰς τὸν
κόσμον κάποιαν Φήμιω διάτινα προτερήματα
γράφουσιν ἐπ' ἐξουσίας εἰς τὸ βιβλίον τῶν

feras puni a jamais si
tu ne pense pas sur
le bord du Volga ou
du Gange comme je
pense sur le bord de
l'A-

παρά εἰς τιῷ ὑπόληψιν
τῷ θέλεσι νὰ δείξεν τὰ
καὶ δὲν εντρέποντο, ἦδε-
τὸν Ἀριεῖδιν καὶ τὸν
καὶ τὸν Ἐπίκερον, καὶ
τὸν τὸν Νέρωνα καὶ τὸν Καλ-
τιῷ Διονύσιον, καὶ τὸν Φάλα-
Ματαιῶντα ὅμως ἐν τοῖς διαλο-
κοῖς ἔτοι φιλόσοφοι, καὶ δόξαντες
μαρῶνθησαν. Ἡμεῖς ἔχομεν παρὰ
προκεκηρυγμένῳ περὶ τέτε τιῷ ψῆ-
φισι δίδωκεν ὅτι θέλει διακρίνει ὁ μένον τὰ
τῶν ἐρίφων, ἀλλ' ἔτι καὶ τὰ πρόβατα ἀ-
στάτων· τὰ ἀκρόντα τῷ ποιμένος τιῷ Φωνίῳ,
καρηνόων καὶ ἀπολωλότων· Αὐτὸς ὁ ἴδιος μᾶς
εὐσεφεν, ὅτι ἔχει τὸ πλῆρον ἐν τῇ χειρὶ αὐτῷ, καὶ δια-
κριεῖ τιῷ ἄλωνα αὐτῷ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον εἰς
ποδήκας, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέσῳ.

(1) Βόλγα Ποταμός, ὁ ῥὰ πάλαι καλέμενος,
ἐκβάλλων εἰς τιῷ Κασπίαν Θάλασσαν.

(2) Γάγγης ὁ μέγιστος τῶν κατὰ τὴν Ἰνδικὴν πο-
ταμῶν.

(3) Ἀννίῳν ποταμός ἐξ Ἀλβης ῥέων τῆς πρὸς Μαρ-
σοῖς Λατινικῆς πόλεως, καὶ διὰ τῷ ὑπ' αὐτῇ πεδίῳ μέχει
τῇ πρὸς τὸν Τίβερην συμβολῶς. Σπαρτάβ Γερμαν Βιβ. Ε'

L'Anio. On ne peut
porter ses vues plus
haut & plus loin. ρα

Il arriva un grand
malheur a ceux nou-
veaux Chrétiens au
seizième siècle. L'hé-
résie pénétra chez
eux ; & comme
l'hé-

μάθη δὲ Ἀννίων, ὅτι Ἀννί-
τῷ ἐπνίγη, ὅταν Κάθητος ἦεν
Σαλίαν, καὶ τὴν ὑπῆγεν εἰς τὴν
ραδικήν. Ἐβλ. καὶ Γαμαῖ.

(1) Τῷ ὄντι κατεπαίρει
γισμῶν ὑψώμα, ἐκεῖνος ὅπῃ δὲν
να ἐν ταῖς θείαις Γραφαῖς, καὶ ταῖς
κλησίας, ἀλλ' ἀνταπεκρινόμενος τῷ Θεῷ
τὶ ὅτως, ἢ ὅτως ἐδικαίωσεν.

(2) Σιγισμῆνδος ὁ Αὐγυστες ἀναγερευθεὶς Βασι-
τῆς Πολονίας ἐν ἔτει 1548, δὲν ἐμιμήθη τὸν πρὸ αὐτοῦ
εἰς τὸν κατὰ τῆς Λαθηνανικῆς αἰρέσεως ζῆλον, ὅθεν ἀρ-
χισαν νὰ διασπείρονται εἰς τὸ ἐκεῖ ἔθνος κατ' ὀλίγον ὀλί-
γον τὰ Λαθηνανικά φρονήματα. Οἱ νέοι τῶν Πολόνων παρ-
δάζοντες εἰς τὰ Σχολεῖα τῆς Βιττεμβέργης καὶ τῆς Λει-
ψίας ἐποτίζοντο τὰς καινοτομίας, καὶ ἐπιστρέφοντες εἰς
τὰς ἑαυτῶν πατρίδας, ἐποτίζον τὰς συμπολίτας.
Τινὲς τῶν ἐκεῖ Διδασκάλων δὲν ελείπον ὁμοίως νὰ κατη-
χῶν εἰς τὰ αὐτὰ δόγματα τὰς αὐτῶν μαθητάς, ὅθεν ἐν-
τὸς ἐλίγῃ συνεκροτήθησαν εἰς τὴν Λαθηνανικὴν διὰ Φοροῦ Λα-
θηνανικῆ Ἐκκλησίαν. Δὲν ἠμέλησαν ἀπὸ τοῦ ἄλλο μέρους
καὶ οἱ Καθολικὲς νὰ ἀποσείλουν εἰς τὸ αὐτὸ ἔθνος καὶ

l'hérésie damne les hommes encore plus que le paganisme, le salut des Polonois était en grand danger. Ces Hérétiques se disaient enfans de la primitive Eglise, & on les appelait novateurs; ainsi on ne pouvait convenir des qualités.

Outre ces réformés d'Occident, il y avait

των κήρυκας, καὶ ἔσμεν καὶ ἔτοι εἰς τὸ ἴδιον πολλὰς προσηλύτους. Τὰ νέα κόμματα τὸ μὲν πρῶτον κατ' ἀλλήλων ἀντιφερόμενα ἦσαν πολέμια, ἀλλ' ἰδόντες ὅτι συνέφερον εἰς αὐτὰς ἡ ἑνώσις, συνῆψαν τὰς δυνάμεις ἐκ συμφώνου κατὰ τῶν Καθολικορωμάνων, οἱ ὅποιοι ἀφ' ἑ ἀναψέ τὸ κακόν, πλέον δὲν ἐδυνήθησαν νὰ τὸ σβέσεν. Καὶ λοιπὸν τῶν Προτεστάντων αἱ Φατρία κατήχυσαν τέως ἐν τῇ Πολονίᾳ, εἰς τρόπον ὅτι ἐν ἔτει 1587. ἔλαβον αὐτοὶ ἐκ κοινῆ τῆς Ἀριστοκρατίας Θεασίσματος ὁλόκληρον τὴν ἀδειαν, νὰ ἐπιτελῶσιν ἐλευθέρως τὰ τῆς Θεουκείας κατὰ τὴν ἰδίαν συνείδησιν. Ἐμεινεν ὅμως πάντοτε ἡ τῶν Καθολικορωμάνων Ἐκκλησία ἐν τῇ Πολονίᾳ ἡ βασιλεύουσα, ὅτι καὶ οἱ Βασιλεῖς κατὰ νόμον τῆς Ἀριστοκρατίας, πρέπει νὰ εἶναι τῆς Ῥωμάνου κοινωίας

y avait beaucoup de Grecs d'Orient. Ces Grecs étaient répandus dans cinq provinces de la Lithuanie converties autrefois a la foi Grecque, & annexées depuis a la Pologne. Ils n'étaient pas a la vérité aussi damnée que les Evangeliques & les réformés; mais enfin ils l'étaient, puis qu'ils ne reconnoissaient pas l'Evêque de Rome comme le maître du monde entier.

Il est à remarquer que ces provinces Grecques, & la Pologne proprement dite, & la Lithuanie & la Russie sa voisine, avaient été converties par des Dames,

Ἰ
Γε
πλα
ας
'Α
σ
7
8. καὶ ἡσ
Ἰάκρητοι παρ
καθὼς οἱ Γ
μενοι,
Τελοῦτα
κατάδικ
δαὶ ἐνώριζον τὸν Ἰ
'Επίσκοπον, ὡς Κυρία,
καὶ Κράντορα τῶ πα
Κόσμε.

Εἶναι σημειῶδες ὅ
Γραιικαὶ αὐταὶ Ἐ
χία, καὶ ἡ ἰδίως λεγ
νι Πολονία, καὶ ἡ Λ
νία δὲ, καὶ ἡ Ῥωσ
ἡ γειτονόυσσα, ὅλαι
ταὶ ἐπέσρεψαν εἰς τὴν οὐ
βειαν διὰ Ἰουναϊκῶν (1) κα
G 5. καὶ ὡς

(1) Εἰς τὸν Δ'. τῆς Ἐκκλησίας αἰῶνα μία Θεοσεβὴς
καὶ γραιικωτάτη γυνὴ ὄρεθῆσα εἰς τῆς πάλαι καὶ

ainsi que la Hongrie
&

καλεμένους αἰχμάλωτος, με-
ποίαν ἔλαβε παρὰ Θεῶ διὰ
πολιτείαν, θεραπεύουσα
ἔχουσιν, ἔλκυσε μὲν αὐ-
δὲ δι' αὐτῆς καὶ τὸν Ἡγε-
όκληρον, ἐπὶ Κωνσταντίνῃ

δελίνδα ἢ Ἀντάρως τῇ
ζυγος χηρεύουσα, καὶ
αὐτῇ, καὶ τὸ βασίλειον αὐτῆς εἰς Ἀγι-
τῇ Ταυρίνῃ, ἐσαγιώδυσεν αὐτόν τε καὶ
Λογγοβαρδῶν, εἰς τιμὴν πρὸς Χριστὸν

Βέργη θυγάτηρ τῇ βασιλέως Καν-
λαβῶσα εἰς Ἀνδρὰ Ἐδβίνον τὸν Ε'.
παρθενορίας, τὸν τότε κράτιστον μεταξὺ
Ἀγγλίας δυναστεύοντων, ἐπέσχεψεν αὐτὸν εἰς τιμὴν
ἀνικνύω θρησκείαν· ὅθεν ἔτος πισεύσας, καὶ κατη-
εἰς ὑπὸ Παυλίνῃ τῇ χρηματισαντος πρώτῃ Ἐπισκό-
τῆς πόλεως Ὑόρκ, ἡξιώθη τῇ βαπτίσματος ἐν αὐτῇ
ἔρα τῇ Πάχῃ, Ἔτ. 627.

Εἰς τὸν Θ'. ἡ ἀδελφὴ τῇ βασιλέως τῶν Βελγάρων,
αὐτῆς ἀδελφὸς ὄρεθεῖσα ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ Μιχαήλ
ἀδελφῆς τῆς μητρὸς, καὶ τὰ τῶν Χριστιανῶν καλῶς
ἔτα, ἔτα ὑπὸ τῆς Αὐγέσης ἐλδιδερωδεῖτα, ἐδί-
τὸν ἴδιον αὐτῆς ἀδελφόν, καὶ ἔτα κατέβαλεν εἰς τὸ
νοστής τὰ πρῶτα τῇ χριστιανισμῷ σπέρματα περὶ
τὸ 842.

Κατὰ τὸ μέσον ὁμοίως τῇ αὐτῇ αἰῶνος Γισέλα θυ-
γάτηρ τῇ βασιλέως Λωθαρίῃ τῇ νεωτέρῃ, ἐδόθη εἰς γυ-
ναῖκα Γοδοφρίδῳ τῷ ἐκ τῶν Νορμάννων, νικητῇ τῆς Φρι-
σίας,

& l'Angleterre. Cet- 'A
te

σίας, ἐπὶ συνθήκῃ καὶ συναί-
τῶν Χριστιανῶν. "Ετ. 850.

Κατ' ἀρχαίς δὲ τῆς Ἰ. αἰ-
μάνων, Κύριος ἦδη καταστάς
νυμφεύεται τῇ θυγατέρᾳ Κα-
θέντος βασιλέως τῶν Γαλλῶν, ἐπ-
νίστη καὶ αὐτὸς σὺν τοῖς περὶ αὐτὸν Νορ-

Μετὰ τὰ μέσα τῆς αὐτῆς Ἰ. Μικίσλη-
νίας, ἐπέσρεψεν ὡς εἴρηται διὰ τῆς γυναικὸς
Βερούκας, θυγατρὸς τῆς Δεκάς τῶν Βοέμων. "Ετ.

Περὶ τὸ τέλος τῆς αὐτῆς Ἰ. Βλαδίμηρος ὁ τῆς Ῥωσσίας
νυμφεύθεις Ἄνναν τῇ ἀδελφῇ τῆς Ῥωμαίων Αυτο-
τορος Βασιλεῖς τῆ νεωτέρου κατὰ τὸ 961. ὑπ' αὐτῆς
τῇ τῆ Χρυσῆ πίσιν ὑπέκνυφεν ὁδηγηθεῖς, καὶ βαπτισθεῖς
μετανομάσθη ἀπὸ Βλαδίμηρος Βασίλειος. "Ετ. 987.

Τέως κατὰ τὸν αὐτὸν Ἰ. αἰῶνα εἶτι μεσῆντα, Βυλο-
σούδης καὶ Γύλας, δύο ἡγεμόνες τῶν Οὐγκρῶν καὶ Τρανσιλ-
βάνων, ἀπελθόντες εἰς Κωνσταντινέπολιν ἠπάσασαντο τὸν
Χριστιανισμόν· ὧν ὁ μὲν ἐπανελθὼν εἰς τὰ ἴδια ἐπέσρε-
ψεν εἰς τὸν πρότερον τῆς ἀσεβείας ἐμετόν, ὁ Βυλοσούδης,
ὁ δὲ Γύλας, παραλαβὼν μεθ' ἑαυτῆς Ἐπίσκοπον ἀπὸ Κων-
σταντινιᾶς ἐπέλεως τὸν Ἱερόθεον, καὶ τινὰς ἱερεῖς, ἐπιχειρί-
θη νὰ ἀπλώσῃ εἰς τὰς λαὸς τῆς ἐπικρατείας τῆς αὐ-
σέβειαν. Τέττε θυγάτηρ ὀνόματι Σαρόλτα, νυμφεύθει-
σα εἰς Δέκα τῆς Οὐγκρίας Γεῦσαν καλεόμενον, ἀρχισε
νὰ τὸν ἀναδιδάσκῃ τῇ πατρικῇ αὐτῆς Θεοσέβειαν. Ὁ
δὲ Γεῦσας κλίνας κατ' ἀρχαίς, εἶτα περὶ τῇ πίσιν σα-
λευόμενος, τέως ἐξηρίχθη ὑπὸ Ἀδαλβέρτου Ἀρχιεπισκόπου
Πράγης, περὶ τὸ τέλος τῆς Ἰ. αἰῶνος, καὶ ἐβάπτισε καὶ
τὸν υἱὸν αὐτῆς ὀνόματι Στέφανον, ὅς τις κληρονομίαν Πα-
τροπαππῶν ἦδη ἔναν τὸν Χριστιανισμόν ἐπεμελήθη καὶ

των ὀλιγοθενονία. Enéques il y avait
 τῶν τέτων τῶν Ἐπισ- toujours à Varsovie
 ὧν, ἀρίσκειτο πάντοτε un Nonce du Pape.
 τὴν Βαρσαβίαν καὶ ἔ- Ce Nonce tenait le
 ἰας Ἀποκρισιάριος (1) τῷ Πά- lieu

τὸν ἐξερέωσεν εἰς ὅλοντε τὸ βασίλειον. Οἱ Γερμανοὶ
 διατείνονταί ὅτι Γισέλα ἡ τῷ Αὐτοκράτορος Ἐρρίκου τῷ Β'.
 ἀδελφῇ ὑπανδρευθεῖσα τὸν Στέφανον τὸν ἐκατήχησε καὶ
 τὸν ἐκέρδησεν, Ἔτ. 1005. Ἄλλοι διηγῶνται τὴν ὑπόθεσιν
 ἄλλως. Ἀλλ' ὁ Μοχέμιος ἀπὸ Γερμανοῖς περὶ τὴν ἐσθὴσιν
 τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἰσορίας ἐξόχως τιμώμενος, ἐγκρίνει
 τὴν ὑπόθεσιν καθὼς ἡμεῖς τὴν διηγῶμεθα, εἰς τὰς Γραι-
 κὰς καὶ Οὐγγρὰς Συγγραφεῖς θεμελιώμενος. (Μοχέμ. ἐν
 Εἰσηγ. Ἐκκλ. Ἱστορ. Αἰῶνι Ι'. Μέρ. Α'. §. 5. καὶ Σημ. η).

Ἰδὲ τινὰ μεταξὺ τῶν πολλῶν ἄλλων παραδεδίγματα,
 εἰς βεβαίωσιν τῷ λεγομένῳ, ὅτι συνήργησαν πολλάκις καὶ
 αἱ γυναῖκες εἰς τὸ νὰ ἐπιστρέψαν τινὰ ἔθνη πρὸς τὴν
 Ὀσέβειαν.

(1) Ὁ Νέντζιος κατὰ τὰς Λατίνους λεγόμενος.

e grand Inqui-
, & son tribunal
rès redoutable.
Grecs, les Evan-
ge-

Πάπα· Αὐτὸς ὁ Ἀπο-
κρισιάριος ἐπέιχε τόπον
καὶ ἀντὶ μεγάλης Ἐξετα-
σῆς (1), καὶ τὸ δικασή-
ριον

1) Ἰγκυιζίτωρ λατινισὶ ὁ Ἑτασῆς, ἰδιαιτέρον
χων ἐξουσίαν τῇ ἐτάζειν καὶ ἀνακρίνειν τὰ κατὰ
ἵσεως ἐγκλήματα. Ὅθεν παρὰ τοῖς Ῥωμαιοῖς la-
ncta Inquisitio, ἡ Ἱερὰ ἢ ἀγία ἐξέτασις, τὸ
ὡν αὐτὸ Δικασήριον, τὸ ὁποῖον ἐξ ἀφορμῆς τῶν Λι-
ν Βαλδενσίων κατὰ τὸν ΙΓ'. αἰῶνα συνέστη, καὶ αἰ-
κατὰ μικρὸν ὅπως ἡ Παπικὴ Δυναστεία κατήχυσεν.
Θη δὲ ἔτως.

Ἐν ἔτει 1198, ἀπέστειλεν ὁ Πάπας Ἰννοκέντιος ὁ Γ'.
μεσημβρινὰς ἐπαρχίας τῶν Γαλλίων δύο Φράτο-
Ραϊνιέρω καὶ Γυόδιω, δὲς αὐτοῖς κατὰ τῶν αἰρεσί-
σάν ἀπόλυτον νὰ ἀνακρίνωσι καὶ νὰ κατακρίνωσι
τὸς θύνας· ἐπιτάξας δι' ἰχυρῶν γραμματέων τὴς κα-
πον ἡγεμόνας καὶ ἀρχοντας, νὰ ὑπακέωσιν ἀπα-
τως εἰς τὴν ψῆφον τῶν ἀπεσταλμένων Φρατόρων,
όντες τῶν ὑπαρχόντων, ἐξορίζοντες, δεσμύοντες,
όντες μὲ πολυειδεῖς βασάνους, καὶ ἂν τύχη μὲ
τον τὴς ὑπ' ἐκείνων κατακριθέντας. Αὐτὰ εἶναι
γκυιζιτιῶνος τὰ πρῶτα θεμέλια.

Κατὰ τὸ 1234, οἱ ἐκ τῇ πρὸ ὀλίγου συστάτος τάγ-
τῶν Κηρύκων λεγομένων, τετέστιν οἱ Δομινικάνοι, ἔ-
τὴν ἐπιστάσιαν αὐτῇ, καὶ πεμφθέντες Ἰγκυιζί-
εἰς τὴν Ἰολόζαν ἔφερον εἰς τότῃ ὑπερβολῇ τὴν
θραπίαν καὶ τὴν ὠμότητα, ὥστε ὅπως ἤθελαν κιν-
εν τὴν ζωὴν, ἂν δὲν ἔφθγον ἐκεῖθεν κρυφίως, κι-
τος τῇ πλήθους κατ' αὐτῶν εἰς ἐπανάστασιν.

Κατὰ τὸ 1255, ὁ Πάπας Ἀλέξανδρος ὁ Ξ'. (τῇ
τὴν εἰκόνα ἀνωτέρω ἐχευδιάσαμεν) ἐπεμελήθη νὰ
ἀπλοῖ-

ριον αὐτὸ ἦτον φοβερώτα- geliques et les Réfor-
τον. més,

ἀπλώσῃ εἰς τὸ ἐπίλοιπον ὅλον τῆς Γαλλίας Βασιλείον, τὰ
τῆς Ἰγκυιζιτιῶνος Δικασήρια· καὶ φαίνεται λοιπὸν ὅτι
πρώτῃ ἡ Γαλλία ἐδοκίμασε τὴν τοιαύτην ἐπήρειαν, ἀγ-
καλὰ δὲ ἄφησεν ἕως τέλους ἡ Γαλλικανὴ Ἐκκλησία τὸν
ἀνυποφώρητον τέτον ζυγὸν εἰς τὰ τέκνα της.

Κατὰ τὸ 1480, ἐξερεώθη τὸ Φρικτὸν Ἐξεταστήριον
ὑπὸ τῆ Πάπα Σίξτε τῆ Δ'. εἰς ὅλιον τὴν Ἰσπανίαν, καὶ
εἰς ὅσας ἄλλας τόπους ἡ μοναρχία τῆς Ἰσπανίας ἀπλώνε-
το· εἰς τὴν Σικελίαν, εἰς τὴν Σαρδινίαν, ἕως εἰς τὰς Ἰν-
δίας αὐτὰς τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως· πλὴν ἔχει
εἰς τὴν Νεάπολιν τότε, ἐδὲ εἰς τὴν Φλανδρίαν ποτὲ καὶ
τὰς ἐκεῖ χώρας, ὅπῃ εἰς τὸν καιρὸν τῆ Ἰσπανίας Φιλίπ-
πε τῆ Β' διακόσιαι χιλιάδες ἀνθρώπων ἢ ἐπέκεινα ἐξω-
λοθρεύθησαν, προκρίνοντες νὰ ἀποθάνεν μὲ τὰ ἄρμα-
τα εἰς τὸ χέρι, παρὰ νὰ ὑποταχθῇ εἰς τὸν ζυγὸν τῆς
τυραννικῆς αὐτῆς ἐξετάσεως.

Κατὰ τὸ 1534. ἀφ' ἧ Παῦλος ὁ Γ'. ὑψώθη εἰς τὸν
παπικὸν θρόνον, μία ἀπὸ τὰς μεγαλητέρας τε Φροντί-
δας ἔλαβε καὶ ταύτην, νὰ συστήσῃ τὴν Ἰγκυιζιτιῶνα καὶ
εἰς τὴν Νεάπολιν.

Κατὰ τὸ 1557, ἐπέρασεν ἡ μάστιξ αὐτὴ ἀπὸ τῆς
Ἰσπανίας καὶ εἰς τὴν Πορτογαλίαν ἐπὶ τῆ Πάπα Παύ-
λου τῆ Δ'. ὁ ὁποῖος τόσον ζηλωτὴς Ἰγκυιζιτιῶν ἐφάνη, ὥστε
ὅπῃ ἔλεγεν, ὅτι διὰ τῆς ἐν Τρεδάντῳ Συνόδου ἡ αἵρεσις
ἡ μάλιστα ἠύξησε, ἢ ὅτι ἡ προσφυστέρα θεραπεία ἢ διόρ-
ῃ θωσις τῶν αἵρετικῶν ἦτον νὰ τὸς θανατώσῃ τινὰς ἀπὸ
ῃ μιᾶς ὁλῃς. Ὁθεν καὶ ὅταν ἔτει 1559. ἀπέθανεν, ὁ
λαὸς ὅλος τῆς Ῥώμης ἐδραμον μὲ μεγαλὴν ὀρμὴν, καὶ
συντρίψαντες τὴν νέαν φυλακὴν τῆς Ἰγκυιζιτιῶνος τὴν
ὁποίαν αὐτὸς ἐν Ῥώμῃ εἶχεν οἰκοδομήσῃ καὶ γεμίσει, ἤλυ-
θόντες πάντας τὰς ἐκεῖ δεσμίας, καὶ τὴν φυλακὴν
κατε-

és, & les Vnitairs τον. Οί Γραικοί, οί Εὐ-
qui αγγε-

κτενέπρησαν. Εἴτα ἐκείθεν ὤρμησαν, καὶ ἂν δὴ τὰς
ἐπὶ ὁδοῖς τινὲς τῶν ἐγκρίτων, ἑτοιμοὶ ἦσαν νὰ κατακαύ-
σῃ καὶ τὸ Μοιασήριον τῶν Δομινικάνων, ἐπεὶ οἱ ἐκεῖ
ἐκείνοι εἶχον τὴν ἀπάνθρωπον αὐτὴν ἐπιστάσιν. Κα-
τέφρωσαν δὲ καὶ τὴν οἰκίαν τῆς Ἰγκυζιτιῶνος Κο-
σσοῦ, ἥτοι τῆς Ἐπιτροπῆς. Καὶ τελευταῖον ἀνα-
στάντες εἰς τὸ Καπιτώλιον ὅπερ ἦτον σπλωμένον τὸ ἀγαλ-
μα τῆς αὐτῆς Πάπας μαρμαρίνον τὸ κατεσύντριψαν, καὶ
αἰχμαλωτίζοντες τὴν κεφαλὴν, τρεῖς ἡμέρας εἰς τὰς οἰκίας τῆς
αὐτῆς λακτίζοντες περιεκύλιον, καὶ τέως τὴν ἐξ-
έφωσαν εἰς τὸν ποταμὸν τὸν Τίβεριν.

Κατὰ τὸ 1569. Πῶς ὁ Ε'. ἐξέδωκε Βῆλαν ὑπὲρ συ-
λάσεως τῆς Ἰγκυζιτιῶνος, καὶ ζηλωτῆς ὧν ὑπὲρ αὐτῆς
καὶ πρὸ τῆς παπίσης, καὶ αὐτὸς ἐπαπίσε θερμότατος,
οὐκ ἐπαρκεῖν εἰς τὰς φλόγας, καὶ μετὰ τῶν ἄλλων
Ἀδελφῶν τινὰ Παλαιῶν ἀνδρῶν σοφῶν, ὅστις συνήθειαν
ἔχει νὰ λέγῃ, ὅτι ἡ Ἰγκυζιτιῶν εἶναι ἡ μάχαιρα τῶν
ἐκπαιδευμένων. Εἰς τὸν θάνατον τῆς Πάπας τῆς
1572, ὁ λαὸς φαιδρῶς ἐπαιηγύρισεν, ὡς λυτρωθεὶς ἀπὸ
τῆς τυραννίδος τῆς Φρικτῆς ἐξετάσεως.

Καὶ Γρηγόριος δὲ ὁ ΙΓ'. ὁ τὸν Ε'. Πῶν διαδεχάμενος
τύπησε θερμότατα τὴν σφετέρῃ τῆς Ἐξεταστικῆς Δικαστη-
ριᾶς εἰς τὰς Καρδinals, παραγγέλλας αὐτοῖς νὰ τὴν
σφραγίσῃ μετὰ ὅλλῳ πλῶ ἀνσηρότητα· καὶ ἐφεξῆς οἱ ἀκόλου-
θοι Πάπαι πάντες ἐσοχάσθησαν πλὴν Ἰγκυζιτιῶνα ὡς ἄνα-
ρχοῦς ἰσχυρότατον τῆς Παπικῆς αὐτῶν ἐξουσίας καὶ
ἐγαλειότητος.

Ἀλλὰ θέλεις ἐρωτήσεις ἴσως, ὅποιον ἄραγε εἶναι, καὶ
ἐν ποίῳ τρόπῳ ἐνεργεῖ τὰς πράξεις τὸ ἱερὸν τῆτο Κρι-
τήριον; Ἐδῶ ἐπρεπε νὰ λάβῃς εἰς χεῖρας πλὴν διεξοδικῶς
στορίαν τῆς Ἰγκυζιτιῶνος αὐτῆς διὰ νὰ μάθῃς τὸ πρῶτον
μα

αγγελικοί, καὶ οἱ ῥεφορ- qui survinrent, tout
μάτοι, fut

μα πρὸς ἀκρίβειαν. Πλὴν διὰ τὰ ἔχης εἰδήσιν τινα
ἀκέραιον.

Ἀπὸ τὸν δευτέρου δὲ δὸν τῷ Δικαστηρίῳ τέτε ἡκ-
σας· Ἐκ μέρους τῆς ἀγίας Ἰγκνίζιτιῶνος· εὐθὺς
πρέπει νὰ παραδοθῇς, καὶ χωρὶς νὰ ἀνοίξης στόμα, πρέ-
πει νὰ ἀκολογήσῃς ἐπὶ σὲ πάρωσι. Φίλος ἢ γνώριμος,
οἰκέτις ἢ συγγενής, δὲν ἀποτολμᾷ ὑπὲρ σὲ νὰ γυῖξῃ·
ἐδῶ ὁ πατήρ παραοίδει τὸν υἱόν, καὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ἰδίαν γυ-
ναῖκα. Ἀντεσάθῃς; χρέος ἔχει ὅστις παρὼν βρεθῇ νὰ
σὲ κρατήσῃ· εἰ δὲ μὴ, γίνεται καὶ αὐτὸς μετὰ σὲ ὑπόδι-
κος. Σὲ δεῖχεται λοιπὸν ἀκολούθως εἷς φοβερὸν δεσμο-
τήριον· μένεις ὁλοκλήρως μῆνας κατὰ κλείσας χωρὶς νὰ
ἐρωτηθῇς· ἀνάγκη εἶναι ὁ ἴδιος νὰ δηλοποιήσῃς τὴν αἰ-
τίαν σου· μάρτυρες δὲν προσκαλεῖνται πρὸς ἐλεγχόν σου,
ἐπειδὴ μάρτυρες εἰς τὸ Κριτήριον τέτο δὲν ἔχεν τόπον.
Οἱ συγγενεῖς σου εὐθὺς μαυροφορεῖσι τὰ πᾶνθιμα, καὶ σὲ
νομίζουσι, καὶ σὲ ἀναφέρειν ὡς ἀποθαρμένον. Νὰ ἰκε-
τάσῃς ὑπὲρ σου, καὶ νὰ μεσιτεύσῃς, ἢ νὰ ἐρωτήσῃς νὰ
μάθῃς, ἢ ὅπως νὰ πλησιάσῃς εἰς τὰ μέρη ὅπου βύρισκε-
σαι φυλακωμένος; ἀλλοίμενον! γίνονται καὶ αὐτοὶ ὑποπτοί,
καὶ χωρὶς νὰ σὲ ὠφελήσῃ, πίπτουσι καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν
αὐτὴν συμφορὰν. Πολλὰκις παραμερίζειν ἀπὸ τὴν ἰδίαν
πατρίδα καὶ ξενιτεύονται διὰ νὰ μὴ πιαθῇν ὡς συνυπό-
δυνοί. Ἀλλὰ εἶσαι ἀθῶος παντάπασι, καὶ οἱ Κριταῖοι
δὲν βύρισκον κανένα θεμέλιον ἐναντίον σου; καλόν· μετὰ
μίαν εἰρκτικὴν πολυχρόνιον σὲ ἀπολύουσι, γυμνὸν ὅμως καὶ
τετραχελισμένον, διατὶ πρέπει νὰ πωλήσῃς ὅ, τι καὶ
ἔχῃς διὰ νὰ πληρώσῃς τῆς Ἰγκνίζιτιῶνος τὰ ἔξοδα. Μὰ
εἶσαι τρέπον τινὰ ἔνοχος; μέλλεις νὰ ἀποφασισθῇς ἀπα-
ραιτήτως· μόνον τὸ πότε δὲν ἡξεύρεις, ἐπειδὴ γινομένης
τῆς πράξεως μυσικῶς καὶ ἐν ἀπορήτῳ, εἰδὲς οἶδε τὴν ἡμέ-
ραν ἐδὲ τὴν ὥραν καθ' ἣν θέλει ἐκδοθῇ ἡ ἀπόφασις.

Ἡ ἀπό

ut persecuté. Le μάτοι, καὶ οἱ ἐπιγενόμενοι
con- ὕσε-

Ἡ ἀπόφασις ὀνομάζεται Auto da fe, τετέστι πρῶ-
της πίσεως· ἐκδοδεῖσα δὲ δημοσιεύεται καὶ κηρύττεται
πάνταχθ. Εἰς εἷα ἀνοικτὸν τόπον, ὅπερ συντρέχει μυ-
αρίθμον πλήθος ἀνθρώπων ἐκ πάσης ἡλικίας καὶ τά-
της, μέλλει νὰ λάβῃ τέλος ἡ τραγωδία, καὶ ἐκεῖ ἐφ'
ψηλῇ τῇ βήματος κἀθίωται οἱ Ἰγκυϊζιτορες οἱ Κριταί-
ες. Σὲ ἐξάγουσιν ἀπὸ τῆς Φυλακῆς, καὶ μετὰ σὲ καὶ
ἄλλας διαφόρους καταδίκας (ἐπειδὴ ποτὲ δὲν καταδικά-
ουσιν εἷα, ἀλλ' ἅμα πολλὰς, διὰ νὰ γένῃ μεγαλοπρεπε-
τέρα ἡ πανήγυρις) καὶ ἀπὸ τὸ ἐνδύμα τὸ ὅποιον σὲ εὐ-
ύουσιν ἡμπορεῖς νὰ συμπεράνῃς τὸ τέλος σε. Σὲ ἀφίνεν
ἐν τῇ ἰδιότητι ἐνδύματα; καλὸν σημεῖον· φαίνεται πῶς
ἐ ἐγνώρισαν ἀθῶον, καὶ χρεωστὲς μόνον νὰ πληρώσῃς
τῆς κρίσεώς σε τὰ ἐξόδα. Σὲ ἐνδύσει τὸ λεγόμενον πορ-
γαλλισὶ fan-benito (ὅπερ εἶναι ἓνα φόρεμα χωρὶς μανί-
ας, κίτρινον, μὲ εἷα σκουρὸν κόκκινον ἐμπροσθεν εἰς τὸ
ἡθος, καὶ ἄλλον εἷα ὀπίθεν εἰς τὴν ῥάχιν; εἰδὲ τότε ἡ
κοινήσε δὲν εἶναι εἰς θάνατον· σὲ γυμνάνεν μόνον ἀπὸ
τὰ ὑπάρχοντά σε, καὶ σὲ ἀφίνεν πάμπτωχον. Μὰ εἶναι
εἰς τὸ ῥηθὲν φόρεμά σε ζωγραφημένη ἡ εἰκόνα σε, καὶ
ἄλλοι περὶ αὐτῷ, καὶ εἴφος δαιμόνων κύκλω παριστα-
ένων; ὀλέθριον. Πρέπει νὰ λάβῃς ὑπομονὴν νὰ σὲ
αὐσοῖς πανηγυρικῶς, μετὰ λαμπρότητος καὶ μετὰ
ταρβήσεως.

Ὁ τόπος δὲ συγχωρεῖ νὰ παρασῇσωμεν ἐδῶ ἐπὶ
επτὲ τὸ δράμα τῆς ἐλευθέρου αὐτῆς τραγωδίας· ὅποιος
ἤτεϊ περισσύτερα, ἅς ἀναγνώσῃ τὴν Ἱστορίαν ἐκθεσιν
τῆς Ἰγκυϊζιτιῶνος· Καὶ δευτερίως τὴν Διήγησιν τῆς Ἰγ-
υϊζ. τῆς ἐν Γόα, τὴν ὅποιαν οἱ Ἰησῆται ἐν ἔτ. 1557,
θρησκοτάτῳ ἐκτὸς ἀνάμειτα εἰς τὰς ἀθλίους Ἰνδὲς ἐσύστη-
σαν· ἢ καὶ τὴν Ἐκκλ. Ἱστορ. Ρακ. Τόμ. 5. Ἀεθρῶ ἸΔ.
Ἀριθμ. κ'. Τόμ. 2. Ἀεθ. 9. Ἀριθμ. κα'. ἢ καὶ Πέτερ

ὑπερον Οὐνιτάριοι (1), ὅλοι contrain les d'entrer,
 ἐδοκίμασαν τὸν διωγμὸν. Τό: fut employé dans
 ἀνάγκασον αὐτὸς εἰσελθεῖν, toute la rigueur.
 ἐτέθη εἰς ἔργον μὲ ὅλιω τῷ C'est une chose ad-
 αὐσηρότητα. Εἶναι πρᾶγ- mirable que ce con-
 μα παράδοξον, ὅτι τῷτο τὸ: train les d'entrer,
 ἀνάγκασον αὐτὸς εἰσελ- qui n'est dans l'E-
 θεῖν (2), τὸ ὁποῖον εἰς τὸ vangile qu'une in-
 Εὐαγ- vita-

Τόσον μόνον συνάπτομεν, ὅτι τόσα αἵματα ἀνθρώ-
 πινα ἔχουσε τὸ Κριτήριον αὐτὸ ἐπ' αὐτῷ εἰς τὴν γλῶσσαν, καὶ
 τόσα σῶματα κατέκαυσεν αὐτὸ τὸ ἱερὸν πῦρ, ὅσα ἐδέ-
 ποτε ὅλοι οἱ διαγωμοὶ τῶν τυραννῶν ὅπως ἐπολέμησαν τῷ
 Ἐκκλησίᾳ. Εἰς ἓνα μόνον χρόνον εἰς τὴν Βαλέντζαν πό-
 λιν τῆς Ἰαπωνίας, καὶ τὰ περίξ, ἔκαυσαν οἱ Ἰγκυιζίτο-
 ρες ἐπέκεινα τῶν δύο χιλιάδων ἀνθρώπων. Μόνος ὁ Δο-
 μνικᾶνος Τορκεμαδάς μέγας ὢν Ἰγκυιζίτωρ ἐπὶ τῆς Βα-
 σιλείας τῆς Ἰσαβέλλας, εἰς διάστημα χρόνων δεκατεσσά-
 ρων κατέκρινεν εἰς ποικίλας διαφορὰς οὐδεθκόντα χιλιάδας
 ψυχῶν, καὶ ἐπαράδωκεν εἰς τὰς φλόγας χιλιάδας ἑξ
 σωμάτων.

(1) Οἱ ὁπαδοὶ Φαύσε τῷ Σοκίνε, ἀφ' ἧ καὶ
 Σοκινιανοὶ ἐκλήθησαν. Οὐνιτάριοι δὲ ὠνομάθησαν,
 τετέσι Μοναδικοί, ὅτι τὸ ἐνιαῖον τῆς θείας ἐπὶ Θεῷ πι-
 στεύοντες, τῷ Τριᾷδα ἠγνῶντο τῶν ὑποστάσεων, ὅθεν καὶ
 Ἀντιτρινιτάριοι ἠκασαν.

(2) Τὸ ἐξελθε εἰς τὰς ὁδὸς καὶ Φραγμὲς,
 καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν κτ. τὸ ῥηθὲν παραβολικῶς
 εἰς τὸ Εὐαγγέλιον Λεκ. Κεφ. ΙΔ'. 23. δὲ ἔχει δύσκολον
 τὴν κατανοήσιν. Ἐδῶ ἀνάγκη λέγεται ἡ ὑπερφύτης δύ-
 ναμις τῷ Εὐαγγελικῷ κηρύγματος, ἥτις καὶ τὸν νῦν φω-
 τίζει μετὰ τῷ ἑλαμψῇ τῆς θείας διδασκαλίας, καὶ τῇ
 κατ'

visitation pressante à Εὐαγγέλιον ἄλλο δὲ εἶναι,
souper, ait toujours παρά μία δραστήριος πρόσ-
servi Η 2 κλη-

καρδίαν καταθέλγασα με τὴν ζῆσιν τῆς δραστηρίας χεί-
τος, καὶ πολλάκις καὶ με τὴν ἐνέργειαν πολλῶν παραδό-
ξων σημείων καὶ θαυμάτων ἀπαλύνουσα καὶ τὴν πλέον
σκληροτράχηλον καρδίαν, εἰσάγει ἀπαραιτήτως τὴν ψυ-
χὴν εἰς τὴν φανερὰν καὶ δαφνέουσαν βωχίαν τῆς πί-
στεως, καὶ εἰς τὴν λαμπρότητα τῆς νυμφῶνος τῆς Σωτη-
ρίας. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ῥώμης, ἀφ' ἧς ἀποκτήσασα
κοσμικὸν κράτος εἶδεν ὅτι χρειάζεται καὶ ποινὰς κοσμικὰς
διὰ τὴν κρατὴ καὶ με τὸν σωματικὸν φόβον εἰς ὑποταγὴν
τὸ ὑπῆκουσιν, ἀρχιστε νὰ ἐξηγῇ καὶ τὸ Εὐαγγελικὸν ἐκεῖ-
νο ῥητὸν κατὰ τὸν σκοπόν της, καὶ νὰ ἐρμηνεύῃ τὸ
ἀνάγκασον, ἀντὶ τῆς βίας, σενοχώρησον, κα-
ταδυναστεύσον, θλίψον, ἐξόρισον, δήμευσον, δέσ-
μευσον, σφάζον, καῦσον καὶ τὴν ἐρμηνείαν ταύτην
συχνὰ τὴν ἐφέρει καὶ εἰς ἔργον. Ἡ ἱστορία πολλῶν πολέ-
μων καὶ αἱματοχυσιῶν, ὅπῃ ἐκινήθησαν κατὰ ζῆλον θη-
δεῖν εὐσεβείας, καὶ ὑπερ πίστεως ἢ αὐστηρίας τῆς ἀπλῶς
καὶ ἀπανθροπίου δικαστηρίας τῆς ἱερᾶς λεγομένης Ἰγνυίζι-
τιῶνος, ἡ ὁποία καὶ εἰς τὴν Εὐρώπῃ, καὶ ἔξω τῆς Εὐρώ-
πης ἐτέλμησεν, ὅ, τιποτε ἐδυνήθη νὰ ἐπινοήσῃ ἢ τυραν-
νίς ἢ πλέον θηριώδης καὶ βίαιος, δὲν μᾶς ἀφίνει νὰ ἀμ-
φιβάλλωμεν. Τὸ ἀνάγκασον (βλέπετε κατ' ἑνας) ὅτι
τοιχοτερεῖ πὺς ἐρμηνεύομενον, εἶναι ἑνας νόμος ὅπῃ ἡμο-
ξε περισσότερον εἰς τὸ σῶμα τῆς Φαλαρίδος, παρὰ εἰς τὸ
σῶμα ἑνὸς νομοθέτου πράξ καὶ ταπεινῆς τῇ καρδίᾳ, τῆ
ὁποίας καὶ ὁ ζυγὸς εἶναι χρηστὸς καὶ ἐλαφρὸν τὸ φορτίον.
Ἀλλὰ τὸ ἀνάγκασον ἐκεῖνο τῆς Εὐαγγελίας πρὸς τὰς κε-
κλημένους εἰς τὸν γάμον, εἶναι φανερόν ὅτι σημαίνει τὸ
παρακίνησον, καὶ τὸ πείσον· ἔχομεν δὲ καὶ ἀπὸ ἄλλων
μέρη τῆς θείας Γραφῆς τὴν ἀπόδειξιν. Οὕτως εἰς τὸ ΙΔ'.
τῆς Ματθ. 22. καὶ εἰς τὸ Ε'. τῆς Μάρκ. 45. ἀναγγινώσ-

ὅρα καὶ ὑπακροῖαι, ὅταν
ἦτον ἐκ τῆς κοινωνίας τῶν
Γραικῶν, ἢ τῶν Προτεσάν-
των καὶ διὰ μίαν κατάχρη-
σιν ἄλλόκοτον μὲν, ὅμως πα-
λαιὰν, αὐτὸς ὁ ἀφορισμὸς
ἀπεγύμνωνε τὸν ἀφοριζέν-
τα, εἰς τὰς Ἀριστοκρατίας

Διαί-

communier l'ou-
gentil - homme du
rite Grec ou de la
communion Prote-
stante ; & par un
abus étrange, mais
ancien cette excom-
munication les pri-
vait

κομεν ὅτι ἠνάγκασεν ὁ Ἰησοῦς τὰς Μαθητάς αὐτῷ
ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον· μήπως μὲ τὸ ῥαβδί εἰς τὸ
χερὶ κλυπῶντας ἴες; Καὶ οἱ δύο ὁδοιπόροι ἐκεῖνοι εἰς Ἑμμαῦς
πορευόμενοι παρεβιάσαντο τὸν Ἰησοῦν λέγοντες· μετ-
νον μεθ' ἡμῶν ὅτι πρὸς ἐσπέραν ἐστὶ κτ. Λευκ. ΚΔ'. 29.
μήπως τὸν ἔσυραν ἄκοντα; Καὶ ὁ Παῦλος ὅτε κατὰ πρό-
σωπον ἀντίστη τῷ Πέτρῳ, εἶπεν αὐτῷ· τί τὰ ἔθνη ἀ-
ναγκάζεις ἰσθαίρειν, πρὸς Γαλ. Κεφ. Β'. 15. μήπως
ὁ Πέτρος ἐξενοχᾷ τὰς Ἑθνικὰς εἰς τὸν ἰσθαισμόν με-
βασάνους καὶ κολαστήρια; πλὴν εἶναι περιττὸν νὰ ἀπελέρ-
χωμεν τιμὴν αἰτοπον ταύτῃ παρερμηνείαν με περισσότε-
ρα. Ἡ πίστις εἶναι μία προαιρετική καὶ ἐδελέσιος συγ-
κατάθεσις τῇν ψυχῆς· καὶ ἡ προαίρεσις κινεῖται λογι-
κῶς με τιμὴ συμβεβηλὴ καὶ παραινέσιν, ὅχι τυραννικῶς
με τιμὴ βίαν καὶ με τιμὴ καταδυνάστευσιν. Τῆτο τὸ γνω-
ρίζεν ἀναμφιβόλως καὶ οἱ παπισαί· ἐπειδὴ ἀγκυλαὶ θέ-
λουν νὰ βιάζεν τὰς αἰκὰς εἰς τὰ τῆς θρησκείας καὶ πίστεως,
δὲν ἐγένετο ὅμως (βέβαιος εἶμαι) παρ' ὁδὸν αὐτοὶ νὰ βιά-
ζονται. Καὶ, ἐρώτατες ἂν τὸ ἐγένετο.

vait dans les diètes de voix active & passive. L'excommunication peut priver un homme de la dignité de Marquillier, & même du Paradis. Mais elle ne doit pas s'étendre sur les effets civils. Un Prince de l'Empire, un Electeur, qu'un Evêque

Διαίτας (1), ἀπάσης ψῆφου ἢ ἐνεργητικῆς καὶ παθητικῆς (2). Ὁ ἀφορισμὸς ἡμπορεῖ νὰ νὰ ὑπερήσῃ τὸν ἀφοριζόμενον ἀπὸ τὴν ἐπιστάσιαν μιᾶς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπίας, ἢ προσέτι ἢ ἀπὸ τὸν Παράδεισον, ἀλλ' αὐτὸς δὲν πρέπει ποτὲ νὰ ἀπλώνεται ἢ εἰς τὰ πράγματα τὰ πολιτικά. Ἐνας Πρίγκιψ τῆς Αὐτοκρατορίας (3), ἕνας Ἐλέκτωρ (4) τὸν ὁποῖον ἡ

H 3

ον ἡ

(1) Δίαίται λέγονται αἱ Ἀριστοκρατικαὶ συναθροίσεις τῆς Πολωνίας, εἰς αἷς ἐκ παντὸς τῶ κράτους συνέρχονται κατὰ καιρὸς, διὰ νὰ θεσπίζεν κοινὴ γνώμη τὰ ἀνήκοντα εἰς τὴν διοίκησιν τῶν τῆς βασιλείας κοινῶν ὑποθέσεων.

(2) Ψῆφος ἐνεργητικὴ εἶναι, καθ' ἣν τις ἄλλον εἰς ἐπιστάσιαν τινὰ, ἢ ἀξίαν ἐκλέγει, ἢ ἀποβάλλει προβαλλόμενον· ψῆφος παθητικὴ καθ' ἣν αὐτὸς ἔχει δικαίωμα νὰ προβάλλεται διὰ νὰ ψηφισθῇ παρὰ τῶν ἄλλων.

(3) Εἶναι τινὲς ἡγεμονικοὶ οἶκοι εἰς τὴν Γερμανίαν ὅπῃ διαπρέπῃσι μὲ τὸ τοιοῦτον προνόμιον ἐπιφημιζόμενοι Πρίγκιπες τῆς ἱερᾶς Ῥωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας· οἷον ὁ Δῆξ τῶ Ἀρεμβεργ, ὁ τῶ Μένσερβεργ. κτ'. ἔτω τὸ Γένος Hohenlohe-Nevenstein ὑψώθη εἰς τὴν τοιαύτῃ ὑπεροχῇ ἀργίως Ἐτ. 1764.

(4) Ὅταν ὁ Γ'. Αὐτοκράτωρ ἐθέσπισεν Ἐτ. 999. ὅτι οἱ Αὐτοκράτορες εἰς τὸ ἐξῆς νὰ ἐκλέγωνται ὑπὸ μόνων τῶν

ον ἢ ἕνας Ἐπίσκοπος, ἢ μία Ἐκκλησιασικὴ Σύναξις ἤθε-
λεν ἀφορίσῃ, δὲν ἤθελεν εἶ-
ναι διὰ τὸ τοῦ μετὰ τὸν ἀφο-
ρισμὸν ὀλιώτερον παρὰ πρὸ
τῆς ἀφορισμῆς, τῆς Αὐτοκρα-
τορίας Πρίγκιψ. Εὐκολον
εἶναι νὰ κρίνῃ τινὰς ἐκ μόνῃς
τῆς τοιαύτης βίαις, πόση ἐγί-
νετο εἰς τὰς ἐν Πολονίᾳ δια-
φωνῶντας ἢ παρὰ τῶν Ἐκ-
κλησιασικῶν Κρίθιων κατὰ
δυναστείαν ἐπ' ἡρέια! Φθά-
νει νὰ εἰπῇ τινὰς ὅτι οἱ δια-
φωνῶντες ἐκρίνοντο ἀπὸ τὰς
ιδίας ἐχθρότητων.

vêque ou un Cha-
pitre excommunie-
rait, n'en ferait
pas moins Prince
de l'Empire. On
peut juger par
cette seule oppres-
sion combien les
Diffidens étaient ve-
xés par les tribu-
naux ecclésiastiques;
il suffit de dire
qu'ils étaient ju-
gés par leurs en-
nemis.

Σιγισμῆνδος ὁ Αὐγστος,
ὁ ἑχάτος τῆς σειρᾶς τῶν Ἰα-
γελλονίων ἔκαμε ἢ ἔπαυσεν
αὐτὸ τὸ ὑβλαβερὸν σκάνδα-
λον.

Sigismond Au-
guste le dernier des
Jagellons fit cesser
ce dévot scandale.
Sa

τῶν Ἀθαμανῶν. Ἐτεῖ 1256. πρῶτον ἀναφέρονται εἰς
τὴν ἱστορίαν οἱ ἐκλέγοντες μὲ τὸ ὄνομα Ἐκλέκτορες.
Κατ' αὐτὴν δὲ τέως νὰ ὀνομάζωνται ἕως ἄννα μεγά-
λοι Πρίγκιπες, ὧν οἱ μὲν τρεῖς εἶναι Ἐκκλησιασικοὶ 1,
ὁ τῆς Μογεβτίας. 2, ὁ τῆς Κολονίας. 3, ὁ Τρεβέ-
ρεως. Οἱ δὲ λοιποὶ κοσμικοὶ. 4, ὁ Παλατῖνος. 5, ὁ
τῆς Σαξονίας. 6, ὁ Βραυδεμβέργης. 7, ὁ τῆς Βα-
βαρίας· καὶ ἐπὶ τέτοις 8, ὁ τῆς Ἀννόβεργ. ὅς τις ἐπρο-
βιβιάθη Ἐτ. 1692. ὑπὸ Λεοπόλδου, καὶ συνεκάθισεν εἰς
τὸ Ἐκλεκτορικὸν Συνέδριον Ἐτ. 1708. ἐπὶ πᾶσι δὲ, 9, ὁ
τῆς Βοεμίας.

Sa probité lui persuada qu'il ne faut persécuter personne pour la religion. Il se souvint que Jésus-Christ avait enseigné & non opprimé. Il comprit que l'oppression ne pouvait faire naître que des guerres civiles entre des gentils-hommes égaux: il fit plus dans la diète solennelle de Vilna le 16e Juin 1563. il anéantit toute différence qui pourrait jamais naître entre les citoyens pour cause de Religion. Voici les paroles essentielles de cette loi devenue fondamentale.

λον. Ὡς ἐπιεικὴς αὐτὸς καὶ Φιλάγαθος ἐπέειπε ὅτι δὲν εἶναι δίκαιον εὐδεῖς ποτὲ νὰ καταδιώκεται διὰ τὴν ἑαυτῶν θρησκείαν. Ἐνθυμήθη ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδίδαξε, δὲν ἐκαταδυναστεύσεν· ἐσυλλογίσθη ὅτι καὶ ἡ καταδυναστεία καὶ ἡ βία ἄλλο δὲν ἡμπορεῖ νὰ γεννήσῃ παρὰ ἐμφυλίας πολέμου μετὰ τῶν Ἀνδρῶν ἐυγενῶν καὶ ἰσοτίμων· ὅθεν εἰς τὴν πάνδημον τῆς Βίλνας (1) Δίαιταν, Ἰαννῆ 16. τῆ 1563. ἐνομοθέτησεν, ὅτι ἅπασαι αἱ διαφοραὶ, αἱ ἀναφυόμεναι μετὰ τῶν συμπολιτευομένων ἐξ ἀφορμῆς τῆς θρησκείας, νὰ εἶναι ἐφεξῆς εἰς τὸ διηνεκές, καὶ νὰ λογίζωνται ὡς τὸ μηδέν. Ἰδὲ καὶ ἐπὶ λέξεως τί κατὰ τὸ ἐσιῶδες τῆς ὑποθέσεως διαγορεύει αὐτὸς ὁ νόμος, ὁ ὁποῖος ἤδη κατέστη ἑνὸς νόμος θμελιώδης.

„A compter de puis
„ce jour, non seule-
„ment

„Αὐτὸ τῆς σήμερον ἡμέ-
„ρας καὶ εἰς τὸ ἐξῆς, ἔ μόνον
H 4 „οἱ

(1) Βίλνα ἢ τῇ Δεκάτῃ τῆς Λιθuanίας Μητροπόλεως.

„οἱ σὺγγενεῖς καὶ ἄρχοντες με-
 „τὰ τῶν ἀπογόνων αὐτῶν,
 „οἱ ἐκ τῆς Ῥωμάνας ὄντες
 „κοινωνίας, τῶν ὁποίων οἱ
 „πρόγονοι ἔτυχον ἐγγρά-
 „φῃ προνομίᾳ σὺγγενείας ἐν
 „τῇ Πολωνικῇ Βασιλείᾳ,
 „ἀλλὰ καὶ ἐν γένει πάντες
 „ὅσοι τῇ ἱππικῇ τάγμα-
 „τος, καὶ σὺγγενείᾳ διαπρέ-
 „ποντες, εἴτε Λιθουανοί, εἴ-
 „τε ἐκ Ῥώσων ἔχοντες τιμὴν
 „καταβολῇ (μόνον νὰ ἐ-
 „παγγέλωνται τὸν χριστιανισ-
 „μὸν) καὶ ἂν ἀκόμι οἱ
 „πρόγονοι αὐτῶν οὐ τῷ τῆς
 „Πολωνίας βασιλείῳ δὲν
 „ἔχον λάβει τὸ τῆς σὺγγε-
 „νείας δικαίωμα· νὰ ἔχον
 „ἅπαντες νὰ ἀπολαμβάνω-
 „σι, κατὰ πᾶσαν τῆς
 „Βασιλείας τιμὴν ἑκτασιν,
 „ἅπαντα τὰ προνόμια, καὶ
 „τὰς ἐλευθερίας, καὶ τὰ δι-
 „καιώματα τῆς εὐγενεί-
 „ας ὅσα εἰς αὐτὰς ἤδη ἔ-
 „χαρίσθησαν· καὶ νὰ τὰ
 „ἀπολαμβάνωσιν ἐν κοινῇ
 „αἰωνίως.

„ment les Nobles &
 „Seigneurs avec leurs
 „descendants, qui ap-
 „partiennent à la com-
 „munion Romaine, &
 „dont les ancêtres ont
 „obtenu aussi des let-
 „tres de noblesse dans
 „le Royaume de Po-
 „logne, mais encore
 „en général tous ceux
 „qui sont de l'ordre
 „Equestre, & des No-
 „bles, soit Lithuanies,
 „soit Russes d'origine,
 „pourvu qu'ils fas-
 „sent profession du
 „Christianisme,
 „quand même leurs an-
 „cêtres n'auraient pas
 „acquis les droits de no-
 „blesse dans le Royau-
 „me de Pologne doivent
 „jouir dans toute l'E-
 „tendue du Royaume de
 „tous les privilèges, li-
 „bertés & droits de no-
 „blesse à eux accordés,
 „& en jouir à perpetui-
 „té en commun.

Ἐξέ-

„On

„On admettra aux
„dignités du Sénat &
„de la Couronne, à tou-
„tes les charges nobles,
„non seulement ceux
„qui appartiennent à
„l'Eglise Romaine, mais
„aussi tous ceux, qui
„sont de l'ordre Eque-
„stre, pourvu qu'ils
„soient Chrétiens
„nul ne sera exclu,
„pourvu qu'il soit
„Chrétien.

„Εἰχέτωσαν δὲ τόπον ἢ
„εἰς τὰ ἀξιώματα τῆς Γε-
„ρεσίας, ἢ εἰς τὰ τῆς Θρό-
„νου, ἢ εἰς πάντα τὰ ὀφ-
„φίκια τὰ ὀυγενικά, ἐ μόν-
„νοι οἱ ἐκ τῆς Ῥωμάνας ὄν-
„τες κοινωνίας, ἀλλὰ καὶ
„πάντες ἀπλῶς οἱ ἐκ
„τῆς ἱππικῆς τάξεως, μόν-
„νον ἂν εἶναι χριστιανοί. . . .
„μηδεὶς ὅλως ἀποκλειέ-
„σθω, μόνον ἂν εἶναι χρι-
„σιανός.

La diète de Grod-
no en 1568. confirma
solemnellement ces
statuts, & elle ajou-
ta, pour rendre la
loi, s'il était possi-
ble, encore plus clai-
re, ces mots essenti-
els: de quelque commu-
nion ou confession que
l'on soit.

Ἡ Δίαίτῃα τῇ Γρόδνῃ (1)
ἐν ἔτει 1568. ἐπεκύρωσε δη-
μοσίᾳ τὰ τοιαῦτα θεασίς-
ματῶν· ἥτις διὰ τὰ κατὰ στή-
ση τὸν νόμον, ἂν ἦτον δυνα-
τὸν, ἔτι σαφέστερον ἢ καθά-
ρως, ἐπρόδρασε ἢ ταῦ-
τα τὰ λόγια τὰ ἐσιωδῆσα-
τα: ἐξ οἵας δὴ ποιεῖ κοινωνίας
ἢ ὁμολογίας τύχωσι.

Enfin dans la diète
d'union encore
plus

Τελευταῖον εἰς τὴν τῆς ἐ-
νώσεως Δίαιταν τῶν ἐν Λα-
H 5 βλί-

(1) Γρόδνου πόλις τῆς Λιθουανίας σήμερον λεγόμενη.

βλίνω (1) συσᾶσαν κατὰ τὸ 1569. ἔτος· ἣτις Δίαυτα ἐτελείωσε τὴν διὰ παντὸς συνάφειαν τῆ μεγάλης Δουκάτης τῆς Λιθουανίας μετὰ τῆ θρόνου· ἀνεκαίνισθη αὐτῇς ἡ προσεπεκυρώθη ὁ Φιλάνθρωπος ἔτος νόμος, ὁ ὁποῖος ἀποβλέπων τὰς χριστιανὰς πάντας ὡς ἀδελφοὺς, ἔπρεπε νὰ εἶναι εἰς τὰ ἄλλα ἔθνη ὑπογραμμὸς μιμήσεως ἡ παράδειγμα.

plus celebre tenue à Lublin en 1569. diète qui acheva d'incorporer pour jamais le grand Duché de Lithuanie à la Couronne, on renouvela ou confirma de nouveau cette loi humaine, qui regardait tous les Chrétiens comme des frères, & qui devait servir d'exemple aux autres nations.

Μετὰ τὸν θάνατον Σιγισμούνδου τῆς Αὐγέστου, ἐκείνῃ τῇ ἡρώος τῆς ἀνεξικακίας καὶ ἀνοχῆς (2), ἡ Ἀριστοκρατία ὁλόκληρος ἐν μιᾷ κοινῇ συμμαχικῇ ἐνώσει (3)

Après la mort de Sigismond Auguste, ce héros de la tolérance ; la republique entière confédérée en 1573. pour

συνα-

(1) Λεβλίνον, πόλις τῆς ἐλεύσσονος Πολωνίας, ἐμπόριον ἀξιάλογον.

(2) Τὴν ἀνεξικακίαν καὶ ἀνοχήν ἐδῶ νοῶμεν, τὴν εἰς τὰς ἐκ διαφερέσεως θρησκείας καὶ πίστεως, τὴν ὁποίαν Tolerantiam ὀνομάζουσιν οἱ νῦν Λατῖνοι· Ὅχι ἀνάρμοστο λογιάζω ἢ θελε τὴν εἰπῇ τίς κατ' ἡμᾶς, ἀνεξιθρησκείαν.

(3) Συμμαχικὴν ἐνώσιν λέγω ἐκείνην ὅπερ Λατινιστὶ οἱ Λέχοι, καὶ οἱ λοιποὶ Εὐρωπαῖοι λέγουσι Confederationem.

pour l'élection d'un nouveau Roi, jura de ne reconnaître que celui qui ferait serment de maintenir cette paix des Chrétiens. Henry de Valois, trop accusé d'avoir eu part aux massacres de la St. Barthelemi, ne balance pas à jurer, devant le Dieu tout-puissant, de maintenir les droits des

συναθροισθεῖσα Ἐτει 1573. ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ νέῃ Βασιλέως, ὡμοσεν ὅτι δὲν θέλει ἀποδεχθεῖς Βασιλέα, εἰμὴ ἐκεῖνον ὅπῃ ὑποχρεθῇ μεθ' ὅρκου νὰ φυλάξῃ ταύτῃ τὴν μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν ὁμόνοιαν καὶ εἰρήνην. Ἐρρίκος ὁ ἀπὸ τῆ βασιλείας Γένους τῶν Βαλοάσων (1), ὅστις πολλῶν ἔσχεν αἰτίαν ὅτι καὶ αὐτὸς ἦτον συγκοινωνὸς τῆς Φονοκτονίας τῆς λεγομένης τῆς Ἀγίης Βαρδολομαίης (2) ὡρκομότησεν ἀνευδοιά-

(1) Τὸς Ἐρρίκου τῆ Β'. Βασιλείας τῆς Γαλλίας, ἀδελφὸς Φραγγίσκου τῆ Β'. καὶ Καρόλου τῆ Θ'. ἐκ διαδοχῆς καὶ τέτων βασιλευσάντων. Οὗτος ἐτι ζῶντος τῆ ἀδελφῆ αὐτῆ τῆ Καρόλου, γνώριμος ὢν ἤδη ὑπὸ τῷ ὀνόματι τῆ Δεσπότης Ἀγγλίας ἐπροσκαλίσθη ὑπὸ τῶν Πολόνων, καὶ ἐπροβιβάσθη εἰς τὴν βασιλείαν αὐτῶν. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον θανόντος τῆ ἀδελφῆ Καρόλου ἀδύσας κατέλαβε τὴν Γαλλίαν, καὶ ἐκληρονόμησε τὸν πατρικὸν, καὶ ἀδελφικὸν θρόνον Ἐτ. 1575; Φύλλα. 13. χεῖρες, ἔτος ἄγων τῆς ἡλικίας τὸ κδ'. καὶ ὀνομαδεῖς Ἐρρίκος Γ'.

(2) Αὕτη εἶναι μία ἀπὸ τὰς πλέον φρικτὰς τραγωδίας, ἀπὸ ὅσας ἐξ ἀδιακρίτου ζήλου συνέβησαν ποτὲ μεταξὺ τῶν χριστιανῶν, καὶ πρέπει εἶδῃ νὰ τιμωρηθῶμεν. Κατὰ τὸ μέσον τῆ Ι΄. αἰῶνος ἐπροχώρησεν εἰς τὴν Γαλλίαν ὁ Καλβινισμὸς, καὶ ἐπληθύνθη. Ἀπὸ τὸ ὕψος τῆ θρόνου ἕως εἰς τὸ βάθος τῆς ἐσχάτης καταστά-

σεως

δοιάσως, ἐνώπιον τῆ Θεᾶ τῆ des Diffidens; & c
 παντοδυνάμει ὑποχόμενος serment de Henry
 να

σεως ἐκυρίωσεν εἰς τὸ ἔθνος τὸ χίσμα, καὶ ἦσαν ἐκ πα-
 σης τάξεως, καὶ τύχης, καὶ ἡλικίας ἄλλοι λάτριοι τῆ
 Πάπα, ἄλλοι ὁπαδοὶ τῆ Καλβίνᾳ· Ἀγκαλὰ ὑπερίχου-
 πάντοτε ὁ Παπισμὸς, ὡς ἡ παλαιὰ τῆ ἔθνους θρησκεία
 καὶ πρώτη καὶ βασιλεύουσα, ἦσαν ὁμοῦ καὶ ἀπὸ τῆ
 ἐναντίον κόμμα τῶν Νεωτεριστῶν καὶ πλῆθος πολὺ διασπαρ-
 μένον εἰς ὅλῳ τῷ ἐπικράτειαν, καὶ γένη ἐκ τῶν ἐγκρίτων
 καὶ τῇ βασιλείᾳ προσηκόντων, ὅπῃ τὸ ἐδεφένδευον. Ὅθεν
 εἴσεις πολλαὶ, καὶ πόλεμοι ἐμφύλιοι ἐπὶ πλεον, καὶ αἰ-
 ματοχυσίαι συχναί, Φανεραί τε καὶ ἀφανεῖς, αἱ μὲν ἐκ
 παρατάξεως, αἱ δὲ ἐξ ἐπιβελῆς καὶ ἐνέδρας. Κάρολος
 ὁ Θ'. ὁ τότε βασιλεύων, νεώτερος ὢν (ὅσον εἰκοσαέτης) καὶ
 τῷ ἡλικίᾳ καὶ ταῖς φρεσίν, ἦγετο ὑπὸ τῆς ἰδίας μητρὸς
 Αἰκατερίνης τῆς ἐκ τῶν Μεδίκων, γυναικὸς ὑπερφάνης καὶ
 φιλαρχικῆς, καὶ ὑπὸ τῆ Δεκῆς τῆ Γυίξᾳ· ὅς τις ἐπιτρο-
 πῶν τάχα καὶ διοικῶν τὰ τῆς βασιλείας, καὶ ὑπερα-
 σπιζόμενος τὰ τῆς καθολικῆς πίστεως, εἶχεν εἰς τὸ χεῖρ
 τῆ κράτης τὰς δυνάμεις, καὶ ἐν χήματι δάλε κατεκυ-
 ρίωσεν τὸν Λυθέντιω τε. Οὗτοι συνδουλοῦντος αὐτοῖς καὶ
 συμπράττοντος καὶ τῆ Δεκῆς τῆ Ἀγγίᾳ, ἀδελφῆ ὄντος
 νεωτέρου τῆ βασιλείας (ὃν καὶ μετ' ὀλίγον διεδέχθη καὶ τὰς
 ἀλλαχῇ ἐσημειώσαμεν.) βασιλεὺς ἐσησαν ναὶ ἐξολοθρεύσεν
 τὸ ἐναντίον σύστημα τῶν Καλβινοφρόνων (ὅς καὶ Οὐγονό-
 τας ἐκάλεον.) ἐξ ἐπιβελῆς καὶ σκιδωρίας, μὴ δυνάμενοι ἐκ
 τῆ προφανῆς· Θεμιτὸν ἡγέμενοι τὸν δόλον, ὅταν δὲ
 φθάνει ἡ δύναμις. Οἱ λογάδες τῶν Οὐγονότων καὶ πρῶ-
 τοι ὑπερασπιστῆς ἦσαν Ἐρρίκος ὁ βασιλεὺς τῆς Ναβάρ-
 ρας, νέος ἔτι, καὶ ὑπὸ Ἰωάννα τῇ μητρὶ διοικέμενος, γυ-
 ναικὶ γενναία καὶ ἀρρενόφρων· ὁ ἐκ τῆ οἴκῃ τῆ Κονδῆ, καὶ
 αὐτὸς νεώτερος τῷ ἡλικίᾳ, τῆ πατρὸς αὐτῆς εἰς τὰς τό-
 τε εἴσεις ἤδη πεσόντος· καὶ ὁ Γέρων Ἀμμιᾶς ὁ Κολιγνῆς·
 Τέτρες οἱ βασιλικοὶ ἀπεφάσισαν ναὶ βάλεν εἰς χεῖρας,
 καὶ

de Valois servit de modèle à ses suc-
 cess-

καὶ νὰ ἐξαλείψεν ἀκολέθως τὰς ἐπιλοιπὰς ὡς ὑπερημέ-
 νες τῆς τέτων προσασίας τε καὶ δυνάμεως. Λοιπὸν ἐκ-
 δίδει ὁ Κάρολος ὡς ἔτ. 1570. ἐδίκτον εἰρήνης· ἐπιτελεῖ
 κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον τὰς ἰδίας γάμους, νυμφθεῖς Ἐ-
 λισάβετ τῆς Αἰσρίας, θυγατέρα Μαξιμιλιανῶ Β'. τῷ Αὐ-
 τοκράτορος· μετὰ τῆς γάμους πλάττεται Φιλίαν πρὸς
 τὸν γέροντα Ἀμμιράν, καὶ μὲ πρόχημα ὑπερβαλλούσης
 τιμῆς καὶ ἐξαιρέτης δυνάμεως τὸν ἔλκει εἰς τὰ βασίλεια.
 Προσκαλεῖται ὁμοίως εἰς τὸ Παρίσιον ὁ τῆς Ναβάρρας
 Ἑρρίκος μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, (ἥτις μετ' ὀλίγον καὶ ἀ-
 πέθανε) καὶ συμβιβάζονται καὶ οἱ τέττα γάμοι μετὰ
 Μαργαρίτας τῆς τῷ βασιλέως Καρόλου ἀδελφῆς· ἐξ ἀ-
 φορμῆς δὲ τέτων ἔρχεται καὶ ὁ Πρίγκηψ τῷ Κενδῶ, καὶ
 συβρέει καὶ πολὺ πλῆθος Ἀρχόντων καὶ εὐγενῶν Ἀνδρῶν
 ἐκ τῷ κόμματος, ὅλοι θεμελιωμένοι εἰς τὴν ἀσφάλειαν
 τῆς εἰρηνικοποιήσεως, καὶ εἰς τὴν πίσιν τῶν συμφωνηθέν-
 των γάμων. Ἐτελέσθησαν κατὰ τὸ 1572, Αὐγύστου 18,
 καὶ οἱ τῷ Ἑρρίκῳ βασιλέως Ναβάρρας γάμοι. Αἱ τελε-
 ταὶ λαμπραὶ, αἱ συνθήκαι βεβαιωμέναι, ἡ εἰρήνη ἀνύ-
 ποπτος· ἀλλὰ τὰ ὀψάρια εἰς τὴν σαγυλίαν. Μετὰ
 τέσσαρας ἡμέρας ὁ Ἀμμιράς μὲ πολλὰς τῶν ἀκολέθων
 Ἀρχόντων ἀπερχόμενος εἰς τὴν αὐτῇ κατοικίαν δέχεται
 ἐξαίφνης κατ' ὁδὸν ἀπὸ ἑνα παράδουρον μίαν βολίδα, καὶ
 πληγωμένος ἔχι εἰς θάνατον παραμερίζει. Ὁ βασιλεὺς
 Κάρολος τρέχει ὀδῶς εἰς ἐπίσκεψίντε, δείχνει ταραχὴν
 ψυχῆς ἄκραν, γίνεται περιοργητός, προσάξει νὰ ὀρεθῇ
 ὁ φονὸς, ἀπειλεῖ κατ' ἐκείνῃ καὶ τῶν συνεπιβέλων τὰ
 ἔχματα· εἶναι χρεῖα νὰ τὸ εἰπῶ; ὅλα πλάσμα. Ἰκα-
 νὸν σημεῖον ἦτον αὐτὸ εἰς τὰς Προτεστάντας νὰ πιάσεν
 τὸν δρόμον· τὸ ἐσοχάσθησαν, μὰ δὲν τὸ ἔκαμαν. Τῇ
 ἐπαύριον οἱ περὶ τὸν βασιλέα συγκροτῶσι βελλῶ, καὶ συ-
 ναρτίωσι τὴν τελείαν ἐπιβελλῶ ἀνυπερθέτως. Τὴν
 ἐφε-

νέντων· ἢ ὁ ὄρκος ἔτος ὁ τῷ cesseurs. Etienne
 Ἐρρίκῃ τῇ Βαλοάσῃ, ἔγινε ne lui succeda qu'
 τύπος εἰς τὰς διαδόχους αὐ- à cette condition.
 τῇ. Ce

ἔφεξῃς νύκτα ὁ Γαμβρός Ναβάρρας, μετὰ τῇ Πρίγκι-
 πος Κοινῇ περισφάλλονται ὑπὸ πλήθους στρατιωτῶν, μὲ
 ἀπόφασιν ὅμως ὅτι αὐτοὶ νὰ μὴ φονευθῶν, ἀλλὰ νὰ φυ-
 λαχθῶν ὡς νέοι, καὶ εὐκολοὶ νὰ σέρξων ἐτοίμως εἰς τὰ
 γινόμενα ὄντες ὑποχείριοι. Ἡ Καμπάνα δίδει τὸ σημεῖον
 πρὸς τὴν ξημέρωμα, καὶ τὸ Μακελλεῖον ἀρχήσῃ νὰ δολοφῇ.
 Ὁ γέρον Ἀμμιράς κατακόκκινος πληγωμένος εἰς τὸ κρεβ-
 βάτιτε κατασφάζεται· οἱ οἰκιακοὶ αὐτῷ, οἱ θεράπον-
 τες, οἱ σύνοικοι θυγενεῖς καὶ ἀρχοντες, οἱ περὶ αὐτὸν
 πάντες φονεύονται· ὅλοι ὅσοι ἐνθεν καθεῖθεν εὐρίσκον-
 ται εἰς τὸ Παρίσιον καλβινίζοντες οἰκτρῶς θανατώνον-
 ται, γέροντες, νέοι, παιδιὰ, βρέφη, γυναῖκες καὶ κυ-
 φοῦσαι ἐτι, ὅλοι πίπτουσιν ἐν σώματι μαχαίρας. Ἀπὸ
 τὸ ἄλλο μέρος τῶν περὶ τὸν Ναβάρρας τὸ αἷμα ἐπερι-
 λίμνασε τὸ Παλάτιον, καὶ δὴν ἦτον ἀσυλος εἰς τὰς πρόσ-
 φυγας ἔτε ἡ γυναικωνίτις, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ εἰς τὰς πόδας
 τῶν Βασιλευσῶν προσπίπτοντες ἀνιλεῶς ἀπεκτείνοντο. Ἡ
 φονοκτονία αὕτη μέσα εἰς τὸ Παρίσιον διήρκεσεν ἑπτὰ
 ἡμέρας. Ἀπὸ τὸ Παρίσιον ἐξῆλθε τὸ δόγμα χωρὶς ἀνα-
 βαλὼν εἰς πάσας τὰς τῆς Γαλλίας Ἐπαρχίας καὶ χώ-
 ρας, καὶ κατεσφάγησαν ἐν ὀνόματι Κυρίου ὡς ἐξή-
 κοντα χιλιάδες ἄνθρωποι. Πλήθος ἀναρίθμητον ἀφῆ-
 σαν τὴν πατρίδα, καὶ κατέφυγον εἰς ξένα βασίλεια·
 πλῆθος ὑπεκρίθη πῶς ἐδέχθη τάχα τὸν Παπισμὸν διὰ
 νὰ ἐκφύγῃ τὸν θάνατον· ἔμειναν ὅμως πάλιν καὶ πολλοί,
 ὅπῃ συνέσκησαν καὶ μετὰ ταῦτα τῶν Καλβινιστῶν τὸ κόμ-
 μα εἰς τὴν Γαλλίαν φοβερόν ἐπὶ πολὺ καὶ δυσκαταγώνι-
 σον· ὥστε ὅπῃ δὴ ἐκατέρωθωσεν ἄλλο ἢ ἐπιβελὴ αὕτη, πα-
 ρὰ ὅπῃ ἔχυσε τόσον αἷμα, καὶ ὅπῃ ἐπαρώζυνε καὶ ἐξη-
 γρίωσε τὰς ψυχὰς τῶν ὑπολειφθέντων, διὰ νὰ χυθῇ
 ἐπε-

Ce fut une loi fondamentale & sacrée. Tous les Nobles furent égaux par la religion comme par la nature.

τῆ. Ὁ Στέφανος διεδέχθη τὴν βασιλείαν ἐπὶ τοιαύτῃ συνθήκῃ· καλῆς αὐτὸς ἑνὸς νόμος θεῖος καὶ ἱερός. Ἄπαντες οἱ συγγενεῖς ἐγνωρίζοντο ἰσοστάσιοι, ὅσον ἐκ τῆς θεοσεβείας μηδὲν διαφέροντες, καθὼς καὶ κατὰ τὴν φύσιν.

C'est ainsi qu'après l'union de l'Angle-

οὔτῳ μετὰ τὴν εἰς ταυτὸ ἔνωσιν τῆς Ἀγγλίας, καὶ

ἔπειτα μὲν τὰς ἐξῆς ἐμφυλῆς πολέμους καὶ περισσότερον. Αὕτῃ εἶναι συντόμως, ἢ τῇ Ἁγίᾳ Βαρδολομαῖᾳ (τὴν ὁποίαν κατὰ πάροδον ἀναφέρει ὁ Συγγραφεύς) ἔλπειν τῇ τραγωδίᾳ. Οἱ παπισταὶ τότε κατὰ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην ἐώρτασαν χαρμολύνας τὰ τέσπαια τῇ χριστιανισμῷ. Ὁ τότε Πάπας Γρηγόριος ὁ Π'. ἐτέλεσε διὰ τὸ συμβᾶν λιτανίαν μεγαλύνω ἀποδίδας τῷ Θεῷ τὰ χαριστήρια, καὶ ἔκοψε καὶ ἑνὸς νόμισμα διὰ τὴν διαίωνα τῆς ἡμέρας τὴν μνήμην, χαράξας ἀπὸ τὸ ἑνὸς μέρος τὴν εἰκόνα αὐτῆς, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο τὸν Ἀγγελοῦ τὸν ἐξολοθρευτὴν κατέχοντα εἰς τὸ ἑνὸς χεῖρ τὸν σταυρὸν, εἰς τὸ ἄλλο τὴν ῥομφαίαν. Ὡστὶν καὶ εἴχε γένῃ ὁ ἐξολοθρευτὴς, ἐκεῖνος κατὰ θεῖαν ἀποκάλυψιν. Εἰς τὴν Ἰσπανίαν πάλιν, ἐνώπιον τῇ βασιλεῷς Φιλίππῃ τῇ Β'. ἐκήρυξαν οἱ Ἱεροκλήρυκες, καὶ κατὰ φύσιν τὸ δράμα ἀπὸ τῇ Ἀμβωνος εἰς τὸν λαόν, ὡς εἶνα ἐξαίρετον τῆς εὐσεβείας κατόρθωμα, καὶ ὡς εἶνα μέγαν θρίαμβον τῆς Ἐκκλησίας τῆς κρατερομένης. Ἀλλ' ὁ ἐπίλοιπος ὅλος κόσμος ἐφείξεν, ὁ χριστιανισμὸς ἐδάκρυσε, καὶ ἡ Γαλλία ἔχει μέχρι τῆς σήμερον τὸ ἔργον ἐκεῖνο συγγενὸν καὶ ἀποτρόπαιον, καὶ ἡγάπα ἂν ἦτον τρέπος καὶ ἐξαλείφεται ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν τῇ αἰῶνος, καὶ καθὼς ὁ Σοφὸς αὐτῆς Ὀπιτάλιος) excidat illo dies! Ἀπόλοιτο ἡ ἡμέρα ἐκείνη!

καὶ τῆς Σκοτίας (1), οἱ
 Πάρις (2) λεγόμενοι τῆς
 Σκοτίας, Πρεσβυτεριανοὶ
 ὄντες (3), ἔλαβον τόπον
 εἰς τὸ τῆς Λόνδρας Συνέ-
 δριον (4), καθὼς καὶ οἱ Πά-
 ρεις τῆς κοινωνίας τῆς Ἀγ-
 γλικανῆς (5). Οὕτω καὶ ὁ
 Ὁσναβρέγης Ἐπισκοπικὸς
 θρόνος

gleterre & de l'E-
 cosse les Pairs d'E-
 cosse Presbiterien
 ont eu séance au Par-
 lement de Londres
 avec les Pairs de la
 communion Angli-
 cane. Ainsi l'Evêche
 d'Osnabruck en Al-
 lemag-

(1) Τῆς μεγάλης Βρεττανίας τὸ μὲν Ὀρειότερον
 μέρος Σκοτία μέχρι καὶ νῦν ὀνομάζεται, ἡ γὰρ τοῖς
 παλαιοῖς Καλιδονία· τὸ δὲ ἔθ' οὗ, τὸ πάλαι οἱ Πίκτοι
 τὸ δὲ πρὸς Μεσημβρίαν ἰδίως Ἀγγλία.

(2) Οἰονεῖ ἴσοι, ἰσοστάσιοι, ἰστίμοι, οἱ εἰς τὰ πρῶτα
 γένη ἀνήκοντες, καὶ Δέκτες Πάρις οἱ αὐτοὶ λεγόμενοι.

(3) Πρεσβυτεριανοί, οἱ τὸν βαθμὸν τῶν Ἐπι-
 σκόπων ὑπὲρ τὸν τῶ ἱερατεῖς μὴ παραδεχόμενοι. Ἀπα-
 ζονται τὴν αἵρεσιν τῆ Καλβινισμῆ· καὶ τέτων τὸ νόμ-
 ον ἐπικρατεῖ μάλιστα εἰς τὸ μέρος τῆς Βρεττανίας ὅπερ
 ὀνομάζεται ἡ Σκοτία.

(4) Τὸ λεγόμενον Παρλαμέντον.

(5) Ἡ Ἀγγλικανὴ κοινωνία βασιλεύει εἰς τὴν
 ἰδίαν Ἀγγλίαν, καὶ τὴν Ἰρλανδίαν. Λέγεται διὰ τῆτο ἡ
 ἐνταῦθα Ἐκκλησία Ἀγγλικανή, καὶ κατ' ἐξοχίαν Ἐκκλη-
 σία· ὅστις δὲν εἶναι ἐκ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης, εἶ-
 ναι ἑκπτώτος παντὸς ἀξιώματος. Πρὸς ἀντιδιαφο-
 λὴν τῶν Πρεσβυτεριανῶν οἱ Ἀγγλικοὶ λεγον-
 ται Ἐπισκοπικοὶ, ἢ Ἐπισκοπάριοι, διότι ἔχουσιν
 εἰς τὸν κλῆρον τὸν Ἐπισκοπικὸν βαθμὸν. Οἱ πρεσβυτερια-
 νοὶ ὡς πρὸς τέττας, μόλις εἶναι τὸ εἰκοσημόριον, ὥστε ἡμ-
 πορεῖ τινὰς νὰ εἰπῇ, ὅτι παρὰ τοῖς Βρεττανοῖς ἡ Ἀγγλι-
 κανὴ Ἐκκλησία εἶναι ἡ Κυριεύουσα.

lemagne appartient tantôt à un Evangelique, tantôt à un Catholique Romain. Ainsi dans plusieurs bourgs d'Allemagne les Evangeliques viennent chanter leurs Psaumes dès que le Curé catholique a dit sa messe. Ainsi les chambre de Wetzlar & de Vienne ont des Assesseurs Luthériens.

θρόνος ἐν τῇ Ἀλμανία (1) ποτὲ μὲν ἀνήκει εἰς ἓνα τῶν ἐκ τῆς κοινωνίας τῶν Εὐαγγελικῶν, ποτὲ δὲ εἰς ἓνα τῶν ἐκ τῆς τῶν Καθολικο-ῚΡωμάνων· Οὕτως εἰς πολλάς πόλεις τῆς Ἀλμανίας, οἱ Εὐαγγελικοὶ προσέρχονται καὶ ἀδουσι τὰς ψαλμῶντων, ἀφ' ἧς ὁ Κεράτος (2) ὁ Καθολικορωμάνος εἶπῃ τι μῆσαν αὐτῇ (3). Οὕτως αἱ Καμάραι τῆς Βετζλαρίας καὶ τῆς Βιέννας, ἔχουσιν Ἐφέδρους

(1) Ὁσναβρέγη πόλις τῆς Βεσφαλίας μὲ θρόνον Ἐπισκοπικόν, ἐν ταῖς Συνθήκαις τῆς Γερμανίας, ταῖς ἐν ἔτ. 1648. περιώνυμος.

(2) Κεράτωρ παρὰ Λατίνοις ὁ ἔχων τὴν φροντίδα καὶ μέριμναν ἐπιστάσις τινός· ὅτι Cura παρ' αὐτοῖς ἡ φροντίς καὶ ἡ πρόνοια. Ἐκ τούτου καὶ παρ' Ἰταλοῖς Curato, καὶ παρὰ Γάλλοις Curait ὁ ἐφημέριος μιᾶς Ἐκκλησίας, οἷον ἐπιμελητὴς τῶν ἐν αὐτῇ ψυχῶν.

(3) Μίσσα παλαιόθεν ὀνομάζεται παρὰ τοῖς Δυστικοῖς ἡ Λειτουργία τῆς ἱερᾶς ὁχαριστίας, ἀπὸ τῆς Mitto, ὃ σημαίνει τὸ ἐκπέμπω καὶ ἀπολύω, ὡς εἶπεν Ἀπόλυσις. Ἐπειδὴ πρὸ τῆς τελετῆς τῆς Μυστηρίου οἱ Κατηχόμενοι ἐξεπέμποντο, κράζοντος τῆς Διακόνου· Ite, missa est: ὡς καὶ παρ' ἡμῖν, ὅσοι κατηχόμενοι προέλθετε· μετὰ δὲ τὴν Μετάληψιν καὶ οἱ πιστοὶ ἀπελύοντο· ὅθεν καὶ ἰταλίσιν la Messa.

Φέδρες Λαθιρανές (1). Οὕτως οἱ Ῥεφορμάτοι τῆς Φράντζας ἦσαν Δῆκες, καὶ Πάρεις, καὶ Ἀρχισράτῃγοι ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἑρρίκου τῷ Δ'. τῷ μεγάλῳ (2). Καὶ εἶναι

riens. Ainsi les re-
formés étaient Ducs
& Pairs & Généreaux
des armées sous le
grand Henry IV. &
l'on peut croire que
le

(1) Ἐπειδὴ ἐν ταῖς Καμάραις ταύταις τῆς Βετζ-
λαρίας καὶ τῆς Βιέννας διικνῶνται ὑποθέσεις κοινῇ
αἰνέσασθαι εἰς λαοὺς, ὧν οἱ μὲν εἶναι Ποντιφίκοι τὸ θρησ-
κευμα, οἱ δὲ ἐκ τῶν Προτεστάντων, δια τῆτο καὶ οἱ ἐφε-
δρῶντες εἶναι ἐξ ἑκατέρως τῆς κοινωνίας.

(2) Ἑρρίκος ὁ Δ'. ἦτον Υἱὸς Ἀντωνίου τῷ βασι-
λέως τῆς Ναβάρρας, τὸ ὁποῖον μέχρι τότε ἦτον ἓνα χω-
ριστὸν βασίλειον, διηρημένον ἀπὸ ἐκεῖνο τῆς Φράντζας)
καὶ Ἰωάννας ὁ Ἀλβρέτ, καὶ τέτων ἐκ τῷ κόμματος τῶν
Οὐγονότων. Ἐλαβε δὲ ὁ Ἑρρίκος εἰς γυναῖκα Ἐτεῖ 1572,
Μαργαρίταν τῇ Καρόλε τῇ Θ'. τῇ ἀδελφῇ, καὶ ὁ γάμος
ἔτος ἦτον (ὡς ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεν.) τῆς πανολεθρίας
τῷ Ἀγ. Βαρδολομαίῳ τὰ προσόρτια. Θανόντος Ἑρρί-
κου τῷ Γ'. βασιλέως τῶν Γαλλῶν ἄπαιδος, Ἑρρίκος ἔτος
περὶ ἔ λείγομεν ὁ τῆς Ναβάρρας ἔμενεν ὁ νόμιμος διάδο-
χος τῷ κράτει, τὸ ὁποῖον μετὰ πολλὰς ἀγῶνας, καὶ μυ-
ρίους πολέμους καὶ μάχας, ὡς ὑπέστη κατὰ τῶν ἐναντίων,
καὶ οὐ αἷς πάντοτε δυνάμει νικητῆς, τελουταῖον καὶ ἔλα-
βεν. Εἰσελθὼν τροπαιοφόρος εἰς τὸ Παρίσιον Ἐτ. 1594,
εἶχε τῇ πρωτεύσαν τῶν πόλεων ἐν ἧ ὁ θρόνος, πλὴν
ἔτι πολὺ ἔμενεν ὀπίσω διὰ τὴν μοναρχίαν τῶν ὄντι καὶ
τὴν σεραυτῇ εἰς τὸ βασίλειον. Εἶχε καὶ πολέμῃ εἰς τὸν
αὐτὸν καιρὸν ἔσωθεν τὰς φασιασὰς, ἔξωθεν τὰς Ἰσπανὰς
καὶ τὰς Πάπας, οἱ ὁποῖοι τὸν κατεδίωκον ἀπάσαις δυνά-
μεσι, καὶ τὸν ἐκρίναν ἐκπτωτον τῆς διαδοχῆς, ὡς ἀλλό-
τριον τῆς Καθολικῆς πίστεως. Ὅθεν ἰωανγκαῶδη ἐκὼν
ἀκούων

le Dieu de miséricorde, & de paix
n'écoutait pas avec
co- I 2 νεξι-

ακων να εξομάση τὸν Προτεσταντισμὸν, καὶ να ἐναγκα-
λισθῇ τὸν Παπισμὸν διὰ να μὴ χάσῃ ἐκεῖνον τὸν θρόνον
εἰς τὸν ὁποῖον καὶ τὸ αἷμα, καὶ οἱ νόμοι τὸν ἐκραζον. Κυ-
ριεύσας λοιπὸν διὰ τῶν ὅπλων τὴν χώραν Ἀμιέν, ἡ δυσω-
πεῖ τὸν Πάπαν εἰς τὴν εἰρωμένην ἔτει 1597. τὸν ὁποῖον
πρότερον δὲν ἔχε καταδυσωπήσῃ μὲ τὴν τῆς δόγματος
ἐξομῶσιν. Ἐπιτελεῖ τὰς εἰρηνικὰς συνθήκας καὶ μετὰ
τῆς Ἰσπανίας ἔτει 1598. ἡ ὁποία ὡς ἔδεν ἀντίστροφον
τὸν χορὸν ὅπῃ ἐκ πολλῶν ἔσπρηνεν εἰς τὴν Γαλλίαν, τέως
ἡσύχασεν. Ἐκ τῆς ἐπιστρέφει ὁ γενναῖος Ἑρρίκος ὀλιω-
τε τὴν προσοχὴν καὶ τὴν ἐπιμέλειαν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν
τῆς κράτος διοίκησιν, καὶ ἐντὸς ὀλίγου τὸ βασιλεῖον, τὸ
ὁποῖον διὰ τὰς προλαβέσας εἰσεῖς, ὀρίσκειτο εἰς τὴν
ἐχθρότην πτωχείαν καὶ αἰθλιότητα, τὸ ἀναρρῶννύει μὲ
τῆς νόμους, τὸ καταπλετίζει μὲ τὴν πραγματείαν καὶ
μὲ τὰς τέχνας, τὸ κατατολίζει μὲ τὴν εὐταξίαν, καὶ
μὲ τῶν οἰκοδομῶν τὴν μεγαλοπρέπειαν. Ἀλλ' οἱ Παπο-
λάτραι τὸν ἐπεβελούθησαν πολλάκις τὴν ζωὴν καὶ ἀφ'
ἑ διαφόραις φοραῖς ἐκινδύνισεν ὁ καλὸς Βασιλεὺς ἀπὸ τῆς
Φράγκας, καὶ μάλιστα ἀπὸ τῆς Ἰσπανίας τῆς συμβε-
λεύοντος τὴν τῆς βασιλείας τῆς Φονοκτονίαν, ὡς μέγα
καὶ ἡρωϊκὸν κατόρθωμα, τέως ἔτι 1610, Μαΐου 14.
ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου μανιώδη καὶ θεοβλαβῆ ὀνόματι Γρα-
βαίλλακον, ἐμαχαίρωθη Ὁ τρισκατάρατος, ἕτος καὶ
μιαρὸς, (καθὼς ὁ ἴδιος εἰς τὰς ἐρῶνας καὶ εἰς τὰς ἐτασ-
μὲς ὁμολόγησεν.) εἶχεν ἀκούσῃ (λέγει) ὅτι ὁ Βασιλεὺς
ἐτοιμάζετο να ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῆς Πάπας καὶ εἶχε δι-
δαχθῇ, ὅτι ὁ πολεμῶν κατὰ τῆς Πάπας, κινεῖ πό-
λεμον κατὰ τῆς Θεῆς καθότι ὁ Πάπας εἶναι Θεὸς,
καὶ ὁ Θεὸς εἶναι Πάπας.

νεξικάκως ἢ ἀοργήτως τὰς
διαφόρους ψαλμωδίας, τὰς
ὁποίας τὰ τέκνα]8 πρὸς αὐ-
τὸν κατεύθυναν ἐκ μιᾶς ἢ
τῆς αὐτῆς καρδίας (1).

colère les differens
concerts, que les
enfans lui adres-
saient d'un même
coeur.

Ὅλα

Tout

(1) Τὰς τῶν δυσσεβέντων ὁχλὰς, κατὰ τὸτο ἡμ-
πορεῖμεν μόνον νὰ εἰπῶμεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀκέει ἀνεξικάκως
καὶ ἀοργήτως, καὶ ὅσον μακροθυμεῖ πρὸς αὐτὰς, καὶ
ὅν μεταχειρίζεται τὴν δικαίαν αὐτῆ ἐργίαν ἐναντιόντας·
ὅν εὐδοκεῖ ὅμως εἰς τοιαύτας δεήσεις, ἔτε προσέχει, ἔτε
ἐνωτίζεται αὐτάς, ἔτε τὰς εἰσακέει. Ἀμαρτωλῶν
ὁ Θεὸς ἐκ ἀκέει· πολλῶ μᾶλλον τῶν ἀσεβέντων καὶ
κακοφρόνων καὶ βλασφημῶν. Δὲν εἶναι τὸτο, ὅχι, ἔ-
να θυμιάμα κατὰ θυνόμενον ἐνώπιον τῆ Θεῶ. Ἄπαγε!
ἀλλ' εἶναι μία βρομερὰ καὶ δυσώδης ἀποφορὰ, ἡ ἀπὸ
τομάτων ἀνόμων, καὶ σπλάγχχνων μιαιῶν καὶ ἀνοσίων
ἐξερευγομένη· βδέλυγμα Κυρίῳ. Καὶ λοιπὸν εἶναι
τόσον ἀηδὴς εἰς τὰ τοιαῦτα ὁ Συγγραφεύς μας, ὅσον
ἀδιάφορος εἰς τὰ τῆς θρησκείας ἐλέγχεται· καὶ αἱ διά-
φοροι τέτε καὶ σχολαί αὐταὶ διδασκαλαί καὶ γνῶμαι,
εἶναι τόσον δεκταί εἰς τὸν πιστὸν χριστιανὸν καὶ ὁρθόδοξον,
ὅσον ἀποδεκταί εἶναι αἱ προσδουχαὶ τῶν ἀπίστων ἢ τῶν κα-
πίστων εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ θεμελιωτὴν Ἰησοῦν
Χριστόν. Ἀλλὰ τίς ἡ ἀλογία τὸ νὰ θέλῃ νὰ μᾶς παρα-
στήσῃ τὸς ἐξ οἰασθήποτε θρησκείας καὶ πίστεως ὑμολόγους
ἐπίσης ἅπαντας τέκνα Θεῶ; Εἶναι τέκνα οἱ πάντες ὡς
ἔργα αὐτῆ καὶ δημιουργήματα, διὸ καὶ ἀδιαφόρως εἰς ἅ-
παντας ἡ πατρικὴ αὐτῆ πρόνοια προχέει τὰ φυσικὰ ἀγα-
θὰ, καὶ ἐπίσης ἀνατέλλει τὸν ἥλιον αὐτῆ ἐπὶ δι-
καίους καὶ ἀδίκους, ἐπὶ πονηρὰς καὶ ἀγαθὰς·
ἀλλ' ὅχι τέκνα οἱ δυσσεβεῖς κατὰ λόγον τῆς ὑπερφυῆς καὶ
θείας ὑποθεσίας, τῆς ὁποίας εἶναι ἄμοιροι. Ἐπειτα καὶ
τὶ συμβάλλει εἰς τὸν σκοπὸν τὸ νὰ ζητῇ νὰ μᾶς κατα-
πέσῃ

Tout change avec le temps. Un Roi de Pologne nommé aussi Sigismond, de la race de Gustave Vasa, voulut enfin détruire ce que le grand Sigismond, le dernier des Jagellons, avait établi. Il était à la foi Roi de Pologne & de Suède mais il fut déposé en Suède par les Etats assemblés en 1592. & malheureu-

se-

"Ολα μὲ τὸν καιρὸν μεταβάλλονται. Ἐνας βασιλεὺς τῆς Πολωνίας, ὀνομαζόμενος καὶ αὐτὸς Σιγισμῦνδος, ἀπὸ τινὲς σειρὰν ἑλκων τὸ γένος Γουστάβου τοῦ Βάζα, ἐβεβλήθη τέως καὶ ἀνατρέψῃ ἐκεῖνο ὅπερ ὁ μέγας Σιγισμῦνδος ὁ τῶν Ἰαγελλονίων ὕστατος εἶχε συστήσῃ. Ἦτον αὐτὸς κατὰ τὸ αὐτὸ βασιλεὺς καὶ τῆς Πολωνίας καὶ τῆς Σβεκίας· ἐκαθρέθη ὁμῶς καὶ ἀπὸ τὸν τῆς Σβεκίας ἐξέπεσε θρόνον, κοινῇ ψήφῳ τῶν διαφόρων τοῦ Βασιλείου Γάξεων (1). Τῶν ἐπιτέτω συνα-

I 3

θροί-

πέσει, ὅτι εἰς πάντων τῶν ὅπως ἔτυχε θρησκούντων τὰς ψαλμωδίας ἐπίσης ἀρέσκεται ὁ Θεός; Δὲν εἶναι ἡ τοῦ λόγου ὑπόθεσις καὶ μᾶς δεῖξῃ ὅτι δὲν εἶναι συγχωρημένον καὶ πολεμῶμεν καὶ καὶ καταδιώκωμεν ἀπανθρώπως τὰς ἑτεροθρήσκους; λοιπὸν τὸτο συμπεραίνεται ὁφθαλμοφανῶς ἀπὸ μόνῳ τοῦ Θεοῦ τινὲς μακροθυμίαν καὶ ἀνοχλίῳ. Ἰδὲ ὁ Θεὸς ἀνεξίκακε καὶ δὲν ἐξολοθρεύει τὰς ἀσεβεῖς καὶ ἀπίστους, καὶ μακροθυμεῖ προσέτι καὶ εἰς τὰς ἐχθρὰς καὶ διώκτας τῆς ἀληθινῆς πίστεως· καθὼς καὶ εἰς τὸν ἔγω γράφοντα, καὶ ἀδικίαν εἰς τὸ ὕψος λαλῶντα, δυνάμενος καὶ παραλύσῃ τινὲς τολμηραὶ καὶ χεῖρα, καὶ γλῶσσαν, ὁμῶς μακροθυμεῖ καὶ τὸν ὑποφέρει.

(1) Τέσσαρες ἦσαν αἱ τάξεις, ἐξ ὧν τὸ κράτος τότε τῆς Σβεκίας συνεπληρῆτο καὶ συνίστατο. Ἦτον αὐτὸ

τὸ

θροισεισῶν ἐν ἔτει 1592. ἢ ἐξ
ἀτυχίας ἢ συμφορὰ εἰς αὐ-
τὸν προῆλθεν ἀπὸ τινὸς θρησ-
κειᾶν τῶν Καθολικο-Ῥωμά-
νων (1). Οἱ παρασαίνοντες
τὸ Κράτος συναχθέντες ἐπὶ
τὸ

sement la religion
Catholique Romaine lui attira cette
disgrace. Les Etats du Royaume
élurent son frère
Char-

τὸ αὐτὸ Σύστημα συγκροτούμενον ὑπὸ χιλίων ὀγδονῶν Ἀν-
δρῶν, ἑκατὸν Ἐκκλησιαστικῶν, ἑκατὸν πενήνκοντα πο-
λιτῶν, καὶ διακοσίων πενήνκοντα χωρικῶν ἀνθρώπων.
Τὸ σῶμα τῆτο τῶν χιλίων πεντακοσίων μελῶν, εἶχεν εἰς
τὸ τῆς Σβεκίας βασιλείον τὸ δικαίωμα τῆ νομοθετεῖν, ἢ
ἐκ τῆς αὐτῆς ψήφου καὶ δοκιμασίας ἤσθητο καὶ ἡ τῆ Βα-
σιλέως σφερώσις.

(1) Οἱ Σιγισμῦνδος ἔτος, περὶ ᾧ ἐνταῦθα ὁ λό-
γος, ἦτορ ἢ Ἰωάννης τῆ Γ' βασιλέως τῶν Σβεκῶν. Ἐκλεχ-
θεὶς δὲ Πολονίας πρότερον βασιλεὺς, ὡς ἀπὸ μητρὸς Αἰ-
κατερίνης τῆς Ἰαγελλονικῆς γενόμενος, τέως καὶ εἰς τὸν
τῆς Σβεκίας θρόνον ἀνεκλήθη μετὰ τὸν θάνατον τῆ πα-
τρὸς ἐν ἔτ. 1592. Ἀλλ' ἡ μὲν Σβεκία τότε διέθαλπε
τινὴ Λαθηνανικὴν δογματολογίαν, καὶ τὸν ἀνεδέχθη εἰς
βασιλείαν μετὰ συμφωνίαν νὰ φυλάξῃ ἀκίνητα τὰ Λαθ-
ηνανικὰ δόγματα, τὰ ὅποια ἀπὸ τὸν καιρὸν Γεσάβου τῆ
πάππης αὐτῆς τὸ γένος ἐπρέσβευεν· αὐτὸς ὁμοῦς Παπι-
στῆς ὢν κατὰ τινὴ θρησκείαν διάπυρος, καθὰ καὶ ὁ τέτ-
τατος πατήρ, ἐκίνησε τὸ μίσος τῶν Σβεκῶν ἐναντίοντε, καὶ αὐ-
τοὶ ὅπῃ τὸν ἐφόρεσαν τὸ σέμμα οἱ ἴδιοι ἢ τὸν ἐγύμνωσαν,
προβιβάσαντες αὐτὸν αὐτῆ εἰς τινὴ βασιλείαν Κάρολον
τὸν Θεῖον, καὶ ἔχι (ὡς ὁ Συγγραφεὺς λέγει) ἀδελφόν.
Τοιαυτοτρόπως λοιπὸν ἡ συμφορὰ προῆλθεν εἰς τὸν Σιγισ-
μῦνδον τῆτον ἐξ αἰτίας τῶν Καθολικορωμάνων. Ἦλθεν
ἀπὸ τινὸς Πολονίαν μετὰ ταῦτα ἐν χειρὶ κραταιᾷ διὰ νὰ
ἀποκτήσῃ μετὰ τινὴ βίαν ἐκεῖνο τὸ βασιλείον ὅπῃ πλέον οἱ
Σβε-

Charles qui avait pour lui le cœur des soldats & la confession d'Augsbourg. Sigismond se vengea en Pologne du Catholicisme, qui lui avait ôté la Couronne de Suède.

Les Jesuites qui le gouvernèrent lui ayant

τὸ αὐτὸ, ἔκλεξαν βασιλέα τὸν ἐκείνῳ ἀδελφὸν τὸν Κάρολον, ὃς τις εἶχεν ἐκ μέρεσ-
τε καὶ τὴν καρδίαν τῶν στρα-
τιωτῶν, καὶ τὴν ὁμολοσίαν τῆ
Ἀγσβέργ (2). Ὁ Σιγισ-
μῦνδος ἐκπῶλος ἦδη τῆ Σβε-
κικῆ θρόνῳ, ἐξεδίκησεν εἰς τὴν
Πολονίαν τὸν Καθολικισμόν,
ὅπῃ τὸν εἶχεν ὑπερήση ἀπὸ
τῆς Σβεκίας τὸν σέφανον.

Οἱ ὁδηγοὶ αὐτῷ καὶ σύμ-
βουλοι καὶ διοικῆτορες Ἰησεί-
ται,

I 4

Σβέκοι δὲν ἔδιδον μὲ τὴν θέλησιν· ἀλλὰ εἰς τὸ 1558, εἰς
τὴν Σβεκίαν ἦλθε, καὶ εἰς τὸ 1599. ἀπὸ τὴν Σβεκίαν
εἰς τὴν Πολονίαν ἀπρακτὸς ἐπανέστρεψεν. Ὁ δὲ θεὸς τῶ
Κάρολος ἔτει 1604. δημοσίῳ ψηφίσματι ὑπὸ πασῶν τῶν
τάξεων κύριος καὶ καθολικὸς Βασιλεὺς ἀνηγορεύθη.

(3) Ἀγσβέργου πόλις ἐν τῇ Σβεβία, Αὐγυσα
τῶν Βινδελίκων παρὰ τοῖς Λατίνοις πάλαι καλεσμένη·
θρυλεῖται δὲ ἡ αὐτὴ τῇ πόλει ὁμολογία τῆ Προτε-
στάντισμῶ. Τὸ γὰρ πρῶτον οἱ Προτεστάνται ἔτ. 1530.
ἐν Ἀγσβέργῳ τὴν ἐκθεσιν τῶν ἰδίων δογμάτων ἐπαρά-
τησαν εἰς τὰς Παπισίας, ἧς ἀποδοκιμασίᾳ ὑπὸ τέ-
των, εἰς πόλεμον τὸ αὐτὸ καὶ τὸ ἄλλο μέρος ἠτοιμάθησαν.
Ἀλλ' ἐν ἔτει 1532, κινήδυντων τῶν Τῦρκων, συνεφωνή-
θη αὐταῖς Αὐτοκρατορικαῖς Συνελεύσεσι νὰ μὲν ἑλθὲ
ῥα ἡ Αὐγυσα ἡ αὐτὴ θρησκεία καὶ ἀνενόχλητος, ὥς
μίας Οἰκουμενικῆς Συνόδου τῆς μετὰ ταῦτα συγκροτηθ-
σομένης. Τὸ δ' αὐτὸ τέτο καὶ ἐφεξῆς ἐπεκυρώθη, καὶ ἐν
τῇ κατὰ τὴν Σπίραν Συγκλήτῳ, τῇ συστάσει ἔτ. 1544.
Τίτω

ται, ὅτῃ τὸν ἔκαμαν καὶ
 ἔχασε τὸ ἕνα Βασίλειον, τὸν
 ἔκαμαν καὶ ἐμισήθη εἰς τὸ
 ἄλλο. Δὲν ἐδυνήθη ἕτος ἀ-
 ληθινὰ νὰ καταργήσῃ ἕνα
 νόμον βάσιμον ἤδη καὶ θε-
 μελιώδη, κεκυρωμένον ὑπὸ
 τοσάτων Βασιλέων, καὶ ὑπὸ
 ἴσων Διαιτῶν· μὴ ὅλον τῷ
 κατεσοφίῃ τὸν νόμον,
 καὶ ἂν δαὶ τὸν ἀναίρεσε, τὸν
 ἠχρείωσε, κάνωντάς τον ἀ-
 νωφελῇ καὶ ἀνενέργητον. Ὁ-
 χι πλέον ὀφφίγια, ὅχι πλέ-
 ον ἀξιώματα καὶ ἐπιστάσεις
 τῆς ἑξωτῆς Ῥωμανικῆς κοι-
 νωνήσεως. Δαὶ τῆς ἡρπαζόν-
 τας ὑπάρχοντα, διατὶ δὲν
 ἐδύναντο· ἀλλὰ τῆς κατε-
 δυνάσειον πολυτρόπως μὲ
 ἕνα εἶδος διωγμῶ ἡσυχον καὶ
 σιηλὸν καὶ κωφόν· καὶ ἂν τέως
 τῆς ὑπέμενον, τῆς ἔκαμαν
 καὶ νὰ καταλάβεν ὀγλίγωρα,
 ὅτι δαὶ ἤθελαν τῆς ὑπομείνεν
 περισσότερον, ὅταν ἤθελαν
 λάβεν

ayant fait perdre un
 Royaume, le firent
 haïr dans l'autre. Il
 ne put à la vérité
 révoquer une loi
 devenue fondamen-
 tale, confirmée par
 tant de Rois & de
 Diètes, mais il l'é-
 luda, il la rendit
 inutile. Plus de
 charges, plus de
 dignités données à
 ceux qui n'étaient
 pas de la Commu-
 nion de Rome. On
 ne leur ravit pas
 leurs biens parce
 qu'on ne le pouvait
 pas, on les véxa
 par une persécution
 sourde & lente; &
 si on les tolérait, on
 leur fit sentir bien
 tôt qu'on ne les to-
 lérait plus, dès qu'on
 pour-

Τέως ἔν τῇ ἑξω πολέμῳ τέλος λαβόντος, ἀνέψεν ὁ
 Σμαλθαλδικὸς λεγόμενος ἐν τῇ Γερμανίᾳ πόλεμος, ἕως
 ὃς ἡ τῆς Αὐγυστανῆς ὁμολογίας ἐλθούσης τέλεον ἐθεασί-
 θη ἔτη 1555.

pourrait les oppri-
mer impunement.

λάβεν τὴν δίκαιαν ἢ τὸν
τρόπον, ἀποινεὶ νὰ τῆς κα-
τακαθίσεν.

Cependant la loi
fut toujours plus for-
te que la haine. Tous
les Rois à leur cou-
ronnement firent le
même serment que
leurs prédécesseurs.
Ladislav VI. fils de
Sigismond le Sué-
dois n'ose s'en di-
spenser. Son frère
Jean Casimir quoi
qu'il eût d'abord
été Jésuite & en sui-
te Cardinal, fut ob-
ligé de s'y soumet-
tre:

Μ᾽ ὅλον τῆτο, ὁ νόμος
ἦτον πάντοτε ἰχυρότερος
ἀπὸ τὸ μίσος. Ὅλοι ἐφε-
ξῆς οἱ Βασιλεῖς ἐπὶ τῆς αὐ-
τῶν ἀναγορεύσεως ἐτέλεον
τὸν αὐτὸν ὅρκον, ὡς ἢ οἱ
πρὸ αὐτῶν. Λαδίσλαος ὁ
ἑ. υἱὸς Σιγισμὲνδου τῆς Σβέ-
κας (1), δὲν ἐτόλμισε νὰ τὸν
παραίηθῃ. Ὅτετε Ἀδελ-
φὸς Ἰωάννης ὁ Καζίμιρος,
μ᾽ ὅλον ὅπῃ ἐξ ἀρχῆς μὲν
ἦτον Ἰησῆτης, μετέπειτα
δὲ ἐχρημάτισε καὶ Καρδι-
νάλης (2), ἠναγκάσθη καὶ
αὐτὸς εἰς τὴν ὀρκωμοσίαν
νὰ

I 5

(1) Αὐτὸς κατέστη βασιλεὺς τῆς Πολωνίας μετὰ τὸν
θανάτον τῆς πατρὸς, Ἔτει 1632.

(2) Ἀπέθανε θανόντος τῆς Λαδισλάας, δύο αὐτῆς ἀδελ-
φοί, ὁ μὲν Ἰησῆτης καὶ Καρδινάλιος Ἰωάννης Καζίμιρος,
ὁ δὲ Ἐπίσκοπος Βρατισλαβίας καὶ Κισβίας, ἐμάχοντο
περὶ τῆς Βασιλείας. Ἀλλ' ὑπεριχύσας ὁ Ἰησῆτης-Καρδι-
νάλης ἀνηγορεύθη, ἔτ. 1648. ὅστις εἰς διάστημα εἴκοσι
χρόνων ὅπῃ ἐβασίλευσεν, αἰδιόσας τὰς συχνὰς πολέ-
μας καὶ ἀκαταστασίας τέως παρητήθη τὴν ἐξουσίαν, καὶ
ἀπελθὼν εἰς τὸ Παρίσιον, ὁ Ἰησῆτης, ὁ Καρδινάλιος, ὁ
Βασιλεὺς ἐγένεν Ἀββᾶς ἐν τῷ Μοναστηρίῳ τῆς Ἀγίας Γερ-
μανῆς, ἔτ. 1668. ὅπῃ καὶ ἀπέθανεν ἔτ. 1672.

να ὑποταχθῇ. Τόσιν ἔχει,
τὸ πρὸς τῆς ἡδὴ καθεστῶτας
νόμους ἐξωπείκον σέβας, παρ
ἀνθρώποις τὴν δύναμιν.

tre: tant le respect
exterieur pour les
loix recus a de force
sur les hommes.

Μιχαὴλ ὁ Βιεσνοβίσκης
(1), ὁ εὐκλεὴς Ἰωάννης ὁ Σο-
βιέσκης ὁ νικητὴς τῶν Τερ-
κικῶν στρατάρχων (2), ἐδ'
ἐφ'αν-

Michel Viesno-
visky, l'illustre Je-
an Sobiesky vain-
queur des Turcs,
n'ima-

(1) Ὁ Μιχαὴλ ἔτος ψηφιδεὶς ὑπὸ τῶν Πολό-
νων ἔτ. 1669. ἐχρημάτισε δυσυχὴς Βασιλεὺς. Εἰς τὸν
καιρόν τε οἱ μὲν Σβέκοι ἐκυρίευσαν τὴν Λιβονίαν, ἣτις πρῶτην
μὲν ὑπέκειτο τῇ Πολονίᾳ, ἡδὴ δὲ ὑπακέει εἰς τὴν Ῥωσσίαν·
οἱ δὲ Ῥῶσοι ὑπέταξαν τὴν Κιοβίαν ὅλην καὶ τὴν Οὐκραϊαν·
οἱ δὲ Τῆρκοι τὴν Ποδολίαν καὶ τὴν Βολιχίαν· εἰς τροπὸν ὅτι
οἱ Πολonoὶ ἠναϊκάδισαν διὰ τὰ φυλάξεν τὰ ἐπίλοιπα, καὶ
ἐγέναν τῆς Ὀθωμανικῆς Πόρτας ὑποτελεῖς καὶ ὑπόφοροι.
Τῆτον ἔτος αὐτοχὸν ὄντα καὶ ἀρισερὸν ἀρεβιάζοντο οἱ τότε
Ἐκκλησιαστικοὶ μάλις τῆς Πολονίας, καὶ πρὸ πάντων ὁ
Ἰναίσσης Ἀρχιεπίσκοπος καὶ τῆ Βασιλεὺς Πρόεδρος, καὶ
κάμῃ παραίτησιν καὶ τῆ βασιλικῆς Θρόνου, καὶ τῆς ἰδίας
γυναικὸς μετὰ διορισμῶ, ὅτι ὅποιος ἐφεξῆς ἐκλεχθῇ διά-
δοχος τῆς Θρόνου, καὶ διαδεχθῇ καὶ τὸ κρεββάτιτε μετὰ
τὸ νυμφόθῃ τὴν Βασίλισσαν· πλὴν ἐκεῖνα ὅπῃ δυνῆσε-
ξεν αὐτὸς ἐπελεσίως καὶ παραιτηθῇ, καὶ ἄκων ἐπελθόν-
τος τῆς θανάτου τὰ ὑπερήθη, τελευτήσας μετ' ἑποχὴν ἐν
ἔτει 1673. Νοεμβ. 10.

(2) Ὁ Ἰωάννης ὁ Σοβιέσκης ἦτον ὑπὸ τὸν πρὸ
αὐτῆς Μιχαὴλ τὸν ῥηθέντα, μέγας τῆς Κορόνας Μαρσε-
χάλος, ὅπερ ἐστὶν Ἀρχιστράτηγος· προεβιβάθη δὲ βα-
σιλεὺς μετὰ τὸν ἐκεῖνος θάνατον τῷ ἐφεξῆς ἔτει 1674,
καὶ γενναίως κατὰ τῶν Τέρκων στρατεύσας, καὶ κατ' αὐ-
τῶν περιφανῶς ἀριτεύσας ἔτ. 1675, ἀκολούθως δὲ καὶ
τῆς

n'imaginèrent pas d'éluder cette loi à leur couronnement. L'Electeur de Saxe Auguste ayant rénoncé à la religion Evangelique de ses pères pour acquérir le Royaume de Pologne, jura avec plaisir cette

ἐφαντάθησαν ὅλως νὰ κατασοφισθῶσι ἢ νὰ παῖξωσι τὸν τοιῦτον νόμον, ἐπὶ τῆς Στεφοφορίας αὐτῶν. Ὁ τῆς Σαξονίας Ἐλέκτωρ ὁ Αὐτοκράτωρ, ἀπολαύμενος τῇ πατρίᾳ θρησκείᾳ τῇ τῶν Εὐαγγελικῶν καλεσμένων, διὰ νὰ ἀποκτήσῃ μετὰ τὴν ἀπολαξίαν ταύτῃ τὸ τῆς Πολωνίας Βασίλειον (3), ὡμοσεν ἀσμέ-

τὲς Τατάρους νικήσας Ἐτ. 1676, ἀπεκατέστησε τρόπον τινὰ τὰ πράγματα τῆς Πολωνίας, καὶ ἐλευθέρωσε τὴν ἰδίαν Πατρίδα ἀπὸ τῆς αἰσχρᾶς καὶ ἀτιμῆς πρὸς τοὺς Ὀθωμανοὺς δασμοφορικῇ ὑποτελείᾳ. Ὁ αὐτὸς ἔτος Σοβιέσκης πολὺ συνετέλεσεν ἔπειτα καὶ εἰς τὴν ἐλευθέρωσιν τῆς Αὐτοκρατορικῆς πόλεως Βιέννης, τὴν ὁποίαν οἱ Τῆρκοι μετὰ πολυᾶριθμον σφαγῶν ἐν ἔτει 1683, δύο ὁλοκλήρεις μῆνας πολιορκεῖντες, τὴν εἶχον φέρει εἰς τὴν κινδύνον τοῦ ἔχαιτον. Ἀπέθανε δὲ Ἐτ. 1696. Ἰανὺς 17.

(1) Ὁ Ἐλέκτωρ βοηθούμενος ὑπὸ τῆς δυνάμεως Πέτρος τοῦ Μεγάλου Αὐτοκράτορος τῶν Ῥώσων, ὑπερέβαινε πᾶσαν ἄλλω δυσκολίαν διὰ νὰ ἐκλεχθῇ Βασιλεὺς τῆς Πολωνίας· ἡ διαφορὰ ὅμως τῆς θρησκείας ἦτον ἓνα ἐμπόδιον ἀνυπέρβατον, ἐπεὶδὴ εἶναι τῇ βασιλείᾳ ἐκεῖνη νόμος θεμελιώδης καὶ βασιμώτατος, τὸ νὰ θρησκεύῃ πάντοτε ὁ βασιλεὺς τὰ τῆς Ῥώμης. Ἀλλ' ὁ Αὐτοκράτωρ ἐξεργάσατο διὰ τὸν Βασιλικὸν θρόνον νὰ αἰκῇ τὴν μέεσάν, ὅθεν ἡσπάσθη τὴν Ῥωμάναν καὶ κοινονίαν. Ἐτ. 1697. Ἐλύπησαν καὶ ἄλλοι παρόμοιοι ἀποταξίαι ἐγκρίτων τινῶν Περιγίπων, κατὰ τὸν 17. αἰῶνα τὲς προτεσάντας· Ἐν ἔτει 1614, Βολφάγγος Βίλhelμος ὁ Νεοβεργικὸς Παλατῖνος ἡσπά-

σατε

ἀσμένως εἰς τὸν εἰρημένον ἢ αὐτὸς μέγαν νόμον τῆς ἀνοχῆς τῶν διαφωτιστῶν αἰρέσεων. Ἐνας Βασιλεὺς ὅπῃ αἰσθεῖται τὸ σέβας αὐτῷ διὰ ἓνα σκήπτρον, πάντοτε δοῦρ-σκέλαις χρειαν τοιαύτου νόμου· νόμου, ὁ ὁποῖος κατασφαλίζει ἢ δεφενδεύει τὴν ἐλευθερίαν ἢ τὰ δικαιώματα τῶν προτέρων αὐτῷ ἀδελφῶν ὁμοπίστων.

Ἡ Εὐρώπη ἡξοῦρει πόσον δυσυχὲς ἐφάνη τὸ τέτθ βασιλείον· Αὐτὸς ἐξεβλήθη τῷ θρόνῳ ἀπὸ τὰ ἄρματα ἑνὸς Βασιλέως Λεθιρανῶ (1), ἢ πάλιν ἀποκατεστά-

θη

cette grande loi de la tolerance, dont un Roi qui abandonne sa religion pour un sceptre, semble avoir toujours besoin, & qui assurait la liberté & les droits de ses anciens frères.

L'Europe fait, combien son règne fut malheureux; il fut détrôné par les armes d'un Roi Lutherien, & rétabli par

σατο τὰ τῶν Ποντιφικίων· Ἐν ἔτει 1651, Ἐρνέστος ὁ τῆς Χαασίας Λανδγράβιος· Ἐν ἔτει 1685, Ἐκλέκτωρ προβιβαθεὶς Φίλιππος Βίλελμος ὁ Νεοβεργικός, ἐδέσπισεν εἰς τὸ Παλατινάτον τὴν παντελῆ ἐλευθερίαν τῆς Παπικῆς θρησκείας. Ἀλλ' ἡ ἀποταξία αὐγέσθαι τῷ τῆς Σαξονίας Ἐκλέκτορος, περὶ ἧς ὁ λόγος, τόσον ἀλγεινότερα ἐφάνη τῶν ἄλλων, ὅσον οἱ ἐκ τέτθ τῷ μεγάλῳ γένους ἐδείχθησαν τῷ Προτεσταντισμῷ οἱ πρῶτοι καὶ θερμότεροι Δεφένσορες.

(2) Καρόλος τῷ δωδεκάτῳ Βασιλέως τῶν Σβέκων ὅστις ἀφ' ἧς μετὰ τὴν δύναμιν τῶν ἀρμάτων ἐνεθρόνισεν εἰς τὴν Πολωνίαν βασιλέα Στανίσλαον τὸν Λεγτζίνσκιω, ἰωάνν-

par les victoires d'un Czar de la communion Grecque.

θη εἰς τὸν θρόνον, μετὰ τὴν νίκην ἐνὸς Καίσαρος τῆς κοινω- νίας τῶν Γραικῶν (1).

Les prêtres Catholiques Romains & leurs adhérens crurent se venger du Roi de Suède Charles XII. en persecutant les Polonois Evangeliques dont il avait été le protecteur: ils en trou-

Τὸ Ἱερατεῖον τὸ Καθο- λικορωμανικόν, ἢ οἱ τέτοις προσέχοντες, ἐσοχάδισαν καὶ ἐκδικηθῆν τὸν Βασιλέα τῆς Σβεκίας Κάρολον τὸν δωδέ- κατον, μετὰ τὸ καὶ κινήσωσι διω- μὸν κατὰ τῶν Πολόνων τῶν Εὐαγγελικῶν, τῶν ὁποίων ἐ- κεῖνος εἶχε χρηματίζειν ὑπέρ- μαχος ἢ προσάτης (2). Εὐ- ρον

ἠωάγκασε τὸν ἐξωθέντα Αὐγετον, ὅχι μόνον καὶ στείλῃ εἰς τὸν ἑαυτῷ ἀντίζηλον καὶ ἐχθρὸν τὰ πολύτιμα τῆς βασι- λεύας λιθάρια, καὶ τὰς κώδικας τῶν βασιλικῶν ὑπομνη- μάτων ὅπῃ εἶχεν εἰς χεῖρας τε, ἀλλὰ καὶ καὶ γράψῃ πρὸς αὐτὸν ἓνα γράμμα ἰδιοχείρως συγχαρητικόν, συγχαί- ρων ἐπὶ τῷ προβιβασμῷ εἰς ἐκεῖνον τὸν θρόνον ἀπὸ τὸν ὁποῖον αὐτὸς βιαιῶς ἐξεκυλίθη. Σώζεται δὲ εἰς τὴν Ἱστο- ρίαν τὸ γράμμα τὸτο σεσημειωμένον ἀπὸ Δρέσδας 8. Ἀπριλ. 1707.

(1) Πέτρος τῷ Μεγάλῳ Αὐτοκράτορος τῶν Ῥώσ- των. Ἐπειδὴ αὖτ' ὁ γενναῖος ἔτος Αὐτοκράτωρ, εἰς τὴν ἐν Πελτάβα μάχῃ, τὴν συγκροτηθεῖσαν 8. Ἰουλ. 1709. ἐκατατρόπωσε κατὰ κράτος τὸν Σβέκον Κάρολον, ὅθι καὶ οἱ Πολόνοι ἐπανέστησαν, καὶ ὁ Βασιλεὺς Αὐγε- τος ἐπανέστρεψε, καὶ ἐγνωρίσθη Βασιλεὺς πάλιν ἀπὸ ἐκείνης τῆς ἰδίας, οἱ ὁποῖοι πρὸ δύο χρόνων διὰ τὸν φό- βον τῷ Σβέκῳ ἐπροσκύνησαν τὸν Στανίσλαον.

(2) Ἡ Ἱστορία Καρόλου τῷ IB. μάς διδάσκει, ὅτι μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς τῷ Βασιλεὺς, ὅθι καὶ ὁ Πά-

πας

ρον δὲ τιτῷ θδικαίριαν αὐ ἔτει
1717. εἰς μίαν Δίαιταν, εἰς
τὴν ὁποίαν δούετον παρθε-
σιάζοντες παρέξ Ἀποκρι-
σιάζριοι ἐκ τῶ ἰδίου αὐτῶν κόμ-
ματος (1). Ἐκεῖ ἔλαβον τὴν
δύναμιν, ὅχι νὰ καθαργῇσεν
τὸν νόμον· ὁ νόμος εἶναι ἱε-
ρὸν πρᾶγμα· ἀλλὰ νὰ τὸν
περισφίξωσι ἢ νὰ τὸν συζεί-
λιν. Ἀπεφάσισαν νὰ μὴ ἐ-
πιτρέπεται εἰς τὰς ἑτεροδο-
ξῶντας ἢ ἐλευθέρᾳ πρᾶξις
τῆς θρησκείας αὐτῶν, εἰ μὴ
μόνον αὐταῖς αὐτῶν Ἐκκλη-
σίαις,

trouvèrent l'occa-
sion l'année 1717
dans une diète tou-
composée de Non-
ces de leur parti
ils eurent le cre-
dit, non pas d'abo-
lir la loi, elle était
trop sacrée, mai-
de la limiter. On
ne permit pas au-
nonconformistes le
libre exercice de
leur religion que
dans leurs Eglise
pré-

πας διὰ τῶ ἰδίου Ἀποκρισιάζριε ἀπέλυσε τὰς Πολόνους ἀπὸ
τιτῷ πίτιν τιτῷ ὁποίαν ἐνόρκως ὤμοσαν πρὸς τὸν Στανί-
λαον, καὶ τὰς ἐπρόθυμοποίησε νὰ εἶναι πιστοὶ εἰς τὸν Αὐ-
γετον. Ἐκ τῆς δὲ ἡ δύναμις τῆς Ῥωμαϊκῆς Δύλης (λέ-
γει ὁ Ἱστορικός) εἰς τιτῷ Πολονίαν ἐκραταίετο. Ὅθεν αὖ-
οἱ Καθολικορωμάνοι διὰ τὸ πρὸς τὸν Λεθθηρανὸν Βασιλέα
μίσος, κατέτρεχον τὸν Στανίσλαον καὶ τὰς περὶ αὐ-
τὸν, ἀγκαλὰ καὶ τέσσα τῆς Ῥωμάνας Ἐκκλησίας γνή-
σια, ὡς ὑπὲρ ἐκείνη προσατευθέντας, πῶς νὰ μὴ πνέ-
ἐκδίκησιν, καὶ πῶς νὰ μὴ κινήσωσι διωγμὸν κατὰ τῶ
Εὐαγγελικῶν Πολόνων, ὅπῃ ἦσαν οἱ τῶ Φοβερεῖ ἐκείνη
προσάτε ὁμόπιστοι;

(1) Τητέσιν οἱ πάντες ἐκ τῆς Ῥωμάνας κοινωνίας
χωρὶς νὰ συγκαλέσεν, ἢ χωρὶς νὰ ἀναμείνεν καὶ Ἀπο-
κρισιάζριε ἐκ τῶ κόμματος τῶν Προτεστάντων, οἱ ὁποῖοι
καὶ αὐτοὶ εἰς τὰς συναθροισζομένας Διαίτας τῆς βασι-
λείας εἶχον τόπον καὶ ψῆφον, ὡς οἱ ἀντίπαλοι.

précédemment baties ; & on alla même jusqu' à prononcer des peines pecuniaires , la prison, le banissement contre ceux qui priaient Dieu ailleurs. Cette clause d'oppression ne passa qu'avec une extrême difficulté. Plusieurs Evêques même, plus patriotes que prêtres, & plus touchés des droits de l'humanité que des avantages de leur parti, eurent la gloire de s'y opposer quelque temps.

Cette Diète de 1717. ne songeait pas qu'en se vengeant du
Lu-

σίαις, ὅσα κατὰ τὸ προλαβὸν εὐρίσκοντο προωκοδομημένα· ἢ ἐφθασαν εἰς τόσον, ὅτε ἐδέσπισαν ἢ ἐκήρυξαν ποινὰς χρηματικὰς, φυλακὴν, ἐξορίαν, καὶ ὅσων ἤθελαν εὐρεθῆν δεόμενοι τῇ Θεῇ εἰς ἄλλον ἴον· Αὕτη ἡ περικοπὴ τῇ ἐπικρεμασθέντος εἰς τὰς ἑτερόφρονας ζυγῷ, μόλις ἐπέερασε διὰ ψήφων μὲν ἄκραν δυσκολίαν. Πολλοὶ ἢ ἐξ αὐτῶν ἐτι τῶν Ἐπισκόπων, διασώζοντες αὐτοῖς τὸν Πατριῶτικὸν ὑπὲρ τὸν Πρέτην (1), ἢ κινέμενοι περισσότερον ἀπὸ τὰ δικαιώματα τῆς ἀνθρωπότητος, παρὰ ἀπὸ τὰ συμφέροντα τῆς ἑαυτῶν Φαίρας, ἀντέστησαν μεγαλοφρόνως μέχρι τινός.

Ἡ Διάτα αὕτη τῇ 1717, δὲν ἐσυλλογίσθη ὅτι ἐκδικημένη τὸν Λεθθηρανὸν Κάρολον

(1) Ὑπὲρ τὸν Πρεσβύτερον δηλαδὴ, τὸν Πρεσβύτερον, καὶ κατὰ συγκοπὴν τὸν Πρέτην. Καὶ εἶναι τὸ νόημα, ὅτι οἱ Ἐπίσκοποι ἐκεῖνοι, περὶ ὧν ὁ λέγων δὲν ἔκριναν συμφέρον διὰ τὴν αὐξήσιν ἢ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν δυνάμειν καὶ ἀξιοῦνται τῆς ἑαυτῶν πατρίδος τὰ

λον τὸν ΙΒ'. τὸν ἐχθρόν-
της, ἡτίμαζε τὸν Γραι-
κόν, Πέτρον τὸν Μέγαν
τὸν προσάτιωτης. Τε-
λευταῖον ὁ νόμος ἐπέρασεν
ἐν μέρει, ἀλλ' ὁ Βασιλεὺς
Αὐγούστος τὸν ἀναίρεσεν ὑπο-
γράφωντάς τον. Ἐξέδωκεν
ἔτος ἓνα Δίπλωμα (1) τῇ
3 τῆς Φεβρουαρίου 1717. εἰς τὸ
ὁποῖον δηλοποιεῖ τὸν ἑαυτῷ
σκοπὸν τοιοῦτοτρόπως.

Lutherien Charles
XII. son ennemi, elle
insultait le Grec Pier-
re le Grand son pro-
tecteur. Enfin, la loi
passa en partie; mais
le Roi Auguste la dé-
truisit en la signant.
Il donna un diplôme
le 3. Février 1717.
dans le quel il s'ex-
prime ainsi :

„Περὶ δὲ τῆς θρησκείας
„τῶν διαφωνούντων, διὰ νὰ
„μὴ νομίζωσιν ἔτοι ὅτι, διὰ
„τῶν παρεντεθέντων Κεφα-
„λαίων ἐν τοῖς ἀρτίως τεθε-
„πισμένοις, ἡ μετοχὴ τῆς
„εὐγενείας, ἡ ἰσοψυχία αὐτῶν,
„ἢ ἡ αὐτῶν εἰρήνῃ ἐπαθόν
„ζημίαν τινὰ ἢ ἐπήρειαν·
„Ἡμεῖς δηλοποιῶμεν, ὅτι
„τὰ παρεντεθέντα ἐν τοῖς θε-
„σιπιδεῖσι Κεφάλαια, δὲ
„πρέπει νὰ ἀδετήσεν τὸ σύ-
„νολον τὰς γενομένας Συ-
„νωμοτικάς ἢ Συμμαχικάς
„Συνάξεις, ἐν ἔτεσι: 1573.
„1632.

„Quant à la re-
„ligion des Dissidents,
„afin qu'ils ne pen-
„sent point que la
„communione de la
„Noblesse, leur
„égalité & leur paix
„ayent été lésés par
„les articles infé-
„rés dans le nou-
„veau traité, nous
„declarons que ces
„articles inférés dans
„le traité ne doi-
„vent déroger en
„aucune manière
„aux

(1) Δίπλωμα ὀνομάζεται τὸ Θέσπισμα τὸ βασι-
λικόν, τὸ Χρυσόβελλον.

aux confédérations
des années
1573. 1632. 1648.
1669. 1674. 1697.
& à nos *Pacta con-*
venta, en tant qu'el-
les sont utiles aux
Dissidents dans la
religion. Nous con-
servons les dits Dis-
sidents en fait de
religion dans leurs
libertés énoncées
dans toutes ces
confédérations, se-
lon leur teneur,
(laquelle doit être
tenue pour insérée
& exprimée ici) &
nous voulons, qu'ils
soient conservés
par tous les états, of-
ficiers & tribunaux.
En foi de quoi nous
avons ordonné de
munir ces présen-
tes signées de notre
main, & scellées du
sceau du Royaume.
Donné à Varsovie le
3. Février 1717. & le

„1632. 1648. 1669. 1674.
„1697. Οὐτε τὰς ἡμετέ-
„ρας Συμβατικάς Συνθή-
„κας (*Pacta conuenta*), καθ'
„ὅσον αὐταὶ διαλαμβάνου-
„σιν ἐπωφελὲς ἢ συμφέρον
„εἰς τὰς διαφωθέντας κατὰ
„τὸ θεήσκυμα· ἡμεῖς δια-
„τηροῦμεν τὰς εἰρημένους ἐ-
„τεροδοξούντας, εἰς ἀπάσας
„τὰς ἐλευθερίας αὐτῶν ἢ
„ἀδείας, τὰς ἀναφερομένας
„ἐν πάσαις ταῖς ρηθείσαις
„συνωμοτικαῖς ἢ συμμαχι-
„καῖς συνελδύσεσι, κατὰ τὴν
„αὐτῶν ἐκείνων ἔννοιαν· (ἢ-
„τις ἔννοια νοεῖσθω ἐν ταῦθα
„κατεσφραγισμένη ἢ ἀνεπτυγμέ-
„νη). Θέλομεν δὲ, ὅτι αἱ τοι-
„αῦται ἐλευθερίαι νὰ διασώ-
„ζωνται ἢ νὰ διατηρῶνται
„παρὰ πάντων τῶν ἐν τέλει,
„ἢ τῶν ὀφφικιαλίων, ἢ τῶν
„δικαστηρίων. Εἰς δὲ τίτλῳ τῇ
„τοιούτῃ πίσιν ἐκελεύσαμεν,
„ὅπως ἀσφαλισθῶσι τὰ πα-
„ρόντα, σεσημειωμένα διὰ
„χειρὸς ἡμετέρας, ἢ κατεσ-
„φραγισμένα διὰ τῆς σφρα-
„γίδος τῆς Βασιλείας. Ε-
„δόθη ἐν Βαρσαβία· 3. Φεβ-

Μετὰ ταύτῃ τῷ προ-
δηλοτάτῃ ἀντίφασιν ἐνὸς
νόμου, κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν
ἢ ψηφισθέντος ἢ καταργη-
θέντος· ἀντίφασιν πολλὰ
συχνὰ εἰς τὰς ἀνθρώπους
συμβαίνουσιν· τὸ κόμμα τὸ
ἰχυρότερον ἐνίκησε τὸ κόμμα
τὰ ἀσθενέστερον. Ἡ βία ἢ ἡ
καταδυναστεία ὥρμησεν ἀ-
χάλινος. Ἀληθινὰ δὲ ἀνα-
ψαν οὐδὲς αἱ κάμεινοι ὅπως ἀ-
πετέφρωσαν ἄλλοτε μίαν
ὀλόκληρον Ἐπαρχίαν εἰς
τὸν καιρὸν τῶν Ἀλβιγέζων (1).

Δὲν

Après cette con-
tradiction formelle
d'une loi décernée
& abolie en même
temps; contradioti-
on trop ordinaire
aux hommes, le par-
ti le plus fort l'em-
porta sur le plus fai-
ble; la violence se
donna carrière. Il est
vrai qu'on ne rallu-
ma pas les buchers
qui mirent autre fois
en cendre toute une
pro-

(1) Ἀλβιγέζοι αἰρετικῶν κόμμα, ἔτω κληθέντες
ἀπὸ Ἀλβίας τῆς πόλεως. Ὀνομάσθησαν δὲ οἱ αὐτοὶ
καὶ Βαλδένσιοι, οἷον εἰπεῖν οἱ ἀπὸ τῶν Κοιλάδων,
ἔτι Valles λέγονται λατινιστὶ τὰ μεταξὺ τῶν ὄρεων ἄγκη,
καὶ αἱ κοιλάδες. Ἡ τέτων αἵρεσις λέγουσιν ὅτι ἦτον μία
παραφυὰς τῆς τῶν Μανιχαίων. Ὅ, τι καὶ ἂν ἦτον, τὸ
περισσότερον τὰς ἐβλάψεν ἢ κατὰ τὰ Πάππα, καὶ τῆς
Ῥωμάνας Ἐκκλησίας προπέτεια καὶ θρασυτής, καὶ ἦν
ἀνευθριάσως καὶ ἀνυποστόλως ἐκίεν τῷ γλώσσαν ἐναν-
τίον τῷ τύφῳ, καὶ τῆς τευφῆς, καὶ τῶν ἄλλων ἐλαττω-
μάτων τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ταπεινώσιν καὶ Εὐαγγελι-
κῶ πτωχείαν αὐτοὶ ἢ ἀσπαζόμενοι, ἢ ὑποκρινόμενοι.
Ἀπλώθη ἡ συμμορία αὕτη κατ' ἀρχαίς τῇ II'. αἰῶνος εἰς
τὴν Λιγγκαδόκαν, καὶ Προβέντζαν, καὶ Δελφινάκτον, καὶ
Ἀρβαγονίαν, ὑπὸ τῇ προσασίᾳ μάλιστα τῇ Κόμητος τῆς
Τολόζας· ἀγκυκαλὰ οἱ περισσότεροι τῶν Συγγραφέων πα-
ραφανοῦσι τὴν αὐτῶν αἵρεσιν ἀρχαιοτέραν, ἀνάγοντες
αὐτῇ

province du temps Δὲν ἐξωλοθρεύθησαν ἄρδην
des Albigeois ; on εἰκοσιτέσσαρα χωρία, πελα-
ne K 2 γίζον-

κὺντὼ ἄχρι τῆ Θ'. αἰῶνος καὶ ἐπέκεινα. Ἰννοκέντιος ὁ
Γ'. ὡς εἶπαι 1204. ἀπέστειλε διαφόρους Ἐκκλησιαστικὸς ὡς
δίδας Λεγάτους μὲ ἐξουσίαν νὰ κινήσεν καὶ ἄρματα ἂν
χρειασθῇ, καὶ νὰ συναῖξεν κατ' αὐτῶν στρατεύματα.
καί τις μετὰ τὸν φόνον ἐνὸς τῶν ἀπεσταλμένων, ἐσυγχώ-
ρησεν ὁ Πάπας τελείαν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτημάτων εἰς
ἅπαντας ὅσοι ἄρματωθῇ διὰ νὰ ἐξαλείψεν ἐκεῖνος τὰς
αἱρεσιόφρονας. Συναθροισθέντες λοιπὸν καὶ θαυροφορή-
σαντες ἐν ὀνόματι Κυρίου πλήθος Ἀνδρῶν ἀπὸ ὅλλω τῷ
Φράντζαν, ἔχοντες εἰς τὴν κεφαλῇ ὡς στρατηγὸς δια-
φόρους Ἐπισκόπους, ὤρμησαν ἐναντίον τῆς πόλεως Βεζιέ-
ρης, τὴν ὑποίαν κατέφλεξαν, καὶ κατέσφαξαν ἐν αὐ-
τῇ σχεδὸν ἑπτὰ χιλιάδας ἀνθρώπων, ἐν ἔτ. 1209, Ἰβ-
λίου 22. Ἐκεῖθεν μετέβησαν εἰς ἄλλω πόλιν ὀνομαζομέ-
νην Καρκασσόναν, καὶ ἐκπορεύσαντες εὐθὺς ἐκ πρώ-
της ἐφόδε μίαν τῶν περὶ αὐτὴν Κομῶν ἐπολιόρκην τὴν
πόλιν κραταιῶς, καὶ εἰς τὸν καιρὸν τῆς πολιορκίας οἱ
Ἐπίσκοποι, οἱ Ἀββαῖδες, καὶ ὁ κληρὸς ὅλος ἔψαλλον
μετὰ ὁλοκαυτώσεως καὶ κατανύξεως, veni sancte Spiritus,
τὸ Βασιλεῦ θράνιε κτ. ἕως ὅπῃ τέλειον τὴν ἐξλιθραπόδι-
σαν 1209. Αὐγ. 15. Ἔτι, εἰς μίαν χώραν Καζραις λε-
γομένῃ ἐπίασαν ἐξ αὐτῶν τῶν Αἱρετικῶν δύο, διδάσκα-
λον καὶ μαθητὴν ἐν ᾧ δὲ τὰς ἐξαπέστειλον νὰ τὰς καύ-
σεν ζῶντας, ὁ μαθητὴς ἔκραξε μεγαλοφώνως : μὴ μὲ
καύσετε ὑπατήδην ἐπισρέφω εἰς τὴν Καθο-
λικὴν Ἐκκλησίαν ἀποπτύω τὴν αἵρεσιν. Ὅχι,
εἶπαν οἱ ζηλωταί, ἄς καῖ· ἐπειδὴ, ἂν μὲ εἰλικρινῇ
γνώμην ἐπισρέφῃ, ἡ κάμινος γίνεται πρὸς αὐ-
τὸν καθαρισμὸς, Περυατόριον· ἂν μὲ ὑπόκρι-
σιν, εἶναι ποινή δικαία καὶ πρόπερα. Τὰς εἰδε-

γίζοντα εἰς τὸ αἶμα τῶν Οἰ- ne détruisit point
κητόρων, καθὼς εἰς τὸ Με- vingt quatre villages
ριν- inon-

σαν λοιπὸν καὶ τὰς δύο ἐπὶ τῆς πυρᾶς, καὶ πρὶν ἀνάψεν
τιῷ φλόγα ἔρωτῆν πάλιν τὸν νέον εἰς ποίαν πίσει θέλει
νὰ ἀποθάνῃ; καὶ αὐτὸς πάλιν: εἰς τιῷ ἐδικιῶσας
(φωνάξει) εἰς τιῷ ἐδικιῶσας τιῷ ἀληθινῷ, καὶ
ἀποσρέφομαι τιῷ αἵρεσιν. Ὅμως μέντοι τὸν ἔκαυ-
σαν. Πάλιν δὲν τὸν ἔκατάκαυσαν, ἐπειδὴ (ὡς λέγουσιν)
ἔγινεν εἰς αὐτὸν τὸ θαῦμα τῶν τριῶν Παίδων. Ἔτι, εἰς
ἕνα Κάστρον ἦσαν ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἐξ αὐτῶν τῶν δυ-
σίων, καὶ ἀνάψαντες κάμινον μεγάλῳ τὰς ἐσφενδόνι-
σαν αἶμα καὶ αὐτὰς ἅπαντας εἰς τὰς φλόγας. Ἔτι, κα-
ταπορθέσαντες ἐξ ἐφόδου ἄλλην πόλιν Λαβαθρὸν ὄνομα
Ἔτ. 1211. Μαῖς 3. ὀγδοήκοντα τῶν ἐν αὐτῇ ἐγκρίτων
πολιτῶν ἑκαταδίκασαν νὰ τὰς κρεμάσῃ κατὰ σειρὰν εἰς
μίαν καὶ τιῷ αὐτῷ κρεμάθω. ἐπειδὴ δὲ ἡ κρεμάθρα
οὐκ ἦτον καλὰ σκληρὴ καὶ ἔπεσε, διὰ νὰ μὴ χάνειν
καιρὸν ἐκ τῆς ἐτοίμης καὶ κατὰ τὸ πρόχειρον τὰς ἐσφα-
ξαν. Τριακοσίαι δὲ ἀπὸ τὰς ἐπιλοίπας ζῶντας κατέφλε-
ξαν. Τιῷ δὲ τῆς προεσδύοντος τῆς πόλεως γυναῖκα ὀνό-
ματι Γιράρδαν εἶψαντες εἰς ἕνα πηγάδι, καὶ ἐπάνωθεν
λιθοβολήσαντες τιῷ κατέχωσαν· καὶ κατέβη ἡ Ἀρχόν-
τισσα ζῶσα εἰς ἄδου. Εἰς ἄλλο πάλιν ἕνα Πολίχινον δι-
ρόντες ἐξήκοντα αἰρετικὰς, καὶ αὐτὰς μετὰ χαρᾶς τὰς
κατέκαυσαν. Ἀπὸ πόλιν μετέβαινον εἰς πόλιν, καὶ ἀπὸ
χώραν εἰς χώραν, καὶ πανταχῇ ἄφιναν φρικτὰ καὶ
αἰγρια ἔχνη τῆς πλέον ἀπανθρώπου θηριωδίας καὶ ἀμότη-
τος. Ἀρκῶσι ταῦτα, διὰ νὰ λάβῃ ὁ ἀναγινώσκων τινὰ
ἰδέαν τῆς τραγωδίας τῶν Ἀλβιγέζων, τῆς ὁποίας διδὲι
ψιλῶ νύξιν ἐπὶ τῇ παρόντος ὁ Συγγραφεύς. Δὲν δέχε-
ται περισσότερα μία σημείωσις, ὅθεν τὰ περισσότερα τὰ
παραιτρέχω. Φθάνει νὰ εἰπῶ, ὅτι ὁ φοβερός ἔτος τῶν
Ἀλβιγέζων διωγμὸς, ὁ ὁποῖος ἔλαβε τιῷ ἀρχίῳ, ὡς εἶ-
πομεν

inondés du sang de ρινδόλιον, καὶ εἰς τὴν Καβριέ-
 leurs habitans com- ραν(2). Οἱ Ἰεροχοί, καὶ αἱ αἰ-
 me K 3 χόναί

πομεν ἔτει 1204. ἠκολέθησε μὲ τὴν αὐτὴν θηριωδίαν καὶ
 βαρβαρότητα ἕως τὸ 1233. καὶ ἐκ τῆς πολέμου τότε
 προῆλθε πόλεμος ἄλλος, ὅχι τόσο πολύκροτος ἀληθι-
 νὰ κατὰ τὸ Φαινόμενον, πλὴν ἐν ἡσυχίᾳ, κατὰ τὸ πρᾶγ-
 μα ὅχι ὀλιγώτερον ἄγριος καὶ ὀλέθριος, ὁ σιγηλὸς πόλε-
 μος τῆς Ἰγκυίζιτιᾶνος (περὶ ἧς ἐν ἄλλῃ σημειώσῃ ἐπομεν
 ὀλίγα τινά·) ὅς τις διήκεσε ἀπλωθεὶς εἰς πολλὰ μέρη
 τῆς οἰκουμένης πεντακοσίας τώρα τόσους χρόνους, καὶ δὲν
 ἤμπορεῖ τέλος ἐνὰ σβυσθῇ καὶ ἕως εἰς τὰς ἡμέρας μας.

(2) Φραγκίσκος Ὁ Α'. ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας
 κατεδίωκε μὲ ζῆλον διάπυρον, ὅσους εὗρισκεν εἰς τὰς ἡμέ-
 ρας τῆς καινοτομούντας εἰς τὰ δόγματα ὅπῃ ἡ τῆς Ῥώμης
 Ἐκκλησία ἐπρεσβόει. Ἐφθανε νὰ ἀναγγελθῇ εἰς
 αὐτὸν τινὲς ὅτι εἶναι τῆς κόμματος τῶν Προτεστάντων, δι-
 δῶς εἰς τὰς φλόγας τὰς ἐπαράδιδε. Μίαν ἡμέραν με-
 ταξὺ τῶν ἄλλων εἶδε τὸ Παρίσιον ἐν ἔτ. 1535. τὸ θά-
 μα τὸ ἐλεεινὸν ἐξ Ἀθηναίων, μετὰ παρβήσιας καὶ λαμ-
 πρότητος καταδικαζόντων. Τὲς ἐσυνώδενσαν μὲ μεγά-
 λην λιτανικὴν πρόσδον ἕως εἰς τὴν πυράν, καὶ ἐκεῖ μὲ
 ἀνεσιν κατ' ὀλίγον ὀλίγον τὲς ἐκατάκαυσαν, διὰ νὰ αἰ-
 θανθῇ δριμύτερον τὸν θάνατον μὲ τὴν ἀργοπορίαν τῆς
 βασάνης, καὶ νὰ ἔχεν καιρὸν καὶ αὐτοὶ οἱ ἀθλιοὶ νὰ εἰ-
 πῶν τὸ ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. Οἱ κατα-
 καέντες ἦσαν βέβαια ἄξιοι τῆς φλογὸς, διὰ τὰς βλασ-
 φημίας ὅπῃ λέγονται ὅτι κατὰ τῆς ὑπερφυῆς μυστηρί-
 οῦ τῆς εὐχαριστίας ἐξέρασαν· ἀλλ' οἱ κατακαύσαντες ἡμ-
 πορῆσαν καὶ μὲ ἄλλο εἶδος θανάτου νὰ τὲς παιδύσεν (ἀν-
 ἦτον ἀναγκαῖος καὶ ὁ θάνατος.) ἀναικρινῶντες τὴν δρι-
 μύτητα τῆς δικαίας ποινῆς, μὲ ὀλίγον ἔλαιον χριστιανικῆς
 ἀσπλαγχνίας καὶ ἡμερότητος. Ἐπὶ τῇ αὐτῇ τότε βα-
 σιλέως Φραγκίσκος συνέβη καὶ ὁ καταδιωγμὸς τῆ Με-
 ριν-

κατοικέντες τόπους ὄρεϊνες καὶ δυσβάτους, καὶ ἐπεισὶ
προσκληθέντες διὰ τὰ ἀπολογηθῆν δὲ ἐπαρσάθησαν,
φοβόμενοι μὴ δοκιμάσεν τὰ τῶν προσόνων, διὰ ψηφίσμα-
τος τῆ Παρλαμέντε τῆς (Λιχ) Αἰξίας πόλεως πρὸς
θάλασσαν, ἥτις (Aquæ Sextia) "Υδατα Σέξιτια, ἡ
τῆ Σέξιτε τὸ πάλαι ἐκαλεῖτο)· ἐν ἔτει 1540. μηνὶ
Νοεμβρίῳ κατεκρίθησαν, κατὰ κρίσιν (ὡς ὁ Ἱστορικὸς
Θεανὸς λέγει) Φρικτῶν καὶ εἰς τὸ ἄκρον ἀπλωῆ
καὶ ἀπάνθρωπον. Ἄπαντες οἱ Πατέρες τῶν Φα-
μιλιῶν τῆ Μερινδολίε ἐπαρσάθησαν εἰς τὸ πῦρ, αἱ
περισταὶ αὐτῶν ἐδημόθησαν, τὰ ὀσπῆτια ἐν θεμελίῳ
κατεδαφίσθησαν, τὰ δένδρα καὶ τὰ φυτὰ, ὅσα ἐγεῖρε-
γεν, ἐξερρίζωθησαν· Εἴτα ὁρμῆς γενομένης εἰς τὸ πλῆ-
θος παρεδόθησαν ἀδιαφόρως εἰς χεῖρας ῥομφαίας ὅσοι
ἀπαντήθησαν, ἄνδρες, γυναῖκες, παῖδιά, βρέφη·
ὅπερ τὰς τρεῖς χιλιάδας ἔπεσαν ὡς πρόβατα σφαγῆς.
Ὅσοι ἔφυγον τὸ πῦρ καὶ τὸν σίδηρον, ἐχάθησαν εἰς τὰ
βενὰ καὶ εἰς τὰ δάση, παρεκτὸς ὀλίγων ὅπερ εἰς τιὴν
Σβισσίαν, καὶ εἰς τιὴν Γενέβραν ἐπρόφθασαν καὶ ἐφυ-
λάχθησαν. Συνέβησαν δὲ καὶ εἰς τὴν Καβριέραν τὰ
αὐτά. Κῶμα καὶ χωρὶς ἑκοσι δύο (ὁ Συγγραφεὺς μας
λέγει ἑκοσιτέσσαρα χωρία) τοιαυτῶς κατεπορ-
θήθησαν καὶ κατεκρήσαν· Ὁ Πατὴρ Δανιὴλ ὁ Ἰησὺ-
της τοιαυτῶς διηγεῖται τὸν ἐκείνων ὀλεθρον ἐν τῷ Γ.
Τόμ. τῆς Ἱστορ. τῆς Φραντζας).

rent point d'abord
dressés dans les pla-
ces publiques con-
tre les Grecs & les

Pro-

ἡ τῶν Προτεσάντων, καθὼς
εἰς τὴν Φράντζαν ἐπὶ Ἑρρί-
κῳ τῷ Β'. (1). Λόγος ἀκόμι
δὲν ὠμιλήθη εἰς τὴν Πολο-

K 4

νίαν

(1) Ἑρρίκος ὁ Β'. διεδέχθη τὸν θρόνον τῆς Γαλλίας
μετὰ θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Φραγκίσκου τοῦ Α'. Ἐτε-
1547. Ἐφάνη καὶ ἔτος αὐστηρέστατος ἐναντίον τῶν Ῥε-
φορμάτων τῆς Φράντζας· τὸς κατεδίωκεν ἀδιαλείπτως,
τὸς ἐθανάτωνεν ἀνιλεῶς, καὶ ἐξέδωκεν ἀπανταχῶς δόγ-
ματα πνέοντα ἀπειλιῶ, εἰς ὅλες τὸς διοικήτας καὶ ἡγε-
μόνας τοῦ Βασιλείου, νὰ μὴ τολμήσῃ εἰς τὰς ἀνακρίσεις
καὶ κατακρίσεις τῶν αἰρετικῶν, Φιλανθρωποδύμενοι τά-
χα, νὰ κάμνῃ τὴν παραμικρὰν ὕψην καὶ συγκατάβα-
σιν. Εἰς τὰς ἡμέρας τε ἡ Καμάρα τοῦ Παρισιακοῦ Παρ-
λαμέντου ὠνομάζετο πῦρ καίεσα. (La Chambre ardent)
ἐξ αἰτίας τῶν πολλῶν Ῥεφορμάτων ἐπεὶ κατ' ἐκάστῳ
ἐπαράδιδεν εἰς τὰς Φλόγας. Καὶ ὁ περίφημος Φράντς Παῦ-
λος ὁ Σερβίτης ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τῆς ἐν Τρεδέντῳ Συνόδου δι-
ηγεῖται, ὅτι ἐν ἔτει 1554, κατεκαίοντο οἱ Προτεσάν-
τες ἐν τῇ Γαλλίᾳ, διὰ νὰ χορτάσῃ ἡ ἀκόρετος
Φιλαργυρία τῆς Δεκίσσας Διάνας τῆς ἐρωμένης
Ἑρρίκου τοῦ Β'. εἰς τὴν ὁποίαν ὁ βασιλεὺς ἔτος
ἐχάρισεν εἰς δῶρον ἅπασαν τὴν περιουσίαν τῶν
ἐπὶ αἰρέσει καταδικαζομένων εἰς θάνατον. Βασι-
λεὺς τὰ μὲν ἄλλα Φιλότιμος, καὶ μεγαλόδωρος, καὶ γεν-
ναῖος· πλὴν ἀππαραγχνος κατ' ὑπερβολὴν καὶ βίαιος
εἰς τὸς Ῥεφορμάτας τὸς ὁποῖους ἐμίσει, καὶ ἀπὸ τοῦ ἄλλο
μέρους δικαταπεινός καὶ δεινὸς ἀπὸ τῶν περὶ αὐτὸν
τὸς ὁποῖους ἠγάπα. Κατέτρεψε δὲ τὸν βίον ἐλαυνῶς θέ-
λωντας νὰ ἀγωνισθῇ καὶ αὐτὸς εἰς ἓνα ἵππικόν ἀγώνισμα
τὸ ὁποῖον ἐτέλεσεν Ἐτρεχον κατ' ἀλλήλων μὲ ὅλες
ἀνέτες τὸς χαλινὰς οἱ ἀγωνισαὶ τεθωρακισμένοι καὶ ἀκον-
τιζόμενοι· Μοντγομέριος ὁ Δεξὸς προσεκλήθη καὶ ἐβιάσθη
παρεσ-

νίαν νὰ θελήσεν νὰ μιμηθῇ Protestans comme
 τὰς Φονοκτονίας τῆ Ἀλίσ ils le furent sous
 Βαρθολομαίῳ (1), ἔτε ἐκεῖ Henri II. On n'a
 νας τῆς Ἰρλανδίας (2), ἔτε point encore parlé
 ἐκεῖ en

παρὰ τῆ Βασιλείας νὰ ἐξέλθῃ κατ' αὐτῆ εἰς τὸ σάδιον·
 ἔδραμε κατὰ τῆ Κυρίᾳ αὐτῆ χωρὶς νὰ θέλῃ, καὶ χωρὶς
 νὰ θέλῃ ἐπάνω εἰς τὴν ὁρμὴν τῆ ἀγῶνος, τῆ ἐξώρυξεν
 εἰς βάθος τὸ ἕνα μάτι, καὶ τῆ κατεβρόντησε τὸν ἐγκέ-
 φαλον. Ἔτ. 1559.

(2) Αἱ Φονοκτονίαι τῆ Ἀγ. Βαρθολομαίῳ ἀν-
 τέρῳ ἐσημειώθησαν.

(3) Τῆς Ἰρλανδίας αἱ Φονοκτονίαι συνέβησαν ἐν
 ἔτει 1641. Ἐκεῖ οἱ Καθολικορωμάνοι συνώμοσαν κρυ-
 φίως, καὶ ὁρμήσαντες ὁμοθυμαδὸν ἐνοπλοὶ ἐπέρασαν
 ἀπὸ τὸ σπαθὶ ὅλας τὰς ἐν τῇ Νήσῳ Προτεστάντας. Εἰς
 μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν, ἔπεσαν ἐν σώματι μαχαί-
 ρας τεσσαράκοντα χιλιάδες ἀνθρώπων καὶ ἐπέκεινα ἐκ
 πάσης ἡλικίας καὶ τάξεως. Ἡ ἐν Ἀγγλίᾳ τραγωδία
 αὕτη, ἦτον ἕνα μίμημα τῆ ἐν τῇ Γαλλίᾳ προπαιχθέντος
 Βαρθολομαίῳ Δράματος.

Ἀλλὰ τὴν τραγωδίαν ταύτην διὰ νὰ τὴν καταλαά-
 βωμεν ὁποῖατις ἔγινε, πρέπει νὰ ἀκέσωμεν Λαβρέϊον τὸν
 Ἱστορικὸν ὅπῃ τὴν περιγράφει ἐν Γ'. Τόμ. τῶν Ἱστορ. τῆς
 Ἀγγλ. Σελ. 176-177.

„Ἡ τοιαύτη (λέγει) ὁμότης καὶ ἀπανθρωπία, ἀρ-
 „χὴν ἔλαβε τὴν κγ'. τῆ Ὀκτωβρίᾳ ἡμέραν κακόμοιρον,
 „καθ' ἣν συνεφώνησαν οἱ Ἀρχιεροὶ τῆς αἰματώδους ταύ-
 „της καταστροφῆς· καὶ διήρκεσε δύο ὁλοκλήρεις μῆνας,
 „μὲ μίαν βαρβαρότητα ὅπῃ δὲν ἔχει παράδειγμα. Ἐκεῖ-
 „νοι ὅπῃ κατεσφάγησαν, ἢ ἐπέρασαν ἀπὸ τὸ σπαθί,
 „ἔπαθον τὸ ὀλιγώτερον κακόν. Εἰς ἄλλας ἔχυσαν πρῶ-
 „τον

en Pologne d'imi- ἐκείνας τῶν κοιλάδων τῆ
ter Πι-

31 τον τὰ ὄμματα, καὶ βασανίζοντες τὴς ἔπειτα εἰς πολ-
 32 λὰς ἡμέρας, τὴς ἔκαμαν νὰ δοκιμάσεν πολυάδυνον τὸν
 33 θάνατον ἀνάμεσα εἰς τὰ μαρτύρια. "Ἄλλες τὴς ἐπι-
 34 ζαν εἰς τὰ νερὰ καταποντίζοντες τὴς. "Ἄλλες παρέδω-
 35 καν εἰς τὰς φλόγας, τὴς ὁποῖες καὶ ἠνάγκαζον νὰ βα-
 36 πῶν ἐπ' ὤμων οἱ ἴδιοι τὰ ἄχυρα, μὲ τὰ ὁποῖα ἔμελλον
 37 νὰ καῖν. "Ἄλλες διέφθειραν μὲ τὸ κρύος, μὲ τὴν πεῖ-
 38 ναν, μὲ τὴν δίψαν. καί τινες ἔξ αὐτῶν καὶ ἔθαψαν
 39 ζῶντας. Ἐκρέμασαν τὰς μητέρας εἰς τὴν ἀγχόνην, καὶ
 40 ἀπεκρέμασαν εἰς τὸν λαιμόν τῶν μητέρων τὰς θυγατέ-
 41 ρας, κάμνοντές τας νὰ συναποπνέεν τοις τοτέπως ἐμῶ,
 42 διὰ νὰ αὐξάνῃ ὁ πόνος τῶν, μὲ τὴν παίδευσιν ἐκεί-
 43 νων. Δὲν ἐδυσωπήθησαν ἔτε τὴν κυοφορίαν τῶν ἐν γα-
 44 τρὶ ἔχουσῶν γυναικῶν, ἔτε τὸν καρπὸν τὸν ὁποῖον ἐβά-
 45 σαζεν ἢ κοιλίατων. καὶ διὰ μίαν ὑπερβολὴν θρηασίας
 46 καὶ σκληρότητος, τῆς ὁποῖας ἠδελὸν εἶπῃ τινὰς ὅτι ἡ
 47 ἀνθρωπίνη φύσις εἶναι ἀνεπίδεκτος, ἐπειδὴ ἔτυχε καὶ
 48 μία ἀπὸ τὰς ἀδελφὰς αὐτὰς ἐγέννησεν εἰς τὰς χεῖρας
 49 θύρισκομένη τῶν δημίωντης, αὐτοὶ ἔδωκαν τὸ βρέφος τῆς
 50 εἰς ἓνα σκυλίον, καὶ εἰς ἓνα χοῖρον καὶ τὸ κατέφαγον,
 51 ἀντρυφῶντες εἰς τοῦτον θάμα τόσον συγγενὲν καὶ ἀπο-
 52 τρεπαιον. Οἱ παλαμναῖοι αὐτοὶ δαίμονες ἐπεσχώρη-
 53 σαν εἰς τὴν ἀπανθρωπίαν ἀκόμη καὶ περισότερον. Κα-
 54 τήναγκασαν εἰς τινὰς τόπους, τὴς πατέρας καὶ τὰς
 55 μητέρας νὰ θανατώνεν τὰ ἴδια τέκνα, τὰ τέκνα νὰ
 56 ἀρπάζεν τὴν ζωὴν τῶν πατέρων καὶ τῶν μητέρων, αἱ
 57 γυναῖκες τῶν ἰδίων ἀνδρῶν, οἱ ἄνδρες τῶν ἰδίων γυναικῶν.
 58 Διακόσια χιλιάδες ψυχῶν κατέτινας, ἢ (κατ' ἐκείνας
 59 ὅπῃ ὀλιγοσέβουσι τὸν ἀριθμὸν) ἑκατὸν πεντήκοντα τέσ-
 60 σαρες χιλιάδες διεφθάρησαν εἰς τὴν φονοκτονίαν ταύ-
 61 την. ἢ ἔπειτα ἀπὸ τῆς αὐτῆς αἰτίας πάλιν ἑκατὸν πεντήκοντα τέσ-

Πιεμόν(ε)(1). Οί χείμαρροι ter les massacres de
τῶν la

Τεσσαράκοντα χρόνους πρότερον, κατὰ τὸ 1600, ὁ Πάπας Κλήμης ὁ Η΄. ἐπεθύμησεν ἰδεῖν τὴν Ἰερλανδικὴν ταύτιν αἵματοχυσίαν, καθὼς φαίνεται ἀπὸ τῆς Βῆλ-
λαν ὅπῃ ἔγραφεν εἰς τὸ ἐκεῖ ἔθνος, καὶ δὲν ἠξιώθη·
Ἀφ' οὗ ὁ Πάπας ἔτος ἔσεφε τὰς ἀρχηγὰς τῆς σάσεως με-
μιρίας ἐπαινέσας, „Προτρεπόμεθα λοιπὸν (ἐπρόθετε·)
„ὑμᾶς τὸν Λαὸν, τὰς Εὐγενεῖς, τὰς Στρατιώτας, τὰς
„Στρατάρχας, νὰ κάμετε ὅλοι τὸ χιέσσεας εἰς τὸν ἱε-
„ρὸν τῆτον καὶ ἁγίον πόλεμον. Διὰ νὰ σᾶς καταστήσω-
„μεν προθυμότερος ἡμεῖς κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν πρὸ
„ἡμῶν Ποντιφίκων ἀπεφασίσαμεν νὰ σᾶς πρεσφαλίσω-
„μεν μετὰ ὅλας τὰς βοηθείας τῆς ἐρανῆς, αἱ ὅποια εἶναι εἰς
„ἐσᾶς ἀναγκαῖαι κατὰ τῶν Αἰρετικῶν· Ὅθεν θαρρύντες
„ἡμεῖς εἰς τὸ θεῖον ἔλεος, καὶ εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν μακα-
„ρίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου, χαρίζομεν εἰς πάν-
„τας ὑμᾶς κοινῶς, καὶ ἰδίᾳ εἰς ἕνα ἕκαστον τὴν πληρε-
„σάτιν ἄφεσιν ἀπαξᾶπάντων τῶν ἀμαρτημάτων ὑμῶν,
„τοιαύτιν οἶαν καὶ οἱ προκατόχοι ἡμῶν Πάπαι, συνή-
„θειαν ἔχον νὰ χαρίζοντο εἰς τὰς στυροφορῆντας καὶ ἐκ-
„στρατεύοντας εἰς τὴν ἱερὰν γῆν τῆς Παλαιστίνης κατὰ
„τῶν ἀσεβῶν καὶ ἀπίστων. (Δαρθήιος ἐν Ἱστορ. τῆς Ἀγγλ.
Τόμ. Β΄. Σελ. 617. Τὴν ἐμβασιν ὅμως τῆς πόδεως ὁ Κλή-
μης ἔτος δὲν ἔφθασε νὰ τὴν ἰδῇ· παρεχώρησεν ὁ Θεὸς
καὶ τὴν εἶδε μετὰ τεσσαράκοντα χρόνους ἄλλος Πάπας ὁ
τρίτος Οὐρβανὸς, ὁ ὅποιος διὰ τὰ ἀνταμείψῃ τὰς ἀγω-
νισαῖς, ἐξέδωκε καὶ αὐτὸς μίαν Βῆλλαν, δι' ἧς εἰς μισθὸν
τῶν κατορθωθέντων, ἐσυγχώρησε πάσας τὰς ἀμαρτίας
αὐτῶν καὶ ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, καὶ ἐν τῷ μέλλοντι.

(1) Αὕτη ἦτον ἡ κατὰ τῶν Ἀλβιγέζων γενομένη
καταδρομὴ περὶ ἧς ἔπομεν ἀνωτέρω. Διὰ τὸ οἱ αὐτοὶ
Ἀλβιγέζοι ἀπὸ τῆς Ἀλβίας ὡς ἔρηται, καὶ Βαλ-
δένσιοι ἢ Βαλλένσες ἀπὸ τῶν αἰσ ὡκὲν κοιλάδων ὀνομα-
ζόμε-

la St. Barthelemi, ni ceux d'Irlande, ni ceux des Vallées du Piémont. Les torrens de sang n'ont point encore coulé d'un bout du Royaume à l'autre pour la cause d'un Dieu de paix. Mais enfin, on a commencé à ravir à des innocens la liberté & la vie. Quand les premiers coups font un fois portés, on ne suit plus ou l'on s'arrete: Les exemples des anciennes horreurs que le fanatisme a produites; sont perdus pour la postérité: les esprits de sang froid les détestent, & les esprits échauffés les renouvellent.

Bientôt on demolit des Eglises, des Eco-

τῶν αἱμάτων ἀκόμι δὲ ἔρ-
 ῥοῦσαν ἀπὸ περάτων ἕως
 περάτων τῆ Βασιλείᾳ, ὡς
 δῆθεν ἐκχεομένων ὑπὲρ τῆ
 Θεᾷ τῆς εἰρήνης· μὰ τέ-
 λος πάντων ἀρχισαν νὰ
 διαρπάζονται, καὶ νὰ ὑ-
 σερῶνται ἄνθρωποι ἀθῶοι
 καὶ ἀπταιστοὶ τὴν ἐλθούσε-
 ρίαν καὶ τὴν ζωὴν. Ἀφ'
 ἑ μίαν φορὰν δοθέν τὰ
 πρῶτα κτυπήματα, τινὰς
 δὲν ἠξούρει ἕως πῶ τὸ
 πρᾶγμα μέλλει νὰ ἀπο-
 μείνῃ. Τὰ παραδείγματα
 τῶν παλαιῶν φρικτῶν μαι-
 φονημάτων, τὰ ὅποια ὁ
 αἰθεσιασμός ἐγέννησεν, ἐξα-
 λείφθησαν ἀπὸ τὴν μνή-
 μιν τῶν μεταγενεσέρων.
 Αἱ ἐμβριθεῖς καὶ καταση-
 ματικαὶ ψυχαὶ τὰ ἀπο-
 σρέφονται, αἱ ψυχαὶ αἱ
 ὑπέρθερμοι καὶ κεκαυτη-
 ριασμέναι τὰ ἀνανεῶσιν.

Οὐ πολὺ τὸ αἰ μέσῳ, καὶ εἰς
 τῆς διαφωρῶντας κατεδα-
 φίδη-

ζόμενοι, ἔχον τὴν οἰκισιν εἰς τὸ Πιερμόντε, ἥτοι εἰς
 τὰς πρέποδας τῶν βενῶν, κατὰ τὰς ὑπὸ κρίσιν τῶν
 Ἀλπεων.

Φίδισαν ἡ Ἐκκλησία, ἡ Σχολεῖα, ἡ Νοσοκομεῖα. Ἐπὶ τέτοις χωρὶς αἰτίας τινὸς ὁ λόγος ἐτάχθισαν νὰ πληρῶνεν μίαν δασμοφορὰν, ὅταν τὶς ἐξ αὐτῶν ἐμελλε νὰ βαπτισθῇ, ἢ ἤθελε νὰ κοινωνήσῃ· εἰς καιρὸν ὅπῃ διακόσια πεντήκοντα τῶν Ἰουδαίων συναγωγὰς ἐτερέτιζον τὰς ἑβραϊκὰς αὐτῶν ψαλμοὺς, χωρὶς νὰ λύσωσι τὸ γλωσσοκομον.

Ἐν ἔτει 1718. ἓνας Ἀποκρισιάριος ὀνόματι Πετρόσκις, ἐδιώχθη ἐξωθεῖς ἀπὸ τῆς Καμάραν (1), διὰ τὸ τοῦ καὶ μόνον, ἐπεὶ δὴ ἦτον ἐκ τῶν Διαφωνέντων. Ὁ Καπιτάνος Κέλερ, κατηγορηθεὶς ὑπὸ τῆς διηγήσεως Βινδελοβόσκι, ὡς ἄρα ὑπὲρ τῆς τῶν Προτεστάντων θρησκείας κατ' αὐτὴν ἀπολογησάμενος, ἐπελεξίδη τῷ κεφαλῷ ἐν Πετρίκοβη (2) ὡς βλάσφημος.

Ο πο-

coles, des Hopitaux des Diffidens. On leur fit payer une taxe arbitraire pour leurs batemens & pour leurs communions, tandis que deux cent cinquante Sinagoges juives chantaient leurs Psaumes Hébraïques sans bourse delier.

Dès l'année 1718. un Nonce du nom Pietrosky fut chassé de la Chambre uniquement parcequ'il était Diffident. Le Capitaine Keler accusé par l'Avocat Vindeleusky d'avoir soutenu contre lui la religion Protestante, eut la tête tranchée à Petrikou comme blasphémateur. Le bourgeois

(1) Καμάρα ὁ τόπος τῆς τῶν ἐν τέλεσι συνελεύσεως, ἐπὶ διοικήσει τῶν τῆς πολιτείας ὑποθέσεων.

(2) Petricovia λατινισί, Πετρίκοβια πόλις ἐστὶν αἰνὰ τῆς μεζονος λεγομένης Πολονίας, ἐν ᾗ δικαστήριον περίφημον.

geois Hébers fut condamne à la corde sur la même accusation. Le gentil homme Rosbiky fut obligé de sortir des terres de la République. Le gentil homme Unrug avait écrit quelques remarques & quelques extraits d'auteurs Evangeliques contre la religion Romaine; on lui vola son porte-feuille; & sur cet effet volé, sur des écrits qui n'étaient pas publics, sur l'énoncé de ses opinions permises par les loix, sur le secret de sa conscience tracé de sa main, il fut condamné à perdre la tête. Il fallut qu'il dépensât tout son bien pour faire cesser

Ὁ πολιτικὸς μετέχων βαδισ-
μας ἔβη, ἐπὶ τῷ αὐτῷ
ἐγκλήματι κατεδικάσθη εἰς
τὸ χοινίον. Ὁ εὐπατρεΐ-
δης Ῥοσβίκης ἠναγκάσθη
να φυγαδευθῇ ἀπὸ τῶν
ὁρίων τῆς Ἀριστοκρατίας.
Ὁ εὐπατρεΐδης Οὐνρέχης,
εἶχεν ἀποσπασμένα κα-
ποια ἀποσπάσματα Συγ-
γραφέων τινῶν Εὐαγγελι-
κῶν κατὰ τῆς τῶν Ῥωμά-
νων θρησκείας· ἡ Σχεδο-
θήκητε ἐκλάπη, καὶ διὰ τὰ
κλαπέντα αὐτῷ εἰρημένα
Σχεδάρια, διὰ γράμμα-
τα ἀνέκδοτα καὶ ἀδημοσίευ-
τα, διὰ τὴν δὴλωσιν τῶν
αὐτῆς φρονημάτων τὰ ὅποια
οἱ νόμοι (1) ἐπέτρεπον, διὰ
τὸ ἀπόρρητον τῆς ἐαυτῆς
συνειδήσεως τὸ ἰδίᾳ τῇ χει-
ρὶ χαραχθὲν, ἐκατάδικά-
σθη κεφαλικῶς τιμωρίαν·
ὥστε ἐχρειάσθη νὰ ἐξοδύσῃ
ὅ,τι καὶ ἂν εἶχε διὰ νὰ ἐξά-
λειψθῇ αὕτη ἢ κατ' αὐτῆς
γρα-

(1) Οἱ νόμοι δηλαδή οἱ πολιτικοί, ὡς μηδὲν ἐπιβά-
ζοντες εἰς τὰ περὶ τῆς θρησκείας, ἀλλὰ τῶν ἑτεροδοξέν-
των τὰ προνόμια ἀνεπηρέαστα καὶ ἀπαράτρωτα δια-
σώζοντες.

γραφείσα ἀπόφασις, ἡ μυσ-
σара καὶ κατὰπτυσος.

fer cette exécra-
ble sentence.

Τελευταῖον ἐν ἔτει 1724,
ἡ μαιφονία ἡ ἐν Τορβνίῳ
τῇ πόλει (1), ἀνενέωσε
τὰς παλαιὰς συμφορὰς
ὅπῃ κατερίναν ἀλλοτε
τὸν Χριστιανισμόν εἰς τό-
σας ἄλλας Ἐπικρατείας.
Ἀθλιοὶ τινὲς τῶν Ἰησεί-
των μαθητῶν, καὶ τινες τῶν
ἐκεῖ πολιτῶν Προτεστάνται,
συνέσκησαν πρὸς ἀλλήλους
Φιλονεικίαν. Ὁ λαὸς συνέρ-
ρυσσε· συνελθόντες εἰσώρ-
μησαν εἰς τὸ Κολλέγιον (2)
τῶν Ἰησείτων, πλὴν χωρὶς
ἐκχύσεως αἵματος· ἤρπα-
σαν ἐκεῖθεν τινὰς εἰκόνας
τῶν Ἀγίων αὐτῶν, καὶ ἐκ
συμφορᾶς, ἢ μίαν εἰκόνα
τῆς Παρθένου, τινὲς ὅποιαν
καὶ

Enfin 1724. l'exé-
cution sanglante de
Thorn renouvel-
la les anciennes calami-
tés qui avaient fouil-
lé le Christianisme
dans d'autres Etats.
Quelques malheu-
reux écoliers de Je-
suites & quelque
bourgeois prote-
stants ayant pris que-
relle, le peuple s'as-
sina, on força le
college des Jesuites
mais sans effusion de
sang, on emporta
quelques images de
leurs Saints, & mal-
heureusement un
ima-

(1) Αἴτη ἐστὶν πόλις τῆς Βασιλικῆς ἐπιλεγομένης
Βορβορίας, τῆς ὑπὸ τινὲς ἐπικρατείας τῶν Πολόνων Tho-
runum λατινιστὶ λεγομένη, κοινῇ Thoorn.

(2) Collegium, οἰόντι Συλλογεῖον. Ἐστὶν αὖ
Κολλέγια, τὰ μὲν εἰς ψῆφον, τὰ δὲ εἰς βελήν τι
περὶ τῶν πρακτέων, τὰ δὲ εἰς παράδοσιν λόγων καὶ μα-
θημάτων, ὧς οἱ συλλέγονται οἱ μαθητιῶντες· καὶ ταιῶν-
τα τὰ τῶν Ἰησείτων Κολλέγια.

image de la Vierge καὶ ἔρριψαν εἰς τὴν λά-
qui fut jettée dans la σπύλω (1).
boue.

II

Βέβαι-

(1) Αὐτὴ τὴν μανίαν κατὰ τῶν ἱερῶν εἰκόνων πάν-
τοτε τὴν ἔδεξαν οἱ Προτεστάνται, καὶ πάντα χεῖ ὅπως κα-
τίχυσαν, καὶ τὰς Ἐκκλησίας τῶν Καθολικορωμάτων κα-
τεπόρθησαν. Ἡ ὁρμὴ αὐτῶν ἐξεκαύθη κατὰ τῶν διατυ-
πωμάτων τῆ Κυρίᾳ ἡμῶν, ἢ τῆς πανάγνης Μητρός αὐτῆς
καὶ τῶν ἄλλων ἁγίων αὐτῆς Σεραπόντων, καὶ κατὰ τῶν
ἱερῶν ἐτι λειψάνων, ὅσον ἀκρατῶς καὶ ἀλόγως, τόσον
δυσσεβῶς καὶ παρανόμως. Κατ' ἑδὲν ὀλογώτεροι καὶ
μετριώτεροι δὲν ἐφάνησαν οἱ νέοι ἔτοι εἰκονοκλάσαι ἀπὸ
τῆς παλαιᾶς. Δὲν ἤθελαν ποτὲ τολμήσῃν τόσῳ ὕβριν
εἰς τὰς εἰκόνας τῶν ἐπὶ γῆς Βασιλέων καὶ περιφήμων Ἀν-
δρῶν, ὅσον ἐξύβρισαν εἰς τὸν χαρακτῆρα τῆ Βασιλείας
τῶν πάντων, ἢ τῶν ἐν Οὐρανῶς Ἡρώων, χωρὶς ναυαυ-
λογισθῆν ποτὲ, τίνος ἢ εἰκῶν καὶ ἢ ἐπιγραφῆ αὐ-
τῇ. Ἡξεύρω ὅτι παρονομάζουσι τὴν ἀτέλειαν ζῆλον,
καὶ ζηλοῦσι τάχα ὑπὲρ τῆ Θεᾶ, προβάλλοντες ὅτι οἱ
τιμῶντες τὰς εἰκόνας προσκυνῶσι τῇ κτίσει παρὰ
τὸν κτίσαντα· ἔδεν τῆ λέγασιν εἰκονολάτραις· μὰ
νοῦσιν ἄρα τί λέγουσι; πᾶσα προσκύνησις εἶναι ἢ αὐτῇ;
πᾶσα τιμὴ εἶναι ἰσοδύναμος; δὲν εἶναι σίβας εἰς τὴν γῆν
ἐπάνω, παρὰ μόνον τὸ τῆς λατρείας; καὶ ἐλάτρευον
λοιπὸν τὸν λίθον οἱ μαθηταὶ τῆς ἀναστάσεως, ὅταν
ἐσέβοντο τὸν τῆ Κυρίᾳ τάφον; ἐλάτρευον τὸ λινὸν ὕφασ-
μα οἱ πρῶτοι Χριστιανοὶ ὅταν ἐτίμων καὶ ἠπαύζοντο τῆ
Ἀποστόλου τὰ Σεδάρια καὶ τὰ Σιμικήθια; ἐλάτρευον
ἀνωθεν ἡ Ἐκκλησία τὸ ξύλον, ἢ τὸν σίδηρον, ὅταν ὀλα-
βῶς προσεκύνη τὴν λόγχην καὶ τὸν ξαυρὸν, τὰ ὄργανα
τῶν Σωτηρίων παιδῶν; Αὐτὸ τῆτο πάντοτε ἐγνωρίθη τῶν
κακοφρόνων τὸ ἰδῶμα, τὸ ναὶ διαβάλλωσι τῆς πίστες μὴ
ὁμολογῶντες ἐκεῖνο εἰλικρινῶς τὸ ὅποιον ἔτοι φρονῶσιν, ἀλλὰ

καὶ

Βέβαιον εἶναι ὅτι οἱ τῶν
 Ἰησυχίων μαθηταὶ ὡς πρῶ-
 τοι εἰς τὴν ἐπίθεσιν, ἦ-
 σαν καὶ οἱ πλεον ὑπεύθυ-
 νοι. Ἡ ἀρπαγὴ τῶν εἰκό-
 νων τῶν Ἰησυχίων, ἢ ἐξαί-
 ρετως τῆς εἰκόνης τῆς ὑ-
 περαγίας Θεοτόκου, ἦτον
 σφάλμα μέγα. Οἱ Προ-
 τεστάνται ἔπρεπε νὰ ἀπο-
 φασιθῶν νὰ ἐπιστρέψωσι
 τὴν εἰκόνα, ἢ νὰ κατασ-
 κευάσωσι μίαν ἄλλαν· ἔ-
 πρεπε νὰ ζητήσεν συγνώ-
 μιν, νὰ θεραπεύσεν τὴν
 ζημίαν μὲ τὰ ἴδια ἔξοδα,
 καὶ νὰ καθυποβληθῶσι ἢ
 εἰς ἄλλας ποινὰς ἐπιεικεῖς
 καὶ μετρίας, τὰς ὁποίας
 μία νόμιμος καὶ δικαία διοί-
 κησις ἤμπορεῖ νὰ ἐπιβάλη.
 Ἡ εἰκὼν τῆς Θεομήτορος
 εἶναι πανσέβαστος· ἀλλὰ
 σεβα-

Il est certain que
 les écoliers de Jesui-
 tes ayant été les a-
 gresseurs étaient le
 plus coupables. C'é-
 tait une grande faute
 d'avoir pris les ima-
 ges des Jesuites &
 sur tout celle de la
 Ste. Vierge; LesPro-
 testans devaient être
 condamnés à la ren-
 dre où à en fournir
 une autre, a leurs
 frais, & aux peines
 modérées, qu'un
 gouvernement équi-
 table peut infliger.
 L'image de la Vier-
 ge - Marie est très re-
 spectable; mais le
 sang des hommes
 l'est aussi. La profa-
 na-

λὰ προσπλάττοντες αὐτοῖς ψευδῶς καὶ συκοφαντικῶς
 ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔτε φοβούμενοι ἔτε δέχονται. Πλὴν ἡ
 διαβολὴ γίνεται σαφὴς μὲ δύο λόγια· οἱ σεβόμενοι τὰς
 εἰκόνας ἀρνεῖνται ὅτι εἶναι εἰκονολάτραι (καὶ ἡ λατρεία
 εἶναι τῆς ψυχῆς.) ὡς ἀρνεῖνται ὅτι εἶναι εἰκονοκλάσαι,
 καὶ οἱ ταύτας ἀτιμάζοντες καὶ ὑβρίζοντες. Τὸ μέσον
 κρατεῖ ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τὰς εἰκόνας τιμῶσα, καὶ
 εἰς τῆτο μένει ἡ εὐθύτης τῆς τῶν εἰκόνων σεβαστικῆς
 καὶ χετικῆς προσκυνήσεως.

nation d'un portrait de la Vierge dans un Catholique est une très grande faute ; elle est moindre dans un Protestant , qui n'admet point le culte des images.

Les Jesuites demandèrent vengeance au nom de Dieu & de sa mère ; ils l'obtinent malgré l'intervention de toutes les Puissances voisines. La Cour assessoriale a laquelle le Chancelier préside, jugea cette cause. Un Jesuite y plaida contra la Ville de Thorn ; l'arrêt fut porté tel que les Jesuites le desiraient. Le Président Rosner accusé de ne s'être pas assez opposé au tumulte, fut decapité

σεβασὸν εἶναι καὶ τῶν ἀνθρώπων τὸ αἷμα. Ἡ βεβήλωσις ἐνὸς εἰκονίσματος τῆς Παρθένου εἰς ἓνα καθολικὸν ἄνθρωπον, εἶναι ἓνα μέγα ἀμάρτημα· ἀλλ' εἶναι μικρότερον εἰς ἓνα Προτεστάντιον ὁ ὁποῖος δὲν δέχεται τιτὸ τῶν εἰκόνων προσκύνησιν.

Οἱ Ἰησεῖται ἐζήτησαν ἐκδίκησιν ἐπ' ὀνόματι τῆ Θεᾶ, καὶ τῆς Μητρὸς αὐτῆς, καὶ τιτὸ ἐκδίκησιν τιτὸ ἔλαβον, χωρὶς νὰ δυνηθῶν αἱ κύκλω καὶ γειτνιῶσαι Δυνατεῖαι μεσιτεύσασαι νὰ τιτὸ ἐμποδίσουν. Ἡ Αὐλὴ ἡ τιτὸ Ἐφεδρεῖαν ἔχουσα (1) ἐν ἣ ὁ Καγκελάριος προεδροῦει, ἐδίκασε τιτὸ τοιαύτῳ δίκῳ· ἓνας Ἰησεῖτης ἐδημηγόρησε κατὰ τῆς πόλεως Τορενίς· ἡ ψῆφος ἐδόθη καθὼς οἱ Ἰησεῖται τιτὸ ἠθέλουν· Ὁ Πρόεδρος Ῥοσνέρος κατηγορηθεὶς ὡς μὴ ἱκανῶς ἀντιταχθεὶς εἰς τὸν διεγερθέντα σασιασμόν, ἀπεκεφαλί-

(1) Adfessorialis.

Φαλίδη, καὶ ἔτε τὰ προ-
νόμια τῆς ἀξίας τε δὲ τὸν
ἐβροῦθησαν. Τινὲς τῶν Προ-
σέδρων, καὶ ἕτεροι τῶν ἐγ-
κρίτων Πολιτῶν, ἀπέθανον
μέτῳ αὐτὴν τιμωρίαν. Δύο
τεχνίται παρεδόθησαν εἰς
τὰς Φλόγας. Ἄλλοι ἐκρε-
μάθησαν. Βαρύτερα δὲν
ἤθελαν παιδευθῆν οἱ τὸν
λησρικὸν βίον ἐξ ἐπαγγέλ-
ματος ἐπιτηδύοντες. Δὲν
ἔμαθον οἱ ἄνθρωποι ἀκόμι
νὰ ἐπιβάλλειν ἀναλόγους τε
καὶ συμμέτρους τὰς ποινὰς
μέτῳ τὰ σφάλματα. Καὶ
ὅμως ἡ ἐπισήμη αὕτη δὲν
εἶναι ὀλιγώτερον ἀναγκαία
ἀπὸ τῆς ἐπισήμῳ τῷ Κο-
περνίκῳ (1), ὅς τις ἀνεκά-
λυ-

pité malgré les pri-
vilèges de sa charge.
Quelques Assesseurs
& d'autres princ-
peaux Bourgeois pé-
rissent par le même
supplice. Deux Art-
sans furent brûlés.
d'autres furent pen-
dus. On n'auroit
pas traité autrement
des assassins. Les
hommes n'ont pas
encore appris à pro-
portionner les pei-
nes aux fautes. Cet-
te science cependant
n'est pas moins ne-
cessaire que celle de
Copernic, qui de-
cou-

(1) Αὐτὸς εἶναι ὁ περίφημος Ἀστρονόμος, ὁ ἀνανεύ-
σας τὸ παλαιὸν τῷ Πυθαγόρῃ Σύστημα περὶ τῆς τῷ πα-
τὸς διατάξεως. Νικόλαος ὁ Κοπέρνικος ἐγεννήθη ἐν Τε-
ρενίᾳ ἔτ. 1472. Ἰαννουαρίῳ 19. Ἀρχησε τὰς Ἀστρο-
νομικὰς αὐτῷ παρατηρήσεις ἔτ. 1500. Ἀρχησε νὰ μι-
λετᾷ ἢ νὰ συγγράφῃ ἐπάνω εἰς τὸ σύστημά τε ἔτ. 1507.
Τὸ Σύγγραμμά τε ἐδημοσιεύθη τύποις ἔτ. 1543. Ὅτ-
μετ' ὀλίγας ἡμέρας μόλις προφθάσας νὰ ἰδῇ τὸ βιβλίον
τε ἐκδομένον, ἀπὸ μίαν σφοδρὰν αἰμόρροϊαν ἐτελεύτη-
σε μεταβάς εἰς τὸν ἄλλον βίον, ὅθεν θέλει ἐβεβαιώθῃ
ἀναμφιβόλως πληρέστερον ἂν ὁ ἥλιος κινεῖται περὶ τὴν
γῆν, ἢ ἡ γῆ κυκλοφορεῖται περὶ τὸν ἥλιον.

couvert dans Thorn le vrai système de l'univers & qui prouva, que notre terre souvent si mal gouvernée & affligée de tant de malheurs, roule au tour du Soleil dans son orbite immense.

La Pologne sem- blait donc destinée à subir le sort de tant d'autres Etats que les querelles de Religion ont dé- vastés.

Un ministre Ev- angelique nommé Mokzulky fut tué impunement en 1753. dans un grand che- min, par le Curé de Bir-

λυψεν αὐτῷ τῷ Τορενίῳ τὸ ἀληθὲς τῆ Παντὸς σύστη- μα ἀποδείξας ὅτι αὕτη ἡ- μῶν ἡ γῆ, ἡ ἔτω κακῶς πολλακίς ὑπὸ τῶν ἀνθρώ- πων διοικεμένη, καὶ ὑπὸ τοσούτων συμφορῶν πολιορ- κεμένη περιοδεύει ἀκατα- παύτως περὶ τὸν ἥλιον, δια- περαίνουσα μίαν τροχίαν ὑπέρμετρον.

Ἐμελλε λοιπὸν (ὡς φαί- νεται) καὶ ἡ Πολωνία νὰ ὑπο- πέσῃ καὶ αὕτη εἰς τινὲ δυσ- χυρίαν τοσούτων ἄλλων Ἐ- πικρατειῶν, αἱ ὁποῖαι διὰ τὰς περὶ πίσεως λογομα- χίας κατερημαῖθησαν.

Ἐνας Μινίστρος (1) Ευ- αγγελικὸς, ὀνομαζόμενος Μοκζέλκης, ἐφονεύθη ἀ- ποινεὶ αὐ ἔτει 1753. εἰς μίαν λεωφόρον πλατεῖαν ὁ- δὸν ἀπὸ τὸν Κεράτον (2) τῆς Bir-

L 2

Bir-

(1) Οὕτως ὀνομάζουσι τὰς παρ' αὐτοῖς Ἱερεῖς οἱ Προτεστάνται. Σημαίνει δὲ τὸ Μινίστρος λειτουργὸν καὶ διάκονον.

(2) Οὕτω λέγουσι τὰς αὐτῶν Ἱερέας καὶ ἐφημερίδας οἱ Ποντιφίκοι, ὡς ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεν.

Βίρζας (1). Ἰδὲ μία ἐπίθεσις
πολεμικὴ τῆς Ἐκκλησίας
τῆς στρατοδομένης. Ἐνας Δο-
μινικανὸς ἐν Ποπιέλης ἐν ἔτει
1762. ἐχειροτόνησεν εὐμορ-
φα μὲν τὴν ῥάβδον τε τὸν Ἱε-
ροκῆρυκα Ἰαυγέλιον, πρὸ τῆς
θύρας τῆ οἴκου ἐνὸς ἀθενῆς,
τὸν ὁποῖον ὁ χειροτονηθεὶς
ἀπῆρχετο νὰ παρηγορήσῃ.

Ὁ Κεράτος τῆς ἐν Κόνῃ
παροικίας, ἀπαντήσας ἕνα
νεκρὸν Λαθιερανὸν ἐκκομι-
ζόμενον εἰς τὸ κοιμητήριον,
ἔδειρε τὸν Μινίστρον, ἐπερί-
τρεψε κατὰ γῆς τὸν νεκρο-
φόρον κράββατον, καὶ ἔκαμε
καὶ ἐρρίψαν τὸν νεκρὸν ἐκεῖ ὅπῃ
ρίπτουσι τὰ θνησίμια.

Ἐν ἔτει 1765, πολλοὶ Ἰη-
σῴται μετὰ καὶ ἄλλων Μο-
ναχοφράων, ἐπεχειρίθη-
σαν νὰ μεταμορφώσεν τὰς
Γραικὰς εἰς Ῥωμάνους ἐν τῇ
Μισκισλάβῃ τῇ κατὰ τὴν
Λιτθ-

Birze ; voila déjà
une hostilité de l'E-
glise militante. Un
Dominicain de Po-
piel en 1762. as-
somma à coups de
bâton le prédicant
Jaugel à la porte
d'un malade, qu'il
allait consoler.

Le Curé de la pa-
roisse de Cone ren-
contrant un mort
Luthérien , qu'on
portait au cimetière
battit le ministre,
renversa le cercueil,
& fit jetter le corps à
la voirie.

En 1765. plusieurs
Jesuites avec d'au-
tres moines voulu-
rent changer les
Grecs en Romains à
Miskislau en Lithua-
nie.

(1) Βίρζα πολίχνην τῶν ἀσημοτέρων ἐν τῇ ἐπι-
κρατείᾳ τῆς Πολωνίας· καθὼς καὶ τὰ ἐφεξῆς ἡ Ποπιέλη,
καὶ ἡ Κόνη, αἷς ὁ Συγγραφεὺς ἐνταῦθα ἀναφέρει.

nie. Ils forcaient à coups de bâton les pères & les mères de mener les enfans dans leurs Eglises. Soixante & dix gentils-hommes s'y opposèrent ; les missionnaires se battirent contre eux. Les gentils-hommes furent traités comme des sacrilèges ; ils furent condamnés à la mort, & ne sauverent leur vie qu'en allant à l'Eglise des Jesuites.

On priva alors en Lithuanie du droit de bourgeoisie, on raia du corps des metiers les bourgeois & les artisans qui n'allaient pas à la messe latine. Enfin on a exclu des diétines,

Λιθuanίαν. "Οθεν κατηνάγκαζον με βαβδισμὸς τῶς Πατέρας καὶ τὰς Μητέρας νὰ προσφέρωσι τὰ ἴδια τέκνα εἰς τὰς ἐκείνων ἐκκλησίας. Ἐβδομήκοντα ὄνγε νῆς Ἄνδρες ἀντέστησαν τότε εἰς τὴν γινομένην βίαν, διὸ καὶ οἱ Ἀπόστολοι συνεκρότησαν μετ' αὐτῶν γενναῖον τὸν πόλεμον. Τέως οἱ ὄνγε νῆς κατεδιώχθησαν ὡς μαροὶ καὶ ἀλιτήριοι, κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον, καὶ μετ' ἄλλον τρόπον δοὺν ἐδυνήθησαν νὰ φυλάξουν τὴν ἰδίαν ζωὴν, εἰ μὴ μετὸν νὰ προσέλθουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Ἰησοῦιτῶν.

Τότε εἰς τὴν Λιθuanίαν ἐξέπεσον ἀπὸ τὸ τῆ πολιτοῦματος δικαίωμα, καὶ ἐξώθησαν τῶν τεχνικῶν συνημάτων (1), ὅσοι δὲν συνήρχοντο εἰς τὴν Λειτουργίαν τὴν Λατινικὴν. Τέλος δὲ πάντων ἀπέκλεισαν καὶ ἀπὸ τὰς μικρὰς λεγομένας

L 3

Διαι-

(1) Τῶν Τεχνικώτερον λεγομένων Ῥεφετίων.

Διαίτας, ἅπαντας τῆς φύ-
γενεις τῶν Διαφωνέντων,
μὲν ὅλον ὅπῃ καὶ τὰ προνόμια
τῆς γεννήσεώς των, καὶ οἱ νό-
μοι τῇ Βασιλείᾳ τῆς ἐπροσ-
κάλεν καὶ τῆς ἐδέχοντο.

nes, tous les gentils-
hommes Diffidents,
que les droits de la
naissance & les loix
du Royaume y ap-
pellent.

Τόση αὐστηρότης καὶ ἀπὴ-
νεια, τόσοι διωγμοὶ καὶ κα-
ταδρομαί, τόσαι νόμων
ἀθετήσεις καὶ παραβάσεις,
ἐξύπνισαν τελευταῖον σύγε-
νεῖς τινὰς Ἄνδρας, τῆς ὁ-
ποῖος οἱ ἐχθροῖτων τῆς ἐνό-
μιζον ἤδη τεταπεινωμένους.
Συνηθροοῦνθισαν οὖτοι εἰς ἓν
ἐπεκαλέσθησαν καὶ τῆς νόμους
τῆς ἰδίας πατρίδος, καὶ
τῆς Βασιλείας τῆς διεκδικη-
τὰς καὶ ὑπερασπιστὰς ἐκεί-
νων τῶν νόμων.

Tant de rigeurs,
tant des persecu-
tions, tant d'infrac-
tions des loix, ont
enfin réveillé des
gentils-hommes, que
leurs ennemis croy-
aient avoir abbatus.
Ils s'assemblèrent, ils
invoquèrent les loix
de leur patrie, & les
Puissances garantes
de ces loix.

Δεῖ δὲ εἰδέναι, ὅτι τὰ
τέτων δικαιώματα καὶ προ-
νόμια, ἦσαν δημοσία ἐπι-
βεβαιωμένα ἀπὸ τῆς Σβε-
κίαν, ἀπὸ οὗ μέρους τῆς
τῶν Ἀλλεμανῶν Αὐτοκρα-
τορίας, ἀπὸ ὅλλω ὁλοκλή-
ρως τῆς Πολονίαν, καὶ ἰδίᾳ ἀπὸ
τὸν Ἐλέκτορα τῇ Βρανδεμ-
βέργη κατὰ τὰς ἐν Ὀλί-
βη

Il faut savoir,
que leurs droits a-
vaient été solemnel-
lement confirmés
par la Suède, une
partie de l'Empire
d'Allemagne, la Po-
logne entière, & par-
ticulièrement par l'
Electeur de Brande-
bourg

bourg dans le traité d'Oliva en 1660. Ils l'avaient été plus expressément encore par la Russie en 1686, quand la Pologne ceda l'ancienne Kiovie, la capitale de l'Ukraine, à l'Empire Russe. La Re-
ligi-

βη (1) Γενομένης συμβάσεως, αὐ' ἔτει 1660. Ἀλλ' ἦσαν τὰ αὐτὰ δικαιώματα καὶ ἔτι σαφέστερον ἐπικεκυρωμένα ἀπὸ τῆς Ρωσσίας, ἔτει 1686. τότε ὅταν ἡ Πολωνία ἐπαρχώρησεν εἰς τὴν Αὐτοκρατορίαν τῶν Ῥώσων τὴν παλαιὰν Κιοβίαν, τὴν τῆς Οὐκραίνης Μητροπόλιν (2).
L 4 Καὶ

(1) Ἐν ἐνὶ Κονοβίῳ τῆς Ὀλίβης πόλεως, ἔτ. 1660. Ἀπρίλ. 23, συνεβίβασαν οἱ Σβέκοι καὶ οἱ Πολόνοι τὴν πρὸς ἀλλήλους εἰρήνην, ἐπὶ συνθήκαις, ὅτι οἱ μὲν Σβέκοι καὶ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὰς Πολόνους, ὅσα κατεκράτην ἐν τῇ Πολωνίᾳ καὶ ἐν τῇ ταύτῃ ὑποτελεῖ ἔσθ' Βερσσία· οἱ δὲ Πολόνοι ἀντιστροφῶς καὶ παραιτηθῶσιν ἅπαν δικαιώματα ἐπὶ τῆς Σβεκίας, καὶ τῆς Λιβονίας τῆς ὑπὲρ τὸν ποταμὸν τὸν Δέναν. Τότε καὶ Φρειδερίκος Γουλιέλμος ὁ Βρανδεμβουργικὸς Ἐλέκτωρ συμμαχήσας τοῖς Πολόνοις κατὰ τῶν Σβέκων, ἔλαβεν ἐκ συμφωνίας τῆς κατὰ τὸ 1657, γενομένης τὸ εἰς τὴν Βερσσίαν κράτος, ἧς αὐτὸς ἄρχει, ἀπόλυτον. Κατὰ τὸν καιρὸν τοίνυν τῆς Ὀλιβιακῆς ταύτης εἰρωτοποιήσεως, ἐπεβεβαιώθησαν καὶ τὰ τῶν Διαφωρέντων προνόμια, καὶ πᾶσαι αἱ κατὰ τὰς συμβάσεις τότε συνελθῆσαι Δυνάμεις ἀνέλαβον τὴν ἐκείνων προστασίαν καὶ διαφένδουσιν.

(2) Κατὰ τὸ 1686. ἔτος, τῷ μὲν Ἰωάννῃ τῷ Ῥωσσίας Αὐτοκράτορος ἀφ' οὗ ὄντος πρὸς τὸ βασιλεύειν, τῷ δὲ ἐκείνῳ ἀδελφῷ Πέτρῳ τῷ ὑπερὸν Μεγάλῳ ἔτι νεάζοντος, ἔσχεν ἐπιτροπικῶς τὴν τῷ Κράτει διοίκησιν ἡ τέτων ἀδελφῇ Σοφίᾳ, γυνὴ μεγαλόψυχος καὶ φρονήματος ἀνδρικοῦ· ἡ τις καὶ τὸν πρὸς Πολόνους πόλεμον διὰ τῷ Κναίξῃ Βασι-
λεῖ

Καὶ σημείωσαι ὅτι ἡ πίσις
ἡ τῶν Γραικῶν ὀνομάζεται,
Ἡ ΠΙΣΤΙΣ Ἡ ὈΡΘΟ-
ΔΟΞΟΣ, εἰς τὸ γραφέν
τότε γράμμα, ἢ ἰδιοχεί-
ρως ὑπογραφέν ὑπὸ τῆ με-
γάλῃ Σοβιέσκη.

Τὸ λοιπὸν οἱ ῥηθέντες
ὄγγενεῖς εἶχον ὑπὲρ ἑαυ-
τῶν τὰ πλέον ἱερὰ κατα-
φύγια ὅπῃ νὰ εἶναι ἐπάνω
εἰς τὴν γῆν· τὰς ὀρκας
τῶν Προγόνων, τὰς ὀρκας
τῶν Βασιλέων τῶν διεκδι-
κτιῶν αὐτῶν καὶ προμά-
χων, τὰς νόμους τῆς ἰδίας
Πατρίδος, καὶ τὰ θεσμά
τῶν Ἑθνῶν ἀπάντων.

Κατέφυγον ἔν ᾧμα
καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰς
τὴν Αὐτοκρατορίαν τῆς
Ῥωσίας ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΑΝ τὴν
ΔΕΥΤΕΡΑΝ, εἰς τὴν Σβε-
ρίαν, εἰς τὴν Δανίαν, εἰς
τὴν Πρωσίαν, καὶ ἐζήτη-
σαν

ligion Grecque est
nommée la Reli-
gion orthodoxe dans
les instrumentes si-
gnés par le grand
Sobiesky.

Ces Nobles ont
donc eu recours à
cequ'il y a de plus
sacré sur la terre,
les sermens de leurs
pères, ceux des
Princes garants, les
loix de leur patrie,
& les loix de tou-
tes les nations.

Ils s'adressèrent
à la fois à l'Impe-
ratrice de Russie
CATHERINE SE-
CONDE, à la Suè-
de, au Dannemarck,
à la Prusse. Ils im-
plo-

λεῖε τῇ Γαλιτζίῃ γενναίῳς Ἀρχιστρατηγῶντες ὀτυχῶς
ἐπέρανεν. Ἡ γὰρ Πολωνία εἰς τὴν πολυχρένιον μάχῃ
τέως ἀπειρηκῆα παρεχώρησεν εἰς τὴν ἀνταγωνίστριαν
Ῥωσίαν τὸ Σμολένσκο καὶ τὴν Οὐκραϊναν, τὰς δύο ὀ-
ρυχωροτάτας Ἐπαρχίας, περὶ ὧν ἐν πολλῇ τὰ δύο ταῦ-
τα Βασίλεια διεφέροντο.

plorèrent leur inter-
cession. C'était un
bel exemple dans
des gentils-hommes
accoutumés autre
fois à traiter dans
leurs Diètes des af-
faires de l'Etat le
sabre à la main, d'
implorer le droit
public contre la per-
secution. Cette dé-
mar-

σαν τὴν τέτων μεσίτευ-
σιν. Εὐμορφον παράδειγ-
μα! Ἄνδρες εὐγενεῖς, συ-
νειθισμένοι ἄλλαις φοραῖς
να πρᾶγματούωνται αἱ τὰς
αὐτῶν Διαίταις τὰς ὑπο-
θέσεις τῆ κράτους ἐπασ-
μένοι ῥομφαίαν (1), να ἱκε-
τεύον ἤδη καὶ να ἐπικα-
λῶνται τὸ κοινὸν δικαίωμα
τῶν Ἑθνῶν, κατὰ τῶν
διωκτῶντες. Καὶ αὐτὸ
τῆ-

L 5

τῆ-

(1) Εἶναι γνωστὸν ἐκ τῆς ἱστορίας, ὅτι οἱ Πολῶνοι εἰς
τὰς πανδημῆς αὐτῶν συνελεύσεις ὑπὲρ τῶν κοινῶν ὑπο-
θέσεων, τὰς ὁποίας Διαίτας καλεῖσιν, συνήθειαν ἐκ πα-
λαιῶ ἔχουσι να προβάλλουν πολλάκις τὰ ἴδια δικαιολογή-
ματα μετὰ τὸ σπαθὶ εἰς τὸ χεῖρ. Ἰδὲ πῶς μᾶς τὴν πα-
ρασαίνει ὁ Συγγραφεὺς εἰς τὴν ἱστορίαν Καρόλου IB. τῆ
Σβέκκ. Βιβλ. Β'. „Οἱ Ἀποκρισιῶται (Les Deputes) συχ-
„ να διακρίνουσι τὰς ἰδίας ὑποθέσεις κατέχοντες τὴν ῥομ-
„ φαίαν (le Sabre à la main.) ὡς οἱ παλαιοὶ Σαρμάται
„ ἀπὸ τῆς ὁποίας κατὰγονται, καὶ ἐνίοτε καὶ μεταξὺ με-
„ θύοντες, τὸ ὁποῖον ἐλάττωμα οἱ Σαρμάται δὲν τὸ ἤξου-
„ ραν. Ἐκαστος τῶν εὐγενῶν τῶν εἰς τὰς Γενικὰς ταύτας
„ συνελεύσεις ἀπεσταλμένων, ἔχει τὸ προνόμιον, ἢ τὸ δι-
„ καίωμα, ὅπερ ἔχον εἰς τὴν παλαιάν Ῥώμην οἱ Δήμαρ-
„ χοι, να ἀντιφέρεται εἰς τὰς νόμους τῆς Γερμανίας. Ἐνας
μόνος ἐκ τῶν εὐγενῶν τέτων, ὃν εἰπὴ ἐγὼ ἐπιμαρτύ-
„ ρομαι (je proteste,) καταργεῖ διὰ μένης τῆς μιᾶς Φω-
„ νῆς ταύτης τὰς ὁμοφύχους ἀποφάσεις ἀπάντων τῶν
„ ἐπιλοίπων καὶ ἂν ἀπέλθῃ ἀπὸ τῆ τόπῃ, ὅπερ εἶναι
„ συνηθροισμένη ἡ Δίαίτα, ἀνάγκη εἶναι (ματαιωθὲν) να
„ λυθῇ τὸ Συνέδριον.

τῆτο ὁμῶς τὸ κίνημα πα-
ρῳζυνε τῆς ὑπεναντίως-
των.

marche même irri-
tait leurs ennemis.

Ὁ Βασιλεὺς ΣΤΑΝΙΣΛΑ-
ΟΣ ὁ ΠΟΝΙΑΤΟΒΣΚΗΣ, υἱὸς
τῆ περιβοήτου ἐκείνου Κόμη-
τος Πονιατόβσκι (1) τῆτόσον
γνωστῇ ἐπὶ τῶν Σβεκικῶν πο-
λέμων, ἐκλεχθεὶς κοινῇ ψή-
φῳ παρὰ τῶν ἰδίων συμπα-
τριωτῶν εἰς τὴν βασιλείαν,
ἐπεβεβαίωσεν εἰς μίαν τόσον
δυσεγχερίτην καὶ ἀκροσφα-
λῇ ὑπόθεσιν, καὶ ἐδικαίωσε τὴν
ιδεάν ἣν εἶχεν ἅπαντα ἡ Εὐ-
ρώπη περὶ τῆς αὐτῆς φρονή-
σεως. Ἐχθρὸς τῶν ταρα-
χῶν καὶ θορύβων, ζηλωτὴς ὑ-
πὲρ

Le Roi STANISLAS
PONIATOWSKY, fils
de ce celebre Com-
te Poniatowsky si
connu dans les guer-
res de Suède, élu
du consentement u-
nanime de ses com-
patriotes ; ne dé-
mentit pas dans
cette affaire délica-
te l'idée que l'Eu-
rope avait de sa
prudence. Enne-
mi du trouble, zè-
lé

(1) Ὁ τῶν ἐν Πολονίᾳ πανευκλεῶς βασιλεύοντος πα-
τρὸς Πονιατόβσκις, εἶναι ἐκεῖνος ὁπῆ μετὰ τὴν ἐν Πελ-
τάβα νικίῳ τῶν Ῥώσων τὴν περιβόητον, διεφύλαξεν ἀρ-
πάσας τὸν νικηθέντα Κάρολον τὸν ΙΒ'. ἀπὸ τὰς χεῖρας
τῶν νικητῶν· ἐκεῖνος ὁπῆ ὑπὲρ αὐτῆς ἐνήργησεν εἰς τὴν
Ὁθωμανικὴν Πόρταν μὲ τόσον ζῆλον, ὥστε ὁπῆ ἐκινδύνω-
σε διὰ δηλητηρικὰ φαρμάκα καὶ τὴν ἰδίαν ζωὴν, καὶ μὲ
τόσιμω δαφνίᾳ καὶ ἐπιδειξιότητι, ὥστε ὁπῆ ἔχυσε νὰ διε-
γείρῃ τὰ Τερκικὰ στρατεύματα εἰς τὸν κατὰ τῶν Ῥώσων
πόλεμον· ἐκεῖνος ὁπῆ ἔπειτα εἰς τὸν περὶ τὸν Πρῶτον πο-
ταμὸν ἀγῶνα, ἐσυμβέβηκε τόσον ὀλέθρια κατὰ τῆ Με-
γάλης Πέτρας τὸν Βεζιρίω, καὶ εἰς τὴν Συνθήκῃ τελευ-
ταίον κατάρθωσε νὰ προσεθῇ ἐγγράφως τὸ Κεφάλαιον
τὸ ὑπὲρ τῆς ἀσφαλῆς ἐπανόδου Καρόλου τῆ Βασιλείᾳ.

lé pour le bonheur & la gloire, de son pays, tolérant par humanité & par principe, religieux sans superstition, citoyen sur le trône, homme éclairé & homme d'esprit, il proposa des tempéramens qui pouvaient mettre en sûreté tous les droits de la Religion Catholique Romaine, & ceux des autres Communions. La plu part des Evêques & de leurs partisans opposèrent, le zèle de la maison de Dieu au zèle patriotique du Monarque, qui attendit que le temps put concilier ces deux zèles.

πὲρ τῆς τιμῆς καὶ τῆς δόξης τῆς ἰδίας Πατριδος, ἀνεκτικὸς τῶν ἑτεροδοξούντων εἰς τὰ τῆς πίστεως, κατ' ἐμφύλον καλοκάγαδιαν, καὶ κατ' ὁμολογίαν ὁρθῆς κρίσεως· ὁυλαβὴς περὶ τὰ θεῖα χωρὶς δεισιδαιμονίαν, συμπολίτης καὶ ἐπὶ τῇ ὑψ. καὶ τῇ θρόνῳ, ἀνθρώπος π. φωτισμένος τὸν νῦν, καὶ συνετός, καὶ ἀγχινης, αὐτὸς ἐπρόβαλε συμβιβασμὸς τοιούτους, οἱ ὅποιοι ἠδύναντο νὰ τηρήσεν ἀσφαλῆ καὶ ἀπαράτρωτα πάντα τὰ δικαιώματα, καὶ τὰ τῆς Καθολικορωμάνας θρησκείας καὶ τὰ τῶν κοινωنيῶν τῶν ἐπιλοίπων, Τὸ πλεῖον μέρος τῶν Ἐπισκόπων καὶ τῶν ἐκείνων συμφατριασῶν, ἀντέβαλον τὸν ὑπὲρ τῆ οἴκ. τῆ Θεῆς ζήλον, κατὰ τῆς ζήλ. τῆ φιλοπάτριδος Μονάρχ. ὥστε ὁ Βασιλεὺς ἐχρειάσθ. νὰ ἀναμείνῃ ὅτι ὁ καιρὸς νὰ συγκαταλλάξῃ ἰὲς δύο τέτ. ζήλ. καὶ νὰ τὸς συμβιβάσῃ.

Cependant, les gentils-hommes disfidens se confédérèrent

Ἐν τέτῳ οἱ ὁυγενεῖς τῶν Διαφωνέντων συνώμοσαν ἐνωθέντες εἰς πολλὰ μέρη τῆς βασι-

Βασιλείας. Κατὰ τὰς 20. Μαρτίῃς Ἐτει 1767, ἐπρόβαλον τετρακόσιοι σχεδὸν ἄνδρες τῶν οὐγενῶν ζητῶντες δικαιοσύνην διὰ μιᾶς ἀναφορᾶς ὑπ' αὐτῶν ὑπογεγραμμένης, εἰς τὴν αὐτὴν ἐκείνῃ πόλιν τὸ Τορόνιον, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ αἷμα ὅπερ οἱ Ἰησεῖται εἶναι αἵτιοι καὶ ἐχύθη, ἀκόμι ἐκάπνιζε. Καὶ ἔτετρα δὲ προσέτι συνωμοτικαὶ συστάσεις συνεκροτῶντο ταύτης πολυαριθμότεραι, ἀλλαχθε, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Λιθuanίαν, ἐνθα συνέστησαν Συνωμοσίαι τὸν ἀριθμὸν αἱ πᾶσαι εἰκοσιτέσσαρες, αἵτινες ἀπασαι εἰς ἓν ἀθροισθεῖσαι, ἐπλήρωσαν ἓνα σύστημα ἀξιόλογον καὶ αξιοσέβαστον. Τὸ ἐσιῶδες τῆς δηλωτικῆς αὐτῶν γραμμάτος περιεῖχεν: „ὅτι αὐτοὶ ἦσαν ἄνθρωποι, „ἦσαν πολῖται, ἦσαν οὐγε- „νεῖς, ἦσαν μέλη τῆς νομο- „δοσίας, καὶ ἦσαν καταδιωκόμενοι. “Ὅτι ἡ θρησκεία „ἐδὲν ἔχει κοινὸν πρὸς τὸ ἔξω „πολίτευμα. “Ὅτι αὕτη δι- „δοται παρὰ Θεοῦ εἰς τὸν ἄν- „θρω-

rent en plusieurs endroits du Royaume. On vit le 20 Mars 1767. près de quatre cent gentis-hommes demander justice par un mémoire signé d'eux dans cette même ville de Thorn, qui fumait encore du sang que les Jésuites avaient fait répandre. D'autres confédérations se formaient déjà en plus grand nombre, & sur tout dans la Lithuanie où il se fit vingt quatre confédérations. Toutes ensemble formèrent un corps respectable. La substance de leurs manifestes contenait : „qu'ils étaient hommes, „citoyens, nobles, „membres de la législation & perfectés; que la Religion n'a rien de „com-

„commun avec l'E-
„tat, qu'elle est de
„Dieu à l'homme &
„non pas du citoyen
„au citoyen; que la
„funeste coutume
„de mêler Dieu aux
„affaires purement
„humaines a enfan-
„glanté l'Europe
„depuis Constantin:
„qu'il doit en être
„dans les Diètes &
„dans

„θρωπον, ἢ ἐχὶ παρὰ τῷ
„πολίτῃ εἰς τὸν συμπολί-
„τιν. Ὅτι τὸ ὀλέθριον ἔθος
„τῷ συναναμιγνύειν τὰ θεῖα
„μὲ τὰ ἀπλῶς ἀνθρώπινα
„πράγματ' αἰ, ἐπλήρωσεν αἰ-
„μάτων τινὶ Εὐρώπῃ ἀπα-
„σαν ἕως ἀπὸ τῷ Μεγάλῃ
„Κωνσταντίνῃ ἢ ἐδῶ (1). Ὁ-
„τι εἰς τὰς Διαίτας ἢ εἰς τὴν
„Γερουσίαν πρέπει νὰ εἶναι
„καθὼς εἰς τὰς πολεμικὰς
„παρατάξεις, ἐν αἷς ὁ στρα-
„τή-

(1) Οἱ Ἀρειανοὶ εἰς τὸν καιρὸν τῷ Μεγάλῃ Κωνσταντίνῃ μὲ μυρίας σκιδωρίας ἢ τεύχεας, ἔπειτα ἢ ἀναθαινδὸν περσαποδόμενοι ὑπὸ Κωνσταντίῃ τῷ ἡγεμένῃ καὶ διαδόχῃ, ἀρχήσαν νὰ ἐπιβεβλῶνται καὶ νὰ καταδυναστεύουν τὰς ὁδοδόξους. Ὁ Μέγας Κωνσταντίνος ἐξήλωσε νὰ ὑπὲρ τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ἐπεμελήθη νὰ ἐξαλείψῃ τὴν εἰδωλικὴν πλάνην, κατέβαλε τὰ μισρὰ τεμένη, ἐξῆρε τὰ βδελυρὰ ἑσάρια, πλὴν δὲ ἐμεταχειρίθη ποσῶς τὴν μάχαιραν κατὰ τῶν ματαιοθρήσκων, ἕτε ἔχυσεν ἀνθρώπινα αἵματα ἐπὶ προφάσει τῆς θρησκείας, ἕτε ἠγριώθη κατὰ τῶν Ἑθνικῶν, μ' ὅλον ὅπ' ἠξέδρε πόσον αὐτοὶ τὸν ἐμίσην, ἢ πόσας κατ' αὐτῷ ὕβρεις ἢ βλασφημίας κατέχεαν. Ἦτον ὁ μακάριος ἐκεῖνος πρὸς τὰς ὑπὸ φύσει ἡμερος ἢ γλυκύς ἢ φιλόανθρωπος· ἢ εἰς τὰς σασιασὰς αὐτὸς ἔτι ἢ δυσμενεῖς, ἢ ἀφ' ὧν τὰς ἐνίκαι καὶ τὰς ὑπέταττεν, ἔδειχνε πολλὴν τὴν πραότητα· καὶ τόσον ἔτοιμος καὶ ἐπιβρεπὴς ἦτον εἰς τὴν συγγνώμην, ὅπ' δὲ εὐδύναντο νὰ μὴ θαυμάζον τὴν ἀκρανίαν ἐπιείκειαν ἐδ' αὐτοὶ οἱ πολέμιοι. Ἐλιθοβολήσαν ἔτσι μὲ ὀρμὴν ἀλλοτρῶν, καὶ

„τιγὸς ὅπῃ κινεῖται κατὰ
 „τῶν ἐχθρῶν δὲν ἐρωτᾶται
 „τίνος θρησκευτικῆς εἶναι. Ὁ-
 „τι ἀρκεῖ ὁ οὐγενὴς ἄνθρω-
 „πος νὰ εἶναι γενναῖος εἰς
 „τὴν μάχην, καὶ δίκαιος εἰς
 „τὴν βελίαν. Ὅτι αὐτοὶ ὁ-
 „λοὶ ἐβεννήθησαν ἐλεύθεροι
 „καὶ ὅτι ἐλευθερία τῆς συ-
 „νειδήσεως εἶναι ἡ πρώτη
 „τῶν ἐλευθεριῶν, χωρὶς
 „τῆς ὁποῖαν ὁ καλούμενος
 „ἐλευθερος εἶναι τῷ ὄντι
 „σκλάβος. Ὅτι ὁ ἄνθρω-
 „πος πρέπει νὰ κρίνεται, ὁ-
 „χι ἀπὸ τὰ δόγματα, ἀλλ'
 „ἀπὸ τῆς πολιτείας. Ὅχι
 „κατ' ἐκεῖνα ὅπῃ σοχάζεται,
 „ἀλλ' ἀκατ' ἐκεῖνα ὅπῃ πράτ-
 „τει. Καὶ ὅτι τελευταῖον
 „τὸ Εὐαγγέλιον τὸ ὁποῖον
 „προσάσκει νὰ ὑπακώ-
 „μεν εἰς τὰς ἐξουσίας τὰς
 „ἐθνικὰς, δὲν προσάσκει
 „βέβαια νὰ ἀπογυμνώ-
 „νω

„dans le Sénat, com-
 „me dans les batail-
 „les, où l'on ne de-
 „mande point à un
 „Capitaine qui mar-
 „che aux ennemis,
 „de quelle religion
 „il est, qu'il suffit que
 „le noble soit brave
 „au combat & juste
 „au conseil, qu'ils
 „sont tous nés libres,
 „& que la liberté de
 „conscience est la
 „première des liber-
 „tés, sans laquelle ce-
 „lui qu'on appelle li-
 „bre serait esclave;
 „qu'on doit juger d'
 „un homme non par
 „ses dogmes mais
 „par sa conduite, non
 „par ce qu'il pense
 „mais parce qu'il fait,
 „& qu'enfin l'Evan-
 „gile

καὶ συνέτριψαν μίαν φορὰν τὸ πρόσωπον τῶν εἰκόνων τῶν
 Τὶ εἶπεν ὅταν ἤκεσε τὸ γενόμενον ὁ θαυμαστὸς βασιλεὺς,
 ἐξερεθιζόμενος ὑπὸ τῶν περὶ αὐτὸν εἰς τὴν ἐκδίκησιν;
 ἐψηλάφησε μὲν τὸ χεῖρ τὸ πρόσωπόν τε, καὶ εἶπε μὲν
 ἀεισιότητα ὑπομειδιάσας: ἐγὼ πληγὴν δὲν αἰ-
 δάνομαι.

„gile qui ordonne d’
„obéir aux Puissan-
„ces payennes n’or-
„donne certaine-
„ment pas de dé-
„pouiller les législa-
„teurs chrétiens de
„leurs droits, sous
„pretexte qu’ils sont
„autrement chréti-
„ens qu’on ne l’est à
„Rome. Ils fortifi-
aient toutes ces rai-
sons par la sanction
des loix, & par les
garanties protectri-
ces de ces loix sa-
crées.

„νωμεν τὰς νομοδότας τὰς
„χριστιανὲς ἀπὸ τὰ αὐ-
„τῶν δικαιώματα, ἐπὶ
„προφάσει δὴθεν ὅτι ὁ
„χριστιανισμὸς αὐτῶν δια-
„φέρει ἀπὸ τὸν χριστιανισ-
„μὸν τῆς Ῥώμης. Καὶ
ταῦτα δὴ πάντα τὰ κα-
ταλεχθέντα δικαιολογή-
ματα αὐτοὶ τὰ ἐδυνά-
μωσαν μὲ τὰ θεσπίσματα
τῶν νόμων, καὶ μὲ τὰς ἐγγυή-
σεις καὶ ὑποχέσεις τούτων
Βασιλέων, οἱ ὅποιοι ὑπεχέ-
θισαν νὰ εἶναι τῶν ἱερῶν τέ-
των νόμων διεκδικηταὶ καὶ ὑ-
πέρμαχοι.

On ne leur oppose
qu’une seule raison,
c’est qu’ils réclamai-
ent l’égalité, & que
bientôt ils affecteraient
la supériorité;
qu’ils étaient mécon-
tens, & qu’ils trou-
bleraient une Répu-
blique déjà trop ora-
geuse. Ils répon-
daient. Nous ne l’a-
vons pas troublée

Ἀλλὰ καμμία ἔνστασις κατ’
αὐτῶν οὐκ ἐπροβάλλθη. εἰμὴ
ὅτι πρὸς μὲν τὸ παρὸν αὐτοὶ
ἐζήτην τιτὴ ἰσοτιμίαν, ἀλλὰ
μετ’ ἑ πολὺ ἤθελαν ὀρεχ-
θῆν καὶ τιτὴ ὑπεροχὴν καὶ προ-
τίμησιν. Ὅτι ὡς δύσνοοι καὶ
δυσμενεῖς σασιασαὶ ἐμελλον
νὰ ταραξεν καὶ νὰ συγχύσεν
μίαν Ἀριστοκρατίαν, ἱκανῶς
ἤδη κλυδωνιζομένην. Πλὴν,
αὐτοὶ ἀπεκρίνοντο. Ἡμεῖς
τὴν Ἀριστοκρατίαν οὐκ ἐτιτὴ ἐ-

ταράξαμεν εἰς ἑκάστὸν χρό-
νων διάσημα. Καὶ δύσνοοι
μὲν ὄντες ἡμεῖς ἐχθροί σας,
εὐνοοὶ δὲ κατασάντες σᾶς
ἡμεῖς πρόμαχοι.

pendant cent an-
nées : mécontents
nous sommes vos en-
nemis, contents nous
sommes vos défen-
seurs.

Αἱ ἐξουσίαι αἱ Προσάτιδες
τῆς ἐν Ὀλίβη εἰρήνης ἐνηγ-
καλίζοντο λαμπρῶς τὸ ὑπὲρ
τέτων μέρος, καὶ ἔγραφον ἐ-
πιστολάς δραστηρίαις εἰς αὐ-
τῶν ἐπισύσασιν καὶ βοήθειαν.
Ὁ Βασιλεὺς τῆς Προσάτιδος
ἐκηρύττετο ὑπὲρ αὐτῶν· ἡ
προσάσιατε ἦτον ἰχυρὰ, καὶ
ἔπρεπε νὰ εἶναι εἰς τὰς ψυ-
χὰς τῶν Πολόνων δρατικω-
τέρα παρὰ ἡ τῆς Σβεκίας,
ἐπεὶ δὴ ὁ Προσάτις ἔδιδεν εἰς
τὴν αὐτὴ ἐπικράτειαν ἀνο-
χῆς παραδείγματα, οἷα ἡ
Σβεκία ἀκόμι δὲν εἶχε δώσει.
Αὐτὸς ἔκανε καὶ οἰκοδομεῖτο
μία Ἐκκλησία τῶν Καθολι-
κορωμάνων ἐν μέσῳ τῆ Βερο-
λινε (1), χωρὶς νὰ ὑπονοή-
σῃ

Les Puissances ga-
rantes de la paix d'O-
liva prenaient hau-
tement leur parti, &
écrivaient des lettres
pressantes en leur fa-
veur. Le Roi de Prus-
se se déclarait pour
eux, sa recommen-
dation était puissan-
te, & devait avoir
plus d'effet que cel-
le de la Suède sur les
esprits, puis qu'il
donnait dans ses E-
tats des exemples de
tolérance que la Suè-
de ne donnait pas en-
core. Il faisait bâtir
une Eglise aux ca-
tho-

(1) Φρειδερίκος Β'. ὁ Βασιλεὺς παινενικεῶς τῆς
Βορσαςίας, καὶ ἐν τοῖς ἐσχάτοις πολέμοις θάυμασθεις,
βλέπων ὅτι εἰς Βερολίον τὴν πόλιν, ὅπερ ἡ Καθόδρα τῆς
Βασιλείας αὐτῆς, ἐπληθύνθησαν οἱ τὰ τῆς Καθολικο-Ρω-
μάνους

nologiques Romains ήση κατά τέτων τήν πα-
 e Berlin sans les ρά μικράν ὑποψίαν, καλὰ
 crain- ήξεύ-

άνας Ἐκκλησίας πρεσβύοντες, ὥς νά ἀριθμῶνται
 τέκναι τῶν δέκα χιλιάδων, αἰδύσεν ὀμνενῶς παρακλη-
 εῖς, καί ἐχάρισε Προνόμιον εἰς αὐτὸς ἐν ἔτει 1746.
 Νοεμβρίῃ 22. νά οἰκοδομήσῃ καὶ Ἐκκλησίαν μεγαλοπρε-
 ῶς, καί νά ἐπιτελῶσι τὰ τῆς ἰδίας Θρησκείας παντε-
 λήθως. Τὸ Προνόμιον τῆτο τὸ ἐπεκύρωσεν εἰς τὸς αὐ-
 τὸς Καθολικο-Ρωμάνους ὁ αὐτὸς Βασιλεὺς μετὰ ἑκοσὸν
 ἔτος, διὰ δευτέρου Ἐδίκτου τὸ ὁποῖον ἔτει 1766. Ἰανίῃ 10,
 ζέδωκεν. Ἰδὲ τὸ Ἐδικτον.

Φριδερίκος χάριτι Θεῷ Βασιλεὺς Βορροσίας

κτ. κτ. κτ.

Δημοποιῶμεν διὰ τῶν παρόντων, ὅτι ἀποβλέψαντες
 πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν Καθολικο-Ρωμάνων, οἱ ὁποῖοι κα-
 τοικίζοντο καὶ κατοικίζονται ἔτι καθ' ἡμέραν εἰς Βερολί-
 νον, αὐθα ὁ Ἡμέτερος Θρόνος, ἀπιδόντες δὲ καὶ εἰς τὸς
 ἐκ τῆς αὐτῆς Θρησκείας, εἴτε κατοῖκες ὄντας τῶν λοι-
 πῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἡμῶν ἐπικρατείας, εἴτε καὶ ξένους,
 οἵτινες κατὰ χρεῖαν τῶν ἰδίων ὑποθέσεων ἐπιδημῶσιν
 ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν εἰς τὴν αὐτὴν τῇ Ἡμετέρῃ Θρό-
 νῳ πόλιν, ἐπετρέψαμεν ἐκ πολλῶν τὴν οἰκοδομίαν μιᾶς
 καθολικῆς Ἐκκλησίας, εἰς ὅποιον τόπον ἢ κοινότης τῶν
 ἐν Βερολίνῳ Καθολικῶν, εὖρη προσφυῇ καὶ ἀρμόδιον.
 Θέλομεν δὲ κατὰ χάριν ἐξαίρετον, ὅτι ἡ ρηθείσα Ἐκ-
 κλησία νά ἔχῃ τὴν ἐλθούσαν νά σημαίνῃ καὶ ταῖς καμ-
 πάναις της, καὶ ὅτι τα προνόμια ταῦτα ἵα εἶναι εἰς
 αὐτὴν ἐπιβεβαιωμένα κατὰ τὴν δοθεῖσαν ἀδειαν 22.
 Νοεμβρίῃ 1746. ἣτις διήγειρε μεταξύ τῶν Καθολικῶν
 εἰς ἕνα ζῆλον πολλὰ ἀξίεπαινον. Πλὴν ὅταν ἡ οἰκοδομή
 ἔσπυθεν εἰς τὸ τέλος, ἀπηρέσθημεν βλέποντες τὰ ἐμ-
 πόδια ὅπῃ διέκοπτον τῆς Ἐκκλησίας ταύτης τὸν ἐκ-
 τελεσμόν.

M

Ἐσουλ-

ἡξεύρωντας ὅτι ἓνας Βασι- craindre ; sachant
 λεύς νικητὴς, ἢ Φιλόσοφος, bien, qu'un Prince
 καὶ victor

„ Ἐσυλλογίσθημεν ἐν τὰ μέσα δι' ὧν δύνανται νὰ
 „ ναιρεθῶσι τὰ τοιαῦτα ἐμπόδια. Καὶ ἐπειδὴ οἱ ἐκ τῶν
 „ Καθολικο-Ρωμάνους Θρησκείας ὑπὸ τῷ Ἡμετέρῳ ἐπὶ
 „ κρείττειν ζῶντες ἀδιδάσκονται τῷ εὐνοίᾳ τῷ ὁποίῳ ἔχ
 „ μεν πρὸς ἅπαντας ἀδιαφόρως τὴν ὑπηκόω Ἡμῶν
 „ Ἡμεῖς κατὰ ἀκολουθίαν τῆς βασιλικῆς Ἡμῶν ταύτης
 „ ὁμνεύειας ἐσυγκατανεύσαμεν νὰ δώσωμεν εἰς τὴν κατὰ
 „ κῆντας τῷ βασιλεύσαν ταύτῃ πόλιν Καθολικὴς,
 „ εἰς τὴν πλέον πορρωτάτῳ αὐτῶν ἀπογόνους, ἓνα τόσ
 „ διαρκές, ὅσον πολῦτιμον ὑπόμνημα τῆς ἐρησίας καὶ κλ
 „ σεως ἣν ἔχομεν εἰς τὸ νὰ κατασφαλίσωμεν καὶ νὰ β
 „ βαιώσωμεν ἐνὶ ἐκάστῳ τῶν Ἡμετέρων ὑπηκόων τῷ ἐλθ
 „ ῥέον ἀσκήσει καὶ πράξιν τῇ ἰδίᾳ Θρησκείᾳ.

„ Διὰ ταῦτα ἐπιβεβαιῶμεν τοῖς εἰρημένοις Καθ
 „ λικαῖς ὡς ἐξ Ἡμῶν, καὶ ὡς ἐκ τῶν Βασιλέων ἐπὶ τῶν
 „ διαδεχομένων Ἡμῶν, διὰ παντός, καὶ κατὰ πάντα ν
 „ μίζομενον κυριώτατον τρόπον, αἰπάσας τὰς ἀσφαλείας
 „ καὶ ἐλευθερίας, καὶ προνόμια ὅπῃ περιέχονται εἰς τὴν
 „ ἀδειαν τῷ ἐκδοθεῖσαν ἐν Ποτσδάμῳ 22. Νοεμβ, 1740
 „ Ἦν μετὰ ἀκριβῆ σκέψιν καὶ βελίῳ ἐννοῶμεν κατὰ πᾶ
 „ σαν ὅσῳ ἐπιδέχεται ἔκτασιν, λέγοντες, ὅτι ἐν αὐτῇ τ
 „ Ἐκκλησίᾳ τῇ διοριθείσῃ καὶ ἀφιερωθείσῃ διὰ παντός
 „ εἰς μόνῳ τῷ ἀσκήσει τῆς Καθολικο-Ρωμάνους Θρησκείας
 „ αἱ τελεταὶ θέλει γίνονται δημοσίως, χωρὶς νὰ τολμήσῃ
 „ τις τὸ παραμικρὸν νὰ τοῖς παρασάλευσῃ* ὅτι οἱ ἱερεῖς
 „ οἱ διατεταγμένοι εἰς ὑπηρεσίαν τῆς ἐρησίας Ἐκκλησίας
 „ θέλει ἔχεν τῷ ἀδειαν νὰ ἐπιτελῶν τὰς λιτανευστικὰς
 „ αὐτῶν προόδους τὰς συνήθεις εἰς τὸ ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας
 „ καὶ ἐν γένει νὰ ἀναπληρῶσι πάντα τὰ τῆς Ἱερωσύνης
 „ παρὰ τοῖς Καθολικοῖς* τῷ ἐπὶ νὰ βαπτίζωσι, νὰ δ
 „ λογῶσι τὴν γάμους* θέλομεν ἐπὶ, ὅτι οἱ ἐν Βερολίῳ
 „ Καθολικοῖς

victorieux, philosophe et armé n'a rien
 à re-

ἢ ἐνωπλισμένος, δὲν ἔχει νὰ
 φοβῆται ἐδὲν ἐξ ἐδεμιάς ἐ-
 M 2

τερο-

„ Καθολικοὶ τὰ ἔχουσι τὸ προνόμιον νὰ ἐνταφιάζωσι τὰς
 „ ἑαυτῶν νεκρὰς κατὰ τὸ ῥητὴν καὶ τὴν τάξιν τῆς Ἐκκλη-
 „ σίας τῆς Ῥωμάνου.

„ Καὶ δὴ κελύομεν καὶ ἐπιτάσσομεν ἅπασιν τοῖς
 „ Ἡμῶν ὑπηκόοις οἷας δὴποτε τάξεώς τε ἢ κατατάξεως
 „ τύχωσι, νὰ μὴ διαταράττεν τινὰ τῶν καθολικῶν τῶν
 „ ἐν Βερολίῳ, ἔτε τινὰ τῶν ἱερῶν αὐτῶν ἐν τῇ ἀπολαύ-
 „ σει τῶν ἐλευθεριῶν ἢ προνομίων, ἅτινα διὰ τῶν παρόν-
 „ των αὐτοῖς ἐχαρίσαμεν. Ἐπιβάλλομεν δ' ἐπὶ τέτοις ἢ
 „ τῷ Ἡμετέρῳ υπεργῶ τῷ Κράτει (Ministre d'Etat) ὡ
 „ ἐπικείται τὰ τῆς Ἐκκλησίας πράγματα, ἵνα ἐπιβοή-
 „ θῃ αὐτοῖς ἐν χρειᾷ ἐπιζητήσεως, καὶ ἐπαγροπῇ πρὸς
 „ ἀκριβῆ καὶ τελείαν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμετέρων θελημά-
 „ των τῶν ἐν τῇ παύσῃ ἀδείᾳ περιεχομένων, ὥστε αὐτὰ
 „ τὴν ἐκβασιὴν ἔχειν ἄχρὺς ἰώτα καὶ κεραίας.

„ Τὸ δὲ λοιπὸν Ἡμεῖς πεποιθότως θαρρῶμεν ὅτι ἅ-
 „ παντες οἱ ἐν Βερολίῳ καθολικοὶ, καὶ πρὸ πάντων οἱ
 „ αὐτῶν Γέροντες, ἢ Ἐπίτροποι, θέλει ἐπιταχύνειν νὰ
 „ ἐπαναλάβωσι τὸ ἔργον τὸ ἐπιχειρηθὲν, καὶ ὅτι θέλει
 „ δεῖξεν εἰς μὴ τὴν πρᾶξιν ὅλῳ τὴν κοσμιότητα καὶ ὁ-
 „ ρέπειαν, εἰς δὲ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς οἰκοδομῆς ὅλῳ τὴν
 „ δυνατὴν προθυμίαν καὶ σπουδαίαν ἐπιμέλειαν, μὴ πα-
 „ ραβλέψαντες τὴν ὀικαιρίαν τὴν ὁποίαν εἰς αὐτὰς Ἡμεῖς
 „ δίδομεν, διὰ τὴν κερδήσαν καὶ τὸν ἔπαινον τῶν ἰδίων αὐ-
 „ τῶν ἀδελφῶν, καὶ τὴν ὁγνωμοσύνην καὶ ὀχαριστίαν
 „ τῶν εἰσέπειτα μεταγενεστέρων. Εἰς ἐν τὴν περὶ τέτοις
 „ πρὶν Ἡμεῖς ἐσημειώσαμεν ἐξ ἰδίας Ἡμετέρας χειρὸς
 „ τὴν παρῶσαν ἐπιβεβαίωσιν, ἢ προσετάξωμεν νὰ ἐπισ-
 „ φραγιθῇ διὰ τῆς Βασιλικῆς Ἡμῶν Σφραγίδος. Ἐδο-
 „ ῃ ἐν Βερολίῳ 10. Ἰανὺς 1766.

τεροδόξῃ θρησκείας. Ἐπὶ à redouter, d'au-
 τετοῖς ἢ ὀνέος Βασιλεύς τῆς cune religion. Le
 Δανίας jeu-

Ἰδὲ Προνόμιον ἄξιον τῆ ὀνόματος* Ἐρησκείας ἐλθ-
 ρεία πραγματικῶδης καὶ τελεία, τὴν ὁποίαν τῶν Βο-
 ρέσσων ὁ Βασιλεὺς εἰς τὰς Παπισὰς ἐχάρισεν. Ἐλθ.θε-
 ρείαν τοιαύτῃ πληρεστίῃ ἐλάβον πρὸ χρόνων ἤδη τινῶν
 (ὡς δῆλον ἐκ τῆ Αυτοκρατορικῆς Διπλώματος τῆ ἐν ἔτει
 1751. Φθρ. 20.). καὶ οἱ Γραικοὶ παρὰ τῆς Ἀξιαγάσης
 Αυτοκρατορίας καὶ Βασιλείας Μαρίας Τερεσίας ἐν Τερ-
 γεσίᾳ κατὰ τὴν ἐκείσε νεοσύλλεκτον Ἐκκλησίαν τῶν Ἀνα-
 τολικῶν, τὴν ὁποίαν ὁ Πανοσιότατος Ἀρχιμανδρίτης καὶ
 Πατριαρχικὸς Ἐξαρχος Κύριος Δαμασκινὸς Ὁμηρος ὁ
 ἐκ Σμύρνης μὲ διάπυρον ζῆλον καὶ προθυμίαν ἐπαρακίνη-
 σε, μὲ πολλὰς ἀγῶνας καὶ ἰδρωτὰς ἐσύτησε, μὲ ἀγρυπ-
 νον σπουδὴν καὶ ἐπιμέλειαν ὡς πρόεδρος αὐτῆς καὶ προτά-
 τῆς διοικεῖ. Ἀλλὰ δεῦ ἔπρεπε καὶ ἡ ἐν Βενετίᾳ τῶν Γραι-
 κῶν Ἐκκλησία νὰ ἀπολαμβάνῃ καὶ αὐτὴ τὴν αὐτῇ
 ἐλθ.θερίαν καὶ τὰ αὐτὰ προνόμια; ἡ ἐν Βενετίᾳ μάλιστα
 τῇ Γαλλιστάτῃ καὶ Φιλέλλει πόλει, τὴν ὁποίαν πόλιν
 πολλοὶ ἐκ τῆ ἡμετέρας Γένεος μετὰ τὴν ἐλευσίαν τῆς Κων-
 σταντινουπόλεως ἄλωσιν, τὴν ἀπέβλεψαν ὡς ἰδίαν πα-
 τρίδα, καὶ τὴν ἐνόμισαν ὡς ἱερὴν καταφύγιον; Ἐπρεπε
 πάντως, καὶ ἐξ ἀρχῆς οἱ προσφυγόντες εὗρον τὴν Θεο-
 φρέητον ἐκείνῃ Ἀριστοκρατίαν ἐτοιμὴν εἰς υποδοχὴν μὲ
 ἀνοικτὰς τὰς ἀγκάλας.

Ἡ ἐκεῖ περιώνυμος καὶ τῶ ὄντι βασιλικὴ Σύγκλη-
 τος ὑπεδέχθη δίδως τὰς Γραικὰς εὐμενῶστε καὶ Φιλαν-
 θρώπως. Ἐν ἔτει 1470, ἔδωκεν εἰς αὐτὰς καὶ μίαν Ἐκ-
 κλησίαν ἐπ' ὀνόματι τιμωμένῃ τῇ Ἀγίᾳ Βλασίᾳ διὰ νὰ
 ἐπιτελῶσιν ἐν αὐτῇ μετὰ πάσης ἀδείας τὰ τῆς θρησκείας
 τῶν. Ἐν ἔτει 1511, ἐπέτρεψεν αὐτοῖς κατὰ τὸ ζήτη-
 μάτων καὶ ὠκοδόμησαν ἐκ θεμελίων τὸν τῇ Ἀγίᾳ Γεωρ-
 γίᾳ περίκλυτον Ναόν, χωρὶς ἄλλο χρέος παρὰ νὰ προσ-
 φέρω

une Roi de Dan-
emarc né bien fai-
sant

Δανίας, φύσει δυνεργητικὸς
ἢ Φιλάγαθος, ἢ τῶν περι-
αυ-

M 3

αυ-

έρωσι πέντε λίτρας κηρίον κατ' ἔτος εἰς σημεῖον ψιλῆς
τοκλίσεως. Καὶ ἂν τὸ κηρίον αὐτὸ ἦτον διαρισμένον νὰ
δωται εἰς τὰς Πάπας, ὡς ἔπεσαν οἱ Πάπαι ἕως τῆ
ν τὰς λαμπάδας των. Τελειωθείσης ἔπειτα τῆς οἰκο-
μῆς τῆ Ναῦ τὸ Ἀδελφάτοι ἐκλεξεν ἔτει 1527, Ἐφη-
μέριον κατ' ἰδ' αὐν ἐκλογὴν ἐκείνοι ὅπῃ ἠθέλησαν. Ἀκολού-
ως ἐπειδὴ ὁ εἰς Ἐφημέριος δὲν ἐξήρει, ἐψήφισαν ἔτει
1534, Ἐφημέριος νὰ ἔχωσιν εἰς τὸ ἐξῆς δύο, καὶ τέρας
ἄλλιν κατὰ τὴν αὐτῶν ἀρέσκειαν. Οὐδεὶς τῶν ἱερέων
τὸ τῶν τῆ Ποντίφικος τότε Ἐξάρχων, ἢ Ἐξετασῶν
νεκρίνετο· ἑδεῖς πρὸς ἀδέτησιν τῶν ἰδίων δογμάτων
καγκάζετο· ἑδεῖς εἰς παραδοχὴν ἢ ὑπογραφὴν τῆς
λαρεντινῆς κοινωνίας ὑποχρεώετο. Οἱ τῆς Συγκλήτης
αἰτέρες ἤξευραν ὅτι εἶχον τὰς Γραικὰς ὑπηκόας πιπύς,
καὶ ἐδέχοντο τὰς ὑπηκόας τέρας γνωρίζοντέςρας καθα-
ρὰς Γραικὰς. Ἐνέωσαν μετὰ ταῦτα νὰ τιμήσων τῆτο
τὸ Γένος ὅπῃ ἔπεμπεν ὑπὸ τὴν σκέπῃ αὐτῶν ὁ Θεός,
ἐπὶ τὸ νὰ τὰς ἐπιτρέψωσι καὶ Ἀρχιερεῖα εἰς ποιμένα ἐπὶ
τῶν Μητροπολίτε Φιλαδελφείας, ὅθεν ἔτει 1578,
ἔωκαν αὐτοῖς ἀδεῖαν καὶ ἐψήφισαν πρῶτον αὐτῶν Ἐπίσ-
κον Γαβριὴλ τὸν Σεβήρον, μετ' ὃν ἄλλοιτε ἐκ διαδοχῆς
καὶ οἱ Βλάχοι, καὶ οἱ Χορτάτζιοι, ἕως τῆ τρισηκαταρά-
β Τυπάλδ. Μέρους δὲν εἶχον ὅλως εἰς τὸν θρόνον ἐκεῖ-
ν οἱ τῆς Ῥώμης Ποντίφικες, ἔτε εἰς τὴν ἐκλογὴν καὶ
ἡφον, ἔτε εἰς τὴν δοκιμασίαν καὶ χειροτονίαν, ἔτε εἰς
τὴν Κανονικὴν διοίκησιν καὶ διατύπωσιν, ἔτε εἰς τὴν Δογ-
ματικὴν ὁμολογίαν καὶ πίσιν. Ἡ ψῆφος τῆ προβιβα-
μένη ἐγίνετο ἐλθούδερως ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος, ἢ ἐπι-
ράσεως τῆ ψηφιδέντος ὑπὸ τῆς Ἀριστοκρατίας, ἢ ἐκδο-
ς ὑπὸ τῆ Πατριαρχῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἢ χειροτονία
τὸ Ἀρχιερέων γνησίων ὁμοδόξων Ἀνατολικῶν καὶ ὁ χει-
τονόμενος ἐπαγγελλόμενος μετὰ παντὸς τῆ ὑπ' αὐτὸν
πει-

αὐτὸν συνεῶν ἢ σοφῶν ὕ- fant & son sage Mi-
πιρε- nistre-

ποιμνίᾳ, δῆλος εἰς τὰ κοσμικὰ τῷ Βενετίᾳ Κράτει ὑπή-
κοος καὶ πιστός, ὡμολόγει παρρησίᾳ τὸν ἑαυτὸν τε Ἀρχιε-
ρεῖα Γραικὸν, ὑποκείμενον ὅλως δ' ὅλῃ εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν
Θρόνον, καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας τέκνον διπαιδέ-
σατον καὶ γνησιώτατον· εἰς τρόπον ὅτι καὶ λέγων καὶ δι-
δάσκων καὶ συγγράφων ἠδύνατο ἐλθιδέως ἢ μετὰ παρ-
ρησίας ἀνυποσολεῖν καὶ κηρύττειν καὶ καὶ ἐπεκδικεῖν τὰ τῆς
ἡμετέρας πίστεως δόγματα· καθὼς φαίνεται ἐξ ὧν συ-
νέγραψαν ὁ Σεβήρος καὶ ὁ Βλάχος, ὧν τῷ μὲν τὰ Θεο-
λογικὰ χειρόγραφα καὶ ἡμᾶς διασώζονται, τῷ δὲ τὸ
περὶ τῶν Ζ'. Μυστηρίων, καὶ τὸ κατὰ Λατίνων περὶ τῶν Ε'.
Διαφορῶν, τύποις ἐκδοθέντα παρὰ πάντων ἀναγι-
νώσκονται.

Ἄλλ' ἐξεγέρθη τέως παραχωρήσει Θεῷ Ἀγγελος
Σατῶν Τυπαλδος ὁ ἀλιτήριος· ἔτος ὀνειροπολήσας τιτὸ
πορφύρεον, κατέχισεν ὃν ἀναξίως ἐφόρει Μανδύαν, καὶ
διὰ τὴν ἀναβῆ ὡς ἠλπίζεν εἰς τὰ ὕψη τῆς Καρδινάλικης
ὑπεροχῆς, ὑπέβαλε τιτὸ δύσιλον Ἐκκλησίαν ἐκεῖνῳ
ὑπὸ τὰς πόδας τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐλῆς. Ἐν ἔτει 1708.
ἠγωνίσθη μὲ μυρίας ἐπινοίας καὶ τέχνους, καὶ κατάρτω-
σε τὸ καὶ ἐκδοθῇ Αὐθεντικὸν Δεκρέτον, δι' ἃ ἡ τῶν ἐν Βε-
νετία παροικούντων Γραικῶν εἰς τὰ τῆς πίστεως ἐλθιδεῖα
ἔλαβε μίαν πληγὴν τόσον ὀλέθριον καὶ θανατάδην, ὅπῃ
κεῖται καὶ μέχρι τῶν νῦν ἡμιθανὴς καὶ πνέει τὰ ὀλοΐδια.
Ἐκτοτε οἱ ποιμένες τῶν Γραικῶν, ἔπρεπε καὶ εἶναι Καθολι-
κοί. Καθολικοὶ ὅχι ὡς τέκνα γνήσια τῆς ἀρεθόδοξος Ἀνα-
τολικῆς Ἐκκλησίας καθὼς καὶ πρότερον, ἀλλὰ κατὰ τὸ
νόημα τῶν Παπιστῶν, Καθολικορωμᾶνοι. Τὰ ἐκδοθέντα
ἀκολούθως ἐκ τῆς Δεκαδερχίας Διατάγματα Ἐτ. 1720,
καὶ 1721, ἐσερέωναν τὸν τοῖτον καθολικισμόν, ἢ οἱ
Ἱερεῖς τῶν Ῥωμαίων ἀνάγκη ἦτον καὶ ἀνακρίνονται ὑπὸ
τῷ Πατριάρχῃ, ἢ τῷ Νέντζις τῶν Λατίνων; καὶ καὶ
ὑπο-

nistère parlaient hautement.

πηρετών ὁ χορός, κατεβόων
καὶ αὐτοὶ ὑψηλῶς καὶ μεγαλο-
φώνως.

Mais

M 4

Ἀπό

ὑπογράφωσιν ἐκείνον τὸν ἔρον τῆς πίστεως τὸν ὁποῖον οἱ ἐξε-
τάσαι ἤθελον. Τὸ Γένος ἐβρίθη ἀνελπίζως ὑπὸ τὸν τῆς
Ῥώμης ζυγόν· ἠδυνάετο τὴν βίαν, καὶ ὑποαγκάζετο καὶ
τὴν υποφέρειν μὲ ἀκραντὴ θλίψιν. Ἀρχιερεῖα τῇ λοιπῇ
τοιῶτον δὲν ἠθέλησαν, πλὴν ἱερεῖς ἐφημερίαι καὶ ἀκον-
τες ἔπρεπε καὶ ἔχωσι λατινοφρονέοντας, ἢ ἐπαγγελλομέ-
νες τὸν λατινισμόν κατ' ὑπόκρισιν. Τὴν ἐλεεινὴν κατάστα-
σιν ἢ κατὰστασιν τῆς Ἐκκλησίας ἐκείνης! Ὁ λατινόφρων
ἐθριάμβωσεν, ὁ ἀδιάφορος ἔκρινεν ἀμέριμνος, ὁ ἀδυνῆς
ἐσκανδαλίζετο, ὁ δυσυνειδήτος ἐδίδασκεν, καὶ ὁ φοβέμε-
νος τὸν Θεόν, ἐπεδύμει καὶ πλησιάζει εἰς τὰ μυστήρια, καὶ
καὶ πλησιάζει δὲν ἐτόλμα. Ὁ ἐκεῖ πρὸς καιρὸν διατρέι-
βων ἀνέμενε καὶ τελειώσῃ τὰς ἰδίαις ὑποθέσεις, διὰ καὶ εὐ-
ρη εἰς ἄλλο μέρος τὴν Ἐκκλησίαν· καὶ ὁ ἔχων ὑπόθε-
σιν ἐκεῖ καὶ ὑπάγει ἐδυσκολάζετο, διατὶ δὲν εὗρισκεν ἐκεῖ
τὴν Ἐκκλησίαν. Ὁ ἐκεῖ κάτοικος ἐπεπόθει ἂν ἦτον
δυνατὸν καὶ μεταναστεύσῃ, καὶ ἐκεῖνος ὅπως καὶ μετανα-
στεύσῃ δὲν ἐδύνατο, περιέμενεν ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν καὶ
Φανή ποθὲν κανένας ἱεροῦς ἀνυπόγραφος, διὰ καὶ ἐξομο-
λογηθῇ πρὸς αὐτὸν, καὶ ἂν ἦτον τρόπος καὶ μεταλλάξῃ.

Μετὰ παρέλθουσιν σχεδὸν ἐξήκοντα χρόνων ἀπὸ τῆς
Τυπαλδικῆς ἀποστασίας ἐλαμψε κάποιαι διορθώσεως ἐλ-
πίς, ὅταν ἡ Γαλλικωτάτη Ἀριστοκρατία ἐνδόσε καὶ χάρισῃ
τῆς Ἐκκλησίας ἐκείνης τὴν ἐλδοφερῖαν ἀκέραιον, διὰ τῇ
ἐκδοθέντος ἐν ἔτ. 1762. Διατάγματος, ἐπιτρέψασα καὶ
ἐκλέξωσιν οἱ Ἑνετίησι Γραικοὶ ἴδιον Ἀρχιερεῖα κατὰ τὸ
παλαιὸν προνόμιον· καὶ εἶδομεν λοιπὸν εἰς τὰς ἡμέρας
ἡμῶν καὶ τὴν ἐκλογὴν, καὶ τὴν χειροτόνησιν· ἄλλὰ οἱ-
μοί! δὲν εἶδομεν τελείαν τὴν τῆς Ἐκκλησίας ἀποκατά-
στασιν. Τὸ Διάταγμα θέλει τὸν προβιβασθέντα καὶ δεί-
ξῃ

Ἀπὸ ὅλης ὁμως τῆς Βα-
σιλεῖς ἔδεις εἰς τὴν ὑπόθε-
σιν

Mais de tus les
Potentats nul ne se
signa-

ξη μὲ τὴν παραδοχὴν τῆς ἐν Φλωρεντία Συνόδου
τὴν ἰδίαν Καθολικότητα. Τότεσι γὰ ἀθετήθη τὰ
τῆς Ανατολικῆς Ἐκκλησίας δόγματα, καὶ γὰρ νυμφω-
θῇ τὰ τῆς Δυτικῆς, διὰ γὰρ νομίζεται τῆς Ἀνατολικῆς
Ἐκκλησίας Ἀρχιερεῖς καὶ τοιοῦτοτρόπως γὰρ φαίνεται
ἐκεῖνο ὅπῃ δὴ εἶναι, διὰ γὰρ εἶναι ἐκεῖνο ὅπῃ δὴ φαίνεται.
Ὁ προβιβαδὸν ἐπὶ τοιαύτῃ συνθήκῃ, (τελάρχισον ἐπὶ
τοιαύτῃ ὑποδέττει) ἀπόσας ἑαυτοῦ τὴν ταχύναι, καὶ δὲν
ἠξούρει ποῖον κίνδυνον ὑποπτόμενος εἰς τὴν ἀναβολὴν καὶ
ὑπὸ θεσιν, ἐχειροτονήθη ἐν Κερκύρᾳ χωρὶς πρῶτον γὰρ
λάβῃ κατὰ τὰς Συνοδικὰς Κανόνας καὶ οὐκ εἰς τὴν Πατρι-
αρχικὴν εὐδοσίαν. Εἶπε καὶ ἑαυτὸν διανοηθεὶς, ὡς χει-
ροτονηθῶ, καὶ ὑπερὸν θέλω λάβω τὴν ἀδείαν εἰς τὸ γὰρ μὲ
χειροτονήσῃ. Τὸτο θέλει εἶναι ὅτι ὑπερὸν πρῶτον, τὸ
ὅποιον δὲν θέλει προξενήσει εἰς τὴν σύνταξιν τῆς Κανο-
νικῆς διατυπώσεως ἔδνα Σολοικισμόν. Εἶπεν, ἀλλ' ἐλάν-
θῃ. Ὁ τότε τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει Πατριαρχικὸν
Θρόνον ἰδύνων Παναγιώτατος Κύριος Ἰωαννίκιος, μετὰ
τῆς ἐνδημήσεως τῶν Ἀρχιερέων ἱερωτάτης Συνόδου ἀκριβῶς
τὸ πρᾶγμα συνδιασκεψάμενοι, ἔκριναν τὸν προχειριζόμενον
,,ὡς ἀναβάντα ἀλλαχόθεν, καὶ μὴ εἰσελθόντα διὰ τῆς
,,πύλης εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων, τῆς ποιμαντικῆς
προεδρείας ἐκπτώτον, ὅθεν ζήλω δικαιοτάτῳ κινηθέντες
καθαίρεται παντελεῖ καὶ ὑπέβαλλον αὐτόν τε τὸν χειροτο-
νηθέντα καὶ τὰς ἐκεῖνον χειροτονήσαντας, τὸν Κεφαλη-
νίας καὶ Ζακύνθε, καὶ τὸν Λοκάδος καὶ Ἀγίας Μαύ-
ρας, ὡς δῆλον ἐκ τῶν Πατριαρχικῶν Γραμμάτων τῶν ἐν
ἔτει 1762, ἐκδοθέντων καὶ δημοσιευθέντων. Ἐζήτησαν
ἐπιπόνως οἱ τὴν καθαίρεθέντος προσάται γὰρ λάβῃ τῆς
ἐκεῖνε παραβάσεως τὴν συγγνώμην, καὶ γὰρ τὸν ἰδὲν λε-
λυμένον τὸ δεσμὸς τῆς Καθαίρεσεως, ἀλλὰ ἀπέτυχον·
καὶ

signala avec autant de grandeur & d'efficace que l'Impératrice de Russie. Elle prévint une guerre civile en Pologne, & elle envoya la paix avec une armée. Cette armée n'a paru que pour protéger les Dissidens

σιν ταύτῳ δὲν' ἐδιάπρεψε μὲ τόσῳ μεγαλειότητι καὶ μὲ τόσῳ δυνάμιν, καθὼς ἡ Αὐτοκρατορίσα τῶν Ῥωσιῶν. Αὐτὴ προῖδεν ὑποτυφόμενον ἕνα πόλεμον ἐμφύλιον εἰς τὴν Πολονίαν, καὶ ἀπέσειλε τὴν εἰρήνῳ μὲ ἕνα στρατόμα. Αὐτὸ τὸ στρατευμα μὲ ἄλλον σκοπὸν δὲν ἐπεφάνη, παρὰ διὰ νὰ προσάτευ-

M 5

σατεύ-

καὶ ὁ μόνον ὁ τότε ῥηθεὶς Πατριάρχης, ἀλλὰ καὶ ὁ νῦν δικλευῶς τε καὶ ἀξιαγάθως τὰ τῆς Ἐκκλησίας διοικῶν παναγιώτατος Κύριος Σαμεὴλ, ἔμειναν καὶ μένουσιν μετὰ τῆς Συνόδου εἰς τὴν γενομένην ψήφον ἀμετάθετοι. Ἡ ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μένει ἀδυσώπητος, ἐν ὅσῳ τὸ κακὸν μένει ἀδιόρθωτον· καὶ τὸ κακὸν ἀδιόρθωτον μένει, ἐν ὅσῳ τὸ ἐκδοθὲν ὑπὸ τῆς Ἀριστοκρατίας ψήφισμα, ὑποδέτεται τὸν Φιλαδελφείας ὡς δεχόμενον καὶ σέργοντα τὴν ἐν Φλωρεντία ψευδῇ, καὶ ἄκυρον ἐκείνῳ πραγματείαν τῆς τῶν Ἐκκλησιῶν ἐνώσεως. Ὁ Κολοσσὸς αὐτὸς δὲ ἔχει σερῶσιν ἐν ὅσῳ τὸν ἕνα πόδα πατεῖ εἰς τὴν Ἀνατολίαν, καὶ τὸν ἄλλον εἰς τὴν δύσιν.

Ὡς τὸσον κλαίει ὅλη ἡμῶν ἡ Ἐκκλησία τῇ ἰδίᾳ μέλῃς τὴν συμφορὰν, καὶ προσφέρει τὰ δάκρυά της ὡς ἑλοκαύτωμα εἰς τὸν Θεόν τῇ ἐλπίδι, καθικετόναι αὐτὸν νὰ κλίνη ποτὲ τὰς καρδίας τῶν τῆς Θεοφρεσῆτος καὶ Γαληνοτάτης Ἀριστοκρατίας Συγκλητικῶν, διὰ νὰ συγκατανοῦσιν τέως νὰ ἀφήσιν τῶν ἐκεῖ παροικούντων Γραικῶν τελείαν τὴν ἐλευθερίαν τῆς θρησκείας καὶ ἀκράτον συλλογιζόμενοι ἐμβριθῶς, ὅτι ἡ κοινωμία τῆς Φλωρεντίας, καὶ ἡ κοινωμία τῆς Κωνσταντινουπόλεως, εἶναι δύο πράγματα

profiter des troubles de la Pologne pour s'agrandir. On ne considérât pas, que le vaste Empire de Russie qui contient onze cent cinquante mille lieues quarrées, & qui est plus grand que ne fut jamais l'Empire Romain, n'a pas besoin de terrains nouveaux, mais d'hom-

λος ἀπὸ τὰς ταραχὰς ταύτης τῆς Πολωνίας διὰ νὰ μεγαλυνθῇ. Δὲν ἐσυλλογίζοντο ὅτι ἡ θρυχωροτάτη καὶ σχεδὸν ἀπέραντος τῶν Ῥώσων Αὐτοκρατορία, περιέχουσα χιλίας ἐκατὸν πεντήκοντα χιλιάδας Λεύκων (1) τετραγωνικῶν, καὶ ὑπερεκτεταμένη, ὑπὲρ ὅσον ποτὲ ἀπλώθη εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἰδίης μεγέθους ἡ Αὐτοκρατορία τῶν Ῥωμαίων, δὲν εἶναι ἐνδεὴς νέων χωρῶν καὶ τόπων (2), ἀλλὰ χρειάζεται ἀνδρώ-

(1) Ἡ Λεύκα (une Lieue) ἡ Γαλλικὴ περιέχει 2400. Γεωμετρικῶν βημάτων. Τετάρτη Μίλια Ἰταλικὰ, ἡ Τερικὰ δύο, καὶ δύο πέμπτα. Τὸ βῆμα περιέχει πόδας πέντε Γεωμετρικὰς.

(2) Τὸ μέγεθος τῆ Ῥωσικῆς κράτης ἀκριβέστερον τὸ ἐπαράστησεν ὁ Συγγραφεὺς εἰς τινὲς ἐπὶ πολλῆς ἐκδοθεῖσαν ὑπ' αὐτῆς, Ἱστορίαν ταύτης τῆς Αὐτοκρατορίας, ἐπὶ Πέτρῳ τῷ Μεγάλῳ. Ἔτ. 1759.

Ἡ Αὐτὴ (λέγει) εἶναι ἡ θρυχωροτέρα Αὐτοκρατορία ὅπως νὰ εὐρίσκεται ἐπάνω εἰς τινὲς γῆν. Τὸ μήκος της ἀπὸ Δυσμῶν εἰς Ἀνατολὰς ἐκτείνεται ἐπέκεινα τῶν δύο χιλιάδων Γαλλικῶν Λεύκων, τὸ δὲ πλάτος τὸ μεγαλύτερον ἀπὸ Μεσημβρίας εἰς Ἀρκτον ἐπέκεινα τῶν ὀκτακοσίων. Συνορθεῖ μὲ τινὲς Πολωνίαν καὶ μὲ τὸ ὑπερβόρειον πέλαγος, μὲ τινὲς Σβερίαν καὶ μὲ τινὲς Κίαν. Τὸ μήκος ἀπὸ τινὲς νῆσον ὅπως ὀνομάζεται Δάγος, τινὲς πρὸς δυσμὰς τῆς

άνδρῶπες (1), χρειάζεταιται hommes, de loix,
νόμους, d'arts

„ τῆς Λιβονίας, ἕως τὰ πέρατα τὰ ἀνατολικώτατα, πε-
„ ριέχει μοίρας ἑκατὸν ἐβδομήκοντα· εἰς τρόπον ὅτι ὅταν
„ ἔχεν μεσημέριον εἰς τὸ δυτικὸν τῆ κράτης, εἰς τὸ ἀνα-
„ τολικὸν τέρμα ἔχουσι μεσονύκτιον· Τὸ πλάτος εἰ-
„ ναι τριῶν χιλιάδων ἑξακοσίων Βερσίων, τὸ ὅποιον κάνει
„ ἀπὸ τὰς κοινὰς ἡμῶν Λόγκας ὀκτακοσίας πεντήκοντα.
(Τὸ Βέρσιον τὸ Ῥωσικὸν περιέχει βήματα 750. ἀπὸ τὰ
„ ὅποια, καθὼς ἐσημειώσαμεν ἀνωτέρω, ἡ Λόγκα περιέ-
„ χει 2400).

„ Ἡμεῖς τόσον ὀλίγον ἐγνωρίζαμεν εἰς τὸν περασμέ-
„ νον αἰῶνα τῆς Ῥωσίας τὰ ἔρια, ὅπῃ ὅταν εἰς τὸ 1689,
„ ἠκάσαμεν ὅτι οἱ Κινέζοι καὶ οἱ Ῥῶσοι ἦσαν εἰς πόλεμον,
„ καὶ ὅτι οἱ Αὐτοκράτορες, ὁ τῆς Κίνας ὀνομαζόμενος
„ Καμχι ἀπὸ τὸ ἓν μέρος, καὶ Ἰωάννης καὶ Πέτρος
„ οἱ τῶν Ῥώσων ἀπὸ τὸ ἄλλο, διὰ τὰ συμβιβάσεν τὰς
„ διαφοράς των ἐξαπέστειλαν τὴν ἰδίαν Πρέσβειν εἰς τρια-
„ κοσίας Λεύκας μακρὰν ἀπὸ τὸ Πεκίνον (τὴν Αὐτοκρα-
„ τορικὴν πόλιν τῆς Κίνας) ἐπάνω εἰς τὰ σύνορα τῶν δύο
„ Αὐτοκρατοριῶν, ἡμῶς ἐμετρήσαμεν κατ' ἀρχαίαν ὡς ἓνα
„ μυθικὸν πλάσμα, αὐτὸ τὸ διήγημα.

„ Τὸ κατ' ἡμᾶς ὑπὸ τῷ ὀνόματι τῶν Ῥωσιῶν φερό-
„ μενον, ὑπερβαίνει εἰς τὸ μέγεθος τὸ ἐπίλοιπον τῆς Εὐ-
„ ρώπης. Τόση ποτὲ δὲν ἐσάθη ἔτε τῶν Ῥωμαίων ἡ Αὐ-
„ τοκρατορία, ἔτε ἢ τῇ Δαρείῳ Μοναρχίᾳ τινὶ ὁποίαν
„ ὑπέταξεν ὁ Ἀλέξανδρος. Τὸ Ῥωσικὸν κράτος περιέχει
„ ἐπέκεινα τῶν χιλιάδων καὶ ἑκατοντάδων χιλίων τετρα-
„ γώνων Λεύκων· ὅταν τὸ τῶν Ῥωμάνων καὶ τὸ τῶν Μα-
„ κεδόνων, περιέχον χιλιάδας ἑκάτερον ἐν μέρει πεντακο-
„ σίας σχεδὸν πεντήκοντα· (τετάρτη τὸ ἡμισυ) καὶ τὴν σή-
„ μερον κανένα Βασίλειον τῆς Εὐρώπης, δὲν εἶναι τῇ πα-
„ λαίῳ Ῥωμαϊκῇ κράτει ἔτε τὸ δωδεκατημέριον.

(1) Βέβαια κατ' ἀναλογίαν τῆς ἀπεράντης ἐκτά-
σεως, κατ' ἡμᾶς ἡ βρυχωροτάτη αὕτη ἐπαρχία εἰς τόσα
δια-

d'arts & d'industrie. νόμος, χρειάζεται τέχνας,
ή πραγματικήν δεξιότητα.

CA-

AIKA-

διαστήματα εξαπλώνεται, πρέπει να ομολογηθῇ ὀλιγαν-
θωπος, μὲν ὅντι δὲν εὐρίσκεται Βασιλείον ἄλλο μέσα
εἰς τὴν Εὐρώπῳ ἀπὸ αὐτῇ πολυανθρωπότερον.

Ὁ ὧν ἔτει 1733. πρεσβεύων εἰς τὴν Πετρεόπολιν ἐκ
τῆς Ἀγγλίας, ὅστις εἶχε χρηματίση πρότερον Πρέσβυς
εἰς τὰς Ἰαπωνέας, ἐλογάζετο ὅτι εἰς μὲν τὴν Ἰαπωνίαν
(ὅντι κρίνεται τὸ ὀλιγοπληθέστερον ἀπὸ ὅλα τὰ τῆς Εὐ-
ρώπης βασιλεία) περιέχονται εἰς κάθε μίλλιον τετρά-
γωνον ψυχὰς τεσσαράκοντα· εἰς δὲ τὸ Ῥωσικὸν Κράτος
ψυχὰς πέντε· ὅταν κατὰ τὸν ὑπολογισμόν Βαββανίε τῇ
περιφῆμῃ Ἀρχιερατῇ καὶ Στρατιοτέχνῃ, εἰς τὸ Βα-
σίλειον τῆς Φραντζῆς εὐρίσκονται περιεχόμεναι ἐντὸς μιλ-
λίε τετραγωνικῇ ψυχὰς διακόσια. Ταῦτα ἀναφέρει ὁ
Συγγραφεὺς ἐν τῇ ἀνωτ. σημειωθ. Ἱστορ. τῆς Ῥωσ. Κεφ.
Α'. δὲ ἐγκρίνει ὅμως τῇ Πρεσβευτῇ Ἀγγλῇ τὸν ἀναλο-
γισμόν· ἀλλ' ἐξ ὧν ἔλαβεν αὐτὸς ἀκριβεστέρων Ὑπομνη-
μάτων ἀποφασίζει, ὅτι ἡ τῶν Ῥώσων Αὐτοκρατορία ἐν-
τὸς ἑκάστης τετραγωνικῇ μιλλίε περιλαμβάνει ψυχὰς
τὸ ὀλιγώτερον ὀκτώ· καὶ ἰδὲ πῶς δικαιολογεῖ τὴν
γνώμην τῇ.

Εἰς τὸν Κατάλογον (λέγει Αὐτ. Κεφ. Β'.) ἐν ᾧ κα-
τὰ τὴν γενομένην ἐν ἔτει 1747, ἐξαρίθμησην, οἱ ἄρρενες,
οἱ ὅποιοι κατὰ κεφαλὴν πληρώνουσι τὴν βασιλικὴν φορο-
λογίαν, εὐρίσκονται καταγεγραμμένοι, ἀριθμῶνται κε-
φαλαί 6646390. Ἄν προδῇς τὰ θήλας πάντα, καὶ
προσέτι ὅσα βρέθῃ ἀπὸ καταγραφῆς εἰς καταγραφὴν
γεννῶνται, τριπλασιάζεται σχεδὸν ὁ ἀνωτέρω ἀριθμὸς, καὶ
συμπόσθοντα τέλαχισον εἴκοσι μυριάδια ψυχῶν.

Πρόδες (λέγει) καὶ τῶν ἐκ τῇ Στρατιωτικῇ κατα-
λόγῃ ἀνδρῶν τριακοσίας πενήκοντα χιλιάδας· καὶ τὰς
Αὐγε-

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΑ ἢ Β'. ἔδωκεν CATHARINE SE-
 εἰς τὸ κράτος ἀνδρώπες, CONDE lui donnait
 κατὰ- déja

Διγενεῖς καὶ εὐπατρεῖδας τὰς κατὰ πᾶσαν τὴν ἐπικρά-
 τειαν· καὶ τὰς Ἐκκλησιαστικὰς ὅπῃ φθάνασιν εἰς χιλιά-
 δας διακοσίας· καὶ τὰς ἐξ ἄλλων διαφόρων γενῶν παροί-
 κτες καὶ παρεπιδήμους. Ἐπὶ τέτοις δὲ καὶ τὰς οἰκήτορας
 πασῶν τῶν Ἐπαρχιῶν καὶ χωρῶν, ὅσαι εἰς τὴν Ῥωσσίαν
 ὑπερον ὑπετάχθησαν, οἷαι εἰσὶν ἡ Λιβονία, ἡ Ἑσονία, ἡ
 Ἰγγρία, ἡ Καρελία, μέρος τῆς Φινλανδίας, ἡ Οὐκραί-
 να, οἱ Καζάκοι οἱ πρὸς Τάναϊν τὸν ποταμὸν, οἱ Καλμῆ-
 κοὶ καὶ οἱ λοιποὶ Τάταροι, οἱ Σαμογιέδοι, οἱ Λάπωνες, οἱ
 Ὀσιακοὶ, καὶ ὅλα τὰ εἰδωλολατρικὰ ἔθνη ὅπῃ κατοικῶσι
 τὴν Σιβηρίαν, θέμα καὶ αὐτῆς τῆς Κίνας βουλευρότε-
 ρον· πρὸς δὲ λέγω ὅλα αὐτὰ τὰ πλήθη, τὰ ὅποια εἰς
 τὸν ἀνωτέρω ἀριθμὸν δὲν περιλαμβάνονται, καὶ κατα-
 λαμβάνεις ὅτι ἀδύνατον εἶναι νὰ μὴν ἀναβῇ τῶν τῆς Ῥω-
 σικῆς Αὐτοκρατορίας οἰκητόρων ὁ ἀριθμὸς, τελέαχιστον
 εἰς τὰ ἐικοσιτέσσαρα μιλιάνια.

Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀνωτέρω σημείωσιν ἡ τῆς Αὐτοκρα-
 τορίας ἔκτασις περιέχει Δούκας 1100000. τετῆσι Μίλ-
 λια 2640000. λοιπὸν ἂν διαμερίσῃς τὰς οἰκήτορας
 24000000, μὲ τὰ μίλλια 2640000, βρίσκεις ἀναμ-
 φιβόλως 8 τελέαχιστον ψυχὰς περιεχομένας εἰς καθὲρ
 τετραγωνικὸν μίλλιον, ὅχι 5, καθὼς ὁ ἐξ Ἀγγλίας Πρέσ-
 βυς ἐλογάζαζεν.

Ὅθεν ἀναλόγως ὁ τῆς Ῥωσσίας πληθυσμὸς πρὸς
 τὸν τῆς Ἰαπωνίας, εἶναι πέντε φοραῖς ὀλιγώτερος, ἀγ-
 καλὰ ἡ Ῥωσσία περιέχει ὑπὲρ τὴν Ἰαπωνίαν τετραπλῆς
 περισσότερῶς τὰς οἰκήτορας. Καὶ πάλιν ἡ Ῥωσσία ὀλο-
 χερῶς περιέχει τὸσον πλῆθος ἀνθρώπων, ὅσον (ἴσως καὶ
 περισσότερον) ἡ Φραντζα, ἡ ἡ Ἀλθαμανία· πλὴν ἂν
 συλλογιώμεν τὴν ἐκείνης ὑπέρμετρον ἔκτασιν, ἔχει ἐ-
 κοσιπέντε φοραῖς (ὅχι τριάκοντα τρεῖς καθὼς διαβά-
 ζω

déjà des hommes établis chez elle
καταστήσασα ὑπὸ τινὶ ἑαυ-
τῆς ἐξουσίαν τριάκοντα χι-
liren- λιά-

ζω ἐσφαλμένως εἰς τὸν Συγγραφέα.) τὸν πληθυσμὸν
σπανιώτερον.

Πιθανὸν κρίνει ὁ Συγγραφεύς, ὅτι τὸ πάλαι ἦτον ἡ
Ῥωσία πολυανθρωποτέρα· καὶ αἰτία τῆς ὀλιγοσύνου
τῆ παλαιᾷ πλήθους ὑπολαμβάνει τρίατινά· τὰ δύο μιάσ-
ματα τὰ τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει ἐξολοθρευτικά· ὧν τὸ μὲν
προήλθε (λέγει) ἐκ τῆ βλάβης τῆς Ἀραβίας διὰ Μωά-
μεθ (αἱ κοινῶς λεγόμεναι εὐλογίαι) τὸ δὲ ἐκ τῆς Ἀμε-
ρικῆς διὰ Χρῖστοφóρου τῷ Κολόμβου, (τὸ Ἀφροδισια-
κόν)· μιάσματα καὶ τὰ δύο ὀλέθρια, ἀπὸ τὰ ὅποια πε-
ρισσότερον ὀλιγοσύνθη τῶν ἀνθρώπων ὁ πληθυσμὸς, πα-
ρὰ ἀπὸ τῆς πολέμου. Καὶ τρίτον ἐπὶ τέτοις αἰ ἐξοδοὶ καὶ
ἐκφρατεῖαι τῶν πολλῶν λαῶν, οἱ ὅποιοι ἀπὸ τὰ σύνορα
τῆς Σαρματίας ἕως τῶν ἐπέκεινα τῆ μεγάλης τεύχης Τα-
τάρων, κατὰ ἔθνη ἐξορμήσαντες ἐκαταπόντισαν τὸν
κόσμον ἅπαντα.

Ἐπὶ τέτοις εἰς τινὶ βρυχωροτάτην ἔκτασιν τῆς τῶν
Ῥώσων Αυτοκρατορίας ἀριθμεῖ ὁ Ἱστορικός 7400. Μονα-
ρχες, καὶ 5600 Ἱερομονάχες, εἰς τῶν ὁποίων τινὶ ἐξου-
σίαν καὶ ὑποταγὴν καὶ δαλῶσιν οἰονεὶ θῆτες καὶ εἰλωτες
εἶναι ἀφιερωμένοι 72000, ἀνθρώποι· καὶ προβάλλει καὶ
τῷ ὡς αἰτίον τῆς τῆ ἐκεῖ πλήθους ὀλιγότητος· Τελευ-
ταῖον (διὰ νὰ μὴ παρὲλθωμεν ἕδὲ τῷ) κατὰ τὰ ὑπομ-
νήματα τῶν Φορολογίων τῷ Κράτει ἐν ἔτει 1725, εὗρε
(λέγει) τὸ ὅλον εἰσόδημα, ὅσον εἰς ἀργύριον δαυσμοφορεῖ-
ται, 13000000. Ῥεμπλίων, τὰ ὅποια δίδεν 65000000.
Γαλλικῶν Λιτρῶν, τετάρτοις (ἀν τὰ μεταφέρωμεν εἰς τὰ
τῆς Τερκίας νομίσματα) 21666666. Τερκικῶν Γρεσιῶν.
Νοῦνται δὲ κατὰ μέρος τὰ εἰς ἀργύριον τέλη, χωρὶς δη-
λαδὴ τῶν ἄλλων Φυσικῶν εἰσοδημάτων, τὰ ὅποια συνά-
ζον-

λιάδας Φαμιλιῶν εἰς ἔργασίαν τῶν ἀναγκαιοτέρων τεχνῶν· ἔδωκε νόμους, διατάξασα ἓνα Κώδικα καθόλου καὶ γενικὸν διὰ τὰς ἐπαρχίας αὐτῆς, τὰς ὁμόρους καὶ ἀγχιτέρμονας ἔνθεν μὲν μετὶ τῷ Σβεκίαν, ἐκείθεν δὲ μετὶ τῷ Κίαν. Ὁ πρῶτος τῶν τοιούτων νόμων, εἶναι ὁ νόμος τῆς ἀνοχῆς τῶν ἑτεροθρήσκων.

Εἶδεν ὁ κόσμος μὲν ἔκπληξιν καὶ πληθύνεται ἢ ὑπερμεγέθους αὕτη Αὐτοκρατορία μὲν τὰς συνοικισμούς, καὶ καὶ καταπλετίζονται ἀνοίγσασα τὰς ἑαυτῆς ἀγκάλας, εἰς νέας οἰκήτορας καὶ πολίτας, εἰς καιρὸν ὅπῃ ἄλλαι μικραὶ Δυναστεῖαι ὑπερῆλθο ἀπὸ τὰς ὑπηκόουσι, τελευτωμένη ἀπὸ ἑνὸς ζήλον ψευδῆ· εἰς καιρὸν ὅπῃ (χωρὶς καὶ ἀνα-

trente mille familles, qui venaient cultiver les arts nécessaires. Elle lui donnait des loix en formant un code universel pour ses provinces qui touchent à la Suède & à la Chine. La Première de ces loix était la tolérance.

On voyait avec admiration cet Empire immense se peupler, s'enrichir en ouvrant son sein à des citoyens nouveaux, tandis que petits Etats se privaient de leurs sujets par l'aveuglement d'un faux zèle; tandis que sans citer d'autres provinces, les seuls

ζονται εἰς καρπὸς τῆς γῆς καὶ γεννήματα, καὶ διάφορα ἄλλα ἐν αὐτῇ παραγόμενα. Ποσότης ἀληθινὰ διὰ τὸν βασιλεῖον ὀλίγη, ἀρκετὴ εἰς ὁψόνια τότε 339500. στρατιωτῶν κατὰ τὴν γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν διαμειθεμένων. Πλὴν τὸ ἀπ' ἐκείνου, καὶ τὰ εἰσοδήματα τῷ Βασιλεῖ, καὶ οἱ στρατιωτικοὶ κατάλογοι ἡύξησαν.

seuls émigrands de Saltzbourg avaient laissé leur patrie déserte.

ναφέρω Ἐπαρχίας ἄλλας.)
μόνοι οἱ μετοικιζέοντες ἀπὸ
τὸ Σάλτζβουργον (1) ἐγκα-
τέλιπον τὴν ἑαυτῶν πατρί-
δα πανέρημον.

Le système de la tolérance a fait des progrès rapides dans le Nord, depuis le Rhein jusqu'à la mer glaciale, parceque la raison y a été écoutée, parce qu'il y est per-

Τὸ σύστημα τῆς ἀνοχῆς
τῶν ἑτεροδόξων ἐπροχώρη-
σεν ὀξύτατα εἰς τὰ μέρη
τῆς οἰκουμένης τὰ πρὸς Βορ-
ρᾶν, ἀπὸ τὰς ὁχθας τῆ
ποταμῶ τῆ Ρῖν, ἕως εἰς
τὸ πέλαγος τὸ ὑπερβό-
ρειον, ἐπειδὴ (2) ὁ ὀρθὸς
λόγος

(1) Μεταξὺ τῶν Ἀἰσριακῶν Ἐπαρχιῶν, ἀριθμεῖ-
ται μία καὶ ἡ τῆ Σάλτζβουργον ὀνομαζομένη, ἣτις εἶναι
Ἐπαρχία Ἀρχιεπισκοπικὴ, ἐξ ἧς ἔκριντο πολλοὶ οἱ
μεταναστεύσαντες.

(2) Βέβαιον εἶναι ὅτι καὶ ὁ ὀρθὸς λόγος, καὶ ἡ με-
λέτη τῶν ἱερῶν Βιβλίων πληροφροῦσιν, ὅτι δὲν γεννᾶται ἡ
πίστις μὲ τιτὴν βίαν, ἔτε ἀπλώνεται ἡ εὐσέβεια μὲ τὰς
διωγμὰς. Δὲν εἶναι ὁμοῦς ἐπίσης λογιάζω καὶ τῆτο βέ-
βαιον, ὅτι τὸ σύστημα τῆς ἀνοχῆς τῶν ἑτεροδόξων προέ-
χεται πάντοτε ἀπὸ ταιαύτας ἀρχάς· ὑποφέρει γὰρ τὸν
ἑτεροδόξον ὁ πεφωτισμένος, συλλογιζόμενος, ὅτι δὲν εἶναι
ἔτε ὀλόγον ἔτε Θεοφιλὲς τὸ γὰρ καταναγκάζει τυραννι-
κῶς τὸν μὴ πιστεύοντα γὰρ ὑποκριθῆναι ὅτι πιστεύει· ἀλλ'
ὑποφέρει τὸν ἑτεροδόξον πολλάκις καὶ ὁ ἐν σιότητι διάγνων
τῆς ἀγνοίας καὶ τῆς ἀπάτης, ἡ διατὶ αὐτὸς μὴ ἔχων
ῥίζωμα πίστεως εἶναι ἀδιάφορος περὶ τῶν ἄλλων, ὅπως,
καὶ ὅ, τι πιστεύωσιν; ἡ διατὶ προκρίνει πρὸ τῆς ἰδίας θρη-
σκείας

N

λόγος ἡκέσθῃ, ἐπειδὴ ἐδό-
θη εἰς τὰς ἀνθρώπους ἀδεια
να συλλογίζωνται, καὶ να
ἀναγινώσκεν καὶ τὰ βι-
βλία (1). Ἐγνώρισαν εἰς

permis de penser &
de lire. On a connu
dans cette vaste par-
tie du monde que
toutes les manières
de

τὸτο

σκείας τὸ συμφέρον τὸ ἴδιον. Ὅθεν ἀρέσθησαν, καὶ εὗρίσ-
κονται ἔθνη καὶ σήμερον εἰς τὴν γῆν ἔτε πολλὰ ἀσυλλογίστα,
ἔτε πολλὰ πεπαιδευμένα, ἱελάχισον ὀχιτόσον φιλευσεβῆ,
τὰ ὅποια δέχονται ἀνενοχλήτως παρ' ἑαυτοῖς τὰς ἐξ ἄλ-
λης θρησκείας, διὰ τέλη ἀπλῶς κοσμικὰ καὶ γήινα.

(1) Δύο τινὰ ἐγκρίνει ἐπὶ τῇ παρόντος ὁ Συγγρα-
φεύς· Α'. τὴν ἀδειαν τῇ Συλλογίζεσθαι. Β'. τὴν ἀ-
δειαν τῇ ἀναγινώσκειν τὰ βιβλία. Καὶ τὰ δύο βέ-
βαια κατ' ἑαυτὰ ὀλογα φαίνονται καὶ ἀξιεπαινα.
Ἐπειδὴ ἂν εἶναι ἐπιβλαβὴς καὶ ψεκτὴ ἡ ἀσυλλογισία καὶ
ἡ ἀμάθεια, ἐπωφελὴς πάντως γίνεται καὶ ἐπαινετὴ ἡ
τῇ Συλλογισμῷ χρῆσις, καὶ ἡ τῶν βιβλίων μεταχείρησις.
Πλὴν ἔχουσι καὶ τὰ δύο ὅρεσι τινὰς μέσα εἰς τὰς ὁποίας
πρέπει να μένεν περιγεγραμμένα, ἂν εἶναι να ἐλπίσῃ
τις τὴν ἐξ αὐτῶν ὠφέλειαν.

Α'. Ἡ ἀδεια τῇ Συλλογίζεσθαι εἰς μὲν τὰ ἀν-
θρώπινα πράγματα, καὶ εἰς ὅσα καταγίνονται αἱ ἐπιστῇ-
μαί καὶ αἱ τέχναι, τὰ ὅποια δὲν ὑπερβαίνειν τὴν σφαί-
ραν τῆς φυσικῆς τῇ λόγῳ δυνάμει, ἔσω ἐλθεῖν. Εὐ-
ρεν εἰς αὐτὰ τὴν αἰτίαν τῇ ζητῶμεν ὁ νῦν; ἐτελειώθη
δὲν ἐδυνήθη να τὴν εὖρη; ἐταπεινώθη καὶ συνεσάλῃ· ἐλα-
βεν ὡς αἰτίαν τὴν μὴ αἰτίαν; ἠπατήθη, ἀλλὰ δὲν ἐξη-
μιώθη τὰ καίρια. Ἀλλ' εἰς τὰ θεῖα καὶ μυστηριώδη τῆς
πίστεως δόγματα, ἡ ἐλευθερία τῇ συλλογίζεσθαι
εἶναι θρασύτης, διατὶ τὸ να ζητῇ τις λόγον εἰς τὰ λόγια
ἐπέκεινα εἶναι ἀνοία. Ἡ ψυχὴ εἰς ταῦτα ὅταν θέλῃ να
ιδῇ

de servir Dieu peu- τῆτο τὸ ἀπέραντον μέρος
vent s'accorder avec τῷ κόσμῳ, ὅτι πάντες οἱ
le N 2 διά-

ἰδῇ μὲ ἄλλο ὥς, παρέξ ἐκεῖνο τῶν Γραφῶν καὶ τῆς Ἐκ-
κλησίας, ἀνάγκη εἶναι τετυφλωμένη νὰ καταντήσῃ εἰς
τὸν κρημνὸν καὶ εἰς τὴν ἀπώλειαν. Ὁλέθριος ἐλδιδερίαι!
τίτῳ τοιαύτῳ ἐλδιδερίαι δὲν ἔπρεπε νὰ τίτῳ συγχωρῇ
ἂν δὲ ὁ ἴδιος ἄνθρωπος εἰς τὸν ἑαυτὸν τε, φεβόμενος τὸς
ἐξ αὐτῆς πικρὰς καρπὸς, πόσω μάλλον οἱ ἄνθρωποι δὲν
πρέπει νὰ τίτῳ ἐπιτρέψωσιν εἰς τὰς ἄλλας; Ἐἴναί ἡ κα-
τάχεσις τῆς ἐλδιδερίαις τῷ κριτικῷ μέρεσι, καθὼς ἡ κα-
τάχεσις τῆς ἐλδιδερίαις τῷ ἠθικῷ εἰς τὸν ἄνθρωπον
καὶ καθὼς οἱ νόμοι δὲν υποφέρει τὸ νὰ διασφύρει οἱ πο-
νηροὶ καὶ κακώτροποι τὰ ἥθη τῶν ἄλλων, διὰ νὰ μὴ γί-
νεται τὸ κακὸν διαδοσιμὸν, ὁμοίως οἱ Κριταὶ δὲν ἀνέχον-
ται τὸ νὰ ἐξαπατῶσιν οἱ πλάνοι καὶ κακώφρονες τὰς
γνώμας τῶν ἄλλων, διὰ νὰ μὴ ἐφαπλῶται τῆς ἀπάτης
ἡ λύμη μὲ τίτῳ μεταδόσιν. Ἐκεῖνος ὅπῃ ζητεῖ τὴν ἐλευ-
ρίαν ἐκείνην ἐλδιδερίαν, καὶ θέλει νὰ τεχνολογῇ μὲ τὸς
ἰδίους λογισμὸς τὰ τῆς πίστεως, καλλίτερον ἔκανε ἂν
ἠχμαλωτίζε τὸν νῦν εἰς τίτῳ Ἀποκάλυψιν, ἀκολουθῶν
τῶν ἐξ ἀρχῆς αὐτῇ Πατέρων τὸ φρόνημα. Ἀλλὰ θέλει
θρασύτερον αὐτὸς νὰ μεταχειριδῇ καὶ τίτῳ ἰδίαν κρίσιν;
ἂς ματαιῶται (ἐπεὶ δὲ τῆτο θέλει) κατ' ἑαυτόν. Ἀλλ'
ἀγαπᾷ νὰ δημοσιόσῃ καὶ εἰς ἄλλον τὴν ἰδίαν γνώμην, τὴν
ὅποιαν ὑπολαμβάνει ὀρθίῳ; Ἄς τίτῳ προβάλλῃ εἰς τὸς
ἱεροφάντας, εἰς ἔς ἐδόθη τὸ τῆς Διδασκαλίας χάρισμα
καὶ ὑπεργήμα· εἰπὲ τῇ Ἐκκλησίᾳ· καὶ εἰ μὲν
εἰς τίτῳ ψῆφον ταύτῳ μεταπειδῇ, ἐκέρδησε τὸν ἑαυτὸν-
τε· εἰδὲ μὴ, ἀλλὰ ἀσπάζεται τὴν τάξιν τῷ ἔθνικῷ ἢ
τῷ τελώνῳ, καὶ ἂς σιγαῖ, φέρων εἰς τὴν κακώτροπον
ψυχίῳ, μὲ τίτῳ ἀπατηλίῳ καὶ πεπλανημένῳ κρίσιν
τίτῳ ἰδίαν κατὰ κρίσιν. Ὀλίγη ἐλδιδερίαι τῷ συλλογίζε-
σθαι εἶναι αὕτη; Μὰ ὄχι· θέλει ὁ τοιοῦτος νὰ σύρῃ καὶ
ἄλλας.

διάφοροι τρόποι τῆς δουλείας le service de l'Etat
τῷ Θεῷ, ἡμπορῶν νὰ συμ- C'était la maxim
Φωνή-

ἄλλες εἰς τὴν κακόνειαν, καὶ ὡς Ἀπόστολος τῆς πλάνης
καὶ λέγων καὶ γραφῶν ἀγωνίζεται ἐπιπόνως νὰ κερδήσῃ
καὶ πολλὰς ἐστὶ προσηλύτους καὶ ὁμοδόξους· αὐτὴ πλεονεξία
ἐλευθερία δὲν εἶναι δικαία καὶ εὐλογος, ἀλλὰ ἀκόλαστος
καὶ ὕβρις, καὶ ἀνάγκητις καὶ βία γινομένη κατὰ τὰς
ἀκρόντων ἐκ μέρους τῆς μετὰ τοιαύτης ἐλευθερίας λέγοντος·
καὶ ποτὲ τοιαύτῃ ἐλευθερίαν δὲν θέλει ὑποφέρειν
εἰς τὰς αὐτῶν ἐπικρατείας οἱ εὐσεβεῖς Ἡγεμόνες καὶ ἄρχοντες,
φοιδόμενοι τῶν ἀπαιδούτων ἢ ἀπληξέρων, καὶ τῶν κατὰ ἄλλαν τρόπον ἀδενούντων τῇ πίσει, οἱ ὅποιοι
εὐκολὰ συναρπάζονται καὶ περιτρέπονται. Ὅστις τοιοῦτον
τοτρόπως μεταχειρίζεται τὴν τῆς συλλογίζεσθαι ἐλευθερίαν,
ὃ μόνον εἰς ἰδίαν ζημίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν τῶν ἄλλων
ἀπώλειαν, ἐκεῖνος εἶναι Σατὰν πειρασῆς· ἢ
Σατὰν πρέπει νὰ ἀπομακρύνεται καὶ νὰ φυγαδεύεται
ὑπαγε ὀπίσσωμε Σατανᾶ, ὅτι σκάνδαλόν μὲ εἶ.

Β. Ἡ ἄδεια τῆς ἀναγινώσκειν τὰ βιβλία
ἔχει καὶ αὐτὴ τὴν Κανόνας της. Ποῖα βιβλία ἐννοεῖται
καὶ ἐδῶ ὁ Συγγραφεύς; τὰ τῶν ἑτεροδοξούντων, ὅπως ἀνα-
μεσα εἰς ὀλίγας ἀληθείας περιέχον πολλὰς ἀπάτας καὶ
πλάνους; καὶ τὰ τῶν ματαιοχόλων καὶ κακοχόλων, ὅπως
περιχέουσι τὸ δηλητηριώδες φαρμάκι τῆς ἡδονῆς, καὶ τῇ
ἀλλοτρίας τῶν ἡδῶν μοχθηρίας μὲ τὸ μέλι τῆς καλλιπείας
καὶ κομψῆς φράσεως; ἢ τὰ βιβλία τὰ θεοπνεύστα τὰ
Γραφῶν, καὶ τὰ τῶν Πατέρων ἢ ἱερῶν Διδασκάλων τῇ
Ἐκκλησίᾳ, ἢ τῶν ἄλλων σοφῶν Ἀνδρῶν, τὰ ὅποια φα-
τίζουσι τὸν νῦν μὲ τὴν ἀκρίβειαν τῶν ἀληθινῶν δογμα-
των, καὶ διευθύνουσι τὴν καρδίαν μὲ τὰς ὑποθήκας τῶν
ὠφελίμων παραγγελμάτων καὶ παραινήσεων; Ἄν ὁ λό-
γος εἶναι περὶ τῶν πρώτων, ἡμεῖς νομίζομεν ὅτι ἡ ἐλευθε-
ρία

de l'Empire Romain Φωνήσεν μὲ τιῷ δέλοδυσιν
des le temps de Sci- τῇ βασιλείῃ· Αὕτη ἦτον ἡ
pion N 3 γνώ-

ρία τῆς ἐκείνων ἀναγνώσεως, δὲν συμφέρει νὰ εἶναι πάν-
τη ἀπόλυτος χωρὶς κάποιαν διαστολήν καὶ διάκρισιν. Ὁ
Φιλολόγος ὡς ἐχῇ τιῷ ἀδείαν νὰ μελετᾷ καὶ τὰ τῶν Ἑλ-
λήνων Συγγραφέων, καὶ τὰ τῶν Ποιητῶν, καὶ ὅσα τοι-
αῦτα, πλὴν μὲ ἐκείνῃ τὴν προσοχὴν καὶ κρίσιν τὴν
ὁποῖαν συνέως παραγγέλλουσιν ὁ Μέγας Βασιλεὺς εἰς τὴν
πρὸς τὰς Νέας Παραίνεσιν, καὶ ὁ ἠθικὸς Πλέ-
ταρχος εἰς τὸ πῶς χρὴ τῶν Ποιημάτων ἀκθεῖν.
Ὁ Θεολόγος πάλιν ἠμπορεῖ νὰ ἀναγινώσκῃ καὶ τὰ τῶν
ἐτεροφρονούντων Συγγράμματα, καὶ τὰ τῶν κακοδόξων,
πλὴν μετὰ προσοχῆς καὶ κρίσεως, ἀκολουθῶν καὶ ἔτος
ἀκλινῶς τὴν ὁδηγίαν τῶν θείων Γραφῶν καὶ Παραδόσεων,
καθὼς τὴν ὁρίσκει εἰς τὰ ὑπομνήματα τῶν Πατέρων
τὰς ὁποῖας ἡ Ἐκκλησία ὡς ἰδίᾳς Διδασκάλας ἐνέκρινε καὶ
ἐδοκίμασεν. Ἀλλ' ἡ μεταχείρισις τῶν τοιούτων βιβλίων
δὲν ἀφορᾷ πάντως τὰς ἀπλεεστέρους καὶ ἀπαιδεύτους,
οἱ ὅποιοι δὲν ἠμπορῶν ἐξ αὐτῶν νὰ ἐλπίσεν εὐδεμίαν
ωφέλειαν.

Ὁ Συγγραφεὺς ὅμως ἐννοεῖ (λογιάζω) ἐπὶ τῇ πα-
ρόντος τὰ βιβλία τῆς δευτέρας τάξεως· τετέστι τὰς
θείας Γραφάς, καὶ τὰ συγγράμματα τῶν Πατέρων.
Φαίνεται δὲ, ὅτι τὴν ἀδείαν καὶ ἐλευθερίαν τῆς τῶν βι-
βλίων τέτων ἀναγνώσεως ἐπαινῶν, σκοπὸν ἔχει ἐκ πλα-
γίᾳ νὰ σκλητεύσῃ τὰς Ποντιφικίας, οἱ ὅποιοι εἰς τὸ πλη-
θος τῶν πιστῶν τὰ ἀπαγορεύουσιν· ἐν ᾧ τὰς μεμφόμεθα
καὶ ἡμεῖς.

Οἱ τῆς Ῥώμης ἐπιθυμῶντες νὰ πιστεύονται παρὰ
πάντων ὡς θεῖα καὶ πνευματόφθεγκτα, ὅσα αὐτοὶ κα-
τὰ καιρὸς ἐν ταῖς ἐαυτῶν Βέβλαις ἐθέσπιζον, καὶ μὴ δι-
ρίσκοντες, ὅτε εἰς τιῷ αὐτῶν Ἐκκλησίαν, ἐτοίμῳ πα-
ρὰ

νόμη τῆς Ῥωμαϊκῆς Αυ-
τοκρατορίας ἀπὸ τῆς χρό-
νῳ

pion jusqu' a celui
de Trajan. Aucun
Poten-

ὅτι πᾶσι καὶ τυφλῶν τιμὴ εἰς τὰ αὐτῶν διατάγματα καὶ
νόματα ὑπακούει καὶ εὐπειθεῖται, ἀλλὰ βλέποντες ὅτι
ἐκ τῶν τινῶν ὑπότινων Ἀρχιερέων ὡς ἄκυρα ἠδεύοντο,
καὶ ὑπὲρ ἐνίων σοφῶν Θεολόγων, καὶ ὑπὸ ὁλοκλήρων ἐνίοτε
Λαοδημιῶν ὡς ἄτοπα ἀντετρέποντο, ἐσυλλογίσθησαν νὰ
ἐξαπείθουν τὸ τραῦμα ὅπερ διὰ τῶν τοιούτων ἀντιρρήτι-
κων Συγγραμμάτων ἢ αὐτοδιδασκαλίας αὐτῶν καὶ ἀναιτή-
τος Ἀντιρρήτικῆς ἐδέχετο. Ἡ δικαία καὶ εὐλογος Θερα-
πεία βέβαια ἠθέληεν εἶναι, τὸ νὰ ἀποδείξεν μὲ λόγον
τῶν ἀντιλεγόντων τὸ ἄλογον, καὶ νὰ φωτίσεν μὲ τὸ Φῶς
τῶν Γραφῶν καὶ τῆς παραδόσεως τὸ σκότος ἐκείνων, καὶ
νὰ νικήσεν μὲ τὴν δύναμιν μιᾶς κοινῆς καὶ ἐλθούσης Συ-
νόδου τὴν αὐτῶν δυσπειθεῖαν· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸτο εἰς τὰ
τῇ εὐλογῇ δὲν εἶναι δυνατόν, καὶ οἱ Πάπαι ἠθέλουν τιμὴν
ποταγῇ καὶ εἰς τὰ μὴ εὐλογα, ἐμεταίχειρίσθησαν καὶ
δῶν τιμὴν ἀπόλυτον ἐξέσταν, καὶ νόμον ἔστησαν τὴν ἐαυτῶν
θέλησιν· Καὶ τοίνυν ἀπηγόρευσαν μὲ ἀφορισμὸς Φρικ-
τὸς καὶ ἀναθέματα τὴν ἀναγνώσιν τῶν εἰρημένων
Ἀντιρρήτικῶν, θέλοντες καὶ ἀποφασίζοντες νὰ εἶναι
ν αὐτῷ τῷ ἔργῳ (ipso facto) ὡς λέγουσιν, ὑπεύθυνος
τῆς ἀτελοῦς καὶ καταστροφῆς, ὅχι μόνον ἔστι δὲν ὑπακούει
ὑπειθῶς καὶ τυφλῶς εἰς οἵανδήποτε ἐκδοθεῖσαν Παπικὴν
βέβηλαν, ὅχι μόνον ἂν τολμήσῃ, ἢ λόγῳ, ἢ συγγράμματι
πρὸς νὰ τιμὴν παρασαλεύσῃ, ἀλλὰ καὶ ὅς τις ἀπλῶς
θέλῃ νὰ ἀναγνώσῃ τιμὴν ὑπότινος γενομένην κατὰ τῆς
βέβηλας ἐπικρίσιν, ἢ ἀντιρρήσιν, νὰ εἶναι καὶ αὐτὸς
(ipso facto) τῆς αἰωνίης πυρὸς ἐνοχὸς καὶ ὑπόδικος.

Ἡ πρώτη ἀρχὴ τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς ἀναγνώσεως
ἐκ τῆς προηλθῆ, δὲν ἔμεινεν ὅμως ἕως αὐτῆς. Ἐπειδὴ
τῶν Παπικῶν Θεαπισμῶν πολλὰ, ἐλάμβανεν σαφῆ καὶ
φανεράν τιμὴν ἀντιρρήσιν καὶ εἰς αὐτὰς τὰς θείας Γρα-
φὰς

Potentat n'a plus vu τῶν Σκιπιόνων, ἕως τῆ
 fuivi cette maxime χρόνος τῶν Τραϊανῶν. Κα-
 que N 4 νένα

Φαίς, καὶ εἰς τὰ ὑπομνήματα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν
 Πατέρων, ὅθεν ἐκινδύνουε νὰ καταλαμβάνη καὶ ἐκ τέ-
 των καθ' ἑνας, ὅτι ὑπερέβαινον οἱ Πάπαι τὰ διατεταγ-
 μένα πολλῶς ὅρια, ἐπαρακινήθησαν ἐντεῦθεν νὰ ἀπα-
 γορεύσωσιν εἰς τὰς Χριστιανὰς καὶ τὴν τέτων μελέτην.
 Πῶς ἔν ὁ Δ'. ἐξέδωκεν ἕνα Τόμον, ἐν ᾧ περιέχεται τῶν
 ἀπηγορευμένων βιβλίων ὁ ἑλεγχος, ἥτοι ὁ Κατάλογος
 (Index). Σίξτος ὁ Ε'. τὸν ἠύξησε. Κατὰ τὸν τοῦτον
 Κατάλογον εὐρίσκονται ἐμποδισμένα βιβλία ὅπῃ πραγ-
 ματίζονται τὰς ἀναφύεσας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διαφορὰς·
 βιβλία ὅπῃ ἐκδέχαι τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἰσχυρίαν· βι-
 βλία Τυπικὰ ὅπῃ περιέχουσιν Ἐκκλησιαστικὰς διατάξεις·
 Κατηχητικά ὅπῃ ἐρμηνεύουσι τὰ τῆς πίστεως Φρονήματα
 καὶ ἐντάλματα· Εὐχολόγια κατανυκτικά, διάφορα ἄλ-
 λα· βιβλία εἰς ἕνα λόγον τὰ ὅποια ἀγκαλὰ συμβάλλ-
 οντες καὶ εἰς εἰδῆσιν τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, καὶ εἰς οἰ-
 κοδομὴν πίστεως, καὶ εἰς καταρτισμὸν ἡθες, εἶναι ὅμως
 διακεκωλυμένα καὶ ἀπερρίμμένα, ὧν ἔχωστί τι τὸ παρα-
 μικρὸν ὅπῃ νὰ ἐγγίξη τρόπον τινὰ πολὺ ἢ ὀλίγον τὸ Πα-
 πάτον, καὶ τὴν αὐτὴ ἀποδέωσιν. Τίς ἤθελε τὸ πισύ-
 σῃ; ἀκόμη καὶ τὴν θείαν αὐτῷ Γραφίᾳ, καὶ τὴν Πα-
 λαιάν καὶ τὴν Νέαν, ὁ Index ἔτος τὴν ἀρπάζει ἀπὸ τὰς
 χεῖρας τῶν χριστιανῶν, καὶ δὴν ἐπιτρέπει ἔτε ὀλίγῃ, ἔτε
 κατὰ μέρος εἰς γλῶσσαν σαφῆ καὶ δήλιον ὁ πισὸς νὰ τὴν
 ἀναγινώσκῃ· ἔτε αὐτὸ ἂν τύχῃ μεταφρασμένον τῇ Δα-
 υιδ τὸ Ψαλτήριον. Ὅστις θέλει νὰ ἀναγινώσῃ κανένα
 ἀπὸ τὰ ἐν τῷ ῥηθέντι Καταλόγῳ βιβλία ἀπροκριματί-
 σως, καὶ δὴ καὶ ἀκινδύνως, πρέπει πρῶτον νὰ ζητήσῃ καὶ
 νὰ λάβῃ τὴν ἀδειαν. Ἀλλὰ νὰ τὴν ζητήσῃ παρὰ τί-
 νος; παρὰ τῶν Ἐπισκόπων; ὅχι· ἐδὲ αὐτὲς ἡ Ῥώμη
 πάντας καὶ πάντοτε καὶ πανταχῇ καὶ ἐν ᾧπασιν ὅθεν
 τῆς

νένα Βασίλειον δὲν ἠκολούθη- que CATHARINE II.
σεν ἔτιωσ αὐτὴν τὴν γνώμῳ, Non seulement elle
ὥσάν éta-

τὲς ἐμπιστεύεται· ἀλλὰ παρὰ τῆς Ἰγκυϊζιτιῶνος τῆς Φο-
βεράς ἐκείνης καὶ ἀποτροπαίας, εἰς τὴν ὁποίαν, τὶς τό-
σον ἔξω φρενῶν, ὥστε νὰ τολμήσῃ νὰ προβάλῃ τοιοῦτον
ζήτημα;

Τὴν τυραννίδα ταύτῃ πολλοὶ τῶν Παπιστῶν τὴν δυ-
χεραίνουσι· τὴν ἀπαγορεύουσι ταύτῃ πολλὰ ὀλίγοι τῶν
Παπιστῶν τὴν τηροῦσι· Οἱ Ἰησῆται ὅμως εἶναι οἱ ζηλω-
ταὶ αὐτῆς καὶ προσάται οἱ πλέον θερμοὶ καὶ διάπυροι·
διατί; διατί εἰς αὐτὲς δὲν συμφέρει τὸ νὰ βλέπῃν τὸ Φῶς,
καὶ νὰ δοῦνται ἐν χερσὶ τῶν πάντων τοιαῦτα βι-
βλία, εἰς τὰ ὁποῖα ἐκ διαμέτρου ἀντιφέρονται ὅσα αὐτοὶ
ἐν τοῖς ἰδίῳ συγγράμμασιν ἢ περὶ δόγματων, ἢ περὶ
ἠθῶν ἐκδίδασκεν. Ὁ Ἰησῆτης Σβαρέσιος, καὶ ὁ Βασ-
κεσίος, καὶ ὁ Μολίνας, καὶ ὁ Λέσσιος, καὶ ὁ Φιλίπ-
πος, καὶ ὁ Σαγγρέζης, καὶ ὁ Ἑσκοβάρ, καὶ ὁ Ταμβερ-
νος, καὶ οἱ ἄλλοι συμφώνως ὅλοι τῆς θαυμαστῆς τῆς Λαί-
λα Φαμιλίας τὰ τέκνα, καταργῶσι τὴν ἐντολὴν τῆς
πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπης, καὶ ἐκνέμωσι τὴν δύναμιν τῆς
πρὸς τὸν πλησίον· ἀνοίγουσι εὐρύχωρον καὶ πλατεῖαν
τὴν φράξαν τῆς δικαιοσύνης, καὶ φράνουν μὲ βόδα ἐκεί-
νη τῆς μετανοίας· κανονίζουσι τὴν ὑπόκρισιν, καὶ ἐνδύ-
σιν εὐπρεπῶς τὸ ψεῦδος· συγχωροῦσι τὴν ἐκδίκησιν, καὶ
ἐπιτρέπουσι τὴν κατὰ τῶν ἄλλων ἐπιβελίῃ, καὶ τὴν δια-
βολὴν καὶ συκοφαντίαν· παραμυθῶσι τὴν σάρκα, καὶ
χαϊδεύουσι τῶν παθῶν τὰ σκιερήματα· δικαιῶνουν τὴν
κατὰ τῶν Βασιλέων εὐσιν καὶ ἀνταρσίαν, καὶ ἐνοπλίζου-
σι μὲ τὴν μάχαιραν τὴν χεῖρα τῶν ὑπὸ χεῖρα· καὶ διὰ
νὰ παρέλθω τὰ ἄλλα, μὲ μόνον τὸ δόγμα τῆς πιθανό-
τητος, (ὅστις παρ' αὐτοῖς λέγεται Πιθανισμός.
(Prohabilismus.) καὶ μὲ τὴν πρόφασιν τῆς ἀγνοίας,
ἐκκλήντησαν νὰ διδάσκων, ὅτι ὅστις ὀλιγώτερον ἤξεύ-
ρει

établit la tolérance ὡς ἀν' ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΑ ἢ Β'. Οὐ
chez elle, mais elle μόνον αὐτὴ ἐξερέωσε τὴν ἀ-
a re- N 5 νοχὴν

ρεῖ τὰ θεσμὰ τῆς ἰδίας πίσεως, κέρδος ἔχει τὸ νὰ
μὴ σφάλλῃ· ὅθεν κατ' αὐτὰς ἡ τῶν θείων μαρτυρίαν
καὶ ἐνταλμάτων ἀγνοία, γίνεται μία δύσχερὴς καὶ ἀ-
νεωγμίνη εἰσοδος τῆς σωτηρίας· ἢ ὁ χριστιανὸς τὸν ὅποιον
οἱ παλαιοὶ πατέρες ὠνόμαζον γνωσικόν, συμφέρειν αὐ-
τὸν ἀγνώστου, διὰ τὸ εἶναι εὐκόλως δεδικαιωμένος·
Τέτων ἔτιος ἔχόντων, πῶς νὰ θέλῃν πεφωτισμένους οἱ
Ἰησοῖται μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν βιβλίων ἐκείνης ἐπὶ θέ-
λῃν νὰ τὰς ἔχῃν τυφλὰς, αὐτῆς κατὰ σκότον ἡλάσ-
κοντας; ἢ πῶς νὰ ὑπαφέρῃν εἰς τὰς χεῖρας τῶν χρι-
στιανῶν τὰ βιβλία τῶν Γραφῶν, ἢ τῶν Πατέρων, τὰ
ὅποια διδάσκουσιν ὅλα τὰ ἐναντία ἀπὸ ὅσα αὐτοὶ παρὰ γ-
γέλλουσι; Θέλῃσι νὰ εἶναι ὁδηγοὶ τυφλῶν, διὰ τὸ σύρω-
σιν ὡς οἱ Φαρισαῖοι τὰς πάντας ὀπίσω αὐτῶν, ἔχοντές-
τες δὲ παιδεῖς καὶ εὐαγῶγες ἀκολούθως εἰς ἐκεῖνας τὰς
σκολίας ὁδὸς καὶ κρημνάδας εἰς τὰς ὁποίας αὐτοὶ προ-
πορεύονται, καὶ εἰς τὰς ὁποίας αὐτοὶ εὗρισκῃσι τὸ ἴδιον
κοσμικὸν κέρδος καὶ ὄφελος.

Δὲν εἶναι ἐδικήμει κρίσις ἡ κρίσις αὕτη· ἔτιος ἔκρινε
πρὸ ἐμὲ μεταξύ πολλῶν Παπιστῶν καὶ ὁ Ῥακίνας. L'igno-

νοχλῶ τῶν ἑτεροπίστων παρὰ a recherche la gloi-
 ἑαυτῇ, ἀλλ' ἐπεθύμησε ἢ re de la faire naître
 τὴν chez

„ αὐτῆς (τῆς ἀμαθείας) ἡ Ῥώμη λαμβάνει τὴν δουλίαν
 „ νὰ μεταχειρίζεται ἐλθούσεως ἐκείνῳ τὴν χεῖρὸν τυραν-
 „ νικὴν δεσποτείαν τὴν ὁποίαν τόσον ἐπιθυμεῖ. (ταῦδε λέ-
 „ γει ὁ Ῥακίνας ἀποβλέπωντας πρὸς τὸν Πάπαιον, τὰ
 „ δ' ἐπέκεινα πρὸς τὰς Ἰησεΐτας.) „ καὶ τὴν ὁποίαν (ἀμά-
 „ θειαν τῶν χριστιανῶν) ἀγαπῶσι καὶ οἱ Ἰησεΐται, ἐπει-
 „ δὴ ἡξεύρεσιν αὐτοὶ τὰς τέρας, πῶς νὰ ἐπιστρέψωσι τὰ
 „ ἐκείνης ἀποτελέσματα εἰς τὸ τῆς ἑαυτῶν διδασκα-
 „ λίας ὄφελος.

Ἄλλὰ ζῇ Κύριος! δὲν ἠγάπησε ποτὲ τὰ τοιαῦτα
 σκότη καὶ τὰς τοιούτας κρυπτήρας ἢ ἀποκαλυφθεῖσα ἀ-
 λήθεια. Δὲν ἐφάνη (ἀπαγε!) δὲν ἐφάνη ποτὲ εἰς τὴν
 ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν τοῖτον διάταγμα, Τὰ Ἱερὰ βι-
 βλία διὰ τῆτο θεόθεν εἰς ἡμᾶς ἐδόθησαν, διὰ νὰ ὁδηγέ-
 μεθα δι' αὐτῶν εἰς τὴν ἀληθινὴν πίσιν, καὶ εἰς τὴν δι-
 καιοσύνην· διατῆτο ἐγράφησαν, διὰ νὰ τὰ ἀναγινώσκω-
 μεν, καὶ νὰ ἔχωμεν ἐξ αὐτῶν βοήθειαν καὶ παρηγορίαν.
 Ideo voluit Deus vt scriberentur, vt nos consolaremur
 ὡς ἄριστα μᾶς διδάσκει ὁ ἱερός Λύγβεϊνος ἐν τῇ Ἐκδέσει
 τῆ Ψαλμῆ τῆ ΛΨ'.

Αὐτὰ αἱ ἴδιαι Γραφαὶ μᾶς προτρέπονται νὰ ἀναγι-
 νώσκωμεν τὰς Γραφάς. Ὁ Θεὸς νομοθετεῖ περὶ τῆ βα-
 σιλείως τῶν Ἑβραίων, νὰ ἔχη ἀντιγεγραμμένον ὑπὸ τῶν
 Ἱερέων καὶ Λαϊτῶν τὸ βιβλίον τῶν θεοσδότων νόμων, καὶ
 ἀδιαλείπτως νὰ τὸ ἀναγινώσκη „ ἢ ἔσται μετ' αὐτῆς, καὶ
 „ ἀναγνώσεται ἐν αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐ-
 „ τῆς, ἵνα μάλιστα φοβεῖσθαι Κύριον τὸν Θεόν, καὶ φυλάσ-
 „ σεσθαι πάσας τὰς ἐντολάς, κτ. Δευτερον. ΙΖ. 18. 19.
 Τὸ αὐτὸ προσαίνει ἰδίως εἰς τὸν Ἰησὲν τῆ Ναυῆ ἀφ' ἧς διε-
 δέχθη τῆ λαῖ τὴν ἡγεμονίαν „ καὶ ἐκ ἀποστήσεται ἡ βί-
 „ βλος

chez ses voisins. Cette gloire est unique.
 Les τιὼ δόξαν νὰ τιὼ κάμῃ νὰ
 γεννηθῇ ἢ μεταξὺ τῶν αὐ-
 τῆς

„βλος τῆ νόμος τότε ἐκ τῆ εὐμαρίας σου, καὶ μελετήσεις
 „ἐν αὐτῇ ἡμέρας καὶ νυκτός, κτ. Ἰησ. Ναυ. Α'. 8. Ὡ-
 „σαύτως ἐθέσπισεν, ὅτι καὶ ἐν τῷ Ναῶ νὰ γίνεται ὑπὸ
 „τῶν ἱερέων ἐνώπιον παντός τῆ λαοῦ ἢ τῆ θείας νόμος ἀνά-
 „γνωσις· αἰσινώσθε τὸν νόμον τῆτον ἐναντίον παντός
 „Ἰσραὴλ, εἰς τὰ ὅσα αὐτῶν. Δευτερον. ΛΑ'. 11. Καὶ
 „νῦν γράψατε τοὺς ῥήματα τῆς αὐτῆς ταύτης, καὶ διδά-
 „ξατε αὐτῶν τὴν ἡμέραν, καὶ ἐρβαλεῖτε αὐτὴν εἰς
 „τὰ ὅσα αὐτῶν. Αὐτ. 19. Ὁ Δαυὶδ μακαρίζει πάν-
 „τα αἰθροῦν, ὅστις ἐν τῷ νόμῳ αὐτῆς (τῆ Κυρίου) μελε-
 „τήσῃ ἡμέρας καὶ νυκτός. Ψαλ. Α'. 2. Μακάρισι οἱ
 „ἐξερευνῶντες τὰ μαρτύρια αὐτῆς. Ψαλ. ΡΙΗ'. 2. Αὐ-
 „τὸς αὐτὰ τὰ μαρτύρια ἔχε διλυκεῖ λόγων ὑπόθεσιν, αὐ-
 „τὰ πεδὴν ἀδιάρκῃ, αὐτὰ ἀκατάπαυστον μελέτῃ,
 „αὐτὰ λύχνον εἰς τὰς πόδας αὐτῆς, καὶ ὥς εἰς τὰς τρί-
 „βες, καθὼς φαίνεται εἰς ὅλες τὰς ψαλμοὺς, καὶ ἐξαι-
 „ρέτως εἰς τὸν ΡΙΗ'. Καὶ ὁ Προφήτης Ἰερεμίας τιὼ αὐ-
 „τῶν πεδὴν καὶ ἀνάγνωσιν παραγγέλλει „ἀναγνώσῃ ἐν
 „τῷ χαρτίῳ τότε εἰς τὰ ὅσα τῆ λαοῦ, κτ. Κεφ. ΜΓ'. 6.
 „Καὶ ὁ Βαβυλὼν ὑπακούει τιὼ ἐντολῇ τῆ ἀναγνώσῃ ἐν τῷ
 „βιβλίῳ τῆς λόγου Κυρίου κτ. Αὐτ. 8. Καὶ ὁ Φίλιππος
 „δὲν ἐμέμφθη τὸν Αἰθίοπα Εὐνῆχον, ὅταν ἐπὶ τῆ ἁρμα-
 „τός τὸν ἦρε καθήμενον καὶ ἀναγινώσκοντα τὸν Προφή-
 „τῳ Ἠσαΐαν. Πράξ. Η'. 28. Καὶ ὁ Παῦλος ἐπαίεσε
 „τὰς Ἰουδαίους τῆς Βερσίας, λέγων ὅτι ἦσαν ὀφεισμένοι
 „τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, καὶ ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πά-
 „σης προθυμίας, διὰ τὸτο μάλιστα, ὅτι κατ' ἡμέραν ἦ-
 „σαν ἀνακρίνοντες τὰς Γραφάς, αἱ ἔχει ταῦτα ἔως.
 Πράξ. ΙΖ'. 11. 12.

Ἀκολούθως δὲ κατὰ τὰς θείας ταῦτα τῶν Θεοπνεύ-
 στων Γραφῶν θεσμὰ καὶ ἢ τῆ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἐξ ἀρχῆς
 ἀνω-

τῆς γειτόνων. Ἡ δόξα αὐ- Les' fastes du mon-
τη εἶναι ἐξαίρετος ἢ μονα- de entieri n'ont point
δική. d'e-

ἀνωθεν ἔ μόνον εἰς ἅπαντας ἀπλῶς τὰς χρεῖαινας τὴν
ἀνάγνωσιν τῶν ἱερῶν τέτων βιβλίων ἐπέτρεψεν, ἀλλὰ καὶ
μὲ τὸ ἔδος τῶν ἀκολεθριῶν εἰς τὰς ἱεράς συναζεις τὴν ἔκα-
νόνησεν, ἀναγινώσκουσα ἐν τοῖς θεοῖς Ναοῖς αὐτὰ παρῆ-
σία εἰς ἐπήκοον πάντων. Γενέσεως τὸ ἀνάγνωσμα.
τῆς Ἐξόδου τὸ ἀνάγνωσμα. Λευιτικῶν, Ἀριθ-
μῶν, Δευτερονομίας, Ἰησοῦ τῆ Ναυῆ, Κριτῶν,
Βασιλειῶν τὸ ἀνάγνωσμα. Ἀναγινώσκει δὲ καὶ ἀπὸ
τῆ Ἰωβ, καὶ ἀπὸ τῶν Προφητῶν ἀπάντων, καὶ ἀπὸ
τῶν Παροιμιῶν, καὶ ἀπὸ τῆς Σοφίας καὶ ἑξαίρε-
μένης τῆς βίβλου τῆ Ἀσματος, καὶ τῆς Ἀποκαλύ-
ψεως, (αἱ ὁποῖαι ὡς ἀναγωγότεραι καὶ μυθικότεραι
ἀνάμεσα εἰς τῶν Πιστῶν τὸ εἶδος νὰ ἀναγινώσκωνται ἔδος
δὲν ἐπεκράτησεν) δὲν εἶναι βιβλίον ἔτε τῆς Παλαιᾶς
ἔτε τῆς Νέας, ἀπὸ τὸ ὅποιον ἡ Ἐκκλησία εἰς τὰς ἱεράς
συνελεύσεις δὲν τρέφει τὰ τέκνα της. Καὶ τῆτο ἤδη τὸ
προεσημείωσεν ὁ μέγας Πατὴρ Βασιλεῖος εἰς Ψαλμ. ΝΘ'.
» Διὸ καὶ ἡμέτερα ἐστὶ τὰ θεῖα λόγια, καὶ τῇ τῆ Θεῶ
» Ἐκκλησία ὡς θεόπεμπτα δῶρα κατ' ἕκαστον σύλλογον
» ὑπαναγινώσκεται, οἷοντις τροφὴ ψυχῶν χορηγεμένη
διὰ τῆ Πνύματος.

Ἀλλὰ καὶ οἱ θεῖοι Πατέρες ὡς ἀπὸ μιᾶς Φωνῆς τὴν
τῶν ἱερῶν βιβλίων ἀνάγνωσιν καὶ λέγοντες καὶ γράφον-
τες, ὡς τροφὴ ἀναγκαιοτάτῃ τῆς ψυχῆς εἰς ἅπαντας
τὰς πιστὰς ἐπισυνισῶσιν. Ὡριγέν. Ὁμιλ. ΙΒ'. εἰς τὴν
Ἐξοδον, καὶ Θ'. εἰς τὸ Λευιτικόν, καὶ Β'. εἰς τὸν Ἡ-
σαϊαν. Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς Σπρωμάτων Λόγῳ Α'.
καὶ Λόγ. Γ'. Βασιλείος Λόγ. περὶ Ἀσκήσ. καὶ Ὁμιλ. εἰς
τὸ ἐν Ἀρχῇ ἡ ὁ Λόγος καὶ ἐν τῇ Παλαινέσει πρὸς τὰς
Νέας, καὶ ἐν τοῖς Ὁρεῖς κατ' Ἐπιτ. Ἐρωτ. σοθ' καὶ
Ἐπισ.

d'exemple d'une ar- δική· τὰ ἀπομνημονεύμα-
mée envoyée chez τα παντός τῷ Κόσμῳ, δὲν
les ἔχον

Ε' πρὸς Β'. καὶ μβ'. καὶ σξθ'. καὶ σπγ'. καὶ σγς'. Καὶ
ὁ Χρυσοστόμος Ὁμιλ. Θ'. εἰς τὴν πρὸς Κολαοσ. καὶ Ὁμιλ.
Γ'. εἰς τὴν Β'. πρὸς Θεσσαλ. καὶ Ὁμιλ. Β'. τῶν εἰς Μαίθ.
καὶ Ὁμιλ. Γ'. τῶν εἰς Ἰωάν. καὶ Ὁμιλ. Γ'. εἰς τὸν Λάζαρ.
Ἀφίνω τὰς ἄλλας, διατὶ εὐκόλον εἶναι ὁ ἐπιμελής, νὰ τὰς
εὖρη πάντας εἰς τὸτο ὁμόφρονας.

Ἀποκρίνονται οἱ ἀπαγορευταὶ τῆς τῶν Γραφῶν
ἀναγνώσεως, ὅτι δὲν εἶναι συμφέρον νὰ μεταφράζωνται
αἱ θείαι Γραφαὶ εἰς τὰς γλώσσας τὰς κοινὰς ταύτας καὶ
πεπατημένας· Διατὶ τὸτο; διατὶ εἰς τὰς ταύτας δια-
λέκτας κακῶς καὶ ἐπισφαλῶς μεταφράζονται; ἢ διατὶ
ἀπὸ ὅλης εὐκόλα τότε νοῦνται; Εἰ μὲν διὰ τὸ πρῶτον,
ἔγω λοιπὸν ἢ κακῇ καὶ ἐπισφαλῆς μετάφρασις ἀπηγο-
ρευμένη, ὅχι ἢ τῶν ἱερῶν λογίων ἀνάγνωσις· ταύτῃ ἢ
Ἐκκλησίᾳ τὴν συγχωρεῖ καὶ τὴν παραγγέλλει, ἐκείνῃ
τὴν κατακρίνει, καὶ ἂν εἶναι δεκτικὴ διορθώσεως τὴν
ἐπανορθοῖ, ἂν ὅχι, τὴν ἐκσυρίττει καὶ τὴν ἀποβάλλει.
Εἰ δὲ διὰ τὸ δεύτερον, τίνα λόγον ἔχει τὸ νὰ συγχωρῶμεν
νὰ ἀναγινώσκωνται καὶ νὰ μὴ συγχωρῶμεν τὸ νὰ γινώσκ-
ωνται; ἀραγε γινώσκεις ἢ ἀναγινώσκεις; Ἐπει-
τα τίς δὲν ἤξεύρει ὅτι αἱ γλώσσαι εἰς τὰς ὁποίας τὸ κατ'
ἀρχαίαι θείαι Γραφαὶ ἐξεδόθησαν, ἦσαν καὶ αὐταὶ ταῖς
πᾶσι κοιναί; καὶ τίς δὲν ἤξεύρει καὶ τὸτο, ὅτι ἄνωθεν
αἱ Γραφαὶ μετεφράσθησαν εἰς διαφόρους διαλέκτους, κατὰ
τὴν διαφορὰν τῶν ἔθνων ὅπῃ ἔμελλον νὰ ταῖς ἀναγινώσκω-
σιν; Ἐπεριφέροντο αὐταὶ Ἑβραϊστὶ μὲν παρ' Ἑβραίοις,
Ἑλληνιστὶ δὲ παρ' Ἑλλήσι, Λατινιστὶ δὲ παρὰ Λατίνοις,
Συριστὶ δὲ παρὰ Σύροις, Ἀρμενιστὶ δὲ παρ' Ἀρμενίοις, Ἰλ-
λυριστὶ δὲ παρὰ Ἰλλυριοῖς, Γοτθιστὶ δὲ παρὰ Γότθοις, καὶ
παρ' ἄλλοις ἄλλως, διὰ νὰ ἀκῆ ἕκαστος τῶν ἀλλογενῶν καὶ
ἑτερογλώσσων, τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλέντων αὐτῶν τῶν ἱε-
ρῶν

ἔχεν νὰ δείξεν παράδειγμα, les peuples confidé-
 ὅτι ἐπέμφθη ποτὲ ἓνα σρά- rables pour leur di-
 τούμα re,

ρῶν βιβλίων, κατὰ τὰς ἐν τῇ πεντηκοστῇ Ἀποστόλῃ, καὶ
 νὰ ἔχεν ἔτι καὶ ἐν αὐτοῖς τὰ πλήθη πρὸ χειρὸν τὸ τῆς εὐ-
 σεβείας μελέτημα.

Ἄλλ' ὁ Θεὸς Πατὴρ Γεργάριος (λέγουσιν) ὁ Ναζιαν-
 ζιώος εἰς τὸν αὐτὸν Ἀπολογητικὸν καταφέρει κατ' ἐκεί-
 νων ὅπῃ τολμῶσιν ἀδιαφόρως τῶν ἱερῶν βιβλίων τιτὶ ἀ-
 νάγνωσιν, καὶ ἐπαινεῖ τὸν παλαιὸν νόμον τὸν παρ' Ἑβραί-
 οῖς, τὸν ὁροθετῆντα, „ μὴ πᾶσαν ἡλικίαν πάσῃ Γραφῇ
 „ ἐνδίδοσθαι, μηδὲ γὰρ εἶναι τῆτο λυσιτελέστερον, ὅτι μη-
 „ δὲ πᾶσαν εὐθέως εἶναι παντὶ ληπτίῳ, καὶ τὰ μέγιστα
 „ αὖν τὰς πολλὰς κακῶσαι τῷ φαινομένῳ τιτὶ βαθυτέραν.
 „ Ἀλλὰ τὰς μὲν ἀπ' ἀρχῆς ἀνείδῃαι πᾶσι καὶ εἶναι κοι-
 „ νὰς, ὧν καὶ τὸ σωματικὸν ἐκ ἀδόκιμον· ταῖς δὲ μὴ ἄλ-
 „ λοις, ἢ τῷ ὑπὲρ εἰκοσὸν καὶ πέμπτον γεγονόσιν ἔτος
 „ πιστεύεσθαι, ὅσαι δι' εὐτελεῖς τῆ ἐνδύματος τὸ μουσικὸν
 „ κάλλος περικαλύπτουσιν. Ὁμοίως δὲ καὶ ὁ Μέγας Βα-
 σίλειος Ἐπισ. ΜΒ. συμβεβλῶν Χίλωναι τὸν αὐτὸν Μα-
 θητὶν νὰ μελετᾷ τὰς ἱερὰς Γραφάς, δείχνει ὅτι ἡ τῆς
 Παλαιᾶς ἀνάγνωσις εἶναι ἐπικίνδυνος. Μηδὲ τῶν ἀναγ-
 „ νωσμάτων καταλιγωρήσεως, μάλιστα τῆς Νέας Διαθή-
 „ κης, διὰ τὸ ἐκ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης πολλάκις βλα-
 βίῳ ἐγγίνεσθαι.

Εἰς ταῦτα ἀποκρινόμενοι ὁμολογῶμεν ἐκεῖνο ὅπῃ διη-
 γεῖται ὁ Θεὸς Ναζιανζιώος περὶ πᾶν Ἑβραίων, ὅτι πρὸ
 τῶν εἰκοσιπέντε ἐτῶν δὲν ἐπέτρεπον εἰς τὰς νέας τιτὶ ἐνίαν
 Γραφικῶν βιβλίων ἀνάγνωσιν. Τὰς Γραφὰς οἱ Ἑβραῖοι
 τὰς ἐπαράδιδον εἰς τὰ Σχολεῖα, καὶ τὰς ἐπαράδιδον μὲ
 κάποιαν μέθοδον, φυλάττοντες (ὡς παρὰ τῷ Ὀριγένης
 μανθάνομεν ἐν τῷ Προοίμ. εἰς τὸ Ἀσμα) εἰς τὸ τέλος τῆς
 παραδόσεως, καὶ ὁ ὑψηλότερα καὶ μουσικώτερα καὶ δια-
 βεβη-

re, *Vivez justes et paisibles.* Πνευμα εἰς λαὸς ἀξιολόγους, διὰ
να τὰς εἰπῇ, ΖΗΤΕ ΔΙΚΑΙΟΙ
ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΟΙ

Si

A^u

βεβηκοτέρων Ἀραβῶν δεόμενα, τὰ τέσσαρα ταῦτα·
1, τὴν Ἀρχὴν τῆς Γενέσεως, καθ' ἣν περιγράφεται
ἡ Κοσμοποιΐα· 2, τὴν ἀρχὴν τῆς Προφητείας τῆς
Ἰεζεκιήλ, ὅπερ περὶ τῶν Χερεβὶμ ὁ λόγος· 3, τὰ περὶ
το τέλος τῆς αὐτῆς Προφήτης, ἐν οἷς ἡ τῆς Ναῦ οἰ-
κοδόμησις διασχεδιάζεται· 4, τὸ Ἄσμα τῶν Ἀσμά-
των, βιβλίον ἔμπλεον μουτικῆς θεωρίας. Καὶ τὸ αὐτὸ
τέτο μαρτυρεῖ περὶ τῶν Ἑβραίων καὶ ὁ Θεὸς Ἰερώνυμος
ἐν Ἐπιστ. πρὸς Παυλῖνον, καὶ ἐν τῷ εἰς τὸν Ἰεζεκιήλ
Προσῆμ. πρὸς Εὐδόχιον· ἐπισημειώσας καὶ τὸν κατὰ διω-
ρισμένως καθ' ὃν ἐδέχοντο τὰς μαθητάς εἰς τὴν τέτων
ἀκρόασιν, ὅχι τὸ εἰκοστὸν πέμπτον, ἀλλὰ τὸ τριακοστὸν
ἤδη πεπληρωμένον, ὅταν ἡ ἡλικία ἐνομίζετο δεκτικὴ καὶ τῆς
ἱερατικῆς ἐξυπηρετήσεως. Ἀλλ' ὁ τύπος ἔτος δὲν ἀπο-
δείχνει ἐκείνο ὅπερ ἡ Ῥώμη καὶ οἱ Ἰησοῖται θέλουσιν. Οἱ
Ἑβραῖοι δὲν ἤρπαζον ἀπὸ ταῖς χεῖρας τῶν ὁμοπίστων τὰ
ἱερὰ τῶν Γραφῶν βιβλία, ἀλλὰ μάλιστα τὰ εὐστατανα,
καὶ τὰ ἔχον περισπένδασα, καὶ μόνον τὰξιν τινα εἰς τὰς
σπένδασαίς τέτων ἐδιώριζον σιωπῶς καὶ εὐλόγως, διὰ νὰ γί-
νεται ἡ τοιαύτη σπένδη μὲ περισσοτέραν καρποφορίαν καὶ
ὄφελος. Καὶ ἂν οἱ Ἑβραῖοι λοιπὸν ἔχον τὸ πρῶτον καὶ
κυριώτερον μέρος τῆς ἰδίας σπένδης καὶ μελέτης τὰ βι-
βλία τῶν Γραφῶν· οἱ Ἑβραῖοι ὅπερ ἦσαν τὰ νήπια τῆς
νόμου· πόσω μάλλον ἔπρεπεν οἱ Χριστιανοί; οἱ Χριστιανοί
ὅπερ κατὰ τὴν ἑαυτῶν πίσιν ἔφθασαν εἰς τὰ μέτρα τῆς
κατὰ Χριστὸν ἡλικιώσεως, καὶ ὅπερ εἶναι οἱ ἄνδρες τῆς
χάριτος; Καὶ ὁ Θεὸς λοιπὸν Ναζιανζηνὸς δὲν ἔχει σκο-
πὸν εἰς τὸν εἰρημένον αὐτῆς Λόγον νὰ ἀπομακρύνῃ τὰς
Χριστιανὰς ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν Γραφῶν, ἀλλὰ μέμ-
φεται

Ἄν ἡ Αὐτοκρατορίσα Si l'Impératrice
ἤθελε νὰ δυναμώσῃ τὴν avait voulu fortifier
ἐαυ- son

Φεται ἐκεῖνες οἱ ὁποῖοι χωρὶς νὰ κάμνουν ἐπιμελῶς τὴν
τοιαύτῃ σπουδῇ, χωρὶς νὰ τριψῶν ὅσον πρέπει εἰς αὐ-
τὴν τὴν μελέτῃ. πηδῶν προπετῶς εἰς τὸ μέσον, καὶ θέ-
λουν νὰ ἐρμηνεύουν ὅπως ἔτυχε τὰς Γραφὰς, ἀρπάζοντες
τὰς Ἀρχιερατικὰς θρόνους τῆς Ἐκκλησίας, καὶ προκαθί-
μενοι τῶν ἄλλων διδάσκαλοι χωρὶς νὰ ἔχουν τὴν ἐπιζητη-
μοσίῃ εἰδήσιν. „ Δὲν συλλογιζόμεθα (λέγει) τίς πρέπει
„ νὰ διδάσκῃ, καὶ τίς πρέπει νὰ μανθάνῃ; ἡμῖν ὅδεῖς
„ ὅρος τῷ παιδεύειν ἢ τῷ παιδεύεσθαι. Πρὶν ἄλ-
„ λὰ ἔχωμεν τὴν πρώτῃ τρεῖς, πρὶν μάθωμεν ὁρᾶν νὰ
„ ὁμιλῶμεν, πρὶν ἐνασκηθῶμεν εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικά,
„ πρὶν μάθωμεν τῶν ἱερῶν βιβλίων καὶ αὐτὰ τὰ ὀνόμα-
„ τα, πρὶν διακρίνωμεν τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν ιδιότητα
„ τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Νέας διαθήκης, καὶ τίνες αὐτὰς
„ συνέγραψαν (ὅαν λέγω πρὶν ἀποπλύνωμεν τῆς ψυχῆς
„ τὴν λάσπην καὶ τὴν ἀκαθαρσίαν). μόνον, ἂν ἀποσο-
„ ματίσωμεν δύο ἢ τρεῖς λόγια εὐσεβῆ, καὶ αὐτὰ ἐξ ἀκοῆς
„ ἂν τύχῃ, ὅχι ἐκ σπουδῆς καὶ ἐπιμελῆς ἀναγνώσεως; ἢ
„ ἂν διαβάσωμεν ὀλίγον τὸ ψαλτήριον, μόνον νὰ συμα-
„ ζῶνται εὐμορφα μὲ σεμνότητα ὁλόγουράμας τὸ ῥάσον-
„ μας, καὶ νὰ χηματιζώμεθα ἕνα ἑξωτερικὸν πρόσωπον
„ εὐλαβείας καὶ κοσμιότητος, εὐθὺς ὑψηλοφρονῶμεν, ἢ
„ ζητῶμεν τὰς πρωτοκαθεδρίας. Προκύπτουμεν ἱεροὶ ἀπὸ
„ τὰ σπάργαντα, ὡσάν ὁ Σαμὴλ. Εὐθὺς ἐσμὲν σο-
„ φοὶ καὶ διδάσκαλοι καὶ ὑψηλοὶ τὰ θεῖα, καὶ
„ Γραμματέων τὰ πρῶτα ἢ Νομικῶν, καὶ χει-
„ ροτονῶμεν ἡμᾶς αὐτὰς θρανίους, καὶ καλεῖσθαι
„ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων Ῥαββὶ ζητῶμεν. Ἐπειτα ἂν
„ ἡ χρεῖα τὸ καλέσῃ νὰ ἐξηγήσωμεν τὰς Γραφὰς, καὶ
„ δι' ἀμάθειαν τὰς παρεξηγήσωμεν, καὶ τὰς καιροεμη-
„ νύσωμεν, τὸ νόσιμον εἰναι ὅτι θέλομεν καὶ νὰ μᾶς
ἐπαι-

son Empire des dé- έαυτῆς Αὐτοκρατορίαν με
pouilles de la Po- τὰ λάφυρα τῆς Πολονίας,
logne, τὸ

ἐπαινῶν οἱ ἀκροαταίμας, καὶ μᾶς φαίνεται καὶ βαρὺ
,, ἂν πολλὰ πολλὰ δὲν μᾶς ἐπαινέσεν. ἢ ἀγανακτοίη-
,, μεν ἂν εἰ μὴ σφόδρὰ ἐπαινοίμεθα. Ἰδὲ τί ἐννοεῖ
ἐπὶ τῷ παρόντος ὁ μέγας Πατὴρ· τόσον ἀπέχει ἀπὸ τοῦ
να ἀπαγορεύῃ εἰς τὰς πῖσες τιλὴ ἀνάγνωσιν τῶν θείων
Γραφῶν, ὅσον μάλιστα τὸ ἐναντίον θρηνολογεῖ τιλὴ κατὰ-
ξασιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, οἱ ὅποιοι ἀμελῶντες τιλὴ τοιαύ-
τιλὴ σπεδῶ, δὲν εἶναι ἱκανοὶ να ἐρμηνεύωσιν εἰς τὸν λαὸν
τὰ ἱερὰ βιβλία, καὶ να τρέφωσιν τὰς ψυχὰς τῶν πῖσων
μὲ τιλὴ ἀναγκαίαν αὐτῶν τροφῶν, τιλὴ πνευματικῶν
καὶ ἐράνιον.

Ὁ μέγας πάλιν Βασίλειος λέγων ὅτι ἐκ τῆς Πα-
,, λαιᾶς Διαθήκης πολλαίς βλάβη ἐγγίνεται,
σκοπὸν ἔχει να κάμῃ τὸν μαθητῶν αὐτοῦ Χίλωνος προ-
σεκτικὸν εἰς τιλὴ σπεδῶ ταύτῃ, μὲ τὸ να παραστήσῃ
τιλὴ ἀνθρωπίνην ἀδένειαν, ἥτις μεταβάλλει εἰς νόσον
,, ἰδίαν πολλαίς καὶ τὰ ὑγιεινότετα. Καὶ ἔχῃ ὅτι ἡ Γρα-
,, φὴ βλαβερά, ἀλλ' ὅτι ἡ τῶν βλαπτομένων διάνοια ἀδε-
,, νῆς. Πᾶς γὰρ ἄρτος τρόφιμος, ἀλλὰ τοῖς ἀδενέοσιν
,, ἐπιβλαβής. Οὕτως ἐν πᾶσα Γραφῇ θείπνδρος καὶ
,, ὠφέλιμος, καὶ ἔδεν κοινὸν δι' αὐτῆς, εἰ μὴ τῶ λογιζο-
,, μένω κοινὸν εἶναι, ἐκείνω κοινόν. Ἐπις. ΜΒ'. Θέλων
λοιπὸν ὁ Πατὴρ τὸν Μαθητῶν αὐτοῦ περιεσκεμμένον καὶ
προσεκτικόν, δὲν τὸν θέλει τῶν ἱερῶν λογίων ἀνήκεστον καὶ
ἀπαιδευτον· λέγων εἰς αὐτὸν να μὴ κατολιγωρήσῃ τῶν
ἀναγνωσμάτων, καὶ προσιδεῖς μάλιστα τῆς Νέας
Διαθήκης, δὲν τὸν ἀποτρέπει πάντῃ τῆς Παλαιᾶς.
Τῆτο δὲ γίνεται ἔτι φανερώτερον ἂν τινὰς συλλογιδῇ ὅτι
ὁ Θεὸς Ἀνὴρ ἐπαρακίνηει εἰς τιλὴ συγχινὴ ἀνάγνωσιν τῶν

Ο

Γρα

τὸ πρᾶγμα ἦτον παρ' αὐτῇ· logne, il ne te-
 ἔφθανε νὰ ὑπεκκαύσῃ κ' νὰ nait qu'a elle. Il
 ὑπε- suf-

Γραφῶν ἔ μόνον τὲς Ἀνδρας, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τὰς γυ-
 ναῖκας. Οὕτω γράφω μίαν Ἐπιστολὴν παραμυθητι-
 κλὴν (ΣΞΘ΄.) πρὸς τὴν ὁμόζυγον Ἀρινθαίαν τινὸς στρατη-
 λάτου, ἣτις θανόντος αὐτῆς τῷ Ἀνδρὶ ἐμεινε χηρεύουσα,
 τὴν συμβεβῆκει νὰ ἀναγινώσκῃ πρὸς παρηγορίαν τὰς
 θείας Γραφάς, πάντοτε (λέγων) χρησίμον τὸ Ἰῶν
 Γραφῶν διδασκαλεῖον, μάλιστα δὲ ἐπὶ Ἰῶν Ἰοιέ-
 των καιρῶν· καὶ (διὰ νὰ μὴν εἰπῇ τινὰς ὅτι ἐννοεῖ ἐδῶ
 τὴν Νέαν) τὴν ἀναπέμπει εἰς τὸ βιβλίον τῆς Γενέσεως,
 ἐν ᾗ ἡ τῆς εἰς τὴν γῆν ἐπιστροφῆς ἡμῶν καὶ ἐπανόδο κοινὴ
 ἀπόφασις· καὶ εἰς τὰ ἄλλα βιβλία τῆς Πεντατεύχε,
 ἐν οἷς ἰσορῶνται πάντες οἱ ἀπὸ Ἀδὰμ ἄχρι Μωσέως τῷ
 θανάτῳ γευσάμενοι, ὡς Ἀδὰμ, ὡς Ἀβελ, ὡς Νῶε,
 ὡς Ἀβραὰμ, ὡς Μωσῆς, ὡς ὄντινα ἐκ αὐτῶν εἴποις
 Ἰῶν Ἰῆς αὐτῆς φύσεως μελαχόντων. Τίνα γὰρ λό-
 γον ἔχει, νὰ ἀπαγορεύῃ ἀπλῶς ὁ Πατὴρ εἰς τὸν Ἀσκη-
 τὴν Χίλωνα τὴν ἀνάγνωσιν τῶν Γραφῶν ἐκείνων, τὰς
 ὁποίας ἐπιτρέπει, καὶ παραγγέλλει εἰς τὴν γυναῖκα τῇ
 Ἀρινθαίᾳ; Ὁ αὐτὸς ἐν Ἐπισ. σπγ. γράφω πρὸς ἄλλην
 τινὰ χήραν γυναῖκα ὀνόματι Ἐλθιδέραν, τὴν ἐπαινῶ
 ὡς σπουδάζουσαν τῶν ἱερῶν Γραφῶν· ἔχουσα δὲ Ἰῶν ἐκ
 Ἰῶν θείων Γραφῶν παράκλησιν, ἔτε ἡμῶν, ἔτε
 ἄλλῃ τινὸς δεηθῆσι πρὸς τὸ ἰὰ δέοντα συνορᾶν,
 αὐτάρκη Ἰῶν ἐκ τῆς ἁγίας πνεύματος ἔχουσα συμ-
 βελίαν καὶ ὁδηγίαν πρὸς τὸ συμφέρον. Ὡσαύ-
 τως καὶ Ἐπισ. σης. γράφω πρὸς τὴν αὐτὴν Ἐλθιδέ-
 ραν, καὶ τὴν ἐκείνης θυγατέρα ἀσπαζόμενος, συμβε-
 βῆκει ταύτῃ τὴν κέρει νὰ ἐπιμελῇται τῆς Γραφῆς τὴν
 ἀνάγνωσιν· Ἰὴν εὐγενεσάτῃ θυγατέρᾳ ἀσπαζό-
 μεθα

suffisait de fomen-
ter les troubles au
lieu de les appai-
ser. Elle n'avait
qu'a

ὑπερεθίστητες θορύβους, ἀν-
τὶνὰ ζητῆνὰ τὰς κατὰ πρᾶυ-
νῃ, ἢ νὰ τὰς σβύσῃ· δὲν εἶ-
χεν ἄλλο νὰ κάμῃ, πᾶρεξ
Ο 2 νὰ

μεθὰ διὰ σὲ· καὶ παρακαλῶ ἐν τῇ μελέτῃ τῶν
λογίων τοῦ Κυρίου διάγειν αὐτῷ, ἵνα ἐκπρέφῃται
ὑπὸ τῆς ἀγαθῆς διδασκαλίας τοῦ ψυχρῷ, ἢ ἐπι-
διδῶ πρὸς αὐξήσιν ἢ μέγεθος ἢ διάνοια αὐτῆς,
μᾶλλον ἢ τὸ σῶμα ὑπὸ τῆς φύσεως. Εὐρίσκομεν
δὲ καὶ τὸν θεῖον Ἰερώνυμον συχνότατα εἰς τὰς γυναῖκας
τῶν τῶν θεῶν Γραφῶν μελέτῃ παραινῆντα καὶ προτρε-
πόμενον (ὡς δὴλον ἐκ τῶν πρὸς αὐτάς αὐτῷ Ἐπιστολῶν)
καὶ τέτων ἔ· μόνον τὰς σοφωτέρας καὶ μᾶλλον πεπαιδευ-
μένας, οἷον τὴν Παῦλαν καὶ τὴν Εὐδόκιον, ἀλλὰ ἢ Κε-
λαργίαν μητέρα τινὰ Φαμιλίας, ἢ Ἀλγασίαν, Μαρκέ-
λαν, Φαβίαν, Σενίαν, Φρετέλαν, καὶ ἄλλας τῶν ἐν
Βηθλεὲμ Μοναζουσῶν, τὰς ὁποίας ἐπαινῇ εἰς τὸτο καὶ
ἐγκωμιάζει, quod non licebat non quotidie aliquid de
scripturis discere. Ὅτι ἔ· θέμις αὐταῖς ἦν μὴ τὸ
καθ' ἡμέραν μόριόν τι ἀπὸ τῶν Γραφῶν ἐκ-
μανθάνειν.

Ἀλλ' ἵκανὰ ταῦτα εἰς ἔλεγχον τῆς τῶν Παπιστῶν,
καὶ μάλιστα τῶν Ἰησοῦτων κακονοίας, περὶ τῶν τῶν ἱε-
ρῶν Γραφῶν, καὶ τῶν ἄλλων ἐπωφελῶν βιβλίων ἀθέμι-
τὸν ἀπαγόρευσιν. Τὸτο μόνον ἠμπορεῖμεν νὰ σημειώσω-
μεν ἐπ' αὐτοῖς, τὸ ὅποιον ὁ Γαλίνας εἰς τὴν Ἐπιτομὴν
τῆς Ἐκκλ. Ἰσρ. Αἰῶ, ΙΖ'. Ἀρθρ. ΚΓ'. Ἀριθμ. Α'. ὡς ἐκ
τῆς Χρυσόστομος πρὸ ἡμῶν ἐσημείωσεν· qu'il n'y a que le
diable qui puisse détourner de cette Lecture. Ὅτι
δὲν εἶναι παρὰ ὁ διάβολος ὅπῃ νὰ ἐμποδίσῃ τῶν
Γραφῶν τὴν ἀνάγνωσιν.

να ἀφήσῃ να καταδυναστεύ-
ωνται οἱ Γραικοὶ, οἱ Εὐαγ-
γελικοὶ, καὶ οἱ Ῥεφορμάτοι·
Τοιοῦτοτρόπως ἀγγελιδὸν ἔ-
τοιμῆθελαν προσεῖξεν κα-
ταφύγεν εἰς τὴν αὐτῆς ἐπι-
κράτειαν. Αὐτὸ ἦτον ὅλον
ἐκεῖνο ὅπῃ ἡ Πολονία ἔπρε-
πε να φοβῆται· τὸ κλίμα
δὲ ἔχει πάρα πολλῶν τὴν
διαφορὰν, καὶ ἡ ἐν αὐτῷ καλ-
λιτεχνία, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς
εὐφυΐας, καὶ αἱ ἀπολαύσεις,
καὶ τὰ θεάματα, καὶ αἱ ἐορτά-
σιμοι καὶ πανηγυρικαὶ συνε-
λεύσεις ὅπῃ κατασπίνουσι
τὴν βασιλείον αὐτῶν ΑΙΚΑ-
ΤΕΡΙΝΗΣ τῆς Β'. τὴν πλέον
λαμπρὰν καὶ ἀγλαοπρεπῆ
ὅλης τῆς Εὐρώπης, ἐπροσ-
καλεῖσταν ἅπαντας τὰς ξέ-
νης. Αὐτὴ συνίστησι μίαν Αὐ-
τοκρατορίαν, καὶ ἓνα αἰῶνα
νέον· καὶ ἄξιον ἡθελεν εἶναι,
να ἀναλάβῃ τινὰς καὶ μακρο-
τάτῳ ὁδὸν ἀπὸ χώρας τὰς
πλέον πορρωτάτῳ, διὰ να
τὴν ἰδῇ, καὶ να τὴν θαυμάσῃ.

Ἐν ᾧ αὐτὴ διέτρεχεν ἀ-
κρι τῶν ὁρίων τῶν ὑπ' αὐ-
τῇ

qu' a laisser oppri-
mer les Grecs, les
Evangeliques & les
Reformés, ils se-
raient venus en fou-
le dans ses Etats.
C'est tout ce que
la Pologne avoit a
craindre. Le cli-
mat ne diffère pas
baucoup ; et ses
beaux arts, l'e-
sprit, les plaisirs,
les spectacles, les
fêtes qui rendent
la Cour de CA-
THERINE II. la
plus brillante de
l'Europe invitaient
tous les étran-
gers. Elle forme
un Empire &
un siècle nouveau,
& on irait chez
elle de plus lo-
in pour l'admi-
rer.

Tandis qu'elle
parcourait les fron-
tières

tières de ses Etats, & qu'elle passoit l'Europe en Asie pour voir par ses yeux les besoins & les ressources de ses peuples, son armée au milieu de la Pologne fit naître long temps de soupçons, des craintes, des animosités. Mais enfin, quand on fut bien convaincu que ces soldats n'étaient que des ministres de paix, ce prodige inoui ouvrit les yeux à plusieurs Prélats. Ils rougirent de n'être pas plus pacifiques que des troupes Russes.

L'Evêque de Cracovie & le nouveau Primat, tous deux génies

τινὶ Βασιλειῶν, καὶ διέβαινον ἀπὸ τὴν Εὐρώπῃ εἰς τὴν Ἀσίαν, διὰ νὰ ἰδῇ μετὰ ἰδίᾳ ὁρματα καὶ τὰς χρείας, καὶ τὰς ἐπὶ οὐδαίμονι καταστάσει ἀπαιτημένας βοηθείας τῶν ὑπηκόων αὐτῆς ἐθνῶν, τὸ στρατεύματις ἐν μέσῳ τῆς Πολονίας ἐκίνησεν ἐπὶ πολὺ ὑποψίας, καὶ φόβους, καὶ ἀπεχθείας. Τέως ὁμως ἀφ' ἧς καὶ ἔνας ἐπληροφορήθη, ὅτι οἱ στρατιῶται ἐκεῖνοι δὲν ἦσαν ἄλλο, παρὲς ὑπηρεταί εἰρήνης, αὐτὸ τὸ τέρας τὸ μέχρι τέττε ἀνέκβησον, ἀνοιξε τὰς ὀφθαλμοὺς καὶ εἰς πολλὰς ἐτι τῶν ἐν Πολονίᾳ Ἀρχιερέων. Ἐντραπήσαν ἔτοι νὰ μὴ φανῶν τόσον εἰρικοποιοί, ὅσον ἐφάνησαν τὰ στρατεύματα τὰ Ῥωσικά.

Ὁ Ἐπίσκοπος τῆς (1) Κρακοβίας, καὶ ὁ νέος Πρόεδρος τῶν Ἀρχιερέων (2), ψυχαι

Ο 3

(1) Κρακοβία πόλις μεγάλη ἐν τῇ ἐλάχισσινι Πολονίᾳ, καὶ ὁ θρόνος ἐν αὐτῇ τῶν Βασιλέων.

(2) Primas λατινιστὶ λεγόμενος, τετῆσι προεσὼς, πρωτόθρονος. Εἶναι δὲ ἕτος ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς

ἈΓΓΛΙΑΣ ΚΑΥΤΡΙΝΑ ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗ Γνωρί-

καὶ ἡ αἰ δὺο μεγαλοΦυεῖς
 ἡ μεγαλεπήβολοι, κινηθέν-
 τες ἐντεῦθεν, εἰσῆλθον καὶ
 αὐτοὶ εἰς τὰς σκοπὰς τὰς τό-
 σον σωτηριώδεις· Ἡ δ' ἀν-
 θισαν καὶ ἑαυτὰς ὅτι ἦ-
 σαν ἡ αὐτοὶ Πολόνοι, πρὶν
 εἶναι Ῥωμάνοι· ὅτι ἦσαν
 Γερθσιασά· Ἄνδρες ἡ Συλ-
 κητικοί, Πρίγκιπες, Πα-
 τριῶται, καὶ ὡς ἡ Ἐπίσκο-
 ποί· καὶ δὲν ἐχρειάζετο
 ὀλιγώτερον ἀπὸ ἑνα Βασι-
 λέα Φιλόσοφον, ἀπὸ ἑνα
 τοιῶτον Πρόεδρον, ἀπὸ Ἐ-
 πισκόπου σοφὸς ἡ συνε-
 τὸς, ἀπὸ μίαν Αὐτοκρα-
 τήριον ὅπῃ ἐκηρύττετο
 ἡ Ἀπόστολος τῆς ἀνοχῆς (1),
 διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν ἡ Πολο-
 νία ἀπὸ τὰς συμφορὰς ὅπῃ
 τῷ

génies supérieurs,
 entrèrent par ce-
 la même dans des
 vues salutaires. Ils
 sentirent qu'ils é-
 taient Polonois a-
 vant d'être Ro-
 mains, qu'ils éta-
 ient Sénateurs, Prin-
 ces Patriotes, au-
 tant qu' Evêques.
 Mais il ne faillait
 pas qu'un Roi phi-
 losophe, un Pri-
 mat, des Evêques
 sages, une Impé-
 ratrice qui se de-
 clara l'Apôtre de
 la tolérance pour
 détourner les mal-
 heurs qui mena-
 caient

Γναίζνας πόλεως ἐπισήμῃ τῶν ἐν τῇ μεγάλῃ Πολονίᾳ.
 Ὁ δὲ Πρωτόθρονος ἔτος ἔχων εἰς τὰς συγκροτεμένας
 Διαίτας τὴν προεδρείαν, μετὰ θάνατον τῷ Βασιλέως
 ἕως τῆς ἀναγορεύσεως τῷ ἄλλῳ, νομίζεται καὶ εἶναι ἡ
 Κεφαλὴ τῆς Ἀριστοκρατίας.

(1) Κάλλιστ' καὶ προσΦυέστατα τό: Ἀπόστολος
 τῆς ἀνοχῆς· Ἐπειδὴ ἡ Σεβαστὴ Αὐτοκρατορίσσα ἐ μό-
 νον τῷ εὐλογον καὶ δικαίαν ἀνοχὴν τῶν διαφόρων θρησ-
 κευμάτων εἰς τὴν ἑαυτῆς Ἐπιγράτειαν διέτρησεν, ἀλλὰ
 ταύτῃ καὶ εἰς τὴν γειτνεύσαν Ἀριστοκρατίαν τῶν Πο-
 λόνων

caient la Pologne. La Philosophie a jusqu' ici prévenu dans le Nord le carnage, dont le fanatisme a souillé long temps d'autres climats.

Dans ces querelles de religion, dans cette grande dispute sur la liberté naturelle des hommes quelques intérêts particuliers se sont jettes a la traverse; comme il arrive en tout pays & sur tout chez une nation libre, mais il sont perdus dans l'objet principal; & comme ils n'ont par retardé

τὴν ἐφοβέριζον. Ἡ Φιλοσοφία ἕως τῶρα διέσωσε τὰ Ἀρκτῶα μέρη τῆς γῆς, ἀπὸ τὰς Φονοκτονίας καὶ αἱματοχυσίας, μετὰς ὁποίας ἡ ἐνθουσιώδης Θεοληψία καὶ Θεοβλάβεια κατεμίανε καὶ κατέχρανε, μακρὸν ἤδη χρόνον, τόσα ἄλλα τῆς γῆς κλίματα.

Εἰν ταύταις ταῖς περὶ τῆς θρησκείας λογομαχίαις, ἐν τῷ τῷ μεγάλῳ ζητήματι, τῷ περὶ τῆς Φυσικῆς Ἰῶν ἀνθρώπων ἐλευθερίας, ἰδιότινα καὶ μερικὰ συμφέροντα ἐπαρασύρησαν, καθὼς ἀπανταχῇ συμβαίνει, καὶ μάλιστα εἰς ἓνα Γένος ἐλδύθερον πλὴν αὐτὰ ἡφανίσθησαν μέσα εἰς τὸν σκοπὸν τὸν κυριώτατον καὶ καθὼς αὐτὰ δὲν ἔκαμαν νὰ ἀργοπορήσῃ, ἔτε εἰς μίαν μόνω συγμῶ, ἡ εὐτακτος κίνησις ἡ ὁποία

Ο 4

διδο-

λόγων καὶ ἀροθέτησε, καὶ ἐπροσώτασεν. Ἀλλ' ἐπειδὴ πολλάκις παρενέπεσε λόγος δι' ὅλα τὰ παρόντος Συγγραμμάτων, περὶ τῆς ἀνοχῆς Ἰῶν ἑεροθρήσκων, καὶ τῷτο μάλιστα φαίνεται νὰ εἶναι τὰ βιβλιαρῆς τέτε τὸ κεφαλαιωδίστατον, ὅρα εἰς τὸ ἐφεξῆς ἐν μέρει ΣΧΕΔΙΑΣΜΑ, ποῖος εἶναι τῆς τοιαύτης Ἀνοχῆς ὁ εὐλογος ἔρος, καὶ τὸ μέτρον τὸ δίκαιον.

διδοῦνεται πρὸς τὴν ἀνο-
χίαν, ἡμεῖς δὲν ἠδεγήσα-
μεν νὰ ἐνοχλήσωμεν τὸν
ἀναγινώσκοντα μὲ τὴν διή-
γησιν τῶν μικρῶν τέτων
παράκινήματων, τὰ ὅποια
μέσα εἰς τὸ κίνημα τὸ Γε-
νικὸν ἢ καθόλου ἔγιναν ἁ-
φαντα.

Φαίνεται κατὰ τὴν διά-
θεσιν τῶν καρδιῶν, ὅτι αἱ
τρὶς Κοινωνίαι αἱ προσκλαι-
όμεναι θέλουν ἀποκατασταθῆν
εἰς τὰ δικαιώματά των, χω-
ρὶς ἢ Ῥωμανικῆ Κοινωνίας νὰ
ζημιωθῇ τὰ ἐδικά της. Αὐ-
τὴ θέλει ἔχει καθεστῆ, ἔξω
ἀπὸ τὴν ἀδείαν τῆ κατα-
δυναστεύειν, τῆς ὁποίας ἀ-
δείας δὲν πρέπει νὰ εἶναι
ζηλότυπος. Καὶ ἂν ἓνα
μέρος τῆς πρὸς Ἀρκτον
γῆς, ὁφείλει τὸν Χριστι-
ανισμόν εἰς γυναῖκας, τῶρα
ὁφείλεται εἰς μίαν Γυναῖ-
κα ὑπερτάτῃ καὶ ὑπερέ-
χουσαν τὸ ἀληθὲς πνεῦμα
τῆ Χριστιανισμοῦ, τὸ ὅποιον
ὑφίσταται εἰς τὴν ἀνοχίαν,
ἢ εἰς τὴν πρὸς ἀλλήλους εἰ-
ρήνην.

ΤΕΛΟΣ.

tardé d'un seul mo-
ment la marche uni-
forme dirigée vers
la tolérance, nous
n'avons pas fatigué
le lecteur de ces pe-
tits mouvemens qui
disparaissent dans le
mouvement général.

Il semble par la
disposition des esprits
que les trois Com-
munions plaignantes
rentrent dans tous
leurs droits, sans que
la Communion Ro-
maine perde les si-
ens. Elle aura tout,
hors le droit d'op-
primer dont elle ne
doit pas être jalouse.
Et si une grande par-
tie du Nord a dû son
Christianisme, à des
femmes, c'est à une
femme supérieure
qu'on devra le veri-
table esprit du Chri-
stianisme qui consi-
ste dans la tolérance
& dans la paix.

F I N.

ΣΧΕ.

ΣΧΕΔΙΑΣΜΑ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΝΕΞΙΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

ΗΤΟΙ

Περὶ τῆς Ἀνοχῆς τῶν

§. 5Α'. 55555 § 12

Η Ἀνοχή τὴν ὁποίαν καὶ ἡμεῖς οἱ Λατῖνοι Tolerantiam λέγουσι, καὶ ἡμεῖς ὅχι ἀπροσφυῶς ἴσως ἠμπορῶμεν νὰ ὀνομάσωμεν Ἀνεξιθρησκείαν, δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ μία ἐπιεικὴς καὶ πραεὶα δάδσεως ψυχῆς εὐσεβῆς, ἥτις, κατὰ ζῆλον ἐπιγνώσεως, πρὸς τὰς ὁπωσθὲν ἀθετῶντας τὰ τῆς πίστεως μεταχειριζομένη τὰς εὐλόγους καὶ ἐπιτιθεῖσας τρόπους, εἰς τὴν τῶν μὲν διόρθωσιν, τῶν δὲ ἄλλων τὴν προφυλακὴν, τελευταῖον καὶ ἀπειθῶντας μακροθύμως καὶ ἀνεξικάκως τὰς ὑποφέρει· οἰκτεῖρσας μὲν τὴν αὐτῶν ζημίαν, προανασέλκυσας δὲ καὶ ἐμποδίζσας τὴν δι' αὐτῶν λύμην τῶν ἄλλων καὶ παραφθοράν· ἀλλ' ὅχι ποτὲ τυραννικῶς, καὶ ὡμῶς, καὶ ἀπανθρώπως κατ' αὐτῶν ἀγριαίνσας.

§. Β'.

Θέλουμεν τὸν Ἀνεξιθρησκὸν ζηλωτὴν εὐσεβείας, διὰ νὰ μὴ τὸν ἔχωμεν ἀδιάφορον. Ὁ ἀδιάφορος δὲν πάσχει· ὁ ἀπαθὴς καὶ ἀνάλγητος ἀναιδιθετεῖ· ὁ ἀναιδιθετῶν εἰς τὴν νὰ γυμνάσῃ, καὶ εἰς τὴν νὰ ἐπιδείξῃ τὴν αὐτὴν ἀνοχίαν; καὶ ἐκείνος εἰς τὸν ὅποιον εὐδὲν διαφέρει, ἔ-

τε τῆτο, εἴτε ἐκεῖνο πιστεύεται, ποῖαν ποτὲ θέλει λάβει
περὶ τὰ πιστευτέα μέριμναν, Φροντίδα, ὅπως ἐπισρο-
φίῳ; Οὐδὲν πρὸς αὐτὸν τὰ τῆς πίσεως, πίσιν διωρισμέ-
νως μὴ ἔχοντα. Ἀνεξίθρησκος δὲν γίνεταί κυρίως ὁ
τοιοῦτος, ἀλλ' εἶναι Ἀθρησκος.

Οἱ παλαιοὶ Ῥωμᾶνοι φαίνεται νὰ ἦσαν αὐτῆς τῆς
τάξεως ὅχι πῶς αὐτοὶ δὲν ἐσεβάζοντο τάχα τινὰ θρησ-
κίαν, ἀλλ' ὅτι ἔχον ἐπίσης τὰς πάσας ἀποδεκτάς.
Πολλὰ πλησίον εἶναι εἰς τὸ, εἴτε τῆτο, εἴτ' ἐκεῖνο. Τὸ,
καὶ τῆτο καὶ ἐκεῖνο, ὅταν ὁ λόγος εἶναι περὶ σεβασματος
καὶ ὅς τις ἔτοιμος εἶναι νὰ παραδέχεται πᾶσαν πίσιν ἀ-
διαφόρως, εἴτε ἐκείνως εἴτε ἕτως, δείχνει φανερά ὅτι
δὲν ἔχει κυρίως καὶ ἀληθῶς πίσιν εἰς τὴν ψυχὴν εὐδελίαν.
ὑπέταττον αὐτοὶ μὲ τὴν δύναμιν τῶν ὅπλων τὰ ἀλλογε-
νῇ ἔθνη, καὶ ὑπετάσσοντο ἀμοιβαδὸν εἰς τὰ τῶν ἀλλογε-
νῶν ἔθνων σεβασματα, διὰ νὰ δένεν πρὸς ἑαυτὸς σφικ-
τότερα μὲ τὸν δεσμὸν τῆ κοινῆς θρησκευματος τῆς λαῆς
τῆς ὑποταχθέντας. Οἱ Θεοὶ τῶν Βαεβάρων ἄς εἶναι
(ἔλεγον) ἐναρ' θμιοὶ μὲ τῆς Θεᾶς τῶν Ῥωμᾶνων, μόνον οἱ
Βαεβαιοὶ νὰ εἶναι τῶν Ῥωμᾶνων ὑπήκοοι ἄς διοικῶσιν
ἀφανῶς καὶ ἡμᾶς καὶ τὸν κόσμον Θεοὶ πολλοὶ, ὅσοι καὶ
θέλῃσι μόνον εἰς τὸν φανερόν κόσμον ἄς μοναρχῇ μία
ἡ Ῥώμη. Τίς δὲν βλέπει ὅτι ἐδᾷ τόπον ἔχει μόνον τὸ πο-
λιτικόν; καὶ ὅτι εἰς τὸ πολιτικὸν τῆτο παραχωρεῖ ἡ αὐ-
σέβεια; Αὐτὸς δὲν εἶναι ὁ Ἀνεξίθρησκος περὶ ὃ ὁ λό-
γος καὶ ἐκεῖνοι ὅπερ ἐπανῆσι τῆς παλαιᾶς Ῥωμᾶνους ἐκ
τῆς τῆς μέρας, δείχνεν ὅτι καὶ αὐτοὶ εὐκολα ἤθελαν
κλίνειν τὸ γόνυ Diis minorum Gentium.

§. Γ'.

Θελομεν ἔτι τὸν Ἀνεξίθρησκον ἐπιεικῇ καὶ πρᾶον,
ὅχι τυραννικὸν καὶ βίαιον· συμπαθῇ καὶ Φιλάνθρωπον,
ὅχι ὠμόν καὶ θηρώδη· ἀφορῶντα πρὸς οἰκοδομίαν καὶ πρὸς
ἰασιν, ὅχι πρὸς ἀνατροπὴν καὶ ἐξώλειαν· διορθωτικῶς

συνε-

συνετὸν, ὅχι ὀρηκτικὸν δικάσιμω. Ἀλλ' ὅπως τὸς ἡ ἀντίφασις; Ἀνεξιθρησκος, καὶ ὅχι Ἀνεξίκακος;

Ἡ Ἀνεξιθρησκεία διὰ τὸ εἶναι μία ἀρετὴ πρέπει νὰ πατῇ καὶ αὐτὴ εἰς τὸ μέσον, καὶ ἐπίσης νὰ ἀπέχη καὶ ἀπὸ τὰς δύο ἀκρότητας· τῆς ἐξ ἑκείνης καὶ ἀπὸ τῆς ὑπερβολῆς καὶ ἀπὸ τῆς ἐλλείψεως. Ὑπερβολὴ εἶναι ἡ ἀνωτέρω ρηθείσα ἀδιαφορία, ἐλλείψις εἶναι ἡ νῦν λεγομένη θρησιωδία. Ὑπερβολὴ ἀνεξιθρησκείας ἡ τῆς ζήλῃς ἐλλείψις. ἐλλείψις ἡ τῆς ζήλῃς ὑπερβολή. Ἡ θρησκεία ἀπὸ τὸ ἓν μέρος, ἡ ἀνοχή ἀπὸ τὸ ἄλλο, συνέρχονται ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ συνισῶσι τὸ ὄνομα καὶ τὸ πρᾶγμα. Ὁ ἀδιάφορος δὲν εἶναι ἀνεξιθρησκος, διατὶ δὲν ἔχει θρησκείαν, καὶ ὁ θρησιώδης δὲν εἶναι, διατὶ δὲν ἔχει ἀνοχήν· ἐκεῖνος δὲν μεριμνᾷ ἀν' σβυδῇ παντελῶς ἀπὸ τὸν κόσμον ἢ πίσις, ἢ ἀν' ἑταῖς ἐξαλλοιωθῇ ὥστε ὅπως νὰ μὴ γνωρίζεται, ἕως δὲν ἀναπαύεται, ἀν' δὲν ἰδῇ νὰ ἐξαλειφθῇ ἀπὸ τὸ πρῶτον τῆς γῆς, ἢ μὴ κατ' αὐτὸν πισεύουσα ἀνθρωπότης. Ἐκεῖνος δὲν ἔχει ζῆλον, ἕως ζῆλον ἔχει, πλὴν ἀδιάκριτον, καὶ ἔχει κατ' ἐπίγνωσιν. Ἐκεῖνος χωρὶς ζῆλον χιὼν κατὰκρυος, ἕως διὰ τὸν κεκαυτηριασμένον ζῆλον πῦρ καταναλίσκον· ζῆλος λήψεται λαὸν ἀπαίδευτον, καὶ νῦν πῦρ τῆς ὑπεναντίας ἔδεται. Ὁ ζῆλος μετὰ κρίσεως, ἡ κρίσις μετὰ ζήλῃς ὀρθῶς τὸ ἀγαθόν.

§. Δ'.

Θ' ὁλομεν λοιπὸν τὸν Ἀνεξιθρησκὸν ζήλωτιν ἐν ἐπί-
νώσει. Ἀλλ' εἰς τί ὑφίσταται αὐτὴ ἡ ἐπίγνωσις; καὶ εἰς
τί θεμελιῖται ἡ κατ' αὐτὴν κρίσις; Ὁ ζῆλος ὁ ὑπὲρ τῆς
πίσεως χρέος καὶ ἔργον καὶ ἀγώνισμα ὑποτίθεται νὰ ἔχη,
τὴν μεταχείρισιν μόνων ἐκείνων τῶν μέσων, τὰ ὁποῖα
πρὸς ὑπερασπισμὸν τῆς θρησκείας αὐτῇ ἡ πίσις συγχω-
ρεῖ, καὶ τὴν ἀποχὴν ἐκείνων, τὰ ὁποῖα αὐτῇ ἡ πίσις δὲν
ἐπιτρέπει. Καὶ τῆτο, ὅχι μόνον διατὶ ὁ δουλοπῆς καὶ πι-
σὸς χρεώσῃ νὰ πράττῃ συμφώνως κατὰ τὴν πίσιν αὐ-
τῇ,

τῇ, φυλάττων ὅσα αὐτὴ διαγορεύει, ἀπεχόμενος ἀπὸ ὅσα αὐτὴ ἀπαγορεύει· ἀλλὰ καὶ διατὶ τῷ ὄντι μόνῃ ἐκείνῃ τὰ ὄργανα καὶ τὰ μέσα εἶναι λυσιτελεῖ καὶ ἰσχυρὰ καὶ δραστήρια εἰς προασίαν τῆς πίσεως, ὅσα ἐξ ἀρχῆς τὴν ἐσύστησαν, καὶ τὴν ἀπλώσαν, ἢ τὴν ἐπερέωσαν εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Αὐτὰ δὲ ποῖα εἶναι;

Ἐγὼ ἐδῶ δὲν ὁμιλῶ περὶ τῆ ἀρχικῆ καὶ πηγαιῆς ἢ πρωταγίας τῆς πίσεως, ὅστις εἶναι ὁ ἀνωθεν φωτισμός, καὶ ἡ θεόθεν προχομένη εἰς τὸν ἄνθρωπον ἑλλαμψίς· δὲν ὁμιλῶ περὶ τῆς ὑπερφυῆς ἐκείνης πνεύσε κατ' ἣν τὸ Πνεῦμα ἐνθα θέλει πνεῖ· ἐδὲ περὶ τῆς δραστηρίαις χάριτος, ἣτις ἀπορρήτως ἐνστάζεται εἰς τὰς ψυχὰς τῶν πισυνόντων ἀπὸ τὸν τῆς πίσεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν· ἀλλ' ὁ λόγος με ἀφορᾷ τὰ αἰτία τὰ δευτέρα τὰ ὑπεργικὰ καὶ ἀνθρώπινα· ἀφορᾷ τὰ μέσα ἐκείνα τὰ ὅποια καὶ λόγῳ καὶ πράξει διέταξεν ὁ Σωτὴρ ἡμῶν εἰς τὰς αὐτῆς ἀκολύθεις, διὰ τὰς τελεσιουργήτων δι' αὐτῶν τὸ τῆς Θεοσεβείας μάθημα, καὶ τὰς ἀπλώσεν τὴν σωτήριον πίσιν εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα· Καὶ αὐτὰ εἶναι τὰ ἑξῆς. Τὸ κήρυγμα: πορευθέντες κηρύξατε κτ. Ἡ ἀκριβὴς ἢ καθαρὰ τῶν ἐνθέων δογμάτων διδασκαλία καὶ ἐκθεσις: μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη κτ. ἐπειδὴ ἀκλύθει εἰς τὴν διδασκαλίαν ἢ ἀκρόασιν, καὶ εἰς τὴν ἀκρόασιν διὰ τῆς ἀκῆς ἢ πίσεως: πῶς γὰρ πισυνουσιν ὃ ἐκ ἡέσαν; πῶς δ' ἀκέσθωσι χωρὶς κηρύσσοντος; Τὰ σημεῖα πολλάκις, καὶ αἱ δυνάμεις, καὶ αἱ ἰάσεις καὶ θεραπειαί, ὅταν ἡ θεία πρόνοια εὐκαιρὸν κρίνῃ τὰς ἐπιδαφιλάσεις εἰς τὰς κήρυκας τῆς Εὐαγγελίαις καὶ τὰ τοιαῦτα χαρίσματα: ἐν τῷ ὀνόματί μιν δαιμόνια ἐκβαλῆσι, γλώσσαις λαλήσῃσι καινῶς, ὅφεις ἄρῃσι κτ. Αἱ πρὸς θεὸν ἐκτενεῖς τῆς Ἐκκλησίας εὐχαί, καὶ αἱ ἐπίμονοι τῶν εὐσεβῶν δεήσεις καὶ ἱκεσίαι, ὑπὲρ τῆς σημεῖα τῶν περὶ τὴν πίσιν σαλευομένων, κατὰ τὸ παρὰδεγμα αὐτῆς τῆς Σωτήριος: ἐγὼ δὲ ἐδεήθην ἵνα μὴ ἐκλί-

ἐκλίπη ἡ πίσις σε. Ἡ ἰδία ἐτι ἀπὸ τῆ συμβάντος, ἀν-
 τύχη, πτώματος ἐπιστροφῇ, καὶ ἐλικρινῆς μετάνοια αὐ-
 τῇ τῇ διδάσκοντος: σὺ δὲ ἐπισρέψας σήριζον τῆς
 ἀδελφές σε· ἔδαν καὶ ὁ ἐν μετάνοια Δαυὶδ δεόμενος
 μετὰ τὴν πτώσιν: καὶ πνεύματι ἡγεμονικῶ σήρι-
 ζόμε· ὑπόχεται σεριχθεὶς ἡδὴ νὰ διδάξῃ καὶ αὐτὸς
 τῆς ἄλλης καὶ νὰ τῆς ἐπισρέψῃ: διδάξω ἀνόμους τὰς
 ὁδός σε, καὶ ἀσεβεῖς ἐπὶ σὲ ἐπισρέψουσιν. Πρὸς
 τέτοις ἡ Θεοφιλὴς ζωῇ, καὶ ἐνάρετος πολιτεία, ἥτις
 ἀξιόπιστον καθιστᾷ τὸν κηρύττοντα, ἐνισχύει τὸν κηρυτ-
 τόμενον τῆς πίσεως λόγον διὰ τῆ ἀγαθῆ παραδείγματος,
 καὶ τὸν δείχνει ἐνεργὸν καὶ καρποφόρον: ὅπως ἴδωσιν
 ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν Πατέρα
 ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς ἔρανοις· Ταυτὸν εἰπεῖν, ἡ πρᾶξις
 τῆς διδασκαλίας ἡ προδρομος: ποιεῖντε καὶ διδάσκειν·
 καὶ ὃν τρόπον ὁ διδάσκων δόκιμος παρίσταται τῷ Θεῷ,
 ἐργάτης ἀνεπαίχυντος, ὁρθοτομῶν τὸν λόγον
ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ. Ἡ ἀγρυπνος κατὰ πάντα
 προσοχή, καὶ ἐπίπνοος προθυμία, ἡ ὁποία μαρτυρεῖ εἰς
 τὸν ἀκροατὴν, ὅτι ὁ διδάσκων κινεῖται ἀνωθεν, καὶ ὄχι διὰ
 τέλη ἀνθρώπων: Σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσι, κακοπάθη-
 σον, ἔργον ποιήσον εὐαγγελισθῇ, τὴν διακονίαν-
 σε πληροφόρησον. Ἡ ἐπιμονὴ καὶ συνέχεια τῆς προ-
 τροπῆς καὶ διδασκαλίας πότε εἰς τὸ γλυκύτερον κλίνουσα,
 καὶ πότε, ὅταν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ, εἰς τὸ αὐστηρότερον:
 κήρυξον τὸν λόγον· ἐπίστηθι εὐκαίρως ἀκαίρως,
 ἔλεγξον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον, ἐν πάσῃ
 μακροθυμία καὶ διδαχῇ. Ἐπὶ δὲ πᾶσιν αἱ πειναὶ
 κατὰ τῶν ἀπειθῶν αἱ πνέυματικαί, ἡ ἀκοινωνησία, ὁ αἰ-
 φορισμός, ὁ ἐπὶ γῆς Ἐκκλησιαστικὸς δεσμός, εἰς τὸν ὁποῖ-
 ον ἀκολουθεῖ ὁ δεσμός ὁ θράνιος: ὅσα ἂν δῆσιτε ἐπὶ
 τῆς γῆς ἔσονται δεδεμένα ἐν τοῖς ἔρανοις.

Μὲ ταῦτα καὶ τοιαῦτα μέσα διατάχθησαν οἱ μαθηταὶ τῷ Κυρίῳ νὰ ἀπλώσεν τὴν εἰς αὐτὸν πίσιν· μὲ αὐτὰ τὴν ἐσύτησαν, καὶ μὲ αὐτὰ παρέδωκαν εἰς τὰς διὰδοχὰς αὐτῶν ἢ ἀκολούθους ἢ μιμητὰς, νὰ ἀγωνίζωνται ἕως τέλους νὰ τὴν ἀπλώσεν καὶ νὰ τὴν συστήσεν. Βέβαια εἰδὼ βία καὶ καταδυναστεία δὲν φαίνονται, διωγμοὶ καὶ καταναγκασμοὶ καὶ σωματικαὶ θλίψεις καὶ ἐπηρεαίαι δὲν ἐπιτρέπονται, ἄρματα δὲν κινῶνται, πῦρ ἢ σίδηρος δὲν προβάλλονται, αἱματὰ δὲν ἐκχέονται· καὶ ἂν ἐξεχύθησαν ποτὲ αἱματὰ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν εὐπρόσδεκτα τῷ Κυρίῳ, αὐτὰ ἦσαν τὰ αἱματὰ τῶν διδασκόντων τὴν Θεοσέβειαν, ὅχι τῶν διδασκομένων. Μὲ βιαίαις καὶ τυραννικῆς τρόποις ἠγωνίσθη νὰ πελάκις νὰ σπριχθῇ ἡ δεισιδαιμονία καὶ ἡ ἀσέβεια· αὐτὸ τὸ ἠξέυρομεν· ἀλλ' ὅχι ποτὲ ἡ ἀληθὴς εὐσέβεια, καὶ ἡ μόνη ὁρμὴ καὶ ἀμώμητος πρὸς τὸν Χριστὸν πίσις. Ἡ πίσις αὕτη εἶναι ὅλη θεία καὶ ἐράνιος, πῶς καταδέχεται πρὸς ἰδίαν αὐξήσιν τρόπους γιγαντικὰς καὶ βιαίαις; τῆτο εἶναι ἓνα τέλος ὑπερφυῆς καὶ πνευματικῆν, καὶ ἐπιζητεῖ τὰ μέσα ἀνάλογα.

Πρέσβεις ὅμως καὶ τῆτο, ὅτι τὰ βίαια καὶ δυναστικά μέσα ὑπὲρ τῆς πίσεως, ὅχι μόνον ἐλέγχονται ἀσυγχώρητα καὶ ἀθέμιτα, ὅχι μόνον γνωρίζονται ἀπρεπῆ καὶ ἀναιρέμωτα, ἀλλ' ἐτι εἶναι καὶ ἀλυσιτελῆ καὶ ἀσύμφορα. Ὅποιος μὲ τὸν ἀναγκασμὸν ἐλπίζει νὰ σύρῃ τὰς ἄλλας εἰς τὴν ἰδίαν θρησκείαν, δείχνει φανερά πῶς ἡ δὲν ἐννοεῖ τί θέλει νὰ εἰπῇ πίσις, ἡ δὲ καταλαμβάνει τί πράγμα εἶναι τῷ ἀνθρώπῳ ἡ θέλησις. Ἡ πίσις ἡ περὶ τὰ θεῖα εἶναι μία θέλησις ὅπῃ ὑποτάσσεται ἀσμένως εἰς πᾶσαν διδασκαλίαν Θεοσδότου· Fides in credentium voluntate consistit. λέγει ὁ Ἱερ. Αὐγ. ἐν τῷ περὶ προορισμῶ τῶν Ἀγίων. Κεφ. Ε'. ἡ πίσις εἰς τὴν τῶν πισευόντων ὑφίσταται θέλησιν. Ἡ θέλησις εἶναι μία δύναμις ὅπῃ κλίνει ἐλευθέρως, ὅταν ὁ νῦν εὐλογον κρίνῃ τὴν συγκατάθεσιν. Ἡ πίσις εἶναι αὐτοθέλητος, ἡ θέλησις εἶναι αὐτοδέσποτος καὶ ἀπαραβίαστος· λοιπὸν ἡ βία ἀναιρεῖ μὲ τὴν

τιῷ ἑλευθερίαν καὶ τιῷ θέλησιν, καὶ συναναιρεῖ μὲ τιῷ
 θέλησιν καὶ τιῷ πίσιν. Ἡ βία ἤμπορεῖ νὰ κάμῃ νὰ κα-
 τανύσῃ ἢ κεφαλὴν, εἰς ἐκεῖνο εἰς τὸ ὁποῖον ἀνανδύει ὄντως
 ἤμπορεῖ νὰ κάμῃ νὰ ὁμολογήσῃ τὸ σῶμα, ἐκεῖνο ὅπῃ ἀρ-
 νεῖται τὸ φρόνημα· ἤμπορεῖ νὰ κάμῃ νὰ προσφέρῃ ἢ γλῶσ-
 σα, ἐκεῖνο ὅπῃ δὲν ὑποφέρει ἢ καρδίαν· μὰ δὲν ἤμπορεῖ
 ποτὲ νὰ γεννήσῃ ἕνα καρπὸν γνησίας καὶ εὐλκρινῆς πί-
 σεως. Ἡ σωτηριώδης ὁμολογία πρὶν προκύψῃ μὲ τὸν λό-
 γον εἰς τὰ χεῖλη, πρέπει νὰ ἐξωδῇ μὲ τιῷ πίσιν εἰς
 τὴν καρδίαν· καρδίαν μὲν πιεσύεται εἰς δικαιοσύ-
 νην, σῶματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. Ἐπίστευ-
 σεν; ἡδῶς ὁμολογεῖ· ἀλλὰ ὁμολογεῖ βιασθεῖς· ἄρα ἐπί-
 σθαισεν; Ἡ βία ἤμπορεῖ νὰ κάμῃ ἕνα ὑποκριτῶν, ὅχι
 ἕνα πισόν· ἕνα χριζεμπαικτῶν, ὅχι ἕνα φιλόχριστον.

§. Ε΄.

Τέτων ἔτω κειμένων, πρὸς τὸν ἢ δι' ὅλα ἀπίστον, ἢ ἐν μέ-
 ρει διεφθαρμένον κατὰ τιῷ πίσιν, ἐπειδὴ καὶ ἀνοίκειος καὶ
 ἀσυντελής τῶν βιαίων τρόπων καὶ μέσων ἢ χρῆσις, πρέ-
 πει ὁ Ἀνεξιθρησκὸς νὰ μεταχειρίζεται τὴν μέθοδον
 ἑνὸς ἐμπείρου καὶ ἐπισήμονος ἰατροῦ. Καὶ ἐδῶ τὸ τέλος
 τὸ σκοπιμώτατον ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ τῇ νοσῆντος ἢ ἰα-
 σις. Πρὸς ἴασιν χρειάζονται τὰ πρόσφορα ἰατρικά· καὶ
 τὸ πρῶτον λοιπὸν ἔργον τῆς Ἀνεξιθρησκείας εἶναι, ἡ
 ἐκλογὴ καὶ ἡ μεταχείρησις τῶν ἰατρικῶν τῶν προσφυσέ-
 ρων. Ἄν ἔχεν τόπον τὰ ἥπια καὶ ἀνώδυνα, τὰ ὁποῖα
 ἤμπορεν νὰ θεραπεύσεν χωρὶς νὰ λυπήσεν, ἡ θεραπεία
 εἶναι δοκιμωτέρα· ὅταν αὐτὰ δὲν ἀρκέσῃ, (κατὰ τιῷ τῇ
 Σαμαρείτῃ-μέθοδον τῇ ἐπιχεαῖν εἰς τὸν ἀδενῆτη πρῶτον
 τὸ ἔλαιον ἔπειτα τὸν οἶνον) ἀντικαθίστανται τὰ εὐπτι-
 κά καὶ πληκτικά καὶ δριμύα, καὶ τὸ πῦρ ἀν' ἀέρος, καὶ
 ὁ σίδηρος· ἀλλὰ σίδηρος ὅπῃ νύττει χωρὶς νὰ σφάξῃ, ἀλ-
 λά πῦρ ὅπῃ καίει χωρὶς νὰ κατακαύσῃ· ἐπειδὴ ὁ τῆς ἰα-
 τρικῆς ὅρος πάντοτε πρέπει νὰ σώζεται; ἢ ὠφελέειν,
 ἢ μὴ βλάπτειν.

Ἀνί-

Ἀνίστασ' ὁμως ὁ ἀδενῶν ἀδενεῖ ἀνιάτα· ἂν εἶναι ἀ-
νωφελὴς πρὸς αὐτὸν ἐπίσης καὶ ἡ λιπαρότης τῆς ἐλαίας, καὶ
τῆς οἴνης ἡ αὐστηρία· ἂν ἔτε τὰ ἥπια, ἔτε τὰ δριμύτα δὲν
εἶναι ἱκανὰ νὰ ἐξαλείψῃν τὸ πάθος· καὶ κατὰ τὸ Γρα-
φικόν· ἰατρεύσαμεν τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ ἐκ ἰατρῆς
δεύτερον ἔργον εἶναι λογιάζω εἰς τὸν ἰατρονίμας, τὸ νὰ
ἀφήσῃ ὡς ἀπεγνωσμένον τὸν κάμνοντα, χωρὶς ὁμως νὰ
ἀφήσῃ νὰ τὸν λυπῇται, φιλανθρωποῦμενος καὶ οἰκτεί-
ρων τὴν ἀνιάστον καταύξασιν τῆς ἐλπίδος ἐκείνου μὲ εὐσπλαγ-
χνίαν καὶ μὲ συμπάθειαν.

Ἄλλ' εἶναι ἐπὶ τέτοις καὶ τρίτον ἰατρικὸν ἔργον ἀπα-
ραίτητον, τὸ νὰ ἔχῃ πρόνοιαν καὶ τῆς σωτηρίας τῶν ἄλ-
λων· ὅθεν βλέπωμεν τὸ κακὸν διαδόσιμον, ἢ αὐτὸς, ἂν
ἔχῃ ἐξουσίαν νὰ ἐπιτάξῃ, ἢ πρὸς τὴν ἐξουσίαν ἔχοντας
νὰ παραγγεῖλῃ τὸ νὰ ἀπομακρύνῃν τὸν ἀδενῆ ἀπὸ τῆς
ὑγιαίνοντος, διὰ νὰ μὴ προσανακονῶσθῃ τὸ μῖασμα, καὶ
αὐξήσῃ τὸ κακὸν εἰς τὴν πολλὰς μὲ τὴν μετάδοσιν.

Ἰδὲ τῆς Ἀνοχῆς οἱ κανόνες καὶ εἰς τὰ ἀδενήμα-
τα τῆς θρησκείας. Ἰατρικὰ πρὸς τὸν ἀδενῆντα τῇ πι-
σει ἡμερᾶ καὶ ἀνώδυνα, ἢ ἀπαθείας καὶ εἰρηνικῆ τῆς ἐκεί-
νης κακοδοξίας ἔνθεσις, ὁ ἀπλὴς καὶ ἀκέραιος λόγος τῆς
τῶν Γραφῶν καὶ τῶν Πατέρων διδασκαλίας, ἡ μετὰ ἀγάπης
παραίνεσις, ἡ μετὰ πραότητος συμβολή, ἡ μετὰ ἐλέους
ὑποθήκη, τὰ ἀπὸ καρδίας ἐκχεόμενα ὑπὲρ αὐτῆς δάκρυα.
Ἰατρικὰ συφώτερα καὶ αὐστηρότερα, ὁ πεπαρῆρησιασμέ-
νος ζήλος, ὁ ἀνυπόκριτος καὶ ἀπερικάλυπτος ἔλεγχος,
ἡ ἐμβριθὴς ἐπίπληξις, ἡ μετὰ δεινοπαθείας ἐπιτίμησις,
ἡ μετὰ διαμαρτυρήσεως ἀπειλή, καὶ ἡ τῶν Ἐκκλησιασι-
κῶν κανόνων καὶ ποιῶν παραύξαισις. Ἀκολούθως, ὅταν
εἴδῃ ἐκείνα δὲν ὠφελῶσιν, εἴδῃ ταῦτα δὲν ἐνεργῶν, ὑπόλοι-
πον μένει ἡ ἐγκατάλειψις τῆς σκληροτραχίλης, καὶ ἡ ἀ-
πόγνωσις· καὶ τελευταῖον ἢ ἀπ' αὐτῆς ἀποτροπὴ καὶ ἀ-
ποχώρησις ὡς ἀπὸ μίαντος καὶ βεβήλου, καὶ ἡ ἀποκοπή ἀπὸ
τῆς Ἐκκλησίας σώματος, ὡς μέλους ἤδη νεκρωμένου
καὶ

καὶ σεσηπότος, διὰ τὰ μὴ φθάρη τὰ μεταδώσῃ τῆς λύ-
μης καὶ τῆς παραφθορᾶς καὶ εἰς τὰ λοιπὰ μέλη τὰ
ὕγιαίνοντα. Τέτο οὖτως τὸ ἔχαστον, (τὸ ὅποιον πάντοτε
εἶναι ἀνάγκη τὰ δέχεται ἐνωμένον, ὡς ἔπομεν, μὲ τὰ
σπλάγχνα μιᾶς φιλανθρώπου καὶ συμπαθῆς διαθέσεως
(ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ.) ἄλλως πρέπει νὰ γίνεταί ἀπὸ
τὸν ἐν μέρει, καὶ ἰδιοπραγῶντα Χριστιανόν· ἄλλως ἀπὸ
τὸν ἐν ἀξιώματι Ἐκκλησιαστικῷ τεταγμένον· ἄλλως ἀπὸ
τὸν περιβεβλημένον τὸ πολιτικὸν κράτος καὶ ἡγεμονίον-
τα· ἐπειδὴ καὶ εἰς τὰς τρεῖς ταύτας καταστάσεις, μὲ
διαφορὰν ὅμως, ἡμπορεῖ νὰ θεωρήσῃ τινὰς τὸν Ἀνεξι-
θητον. Ὅθεν ἡμεῖς ἀκόλουθον κρίνομεν εἰς τὴν προ-
κειμένῳ σκέψιν, νὰ διαλάβωμεν ἐν μέρει, πῶς πρέπει
νὰ γυμνάσῃ τὴν πρὸς τὰς ἐτερόφροντας ἀνοχλῶ ἅπας
ἰδιάζων Χριστιανός· πῶς ἡ Ἐκκλησία· πῶς τὸ βασιλεῖον
κράτος καὶ ἡ πολιτικὴ δύναμις.

§. 5.

Ἐκαστος τῶν πιστῶν κατ' ἑαυτὸν ἐν μέρει θεωρούμενος,
πρέπει νὰ εἶναι πρὸς τὰς ἐτερόφροντας καὶ ζηλωτῆς, καὶ
προσεκτικός· πλὴν καὶ τὸ ἐν καὶ τὸ ἄλλο μετὰ εὐλο-
γισίας καὶ συνέσεως, μετὰ ἐπιεικείας καὶ μετριότητος.

Πρῶτον ἔσω ζηλωτῆς, ἀλλὰ μὴ ζητητῆς ἐρισι-
κὸς καὶ φιλόνομος. Ζηλωτῆς· ἂν ἀκρόσῃ τὴν κακο-
φροσύνῃ ἀποστράφηθι, δεινοπάθῃσον, λυπήθῃτι, ἔμ-
φραζον καὶ μὲ τὰς δύο χεῖρας ἀμφοτέρω τὰ ὅσα, καὶ
εἰπὲ τὸ τῷ Ἀποστολικῷ Ἀνδρὶ Πολυκάρπῳ: Ὁ Θεέ μου!
εἰς τίνα με καιρὸν διατήρησας! Ἄν ἐρωτηθῇς περὶ
τῷ ἰδίῳ φρονήματος τῷ ὀσεβῆς καὶ ἀληθινῷ, ὁμολόγη-
σον εὐπαρρησιάζως: ἔτω φρονῶ, καὶ ἔτω πισεύω.
Ἄν ἀπαιτηθῇς λόγον, λόγον τὸν ὅποιον ἡξήσεις ἀπό-
δος· μετὰ πραότητος: ἔτοιμοι δὲ αἰεὶ πρὸς ἀπολογία,ν
παντὶ τῷ αἰτῶντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν

ΕΛΠΙΔΟΣ, ΜΕΤΑ ΠΡΑΚΤΟΤΗΤΟΣ ἢ ΦΟΒΟΣ. Α. 1. 15.
Ἄν εἴσαι πάντα ἀπαίδευτος, καὶ δὲ ἤξούρεις νὰ ἀπολο-
γηθῇς, ἀπέστειλαν τὸν ἀντιλέγοντα πρὸς ἐκείνης ὅπῃ δύ-
νανται νὰ τὸν πληροφορήσῃν: ὁ ΠΕΛΩΔΩΝ (εἰπὲ αὐτῷ)
δεῖξον σεαυτὸν τοῖς ἱερεῦσι· καὶ μὴδὲ οὐ παρὰ τῶν
εἰδότεων ἀμελήσῃς ἐρωτῶν νὰ λάβῃς φωτισμὸν καὶ πλη-
ροφορίαν. Μὴ γίνῃ ὅμως αὐτὸς ζητιτῆς ἐχληρόστα
καὶ ἀκαίρος, εἰς τρόπον ὅτι νὰ τρέχῃς ὀπίσω τῶν ἑτερο-
δοξέντων, καὶ νὰ προσκαλῇς τῆτον κακῆϊνον εἰς δογμα-
τικὰς διαλέξεις καὶ συζητήσεις, ὡπὸ τὰς ὁποίας ἐξερε-
θισμοὶ γεννῶνται, καὶ φιλονεικία, καὶ ἔρεις καὶ μάχαι καὶ
διαπληκτισμοὶ, καὶ ἔδεν ὄφελος. Τὰς δὲ μωρὰς καὶ
ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτῶ, εἰδὼς ὅτι γεννώ-
σι μάχας. (Β'. πρὸς Τιμόθ. Κεφ. Β'. 23.)

Δεύτερον ἔσω ζήλωτης, ἀλλὰ μὴ πικρὸς, καὶ τα-
ραχώδης, καὶ ἐμπαθὴς ἐλεγκτῆς, ἂν τύχη τις μετὰ
τῷ ἑτεροφρονούντος διάλεξις. Καθολικὰ εἰς πάσας τὰς
λογικὰς συνθέσεις, συμφέρει νὰ μεταχειρίζεται ὁ διαλε-
γόμενος τὸ ἥσυχον τῆς ψυχῆς, καὶ εἰρηνῶον, καὶ κατα-
σηματικόν, δι' ὃ καὶ αὐτὸς ὁ λέγων ἐν ἀταραξίᾳ διαθέ-
σῃ, καὶ ἐν ἀκύμονι λογισμῷ, ἐπιτηδείότερα καὶ ἀκριβέτε-
ρα ἢ μπορεῖ νὰ παραστήσῃ τὸ νόημά τε, καὶ ἐκείνος ὁ ἀκέων,
ἐν ἀκαταπλήκτῳ φρενὶ καὶ ἀπαροξύντῳ καρδίᾳ καὶ γνώ-
μῃ, δύναται νὰ ἀκέσῃ τὸν προσφερόμενον λόγον, καὶ νὰ
τὸν δεχθῇ ἑξαιρέτως ὅμως τὸ πρᾶον καὶ ἀόρητον ἀπαι-
τεῖται εἰς τὰς λογοτριβὰς τὰς περὶ τῆς πίστεως. Ἡ πε-
ρὶ τῶν θείων διαλέξεις καὶ ὁμιλία πρέπει νὰ γίνεται
θεῖως· Ἀπαθὴς ὁ Θεός· διὸ καὶ τὰς περὶ αὐτῶ-
τι διαλεγόμενης, ἐκτὸς πάθος χρὴ διαλέγεσθαι·
ἔγραφε ποτὲ Χρικοφόρος ὁ Ἐμπορεσκωμήτης πρὸς Νικό-
λαον τὸν Παπαδόπελον, ἀποκρινόμενος μετὰ Εὐαγγελι-
κῆς ἐπιεικείας, εἰς τὰς ἐμπαθεῖς καὶ τραχείας τὰς ἀν-
τιρρήσεις· (ἐν Προοιμ. τῷ περὶ τῆς Ἐκπορεύσεως Ἐγγχει-
ρίδι

ἴδ). Ὁ ἀγὼν ὁ περὶ τῆς πίστεως ἔστιν ἓνα ἀγὼν πνευ-
ματικὸς, καὶ πρέπει νὰ βασιλεύῃ ἐν αὐτῷ ἡ πνεύμα
πραότητος καὶ ἀνεξικακίας, ὅχι ἓνα πνεῦμα πολεμικῆς
μῆτις καὶ μάχης. Δεῖλον Κυρίῳ εἶναι μάχεσθαι·
ἢ ἵπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδακτικόν, ἀνε-
κακόν, ἐν πραότητι παιδεύοντα τὰς ἀντιδια-
θεμένους. (Β'. πρὸς Τιμόθ. κεφ. Β'. 23). Ὅταν μὲ
ῥηματικῶς εἰρηρικῶς διάθεσιν προσατῶν ὁ ὁσεβὴς τὸ
ῥημα, ἔχει συνεργὸν καὶ τὴν θεϊαν ἐλπίδα· ἐγὼ
ἀρ δώσω ὑμῖν πνεῦμα καὶ σοφίαν, ἥ ἐ δυνήσου-
μαι ἀντειπεῖν ἐδὲ ἀντισηῖναι πάντες οἱ ἀντικείμε-
νοι ὑμῖν. Ἀλλ' ὅταν φουσᾷ ἓνα πνεῦμα σφοδρῶς καὶ
βίαιον ἀνθρωπίνης ὁρμῆς, ὅταν ἐκκαίεται ἓνα πῦρ ἐμπα-
ρὸς καὶ ἀκατάσχετον γῆιν ἐξήλθῃ καὶ ἐριθείας, δὲν εἶναι
ἡ ἐλπίς τινος τινὸς ἀνωθεν συνδρομῆς καὶ τινὸς τῷ Κυρίῳ
πιστάτου. Ἴδὲ πνεῦμα μέγα κραταίον διαλύον
καὶ συντρίβον πέτρας, ἐκ ἐν τῷ πνεύματι
Κύριος. Καὶ μετὰ τὸ πνεῦμα συσσεισμὸς, ἐκ ἐν
τῷ συσσεισμῷ Κύριος. Καὶ μετὰ τὸν συσσεισ-
μὸν πῦρ, ἐκ ἐν τῷ πυρὶ Κύριος. Ἀλλὰ τελευταῖον
ταῦτα ταῦτα τὰ ὁρμητικὰ καὶ σφοδρὰ καὶ βίαια ἔπαυ-
σαν, καὶ μετὰ τὸ πῦρ Φωνὴ αὔρας λεπτῆς. Ἐ-
μεῖ Κύριος. (Βασιλ. Γ. κεφ. ΙΘ'. 11. 12.).

Τρίτον ἔσω ὁ πιστὸς ζηλωτὴς, ἀλλὰ μὴ λοιδόρος
τῆς ἁλλοτριᾶς θεσκειᾶς καὶ δόξης, μηδὲ ὑβριστικὸς· ἐπει-
δὴ τί κέρδος τὸ νὰ ἐξυβρίζῃ τις ἀλόγως, καὶ νὰ κατα-
βλασφημῇ ἀσελγῶς τὰ τῶν ἑτεροδόξων φρονήματα; Εἰς
ταῖς Ἐπιστολαῖς ταῖς ἀποδιδομένας τῷ Θεωπεσίῳ Διονυσίῳ
τῷ Ἀρεοπαγίτῃ, φαίνεται νὰ ἀποδοκιμάζῃ παλαιὰ ὁ Πα-
τὴρ τὰς τριαύτας ὑβρεῖς τῶν ἁλλοτριῶν θεσκολυμάτων,
γράφων πρὸς τὴν ζηλωτικὴν ἀδιάκριτον καὶ ὑβριστικὴν ἱερέα
ὀνόματι Σωπατρον, ὅστις ἐνόμιζεν ὅτι μὲ τὰς ὑβρεῖς καὶ
λοιδωρίας ὅπως κατὰ τῶν ἑτεροπίστων κατέχευε, κάποιον τι

γενναίον ἐκαταφύσανεν. Ἀναιρέει τοῖνυν τὴν Ἄνδρος τὴν ἐς-
Φαλμείην ὑπέστηψεν· Μὴ τῷτο οἷς νίκην ἱερὲ Σώ-
πατρε, τὸ εἰς θρησκείαν ἢ δόξαν ὑβρίσαι μὴ ἀλα-
θῆν Φαινομένην· ἔδὲ γάρ, ἔδ' εἰ κεκριμένως αὐ-
τὴν ἐξελέγξεις· ἤδη τὰ Σωπάτρε καλά. (Ἐπισ.
5.). Καὶ τὸν συμβεβῶσι νὰ ἀπέχη μὲν ἀπὸ τοῦ νὰ κι-
νῇ γλώσσαν ὑβρίσειαν κατὰ τῶν ἄλλων, καὶ νὰ δοξαρι-
σῇται μόνον εἰς τὸ νὰ ὑπερασπίζεσθαι τὴν ἀλήθειαν. „Οὐ-
„ τω δὲ ποιήσεις ἐμοὶ παιδόμενος· ἀφ᾽ ἧς μὲν τῷ κατ'
„ ἐτέρων λέγειν, ὑπὲρ ἀληθείας δὲ ἔτως ἔρεῖς, ὡς πάν-
„ τη εἶναι ἀνεξέλεγκτα τὰ λεγόμενα. (Αὐτ. αὐτ.). Ὁ
αὐτὸς ἀποκρινόμενος Πολυκάρπῳ τῷ Ἱεράρχῃ (Ἐπισ. Ζ.)
καὶ ἀπολογούμενος πρὸς τὰς ὑβρεῖς καὶ λοιδορίας τῷ Σο-
φιστῇ Ἀπολλοφάνει, τῷ λοιδορῶντι αὐτῷ, καὶ πατρα-
„ λοιῶν ἀποκαλῶντος, ὡς τοῖς Ἑλλήνων ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα
„ εἶχ' ὁσίας χρώμενον, ἀποσεῖε ἐπ' αὐτῷ τὴν διαβολὴν,
καὶ παραστίνει, ὅτι ποτὲ δὴ ἠθέλησε νὰ εἴσῃ διαλέξεις
καὶ λογομαχίας, ἔτε πρὸς ἄλλους, ἔτε πρὸς Ἑλληνας.
„ Ἐγὼ μὲν ἐκ οἶδα πρὸς Ἑλληνας, ἢ πρὸς ἑτέρας εἰπών·
καὶ ἀποδίδει αὐτίαν δολογωτάτῳ ταύτῳ, ὅτι χωρὶς ὁ
πιστὸς νὰ καταφέρεται κατὰ τῆς δόξης τῶν ἄλλων, ἱκα-
νὸν εἶναι νὰ γνωρίζῃ αὐτὸς, καὶ νὰ ὁμολογῇ ὡς πρέπει,
καὶ νὰ διασαφῇ τὴν ἀλήθειαν· διατὶ τῆς ἀληθείας Φω-
τὸς δίκῳ ἀνατειλάσης, τὸ σκότος τῷ ψεύδει κατ' ἐαυ-
τὸ ἀναιρεῖται καὶ φυγαδίζεται. „ Ἀρκεῖν οἰόμενος ἀγα-
„ θοῖς Ἀνδράσιν εἰς τὸ ἀληθὲς αὐτὸ ἐφ' ἑαυτῇ δυνήσονται
„ καὶ γινῶναι καὶ εἰπεῖν, ἢ ὅπως ἔχει. Τότε γὰρ ὁ, τί-
„ ποτε ἐστὶ κατὰ νόμον ἀληθείας ὁρῶς ἀποδεικνυμένη, ἢ
„ ἀκραιφνὲς ἐσηκός, πᾶν τὸ ἑτέρως ἔχον, καὶ τὴν ἀλή-
„ θειαν προσποιόμενον, ἀπελεγχθήσεται καὶ ἕτερον ὃν τῷ
„ ὄντως ὄντος, καὶ ἀνόμοιον, καὶ δοκῶν ἐκεῖνο μᾶλλον, ἢ
„ ὄν. Ἐπειτα καθαρώτερον τὴν αἰτίαν ταύτῳ διασα-
φήσας, πάλιν ἐπιφέρει τὸ ἐν ἀρχῇ εἰρημένον· „ τῷτο μὲν
„ ἔν ὡς οἶμαι καλῶς ἐγνωκὼς ἐκ ἐπιστάσεως πρὸς Ἑλληνας ἢ
„ πρὸς ἑτέρας εἰπεῖν· ἀλλ' ἱκανόν μοι καὶ τῷτο Θεός
„ δοίη

δοίη περὶ ἀληθείας εἰδέναι πρῶτον, ἔπειτα εἰδὸτα ὡς
 καὶ χρὴ λέγειν.

Πλὴν εἰς ταῦτα ἴσως ἀπορήσεις· καὶ δὲν εἶναι λοι-
 πὸν ἀξιέπαινα καὶ ἀποδεκτὰ τὰ ἀντιγρήνικα Συγγράμ-
 ματα τούτων Πατέρων, τὰ ὅποια ἔτοι συνέγραψαν κα-
 τὰ τῶν ἑτεροδόξων; καὶ δὲν χρεώσῃ ὁ πιστὸς νὰ ἀνασκηδιά-
 ζῃ, καὶ νὰ ἀπελέγχῃ τὰς τῶν Αἰρετικῶν Φλυαρίας, καὶ
 νὰ καταπολεμῇ θρασυνομένῳ τὴν τέτων ἀσέβειαν; Ὁ-
 χι; (ἀπαντᾷ ὁ Παχυμέρης ἐν ταῖς Παραφράσεσιν).
 „Οὐ τῆτο φησὶν ὁ Πατὴρ τὸ μὴ ἐλέγχειν καὶ ἀνατρέπειν
 „τὰς τῶν ἀσεβῶν δόξας· ἀλλ' ὅτι δὲν συμφέρει τὸ τοῦ-
 „το νὰ γίνεταί κατὰ προηγμένον λόγον· ἔτε εἶναι πρέ-
 „πον, μηδεμιᾶς ἀνάγκης καλῆσης, καὶ μηδεμιᾶς ὠφελείας
 „ἐλπιζομένης, νὰ πηδᾷ ὁ πιστὸς μὲ ὀρμῇ καὶ μὲ προπέτειαν
 „ἄλογον εἰς τὰς τοιαύτας λογομαχίας. Εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς
 „πίσεως ἀγῶνα πρέπει νὰ καταβαίῃ ὁ εὐσεβὴς μόνον ὅταν
 „ἡ χρεία τὸ καλῇ, καὶ καταβάς πρέπει νὰ ἀγωνίζεται
 „χωρὶς λαιδορίας καὶ ὕβρεις „ὅχι κατὰ προηγμένον
 „λόγον εἰς τῆτο ἐναγχεῖσθαι, τὸ κατ' ἑτέρων λέγειν,
 „ἀλλὰ τότε λέγειν ὅτε τυχὸν χρεία τοῖς ἄλλοις ὠφελείας,
 „ὅτε κατιχύει τὸ ψεῦδος, ὅτε σαλεύονται οἱ πιστοί· καὶ
 „τότε πάλιν προηγμένως χρεώσῃ νὰ ἐκδέσῃ τιῷ ἀλή-
 „θειαν, ἐπομένως δὲ, καὶ κατὰ δεύτερον λόγον νὰ κατα-
 „σιγάσῃ τὸ ψεῦδος „τότε γὰρ προηγμένως μὲν τὸν τῆς
 „ἀληθείας ἐκτίθεσθαι χρὴ λόγον, καὶ ἠκριβωμένως· με-
 „τ' ἔπειτα δὲ καὶ ἀντιγρήσει κατὰ τῆς τῶν ἀσεβῶν ἐπα-
 „ναστάσεως χρῆσθαι. Καὶ, τὸ κηφάλαιον, εἰς τὰς ται-
 „αύτας ἀντιλογίας πρέπει νὰ ἔχῃ σκοπὸν ὁ ἀγωνιζόμενος,
 „ὅχι νὰ ἐλέγξῃ καὶ νὰ ὀνειδίσῃ, ἀλλὰ νὰ διδάξῃ καὶ νὰ
 „φωτίσῃ· ὅχι νὰ κερδήσῃ τιῷ γνώμῳ τε, ἀλλὰ νὰ κερ-
 „δήσῃ τὸν ἀδελφόν τε „Μὴ νικίῳ ζητῶντα, ἀλλ' ἀδελφῶν
 „διόρθωσιν. Καὶ ἔτω μὲν ἔσω ἡμῖν ὁ πιστὸς Α'. Ζηλωτής,
 „ἀλλ' ὅχι ἐριστικὸς καὶ φιλονεικὸς ζητητής· Β'. ἀλλ'
 „ὅχι πικρὸς καὶ τραχὺς ἐλεγκτής· Γ'. ἀλλ' ὅχι θρα-
 „σύστροφος καὶ λαιδορὸς ὕβρισις πρὸς τὰς ἑτερόφρονας.

Ἡ. εἰς ὃν πρὸς τὰς αὐτὰς καὶ προσεκτικός, τὸ ὅποιον ἦτον τῶν σημειωθέντων ἀνωτέρω τὸ ἕτερον. Προσεκτικός δὲ τίνι τρόπῳ θέλει εἶναι; φυλαττόμενος ὅσον δύναται τὸ ἐκείνων δηλητήριοι φάρμακον, καὶ φεύγων τὰς μετ' αὐτῶν συνδιατριβὰς καὶ συνομιλίας, ὅταν γνωρίζῃ ὅτι τὸν ἐπιβαλοῦντα ὡς ὄφεις τὰς πτέρνας, καὶ ζητὲν δολίως νὰ ταρᾷ τὰ ἐαυτῷ διαβήματα. Εἰς τίῳ προσοχίῳ ὅμως ταύτῃ ἀναγκαῖα εἶναι ἄλλη μία προσοχή συνετὴ, κεκριμένη, καὶ χριστιανῶς πρέπουσα· καὶ αὕτη ὑφίσταται εἰς τὸ νὰ διακρίνῃ ἂν ὁ ἑτεροφρονῶν εἶναι οἰκτίος, ἢ ἀλλότριος; εἶναι ἡμέτερος, ἢ τῶν ὑπεναντίων; ἐπεὶ δὲ ἔχει διαφορὰν τῆτο, ἢ ἐκεῖνο, καὶ μὲ διάφορον τρόπον πρὸς ἐκεῖνον ἢ τῆτον πρέπει ὁ ζηλωτὴς τῆς εὐσεβείας νὰ φέρεται.

Ὁ τίῳ κακοδοξίαν νοσῶν εἵηταις τῶν ἐκ τῆς αὐλῆς τῆς ἡμετέρας ἐπαγγελλομένων καὶ ὑποκρινομένων; εἵηταις ἐκ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, καὶ διασπαράττει ὅμως τίῳ μητέρα τίῳ Ἐκκλησίαν ὅπῃ τὸν ἐγέννησεν, ἀδελτῶν ἀναιχύντως τὰ ἱερά αὐτῆς δόγματα καὶ ἐντάλματα; καὶ μυκτηρίζει μὲν τίῳ ἐν μέρει γινομένῳ αὐτῷ ὑπὸ τῶν συναδελφῶν παραινέσιν καὶ συμβαλλῷ; καταφρονεῖ δὲ καὶ τίῳ τῶν κανόνων ἐπιτίμησιν καὶ δίκῳ; ὡς ἂν δὲ λογίζεται καὶ τίῳ Ἐκκλησιαστικῷ ψῆφον τῆς ἀκοινωνησίας; περὶ ἔρχεται δὲ εἰς λύμῳ καὶ διαστροφῳ καὶ ἐξαπάτῳ τῶν ὑγιαίνοντων τέκνων τῆς πίστεως; Τὸν τοιούτον ἀφ' ἧ τοιούτῳ ἔξέσραπται, καὶ ἀνιάτως ἔως ἀμαρτάνει ὧν αὐτοκατάκριτος, ὅχι μόνον κατὰ τὴν ἔσῳ καὶ πνευματικῷ συνάφειαν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τίῳ ἔξῳ καὶ βιωτικῷ κοινωνίᾳ, ὅσον εἶναι δυνατόν, τὸν ἀποστροφόμεθα· καὶ τῆτο διὰ δύο αἰτίας· πρῶτον διὰ νὰ μὴ δίδωμεν εἰς αὐτὸν ὀφελὴν μὲ τίῳ ἀδιάφορον καὶ ἀπαραφύλακτον συναναστροφῳ νὰ διαστέφῃ τὰς ψυχὰς τῶν ἀπλησέων, καὶ νὰ διαδίδῃ τίῳ κακῷ ζύμῳ εἰς τὸ λοιπὸν εἰδικρινὲς φάρμακα· καὶ δεύτερον διὰ νὰ τὸν κολάσωμεν τρόπον τινα, καὶ τοῦ τὸν σωσεῖλαμεν μὲ τίῳ τοιαύτῳ ἀποστροφῳ,

ἡτίς

ἥτις ἐνδέχεται μὲν νὰ γένη ἐπιτροφῆς ἀφορμὴ καὶ ἀνα-
νήψεως· γίνεται δὲ πάντως (ἂν ἐκείνο δὲν ἀπολεθῇσῃ)
μία ποινὴ πρὸς αὐτὸν τῆς ἀποστασίας δικαίας καὶ πρέπουσας.

Ἔχομεν περὶ τῆς σαφῆς τῆς Δεσποτικῆς παραγ-
γελίαν. «Εἰ ἡ χεῖρ σου, ἢ ὁ πῆξ σου σκανδαλίζει σε, ἐκκο-
κοψον αὐτά, καὶ βάλε ἀπὸ σὲ. Ματθ. ΙΗ'. 8. καὶ
εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτόν, καὶ βά-
λε ἀπὸ σὲ. Αὐτ. 9. Ἐὰν καὶ σὲ, καὶ πολλῶν ἄλλων
μετὰ σὲ, καὶ τελευταῖον καὶ τῆς Ἐκκλησίας ὁ ἀδελ-
φός σου παρακῆσῃ, ἕως οὗ ὥστε ὁ εἰδικὸς καὶ ὁ τελώ-
της Αὐτ. 17. Ἔχομεν τῆς Ἀποστολικῆς διαταγῆς, «Αἰ-
ρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν πα-
ραιτῇ· πρὸς Τίτον. Γ'. 10. Ἐγραψα ὑμῖν ἐν τῇ Ἐπι-
στολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις. Α'. Κορ. Ε'. 9. Ἐὰν
δὲ τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος, ἢ πλεονέκτης,
ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ λοιδορός, ἢ μέθυστος, ἢ ἄρπαξ (καὶ
ταῦτα πάντα ἐξ ἐπαγγέλματος, καὶ μετὰ ἀπειθείας
ἐπιμόνη καὶ ἀδιορθώτῃ, τὸ ὁποῖον εἶναι ἓνα εἶδος πρακτι-
κῆς αἵρεσεως) τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεδίειν. Αὐτ. 11. Τὸ
αὐτὸ νοῆσαι καὶ οἱ Πατέρες, Αἵρετικὸν ἄνθρωπον ἀπο-
τρέφεσθαι. Βασίλ. Δόγ. περὶ Ἀσκήσεως. Δεῖ τῶν πονηρῶν
ἀπέχεσθαι, καὶ ὡς σεσηπὸτα μέλη ἀφ' ἑαυτῶν ἐκβα-
λεῖν. Χρυσός. ἐκ τῆς Σειρ. εἰς Ματθ. Ἐσὼ ἀπόβλητος
ἵνα μὴ τῆς ἰδίας κακίας μεταδῷ καὶ τοῖς ἄλλοις. Θεοφύλ.
Υπόμν. εἰς τὸ Ματθ. ΙΗ'. Καὶ τὸ αὐτὸ πάντοτε οἱ Θεο-
φιλεῖς ἄνδρες, καὶ τῆς ἐκείνου ἀκριβοῦς τηρεῖντες
ἐπραττον. Διηγεῖται ὁ Θεῖος Εἰρηνοῦχος (Βιβλ. Γ'. κεφ.
Γ'.) ἐξ ἀκοῆς τῆς ἱερᾶ Πολυκαρπῆς, ὅτι ὑπάγωντας ὁ Εὐ-
αγγελιστὴς Ἰωάννης εἰς ἓνα λατρεῖν ἐν Ἐφέσῳ μίαν ἡμέ-
ραν διὰ νὰ λαθῇ, ὡς ἤκουσεν ὅτι μέσα ἦεν τὸ Κῆρυθον ὁ
Αἵρεσιάρχης καὶ ἐλάτο, ἐξῆλθον οὖν ὁ τῷ Κυρίῳ
μαθητῆς, καὶ φάγωμεν (ἐκράξε) φάγωμεν, μήποτε
συμπέσῃ τὸ βαλανεῖον ἐπάνω μας· ἔνδον γὰρ Κῆρυ-
θον ὁ τῆς ἀληθείας ἐχθρὸς· Ἀναγινώσκουμεν εἰς
τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας, ὅτι οἱ Σαμοσατεῖς δὲν ἤθε-

λαν πλέν νά εισέρχωνται εἰς τὰ θερμα, εἰς τὰ οποία εἶ-
 χε πλυνθῇ ὁ Ἀρειανὸς Εὐνόμιος. Ἀναγινώσκουμεν ὅτι τὰ
 παιδιὰ τῶν Σαμοσατέων, ἐπειδὴ μία σφαῖρα μὲ τὴν
 ὁποίαν ἔπαιζον εἶχε κυλιθῇ μεταξύ τῶν ποδῶν τῆς ἡμίο-
 νος, ἐφ' ἧς καθήμενος ὁ τὰ Ἀρεῖα νοσῶν Ἐπίσκοπος Λά-
 κιος, κατὰ συγκυρίαν ἐκείθεν τότε διέβαινεν, ἀναψαν
 εὖθὺς φωτίαν, καὶ διεβίβασαν διὰ τῆς φλογὸς τὴν
 σφαῖραν, μὴ τολμήσαντα τὰ παιδιὰ νὰ τὴν μεταχει-
 ρισθῶν, πρὶν διὰ τῆ πυρὸς (ὡς ἐνόμιζον) τὴν καθαρῶσαι.
 Αὕτηρος ἴσως καὶ περιττὸς Φανή εἰς τινὰ ὁ Ἀποστολικὸς
 ζήλος, ἀπλοϊκὴ ἢ τῶν Σαμοσατέων δεισιδαιμονία, παι-
 δαριώδης ἢ τῶν σφαιριζόντων παιδιῶν βλάβεια. Ἀλλ'
 ἐκείνη ἦτον μία ἔμπρακτος τῆ Ἀποστόλου διδασκαλία πρὸς
 τὰς ἀρτίως πιστεύσαντας Ἐφεσίους, ὅπῃ τὸς ἐδίδασκε νὰ
 προσέχεν καὶ νὰ φυλάττωνται πάσῃ δυνάμει Κήρυκτον
 τὸν ἀπατεῶνα, ὅς τις ἀγῶνα καὶ ἔργον ἐπιμελὲς εἶχε,
 τὸ νὰ τὸς διασφύσῃ τίς πίσιν, καὶ νὰ τὸς ποτίσῃ τὴν
 αἵρεσιν· καὶ εἰς τῶν Σαμοσατέων καὶ Ἀνδρῶν καὶ παίδων
 τὸν ἀποτροπιασμὸν, εἶναι ἀξιέπαινος ἢ ἀξιολύπητος, ἂν
 ὅχι ἄλλο, ἢ προσοχὴ τὴν ὁποίαν καὶ εἰς τὰ παραμικρὰ
 ἔδειχναν κατ' ἐκείνων ὅπῃ ἠγωνίζοντο νὰ τὸς συναρπάσῃ
 εἰς τὴν Ἀρειανικὴν ἀσέβειαν. Εἰς τὰ τοιαῦτα δὲν πρέ-
 πει τις νὰ σοχάζεται κατ' αὐτὸ τὸ ἔργον, ἀλλὰ τὸ τέ-
 λος, καὶ τὰ ἐπόμενα. Ὁ Ἀπόστολος ἐπαράγγελλεν εἰς
 τὰς Κορινθίους μὴ συναναμίγνυσθαι τοῖς τοιούτοις,
 μηδὲ συνεδίειν· ἢ συνανατροφῇ, καὶ ἢ συνανατροφῇ
 κατ' ἑαυτὰ ἀδιάφορα, ἀλλ' ἐκ τέτων κατὰ μικρὸν ἐνδέ-
 χεται νὰ γεννηθῇ ἢ διαστροφῇ καὶ ἢ καταστροφῇ. Λοι-
 πὸν ἢ ἐξωτερικὴ κοινωνησις, διασώζει τὴν ἐσωτερικὴν
 ἀλλοτριότητα· „Εἰ γὰρ κοινῆς τροφῆς τοῖς τοιούτοις ἔδει
 „ κοινωνεῖν, ἢ πᾶγε μουσικῆς τε καὶ θείας· Θεοδώριτ. εἰς τὴν
 Α'. πρὸς Κορ. Κεφ. Ε'. καὶ συμφέρει ἐκεῖνο, διὰτὶ εἶναι
 τῆτο ἀναγκαιότατον. Ἀλλὰ πρὸς μὲν τὸς ἐκ τῆς ἡμετέ-
 ρας αὐλῆς ἀδετητάς καὶ παρηγόους, τὸς ὁποῖους καὶ τὸ
 Εὐαγγέλιον καὶ ὁ Παῦλος τὸς ὀνομάζεσιν (Ἐνθα ἀνωτ.)

αὐδελ-

ἀδελφὲς κατὰ τὸ ὄνομα: Ἐάντις ἀδελφὸς ὀνομα-
ζόμενος κτ. Οὕτω πρέπει ὁ εὐσεβὴς νὰ προσέχη, καὶ νὰ
προσφέρεται· πρὸς δὲ τὰς ἐκ τῆς ἀλλοτριᾶς ἀγέλης φα-
νερῶς ἐπαγγελλόμενος, πᾶς;

Εἶναι φανερόν ὅτι ὁ Ἀπόστολος, δὴν μᾶς δίδει τιμὴν αὐ-
τιμὴν διαταγῇ, ἔτε μᾶς διδάσκει νὰ μεταχειριζώμεθα
τὸν αὐτὸν τῆς προσοχῆς καὶ ἀποχῆς τρόπον καὶ πρὸς
τὰς τοιαύτας. Ἀντιδιασέλλει αὐτὸς συνετῶς τέτρες ἀπὸ
τὰς ὀνομαζομένων ἀδελφῶν, καὶ τὰς ἀποκαλεῖ ἐξω-
τερικὰς, καὶ τὴν κόσμῳ τέτρε· καὶ ὅταν πᾶς λέγω (γράφ-
ει πρὸς τὰς Κορινθίους ἐν β. ἀνωτ.) μὴ συναναμίμνυ-
σαι κτ. δὴν ὁμιλᾷ περὶ τέτων, καὶ πάντως τοῖς πόρνοις
„τὴν κόσμῳ τέτρε, ἢ τοῖς πλεονέκταις, ἢ ἄρπαξιν, ἢ εἰδω-
„λοτάτραις· εἰς τὸ ὅποιον ὁ Θεοδώριτος (Αὐτ.) Οὐδὲ γὰρ
„τῶν ἀλλοτριῶν ἡμᾶς τῆς πίστεως παντελῶς χωριδιῆναι
„κελεύει. Τὸ διάταγμα ἔδεικεν εἶναι ἀδύνατον, ἐπειδὴ
ἔπρεπε νὰ ζητήτεν οἱ πιστοὶ ἄλλον τινὰ κόσμον παρὰ τῆ-
τον διὰ νὰ κατοικήσεν· „ἐπεὶ ὀφείλετε ἄρα ἐκ τῆς κόσμῳ
„ἐξελεῖν· τῆτο γὰρ ἐστὶν εἰς ἕτερον ὑμᾶς κόσμον ἐκπέμ-
„ψαι· Ὁ Θεοδώριτος· ἐπεὶ ἕτεραν οἰκεμένην ὀφείλετε
„ζητῆσαι· Ὁ Θεοφύλακτος. Ἐπειτα δὴν εἶναι λέγει ἐδι-
κόνμας ἔργον νὰ κρίνωμεν τὰς ἐξωτερικὰς καὶ ἑτεροπίστες
καὶ ἀλλοτριόφρονας· αὐτὰς θέλει τὰς κρίνει ὁ Θεός· „τί
„γάρ μοι καὶ τὰς ἐξω κρίνειν; ἀλλὰ τὰς ἑσω ὑμεῖς κρίνετε;
„τὰς δὲ ἐξω ὁ Θεὸς κρίνει. Ἐκ τέτων βέβαια μανθάνει
ὁ εὐσεβὴς πῶς νὰ προσέχη καὶ νὰ προσφέρῃ ἐκείνους εἰς ἁπλο-

σεβῆς εἶναι, τὸ νὰ φυλάττεται πρὸ πάντων ἐπιμελῶς ἀπὸ τῶν ἀπίστων αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν κακοδοξίαν τῇ ἐκείνων Φρονήματος, μὴ τύχη καὶ συμπαράσυρῃ· ἔπειτα καὶ τὸ νὰ μὴ ἀνέχεται, μηδὲ νὰ ὑποφῇ ἀκῶν παρ' αὐτῶν ἐπηρεαζομένῳ τὴν ἰδίαν εὐσέβειαν, ἀλλὰ δυνάμενος μὲν νὰ ἀπαντᾷ καὶ νὰ ἀπολογῇται Θεοφιλῶς, μὴ δυνάμενος δὲ νὰ ἐμφράτῃ, ὡς εἴρηται, τὰ ἅτα, καὶ νὰ δείχνῃ εἰς τὰς ἐπηρεαστὰς φανερά τὰ σημεῖα τῆς θλίψεως· καὶ ἡ μὲν προσοχὴ αὕτη. Ἡ δὲ ἀποχὴ ἀπὸ τῶν, ἐρεφεται εἰς μόνα τὰ πνευματικά· τὰ δ' ἄλλα ἐπιεικῶς καὶ Φιλανθρώπως μεταχειριζόμεθα ἐν πάσῃ ἐλευθερίᾳ τῶν ἐξωτερικῶν μετὰ τῶν συνδιατριβῶν τε καὶ κοινωνίαν, φυλάττοντες πρὸς αὐτὰς τὴν πολιτικὴν χάριν, διατηροῦντες πρὸς τὰς αὐτὰς πάντα τὰ ἀνθρώπινα δίκαια καὶ καθήκοντα, ἀγαπῶντες αὐτὰς, καὶ τιμῶντες, καὶ Φιλοφρονέμενοι ὡς μέλη τῆς αὐτῆς πολιτείας.

Φεῦγε μόνῳ τῶν μετὰ τῶν τοιούτων πνευματικῶν κοινωνίαν, ἀγκαλὰ ὁ βίος ὁ πολιτικὸς σὲ ὑποχρεῶναι, νὰ διασώζῃς τὴν κοσμικὴν οἰκονομίαν καὶ συνάφειαν. Ἀποτρέπε τὴν ἀπίστιν καὶ τὴν αἵρεσιν καὶ τὸ χίσμα, ὅχι τὸν ἀπίστον καὶ τὸν αἵρετικὸν καὶ τὸν χίσιον· ἢ, ἂν θέλῃς, τὸν ἀπίστον καὶ τὸν αἵρετικὸν καὶ τὸν χίσιον, ὅχι τὸν ἀνθρώπον. Ἀποτρέφε τὴν γνώμην, ὅχι τὴν φύσιν· δι' ἐκείνῳ εἶναι ἀλλότριος καὶ διάφορος, εἶναι ἀποστροφῆς καὶ μίσους ὑπόδικος· διὰ ταύτῃ εἶναι οἰκείος καὶ πλησίον, εἶναι ἐλέος καὶ συμπαθείας, πολλάκις δὲ καὶ κηδεμονίας καὶ περιθάλψεως ἄξιος. Εἰς τὸν Ἰουδαῖον ὁ Σαμαρεῖτης κατὰ τὴν τῇ Κυρίᾳ παραβολῇ ἐφάνη πλησίον, καὶ ἐπηνέθη· δὲν εἶναι ἐπάναγκες καὶ εἰς τὸν Σαμαρεῖτῃ ἐξ ἀμοιβῆς ὁ Ἰουδαῖος πλησίον νὰ φαίνεται;

§. Ζ'.

Ἀλλ' ἰδίᾳ μὲν ὅπως ἕκαστος τῶν πιστῶν χρεώσῃ νὰ εἶναι ἀνεξίτητος, κατὰ τὰ μέτρα καὶ τὰς ὁρὰς, τὰς ὁποίας

ὁποῖα εἶδομεν· ὁ δὲ ἐν Ἐκκλησιαστικῇ ὑπεροχῇ τεταγ-
μένος, τατέσιν ὁ ἐπὶ τῷ θρόνῳ τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Ἐπί-
σκοπος, τίνι τρόπῳ πρέπει νὰ φέρεται πρὸς ἐκείνους ὅπῃ
ἀθετὴν τιῇ θρησκείαν ἢ αὐτὸς ἐτάχθη προσάτης κατ'
ἐξοχὴν, καὶ διεκδικητὴς καὶ πρόμαχος; Πρὸς τοῖς εἰρη-
μένοις ἄτος (τὰ ὁποῖα μετὰ τῶν ἄλλων ἀπάντων ἔχει νο-
νὰ) ἔχει καὶ τινὰ ἄλλα, ὅπῃ εἰς τὰς προεδρεύοντας ἐν
τῇ Ἐκκλησίᾳ εἶναι ἐξαίρετα καὶ ἰδιάζοντα. Ταῦτα δὲ
εἶναι Α'. ἡ μέριμνα τῶν τῆς ἰδίας διοικήσεως χριστιανῶν.
Β'. ἡ κρίσις καὶ ἡ ψήφος τῶν ἀθετεμένων. Γ'. ἡ τῶν ἀπει-
θῶν καὶ σκληροτραχηλῶν ποινὴ καὶ κατάκρισις.

Καὶ Πρῶτον λοιπὸν ἔργον τῆς τῷ Ἐπισκόπῳ ἐπιτα-
σίας, ἡ περὶ τὰς ἐγχειριζέμεντας αὐτῷ χριστιανὲς φροντίς
καὶ μέριμνα, ἡ ὁποία τόσον συντονωτέρα καὶ προσεκτι-
νωτέρα πρέπει νὰ εἶναι, ὅσον πλησιέστερον οὐρίσκονται οἱ
ἐξ ἑτέρων θρησκευμάτων, ἀπὸ τῶν ὁποῖα διὰ τιῇ πλη-
σιότητα κινδυνεύει εἰς τὰς ἐπαρχιώτας τε νὰ διαδοθῇ τῆς
ἐτεροθρησκείας τὸ μίasma. Ὁ ποιμὴν χρεώσεται νὰ φυ-
λάττῃ τὰ ἴδια πρόβατα ἀπὸ τὰ σώματα τῶν λύκων·
ὅταν ἀπομακρυνθῶσι τῆς μάνδρας, νὰ τρέχῃ ὀπίσω αὐ-
τῶν ἐπιπόνως, διὰ νὰ τὰ ἐπιστρέψῃ· ἂν χαθῇ κανένα,
νὰ εἰσέλθῃ τὰ δάση καὶ τὰς δρυμὲς, νὰ ἀναβῇ τὰ ὄρη
καὶ τὰς βενεὲς, νὰ πατήσῃ τὰς ἀκάνθας καὶ τὰς τρι-
βόλους, ὥστε νὰ τὸ εὕρῃ· ἀφ' οὗ τὸ εὕρη περιχαρὴς καὶ
φαιδρὸς νὰ τὸ βάλλῃ ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ, καὶ νὰ τὸ φέ-
ρῃ εἰς τὴν ποιμνίῳ οὐκ μὲν τὰ ἄλλα. Χρεώσεται τὸ ποιμ-
νιον ὅλον νὰ τὸ διεξάγῃ εἰς νομαὶς σωτηρίας, καὶ νὰ τὸ κρα-
τῇ μακρὰν ἀπὸ τὰς δηλητηριώδεις βοτάνιας τῆς αἰρέσεως,
μακρὰν ἀπὸ τὰ θολερὰ ὕδατα τῆς κακοδοξίας. Τοιοῦ-
τρόπως δὲ τὸ διεξάγει παρορμῶν τὰ πρόβατα ἢ ἀνακα-
λέμενος, προτρέπων ἢ ἀποτρέπων, κινῶν ἢ διαναπαύων,
ἀπειλῶν ἢ θέλγων, μὲ τὸν πνευματικὸν τῆς σωτηρίας δι-
δασκαλίαν αὐλόν, ὁ ὁποῖος παρὲν δὲν πρέπει νὰ λείπῃ ἀ-
πὸ τὸ σώματε· εἶναι λοιπὸν φανερὸν ὅτι δυσχερέστερα καὶ
ἐπιπονωτέρα γίνεται ἡ τοιαύτη ποιμαντορία, ἐκεῖ ὅπῃ

πλεονάζουσιν ἢ τὰ νερά ἰά νοσέει καὶ δυσώδη, ἢ αἱ βο-
 τάναι αἱ φαρμακέραι καὶ νοσώδεις, ἢ αἱ φάραγγες αἱ
 κρημνώδεις καὶ δασύαι καὶ ἄγριοι, ἢ οἱ λύκοι, καὶ τὰ
 ἄλλα θηρία τὰ αἰμοβόρα καὶ σπαρακτικά· ἀλλὰ διὰ τὴν
 φυλακὴν τῶ ποιμνίᾳ, καθὼς μάταιος ἦδεν εἶναι ὁ ποι-
 μὴν, ἂν ἀμελῶντας τὴν φύλαξιν καὶ ἐπιμέλειαν τῶν ἰδίων
 προβάτων, ἦδεν ἐπιχειρεῖν νὰ μεταλλάξῃ τὴν ποιό-
 τητά τῆς βοσκῆς, καὶ τῶν λύκων τὴν θηριωδίαν, καὶ τῶ
 τότε τὴν ἀγριότητα· ὁμοιοτρόπως ἀσυνέτως ἦδελε φέ-
 ρεται καὶ ὁ τῆς Ἐκκλησίας προσάτης, ἂν ἀφίπωντας
 τὴν διὰ λόγου καὶ ἐνδελεχῆς διδασκαλίας ὁδηγίαν καὶ ση-
 ριγμὸν τῶν ἐμπεισιδωμένων αὐτῷ ψυχῶν, ἦδελε σρέψῃ
 τὴν πᾶσαν σπεδὴν εἰς τὸ νὰ πολυμῇ καὶ νὰ διαπληκτιζέ-
 ται καθ' ἑκάστῳ μὲ τῶν ἑτερόφρονων καὶ ἑτεροδόξων, οἱ
 ὅποιοι εὐτυχον νὰ εὐρίσκωνται εἰς τὴν Ἐπαρχίαν. Κα-
 λὸς ὁ σκοπὸς καὶ ἔνθεος, καὶ διὰ τῆτο ἐπαινετός, τὸ νὰ
 προθυμηθῶμεν νὰ μεταβάλλωμεν τὴν ἔρημον εἰς ἔλη,
 καὶ τὴν διψῶσαν γῆν ἐν ὑδραγωγοῖς· νὰ ἀνοίξω-
 μεν ἐκ τῶν ὀρέων πηγὰς, καὶ ἀπὸ τῶν πεδίων πο-
 ταμὲς· καλοὶ καὶ θεοφιλεῖς τὸ ἀγῶνισμα, τὸ νὰ κά-
 μωμεν νὰ συμβόσκεται ὁ λύκος μετὰ τῶν ἀρνῶν,
 καὶ νὰ συναναπαύεται ἡ πάρδαλις μετὰ τῶν ἐ-
 ρίφων· τίς δὲν τὸ ἐπιθυεῖ; ἀλλὰ τῆτο πρῶτον εἶναί ἐνα
 κατόρθωμα μιᾶς ἐπισήμης καὶ ἐξαιρέτης Ἀποστολῆς, καὶ
 ἓνα ἀποτέλεσμα τῆς παναλκῆς δυνάμεως τῆς ὑφίστα, τὸ
 νὰ ἐγείρηται καὶ ἐκ τῶν λίθων τέτων τέκνα τῷ
 Ἀβραάμ. Ἐπειτα, ὁ προκείμενος ἡμῖν ἀγὼν, καὶ τὸ
 προσπατιέμενον παρ' ἡμῶν ἔργον εἶναι τὸ νὰ μὴ ἀμελήσω-
 μεν τὴν γῆν τὴν ἀρόσιμον καὶ γεωργημένην ὅπῃ εἰς χεῖρας
 ἔχομεν, καὶ τὴν ἀφήσωμεν νὰ χερσαθῇ καὶ νὰ ἀγριό-
 σῃ, ἐπὶ προφάσει ὅτι ζητῶμεν νὰ ἡμερώσωμεν τὴν ἀγρίον
 καὶ κοχερωμένῳ· τὸ νὰ μὴ παραβλέψωμεν τὴν κο-
 πὴν ὅπῃ ἐνεπιστάθημεν, καὶ τὴν ἀφήσωμεν νὰ ἐκθηριω-
 θῇ καὶ νὰ τραχηλιάσῃ, ὅταν ἐπιστρέφωμεν τὴν σπεδὴν
 ὅλῃ ἡμῶν καὶ τὴν μέριμναν, εἰς τὸ νὰ συνάξωμεν τὰ θη-

εῖα

ρία τῷ δρυμῷ εἰς τὴν μάνδραν, καὶ εἰς τὸ νὰ ἀναγκάσω-
 μεν νὰ βόσκωνται εἰς τὸ φῶς τὰ ζῶα τὰ νυκτινόμα.
 Πρῶτον χρεὸς εἰς τὸν τῆς Ἐκκλησίας προσάτιν τὸ νὰ ἐπι-
 μελῇται νὰ ζηρίξη εἰς τὴν ἀσέβειαν, καὶ νὰ καταρτίξη
 εἰς τὴν θεάρεστον πολιτείαν τὲς ἐγκεχειρισμένες αὐτῷ
 ὁρδοδόξους. Δεύτερον ἔργον, καὶ μετ' ἐκεῖνο, καὶ οἷον ἐκ
 περιστάσεως κατ' ὅθωμα, τὸ νὰ ἀγωνίζεται διὰ νὰ κερδή-
 σῃ καὶ τὲς ἐξ ἀλλοτρίας θρησκείας ἢ κόμματος, καὶ νὰ
 συναγάγῃ τὲς πλανωμένους εἰς τὰ σκότη τῆς ἀσεβείας
 ἢ τῆς αἵρέσεως. Ἀλλὰ καὶ τὲτο (τὸ ὁποῖον καὶ ἐδῶ πε-
 ριττὸν ἴσως δεῖ εἶναι νὰ τὸ προσδέσω) ὅχι μὲ ἄλλον τρό-
 πον, παρὰ μὲ τὸ μέσον τῆς διδασκαλίας τῷ ὁρθεῖ λόγῳ,
 καὶ μὲ τὸ παράδειγμα τῆς πράξεως τῷ Εὐαγγελικῷ
 πολιτεύματι.

Μὰ (ὡς ἔλθωμεν εἰς τὸ δεύτερον.) ἀπεσκήρτησαν
 ἤδη αὐ, ἡ ἑνία ἀπὸ τὰ πρόβατα τῷ ποιμένουςμας, ἐξη-
 γριάθησαν, ἐξέκλιναν εἰς ἀνοδίας, καὶ εἰς κρημνὲς ἀβά-
 τας, ὅθεν ἡ ἐπιστροφή τέτων εἶναι ἀνέλπιτος· ἡ (διὰ νὰ
 ὁμιλήσωμεν ἔξω μεταφορᾷς)· δορίσκονται εἰς τὴν Διοίκη-
 σιν τῷ Ἀρχιερατῶντος τινές, πολλοὶ ἢ ὀλίγοι, ὅπῃ
 πλανῶνται εἰς τὴν κακοφροσύνην καὶ τὴν ἀσέβειαν· Ἐ-
 ζήλωσεν ὁ Ἐπίσκοπος κατὰ τὸ χρεὸς τε ζῆλον ἔνθεν, καὶ
 ἠγωνίσθη ἀγῶνα πολὺν κατὰ τὸ ἐπαγγελμάτω· ὡμίλη-
 σεν, ἐδίδαξε, συνεβέβησε, παρεκάλεσεν, ἐπέπληξεν,
 ἠπειλῆσε, τὰ μὲν αὐτὸς ἀμέσως, τὰ δὲ καὶ διὰ τῶν
 ἰδίων συνεργῶν καὶ συνδουλῶν. Πλὴν εἰς μάτιν οἱ ἑτερο-
 δοξῆντες καὶ πεπλανημένοι μένουσιν εἰς τέλος ἀπειθεῖς καὶ
 ἀνένδοτοι. Πρὸς τὴν ἔτιως ἀπειθεῖντας καὶ τραχηλιά-
 ζοντας τὴν ὑπαγορεύει ὁ ὅρος τῆς Ἀνεξιθρησκείας;

Ἐγὼ πάλιν ἔρωτῶ· οἱ ἀπειθεῖς ἔτοι καὶ κακίφρο-
 νες, ἦσαν ἀνέκαθεν ἀλλοτρίας θρησκείας καὶ δόξης γεν-
 νήματα, ἢ αὐτοὶ τέκνα ὄντες τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῶν
 μητέρων αὐτῶν ἀπιστάτησαν; Ἐξ ἀρχῆς αὐτὰ τὰ θολε-
 ρὰ καὶ πικρὰ ὕδατα ἔπιναν, ἢ καταλιπόντες τὰς ζωη-

ραὶς πηγὰς τῆς πατροπαράδοτῃ εὐσεβείας, ἔδραμον εἰς
 τὰς τετρημένους λαύκας τῶν Χαναναίων, εἴτε παρ' ἄλλων
 παρασυρέντες καὶ ποτιδέντες, εἴτε καὶ παρ' ἑαυτῶν βο-
 φήσαντες τῆς κακοδοξίας τὸν βέρβερον; Εἰ μὲν τὸ πρῶ-
 τον, ἐγὼ νομίζω ὅτι οἱ τοιοῦτοι ὡς ἔξω ὄντες τῆς τῆ Ἱερα-
 ρείας διοικήσεως, εἶναι καὶ ἔξω τῆς αὐτῆς ἐξουσίας· ὁθεν καὶ
 ἀθετῶντες εἶναι ἔξω τῆς αὐτῆς κρίσεως, καὶ ἀπειθῶντες
 εἶναι ἔξω τῆς αὐτῆς δίκης. Περὶ τούτων καὶ αὐτὸς ὁ Παῦ-
 λος ἔλεγεν (ὡς εἶδομεν ἄνωτέρω §. 5.) ὅτι δὲν ἦτον εἰς τὴν
 ἐξουσίαν τὴν νὰ τὰς κρίνῃ· Τί γάρ μοι καὶ τὰς ἔξω κρί-
 νειν; Παῦλος ὁ τόσον θερμὸς τῆς εὐσεβείας ζηλωτῆς, ὁ
 παγκόσμιος τῆς Εὐαγγελίᾳ Ἀπόστολος καὶ κήρυξ, ὁ διδάσ-
 καλος τῶν Ἑθνῶν ἀπάντων, ὁ ἀναδεχάμενος τὴν μέριμ-
 ναν πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν! Καὶ λοιπὸν ἂν ὁ Παῦλος δὲν
 οἰκεῖτο ἐπ' αὐτῶν εἰς τὰς τοιοῦτας τὴν ἐξουσίαν τῆς κρίσεως·
 τί γάρ μοι καὶ τὰς τοιοῦτας κρίνειν; τὸ ὅποιον ση-
 μαίνει· ἐκείνων ἐξουσίαν ἐκ ἔξω, κατὰ τὸν Θεοδώριτον
 (ἐν Ὑπομν. Αὐτ.) δὲν βλέπω ποῖον δικαίωμα ἡγεμονίας καὶ
 κυριότητος ἡμπερὶ πρὸς τὰς τοιοῦτας νὰ ἰδιοποιηθῇ ὁ τῆ
 Παύλου διάδοχος. Τετέστιν, ἂν ὁ Παῦλος ἐγύμναζε πρὸς
 τὰς τοιοῦτας τὸ ἀνεξίθρησκον, δύναται πάντως εἰς τὴν
 το μμητῆς καὶ ἀκόλουθος τῆ Παύλου νὰ γίνεταί καὶ ὁ
 τῆς Ἐκκλησίας Ἐπίσκοπος. Ἄς κυρήττει νὰ τὴν Εὐαγ-
 γελικῶν ἀλήθειαν, ὡς ὁ Παῦλος, καὶ ὁ Ἐπίσκοπός μας
 πάντοτε, καὶ πανταχῶς, καὶ εἰς ἅπαντας· ἄς ἀγωνί-
 ζεταί καὶ ἔτος προθύμως καὶ ἐν ἔργῳ, καὶ ἐν λόγῳ, ἐν
 ἀγάπῃ, ἐν ὑπομονῇ, ἐν πραότητι, ἐκτελῶν τὸ ἔργον τῆ
 Εὐαγγελιστῆς, πληροφορῶν τὴν ἀνωθεν αὐτῷ δοθεῖσαν
 διακονίαν· ἄς γίνεταί τελευταῖον καὶ τοῖς ὑπὸ νόμον Ἰου-
 δαίοις ὡς ὑπὸ νόμον, καὶ τοῖς ἔξω νόμου Ἑθνικοῖς ὡς ἄνο-
 μοι, μὴ ὡς ἄνομος Θεῷ, ἀλλ' ἔννομος Χριστῷ·
 καὶ τοῖς πᾶσι τὰ πάντα, διὰ νὰ κερδήσῃ μὲν τὴν οἰκονο-
 μίαν τῆς ἁπάντας· ἀλλ' ὅταν ἔτοι ἀφωιάζῃ καὶ ἀ-
 πειθῇ καὶ δὲν ὑποτάσσονται, ὁ Παῦλος τέως τὴν τῶν
 κρίσιν τὴν ἀφίνει εἰς τὸν Θεόν· τὰς δὲ ἔξω ὁ Θεὸς

κρι-

κρινεῖ· καὶ λοιπὸν καὶ ὁ ὁπάδης τῷ Παύλῳ πρέπει νὰ
κάνῃ αὐτὸ τὸ ἴδιον· Ὅταν ὁ Ἀπόστολος πρὸς τὰς ἐξω ἀνε-
ξιθησικῆς, ὁ Ἐπίσκοπος κατὰ τὸν ἐκεῖνε τύπον χρεωθεῖ
πάντως τὰς ἀπίστες καὶ τὰς ἑτεροδόξους, τὰς αὐτῇ ἰδίᾳ
Ἐπαρχίᾳ, καὶ ἀπειθῆντας καὶ ἀφωμιάζοντας μακροθύ-
μως τε καὶ ἀνεξικακῶς νὰ τὰς ἀνέχεται.

Εἰ δὲ (τὸ δεύτερον) τῆς Θεοσεβείας αὐτοὶ πρότερον
ἀριθμῆμενοι θρέμματα, καὶ τῆς Ἐκκλησίας φαινόμε-
νοι τέκνα γνήσια, ἐξέκλιναν ὅμως τῆς ὑγιαίνουσας πίστεως,
ἢ τῷ ὁρθῷ περὶ τὸ δόγμα φρονήματος, ὑπὸ διαφόρων ἑτε-
ροδιδασκαλίας ἀνέμων παρασυρέντες, ἀπεπλανήθησαν·
τότε οἱ τοιοῦτοι, ὡς ὄντες ὑπὸ τὴν τῷ ποιμένος διοίκησιν,
εἶναι πάντως καὶ εἰς τὴν κρίσιν τὴν αὐτῇ ὑποκείμενοι.
Ὅθεν αὐτὰς ἡ Ἐκκλησία ἐπιμελῶς ἀνακρίνει, ἐξεσιασι-
κῶς κρίνει, αὐθεντικῶς κατακρίνει· καὶ ἐπιβάλλουσα αὐ-
τοῖς τὰς προσηκῆσας ποινὰς, καὶ τὰ δίκαια ἐπιτίμια,
εἰ μὲν ἐπιστραφῶσι γνησίως καὶ ἀναήψωσι, τὰς λύει τέως,
ὅταν συμφέρον τὸ νομίσῃ, καὶ ἀπὸ τὰς ἐπιτεθέντας δεσ-
μῆς· εἰ δὲ ἐπιμένουσιν ἕως τέλους εἰς τὴν παρακοὴν, ἢ δὲν
θελήσῃ νὰ ἀφήσῃ τὴν πλάνην καὶ τὴν κακάνοιαν εἰς ἣν
περιέπεσον, τελειωτῶν διὰ νὰ μὴ συμπαρασύρῃ καὶ τὰς
ἄλλας τὰς ὑγιαίνοντας, καθὼς ἐξ ἀρχῆς εἶπομεν, τὰς ἀ-
ποκόπτει ὁλοτελῶς ἀπὸ τῆς ἰδίας σώματος, καὶ τὰς πα-
ραδίδει εἰς τὴν ἀπώλειαν, τὴν ὁποίαν αὐτοὶ ἡσάπαδησαν
καὶ ἠγάπησαν. Καὶ τὸτο εἶναι τὸ τρίτον τῶν ἀνωτέρω
προτεθέντων· τῆς τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὰς ἀπει-
θῆντας ποινῆς, καὶ ἡ ἐκείνων ἐσχάτη κατάκρισις.

Ἐδῶ ὅμως ὅταν ἀναφέρωμεν ποινὰς, καὶ κατάκρι-
σιν, ἀπαγε ἀπὸ τοῦ νὰ συλλογιθῇ ὁ Ὀυσεβὴς χριστιανός,
δεσμὰ καὶ αλύσεις, σρεβλώσεις καὶ δεσμοτήρες, πῦρ καὶ
σίδηρον, σωματικὰς παντοίας βασανισμοὺς, καὶ τέως θά-
νατον. Αἱ ποιναὶ αἱ παρὰ τῆς Ἐκκλησίας πρέπει νὰ εἶ-
ναι Ἐκκλησιαστικαὶ ὅχι πολιτικαί, πνευματικαὶ ὅχι σω-
ματικαί. Πρέπει πάντοτε νὰ διασώζεται ἡ ἀναλογία
ἀνά-

ἀνάμεσα εἰς τὸ σκοπόμενον τέλος, καὶ εἰς τὰ μέσα δι' ὧν
(ὡς ἐρρέθη) ἐκείνο περαίνεται. Μέσα Φυσικά δὲ φέρε-
σι ποτὲ εἰς ὀτυχῇ ἐκβάσιν ἕνα τέλος ὑπερφύε· ἡ γῆ καὶ
τὰ ἐν αὐτῇ δὲ ἀναβιβάζουσι τὸν ἀνθρώπον εἰς τὸν ἔρα-
νόν· ὁ κόσμος δὲ ὁδηγεῖ εἰς τὸν Χριστόν, ἕτε τῷ κόσμῳ
τὰ ἔργα δὲ οἰκοδομεῖσι τινὲς εἰς Χριστὸν πίσιν. Τίς δὲν
ἠξιώσει ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἕνα σύστημα θεῖον, καὶ ἔχει
ἕνα σκοπὸν ὅλον ἑράνιον; καθὼς ἡ Βασιλεία, καὶ ἡ ἔξω-
τερικὴ Δυναστεία, εἶναι ἕνα σύστημα ἀνθρώπινον, καὶ ἔχει
ἕνα σκοπὸν ὅλον κοσμικόν. Αὐταὶ αἱ δύο Ἐξουσίαι ἡ γῆ-
νος καὶ ἡ ἑράνιος εἶναι ἀσύμβατοι, καὶ ἀπέχουσιν ἀπ'
ἀλλήλων, ὅσον ἑρανόθεν ἀπὲς γαίης· Ἐδωκεν ὁ Θεὸς
τὴν ἐπὶ γῆς ἐξουσίαν εἰς τὰς ἀνθρώπους· τὴν δὲ γῆν
ἔδωκε τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων· ἔδωκε τὴν ἐν ἑρα-
νοῖς τοῖς υἱοῖς τῷ Θεῷ, καὶ Θεοῖς, τετέτι τοῖς Ἀ-
ποστόλοις καὶ τοῖς ἐκείνων διαδόχοις, οἱ ὅποιοι κατὰ τὸν
ἑαυτῶν χαρακτήρα δὲ εἶναι ἐγκόσμιοι, ἀλλ' ὑπερέκοσ-
μιοι· ὑμεῖς ἐκ τῷ κόσμῳ ἔπ' ἐξέ· ἔλαχον ἐκεῖνοι νὰ
κατακυριεύωσι τὰ ἔξω καὶ τὰ τῷ σώματι· ἔλαβον
ἔτοι νὰ διοικῶσι τὰ ἔσω καὶ τὰ τῷ πνύματος· καὶ λοι-
πὸν σωζομένης τῆς αὐτῆς ἀντιδιαβολῆς καὶ εἰς τὴν διανο-
μὴν τῶν ποιῶν τῶν πρὸς τὰς πταίνοντας, οἱ μὲν ἐπάγγε-
σι παιδείας καὶ κολάσεις σωματικὰς, οἱ δὲ πνευματικὰς
ποιῶς καὶ Ἐκκλησιαστικὰ ἐπιτίμια. Ὅθεν ἂν ἦτον συγ-
κεχωρημένον νὰ παραλλαχθῇ ἡ ἀναλογία αὕτη, ὅμοιον
ἠθέλεν εἶναι λογιᾶζω τὸ νὰ φρεβλώσῃ καὶ νὰ ἀποτυμπα-
νίσῃ τὸν ἀθετήσαντα τὸ δόγμα ὁ Ἀρχιερεὺς, ὡσὰν ἐνάν-
τιον εἰς τὸν προδόντα νὰ βαλῇ ἐπιτραχήλιον καὶ ἀμοφό-
ριον ὁ Βασιλεὺς, καὶ νὰ τὸν ἀφορίσῃ.

Αἱ δύο ἐξουσίαι εἰς αὐτὴν καὶ τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον, ἡ Πνύ-
ματικὴ τετέτι δύναμις, καὶ ἡ Κοσμικὴ δεσποτεία εἰς τὸν
Ἐπίσκοπον τῆς Ῥώμης, εἶναι ἕνας τραγέλαφος τὸσον τε-
ρατώδης, ὅπῃ εἰ σωφρονέστεροι ἀνάμεσα εἰς ἐκείνους ὅπῃ
τὸν τιμᾶν, δὲν ἠμπορῶν εἶναι αὐτοὶ νὰ τὸν χωρῶσιν. Πα-
ρεπόμενον τῷ πλάσματι τέτε εἶναι ἡ χρῆσις αἵματος καὶ
τῆς

τῆς κλειδὸς καὶ τῆ ξίφους. Μὲν οὖν τῷτο οἱ Ῥώμης αὐτοί, ὅπῃ ἀπὸ χιλίης χρόνης μάλιστα καὶ ἐδῶ ἠγωνίσθησαν μόνοι κυρίως εἰς τὸν κόσμον καὶ νὰ ἀρχιερατεύουν καὶ νὰ βασιλεύουν, ἐδείξαν ἐδῶ πάντοτε κάποιαν συστολίαν εἰς τὴ ξίφους τέτῃ τιμῇ μεταχειρίσιν· καὶ ἐκεῖνοι ὅπῃ ὡς βασιλεῖς ἐξώπλισαν στρατείας, ἐκίνησαν παρατάξεις, συνεκρότησαν μάχας, διέδεντο πολιορκίας, κατεπόρθηθῃσαν χώρας, κατέσφαζαν μυριάδας, καὶ κατέχραν τῆς γῆς τὸ πρόσωπον μὲ ἀνθρώπινα αἵματα, αὐτοὶ ἐκεῖνοι, ἔταν ἢ μὲ τὸ μέσον τῆς Θεοσυγῆς Ἰγκυίζιτιῶτος, ἢ μὲ ἄλλον τρόπον, ἠθέλησαν νὰ θανατώσων τινὰς διὰ τιμῇ ἀθέτησιν τῆς πίστεως, δὲν ἐτόλμησαν ἀναφανδὸν αὐτοὶ καὶ ἀμέσως νὰ μεταχειρισθῇν εἰς τῷτο τιμῇ ἐξωτερικῇ ἐξουσίαν, ἀλλ' ἐπαράδωκαν, καὶ παραδίδασιν πάντοτε εἰς τὸν βραχίονα τὸν κοσμικόν, (ὡς λέγουσι) τὰς ὑπευθύνες: al braccio secolare. Τέσον εἶναι ἀλήθεια, ὅτι τιμῇ ἐξω καταδίκην καὶ κατάκρισιν τῶν ἐνόχων εἰς τὰ τῆς πίστεως, τιμῇ ὑπολαμβάνουσιν εἰς τὸν χαρακτήρα ἐὶς Ἐπισκόπου ἀνοικεῖον παντελῶς καὶ ἀνάρμωστον, μὲν οὖν ὅπῃ τὸν αὐτὸν Ἐπίσκοπον τὸν ἐνδύουσιν ὅμῃ μὲ τιμῇ ἐσωτερικῇ καὶ τιμῇ ἐξωτερικῇ δυνατείαν. Παραδόχοι ἀντιφάσεις καὶ ἀπερινόητοι! Ὁ Πάπας πλὴν τῆς ἐσωτερικῆς καὶ Ἐκκλησιαστικῆς, ἔχει καὶ τιμῇ ἐξωτερικῇ ἢ κοσμικῇ ἐξουσίαν! ἔχει δύο σπαθία τὸ εἶναι πνευματικόν, καὶ τὸ ἄλλο κοσμικόν! ἢ ὅμως βραχίονα αὐτὸς κοσμικὸν δὲν ἔχει· ἀλλ' ὅταν εἰς τοιαύτας περιστάσεις χρειασθῇ νὰ μεταχειρισθῇ τιμῇ κοσμικῇ σπαθίῳ, τότε καταφεύγει εἰς τὸν Κοσμικὸν βραχίονα! τέτῃ τιμῇ πρᾶξιν τῆς ἐξωτερικῆς τῶν κακοδόξων παιδείας, τιμῇ παραδίδει εἰς τὰς ἐξω δικαστὰς καὶ πνευματάρχους! Μὰ δὲν παραδίδει καὶ ὁ Βασιλεὺς, καὶ πᾶς Ἡγεμὼν καὶ Δυναστὴς τὸν καταδίκον εἰς τὸν βραχίονα τῆς δυνάμεως; εἶναι λοιπὸν οἱ Βασιλεῖς καὶ Δυνασταὶ οἱ δῆμοι τῇ Ποντίφικῳ; Ἀλλὰ παραδίδει (θέλεις εἰπεῖς) εἰς τέτῃς τιμῇ κρίσιν. Λοιπὸν ὁ πληρεξάτιμῃ ἔχειν ὑποτιθέμενος ἢ τιμῇ ἐσωτερικῇ καὶ τιμῇ ἐξωτερικῇ Κυριότητα, ἐκεῖνος ὅπῃ τολμᾷ καὶ λέγει ὡς ὁ Χριστὸς, ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία

Q

ἐξουσία

ἐξουσία ἐν ὐρανῳ καὶ ἐπὶ γῆς, δὲν ἔχει μὲν ὅλον τὸ
 τὴν ἐξουσίαν τῆς ἐξουσίας! πάλιν ἀντίφασιν! Ἡ ἐξου-
 σία κεῖται εἰς τὴν ἀπόφασιν, καὶ εἰς τὴν πράξιν· ἡ
 πράξις εἶναι τῶν δυνάμεων, ἡ ἀπόφασις εἶναι τῶν κοσμικῶν
 Κριτῶν· ἐρωτῶ τίς ἡ τῆ Παπά; Ταῦτα μὲν οἱ τῆ Παπά
 λατρίαι, Ἀνδρες λεπτῆς φρενός, καὶ ὑψηλῆς ἐπιστήμης,
 ἡμπερὲν ἴσως νὰ τὰ συμβιβάσῃ. Ἡμεῖς δὲ οἱ ἀπλοῖ,
 καὶ ἀπαιδευτοὶ, καὶ (κατ' αὐτὴν) ἀλήθειαι, νομίζομεν
 ὅτι ἡ ἀλήθεια εἶναι αὕτη.

Ἡ τῆ Παπά, καὶ ἡ τῶν λοιπῶν ὁμοίως Ἀρχιερέων
 ἐξουσία (φυλαττομένης πάντοτε τῆς πρεπέσης τῆ Ρώμης
 προεδρείας καὶ ὑπερυψίης· ἐπεὶ οἱ Ἀνατολικοὶ δὲ εἶναι
 οἱ τόσον ἀκριτοὶ ἐκεῖνοι καὶ ἐδελόκακοι περὶ τὴν ἀλήθειαν,
 οἷος οἱ Δυτικοὶ τὸς νομίζουσιν) εἶναι ἡ ἐξουσία τῆς Ἐκκλη-
 σίας μεμερισμένη, ἐπὶ παντὸς τῆ Χριστιανικῆ πληρώμα-
 τος. Αὕτη ἡ τῆς Ἐκκλησίας ἐξουσία εἶναι ὅλη πνευματι-
 κή. Καὶ ἔργον μὲν ἔλαχε, νὰ διοικῇ ψυχάς· τέλος
 δὲ, νὰ τὰς ἐδηγῇ εἰς σωτηρίαν· μέσα δὲ, νὰ τὰς δι-
 καιώσῃ εἰς τὴν παρῆσαν ζωὴν, καὶ νὰ τὰς καταστήσῃ
 ἀξίας ἐκεῖναι τῆ τέλει, φωτίζουσα μὲν αὐτὰς διὰ τῆς
 γνώσεως τῶν ἀληθινῶν δογμάτων, καλλύνουσα δὲ διὰ τῆς
 πράξεως τῶν Εὐαγγελικῶν ἐντολῶν· τρόποι δὲ, καὶ
 ὄργανα ἡ διδασκαλία τῶν ἐχόντων τὴν τοιαύτην ἐπιστα-
 σίαν, καὶ ἡ αἰμώμετος καὶ ἀνεπίληπτος αὐτῶν πολιτεία,
 καὶ τὸ ἀγαθὸν παράδειγμα. Ἐχει δὲ καὶ βραβεῖα
 εἰς προτροπὴν καὶ παρόρμησιν, παρὰ τὰ ἐλπίζοντα καὶ
 κατὰ τὸν παρόντα βίον, ἡ διοίκησις αὕτη· εὐχάς, δόλο-
 γίας, ἐπαίνους, μακαρισμοὺς, πλετισμὸν χάριτος, κτ.
 ἔχει δὲ καὶ ποινάς, παρὰ τὰς εἰς τὸ μέλλον ἀπειλη-
 μένας· ἐλέγχους, ἐπιτιμήσεις, κανόνας, ἀφορισμοὺς,
 δεσμὸν ἔχοντα, διὰ τῆς ἀπειθείας, παντελῆς ἀκοινωνήσεως.
 Εἰς ταῦτα πρέπει νὰ μένῃ ὁ Ἐκκλησιαστικὸς Κριτής· αὐ-
 τὰ ἐτέθησαν εἰς τὰς χεῖρας τῆς. Μὲ αὐτὰ καὶ ἡ τῶν
 ἀσεβάντων ἐπιστροφὴ κατορθῆται, καὶ ἡ τῶν σκολιῶν
 διορ-

διόρθωσις τελεσιεργεῖται, καὶ ἡ τῶν ἀπειθῶν καὶ σκληροτραχήλων ἀσυνδεσία κολάζεται.

Καὶ ὅτι τοιαύτας μόνον πρὸς τὰς πταίοντας ἡ Ἐκκλησία ἠμπορεῖ νὰ μεταχειρισθῇ ποινὰς, μέγας ἀξιόπιστος καὶ ὁ Ἰησοῦτος Πετᾶβιος· καὶ τόσον ἀξιόπιστοτερος ὅσον οἱ Ἰησοῖται ὑπὲρ ἅπαντας καὶ εἰδάζαν, καὶ εἰς τὰς χρεῖας ἐμεταχειρίσθησαν παλάκας πρὸς κατὰ τῶν ἀθετηνῶν τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐξωτερικῶς βίαν καὶ δυναστείαν. Deinde (γράφει) αὐτὸς ἐν τῷ περὶ τῆς Ἐκκλησίας Ἰερραρχ. Βιβλ. Γ'. κεφ. ΙΑ'. §. VI.) contra delinquentes poenas esse ab hoc (Paulo) inflictas eadem testantur Epistolae (Pauli). Sed eiusdem modi qualis et ipsa potestas est: hoc est Spirituales et Ecclesiasticas: prout Ecclesiasticus est et spiritualis magistratus Episcopi. Non enim equuleos, ungues, ferrum, faces, aut carnificum manus Ecclesiastica fora noverunt ac iudicia, sed suas habent peculiareque poenas, que ad animam proprie pertinent, qualis est excommunicatio, anathema, et eiectio extra Ecclesiam, sacrarumque rerum interdictio: et si que sunt aliae, quas censuras vulgo nuncupant, quales antiquissimis in Canonibus crebro in usu versantur. Τετέστιν, Ὅτι κατὰ τῶν ὑπ' ἐγγλήματι ἐπεβλήθησαν ὑπὸ τῷ Παύλῳ ποινὰς, μαρτυρεῖται αἱ αὐταὶ τέττε Ἐπιστολαί. Ποινὰ ἑμᾶς τοιαυταί, οἷα καὶ ἡ ἐξουσία αὐτή· τετέστι πνέυματικαὶ καὶ Ἐκκλησιαστικαί: καθότι Ἐκκλησιαστικόν τε καὶ πνέυματικόν ἐστὶ καὶ τὸ τῷ Ἐπισκόπῳ Κριτήριον· τὰς γὰρ σρεβλώσεις, καὶ τὰς ὀνυχας, καὶ τὸν σίδηρον, καὶ τὸ πῦρ, καὶ τὰς τῶν θηρίων χεῖρας, ἀγνοοῦσι τὰ Ἐκκλησιαστικὰ δικάσματα. Τέτοις γὰρ εἰσίντινες ποινὰς ἰδιάζεσαι, τῇ ψυχῇ ἰδίως ἀνήκεσαι· οἷος ὁ ἀφορισμός, τὸ ἀνάθεμα, ἡ ἐξω τῆς Ἐκκλησίας ἀποβολή, ἡ τῶν ἱερῶν πραγμάτων ἀπαγόρευσις, καὶ εἰτινες τοιαῦται, ὡς ἐπιτίμια ὀνομάζεσθαι, καὶ ὧν ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις Κανόσι πυκνήτις γίνεται χρῆσι. Ὁ δ' αὐτὸς πάλιν Πετᾶβιος, διὰ νὰ μὴ τύχη καὶ ἀμφιβάλητις εἰς τὰ εἰρημένα, βλέ-

πων καποια εξωτερικα καὶ αιοδητα σημαα μεταχειριζο-
 μένῃν τῷ Ἐκκλησίαν εἰς τὰ τῶν ὑποδύνων ἐπιτίμια·
 καθῶς εἶναι ἡ ἐξωσις ἀπὸ τῶν ναῶν, καὶ ὁ ἀπομακρυσ-
 μὸς ἀπὸ τῶν συναῶν· οἷα καὶ τὸ, μηδεὶς αὐτὸν χαι-
 ρετίσῃ, ἡ ἀγίασῃ, ἡ ἀντίδωρον δῶ, κτ. ταῦτα
 ἀπεκρίνεται ὅτι γίνονται κατὰ δευτέρον τινα λόγον, καὶ
 καταχρηστικῶς· Ἀλλ' αἱ κυριώταται καὶ ἰδιαίτης Ἐκ-
 κλησίας ποινὰ ἀναφέρονται εἰς μόνῳ τῷ ψυχῷ· Eccle-
 siastica (λέγει ἐν Κεφ. II· τὰ αὐτὰ Βιβλ. §. I.) et Episc-
 copalis Potestas spiritualis est, et ad animum pertinet. Ta-
 lis est igitur animadversio qua reos suos plectit: ut est ex-
 communicatio. Quod si quid extrinsecus in puniendo
 geritur, quod in oculos ac sensus hominum incurrat: cu-
 iusmodi est ab Ecclesiarum septis, et christianis conven-
 tibus extrudi vi, et huius generis alia, non haec per se,
 sed alterius gratia, et *indirecte ac secundo*, ut dici solet,
 usurpantur. Praecipua quidem et directa iurisdictionis il-
 lus functio ad animum refertur. Ὅπερ ἐστίν: Ἡ Ἐκ-
 κλησιαστικὴ καὶ Ἐπισκοπικὴ ἐξουσία πνευματικὴ τυγ-
 χάνει καὶ τῷ ψυχῷ ἀφορῶσα. Τοιαύτη τοίνυν ἡ παι-
 δεῖα, ἡ τὰς παρ' αὐτῇ μέτεισιν ὑποδύνας, οἷος ὁ ἀφο-
 ρισμός. Ὡς ἐστὶ καὶ τῶν ἐξωθεν ἐπὶ τῆς κολάσεως δια-
 πράττεται, οἷον καὶ ὀφθαλμοῖς ἀνθρώπων, καὶ ταῖς
 ἀλλοδαπῶν προσπίπτειν αἰσθήσεσιν· ὡς τὸ ἀπὸ τῶν ἱερῶν ἀ-
 πείργεσθαι περιβέλων, καὶ τῶν Χριστιανικῶν συναῶν
 πρὸς βίαν ἐκκρέεσθαι. καὶ τὰ παραπλήσια· ἢ καθ' αὐ-
 τὰ, ἐτέρω δὲ ἔνεκα, ἐκ πλάγιστε καὶ κατὰ δεύτερον,
 ὡς φασί, λόγον τὰ τοιαῦτα τελεῖται· τὸ γὰρ ἐπ' εὐ-
 θείας καὶ κυριώτατον τῆς τοιαύτης δίκης ἔργον ἐπὶ τὴν ψυ-
 χῷ ἀναφέρεται.

Καὶ ὁ μὲν Πετᾶβιος ὁρθῶς καὶ Κανονικῶς ταῦτα·
 οἱ δὲ πλείους τῶν ἐκ τῆς ἐκείνης συμμορίας, καὶ πολλοὶ ἐπὶ
 τέτοις ὁμόφρονες, εἴτε δι' ἀκρίσιαν ὑπὲρ τὸ δέον αὐστηροί,
 εἴτε καθ' ὑπόκρισιν ὑπέρθερμοι ζηλωταί, εἴτε καὶ διὰ
 φυσι-

σικίλῳ ὁμότητα τυραννικοὶ καὶ βίαιοι καὶ ἀπάνθρωποι,
δοὶ ἔλειψαν νὰ ἀγωνισθῇ διὰ νὰ μεταβάλῃν ἂν ἦτον τρέ-
πος τινὶ ἐπὶ γῆς τῷ Θεῷ βασιλείαν, δηλαδή τινὶ Ἐκκλη-
σίαν, εἰς μίαν πικρὰν τυραννίδα. Ποσάκις παρώρμησαν
τὲς Ποντίφικας εἰς τὸ νὰ διεδικήσῃν τινὶ τῷ Χριστῇ ποιμ-
νίῳ μὲ τὲς πολέμες; ποσάκις τὲς ἐπαρρακίνησαν νὰ ἀφῇ-
σιν εἰς ἅα μέρος τὰ ὅπλα ταῦτα τὰ πνευματικά ὅπῃ
εἶπομεν, καὶ νὰ μεταχειρισθῇν τὰ κοσμικά, τὰ ὁποῖα
διὰ τῆτο δῆθεν ὁ Θεὸς εἰς χεῖρας τῶν ἔβαλε; Ποσάκις
ἠλάλαξαν τὸν Ἐνυάλιον, καὶ παροξύναντες ἔδῃν ἐπάνω
εἰς ἔδῃν, καὶ λαὸς ἐπάνω εἰς λαὸς, καὶ ὁμογενεῖς κατὰ
ὁμογενεῶν, καὶ πολίτας κατὰ συμπολιτῶν, ἠγωνίσθησαν
νὰ πλύνῃν τάχα μὲ τὰ ἀνθρώπινα αἵματα τινὶ ὕβριν
ὅπῃ εἰς τὸ θεῖον ὄνομα ἐγίνετο;

Καὶ ποῖα ἐπιχειρήματα οἱ σοφοὶ ἔτοι ἐπρόβαλον,
διὰ νὰ συστήσῃν, καὶ νὰ καταπείσῃν ὅτι θεμιτὸν τῆτο καὶ
θεάρεσον; Ἰδοὺ (εἶπαν) ὁ Μωσῆς συγκαλεῖ περὶ αὐτὸν τὲς
Λευίτας, διὰ νὰ ζηλώσῃν τῷ Κυρίῳ: τίς πρὸς Κύριον;
ἴτω πρὸς με· καὶ τὲς ἐνοπλίζει ἐναντίον εἰς τὲς προσ-
κυνήσαντας τῷ Βεελφεζώρ: Θέδε ἕκασος τὴν ἑαυ-
τῷ ῥομφαίαν ἐπὶ τὸν μηρόν . . . καὶ ἀποκτείνου-
τε ἕκασος τὸν ἀδελφὸν αὐτῷ, καὶ ἕκασος τὸν
πλησίον αὐτῷ, καὶ ἕκασος τὸν ἐγγιστὰ αὐτῷ. Ἐξ.
Κεφ. ΛΒ'. 27. 28. Ἰδοὺ ὁ Συλλέγων τὰ ξύλα ἐν τῷ Σαβ-
βάτῳ ὑπὸ πάσης τῆς συναγωγῆς λιθοβολεῖται. Ἀριθ.
Κεφ. ΙΕ'. 32. κξ'. Ἰδοὺ ὑπὸ τῷ Φινεὲς, ὁ ἐκπορνύων με-
τὰ τῆς Μαδιανίτιδος Ἰσραηλίτης, μὲ τὸν σειρομάσιον δια-
πείρεται. Ἀριθ. ΚΕ'. 7. 8. Ὁ Ἀχαρ ὡς ἱεροσυλήσας
ὑπὸ παντὸς τῷ λαῷ λιθοβολεῖται. Ἰησ. Ναυ. Ζ'. 24. 25.
Ὁ Σαβλ διατὶ περιποιεῖται τὸν Βασιλέα Ἀμαλὴν κατα-
κρίνεται. Α'. Βασιλ. ΙΕ'. 9. κξ'. καὶ ὁ Ἀγαθ αὐτὸς
ὑπὸ τῷ Σαμβὴλ κατασφάζεται. Αὐτ. 33. καὶ οἱ προ-
φῆται τῷ Βαβλ εἰς τὸν χειμάρρην Κισσῶν ὑπὸ τῷ προ-
φῆτῃ Ἠλιῷ μιᾷ χειρὶ λαιμοκοπῆνται. Γ'. Βασιλ. ΙΗ'. 40.

καὶ οἱ δύο πεντηκόνταρχοι τῇ Ὀρχείᾳ, μετὰ τῶν ἀκολού-
θων αὐτῶν ὑπὸ τῇ αὐτῇ προφῆτᾳ διὰ πυρὸς καταναλίσ-
κονταί. Δ'. Βασιλ. Α'. 9. κξ. Καὶ διὰ τὴν μὴ νομίζουσαν
ὅτι ταῦτα συγχωρήματα ἦσαν τὸ παλαιόν, ἰδὲ (ἐπρόθε-
σαν) καὶ εἰς τὴν Νίαν, ὃ Ἰάκωβος καὶ ὁ Ἰωάννης ζηλῶ-
σαντες ἐναντίον τῆς ἀγνώμονος ἐκείνης κόμης τῶν Σαμα-
ρειτῶν, ἡ ὁποία δὲν ἠθέλησε νὰ υποδεχθῇ τὸν Διδύσκαλον
αὐτῶν καὶ Σατῆρα, ἕσταιμι ἦσαν νὰ κατεβιάσθην πῦρ
ἀπ' ἐρανθῆν ἀναλῶσαι αὐτὲς, ὡς καὶ Ἡλίας ἐποίη-
σε. Λβκ. Ω'. 54. κξ. Ἰδὲ ὁ Πέτρος ἐκλυσε τὴν μά-
χαιραν, καὶ ἀπέκοψε τῇ δεξιᾷ τὸ ὄτιον, ὑπερμαχόμενος
ὑπὲρ τῇ Κυρίᾳ αὐτῇ. Ἰωάν. ΙΗ'. 10. Ἰδὲ ὁ αὐτὸς Πέ-
τρος τὸν Ἀνανίαν καὶ τὴν Σάπφειαν, ὡς καταψεύσαμέ-
νες Θεῷ, καὶ νοσφισαμένους τὸ ἀφιερωθὲν ἀργύριον, κα-
τεδίκησεν εἰς αἰφνίδιον θάνατον. Πράξ. Κεφ. Ε'. 5. 10.
Ἰδὲ ὁ Παῦλος, ἔστις καὶ σωματικῶς κατακρίνας τὸν
πορνέυσαντα μετὰ τῆς ἰδίας Μητρώας, ἔγραψε Α' πρὸς
Κορ. Κεφ. Ε'. 5. παρὰδέναι τὸν τοιῦτον τῷ Σα-
τανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκός. Ἐπὶ τέτοις καὶ αὐ-
τὸς ὁ Κύριος ἡμῶν ἐν Εὐαγγελίοις, τὸ ἄλλο (λέγουσι) διὰ
τῆς παραβολῆς ἐκείνης διδάσκει, ὅταν ὁ Οἰκοδεσπότης
προσάξῃ τὸν δούλον νὰ ἀναγκάσῃ ὅσες εὐρὴ νὰ ἔλθῃ εἰς
τὸν δειπνῆσαι ἀνάγκασον αὐτὸς εἰσελθεῖν, ἵνα γεμι-
θῇ ὁ οἶκος μὲν; Λβκ. Κεφ. ΙΔ'. 23. Ἄλλ' ἐπὶ πᾶσι
καὶ ἡ Ἐκκλησία ἀνωθεν δὲν ἔλειψε νὰ μεταχειρισθῇ καὶ
φυλακὰς, καὶ δεσμὰ, καὶ ἑξερίας κατὰ τῶν ἐπὶ αἵρε-
σει κατακρινέντων, ἑξερίσασα τὸν Νεσόριον, καὶ τὸν Ἀν-
τιοχείας Καλανθίωνα εἰς τὴν Ὁασίαν, τὸν Διδύσκορον καὶ
Τιμόθεον τὸν Αἰλάρην εἰς τὴν Γάγγραν τῶν Παφλαγόνων
(ὅρα Εὐαγγ. Βιβλ. Α'. Κεφ. ζ'. καὶ Βιβλ. Β'. Κεφ. 6. καὶ
1α. καὶ Βιβλ. Γ'. Κεφ. ΙΨ.) καὶ ἄλλας ἀλλὰ καὶ αἴδια
καί τινες διὰ τὴν ταλαιπωρίαν καὶ κόπον ἐλεεινῶς τὸν
βίον κατέστρεψαν. Ἐξ ὧν ἀπάντων ἐσυμπέραναν ὡς
συμπέρασμα πολλὰ σφαλερρὸν εἰς ζηλωτὰς ἔτοι, ὅτι λοι-
πὸν ἡ Ἐκκλησία, καὶ οἱ ταύτης προσάται, καὶ ὁ Πάπας
πρὸς

πρὸ πάντων καὶ ὑπὲρ πάντας, ἡμπορῆν εἶναι μὴ πεί-
θῃ ὁ λόγος νὰ μεταχειρίζονται τὴν βλάβαν· καὶ ὅτι ἔξε-
σι νὰ προσάψῃ καὶ τὸ πῦρ καὶ τὸν σίδηρον, κατ' ἐκείνων
εἰς τὰς ὁποῖας ὁ ἀφορισμὸς καὶ τὸ ἀνάθεμα δὲν ἰχύαν νὰ
φέρῃν τὴν ἴασιν.

Ἀλλ' εἰς ταῦτα πάντα πρόχειρος καὶ εὐκόλῃ ἡ ἀπό-
κρισις. Αἱ σφαγαὶ καὶ οἱ λιθοβολισμοὶ καὶ οἱ ἐμπρησ-
μοὶ τῶν ἀδελφέντων, ὅπῃ προβάλλονται ἐν τῇ Παλαιᾷ
Γραφῇ, ἔγιναν κατὰ θεῖον νεῦμα καὶ πρόσαγμα: Τὰ
„δε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, θέδε ἕκαστος τὴν ῥο-
„φαίαν αὐτῆ κτ. Ἐξ. ΛΒ'. 27. Καὶ ἐλάλησεν Κύριος
„πρὸς Μωϋσῆν λέγων θανάτω θανατέδω ὁ ἄνθρωπος.
„Ἀριθ. ΙΕ'. 35. Καὶ εἶπε Κύριος τῷ Μωυσεῖ, λάβε
„πάντας τὰς Ἀρχηγούς. Κεφ. ΚΕ'. 4. Καὶ ἐλάλησεν
„Κύριος πρὸς Μωϋσῆν λέγων, Φινεὲς κατέπαυσε τὸν
„θυμόν μου. Αὐτ. ΙΟ. 11. Καὶ εἰς τὰ λοιπὰ πάντα
ὁμοίως εἶναι φανερά ἡ θεία ἐπιταγή· Ὁ Κυριεύων ζωῆς
καὶ θανάτου ἔχει βέβαια τὴν ἐξουσίαν ὅτε, καὶ ὅπως θέ-
λει, νὰ παιδύσῃ τὸν ἄνθρωπον· καὶ τὴν ὁδοῖαν αὐτῇ
καὶ θέλῃσιν εἰς τὰς ποινὰς ἐκείνας, αὐτὸς ὁ Θεὸς καὶ δι'
ἀποκαλύψεως ἐπιδόξῃ, καὶ διὰ θαυμασίων ὑπερφυῶν
καὶ παραδόξων τὴν ἐδειχνε, χρίζων τὴν γῆν ὑπὸ τὰς πό-
δας τῶν ὑποδύων, καταπέμπων φλόγας θρανόθεν, καὶ
τὰ παρόμοια. Ἀλλ' ὑμεῖς, ὦ ζηλωταί! ἀποδείξατε καὶ
ὑμεῖς, ὅτι ἐλάβετε τοιαύτῃ ἀποκάλυψιν καὶ ἐπιταγὴν
θεῖαν, νὰ ἐξαναλώσῃτε πάντας τὰς μὴ παύζοντας·
δοτε σημεῖα διὰ νὰ πληροφορήσῃτε τὸν κόσμον ὅτι σὰς
ἐχαρίδῃ ἄνωθεν αὕτη ἡ ἐξουσία· τότε καὶ ἡμεῖς σὰς τι-
μῶμεν ὡς τὸν Μωσὴν, ὡς τὸν Φινεὲς, ὡς τὸν Σαμὴλ,
ὡς τὸν Ἡλίαν. Τότε σφάζατε, καύσατε, λιθοβολή-
σατε· κλίνομεν κεφαλὴν, καὶ ὑποταττόμεθα.

Εἰς τὴν Νέαν Διαθήκην πάλιν ὁ Ἰάκωβος καὶ ὁ
Ἰωάννης ἔτοιμοι ἦσαν νὰ κατεβῶσιν πῦρ ἀπ' θρανῶ κα-
τὰ τῆς Κόρης τῶν Σαμαρειτῶν ἐκείνης· μα Α'. ἀπ'
θρανῶ. Ἀχ! καὶ ἄς ἀπαπτε καὶ ὁ τῷ Βατικάνῃ ζήλος

ἀπὸ ἑνα τριῶτον πῦρ! πῦρ ἀνώθεν καταβαῖνον, ἢ ὅπως
ἐράνιον! ὡς ἀνέμενον καὶ εἰ τῷ Ῥώμης Ἀπόστολοι, ἐκεῖθεν
πάντοτε, ἀπ' ἐρανῶ, νὰ τὸς ἔλθῃ τὸ αἷμα! ἴσως
δὲν ἤθελαν κατακαῖν ζῶντες τόσοι ἄνθρωποι ἕως τώρα,
χωρὶς, πόλεος, ἐπαρχίας, ἔθνη ὁλόκληρα! Β'. Ο. Ἰα-
κώβος καὶ ὁ Ἰωάννης ἠρώτησαν τὸν Χριστὸν ἂν θέλῃ:
Θέλεις εἰπῶμεν πῦρ καταβῆναι; σημεῖον ὅτι τῷτο
τὸ ὑπελάμβανον ἀθέμιτον, χωρὶς μίαν ἐκπεφασμένην καὶ
καὶ διωρισμένην θείδεν ἀδειαν καὶ συγχώρησιν, ἥ τις πο-
τὲ δὲν θέλει ἀποδειχθεῖ, ὅτι ἔδωκεν εἰς τὸς διαδόχους τῶν
Ἀποστόλων, καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Γ'. καὶ τίνα τότε
ἀποκρίσιν οἱ δύο μαθηταὶ ἔλαβον; ἀποκρίσιν τοιαύτην, ἡ
ὁποία μόνη φθάνει διὰ νὰ ἀναγέσῃ ἀποφασιστικὰ τὴν
μεταχείρισιν τῶν ἐξωτερικῶν καὶ σωματικῶν ποινῶν, εἰς
τὸς μαθητὰς τῷ Χριστῷ καὶ Ἀποστόλοις. Ἀποκρίσιν ἐνω-
μένην μετὰ ἐπιτιμίας καὶ ἐλέγχου: Στραφεῖς δὲ
ἐπετίμησεν αὐτοῖς καὶ εἶπεν· ἐκ οἴδατε οἷον πνεύ-
ματος ἐστὶν ὑμεῖς· ὁ γὰρ υἱὸς τῷ ἀνθρώπῳ ἐκ ἡλ-
θε ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι.
Τὸ πνεῦμα τὸ ἐδικόνους Ἀποστόλοις, ὡς φαίνεται, δὲν
ἤξερετε τί πνεῦμα εἶναι. Αὐτὸ δὲν εἶναι πνεῦμα κόσμου,
διὰ νὰ σᾶς ἐπιτρέπῃ νὰ μεταχειρίζεσθε κατὰ τῶν πται-
όντων κοσμικὰς ποινὰς, καὶ σωματικὰς τιμωρίας, καὶ θά-
νατον. Αὐτὸ εἶναι τὸ πνεῦμα τὸ ἐδικόνους· καὶ τὸ ἐδι-
κόνους πνεῦμα, εἶναι ἓνα πνεῦμα πραύτητος, καὶ φιλαν-
θρωπίας· Ἐγὼ ἦλθον ἐπὶ γῆς πραύς, καὶ σώζων·
ἐγὼ εἶμινα ἄνθρωπος διὰ νὰ σώσω ψυχὰς ἀνθρώπων, ὅχι
νὰ ἀπολέσω· ὁ γὰρ υἱὸς τῷ ἀνθρώπῳ, ἐκ ἡλθε
ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι.

Ἀκολουθεῖ τῷ Πέτρῳ ἡ μάχαιρα, μὲ τὴν ὁποίαν ὁ
ζηλωτὴς μαθητὴς εἰς τὸν κήπον ἀπέκοψε τῷ δέλε τὸ
ὠτίον· πλὴν καὶ αὐτὴ ἡ μάχαιρα ἀντὶ νὰ βοηθήσῃ, πο-
λεμῇ μάλιστα τὸς αἰμοχαρεῖς ζηλωτὰς καὶ τὸς κατασ-
φάττας· ἐπειδὴ ὁ Πέτρος τότε δὲν ἐπαινέδῃ, ἀλλ' ἐπετι-
μήθη

μήτη παρὰ τῇ διδασκαλίᾳ, καὶ ἔλαβεν ἐντολὴν αὐτῷ
 τῷ μάχαιραν πλέον νὰ μὴ τῷ μεταχειρίζεται. Βάλε
 τὴν μάχαιράν σου εἰς τὴν θήκην. Ἀκόμι νομικὰ
 ἐφρόνει τότε ὁ Ἀπόστολος, λέγει ὁ Χρυσόστομος, ὁ Κύριλ-
 λος, ὁ Ἀπολινάριος (Σειρ. εἰς Ἰωάν.). Ἄλλ' ὁ νόμος τῆς
 χάριτος ἔπαυσε τὰς παλαιὰς αἰματοχυσίας καθὼς τῶν
 θυμάτων, ἔτω καὶ τῶν ποινῶν, καὶ ὁ ἐκχέας τὸ ἴδιον
 αἷμα ὑπὲρ πάντων, ἠθέλησε μὲ το παραδέσγμά τε, νὰ
 μεταφέρει τὰς ἀκολούθους ἀπὸ τῷ παλαιᾷ σκληρότη-
 τα εἰς τῷ Εὐαγγελικῷ ἡμερότητα καὶ Φιλανθρωπίαν.
 21 Ὁ γὰρ Κύριος ἀφῆκε ἀνάμορφώσαι ἡμᾶς εἰς ἡμερότη-
 22 τα τῷ καθ' ἑαυτόν. (Κύριλ. αὐτ.).

Ἄλλὰ τὸν Ἀνανίαν, λέγουσι, καὶ τῷ Σάπφειραν ὁ
 αὐτὸς Ἀπόστολος τὰς ἐθανάτωσε· τίνι τρόπῳ; ἔλεγξεν
 αὐτὰς ὡς παραβάτας καὶ ἱεροσύλους· καὶ ἔτοι πεσόν-
 τες παραχρῆμα ἐξέψυσαν. Καλὸν: ὡς ἐπιτιμᾷ
 λοιπὸν κανονικῶς τὰς Αἰρετικὰς, καὶ κακοδόξας, καὶ Χρῆστο-
 καπήλους μόνῳ τῷ λόγῳ καὶ ὁ διάδοχος τῷ Πέτρῳ, καὶ ὅταν
 ὁ Θεὸς θελήσῃ, ἐκψύξουσι καὶ οἱ παρ' αὐτῷ ἐπιτιμηθέν-
 τες, νεκροὶ πεσόντες εἰς τὰς πόδας αὐτῶ.

Ἄλλὰ καὶ ὁ Παῦλος παρέδωκε τὸν Κορίνθιον εἰς
 ὀλεθρον τῆς σαρκός· Ναί: καὶ ὁ τῷ Παύλῳ διάδο-
 χος, ἔχει ἐξουσίαν νὰ παραδίδῃ ὁμοίως τὸν παραβάτην
 τῷ Σατανᾷ· καὶ ἂν παραχωρήσῃ ὁ Θεὸς, εἰχωρεῖ καὶ
 εἰς αὐτὸν τὸ πονηρὸν πνεῦμα, καὶ σωματικῶς τὸν κατα-
 θλίβει. Αὐτὸ τὸ πνεῦμα πρέπει εἰς τὴν πάντως νὰ
 ἐπιτραπῇ παρὰ τῷ Κυρίῳ, καθὼς εἰς τὸν Σαὺλ: καὶ
 ἐπινγεν αὐτὸν Πνεῦμα πονηρὸν παρὰ Κυρίῳ.
 Α'. Βασίλ. Ι΄. 14. καθὼς εἰς τὰς χοίρας τῶν Γαδα-
 ρηνῶν: ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἀγέλην
 τῶν χοίρων. (Ματθ. Η'. 31.). Ὁ ἀφαιρίζων πα-
 ραδίδει τὸν ἐνοχον, ὁ ἐπὶ πάντων Θεὸς πέμπει τὸν δῆμιον,
 καὶ ὁ δῆμιος τὸν ἀπὸ τῷ σώματος τῆς Ἐκκλησίας ἀπο-
 κοπέντα, καὶ γυμνωθέντα ἤδη τῆς χάριτος, κατὰ τὸ

μέτρον τῆς δαδείκης αὐτῷ ἀδείας, ἢ πνευματικῶς μόνον καὶ ἀοράτως τὸν ἐνοχλεῖ, ἢ καὶ σωματικῶς καὶ αἰσθητῶς τὸν τυραννεῖ, καὶ τὸν βασανίζει, καθὼς πολλὰκις συνέβη· διδασκόμεθα δὲ ἐντεῦθεν, ὡς τοῖς ἀφοριζομένοις, καὶ τῷ Ἐκκλησιαστικῷ σώματος χωριζομένοις ἐπείσιν ὁ Διάβολος ἐρήμους ἐξίσκων τῆς χάριτος. (Θεοδώρ. Ὑπομν. εἰς Α'. Πρὸς Κορ. κεφ. Ε'). Ἀλλὰ δυνάμει νομεν ἐκ τέτε ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ Ἀπόστολοι πρέπει νὰ γίνωνται τῶν ἀφοριζομένων οἱ δῆμιοι καὶ οἱ βασανισαί. Εἰς τὸν Παῦλον ἐδόθη σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος Σαταῦν, ἵνα αὐτὸν κολαφίσῃ, ἵνα μὴ ὑπεραίρηται. (Β'. Κορ. ΙΒ'. 7.) καὶ Ἄγγελοι Σαταῦν ἴσως εἰς αὐτὸν ἦσαν Ἀλέξανδρος ὁ Χαλκεύς (Β'. Τιμ. κεφ. Δ'. 14.) Ὑμεναῖος, καὶ Φιλητὸς (Β'. Τιμόθ. κεφ. Β'. 17.) καὶ πάντες οἱ θλιβόντες αὐτὸν καὶ κακῶντες, καθὼς λέγει ὁ Ἰερ. Θεοφύλ. (ἐν Ὑπομν. Β'. Κορ. κεφ. ΙΒ'.) ὁ Παῦλος ὅμως Σαταῦν πειρασῆς, ἢ Ἄγγελος κολαφισῆς, ἢ σκόλοψ τῇ σαρκί, εἰς τινὰ τῶν κακοφρόνων δὲν ἔγινεν. Αὐτὸς μάλιστα ἐν πραότητι ἐπαίδουε (τετέστιν ἐδίδασκε) τὰς ἀντιδιατιθεμένους αὐτῷ τέτες, καὶ ἤνυχτο μὲν περὶ Ὑμεναῖου καὶ Φιλητῆ, μήποτε δῶ αὐτοῖς ὁ Θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας, καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τῆ διαβόλης παγίδος· ὥφινε δὲ εἰς τινὲ θεῖαν κρίσιν καὶ ἐκδίκησιν τὸν Ἀλέξανδρον τὸν Χαλκεά, ὅστις πολλὰ κακὰ αὐτῷ ἐνεδείξατο, καὶ λίαν ἀντίστατο τοῖς αὐτῷ λόγοις· ἀποδώῃ (λέγων) αὐτῷ ὁ Κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆ· καὶ διὰ τέτων ἔδωκε τύπον καὶ παρὰδειγμα ὁ Ἀπόστολος εἰς τινὲ Ἐκκλησίαν, πῶς νὰ προσφέρεται αὐτῇ εἰς τὰς ἀντιστάσεις τῶν δυσσεβοφρόνων αἰρετικῶν. Τετέστι νὰ τὰς διδάσκῃ, νὰ ἤνυχται ὑπὲρ αὐτῶν εἰς Θεόν, καὶ νὰ τὰς ὑποφέρῃ.

Τὸ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν ἔχει ἀποχεῶσαν τὴν ἀπάντησιν, ἐν (2) Σημειώματι Σελ. 114. τὸ ὅποιον ὄρα. Τόσον μόνον ἐδῶ συνάπτομεν, ὅτι εἰς ὑπόθεσιν δειπνῆς ἢ τραπέζης, καὶ φιλοξενίας φιλόφρονος, οἷα ὑποτίθεται καὶ ἐν τῇ τῇ Κυρία Παραβολῇ περὶ ἧς ὁ λόγος, εἶναι αὐτῇ

21 ἵνα μάθωμεν ὅτι μεγάλης τῆ Θεῆ δυνάμεως σημεῖον ἐστὶ τὸ
 22 πιστεῦσαι τὰ ἔθνη τοσαύτῳ ἀγνωσίαν ἔχοντα, διὰ τῆ-
 23 το ἔπεν ἀνάγκασον. Εἰ μὴ γὰρ ἦν πολλὴ τῆ κηρυτ-
 24 τομένης ἡ δύναμις, καὶ μεγάλη ἡ τῆ λόγῳ ἀλήθεια, πῶς
 25 ἂν ἐπέδωσαν ἄνθρωποι εἰδωλομανεῖντες καὶ αἰσχυρογέ-
 26 ντες, ἀδρόον ἐπικρινόμενοι τὸν ὄντως Θεόν, καὶ πνευματικὸν
 27 βίον τελέσαι; τὸ τοίνυν παράδοξον τῆς μεταθέ-
 28 σεως θέλων δηλώσαι, ἀνάγκην τὸ πρᾶγμα ὠνό-
 29 μασεν· ὡς ἂν ἔποιτις, ὅτι καὶ μὴ βεβλόμενοι οἱ Ἑλ-
 30 ληνες ἀφῆναι τὰ εἰδῶλα καὶ τὴν τρυφὴν, ὅμως ὑπὸ
 31 τῆς ἀληθείας τῆ κηρύγματος ἠναγκάσθησαν ταῦτα φυ-
 32 γεῖν. Ἀλλως τε καὶ ἡ δύναμις τῶν σημείων μεγάλῳ
 33 ἐπῆγεν ἀνάγκῃ τῆ μετατεθῆναι εἰς τὴν τῆ Χριστοῦ πί-
 34 σιν. (Θεοφύλ. Ὡ Ὑπομν. Αὐτ.).

Τελευταῖον μένει τὸ ἔθος τῆς Ἐκκλησίας τὸ ὁποῖον
 προβάλλουσιν· ἀλλ' ἡ Ἐκκλησία δὲν ἐκινήθη ποτὲ μὲ τυ-
 ραννικῶς βίαν ἐναντίον εἰς τὰς ἑτεροδόξους καὶ αἵρεσιόφ-
 ρονας. Ἡ Ἐκκλησία ἔτε ἐν μέρει, ἔτε καὶ συνοδικῶς,
 ὁρδοτομέσας τὸν τῆς ἀληθείας λόγον, κατέκρινε μὲν τὰς
 ἀναφρομένας αἵρέσεις, ἀνεκάλεσε δὲ ὅμως εἰς ἐπιστροφὴν
 τὰς αἵρεσιόφρονας· καὶ τέτῃς, ἀποπτύοντας μὲν τὴν κα-
 κοφροσύνην τὰς ὑπεδέχετο· ἐπιδεικνυμένους δὲ γνησίαν καὶ
 εὐληκρινὴ τὴν ἑαυτῶν ὁμολογίαν, τὰς ἀποκαθίσα καὶ εἰς
 τὴν τῆ βαθμὴ τάξιν τὴν ὁποίαν πρότερον εἶχον· ἐπιμέ-
 νοντας δὲ εἰς τὴν κακοδοξίαν, τὰς ἐδίδο καίρῳ πολλὰς
 μετανοίας καὶ ἀνανήψεως· τραχηλιῶντας δὲ καὶ ἀμε-
 ταθέτως ἔχοντας, τὰς ἀνέθεμάτιζεν εἰς τέλος, καὶ τῆς
 τῶν πιστῶν κοινωνίας καθάπαξ τὰς ἀπέκοπτεν. Ἀπη-
 γόρευε δὲ καὶ εἰς τὰς ὁρδοδόξους λαοὺς, ὅσον ἡδύνατο, τὴν
 μετ' αὐτῶν συνάφειαν καὶ συνδιατριβὴν, μὴ λάθωσιν
 21 (ὡς ὁ Κυριώης σοφὸς Ἐπίσκοπος Συνέσιος ἔγραφε τοῖς
 22 ὑπ' αὐτὸν Πρεσβυτέροις περὶ τῶν ἐν τῆς Εὐνομίᾳ ἀθεω-
 23 τάτης αἵρέσεως, Ἐπιστ. Ε.), μὴ λάθωσιν ἐμπηδήσαντες
 24 τῷ πεινῶν, μὴ λάθωσι τῷ σίτῳ τὸ ζιζάνιον παρασεί-
 25 ρον-

ροντες μήτινας ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἤδη συλήσω-
 σιν, ὅπερ ἔθος ἤδη πεποιῶται. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐαν-
 τὴν ἡ Ἐκκλησία τὴν προφύλαξιν ταύτην δὴ εὐδύνατο νὰ
 κτελῇ πάρεξ δι' ἐνταλῆς καὶ παραγγέλματος· τὰ δὲ
 τοιαῦτα (τὰ ὅποια εἶναι τὰ μόνα ὅπλα ὅπῃ ἡ Ἐκκλησία
 ἔχει εἰς χεῖρας της.) εἰς θρασείας καὶ ὅλως κοσμικὰς ἀν-
 θρώπων εἶναι ἀνίχυρα, οἱ Βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνες, ὡς ὄν-
 τες οἱ ἐξωτερικοὶ τῆς Ἐκκλησίας προσάται καὶ ὑπέρμα-
 χοι, ἐνίχουν τὴν Ἐκκλησιαστικὴν τῶν τοιούτων ἀποκοπήν
 μὲ τὴν κοσμικὴν αὐτῶν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν, καὶ
 δι' ἐπιτάγματος ἢ ἀπέκλειον τὰς ἀποσόλους τῆς πλά-
 νης εἰς τόπας κεχωρισμένους κατ' ἰδίαν, ἢ τὰς ἐξώ-
 ριζον εἰς τόπας μακρυνάς, διὰ νὰ μὴ ἔχεν τὴν εὐκο-
 λίαν νὰ χύνει τὸν ἴον εἰς τὰς ἀκεραιότερας τῶν πι-
 στῶν ἀκοάς, καὶ νὰ διαδίδεν τὴν λύμην τῆς ἀσεβείας ταν.
 Φαίνεται δὲ ὁ σκοπὸς ἔτος εἰς ὅσας δὴ εἶναι τῆς Ἐκκλη-
 σιαστικῆς ἰσορίας πάντῃ ἀμύητοι· μάλιστα δὲ γίνεται φα-
 νερόν εἰς τὴν κατάκρυσιν τῆς δυσσεβῆς Νεστορίας, ὅς τις κα-
 θαιρεθεὶς καὶ ἀποβληθεὶς τῆς Ἐκκλησίας, πρῶτον εἰς
 τὴν Εὐπρεπίαν μονὴν ἐπέμφθη, ἄθα καὶ τέσσαρα ἔτη
 διέτριψεν. Ἦν δὲ ἡ μονὴ αὕτη πρὸ τῆς Θεσπόλεως δύο
 σταδίους ἀπέχουσα· ἔπειτα ὡς ἰσορεὶ Εὐαγγέριος (Βιβ. Α'.
 Κεφ. Ζ'). εἰς τὴν Ὁασιν φυγαδεύεται· διατί; ὅτι ἐδὲ
 ἐνθαδὶ ὧν τῆς οἰκείας βλασφημίας ἠρέμησεν, ἀλλ'
 ἐσπένδαζεν ὁ βλάσφημος καὶ ἀπὸ τῆς ἡσυχίας τὸν τόπον
 νὰ ἀπλῶνῃ εἰς τὴν τῇ Χριστῷ ποιμνίῳ τὰς ταραχάς·
 ὅθεν τῇ εὐσεβῆς λοιπὸν Βασιλέως ἔργον ἦτον τὸ νὰ ἐξώσῃ
 καὶ ἐκεῖθεν τὸν ἀλιτήριον· ὁ ὁποῖος ἔπειτα εἰς τὰς ἐξα-
 τίας ἐκείνας πεμφθεὶς ὑπερόριος, ἔπεσεν αἰχμάλωτος
 κατὰ θείαν δίκην εἰς τὰς βαρβαρικὰς χεῖρας τῶν Βλεμ-
 μύων, καὶ τῶς ἀπαχθεὶς εἰς τὰς αὐτὴν Αἰγύπτῳ Θήβας,
 καὶ εἰς γῆν (ὡς ὁ Ἱστορικὸς διηγεῖται) προσρηγνύμε-
 νος, κακὸς κακῶς τὸ ζῆν κατέτριψεν. Καὶ λοιπὸν τῇ-
 το μόνον εἶναι τὸ ἔργον τῶν τῆς Ἐκκλησίας Προέδρων, τὸ
 νὰ κρατῇ μακρὰν ἀπὸ τῆς ἑαυτῶν ποιμνίῳ τὰς λύκας,
 μὴ

μὴ καταδιώκοντες ἄλλως αὐτοὺς μὲ βιαίως καὶ τυραννικῶς τρόπῳ, μὴ θλίβοντες, μὴ βασανίζοντες, μὴ θανατῶντες, μὴ δὲ τιμῶ ἐκείνων περιεσίου δημοῦντες ἢ διαρπαύζοντες, ἢ τὸ παραμικρόν τι τῶν ἰδίων ὑπαρχόντων καὶ δικαίων ἀποσπῶντες, καθὼς οὐκ ἤξερω πόθεν ὑπὸ τῶν Παντιφικίων ὕπερον θεμιτὸν ἐνομιδῆ ἢ εὐλογον· τὸ ὅποιον πόσον εἶναι ἀλλότριον ἀπὸ τὸν ἀκριβῆ κανόνα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς κατὰ τῶν ἀρετιζόντων διεκδικήσεως, τὸ ἔχμεν ἐκτεθειμένον ὑπὸ τῆς Συνεσίης εἰς τιμῶν Ἐπιστολῶν, ἧς ἀνωτέρω ἐμνήσθην.

„Ἐκεῖνο δὲ εἰπεῖν ἄξιον πρὸς ὑμᾶς (λέγει πρὸς τοὺς ὑπ’ αὐτὸν Πρεσβυτέρους) Ἀδελφοί, τὰ καλὰ καλῶς γινέσθω· ἢ ὑπὲρ κέρδους ἔρις ἀνηρέθω· ἢ ἅπαντα διὰ τὸν Θεὸν ἐγκεχειρίδω. Οὐ δὲ τιμῶ αὐτὴν ἀρετῆς εἶναι καὶ πονηρίας ὑπόθεσιν· ὑπὲρ δισεβείας ὁ δρόμος· ὑπὲρ ψυχῶν ἀγωνισέον, μήτις ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας συλησώσιν, ὅπερ ἔθος ἤδη πεποῦνται. Ὅς δ’ ἂν τιμῶ Ἐκκλησίαν προσησάμενος αὐτῇ βαλάντιον, καὶ διὰ τῆς δοκεῖν εἶναι χρήσιμος ἐν καιροῖς ἀπαιτῆσι δεινότης, δυναστείαν ἑαυτῷ κατεργάζεται, ἔτος ἐστὶν ὃν ἡμεῖς συνόδῳ χριστιανῶν ἐκκηρύττομεν. Καὶ τὰ δύο ταῦτα ὁ Πατὴρ ἐπίσης τὰ κρίνει ἐπ’ ἀράτῃ, καὶ ἀσυγχώρητῃ· καὶ τὸ νὰ λάβῃ ἀργύρια ὁ Ἐκκλησιαστικὸς παρὰ τῶν ἀθετῶν τὰ τῆς Ἐκκλησίας, διὰ νὰ τὴν ὑποφέρει, καὶ τὸ νὰ τὴν διώκῃ ἀρπάζων αὐτῶν τὰ ἀργύρια, ἢ τὰ κτήματα.

„Ὅστις ἂν ἐν μαλακίῃσθαι καὶ προδῶ, καὶ ὅστις ἂν ἐπεξέλθῃ μὲν, ἀρπάσῃ δὲ τῶν ἀλλοτρίων, μὴ ἀναίτιος γένοιτο τῷ Θεῷ. Ταῦτα μόνον ἀπαιτεῖ παρὰ τῶν διεκδικητῶν τῆς Ἐκκλησίας Ἱερέων ὁ Σοφὸς ἔτος Ἐπίσκοπος. Α’ νὰ ἐλέγξῃ τὴν κακοδοξίαν, καὶ νὰ τὴν θεατρίσῃ εἰς ἅπαντας· εἰς μέσον ἐλκύσατε, καὶ τὴν τραπεζίτας τὴν πονηρίαν, τὴν καθάπερ νόμισμα τὸ δοῦμα τὸ θεῖον παραχαράττοντας περιμένεγκατε· παῖσι ποιήσατε καταφανῆς, εἴτινες εἰσὶ. Β’ ἔτος ἀπελεγχθέντας καὶ θεατριδέντας νὰ τὴν ἀποκόψῃ δι’ ἀφορισμῶν ἐφ’ οἷα σὲν μετὰ τῶν πιστῶν κοινωνίας, εἰς τρόπον ὅτι ἢ ἀφ’ ἑαυτῶν ἀναγκαζόμενοι νὰ ἀναχωρήσῃν, ἢ καὶ ὑπὸ

τῶν

τῶν ἐξουσίαν τινὶ πολιτικῷ ἔχόντων ἐξουσιάζοντες καὶ ἀπο-
 μακρυνθῆναι καὶ ἔτι αἱ τῶν Πτολεμαίων οὐκ ὄντων
 „ἀπεληλάδωσαν” ὅπως σημειῶδες εἶναι, ὅτι δὲν γρά-
 φει ἐν δευτέρῳ προσώπῳ αὐτὸς ἀπελάσατε, καθὼς
 ἐξίφερει καὶ τὰ ἄλλα: εἰς μέσον ἑλκύσατε, περιε-
 νέγκατε, ποιήσατε καταφανεῖς, ἀλλὰ διὰ τρίτου
 προσώπου, ἀπεληλάδωσαν. Γ'. ἐπὶ τέτοις παραγ-
 γέλλει, ὅτι ἀπελαυνόμενοι τοις τοτέτοις οἱ αἰρετικοὶ καὶ
 μὴ ζημιωθῆναι μηδὲν ἐξ ὧν ἔχουσι, καὶ καὶ μὴ ζημιωθῆναι ἐπὶ
 ἄλλῃ τριχόστῃ ἐκ τῶν ἰδίων: „ἀλλὰ καὶ πεμφθῆναι, ὅτι σὺν
 „αὐτοῖς ἡκεῖ χρῆμα πᾶν ἀμεινωγῆτον ἀποφέροντες.
 Δ'. ἐπισφραγίζων τὰ εἰρημένα ἀπαγορεύει εἰς τὰς Πρεσ-
 βυτέρας, καὶ μὴ τολμήσεν ἄλλοι παρὰ ταῦτα κατὰ τῶν
 αἰρετικῶν ἐκείνων καὶ ἐπιχειρῶν, καὶ τὸ ἀπαγορεύει
 „μὴ φρικτῶς κατὰ τὰς” ὁ δὲ παρὰ ταῦτα ποῶν ἐπ' αὐ-
 „ρατος τῷ Θεῷ. Ποῖον εἶδος ἐπηρείας, ἢ θλίψεως, ἢ
 ποινῆς κατὰ τῶν τοιούτων, καὶ βασιλεὺς σωματικῆς μένης
 ὑπόλοιπον; πῶς τόπον ἔχουσι πλέον τὰ δεσμὰ τὰ πολυ-
 χρόνια, καὶ αἱ σφραγίσαι, καὶ αἱ σφαγαί, καὶ οἱ ἄλλοι
 ἐπώδυνοι θάνατοι, ὅταν ἀσυγχώρητον παρὰ τῷ Θεῷ κρί-
 νεται, καὶ αὐτὰ τὰ περὶ αὐτὸς, καὶ τὰ ἐκτός αὐτῶν
 λεγόμενα ἀγαθὰ, καὶ πᾶσιν τινὰ ἐπηρεῖαν ὑπὸ ἀνδρῶν
 ἱερατικῶν, τῶν ὁποίων εἰς μόνον τὰ πνευματικὰ ἀπλώνε-
 ται ἡ ἐξουσία πᾶσα καὶ ἡ δύναμις; Ἀλλὰ καιρὸς εἶναι καὶ
 μεταβῶμεν ἀπὸ τινὶ Ἐκκλησίαν εἰς τὰ Βασιλεία, καὶ καὶ
 θεωρήσωμεν τίνι τρόπῳ ὁ τὸ κοσμικὸν κράτος περιεζωσμέ-
 νος πρέπει καὶ φέρεται πρὸς τὰς ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ αὐτῇ
 ἑτεροπίστους ἢ αἰρεσιόφρονας.

§. Η'.

Ο φιλόσοφος Θεμιστοκλής, ἐν τῷ ὑπαρκτῷ αὐτῷ λόγῳ εἰς
 τὸν Αὐτοκράτορα Ισβανόν, ἐν εἰδεί ἐπαίνου, προτρέπει διὰ
 ποδῶν τὸν οὐσεβέστατον βασιλέα, καὶ εἶναι ἀδιάφορος,
 ὅποιαν ποτὲ θρησκείαν θελήσεν καὶ ἀκολουθῆναι οἱ ὑπὸ αὐ-
 τῶν ὑπήκοοι. Με τοῦτο σκοπὸν παραταίει εἰς αὐτὸν
 ὅτι

ὅτι ὁ βασιλεὺς δὲν ἔχει τιὴν ἐξουσίαν νὰ βιάζῃ τὰς ὑπο-
 κειμένους αὐτῷ λαὸς εἰς ὅλα τὰ πράγματα· „ μὴ πάντα
 „ ἐνεστὶ τῷ βασιλεὶ βιάσασθαι τὰς ὑπηκόους. Ὅτι ἡ περὶ τὸ
 θεῖον βιλάβεια εἶναι ἀκαταναγκάστος, καὶ ἀνεπίτακτος·
 „ τιὴν ἀνάγκην ἐκπέφουγε, καὶ ἀπειλῆς ἐς κρείττων ἢ
 ἐπιτάγματος. Ὅτι εἰς τιὴν πρὸς τὸν θεὸν πίσις, διὰ νὰ
 εἶται ἀπλᾶτος καὶ ἀνυπόκριτος, πρέπει νὰ κινῆται ἡ ψυ-
 ψὴ αὐτοθελήτως „ δεῖ ἀβίασον εἶναι τιὴν ὁρμῇ τῆς ψυ-
 „ χῆς, καὶ αὐτοκράτορα, καὶ ἐκτίον. Ὅτι αἱ πλέον
 βαρεῖαι τιμωρίαι, καὶ οἱ πλέον φρεντοὶ βασανισμοὶ δὲν
 ἔχεν δύναμιν νὰ καταναγκάσῃ ποτὲ τιὴν προαίρεσιν „ ἔ
 „ χρημάτων ἀφαίρεσις, ἔ σκόλοπος, ἔ πυρ . . . ἀλλὰ
 „ τὸ μὲν σῶμα ἄξει καὶ ἀποκτενεῖς, ἂν ἔτω τύχη, ψυ-
 „ χὴ δὲ οἰχήσεται, ἐλδιδέραν μύτοι τῷ νόμῳ συμπερι-
 „ φέροντα τιὴν γνώμην, οἱ καὶ τιὴν γλώσσαν ἐκβιασθεῖν.
 Καὶ ταῦτα μὲν ἅπαντα εἶναι καὶ ἀληθῆ, καὶ σύμφωνα
 με τὰ ἀνωτέρω συντόμως παρ' ἡμῶν εἰρημένα (β. Δ. πρὸς
 τὸ τέλος.) μᾶλλον δὲ σύμφωνα μὲ ἐκείνα ὅπῃ καὶ ὁ ὀρθὸς
 λόγος ὑπαγορεύει, καὶ ἡ ἀληθινὴ ἡμῶν πίσις δογματι-
 ζεῖ, καὶ οἱ Πατέρες κοινῶς διδάσκουσι. Τὰ λοιπὰ ὅμως
 ὅσα ὁ κομψὸς ἔτος φιλόσοφος ἐπισωροῦει, διὰ νὰ συγίσῃ
 καὶ νὰ κατασκευάσῃ τιὴν Ἀνεξιθρησκείαν ταύτην τιὴν
 παντελῶς ἀδιάφορον, ἔτε εἰς τιὴν σάδμω τῷ ὀρθῷ λόγῳ
 δείχνουσι βάρος, ἔτε εἰς τὸν κανόνα τῷ ἀσεβῆς δόγμα-
 τος ἔχουσι τιὴν ἀδύτητα. Εἶναι δὲ τὰ ἀκόλουθα· Ὅτι ὁ
 θεὸς χάριτας εἰς τιὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ὡς ἐξαίρετον
 ἰδίωμα τὸ πρὸς αὐτὸν σέβας, ἄφησεν εἰς τιὴν ἐλδιδε-
 ρίαν τῷ καθ' ἑνὸς, οἰωδῆποτε τρόπῳ θέλει νὰ τὸν σέβε-
 „ ται „ τὸν τρόπον τῆς θερραπείας ἐξῆψε τῆς ἐν ἐκάστῳ βη-
 λήσεως. Ὅτι ὁ νόμος ἔτος εἶναι θεῖος, ἢ μένει τὸν πᾶν-
 τα αἰῶνα φερεὸς καὶ ἀκίνητος, τὸ νὰ ἔχῃ δηλαδὴ ἀπέλυ-
 τον τιὴν αἰδειαν ἢ ψυχὴν, νὰ πιάσῃ τὸν δρόμον ὃν ἂν ὑπο-
 λαμβάνῃ εὐλογον, καὶ ἀρετὸν εἰς τιὴν θεοσίβειαν „ ἀπο-
 „ λελύσθαι τιὴν ἐκάστῃ ψυχῇ, πρὸς ἣν οἰεταὶ ὁδὸν ἀσε-
 βείας. Ὅτι τοιοτρόπως τρέχον πολλοὶ ἀγωνισαὶ ἀπὸ
 „ ἑἑλλον καὶ ἢ ἑἑλλον δρόμον „ οἱ μὲν εὐδεν, οἱ δὲ εὐδεν
 ὅμως

ὁμῶς εἰς αὐτὸ καὶ τὸ αὐτὸ ἀγώνισμα, τῷ ὁποίῳ εἰς καὶ ὁ αὐτὸς εἶναι ὁ ἀθλοθέτης. Ὅτι πᾶσαι αἱ διάφοροι ὁδοὶ πρὸς τὴν μίαν φέρουσιν ἐκεῖνῳ καταγωγῇ καὶ ὅστις μίαν μόνῃ ἀτραπὸν ἀφήσει, ἀποικοδομήσει δὲ τὰς λοιπὰς, ὁ τοιοῦτος θέλει ἐμφράξει τὴν δευχωρίαν τῷ ἀγωνίσματος. Ὅτι μάλιστα συμφέρει νὰ εἶναι ἐπὶ τῆς γῆς πολλὰ καὶ διάφοροι πίσεις, ἐπειδὴ γεννᾷ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων κάποιαν προθυμίαν καὶ παρόρμησιν εἰς τὴν περὶ τὸ θεῖον σπουδήν, ἢ πρὸς ἀλλήλους ἀμικῶ καὶ φιλοτιμία. Μὲ ταῦτα καὶ ἄλλα παρόμοια σαφρὰ καὶ κῆφα τῶν ἀντιἐπιχειρήματα, εἰς τὰ ὁποῖα ὁ Θεμιστιος φαίνεται πλὴν σοφιστῆς παρὰ φιλόσοφος, ἐδοκίμαζε νὰ σύρῃ τὸν Ἰοβιανὸν εἰς τὸ νὰ ἀσπασθῇ τό: ἄλλος ὁ ἄλλῳ ἐρεξε Θεῶν τῷ Ὁμήρῳ, καὶ ἀφίνωντας, ἄλλως Σύρες πολυλόεδα, ἄλλως Ἑλλίνας, ἄλλως Αἰγυπτίους, νὰ ἐπιτρέπη (λέγει) νὰ ἀναβαίνοσι πανταχόθεν εἰς τὸν Θεὸν αἱ ὑπὲρ αὐτῶ ἱκεσίαι· καὶ αὐτὸς νὰ κάθηται εἰς μέσον ἀφρόντιστος θεατῆς, χωρὶς νὰ μεριμνήσῃ νὰ μάθῃ ποῖα ἀεραγε εἶναι ἀνάμεσα εἰς τόσας ἢ ἀληθινῇ καὶ θεοφιλῆς θρησκεία, καὶ χωρὶς νὰ διακρίνῃ, καὶ νὰ ἐπιμεληθῇ νὰ συστήσῃ ποτὲ ὑπὲρ τὴν κακοδαιμονίαν τὴν θεοσέβειαν· ἢ αὖ μένειν τὴν τρυφάνην ἐφ' ἑαυτῆς· μὴ καθελεῖν, κώσης ἐπὶ θάτερα τὴν ῥοπλῶν. Τὴν αὐτὴν ταύτην ἀδιαφορίαν περὶ τὰ ἀλλότρια καὶ διάφορα θρησκευτικά ἐδίδασκε καὶ ὁ Σύμμαχος εἰς τὴν πρὸς Οὐαλεντινιανὸν, καὶ Θεοδόσιον, καὶ Ἀρκάδιον τὰς Αυτοκράτορας ἀναφορὰν: Quid interest (λέγων) qua quisque prudentia verum inquirat? uno itinere non potest perveniri ad tam grande secretum. Τὶ διαφέρει, τίνι ποτ' ἄν τις συνέσει τ' ἀληθὲς διαζητοῖ; διὰ μιᾶς ἀτραπῆς ἔχ' οἶοντ' ἐπὶ τὸ τηλικῶτον ἄδυτον ἀφικέσθαι. Ἀλλὰ δὲ εἶναι παραδόξον ἂν ὁ Θεμιστιος, καὶ ὁ Σύμμαχος, καὶ εἴτινες ἄλλοι τότε κατὰ τέχνης, ἐδίδαν τοιαύτας συμβουλὰς εἰς τὰς Αυτοκράτορας; ἦσαν αὐτοὶ Ἑλληνικοί, καὶ εἰς εἷνα καιρὸν εἰς τὸν ὁποῖον ἡ αὐτῶν θρησκεία ἔπνεε τὰ εὐλοῖδια, δὲν ἐκταρώσαν ὀλίγον, ἂν ἐφθάραν νὰ ἐμποδίσαν τὴν ἐλατελῇ τῆς θρησκείας;

κειάς ταύτης περιτροπιώτε καὶ ἐξεδένωσιν. Ὁ πολὺ κα-
τατέρω πολὺ κερδίζει, ἂν κερδίῃ τὸ ἴσον· ἂν αὐτὸς ὅμως
ἦτον εἰς τὴν ἰσότητά, ἤθελε ζητήσῃ ἐξάπαντος τὴν ὑπε-
ροχὴν. Οἱ φιλόσοφοι ἔτοι ὅταν ἐζήτην τότε παρὰ τῶν
χριστιανῶν Βασιλέων τὴν τοιαύτην περὶ τὸ σέβας ἀδια-
φορίαν, ἔδειχναν φανερά, ὅτι περὶ τὸ σέβας αὐτῶν ἦσαν
αὐτοὶ θερμοὶ ζηλωταί, καὶ ὅχι παντελῶς ἀδιάφοροι, δια-
τὶ ὁ ἀγὼν ἅπας εἰς τὸτο ἀπέβλεπε, νὰ σώζεται ὁ Ἑλ-
ληνισμὸς, καὶ νὰ σερεῖται. ὅθεν οἱ Ὀσεβεῖς Βασιλεῖς
προσέχοντες εἰς τὴν ἐκείνων γνώμην, κδύναντο νὰ πα-
ραφυλάττωνται τὴν ἀπαλήλι αὐτῶν συμβουλίῳ· εἰς αὐ-
τὸ τὸ φάρμακον εὗρίσκετο καὶ τὸ ἀντίδοτον· καὶ ὁ Χρι-
στιανὸς ἔπρεπε νὰ διδαχθῇ ἀπὸ τὸν Ἑθνικόν, πῶς νὰ με-
ριμᾷ διὰ τὴν σερέωσιν τῆς ἰδίας πίσεως, ὅταν ὁ Ἑθνικὸς
τσοῦτον ἐφρόντιζε περὶ τῆς ἰδίας. Τὸ θαυμαστὸν εἶναι,
καὶ πολλῶν δακρύων ἄξιον, ὅτι πολλοὶ καὶ καθ' ἡμᾶς
ἐπαγγελλόμενοι χριστιανοί, ὁμιλῶν μὲ τὸ σῶμα τῶν Ἑθ-
νικῶν, καὶ δανείζοντα τὰ ἐπιχειρήματα τῶ Θεμισίε καὶ
τῶ Συμμάχε, διὰ νὰ καταπέσουν εἰς τὰς χριστιανὲς Βα-
σιλεῖς τὴν ὀλοτελῆ ἀδιαφορίαν εἰς τὰ τῆς πίσεως, ἔτι καὶ
εἰς τὰς ἡμέρας μας. Ἐξ αὐτυχίας, τοιῦτος εἶναι καὶ ὁ
Συγγραφεὺς τῆς περὶ τῶν ἐν τῇ Πολονίᾳ διαφωνιῶν
Ἱστορικῆς καὶ Κριτικῆς διηγύσεως· θέλει αὐτὸς νὰ
δῶσῃ ιδέαν τινὰ τῆς τῶν Ἑθνικῶν θρησκείας, καὶ παρα-
σάινει μὲ μίαν ἄντεχρον Ὀφνημίαν ἔχει τόσον ἀποτρέπαιον
τὴν πλάνην, εἰδύναντάς τιν μὲ τῶν ὀπρεπῶν ὀνομάτων
τὴν σεμνότητα· Ils adoraient Dieu sous d'autres noms,
d'autres emblèmes, d'autres rites; on les appelait Payens.
„ Αὐτοὶ προσκυνῶντες τὸν Θεὸν ὑπὸ ἄλλοις ὀνόμασιν, ἄλ-
λοισ συμβόλοις, ἄλλαις τελεταῖς, ὀνομάζοντο Ἑθ-
νικοί. (Ὅρα Σελ. 96. 97.). Ἰδὲ τὸ ψεῦδος ἀπὸ τὴν ἀλή-
θειαν, ἡ ἀπάτη ἀπὸ τὴν ἀδύτητα, ἡ δεισιδαιμονία καὶ
ἡ ἀσίβεια ἀπὸ τὴν Ὀσεβῆ καὶ Θεόσδοτον πίσιν, ἐσιω-
ῶστε καὶ θεμελιωδῶς ἔχῃ, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς καὶ
μόνον κατὰ τὸ φαινόμενον διαφέρουσιν. Ὁ αὐτὸς δὲν ἡμ-
πορεῖ (λέγει) νὰ καταλάβῃ, τίνι τρόπῳ ἡ ἀπίστια καὶ ἡ

ἀσέβεια καθίησι τὸν ἄνθρωπον ἑνοχόν! καὶ λαμβάνει
 τὸ πρᾶγμα εἰς χλοῖω. Tu seras puni a jamais, si tu ne
 pense pas sur le bord du Volga ou du Gange, comme je
 pense sur le bord de l'Anio. «Σὺ μέλλεις νὰ κολάζῃσαι
 αἰωνίως, εἰάν σὺ δὲν Φρονῇς εἰς τὰς ἔχθρας τῆ Βολγα
 ποταμῆς ἢ τῆ Γάγγης, καθὼς ἐγὼ Φρονῶ εἰς τὰς ἔχ-
 θρας τῆ Ἀνιῶνος. (Ὁρα Σελ. 101. 102). Ἰδὲ οἱ ἀπὸ
 ἄλλων καὶ ἄλλοι δρόμον τρέχοντες ἀγωνισαί, ἔχοντες τὸ
 αὐτὸ ἀγώνισμα, καὶ τὸν αὐτὸν ἀθλοδρόμην, εἶναι δεκτι-
 κοὶ καὶ τῶν αὐτῶν ἀθλῶν. Τελευταίον κατὰ τῆτον,
 εἶναι πιθανὸν ὅτι ὁ Θεὸς τῆ ἐλέως καὶ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ
 τῆς εἰρήνης εἰσακτέε ἀνεξιχνίαως καὶ ἀοργήτως τὰς δια-
 φέρες ψαλμωδίας, τὰς ὁποίας τὰ τέκνα τε πρὸς αὐτὸν
 κατὰδύνουσιν ἐκ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς καρδίας. (Ὁρα
 Σελ. 131. 132). L'on pu croire, que le Dieu de mis-
 icorde et de paix n'ecoutait pas avec colère les differens
 concèrs, que les enfans lui adressaient d'un même coeur.
 Ἰδὲ ἐκῆνο ὅπῃ ἔλεγεν εἰς τὸν Ἰσβιανὸν ὁ Θεμΐσις: ἔα
 πανταχόθεν φοιτᾷν εἰς τὸν ἕρανὸν τὰς ὑπὲρ τῶν σῶν
 (ἰσ. σκήπτρων) ἱκεσίας· καὶ τῆ λοιπῆς αἱ μεγάλαι Φω-
 ναὶ καὶ κραυγαὶ τῶν ἱερέων τῆς αὐχύνης, ἔδῶ διαφέρουσι
 τῶν τῆ Θεοβίτου Προφήτου ἱκεσιῶν καὶ δεήσεων. Ὅστις
 χωρὶς σκέψιν παραβάλλῃ τὰ τῆ νεωτέρου τέτυ Φιλοσόφου,
 μὲ τὰ τῶν παλαιότερων ἐκείνων λόγια, θίλει ἀποφασί-
 σει τῆτον μὲ ἐκείνης τῆ αὐτῆς κόμματος· ἀλλ' ἂν σοχα-
 δῶμαι μετὰ προσοχῆς τὸ πρᾶγμα, ἐκείνοι κατὰ τὰς πε-
 ρισάσεις εἰς τὰς ὁποίας ἦσαν, ἀνεκτιλῶ ἐδίδασκεν πᾶσαν
 θρησκείαν, διὰ νὰ φυλάξεν τιμὴν ἐδικλιώτες· καὶ λοιπὸν
 ἔχον μίαν· ἔτος κηρύττει τιμὴν αὐτῶν ἀδιοφορίαν, χωρὶς
 νὰ κινδυνεύῃ ἡ θρησκεία τιμὴν ὁποίαν ἐπαγγέλλεται· καὶ
 λοιπὸν δὲν ἔχει ὑδεμίαν· Ἐπειδὴ πῶς μένει πλέον ἔχνος
 θρησκείας εἰς μίαν ψυχῇ, ὅταν ἔτω Φρονῇ καὶ ἔτω κρή-
 νη περὶ τῆς τῆ ἐνός καὶ μόνου Θεοῦ λατρείας καὶ πίστεως;

“Ἀπαγε τῆς τῆ Βασιλέως! μάλλον δὲ ἀπάσης ὁσε-
 βῆς καρδίας καὶ γνώμης τοιῦτον ἄθεον Φρόνημα, τοιαύτη

ἀσεβείας ἀδιαφορία! Ἡ πίσις εἶναι ἡ ὁρθὴ καὶ ἀληθινή
 δόξα περὶ τῷ Θεῷ, ὁ Θεὸς εἷς, ἡ περὶ αὐτῷ ὁρθὴ δόξα
 μία· λοιπὸν ἡ πίσις μία· εἰς Κύριος, μία πίσις.
 Τίῳ ὁρθῶν περὶ αὐτῷ δόξαν ὁ Θεός, κατὰ τινα μὲν τίῳ
 ἐνέσπειρεν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων διὰ τῆς Δημιερ-
 γίας, κατὰ τινα δὲ τίῳ ἐδίδαξε διὰ τῆς Ἀποκαλύψεως·
 τὸ εὖ καὶ τὸ ἄλλο φῶς, διὰ νὰ μὴ τυφλώτῃ ὁ ἀνθρώ-
 πος εἰς τὸ σκότος· καὶ ματίῳ ὁ Θεός ἤθελε δῶσθαι τὰς
 δύο τέτοις νόμους τὸν αἶνα Φυσικόν, καὶ τὸν ἄλλον γεγραμ-
 μένον· ταῖσι τίῳ χάριν εἰς ἐχέτωμα καὶ βοήθημα τῆς
 ἀδενεῖς φύσεως, ἀν' εὐχαριστῶτο εὐδοκῶν εἰς τῶτο (ὡς λέ-
 γουσιν) εἰς τὸ νὰ διδάσῃ ἕκαστος κατ' ἀρεσκείαν τὸ ἑαυτῷ
 σέβας, καὶ νὰ γίνεταί αὐτὸς ἑαυτῷ νόμος κατὰ τίῳ ἰδίῳ
 κλίσει καὶ θέλει. Εἶναι ψευδὲς καὶ ἐκεῖνο ὅπῃ ἐπιφέ-
 ρουσιν, ὅτι αἱ ὁδοὶ τῆς ἀσεβείας εἶναι πολλαί. τῶτο εἶναι
 τὸ ὅμοιον ὥσπερ νὰ διχυρισθῇ τινὰς, ὅτι ἀπὸ τῷ αὐτῷ ση-
 μαίει ἐπὶ τὸ αὐτὸ σημαῖον εἶναι δυνατόν νὰ γραφῇ τις πολ-
 λὰς δόξαι· ἡ ἀρχὴ τῆς πίστεως ὁ Θεός, καὶ τὸ τέλος
 πάλιν ὁ Θεός· ὁ αὐτὸς ὁ ἀφ' ἑ καὶ ὁ πρὸς ὃν ὅρος, τὸ
 Α' καὶ τὸ Ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος, ἡ πρώτη κίνησις καὶ
 τὸ κατὰλυμα· Ὁδὸς μία, καὶ αὐτὴ γενή, καὶ ὅχι πλα-
 τεῖα, καὶ πύλη ἡ εἰς αὐτῷ μία· ὁ αὐτὸς καὶ ἄρξ, καὶ
 ὁδὸς, καὶ ὁδηγός, καὶ πέρας, καὶ σταθμός ἀναπαύσεως,
 ὁ εἷς καὶ μόνος Θεός καὶ Κύριος· Ψυχρὸν εἶναι καὶ παν-
 τάπαισιν ἄλογον καὶ τὸ ἄλλο τὸ ὅποιον προθέτουσιν,
 ὅτι συμφέρει νὰ εἶναι πίσεις πολλαί, διὰ νὰ αὐξάνῃ εἰς
 τὰς ἀνθρώπους ἡ περὶ τὸ θεῖον σπερδῇ, μὲ τίῳ πρὸς ἀλη-
 λας φιλοτιμίαν καὶ ἀμιλλαν. Ἡ τῶν θεσησκυμάτων
 διαφορὰ εἶναι ἡ πλέον φοβερά καὶ πικρὰ μάλιστα τῷ ἀν-
 θρώπινῳ γένει, ἀσυγκρίτως φοβερωτέρα καὶ πικροτέρα
 ἀπὸ τίῳ παλαιᾶν τῶν γλωσσῶν σύγχυσις, τίῳ ὁποῖαν
 ἡ δικαία τῷ Θεῷ κρίσις ἐπήγαγεν εἰς τίῳ ἀνθρωπότητα.
 Ἡ διαφορὰ τῆς θεσησκείας δὲν προξενεῖ ποτὲ μίαν ἐπαι-
 νητικὴν καὶ καλὴν φιλοτιμίαν ὡς κρῖναι, ἀλλὰ γεννᾷ καὶ
 τρέφει μίαν ἐμπειρὴν καὶ ταραχοποιὸν φιλονεικίαν, τῆς
 ὁποίας ἔπειτα καρποὶ, ἔρειστε, καὶ δυσμένεια, καὶ στα-

σιασ-

Η ΕΥΣΕΒΕΙΑ προηγείται ως βασιλίσκος των αρετών και
 εἰς αὐτὰς τὰς Βασιλίδας. Ὁ ταχθεὶς ἐπὶ πάντων τῶν
 ἀνθρώπων, χρέος ἔχει νὰ τιμᾷ καὶ νὰ θεραπεύῃ πρὸς
 πάντων τὸν ἐπὶ πάντων, καὶ ὑπὲρ ἅπαντα, καὶ δη-
 μιουργὸν τῶν ἀπάντων ΘΕΟΝ. Τιμᾷ δὲ τὸν Θεὸν ὁ Βα-
 σιλεὺς, ἔχων μὲν εἰς τὴν ψυχὴν βεβήαιας τὰς ἐρθὰς καὶ
 ὑγιεῖς περὶ αὐτῆς δόξας· τρέφων δὲ εἰς τὴν καρδίαν θε-
 μὸν καὶ διάπυρον τὸν πόθον, ἃν ἦτον τρόπος, νὰ κάμῃ
 τὰς αὐτὰς δόξας περὶ Θεοῦ νὰ ἔχεν καὶ ὅλοι αὐτῆ οἱ
 ὑπῆκοοι· δείχνοντας δὲ καὶ εἰς τὰ ἔξω, ὅτι τῇ ἀληθείᾳ
 ἔτω μὲν αὐτὸς προσκυνεῖ καὶ σέβεται τὸν Θεόν, ἔτω
 δὲ ἐπιθυμεῖ καὶ οἱ ὑπ' αὐτὸν πάντες νὰ προσφέρωσιν εἰς
 τὴν ἐκείνη μεγαλωσύνην τὸ αὐτὸ σέβας, καὶ τὴν αὐτὴν
 προσκύνησιν. Ἀπὸ ταιαύτας ρίζας εὐσεβείας δεῦν εἶναι φό-
 βος ποτὲ νὰ γεννηθῇ πικροὶ οἱ τῆς ἀνεξιθρησκείας καρ-
 ποί. Ὁ Βασιλεὺς ἔτω διακείμενος, γίνεταί ἀνεξιθρησκ-
 ος, ἔτε κατὰ τὴν ἀποφατικὴν ἐκείνην ἀδιαφορίαν, καὶ
 πάντῃ ἀθρησκον, οἷαν ἔχουσιν οἱ Θεοσυγεῖς θεῖται, ἢ
 ἄθεοι· ἔτε κατὰ τὴν αἰσθητὴν, τὴν θετικὴν καὶ μικτό-
 θρησκον, οἷαν ἐσυμβέβηκεν τὰς Ἀυτοκράτορας οἱ ἀνωτέ-
 ρω Φιλόσοφοι. Γίνεται ἀνεξιθρησκος, ἀλλ' ὅχι καθὰς
 οἱ Ῥωμαῖοι το πάλαι περὶ ὧν εἶπομεν (§ Β'), ἔτε κα-
 θὰς ὁ τῶν Ταυροσκυθῶν Δυναστὴς πρὸ διακοσίων ἡδὴ χρό-
 νων, ὅς τις θρησκύων τὰ τῆ Μωάμεθ, ὅμως διὰ νὰ τὸν
 ἐκλέξεν βασιλεῖα αὐτῶν οἱ Πολῶνοι, ἀποστείλας πρὸς αὐ-
 τὸς Πρόσβεις, μεταξύ τῶν ἄλλων καὶ ταῦτα ὑπέχετο Pontifex
 tuus, Pontifex meus: Lutherus tuus, Lutherus meus esto.

Ὁ Πάπας σθ Πάπας μθ, καὶ ὁ Λέθιθρός σθ
 Λέθιθρός μθ· (Ὁρα Ἰωάν· Λεοντλάβ. Πανδέκτ. Τερ-
 κικ. Ἰστορ. Κεφ, 19.). Εἰς αἷα λόγον γίνεται ἀνεξιθρησκ-
 ος, πλὴν ὅχι πολιτικῶς, ἀλλὰ χριστιανικῶς· ἢ νὰ
 εἰπῶ τὸ κάλλιον, ἀνεξιθρησκος τοις τοτρεῖως ὁ Βασιλεὺς
 γίνεταί κατὰ μίμησιν τῆ παμβασιλέως Θεοῦ, ὅτιν θέ-
 λει πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι, καὶ εἰς ἐπίγνω-
 σιν ἀληθείας ἐλθεῖν. ὅμως τῆτο τὸ θέλει σχετιζομένης

ἐκκαθάρσει τε καὶ ἀπαρξιάσει τῆς αὐτῆς ἡγούμενης καὶ
προαγέσεως.

Ὁ ζῆλος εἶναι ἓνα παρακολάθημα τῆς εὐσεβείας·
καὶ ὅταν αὐτὴ ἔχῃ βαθείας τὰς ρίζας εἰς τὴν τῆ Βασι-
λέως ψυχὴν, ἐκεῖνο τὸ ἄνθος δυνατὸν δὲ εἶναι νὰ μὴ προ-
κύψῃ. Ἀλλὰ πῶς πρέπει νὰ δείχνῃ τὸν ἴδιον ζῆλον ὁ δι-
σεβὴς Βασιλεὺς εἰς τὰ τῆς θρησκείας; Πρῶτον ἀμέσως,
γινόμενος αὐτὸς δι' ἑαυτὴν εἰς τὰς ὑπηκόους λαὸς δισε-
βείας τύπος, καὶ ὑπογραμμὸς, καὶ παράδειγμα. Δὲν
εἶναι μέσον δρασικώτερον, λέγει ὁ περίφημος Γάλλος Βασ-
σεύτης, (ἐν τοῖς ἐκ τῶν Ἱερ. Γραφ. Πολιτ. Βιβλ. Ζ'.
„Αρθε. Γ'. Πρωτ. ΙΑ'.) διὰ νὰ σύρῃ ἓνας Βασιλεὺς τὰς
„ὑπηκόους αὐτῷ λαὸς εἰς τὴν θρησκείαν, ὥσπερ τὸ νὰ δι-
„δῇ αὐτοὺς ὁ ἴδιος τὸ καλὸν τῆς δισεβείας παράδειγμα.
Τοιαυτοτρόπως καὶ ὁ ὁμόπιστος οἰκοδομεῖται καὶ σπείρεται,
καὶ ὁ ἀλλόπιστος καὶ ἑτερόφρων ἔλκεται καὶ καταδύσασθαι-
ται· ἐκεῖνος μένει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἕτος προστρέχει·
ἐκεῖνος κρατεῖ σφικτὰ τὸ δόγμα, ἕτος τὸ ἐναγκαλιζεται,
ὅταν βλέπεν ἐπάνω εἰς τὸν θρόνον, καὶ μέσα εἰς τὰ βα-
σίλεια πιστῶς τιμωμένῳ, καὶ ἀνιβδῆλως ἐνεργεμένῳ
τῷ Θεοσεβείαν. Καὶ τῆτο φαίνεται ἀπὸ τοῦ θαυμαζόν
κατόρθωμα Ἰωσὴφ τῆ Βασιλείας Ἰσραὴλ. (Ὁρα Δ'. Βασιλ.
Κεφ. ΚΒ'. καὶ ΚΓ'. καὶ Β'. Παραλ. Κεφ. ΛΔ'). Οὗτος
ἐδυνήθη νὰ ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τῶν εἰδάλων τὴν πλάνην καὶ
βδελυρίαν ὀπίσω τῶν ὁποίων ἐπορεύοντο, καὶ νὰ ἀνακα-
λέσῃ εἰς τὴν καθαρὰν καὶ ἀδόλον τῆ ἑνὸς καὶ μόνου Θεοῦ
θεραπείαν, ὅχι μόνον τὰς ὑποκειμένους αὐτῷ Ἰσραεῖτες,
ἀλλὰ καὶ τὰς ἐκ τῶν δέκα φυλῶν τῆ Ἰσραὴλ, οἵτινες
πρὸ τοσούτων χρόνων, καὶ ἀπὸ τῆ γνησίᾳ βασιλείας, καὶ ἀπὸ
τῆ Θεοῦ τῶν πατέρων αὐτῶν εἶχον ἀπιστήσεις· „περιῆλθε
„πάντα τὰ βδελύγματα ἐκ πάσης τῆς γῆς (νεητέον τῆς
„γῆς)· ἐκαθάρίσατε τὸν Ἰσραὴλ καὶ τὴν Ἰερουσαλὴμ ἀπὸ
τῶν ὑψηλῶν καὶ τῶν ἄλσεων, ὅπερ ἀνοήτως ἔτρεχον καὶ
προσεκύνουν τοῖς ματαίοις. ἔλαμε καὶ ἔση πᾶς ὁ λαὸς αὐ-

„τῇ διαθήκῃ, καὶ ἐποίησε πάντας τὰς ἐνεργείας αὐ-
 „τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐν Ἰσραὴλ, τὸ δελεῦν Κυρίῳ τῷ Θεῷ
 „αὐτῶν πάσας τὰς ἡμέρας αὐτῆς. Πῶς ἐδυνήθη καὶ ἐκα-
 „τάπεισε τὰς ἀσυνθέτους καὶ σκληροτραχήλους ἐκείνας; με-
 „τὰ αὐτὸν ὅπως πρῶτον ἀναπτεν ἐπάνω τὸ λαμπρὸν τῆς
 „εὐσεβείας Φῶς, καὶ ἔπειτα ἐφώτιζε καὶ ὡδήγει τὰς ἄλ-
 „λας. Παιδίον ἀκόμιν, καὶ ἐγένετο πρακτικὸς διδάσκαλος
 „τῶν Γερόντων· προβαίνων τὴν ἡλικίαν, προσκοπτεν εἰς
 „τὴν ζέσιν τῆς πίστεως· προπερδόμενος αὐτὸς, ἔλκυε
 „τὰς πάντας ὀπίσω. „Υἱὸς ὄντα ἐτῶν ἰωσίας ἐν τῷ
 „Βασιλεῦσιν αὐτὸν, καὶ ἐποίησε τὸ θεῶν ἐν Ἰουδαίᾳ
 „Κυρίῳ, καὶ ἐπροδύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ Δαυὶδ τῷ Πατρὸς
 „αὐτῆς —. Καὶ ἐν τῷ ὀγδῷ ἔτει τῆς βασιλείας αὐ-
 „τῆς, καὶ αὐτὸς ἐτι παιδᾶριον (ὅταν ἦτον ἐκκαίδεκάτης).
 „ἤρξατο τῷ ζητῆσαι Κύριον τὸν Θεὸν Δαυὶδ τῷ Πατρὶ
 „αὐτῆς —. Καὶ ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐ-
 „τῆς (εἰκοσαέτης ἤδη) ἤρξατο τῷ καθαρῆσαι τὸν Ἰεὺν καὶ
 „τὴν Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν καὶ τῶν ἁλσεων —.
 „Καὶ ἐν τῷ ὀκτωκαίδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτῆς (τῆς
 „δὲ ἡλικίας εἰκοσῷ καὶ ἑκτῷ) ἀνεκάνισε τὴν διαθήκην
 „παντὸς τοῦ λαοῦ μετὰ τῷ Θεῷ, καὶ ὁρθὸς ἰσάμενος ἐπὶ
 „τῶν Ἀναβαθμῶν τῷ Ναῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους,
 „ᾤμωσε καὶ ἔστησε τὸν πάνδημον ὄρκον, εἰς τὸν ὁποῖον ἐνδύ-
 „σαν ὡς ἀπὸ μιᾶς ψυχῆς οἱ πάντες „τῷ προδύεσθαι ὀπίσω
 „Κυρίῳ — καὶ ἔτη πᾶς ὁ λαὸς ἐν τῇ διαθήκῃ. Τοιο-
 „τοτρόπως ὁ Βασιλεὺς ἔτος ἐκέρδησεν ἀπὸ τῆς εἰδωλολα-
 „τρείαν καὶ ἀσέβειαν, εἰς τὴν ἀληθινὴν καὶ γνῶσιν καὶ
 „λατρείαν τῷ ὄντι Θεῷ ἐκεῖνο τὸ ἔθνος, τὸ ὁποῖον οἱ μὲν
 „παράνομοι καὶ ἀθετηταὶ τῶν πρὸ αὐτῆς βασιλέων (ὁ Ρο-
 „βοάμ, ὁ Ἀβιά, ὁ Ἰωράμ, ὁ Οὐρχιάς, ὁ Ἀχαζ, ὁ Μα-
 „νασῆς, ὁ Ἀμαὴν. (Ἀφίνω ἐν μέρει τὰς βασιλεῖς Ἰσρα-
 „ήλ.) τὸ διεστρεφάν, οἱ δὲ καλοὶ καὶ τῶν ἄλλων Θεο-
 „φιλέται, ἢ δὲ ἐπροθυμήθησαν (ὡς ὁ Ἰωάνης, καὶ
 „ὁ Ἀμασίας, καὶ ὁ Οὐρχιάς, καὶ ὁ Ἰωάσαμ.) ἢ προθυ-
 „μηθέντες, μετὰ τὸ νὰ μὴ ἔδωκαν διὰ τῆς ἰδίας αὐτῶν πολι-
 „τεύματος ἀκρεβὲς καὶ τέλειον τὸ τῷ ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας
 „ζήλῳ

ζήλος παράδειγμα (καθὼς ὁ Ἰωταφάτ, ὁ Ἀσαΐ, καὶ ὁ Ἐζεκίας)
 δυνάμει ἰσχύσαν με τούτῳ τελειότητα νὰ τὸ ἐπιστρέψαν. Τούτῳ
 ἔχει τὸ παράδειγμα τῆ Βασιλείας εἰς τὰς ψυχὰς τῶν
 ὑπηκόων τὴν δύναμιν. „Κατὰ τὸν Κριτὴν τῆ λαῶ, ἔτω
 καὶ οἱ λειτουργοὶ αὐτῆς, καὶ κατὰ τὸν ἡγούμενον τῆς πό-
 λεως πάντες οἱ κατοικοῦντες αὐτῇ. (Σειράχ. 1. 2.)

Ὁ ζήλος ὅμως τῆ Βασιλείας ὁ ὑπὲρ τῆς Δισεβείας
 δυνάμει νὰ περιοριθῇ εἰς τὸ αὐτὲ πρόσωπον, καὶ νὰ
 ἐνεργῇ μὲ μόνον τὸ ἴδιον ἀγαθὸν παράδειγμα· ὁ Βασι-
 λεὺς πρὸς σύστασιν τῆς ἀληθοῦς τῆ Θεᾶ λατρείας, καὶ πρὸς
 ἀναίρεσιν πάσης ἀπιστίας καὶ αἱρέσεως, πρέπει νὰ ἔχη
 μεγάλῳ φροντίδᾳ καὶ προσοχίῳ ἅκρην, νὰ προβιβά-
 ζονται εἰς τὰς Ἐκκλησιαστικὰς προεδρείας καὶ ἀξιώμα-
 τα Ἄνδρες καὶ Σοφοὶ καὶ ἐνάρετοι, κεκοσμημένοι καὶ θεω-
 ρία καὶ πράξει, ἱκανοὶ καὶ μετὰ τὸ φῶς τῆς διδασκαλίας
 νὰ φωτίσῃν, καὶ μετὰ τὴν λαμπρότητα τῆ πολιτείας
 νὰ ὁδηγήσῃν, νὰ σύρῃν, νὰ καταρτίσῃν τῷ Θεῷ λαὸν
 περισσόν, θεσηκτικῶν Δισεβείας, ζηλωτῶν καλῶν ἔρ-
 γων. Οἱ τῆς Ἐκκλησίας ποιμένες ἐπέχουσιν εἰς τὸ Βασι-
 λεῖον κατὰ τὸ πνευματικόν, τὴν τάξιν τὴν ὅποιαν ἔχου-
 σιν εἰς τὸ πολιτικόν οἱ Ὑπαρχοὶ τῶν Ἑθνῶν, καὶ εἰς τὸ
 πολεμικόν οἱ ἡγούμενοι τῶν στρατευμάτων. Ἡ γενναίω-
 τής καὶ ἡ πολεμικὴ ἐμπειρία τῆ Ἀρχιστρατήγεως ἀνιχνύει
 τὴν παρεμβολὴν· ἡ ἐμβριθεὶς καὶ ἡ πολιτικὴ σύνεσις
 τῆ Ὑπάρχου κατευθύνει τὴν πόλιν· ἡ Θεοφιλὴς διαγω-
 γή, καὶ ἡ περὶ τὰς Γραφαὶς καὶ τὰς Πατέρας ἱερὰ σο-
 φία τῆ Ἀρχιερέως καὶ τῆ Ἱερέως οἰκοδομεῖ τὴν Ἐκκλη-
 σίαν. Ἀφ' ὧν τοῖς τε καταστήσει ποιμένας εἰς τὰ διάφο-
 ρα ποιμνία τῆς ἐπικρατείας αὐτῆς, εὐκολὰ διὰ μέσων τέ-
 των, συνεργείας ἀνωθεν τῆς Θεᾶς δυνάμεως, διατηρεῖ
 τὰ λογικὰ τῆ Χριστοῦ πρόβατα ἐφ' ὧν ἄρχει, πεφυλαγ-
 μένα ἀπὸ τὰς ὀρμαὶς τῶν λύκων καὶ τῶν ἄλλων θηρίων
 ὅπως διατινῶνται εἰς τὰς δευμὰς τῆς κακοδοξίας καὶ τῆς αἱ-
 ρέσεως. Ἐξ αὐτῶν ἡμπορεῖ νὰ πέμπῃ τινὰς καὶ μέσα
 εἰς τὰς ἐξημένους δευμὰς, εἰς τὰς ὁποίας τὰ ἄγρια ταῦτα
 θηρία

Θηρία ἐφ' ὧλοις, καὶ πολλὰ ἐξ αὐτῶν ναὶ ἡμερωσθῇ. Θέλει
 τὸς ἀποστέλλει ὅμως, ὅχι ὡς Θηρία κατὰ Θηρίων, ἀλλὰ κα-
 θὼς ἐξαπέστειλεν ὁ Κύριος ἡμῶν τὸς μαθητὰς αὐτοῦ καὶ Ἀπο-
 σόλους, ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· ὅχι μὲ ὄπλα
 καὶ μὲ βασανιστήρια, ἀλλὰ μὲ λόγον καὶ μὲ παράκλησιν·
 ὅχι μὲ δύναμιν καὶ μὲ ἐξουσίαν νὰ καταδυναστεύσῃ, νὰ
 διασπαράξῃ, καὶ νὰ διαρπάσῃ, ἀλλὰ μὲ αἰτολίᾳ καὶ
 παραγγελίαν νὰ μὴ βατῇ ἔτε ῥάβδον, ἔτε πήραν·
 ἔτε ῥάβδον διὰ νὰ κτυπῇ, ἔτε πήραν διὰ νὰ σακκιάσῃ.
 Ἐνωπλισμένους μόνον θέλει τὸς εἶλκε μὲ τὴν ὁσεβεῖαν
 εἰς τὴν ψυχῇ, μὲ τὸν ζῆλον εἰς τὴν καρδίαν, μὲ τὰ
 ἱερὰ βιβλία εἰς τὸ σῆθος, μὲ τὸν θεῖον νόμον εἰς τὸ σῶμα,
 μὲ τὰ δάκρυα εἰς τὰ ὄμματα, μὲ τὰς ἐναρέτους πράξεις
 καὶ ἀγαθοεργίας εἰς τὰς χεῖρας, ἀκολουθῶν τὸ παρά-
 δεγμα Ἰωσαφάτ τῷ ἀγαθῷ Βασιλεῶς Ἰσάα. „Καὶ αὐ-
 τῷ τρίτῳ ἔτε τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἀπέστειλε τὸς ἡγε-
 μένους αὐτοῦ . . . καὶ μετ' αὐτῶν οἱ Λαῖται . . . καὶ
 ἐδίδασκον αὐτῷ Ἰσάα· καὶ μετ' αὐτῶν βιβλος νόμου Κυρίου·
 καὶ διήλθον αὐτὰς πόλεσιν Ἰσάα, καὶ ἐδίδασκον τὸν
 λαόν. (Β'. Παραλ. κεφ. ΙΖ'. 7. 8. 9.).

Ὁ τοιοῦτος ζῆλος ὅταν μὲ τοιαῦτα μέσα καὶ μὲ τοιού-
 τες τρόπους ἐνεργεῖ, εἶναι πάντως ζῆλος μετὰ κρίσεως,
 καὶ διὰ τῆτο ἐνθεος καὶ Θεοφιλής. Πλὴν ἡ κρίσις τῷ βα-
 σιλικῷ ζῆλῳ εἶναι ἀνάγκη νὰ προσέχῃ καὶ εἰς ἄλλας τι-
 νὰς περιστάσεις τὰς ὁποίας ὁ Βασιλεὺς εἰς τὰς περὶ τῆς
 θεησκείας διαφορὰς πρέπει νὰ παρατηρῇ. Εὐρίσκονται,
 λογιε χάριν, εἰς τὸ Βασιλεῖον αὐτοῦ Ἔθνη διάφορα ἀνω-
 θεν καὶ ἐξ ἀρχῆς εἰς τὰ σκότη τῆς ἀσεβείας πλανώμε-
 να, ἢ ἐκ μακρῆς τῆς χρόνῃ εἰς τὴν ἀπάτιν παρασυρέντα
 τινὸς αἰρέσεως· καὶ ὁ Βασιλεὺς αὐτὰς τὸς λαὸς τοιοῦτους
 τὸς ἦρε, καὶ τοιοῦτους τὸς ἐπαράλαβεν ἀπὸ τῶν προ-
 γόνων καὶ προκατόχων αὐτοῦ, οἵτινες ἢ ἀμέριμνοι εἰς τὰ
 τῆς ὁσεβείας διὰ ἐφρόντισαν, ἢ φροντίσαντες δὲν ἐδουή-
 σαν νὰ τὸς καταπείσῃ, καὶ νὰ τὸς ἐπιστρέψῃ. Ἀλλ' ὡς;

γασσεβῶν ἰα' μετὰ τῷ ἔθνεσ ὅλῃ καὶ ὁ Βασιλεὺς, ἀλλ'
 ὅτος μὲν ἀνωθεν φωτισθεὶς ἀνοίξε τὰς ὀφθαλμοὺς τῆς
 ψυχῆς εἰς τὴν ἀληθινὴν θεοσέβειαν, τὸ ἔθνος ὅμως ἔμει-
 νεν ἐπιμόνων εἰς τὴν πρετέραν τύφλωσιν, καὶ τρόπος δὲν
 ἦεν νὰ μετακινήθῃ ἀπὸ τοῦ βαθύ σκοτός. Ἀλλως: ὁ
 βασιλεύων νόμῳ πολέμῳ κατακυριεύσας λαὸς ἀσε-
 βεὶς καὶ ἑτεροπίστες, ἐπὶ τῇ αὐτῇ συνθήκῃ τέως τὰς ἀπο-
 στατέησεν ὑπὸ τὸ ἴδιον κράτος, ὥστε νὰ τὰς ἔχῃ μὲν εἰς
 τὴν ἐξῆς ὑπεξοσίαν, καὶ νὰ τὰς νομίζῃ εἰς τὸ πολιτικόν
 μέρος δέλτες καὶ ὑπηκόους, νὰ τὰς ἀφίνη δὲ ὅμως εἰς τὰ
 θεοσκειῖας αὐτῶν καὶ πίστεως τῆς προγονικῆς δόγματα
 αὐτῇ ἀνενοχλήτως. Ἀλλως: ἀπὸ διαφορῶν θεοσκο-
 νείων, λόγῳ συμμαχίας, ἢ ἐξελθούσας ἀμοιβαίας συν-
 ῆκης, ἢ διαθήκης, ἢ κλήρης, ἢ ἄλλως ὅπως, ἐκ δύο ἢ
 περισσότερων ἐπικρατειῶν πολλάκις ὁ χρόνος ἐγέννησε καὶ ἐσ-
 τήσῃ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ κράτος, τῷ ὁποίῳ σύμφωνα μὲν ἔ-
 σται τὰ μέλη καὶ ὁμόπνοα κατὰ τὸ δικαίωμα τὸ πολιτικόν,
 ἀφωνα δὲ καὶ ἀντίπνοα κατὰ τὸ σέβας, ἢ τὸ δόγμα
 τῆς πίστεως. Ἀλλως: ἐξ ἀλλοτρίας θεοσκεῖας ἢ δόξης,
 προσεδέχθη ὁ Βασιλεὺς Φαμιλιῶν πλήθος, ἐξ ἑνὸς ἢ
 πολλῶν τόπων μεταναστεύσαν, καὶ ἔδωκεν αὐταῖς νὰ ἔχῃν
 ἐν ταῖς ἑαυτῶν χώραις ἐν πάσῃ ἀδείᾳ καὶ ἀνέσει τὸν συ-
 νικισμὸν, καὶ νὰ ἀπολαμβάνειν πάντα τὰ δίκαια καὶ
 ἐκνομία, ὅσα καὶ τὸ λοιπὸν ὑπήκουον. Τέτων ἀπασῶν
 ὡν ὑποθέσεων, ἂν ὁ λόγος δὲν ἐσπύδεν εἰς τὸ τέλος,
 ὅσον ἦτον νὰ φέρωμεν ὅχι μόνον παλαιὰ ἐκ τῆς ἰσο-
 στάς, ἀλλὰ καὶ χθρὲς καὶ πρῶτον συμβάντα ἐπὶ τῆς γῆς,
 καὶ καθ' ἡμᾶς ἐτι ζῶντα τὰ παραδείγματα. Ὅταν ἐν
 ἀντι τῶν ὑποτεθέντων παραδειγμάτων, εὐρίσκειται
 φιλοχωρεῖσιν εἰς τὸ κράτος αὐτῶν τὸ τῆς ἑτεροθεοσκεῖας
 ἀκόν, τί πρέπει τότε νὰ κάμῃ ὁ πῖσος καὶ ὁσεβὴς Βα-
 σιλεὺς; καὶ πῶς ἔχει νὰ διευδύνῃ τὸν ζῆλοντες; Ἐγὼ
 ὁμίζω ὅτι ἡμέρας καὶ εἰρηνικῶς καὶ φιλανθρωπῶς, δι'
 ἐξιοπρεπῶν διδασκάλων καὶ κηρύττων, πρέπει νὰ προ-
 δάξῃ εἰς τὰς ἑτεροδοξοῦντας τὸν τῆς ἀληθείας λόγον, αὐ-
 τῶν ἐπιεικείᾳ, καὶ πραότητι. Ἐὰν δὲ ἐκεῖνοι ἀκήσαν-
 τες

τες μη παρὰδεχθῶσι τὸν λόγον, καὶ ἐμὴν κρίσιν υπολοί-
 πον ἄλλο εἰς τὸν Βασιλέα δὴ μένει, παρέξ τὸ νὰ ὑποφέ-
 ρῃ καὶ αὐτὸς μακροδύμως καὶ ἀνεξιδρήστως μέσα εἰς τὰ
 ὄρια τῆς ἀγίας γῆς, τῆς Γαβριωνίτας· διατηρῶν αὐτοῖς
 καὶ διωσώζων ἀκριβῶς καὶ πιστῶς ἀπαρβαβάτες καὶ ἀκι-
 νῆτες ὡς ἱερεῖς, ἐκείνας τὰς συμβάσεις, τὰς ὁποίας ἡ
 αὐτὸς μετ' αὐτῶν συνεφώνησεν, ἡ ἀπὸ τῆς πρὸ αὐτῶν διε-
 δέχθη συμπεφωνημένας καὶ σερεωμένας. Τόσον μόνον,
 ὅτι πρέπει νὰ προσέχῃ ὁ ζηλωτὴς Βασιλεὺς εἰς τὰς τοιῶ-
 ντας, καὶ νὰ τὰς παραφυλάττῃ, μήπως αὐτοὶ μένοντες
 σερεοὶ καὶ ἀμετακίνητοι εἰς τὴν ἰδίαν αἵρεσιν δὴ ἐφυσυχά-
 ζουσιν, ἀλλὰ μὲ τρέπεις διαφορὰς, ἡ φανερεῖς ἡ κρυφίαις,
 ἐπιβλαδύονται τὴν Διδέβειαν, καὶ ἐπιμελῶνται νὰ σύρουν
 καὶ ἀπὸ τῆς ὀρθοδόξου εἰς τὴν κακοδοξίαν ἑαυτῶν προση-
 λυτές· νὰ προσέχῃ μήπως ἡ μὲ πανουργίας καὶ μὲ σο-
 φίσματα, ἡ μὲ ἀπατηλαῖς ἐπαγγελίαις καὶ ὑποχέσεις δε-
 λεάζουν τὰς ἀπλητέρας· νὰ προσέχῃ μήπως ἡ συγγρά-
 φοντες, ἡ ὁμιλῶντες, καταχέουσι κατὰ τὴν ὀρθὴν δόγ-
 ματος διαβολὰς, καὶ ὕβρεις, καὶ βλασφημίας, κτ.
 Εἰς τοιαύτας περιστάσεις, ὡς θρασεῖς καὶ τολμηρεῖς, ὡς
 αἰθετητὰς καὶ παραβατάς τῶν συνθηκῶν, ὡς ὑπεραίρον-
 τας τὰ ὄρια εἰς τὰ ὁποῖα νὰ μένουν ἐτάχθησαν, ὡς φα-
 σισιασὰς καὶ ταραχοποιούς, καὶ ἀνατροπῆς τῆς κοινῆς εἰ-
 ρηνῆς, δύναται ὁ Βασιλεὺς ὅχι μόνον κηδεμονικῶς, πρὸς
 ἐμπόδιον τῆς τῷ κακῇ μεταδόσεως, τῆς ἑτεροδρήστου νὰ
 τὰς συεῖλῃ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς πρεπέσας παιδείας, κα-
 τὰ νόμον νὰ τὰς ὑποβάλλῃ. Ὅταν οἱ Γαβριωνῖται κα-
 ταυθαδιάζονται καὶ ζητῶν νὰ διασρέψωσι τῆς Ἰσραηλί-
 τας, οἱ Γαβριωνῖται πλέον δὴ εἶναι ἄξιοι νὰ ἀπολαμβά-
 νωσι τὰς τῶν συμβιβασμῶν αἰδέας, μέσα εἰς τὰ τῶν Ἰσ-
 ραηλιτῶν ὄρια.

Πλὴν ἂς ἀλλάξωμεν τὴν ὑπόθεσιν. Ἄς ὑποθέσω-
 μεν ὅτι κόμμα νέον δυσσεβὲς τινὸς αἵρέσεως καὶ κακοδο-
 ξίας, ἐγεννήθη πρὸς ὀλίγον εἰς τὴν ὀρθόδοξον ἐπικράτειαν,
 καὶ διεδόθη· ἡ ἥδη ἀγρίσκεται ἐν τῷ γίνεσθαι, καὶ προ-
 χύρει

χωρεῖ κατὰ ἡμέρας, καὶ ἀπλώνεται· ἡ ἀλιτήριός τις καὶ
 δυσσεβόφρων πεσὼν κατὰ Θεῶ παραχώρητιν εἰς ἀδόκιμον
 γέν, καὶ αὐτὸς φρονεῖ καὶ κατεπαγγέλλεται, καὶ εἰς ἄλ-
 λης προβάλλει καὶ διασπείρει λέγων, ἡ γράφων ἐτρεδι-
 δασκαλίας τινὰς, ὅθεν εἶναι κίνδυνος νὰ εὐρεθῇ ψυχὰί
 ἀδενεῖς καὶ εὐκολοὶ εἰς συναρπαγὴν, νὰ πᾶσιν εἰς τὴν σα-
 γήνην, ἢ νὰ καταπίεν τῆς κακοφροσύνης τὸ δέλεαρ. Ἡ
 ὑπόθεσις αὕτη πολὺ διαφέρει τῆς ἀνωτέρω. Εἰς ἐκείνας
 ὁ Βασιλεὺς τὸ πολὺ ἤμπορεῖ νὰ ἀποστείλῃ Διδασκάλας καὶ
 Κήρυκας τῷ λόγῳ ἀξίους καὶ εὐαρέτους, νὰ ἐπιχειρήσιν
 ἂν εἶναι τρόπος μετὰ πάσης ὁμιλείας νὰ κερδήσιν τὰς
 πλανωμένους, καὶ νὰ τὰς ἐπιστρέψιν ἀπὸ τὴν πλάνην εἰς
 τὴν δόξειαν· ἂν ὅμως δὲν ὑπακῶσιν χρεωστῇ, ὡς ἐ-
 ρηται, νὰ μένη πιστὸς εἰς τὰς μετ' ἐκείνων προγενομένας
 συμβάσεις, νὰ διατηρῇ ἀπαρραβῆτος τὰ ἐκείνων προνό-
 μια, καὶ νὰ διασώζῃ ἀσφαλὲς καὶ ἀτάραχον καὶ ἀνε-
 νόχλητον, καὶ πάσης ἐπηρεῖας ἀνώτερον αὐτῶν τὸ πολί-
 τευμα· ἐκτὸς εἰμὴ (καθὼς καὶ τῆτο ἐσημειώθη) ἐκεῖνοι
 γένεν οἱ ἐπηρεασαὶ καὶ τασιασαὶ, ὅθεν ἔκπεσόντες τῶν
 προνομίων, καθίστανται ἀφ' ἑαυτῶν ὑπεύθυνοι. Εἰς
 ταύτῃ ὅμως τὴν ὑπόθεσιν τὴν ἄλλω, ὁ τὴν ἐξουσίαν
 ἔχων χρεωστῇ γενναίως καὶ μετὰ ζήλου νὰ ἀντισταθῇ, καὶ
 ἂν εἶναι δυνατόν, εὐθύς αὐτὰς τὰς κακὰς τὰς ἀρχὰς νὰ
 σήσῃ, εἰδὲ μὴ, νὰ ἐμποδίσῃ τὴν πρόοδον καὶ τὴν αὐξήσιν,
 καὶ νὰ ἀγωνισθῇ ἰσχυρῶς, ὥς ἔ νὰ ἀπεκόψῃ ῥιζοθεν τὴν
 κακὴν βλασίην, διὰ νὰ μὴ ἀδρυνθῇ, καὶ καρποφορήσῃ
 ψυχικὸν ὄλεθρον. Εἰς ἐκείνας τὰς πρώτας τὸν ὅσον ἔχει
 μόνῃ ἡ παραινέσις καὶ ἡ πρόσκλησις, ὅταν ζῶσιν ἀτα-
 ράχως καὶ ἀστασιασῶς· εἰς τὰς δευτέρας τὰς, καὶ αὐ-
 τὴ μόνῃ ἡ διαστροφή τῆς ψυχῆς, καὶ αὐτὴ μόνῃ ἡ ἐπαγγελ-
 λία τῆς καινοτομίας τῷ δόγματος ὑπεύθυνος ἔσσι, ἀπαι-
 τεῖ καὶ πλείοντι τῆς ψιλῆς παραινέσεως, ἀπαιτεῖ ἐλέγ-
 χους σφοδρὰς καὶ αὐστηρὰς τὰς ἐπιτιμήσεις, ὥς ἔ ἐπιστρα-
 φῇ καὶ δείξῃν ἀληθινὴν τὴν διόρθωσιν. Πρὸς τὰς αὐτὰς ἂν δὲν
 ἔχῃ δύναμιν ἢ πειθῶ νὰ τὰς μεταστήσῃ ἀπὸ τοῦ δυσσεβὸς
 φρόνημα, εὐλογος καὶ δικαία εἶναι ἡ παιδανᾶγκη. Κατὰ
 τέτων

ἡ ἀκοιμήσις, ὁ ἀφορισμός, τὸ ἀνατίμα, καὶ ὅσα ἀνίσταται τῆς Ἐκκλησίας κανονικά ἐπιτίμια· ἐπειτα ἀνίσταται καὶ αὐτὰ ἀδ' αὐτῆς Φανερὰ καὶ ἀνίσχυρα, κατὰ τέτων καὶ οἱ ἐξωτερικοὶ Ἠγεμόνες ἐξοπλίζονταί μετ' ἐκείνους. Καὶ πρῶτον μὲν τὰς ἀρπάξουσιν ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὄργανα καὶ τὰ μέσα δι' ἃν ἡ πλάνη ζηρῆται καὶ κραταίεται· τὰς περιτρέψουσιν, ἂν τύχῃ, τὰ μικρὰ τεμένη, τὰς συντρίβεις τὰς βεβήλους τραπέζας, τὰς ἀπαγορεύουσιν τὰς παρὰ νόμους συνάξεις, τὰς ἐμποδίζουσιν τὰς δυσσεβεῖς τελετάς, τὰς κατακαίουσιν τὰ κακόδοξα καὶ βλασφημια βιβλία· ἔτα ἐπάνω εἰς ὅλα, ἐπιβάλλουσιν καὶ εἰς τὰς ἀνοήτους θρησκευτάς τὰς ἰχυρογνωμονέοντας καὶ ἐπιμένοντας εἰς τὴν ἑαυτῶν ἀνοιαν, ἀτιμίαν, δεσμὰ, ἐξορίας, καὶ τὰ παρόμοια· καὶ μάλιστα ὅταν ᾖτοι εἶναι ἐκ τῆς τάξεως τῶν πλανώντων καὶ ὅχι τῶν μόνον πλανωμένων· ὅχι μόνον ὁπαδοὶ τυφλοὶ καὶ ἀκόλῃθοι, ἀλλ' ἠγεμόνες τῆς πλάνης, καὶ ἀρχηγοὶ, καὶ προσάται, καὶ κήρυκες.

Ὁ Ἄρχων, (ὡς ὁ ἀνωτέρω Γάλλος ἐδίδασκε τὸν ἑαυτοῦ Βασιλέα· Βιβλ. Ζ'. Ἀρθ. Γ'. Πρωτ. Θ.) πρέπει νὰ μεταχειριθῇ ὡς τῇ ἰδίᾳ ἐπικρατείᾳ, ὅσῳ ἔχει ἐξουσίαν καὶ δύναμιν πρὸς ἐξαφανισμόν τῶν ψευδῶν θρησκευτῶν. Οὕτως ὁ Δαὶ (λέγει), ὅπως ὁ Ἐξουσίας, ὅπως ὁ Ἰουσίας, κατελέπτυναν εἰς κοινοῦ τὰ εἰδωλα τὰ ὅποια οἱ ὑπ' αὐτὰς λαοὶ ἐδεράμβουν. Οὐδὲν τέτοις ἐχρησίμευσεν, ὅτι ἦσαν ἐγκαθιδρυμένα ὑπὸ τῶν Βασιλέων. Κατηδάφισαν ἐκεῖνοι καὶ τὰς Ναὺς καὶ τὰ θυσιαστήρια, συνέτριψαν τὰ σκῆπη τὰ πρὸς τὴν εἰδωλολατρείαν, κατέκαυσαν τὰ ἱερά ἄλση, ἐξολόθρευσαν τὰς θυσιασὰς καὶ τὰς μάντις· καὶ ἐκαθάρισαν τὴν γῆν ἀπὸ ὅλης τῆς τοιαύτης ἀκαθαρσίας. Ὁ ζῆλος ἐκείνων ἐκ ἐφείσατο ἔτε τῶν ἀξιώμασι σεβασῶν, ἔτε τῶν αὐτοῖς πληροισμάτων κατὰ συγγένειαν, ἔτε αὐτῶν τῶν ἱερῶν καὶ σεπτῶν πραγμάτων, τὰ ὅποια ὁ λαὸς, κατὰ ψευδῆ τινα λατρείας νόμον, δεισιδαιμόνως ἐκακομεταχειρίζε-

„το. (Ὅρα Γ'. Βασιλ. Κεφ. ΙΕ'. Καὶ Δ'. Βασιλ. Κεφ. ΙΗ'. καὶ Κεφ. ΚΓ'. Καὶ Β'. Παραλ. Κεφ. ΙΔ'. ἢ Κεφ. ΙΕ'. καὶ Κεφαλ. ΛΔ'). „Ὁ Ἀσά ἐγύμνωσε καὶ τὴν ἑαυ-
 „τῆ μητέρα Μααχὰ τὴν θυγατέρα τῆ Ἀβεσαλοὺμ ἀπὸ
 „τὸ ἀξίωμα τὸ ὁποῖον διετείνετο νὰ ἔχη, προεῦρθεσσα
 „εἰς τὴν θεραπείαν μιᾶς ἀκαθάρτου καὶ ἀσέμνης θεᾶς·
 „καὶ διὰ νὰ τὴν παιδεύσῃ διὰ ταύτην αὐτῆς τὴν ἀσέ-
 „βαιαν, ἠναγκάσθη νὰ τὴν ἀπογυμνώσῃ, καὶ ἀπὸ αὐτὰ
 „τὰ παρὰ ἴσημα τῆς βασιλείας. (Ὅρα Γ'. Βασιλ. Κεφ. ΙΕ'. καὶ Β'. Παραλ. Κεφ. ΙΕ'). Ἐφυλάττετο δὲ
 „βῶς ὁ χάλκινος ἐκείνος ὄφιν τὸν ὁποῖον ὁ Μωϋσῆς εἶχε
 „σηλώσῃ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐκ θεῆς κελεύσματος. Ὁ τοιοῦτος
 „ὄφιν, ὅστις ἦτον αἰῶς τύπος τῆ Ἰησοῦ Χριστοῦ (Ἰωάν. Κεφ. Γ'.)
 „καὶ ἅνα ὑπόμνημα τῶν θαυμασίων τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς
 „δι' αὐτῆ ἐτέλεσεν, (Ἀριθμ. Κεφ. ΚΑ') ἦτον ἂν πολὺτι-
 „μον κειμήλιον εἰς ἅπαντα τὸν λαόν· ἀλλ' ὁ Ἐζεκίας δὲν
 „ἔλειψε νὰ τὸν καταλεπτύνῃ (Δ'. Βασιλ. Κεφ. ΙΗ') καὶ
 „ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὸν ὄφιν καὶ μίαν ὀνομασίαν ἐξόχτελις-
 „μῆ καὶ περιφρονήσεως) (καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν Νε-
 „εδθάν· τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν δύναμιν τῆς Ἑβραϊκῆς
 „Φωνῆς ἄλλο δὲν σημαίνει, πᾶρεξ μικρὸν κομματίον χαλκοῦ,
 „ἢ μετάλλου· εἴον εἶπεν μεταλλίδιον, ἢ χαλκαρίον.)
 „διὰ τὸ ὅτι λαὸς ἐτίμησε τὸν ὄφιν ἐκείνον ὡς ἀγαθόν, καὶ
 „προσέκαυσεν εἰς αὐτὸν καὶ θυμίαμα. Καὶ ταῦτα μὲν ὁ
 „ῥηθεὶς Συγγραφεὺς ἐκ τῶν Γραφῶν ἅπαντα προχειρί-
 „ζεται διδάσκων τὰς Βασιλεῖς, ὅτι χρέος ἔχουσι καὶ αὐτοὶ
 „νὰ ἀδύωνται ζῆλον ἀνθερμόντε καὶ ἀνθεον, ὅταν μάθωσιν
 „ὅτι ἐπιπολάσουσιν εἰς τὰ ὅρια τῆς βασιλείας ὅπῃ εἰς αὐ-
 „τὰς ἐνεχείρισεν ὁ Θεός, διάφορα ἀντίθεα καὶ δυσσεβῆ
 „θησικύματα.

Ἀλλὰ πότερον ἔχει κατὰ τῶν θησικδόντων τὰ
 τοιαῦτα νὰ γυμνῶν ὁ δυσσεβὴς Βασιλεὺς καὶ τὸ ξίφος;
 πρέπει νὰ τὴν παραδίδῃ εἰς δειμυτάτας σωματικὰς βα-
 σάνης, καὶ τὸ τελευταῖον καὶ εἰς θάνατον, ὅταν ἄλλο
 ἔγκλημα

εγκλήματα εἰς αὐτοὺς ὅν ευρίσκει παρα ψιλῶ καὶ μενι-
 τῶ περὶ τῶ εὐσεβείαν σιότωσιν; ὁ Συγγραφεὺς τὸτο
 φαίνεται νὰ τὸ κρινῇ εὐλογον καὶ πρέπον. Ὁθεν προ-
 βάλλει καὶ τὸ παράδειγμα τῆ Ἰωσή, ὅστις ἔ μόνον τὰ
 ἄλλα κατέκοψε, καὶ τὰ θυσιαστήρια κατέσκαψεν, ἀλλὰ
 καὶ τὰς θυσιασὰς ἐν αὐτοῖς κατέκαυσε καὶ τὰς μάνεις·
 (Δ'. Βασιλ. Κεφ. ΚΓ'. 5. 20.). Προβάλλει καὶ τὸ τῆ Ἰθ
 ὅστις ἐθανάτωσε τὰς ψευδοπροφητάς τῆ Βαβυλ (Δ'. Βα-
 σιλ. Κεφ. Ι'. 25. 26. 30.) μιμηθεὶς τὸν ζηλωτῶ Ἠλίαν.
 (Γ'. Βασιλ. ΙΗ'. 40.) Προβάλλει τέλος καὶ τὸ τῆ Ναβε-
 χοδονόσορος, ὅστις κατὰ τῶν κινέντων βλάσφημα χεῖλη
 ἐναντίον τῆ ἀληθινῆ Θεῷ τῆ Ἰσραὴλ ἐκήρυξε θάνατον.
 (Δανιὴλ Κεφ. Γ'. καὶ Δ'. καὶ ΚΖ'.) Εἰς ἐπιβεβαίωσιν δὲ
 τῆς γνώμης ταύτης ἐπιφέρει (Αὐτ. αὐτ. Πρωτ. Ι'.) καὶ τὸ
 τῆ Παύλου, τῆ ἐν τῇ πρὸς Ῥωμ. Κεφ. ΙΗ'. περὶ τῆ βασι-
 λέως λέγοντος, ὅτι, „Θεῷ διάκονος ἐσί σοι εἰς τὸ ἀγαθόν.
 „ Ἐὰν τὸ κακὸν ποιῇς φοβῆ, ἔ γάρ εἰκῇ τῶ μάχαιραν
 „ φορεῖ· Θεῷ γάρ διάκονος ἐσίν, ἐκδικος εἰς ὀργῇ τῶ τὸ
 „ κακὸν πράσσοντι· Ἐπὶ πᾶσι δὲ καὶ λόγον τινα προσδέ-
 „ τει, ὡς ἐκ τῶν παρακολυθέντων αὐτοπημάτων· ἐπειδὴ
 „ λέγει: Ἀλλεστρόπως ἔπρεπε νὰ ὑποφέρωνται ἐν πᾶσι
 „ τοῖς ὑπηκόοις, καὶ ἐπὶ πάσης τῆς Ἐπικρατείας, ἡ Εἰ-
 „ σωλοκρατεία, ὁ Μωαμεθισμὸς, ὁ Ἰσλαϊσμὸς, καὶ πᾶσα
 „ ἄλλη ψευδοθρησκεία ἢ ἡ βλασφημία, καὶ αὐτὸς ὁ ἁθεῖς-
 „ μὸς, καὶ τὰ βαρύτερα ἐγκλήματα ἔπρεπε νὰ μέναι
 „ τὰ πλέον ἀτιμώρητα.

Ἄλλ' ἐγὼ τὸν Ἄνδρα (Σοφὸν ἄλλως ὑπερφυᾶς τὰ
 τοιαῦτα, καὶ Φωστῆρος τάξιν παρὰ τοῖς Γάλλοις ἐπέχον-
 τα) τὸν ἠθέλον πλέον ἀκριβῆ εἰς τῶ ὑπόθεσιν, καὶ ἐπε-
 ρύμεν ἂν ἦτον τρόπος, νὰ εἶχε προβάλλῃ μὲ περισσοτέ-
 ραν ὀκρίνειαν, καὶ μετὰ τίνος διασολῆς τὸν σκοπόντα.
 Τὸν Ἑλλενισμὸν (παρακαλῶ), τὸν Ἰσλαϊσμὸν, τὸν Μωα-
 μεθισμὸν, (καὶ ὁμοίως κατὰ τὸ ἀκόλουθον καὶ τὰς ἄλ-
 λας θρησκείας καὶ αἵρέσεις, ὅταν ἀνωθεν, ἢ ἐκ συνθήκης
 εὐρεθῶν στρεφόμενα εἰς τὸ βασιλεῖον) ποῖος ποτὲ νόμος
 ὑπε-

ὑποχρεῶναι τὸν Χριστιανὸν Βασιλέα, νὰ ἐκχέῃ ἀνθρωπί-
νων αἱμάτων ποταμὸς, διὰ νὰ τὴς ἐξαλείψῃ; μᾶλλον
δὲ, πᾶ ὅπως συγχωρεῖ ὁ γλυκύτατος τῷ Εὐαγγελίῳ νό-
μος τὸν τυραννικὸν διωγμὸν κατὰ τῶν ἀπίστων, καὶ τῆς
μαχαίρας τὴν μεταχειρίσιν; Γρηγόριος ὁ Ῥώμης ὁ Μέ-
γας δὲν εἶχε βέβαια τοιαύτῳ γνώμην ὅταν ἔγραφεν
(Βιβλ. Α'. Ἐπιστ. 45.) *adhibendus est Sermo Judaeis con-*
vertendis, qui errorum in ipsis spinas urere debeat, et
praedicando, quod in his tenebrescit, illuminet. „Πρέ-
„πει νὰ μεταχειρίζομεθα τὸν λόγον εἰς ἐπιστροφὴν τῶν
Ἰουδαίων, τὸν διὰ τῷ κηρύγματος καταφλέγοντα μὲν τὰς
„αὐτοῖς ἀκάνθας, διαφωτίζοντα δὲ τὸ ἐν αὐτοῖς σκο-
„τιζόμενον. Ἀλλ' ἔτε τοιαύτῳ γνώμῳ εἶχεν ὁ μελίρρῃς
παρὰ τοῖς Δυτικαῖς Βερνάρδος, καὶ παρὰ τῷ Συγγρα-
φεῖ πολλὰ ἀξιοπίστως, ἔσαν (Ὁμιλ. ΞΔ'. τῶν εἰς τὸ Ἀσ-
μα) περὶ τῶν Αἰρετικῶν ἔγραφεν. *Haeretici capiantur*
potius quam effugentur: capiantur dico non armis, sed
argumentis, quibus refellantur errores eorum. „Οἱ αἰ-
„ρετικοὶ αἰχμαλωτίζεσθωσαν μᾶλλον, ἢ φυγαδεύεσθω-
„σαν· αἰχμαλωτίζεσθωσαν φημὶ, ἐχ' ὅπλοις ἀλλ' ἀπο-
„δείξουσιν, αἷς ἂν αἱ πλάναι αὐτῶν ἀπελέγχοντο. Καὶ
(Ὁμιλ. ΞΕ'.) *Fides suadenda est non imperanda.* Πει-
„θῆς δεῖται ἡ πίστις ἐκ ἐπιτάγματος. Ἄν ὁ λόγος πάλιν
εἴναι περὶ τῶν ἀναφυσόμενων ἤδη Αἰρέσεων, ὁ Βασιλεὺς
χρεὸς ἔχει (ἀφ' ἧς ἡ Ἐκκλησία ὡς εἶπομεν δεῖ ἰσχύει νὰ
θεραπεύσῃ) αὐτὸς μὲ τὴν ἐξωτερικὴν δύναμιν νὰ ἐμ-
ποδίσῃ τῷ κακῷ τὴν διάδοσιν, καὶ νὰ παιδεύσῃ μάλι-
σα τὰς ἀρχηγὰς καὶ πρωταιτίδας μὲ τὴν αἰτιμίαν, μὲ
τὴν γύμνωσιν, μὲ τὴν ἐγκτίω, μὲ τὴν ἐξορίαν, μὲ ἄλ-
λος διαφορὰς τοιούτους τρόπους· ἀλλὰ μὴ καὶ μὲ θάνατον,
ὅταν ἐκεῖνα ἱκανὰ εἴναι νὰ σώσωσι τῆς δυσσε-
βείας τὴν πρόοδον; Ὁ ἀθεϊσμὸς ἐπὶ τέτοις, ἡ βλασ-
φημία, ἡ ἱεροσυλία, φρικτὰ ἐγκλήματα, δεῖν πρέπει
νὰ μένῃ αἰτιμώρητα, ἀλλ' ὑπάγονται εἰς ποινὰς φρικ-
τὰς καὶ βαρεῖας κατὰ νόμον· αὐτὰ ὅμως, καὶ ὅ
να

καὶ αὐθαδέη καὶ τολμηρὰ γεννήματα τῆς θελήσεως, ὅχι κατὰ ἀρεωσήματα καὶ πλημμελήματα τῆς ἀδενῆς τῆ λογικῆ κρίσεως, κατ' ἰὺ ἡ ψυχὴ μακρὰν ἀπὸ τὸ νὰ προαιρηῇται τιὴ κακίαν, ὑπολαμβάνει μάλιστα ὅτι ἐνεργεῖ κατὰ ζῆλον, κατ' ἀσεβειαν, καὶ φαίνεται πεπεισμένη ὅτι πράττει καὶ κατορθοῖ τὸ χρέος τῆς Ἐν κεφαλαίῳ, ὁ λόγος εἶναι περὶ ἑτεροπιστίας καὶ αἰρέσεως ἐπὶ τῇ παρόντος, ὅχι περὶ παρανομίας καὶ ἀνοσιεργίας· καὶ τὸ ζήτημα εἰς τῆτο μόνον τρέφει, ἂν εἰς τὸν χριστιανικὸν νόμον, εἶναι δεδομένον εἰς τὰς ἀσεβεῖς Βασιλεῖς, νὰ κινῶν διωγμὸν κατὰ τῶν ἀσεβῶν καὶ ἀπίστων, καθὼς οἱ ἀπίστοι καὶ οἱ ἀσεβεῖς ἐκίνησαν διωγμὸς τότε καὶ τότε κατὰ τῆς ἀμαρμήτε τῶν χριστιανῶν πίστεως. Καὶ τῆτο ἡμεῖς ἀρνέμεθα.

Ὁ Συγγραφεὺς πρὸς ὃν ἀντιδιατεινόμεθα, ἐπρόβαλε μεταξὺ τῶν ἄλλων τὸ, ἔ γὰρ εἰκὴ τιὴ μάχαιραν φορεῖ, τὸ τῇ Παύλῳ· εἶναι ὁμῶς φανερόν ὅτι εἰς ἐκεῖνο ὁ Ἀπόστολος δὲν ὁμιλεῖ περὶ τῆς διὰ ξίφους ποινῆς τῶν ἑτεροδρήσκων, καὶ τῶν ἀπίστων, ἀλλὰ περὶ τῆς ἐξουσίας ἀπλῶς καὶ δυνάμεως τιὴ ὅποιαν ἐνεχειρίσεν ὁ Θεὸς εἰς τὰς Ἡγεμόνας καὶ Ἀρχοντας, καταστήσας αὐτὰς ὡς ἰδίους ὑπηρέτας καὶ διακόνους ἐπὶ τῆς γῆς, διὰ νὰ παιδεύωσι κατὰ δίκην τὰς πονηρὰς καὶ ἀνυποτάκτους, τὰς τὸ κακὸν πράσσοντας. Περὶ ὧν Ἡγεμόνων καὶ ὁ Πέτρος (ἐν Ἐπισ. Β'. Κεφ. Β') λέγει, ὅτι διὰ τῇ Θεῷ εἰσὶ πεμπόμενοι εἰς ἐκδίκησιν μὲν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν.

Οὕτε τὰ ἐκ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης προτεθέντα ὑπ' αὐτῇ παραδείγματα δὲν δίδωσιν εἰς αὐτὸν νὰ συμπεράνῃ βεβαίως, ὅτι αἱ σφαγαί, καὶ αἱματοχυσίαι κατὰ τῶν ἑτεροδρήσκων, εἶναι εἰς τὰς Βασιλεῖς ἐπιτετραμμένας ἐν τῷ νόμῳ τῆς χάριτος. Ὁ Θεὸς εἰς τιὴ Παλαιὰν ἐπαράγγειλε καὶ ἀμέσως ὁμιλῶντας εἰς τὸν Μωϋσῆν

Μαυσιῶν, καὶ ἑμμέσως διὰ τῶν Προφητῶν αὐτὲ πολλὰ-
 κισ, νὰ ἐξολοθρεύσεν τὴν εἰδωλολατρείαν ἀπὸ τὰ ὄρια
 τῆς κληροδοτηθείσης εἰς τὸν λαὸν αὐτὲ γῆς, καὶ νὰ ἐξα-
 λείψεν ἐν σώματι μαχαίρας τὰς εἰδωλολάτρεας· τὸτο
 τὸ ἡξόδομα, καὶ μᾶς δίδει ἡ θεία Γραφὴ τὰς μαρτυ-
 ρίας εἰς μυρίες τόπους· μὰ ἐπαράγγελαν αὐτὸς ἐν τῷ
 Εὐαγγελίῳ, ἡ διὰ τῶν Ἀποστόλων αὐτῶ, καὶ εἰς τὴν
 Νέαν Διαθήκην, ὅτι μὲ τὸ σπαθὶ νὰ κατατρέχεν καὶ
 εἰ τῷ Χριστῷ ἀκόλεθαι τὴν ἀπίστιαν καὶ τὴν αἵρεσιν;

Ὁ Ἀβιά ἐκίνησε πόλεμον κατὰ τῷ Ἰσραὴλ, ἀφ' ἧ
 αἱ δέκα φυλαὶ ἀποστατήσασαι ἀπὸ τῷ Πατρὸς αὐτῷ Ρα-
 βοάμ, καὶ ἀθετήσασαι τὴν πρὸς τὸν Θεὸν αὐτῶν ὀσε-
 βειαν, ἐλάτρευσαν μετὰ τῷ Ἱεροβοάμ ὡς Θεὸς τὰς
 χρυσοῦς μόχες (Β'. Παρ. αλ. κεφ. ΙΓ'). Ἀλλ' ὁ πόλε-
 μος ἐκεῖνος ἦτον πόλεμος κατὰ τῶν Ἀποστατῶν, καὶ
 διὰ τὸτο δίκαιος· ἦτον πόλεμος κατὰ θείαν νεύσιν καὶ
 ἑνδοσιν, καὶ διὰ τὸτο Θεοφιλής· ὅθεν γέγραπται: καὶ
 Κύριος ἐπάταξε τὸν Ἱεροβοάμ καὶ τὸν Ἰσραὴλ
 ἐναντίον Ἀβιά καὶ Ἰεῦδα.

Ὁ Ἐζεκίας πάλιν τριακοσίαις χειρὶν χρόνους μετὰ
 τὸ ἐπὶ Ραβοάμ χίσμα, ἔδειξε θερμότατον ζῆλον κατὰ
 τῶν Ἀποστατῶν, καὶ ὄντας εἰς τὸν καιρόν τε εἰς ἀκράν
 ταπείνωσιν καὶ ἀδυναμίαν, ἠδυνάτω εὐκόλως ὁ ὀσεβὴς
 Βασιλεὺς, ἂν ἠθέλε, νὰ τὰς ἐξολοθρεύσῃ· ὅμως δὲν
 ἠθέλησε νὰ μεταχειρισθῇ πρὸς τὰς ἐλεεινὰς ἐκεῖνας τὴν
 βίαν· ἀλλὰ (καθὼς τὸ γνωρίζει καὶ τὸ ὁμολογεῖ ὁ αὐ-
 τὸς Συγγραφεὺς Ἐνθ. ἀνωτ. Πρωτ. Ι.) ἀπέστειλε Πρέσ-
 βεις εἰς ἅπασαν τὴν ἑκτασιν ἐκείνης τῆς Βασιλείας,
 ἀπὸ Βηρσαβεὲ ἕως Δαὺν, καὶ τὰς ἐπροσκάλεσεν,
 ἐλθόντας ποιῆσαι τὸ Φασὲκ Κυρίῳ τῷ Θεῷ Ἰσ-
 ραὴλ. (Β'. Παρ. αλ. κεφ. Λ'). Καὶ (ἐκεῖνο τὸ ὅποιον
 παρασάινει τὴν ὑπερβάλλουσαν τῷ Ἐζεκίᾳ εὐμένειαν καὶ
 S 2 πρασό-

πρεϊότητα*) ἀγκαλά οἱ ἐν τῷ ὄρει Ἐφραΐμ, καὶ
 Μανασσῇ, καὶ Ζαββλὼν, ἐγένοντο ὡς καταγε-
 λῶντες, τῶν Βασιλικῶν προσκλητικῶν γραμμάτων
 καταμωκώμενοι, δὲ ἐπαραινῆθη ὅμως ἐκ τῆς καὶ τῆς
 κακοποιήσεως ὁ ἀγαθὸς Βασιλεὺς, ἀλλ' ὥκτερον αὐτὸς
 καὶ κατηλέυσεν, ὥσπερ ἀδυνάτους καὶ κακῶς πάχον-
 τας· καὶ ἀφίνωντας τὸ βάρος τῆ βασιλικῆς προσώπης,
 ὠμίλει πρὸς αὐτὸς ὡς πατὴρ, ὡς διδάσκαλος, ὡς ἱε-
 ρεὺς, ὡς προφήτης· „Μὴ σκληρυνῶτε τὰς καρδίας
 „ ὑμῶν ὡς οἱ Πατέρες ὑμῶν. Δότε δόξαν Κυρίῳ τῷ Θεῷ
 „ ὑμῶν, καὶ εἰσελθετε εἰς τὸ ἀγίασμα αὐτῆς, ὃ ἡγίασεν
 „ εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ δεύσατε Κυρίῳ τῷ Θεῷ ὑμῶν,
 „ καὶ ἀποσρέψαι ἀφ' ὑμῶν θυμὸν ὀργῆς· ὅτι ἐν τῷ ἐπι-
 „ στρέφειν ὑμᾶς πρὸς Κύριον, οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν, καὶ τὰ
 „ τέκνα ὑμῶν, ἔσονται ἐν οἰκτιρμοῖς ἐναντί πάντων τῶν
 „ ἀνχμάλωτῶσάντων αὐτὸς· καὶ ἀποσρέψαι εἰς τὴν
 „ γλῶσσαν ταύτην, ὅτι ἐλεήμων καὶ οἰκτιρῶν Κύριος ὁ Θεὸς
 „ ἡμῶν, καὶ ἐκ ἀποσρέψαι τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἀφ' ἡμῶν,
 „ εἰάν ἐπιτρέψωμεν πρὸς αὐτόν.

Τελούται οὗτος ὁ Ἰωσίας βασιλεὺς ζηλωτὴς ὑπὲρ τὰς
 πρὸ αὐτῆς ἀπαντας, προήγαγε τὸν ζῆλον εἰς τόσον, ὥστε
 ὅπῃ ἐπαράδωκεν εἰς τὰς φλόγας καὶ τὰς θυμιῶν-
 τας τῷ Βάαλ, καὶ τῷ Ἡλίῳ, καὶ τῇ Σελή-
 νῃ, κτ. (Δ. Βασιλ. Κεφ. ΚΓ'. 5.) καὶ πάντας τὰς
 ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν* (Αὐτ. 20.). Ἀλλὰ πρῶτον εἰς
 τὴν πάντως ἐκινήθη ἐκ θεῶν τινὸς ἐπιτάγματος· ἐπει-
 δὴ πρὸ τετρακοσίων σχεδὸν χρόνων, ἐπὶ Ῥοβοὰμ ἢ Σο-
 λομῶντος βασιλείᾳ Ἰεδά, καὶ Ἱεροβοὰμ βασιλείᾳ Ἰσ-
 ραὴλ, εἶχε προφητεῖα ἡ τοιαύτη τῷ Ἰωσίᾳ ἐκδικησις.
 „ Καὶ ἰδὲ ἄνθρωπος τῷ Θεῷ ἐξ Ἰεδά καὶ ἐπε-
 „ κάλεσε πρὸς τὸ θυσιαστήριον (τὸ ἐν Βαιθὴλ τὸ παρὰ νο-
 „ μόν, ἐφ' ὃ ὁ Ἱεροβοὰμ ἐφεισθήκει ἐπιθῦσαι*) ἐν λόγῳ
 „ Κυρίου, καὶ εἶπε· Θυσιαστήριον θυσιαστήριον, ταῦτα λέ-
 „ γεις

„γε Κύριος· Ἰδὲ υἱὸς τίκτεται τῷ οἴκῳ Δαυὶδ, Ἰωσίας
 „ὄνομα αὐτῷ· καὶ θύσει ἐπὶ σέ τες Ἱερεῖς τῶν θυσιῶν
 „τῶν ἐπιθυούντων ἐπὶ σέ, καὶ ὅσα ἄνθρωπων καύσει ἐπὶ
 „σέ. κτ. (Γ'. Βασιλ. Κεφ. ΙΓ'.) Ἐπειτα ὁ Ἰωσίας ἔτις
 ἐπαίδευσεν τες ἀρχιερεῖς καὶ προσάτας τῆς ἀσεβείας μό-
 νες, τες φθορεῖς καὶ λυμεῶνας τῆ λαῶ· καὶ τῆτο πάλιν
 ὁ αὐτὸς Συγγραφεὺς τὸ ὁμολογεῖ (Αὐτ. Πρστ. Ι').
 λέγων ἐπὶ λέξεως „ὁ Ἰωσίας τόνον μόνον ἠγκέθη, τὸ
 „θυσιαστήριον ἐκεῖνο κατέσπασε τὸ εἰ Βασιλὴς τὸ
 „ὑψηλόν, ὃ ἐποίησεν Ἱεροβοάμ υἱὸς Ναβατ . .
 „ . . . καί γε πάντας τες οἴκους τῶν ὑψηλῶν
 „τες εἰ ταῖς πόλεσι Σαμαρείας. Καὶ εἰ πό-
 „λεσι Μανασσῇ, καὶ Ἐφραῖμ, καὶ Συμείων,
 καὶ Νεφθαλὶ (Δ'. Βασιλ. Κεφ. ΚΓ'. 15. 19. καὶ Β'.
 Παραλ. Κεφ. ΛΔ'. 6.). „Ἀλλ' ὅμως ἐσπλαγχνίδη τες
 „ἡς Ἰσραὴλ, καὶ δὲν ἐμεταχειρίδη κατ' αὐτῶν τὴν
 „βίαν, ἀλλ' ἐφρόντισε νὰ τες ἐπιστρέψῃ μετὰ πρᾶότη-
 „τος καὶ ἐπισκεύας, πρὸς τὸν Θεὸν τῶν Πατέρων αὐ-
 „τῶν, ἐπιτάξας ἱκετικῶς εὐχαῖς καὶ δέησις, ὑπὲρ τῶ
 „καταλειφθέντος εἰ Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα. (Β'. Πα-
 ραλ. Κεφ. ΛΔ'. 21.)

Ἀπὸ τὰ τοιαῦτα παραδείγματα τῆς Παλαιᾶς
 Γραφῆς εἰς τὰ ὅποια νῦντε ἀνέγραψε τὸ ξίφος (καὶ τότε
 μάστιγας ἐκ θεῆς νόμου, καὶ κατὰ θεῖον ἐπίταγμα·)
 μετὰ ὀργῆς πρὸς κατατροφίῳ τῶν ἀσεβησάντων, ὡς
 ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ ἐδίδουσε τὸ βιβλίον τῶ νόμου, καὶ ἡ
 διδασκαλία, καὶ τὸ κήρυγμα, καὶ ἡ προτροπή, καὶ ἡ
 παρακλήσις μετὰ ἐπισκεύας καὶ χρηστότητος πρὸς ἐπι-
 τροφίῳ τῶν πλανωμένων, οἱ Βασιλεῖς οἱ Χριστιανοὶ ποῖον
 τρόπον πρέπει νὰ ἀπολαβῶν ὡς Θεοφιλέστερον; τὸν τρό-
 πον τῆς αὐστηρίας, ἢ τῆς ἡμερότητας; Ὁ Συγγραφεὺς
 πρὸς ὃν ἀποτεινόμεθα, φαίνεται νὰ συμβεβλήῃ καὶ τὸν
 αἶα καὶ τὸν ἄλλον, „λέγων ὅτι οἱ τῶν Χριστιανῶν Βασι-

„λεῖς ἐμιμήθησαν τὰ παραδείγματα τῶν ἐξ Ἰσδα Βασι-
 „λέων, συγκρινῶντες, κατὰ τὴν χρείαν, τὴν αὐτηρό-
 „τητα μὲ τὴν συγκατάβασιν. (Αὐτ. αὐτ. Πρωτ. Ι.).
 „Ἐπειδὴ εἶναι τινὲς ψευδοθησκεῖαι (πρεσβύτει) τὰς
 „ὁποίας πρέπον νόμισαν νὰ ἐξορίσεν ἀπὸ τὰς Ἐπικρα-
 „τείας αὐτῶν μὲ ποινὴν θανάτου.

Ἀλλὰ διατὶ τινὲς, καὶ ὅχι ὅλαί αἱ ψευδοθησκεῖαι
 δὲ ἐκρίθησαν ἅτως εἵσχοι; ἔπειτα καὶ τινες; αἱ ἀνέκα-
 θεν σεραωμέναι, καὶ κατὰ τὰ πολιτικά δικαιώματα
 ἀποδεχθεῖσαι, ἢ αἱ πρόσφατοι καὶ νεαραὶ καὶ ἀετίως
 ἀναφύονταί; καὶ αἱ εἰρηνικαὶ καὶ ἡσυχοί, ἢ αἱ ταρα-
 χάδεις καὶ ταρασσάμεναι; Καὶ πάλιν τινες καὶ οἱ Βασι-
 λεῖς; Θεοφιλεῖς καὶ φιλοδίκαιοι καὶ ἡμεροὶ καὶ φιλόανθρω-
 ποί, ἢ θηριώδεις καὶ βίαιοι καὶ τυραννικοί, τῶν ὁποίων
 περισσότερον εἰς Φυγὴν, παρὰ εἰς τύπον μιμήσεως ἐν ταῖς
 ἱστορίαις προβάλλονται τὰ ὀνόματα; ἐμβριθεῖς καὶ συ-
 νετοὶ καὶ συλλογιστικοί, ἢ ἀπλοῖκοί τινες καὶ δῦναι,
 καὶ ὑπὸ τῶν περὶ αὐτὰς δίκως παρακρουόμενοι;
 „Καὶ τελευταῖον ἐκεῖνο ὅπῃ λέγει, ὅτι οἱ ὁποιοὶδὴ πο-
 „τε Βασιλεῖς ἐκεῖνοι πρέπον νόμισαν νὰ ἐξορίσεν τὰς
 „τινάς ψευδοθησκεῖας μὲ ποινὴν θανάτου· πῶς
 μὲ ποινὴν θανάτου; καταδικάσαντες ἐνὶς, ἢ πολ-
 λῆς; τὴν ἀρχεκάκην, ἢ τὸ ὅλον πλῆθος; καὶ ἐκείνης,
 ἐπιμένοντας κατὰ τῶν Βασιλικῶν Θεασισμάτων εἰς τὸ
 νὰ ἀγωνίζονται νὰ κηρύττῃν καὶ νὰ διαδίδῃν τὴν δυσέ-
 βειαν, ἢ καὶ συτελομένους καὶ ἡσυχάζοντας; Πάντα
 ταῦτα χρειάζονται βέβαια μίαν λεπτιὴν καὶ ἀκριβολό-
 γον διαβολὴν· πρὸ τῆς περὶ τὰ τοιαῦτα ψήφου εἶναι
 ἀναγκαῖα μία μεγάλη διάσκεψις· καὶ ὅταν ὁ λόγος εἶναι
 περὶ ζωῆς καὶ θανάτου, καὶ ἡ μεγαλήτερον σκέψις δὲν εἶναι
 ποτὲ περιττή. Ἀλλ' ἐδὲν τῶν τοιούτων ἠθέλησε νὰ δια-
 σέλλῃ καὶ νὰ διασαφίσῃ (ὡς κατὰ τὴν πολυμαθεῖαν αὐ-
 τῇ καλῶς ἠδυνάτο) ὁ σοφὸς Συγγραφεύς. Ὁμοιάζει,
 δὲν ἡξόρῳ πῶς, εἰς τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν νὰ εἰσο-
 χωρηῖται

χωρῆται ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἔτε τι ἐγκρίνει διαρισμένως
 δὲν ἀποτολμᾷ νὰ εἰπῇ, ἔτε τι ἀποδοκιμαῖ δὲν θάρρει
 νὰ δηλοποιήσῃ· Ὁθεν ἔτε σιγᾷ, ἔτε λέγει· διατί;
 ἐγὼ ὑπολαμβάνω ὅτι ἐπέτυχον τῆ σκοπῆς. Τῆς Ἰγκυ-
 ζιτιῶνος τὸ Βῆμα τὸ ἱερὸν καὶ Φρικτὸν ἐπὶ πολὺ ἀνάψε
 πανταχῶς τὰς πυρᾶς, καὶ ἐσήλωσε τὰς ἀγχόνας. Λί-
 κοιλάδες τῶν Ἀλπεων ἐφάνησαν αἱ κοιλάδες τῆ κλαυθ-
 μῶνος· Τὰ ἑσπερινὰ τῆ Ἀγ. Βαρβολομαίε ἔφερον αὐ μέ-
 σω σκιᾶς θανάτε ὁλοκλήρης λαῶς. Ἡ Γαλλία ἐκ πολ-
 λῶ εἶχε περιλιμναδῆ ἀπὸ ἀνθρώπινα αἵματα, καὶ με-
 τὰ τούτους ἐμφυλίες πολέμους, τὰς ὁποίας εἶχεν ἀνάψῃ
 μὲ σφοδρὰς πνοαῖς ὁ ὑπὲρ τῆς Ὀυσεβείας δῆθεν ἀδιάκρι-
 τος ζῆλος, ὁ διωγμὸς ἐτι τῶν Οὐγονότων ἴχυσεν καὶ ἐκρα-
 ταῖτο καὶ κατ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας αὐ αἷς ἔτος συνέγρα-
 φεν. Αὐτὸς ἔτος ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος καὶ Ἐπίσκοπος εἰς
 τὸν χαρακτήρα, καὶ Γάλλος τὸ γένος, πῶς ἠδύνατο
 ἐλθόντος νὰ κατακρίνῃ ἐκεῖνο ὅπῃ καὶ τῆς Ρώμης οἱ Πά-
 παι, καὶ τῆς Γαλλίας οἱ Βασιλεῖς ὡς εὐλογον ἐνομοθέτην,
 καὶ ὡς Θεοφιλὲς ἐπραττον, διὰ νὰ μὴ εἰπῶ μὲ πᾶσαν
 ὀρμὴν, ἅς εἰπῶ μὲ ὅλῳ τῷ σπεδίῳ καὶ προθυμίᾳ καὶ
 ἐπιμέλειαν; Μὰ πάλιν ὁ Ἐπίσκοπος καὶ ὁ Γάλλος, ὁ
 αὐτὸς καὶ Φρόνιμος καὶ σοφός, καὶ τῶν Συνοδικῶν ὅρων
 καὶ κανόνων, καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς διατυπώσεως ἔχει
 ἀπαίδευτος, πῶς ἠδύνατο ὅλως δι' ὅλα νὰ ἀναπαυδῇ εἰς
 ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐβλεπε σαφῶς ἀντιπίπτειν εἰς τὸ πνεῦ-
 μα τῆ χριστιανισμοῦ, καὶ εἰς τὸν γλυκὺν καὶ ἡμερον νό-
 μον τῆ Εὐαγγελίᾳ τῆς χάριτος; Διὰ ταῦτα θλιβόμε-
 νος καὶ ξενοχωρέμενος καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, ἀφ' ἑ συν-
 τόμως ἐβαψεν τὸν κάλαμον εἰς τὸ αἷμα, τὸν βάπτει ἐφε-
 ξῆς εἰς τὸ ἐλαιον· καὶ ἐκεῖνος ὅπῃ ἐπρέβαλε τῷ αὐτη-
 ρότητι, συζαίνει ἀκολούθως τῷ συγκατάθεσιν. Ἐγὼ
 δὲν δρῶσκω τρόπον ἀεμοδιώτερον νὰ δώσω τέλος εἰς τὸ πα-
 ρόν με περὶ τῆς Ἀνεξιθρησκείας Σχεδιάσμα, πα-
 ρὰ μὲ τὸ νὰ παραστήσω ἀρπάζοντα τῷ μάχαίρᾳ ἀπὸ
 τῆς χειρὸς τῶν χριστιανῶν Βασιλέων, αὐτὸν ἐκεῖνον ὅστις
 κατὰ

κατὰ τῶν ἑτεροδόξων καὶ ἑτεροδόξων μὲ τιμὴν μάχαι-
ραν πρὸ μικρῆς τῆς ἐνώπλιζεν. Ἄς τὸν ἀκέσωμεν.

„Καὶ λοιπὸν ἀφίνωνται ἐκεῖναις ὅπῃ πρέπον ἐνόμι-
σαν καὶ ἐξορίσαν τινὰς ψευδοδοθησκείας ἀπὸ τὰς Ἐπι-
κρατείας αὐτῶν μὲ ποινὴν θανάτου, ἐγὼ (λέγει Αὐτ.
Προτ. Ι.) δὲ θέλω ἐπὶ τῇ παρόντος καὶ ἀναφέρω, εἰ-
μὴ τὸν τρόπον ὅπῃ ἐμεταχειρίσθησαν (οἱ Βασιλεῖς τῶν
Χριστιανῶν) κατὰ τῶν Σχισμάτων καὶ τῶν Αἵρέσεων.
Αὐτοὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐξωστράκισαν τὰς ἀρχηγὰς
γενομένους καὶ πρωταιτίους, τὰς δὲ ἐκείνων ὅπα-
θόντες καὶ ἀκολούθους θρηνολογούντες ὡς ἀρρώ-
σους καὶ κακῶς πάσχοντας, ἐμεταχειρίσθησαν
πρὸ παντὸς ἄλλης τὰς πραεῖας καὶ εἰρηνικὰς
προσκλησεις, διὰ καὶ τὰς συλλαγωγῆσεν.

Ἐδῶ πρὸ παντὸς ἄλλης ἠδύνετο καὶ φέρῃ τὸ παρά-
δειγμα τῇ Μεγάλῃ Κωνσταντίνῃ, ὅς τις κατὰ τιμὴν Εὐσε-
βίου τῇ Καισαρείας μαρτυρίαν (ἐν τῷ Α΄ Βιβλ. τῶν εἰς
αὐτὸν, Κεφ. ΔΗ΄.) πικράνις ἤλγει καὶ ἐλυπεῖτο Φιλαν-
θρωπέδωμος ἐπὶ τῶν κακοδόξων ὡς ἀνοήτων, κρίνων ὅτι
τὰς προκατεχρημένους τῇ προλήψει τῆς αἵρέσεως, τὸ καὶ
θελήσῃ τινὰς καὶ τὰς καθυποβάλλῃ σωματικαῖς ποιναῖς
καὶ παιδείαις, τῆς ἐσχάτης ἀπαιδευσίας ἔργον ἠθέλην
εἶναι καὶ παρανομίας. Ἐπειδὴ πρέπει καὶ ἀγαπᾶμεν καὶ
καὶ οἰκτεῖρωμεν τὰς ἀνθρώπους, τὰς δὲ τέτων ἀπάτας
καὶ ἀποστρεφώμεθα. Μηδεὶς δὲ ὡς ἐναντίον τέττε προβά-
λῃ, ὅτι ὁ Μέγας ἔτος Αὐτοκράτωρ ἀπέκλεισε τὰ τῶν
εἰδώλων τεμένη, καὶ ἀπηγόρευσε τὰς θυσίας, ὡς φαί-
νεται διὰ τῇ νόμῳ Placuit, Ἐδοξε κτ. Κεφ. de Paganis,
περὶ τῶν Παγάνων, ἥτοι τῶν ἐν ταῖς Κώμαις διαι-
τωμένων Ἑθνικῶν καὶ, ὡς Ἰσώρησε καὶ Γεώργιος ὁ Κα-
δινός, γράφων ἐν τῷ περὶ τῶν πατρῶν τῆς Κωνσ. ὅτι καὶ
τὰ

τὰ τῶν Ἑλλήνων ἅπαντα καθεῖλε θρησκευματα.
Τέτο δὲ εἶναι ἐναντίον εἰς τὴν γνώμην μας. Ἐξῆρεν αὐ-
τός ἐκ μέσε τὰ σκάνδαλα τῆς ἀσεβείας, ἐκόλασε τῆς
ψευδοθρησκείας τὴν θρασυότητα, δὲν ἐξενοχώρησεν ὅμως
μὴ σωματικὰς ποινὰς καὶ βασάνους, ἕτε ἐπαράδωκεν εἰς
θάνατον τὸς θρησκοδύτας· ἐδείξε τὴν αὐστηρίαν ὅχι εἰς
τὰς πισθύνοντας, ἀλλ' εἰς τὰ μέσα τῆς πίστεως, τὸ ὅποιον
ὅτι ἔργον εἶναι πάντας ὀρθοδόξους καὶ ἀσεβεῖς Ἀρχοντας
ἅπαντες ὁμολογεῖς; Quod Principi orthodoxo, Catho-
lico, vere pio incumbere omnes fatentur, ὡς ἄριστα ἐση-
μείωσε Γεώργ. Ῥέμος ἐν τοῖς εἰς τὰς Θεμισ. Βασιλ. Λόγ.
Σημειώμασιν. Λόγ. Γ'. Ὑπατ.) Ἀλλ' ὡς ἀπελευθέρωμεν
τὸν Συγγραφέα.

„Κώστα (λέγει) ὁ Αὐτοκράτωρ ὁ τῷ Μ.!! Κωνσταν-
τίνῃ ὑός, ἐπρέσβαξε νὰ διαμοιράσθῃ εἰς τὰς Δυνατιστὰς
„ἀφθόνους καὶ θαυφίλεις ἐλεημοσύνας, ἐπιπροσθεῖς μό-
„νον μίαν προτροπὴν πρὸς αὐτὰς καὶ παραινέσιν διὰ
„νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν ἐνότητα, ἀφ' ἧς αὐτοὶ ἔχον
„χωριστῇ μὲ μίαν ἰχυρογνωμοσύνην, καὶ μὲ μίαν προ-
„πέτειαν ἀνῆκασον. Όταν οἱ Αὐτοκράτορες εἶδον ὅτι
„αὐτοὶ οἱ ἰχυρογνώμονες κατεχεῶντο τὴν αὐτῶν ὁμέ-
„νειαν καὶ ἐπιείκειαν, καὶ κατεσκληρύνοντο εἰς τὴν ἀπά-
„την, τότε διέταξαν νὰ νόμος τινὰς ποινίμους,
„οἱ ὅποιοι ὑφίσταντο μάλιστα εἰς χρηματικὰς βα-
„ρείας ὑποτιμήσεις· καὶ ἔφθασαν ἕως εἰς τὸ
„νὰ τὰς ὑπερήσθῃ καὶ ἀπὸ τὴν διάταξιν τῶν
„ιδίῳ ἀγαθῶν κατασβαίνοντές τὰς ἀδιαθέτους·
(Σημείωσαι, ὅτι ταῦτα νοῦνται, ὅχι περὶ τῶν ἀνέκα-
θεν ἑτεροθρήσκων, ἕτε περὶ ἐκείνων οἱ ὅποιοι κατὰ πολι-
τικὸν συμβιβασμὸν καὶ συνθήκην ἔχουσιν ἐξ αὐτῶν τῶν
νόμων ἀπαράτεστα τὰ ἑαυτῶν δικαιώματα· ἀλλὰ πε-
ρὶ τῶν Σχισματικῶν, καὶ διὰ τινὰ αἵρεσιν ἀπὸ τῆς ἐνότη-
τος ἀποσκιρτησάντων.). Ἡ Ἐκκλησία ὁμολογεῖ εἰς αὐ-
τὰς

„τὴς (τῆς Βασιλεῖς) χαρίτας διὰ τῆς τοιούτης νομῆς·
 „πλὴν αὐτὴ πάντοτε ἐμεσίτευε, νὰ μὴ προ-
 „χωρήσῃ ποτὲ ἡ αὐστηρότης ἕως τῆς ἐσχάτης τι-
 „μωρίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἐδὲ οἱ Βασιλεῖς αὐτοὶ
 „ποτὲ δὲν ἐκαταδίκάζον, εἰ μὴ ὁπόταν ἡ ἐπανά-
 „στασις καὶ ἡ ἱεροσυλία συνήπτοντο μὲ τινὲς αἰ-
 „ρεσιν· (τῆτέσιν ὁπόταν οἱ Αἰρετικοὶ, ἡ ἐκινῶντο νὰ
 καταβιβάσῃ ἀπὸ τῆς θρόνου τὸν Ἀρχοντα, ἡ λυσών-
 τες καὶ μαριόμενοι διήρπαζον τὰς θείας Ναεῖς, καὶ ἐρ-
 ρίπτον ὑπὸ τῆς πόδας καταπατῆντες τὰ ἱερά καὶ φεικ-
 τὰ ἀγιάσματα καὶ μυστήρια.) „Τέτο τὸ ἔθος (προδίδεται)
 „ἐκράτει ἕως τῆς τετάρτης αἰῶνος. (Πρώτη ἀθέτησις
 τῆς ἔθους τέττε φαίνεται νὰ ἠκολούθησε κατὰ τῆς Αἰρε-
 σιάρχου Πρισκυλλιανῆ, τὸν ὁποῖον ὁ τυραννίσας Μάξι-
 μος δι' ἀναφορὰς τινῶν Ἰσπανῶν Ἐπισκόπων, μετὰ τεσ-
 σάρων ἄλλων συναϊρεσιωτῶν εὐ πόλει Τρεβέρες Ἐτ. 385.
 ἀπεκεφαλίσεν, (Ὅρα Σημ. (1), Σελ. 73.) Πρᾶγμα
 τὸ ὁποῖον τόσον ἐσύγχυσε τὰς συνετωτέρους καὶ Θεοφιλε-
 σέρας τῶν τότε Ἀρχιερέων, καὶ πρὸ πάντων τὸν ἐν ἀρε-
 τῇ καὶ θαύμασι τότε περιώνυμον Μαρτίνον τὸν Τρεῶνος
 Ἐπίσκοπον, ὅπῃ δὲν ἤθελε πλέον νὰ ἔχῃ κοινωνίαν καὶ
 συναναστροφὴν μετ' ἐκείνων τῶν Ἐπισκόπων τῶν βιαίων
 καὶ ψεύδοζήλων, οἱ ὁποῖοι ἐνήργησαν τὸν τῶν αἰρετικῶν
 θάνατον· μεθ' ὧν Ἐπισκόπων ἀπαξ ποτὲ συνελθὼν ἐξ
 ἀνάγκης, ὁμολόγει ἔπειτα εὐ συνοχῇ καρδίας μετὰ πι-
 κρῶν δακρύων ὁ ἱερός Ἀνὴρ, ὅτι ἐξ ἐκείνης ἐφεξῆς ἐξέπεσε
 καὶ αὐτὸς ἀπὸ τινὲς πρώτῳ πρὸς τὸν Θεὸν παρβησίαν,
 ὡς κοινωνήσας μετὰ τῶν ἀκοινωνήτων, καὶ μεταλαβὼν
 τῆς προτροπῆς τῆς μιάσματος· τεκμαιρόμενος τὸ πρᾶγ-
 μα ἐκ τέττε, ὅτι δὲν ἐδύνατο πλέον νὰ θεραπεύῃ τὰς
 δαιμονώοντας μὲ τόσῳ δυνάτει, καθὼς καὶ πρότε-
 ρον. (Ὅρα Ρακ. Ἐπιτ. Ἐκκλ. 17. Αἰῶν. Δ'. Ἀρθ. I.
 §. 10.).

Τελει.

Τελευταῖον σφραγίζει τὸν λόγον ὁ Συγγραφεύς,
 23 συνάπτων ὅτι οἱ Βασιλεῖς ἐμεταχειρίσθησαν εἰς ἄλλας
 24 καιρὸς (κατὰ τῶν Αἰρετικῶν) τιμωρίας αὐσηρο-
 25 τέρως, ταύτας ὅμως κατ' ἐκείνας μάλιστα τῶν Αἰ-
 26 ρέσεων, ταῖς ὁποίας ἓνα μῖσος Φαρμακερὸν ἐναντίον τῆς
 27 Ἐκκλησίας, μία ἰσχυρογνωμοσύνη πλήρης ἀσεβείας
 (ἀλλὰ ταῦτα εἰς τὰς αἰρετικὰς ἀπαντας ἔναγ) κοινὰ
 τὰ ἐξῆς ἔναγ βιαιότερα) ἓνα πνεῦμα ταραχῆς καὶ
 28 ἐπαναστάσεως ἐκίνηεν εἰς τὴν μανίαν, εἰς τὴν
 βίαν, καὶ εἰς τὴν ἱεροσυλίαν. (τῶτεςιν εἰς μίαν ἔμ-
 πρακτον σφοδρὰν ὁρμητικῶ καὶ ὅλως μανιώδη καταδρο-
 μῶ τῶν ὀσεβῶν, καὶ τῶν τῆς Ἐκκλησίας πραγμάτων
 περιτροπῶ διαρπαγῶ καὶ καταπόρθησιν.

Σημείωσαι τὰ τρία ταῦτα· Α'. τὰς αἰρέσεις
 μάλιστα ἐξηρημένως, τὰς μανικὰς καὶ βιαιὰς καὶ
 ταραχώδεις καὶ ἐπαναστατικάς, περὶ ὧν εἰς ἀν-
 τιλέγει ὅτι οἱ τοιοῦτοι πάτταλοι τοιέτοις παττάλοις ἐκ-
 κρέονται. Β'. τὰς τιμωρίας τὰς αὐσηροτέρως
 αὐτὰ τὸ λεγόμενον λέγεται μὲν ὑφειμένως ἀν νοηθῇ κα-
 τὰ τῶν ἐξαιρεθεῶν αἰρέσεων· ἐπειδὴ τις ἀρνεῖται ὅτι
 εἶναγ δίκαιος κατ' ἐκείνων ὁ θάνατος; λέγεται δὲ μεθ'
 ὑπερβολῆς ἀν ἀπλωθῇ καὶ ἐπὶ τῶν ἡσυχῶν καὶ εἰρηνευ-
 σῶν, ὡς δίδει γὰρ ὑπονοήσωμεν τὸ προσεδὲν, μάλιστα· καὶ
 καθὰς ἐμπράκτως τὸ ἐβεβαίωσε μὲ τινὶ δοκιμῶ καὶ ὁ
 χρόνος, δείξας πολλαῖς μυριάδας ἀδελφῶν, ἀπλοϊκῶν
 ἀνθρώπων, ἀπαιδευτῶν, ἀγροϊκῶν, ἐργατικῶν, γυναι-
 κῶν ἔτι, παιδιῶν τὸ ἔχατον, καταδιωχθέντων ἀπηνῶς
 καὶ τυραννικῶς, καὶ καταβασανιδέντων ὅχι μόνον μὲ
 τιμωρίας αὐσηροτέρως (ὡς λέγεται), ἀλλὰ αὐσηρο-
 τάτας καὶ δριμυτάτας, καὶ μὲ πολυαδύνες φρικτὰς
 θανάτους. Γ'. σημείωσαι τὰς ἄλλας καιρὸς· Αὐτοὶ
 οἱ καιροὶ ποιοὶ εἶναγ; πάρεξ οἱ καιροὶ οἱ τραγικοὶ ἐκείνοι

καὶ ἑλεενοὶ καὶ ἀξιοδάκρυτοι, καθ' ἑς οἱ χριστιανοὶ Βασιλεῖς, ἀφίνοντες τὸ παραδείγμα τῶν παλαιῶν Δυναστῶν Βασιλέων, καὶ μιμηθέντες τὴν θρησκείαν τῶν ἀσεβῶν τυραννῶν καὶ δικτῶν, ἀνέδειξαν περισσότερας τῆ διαβόλου μάρτυρας, παρὰ ὅσοι ποτὲ ὑπὲρ Χριστοῦ ἀθλήσαντες ἔχυσαν τὸ αἷμα διὰ τῆς ὀρθῆς ὁμολογίας καὶ πίστεως;

Οἱ καιροὶ αὐτοὶ ἐφάνησαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ἃς ἔῃ ἡ Ῥώμη εἰσάσας τῶν ὄντι εἰς τὸν Τίβεριν ποταμὸν (τὸ δὲ συνέβη καὶ πολὺ πρότερον Ἰαλίας τῆ Β'· περὶ ἧς ὁρᾷ Σημ. (2) Σελ. 76.) τὰς κλεῖδας τῆ Πέτρας ὡς ἀχρήστες, καὶ μεταχειριζομένη τῆ λοιπῆς τὴν ῥομφαίαν τῆ Παύλου, ἐδίδαξε τὰς Βασιλεῖς καὶ Ἡγεμόνας νὰ ἐκχέωσιν ἀσπλαγχνως εἰς τὸν Θεὸν τῆς ἀσπλαγχνίας ὡς θυσίαν ἀπρόσδεκτον, καὶ ὡς αἷματα μόχλων ἢ δαμαλίμων, τὰ αἰρετικά αἷματα. Καιροὶ Θεοφυεῖς, οἱ ὅποιοι μακρὰν ἀπὸ τὸ νὰ προβάλλωνται εἰς τὰς Θεοφιλεῖς καὶ Φιλοχρήστες Βασιλεῖς ὡς μιμήσεως παραδείγματα, ἔπρεπε νὰ ἐξαλειφθῇ ἀπὸ τὴν μνήμην τῶν μεταγενεστέρων, καὶ νὰ μὴ ἐμφέρωνται ὅλως εἰς τὰ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας ὑπομνήματα.

Τ Ε Λ Ο Σ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας